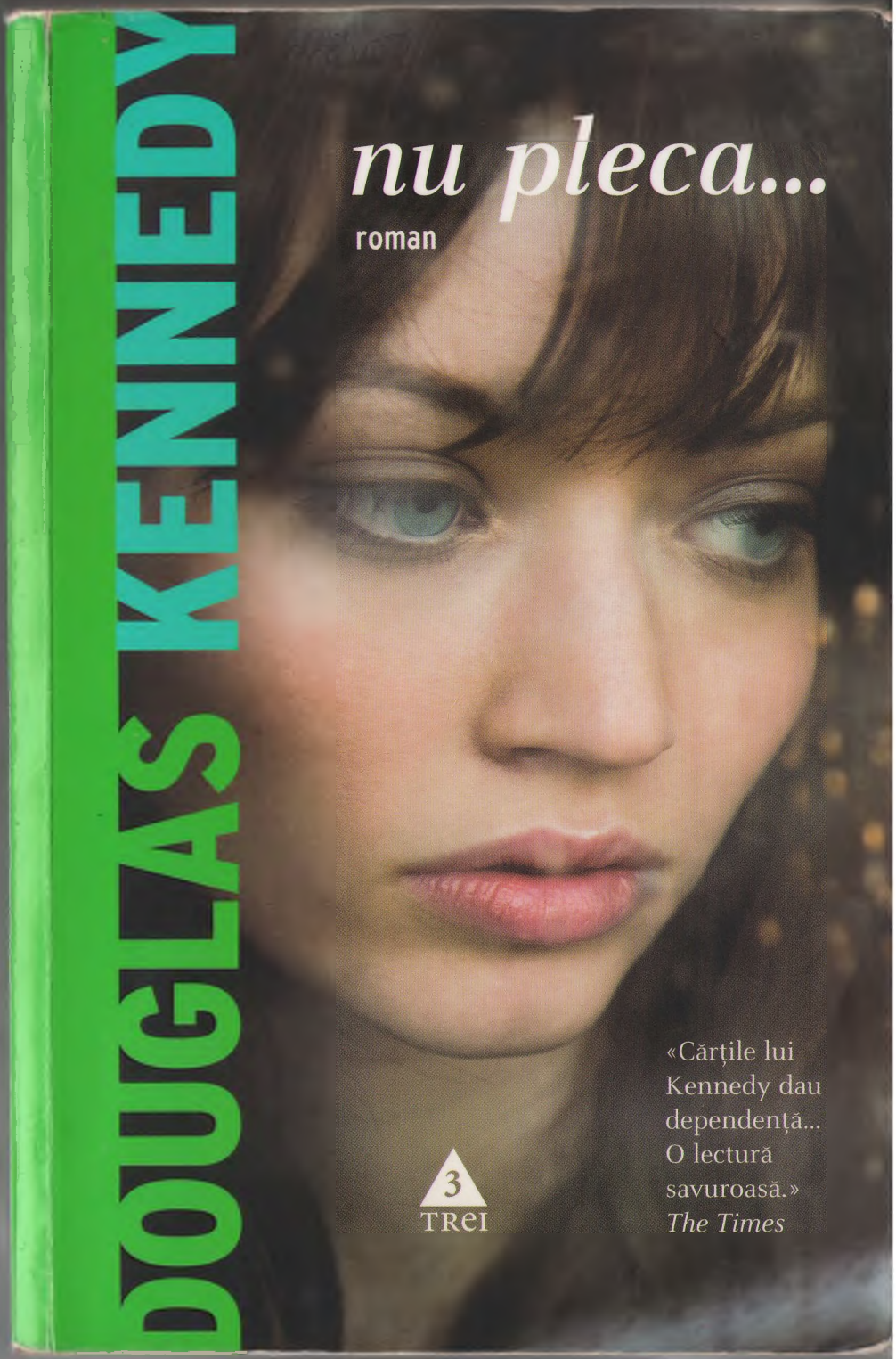
DOUGLAS KENNEDY
nu pleca...
roman
«Cărțile lui Kennedy dau dependență... O lectură savuroasă.»
The Times
3
TREI

Romanele lui Douglas Kennedy – *The Big Picture, The Job, A Special Relationship, State of the Union* și *Temptation* – au fost traduse în peste 16 limbi, au înregistrat un succes uriaș de piață și s-au bucurat deopotrivă de aprecierea masivă a criticii. Prima sa carte, *The Dead Heart*, a fost ecranizată sub titlul *Welcome to Woop-Woop*.

Autorul s-a născut în Manhattan în 1955; a călătorit enorm, locuind mai mulți ani în Australia, apoi în Irlanda. Trăiește la Londra cu soția sa și cei doi copii, dar petrece o mare parte din an la reședințele sale din SUA, Germania sau Franța.

Douglas Kennedy

NU PLECA...

Printed by

Tel.: 0733 100 645
E-mail: office_trendcom@yahoo.com

«Kennedy e un adevărat geniu atunci când analizează mințile femeilor rafinate, care cad pradă zbuciumului interior. Iar maniera în care o face este totodată captivantă și înduioșătoare.» *Daily Mirror*

«Kennedy nu poate scrie altfel decât într-un stil fermecător». *Observer*

DOUGLAS KENNEDY

În noaptea celei de-a treisprezecea aniversări a sa, Jane Howard a făcut un jurământ în fața părinților ei severi: nu se va mărita niciodată și nu va avea copii. Însă viața, după cum va descoperi Jane, este profund întâmplătoare. Mulți ani mai târziu, e profesoară în Boston și îndrăgostită de un bărbat strălucitor și excentric pe nume Theo. Apoi Jane rămâne însărcinată. Maternitatea se dovedește a fi o surpriză extrem de bine-venită, însă când o răsturnare devastatoare de situație îi dă peste cap existența, nu are de ales decât să fugă de tot ceea ce știe și să părăsească lumea. Tocmai când s-a hotărât să renunțe la viață, dispariția unei tinere fete o scoate din inerție și o face să pornească într-o căutare obsesivă a unui soi de izbăvire personală. Convinsă că știe mai multe despre caz decât poliția, este obligată să ia o decizie: să stea ascunsă sau să scoată la iveală un adevăr cumplit?

Noul roman al lui Douglas Kennedy este un portret excepțional al modului nostru de a trăi, al diferitelor căi pe care le urmărim în cursul unei singure vieți și a naturii arbitrare a destinului. Asemenea celorlalte romane ale sale care s-au bucurat de o imensă apreciere, cartea de față este o lectură ce ne pune față-n față cu dilemele cu care ne confruntăm, încercând să ținem piept la tot ceea ce soarta ne aruncă în cale.

De același autor, la Editura Trei au apărut romanele *Jocurile destinului* și *O relație specială*.

ISBN 978-973-707-366-2
www.edituratrei.ro

Partener media:

magicfm
soft music

Douglas Kennedy

Nu pleca...

Traducere din engleză și note de
Monica Șerban

TREI

Editori:
SILVIU DRAGOMIR
VASILE DEM. ZAMFIRESCU

Director editorial:
MAGDALENA MĂRCULESCU

Coperta colecției și ilustrația:
FABER STUDIO (Silvia Olteanu și Dinu Dumbrăvician)
Foto copertă: © PHOTOLAND / CORBIS IMAGES - ANDREA RUESTER

Director producție
CRISTIAN CLAUDIU COBAN

Redactor:
ALEXANDRA HANSA

Dtp:
EUGENIA URSU

Corectură:
EUGENIA ȚARĂLUNGĂ, SÎNZIANA DOMAN

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
KENNEDY, DOUGLAS
Nu pleca.../ Douglas Kennedy ; trad.: Monica Șerban.
- București : Editura Trei, 2010
ISBN 978-973-707-366-2

I. Șerban, Monica (trad.)

821.111(73)-31=135.1

Titlul original: LEAVING THE WORLD
Autor: DOUGLAS KENNEDY

Copyright © Douglas Kennedy, 2009

Copyright © Editura Trei, 2010
pentru prezenta ediție

C. P. 27-0490, București
Tel. /Fax: +4 021 300 60 90
e-mail: comenzi@edituratrei.ro
www.edituratrei.ro

ISBN: 978-973-707-366-2

Pentru fiica mea Amelia

„Problema autorității ne urmărește pretutindeni. Cine este responsabil pentru apăsarea trăgaciului, a butoanelor pentru gaz ori pentru foc?"

LEONARD MICHAELS

„Destinul nu este un vultur, ci se furișează ca un șobolan."

ELIZABETH BOWEN

În seara celei de-a treisprezecea aniversări a zilei mele de naștere, am făcut un anunț:

— N-o să mă mărit niciodată și nici n-o să am copii.

Îmi aduc aminte cu precizie când și unde am dat glas acestei declarații: pe la șase seara, într-un restaurant de la intersecția străzii West 63 cu Broadway. Ziua cu pricina era 1 ianuarie 1987, iar eu am lăsat să-mi scape respectiva afirmație la scurtă vreme după ce părinții mei începuseră să se certe. Ațâțat de alcool și de un număr impresionant de resentimente adânc ascunse, scandalul a luat sfârșit în clipa în care mama a urlat la tatăl meu că e un nimeni, după care, înecându-se de plâns, s-a repezit în ceea ce ea numea „camera fetițelor". Deși ceilalți clienți din restaurant priveau prostiți scena zgomotoasă, provocată de nemulțumirile conjugale, cearta nu constituia vreun mare șoc pentru mine. Părinții mei se luau la harță mereu — și aveau obiceiul să-și dea în petic la momentele importante din calendar (de Crăciun, de Ziua Recunoștinței, la aniversarea zilei când unicul lor copil venise pe lume), când valorile familiale contau, chipurile, mai mult decât orice, iar noi ar fi trebuit să ne simțim „încântați și fericiți" unul în prezența celuilalt.

Însă părinții mei nu au fost niciodată „încântați și fericiți". Aveau amândoi o nevoie disperată să se războiască, așa cum bețivii au nevoie de un gât de tărie, încă de la prima oră a dimineții, ca să poată deschide ochii. Fără scandal, se simțeau nesiguri, izolați, ba chiar puțin pierduți. Odată ce începeau să se înțepe și să se șicaneze, se putea spune că se

aflau într-un loc pe care îl numeau *acasă*. Nefericirea nu este doar o stare de spirit, ci și un obicei... și unul de care părinții mei n-au putut să scape niciodată.

Dar să nu divaghez. Ultima zi din anul 1987. Veniserăm cu mașina de la locuința noastră din în Old Greenwich, Connecticut, pentru a sărbători ziua mea. Merseserăm să vedem baletul New York City, interpretând celebra producție Balanchine a *Spărgătorului de nuci*. După matineu, ne-am oprit la un restaurant ce se chema O'Neill's situat vizavi de Centrul Lincoln. Tata comandase o votca-martini, dăduse pe gât și a doua porție și tocmai ridicase mâna să o ceară pe a treia. Mama s-a apucat să-l bată la cap că bea prea mult. Tata, pentru că așa era el, a informat-o că nu e maică-sa și că dacă mai voia un al treilea afurisit de martini, atunci o să bea un al treilea afurisit de martini. Mama l-a apostrofat să coboare vocea. Tata i-a zis că nu suportă să fie dădăcit. Mama a replicat imediat, subliniind faptul că merită să fie dădăcit, pentru că nu e altceva decât un băiețel care-și aruncă jucăriile din cărucior atunci când e certat. Tata, ca să nu rămână mai prejos, s-a răstit la ea, numind-o o ratată jalnică pe care...

În acel moment, mama a țipat la el — pe un ton dramatic — „Secătură patetică!" și s-a repezit spre „camera fetițelor", lăsându-mă să mă holbez la cocktailul meu Shirley Temple. Tata i-a făcut semn ospătarului să-i aducă și cea de-a treia votca-martini. Între noi s-a așternut o liniște lungă și stânjenitoare. Într-un târziu, tata a spart tăcerea cu o întrebare tâmpită:

— Și cum mai merge școala?

I-am oferit un răspuns pe măsură:

— N-o să mă mărit niciodată și nici n-o să am copii.

În replică, tata și-a aprins una dintre cele treizeci de țigări Chesterfield, pe care le fuma în fiecare zi, și a scos un hohot de râs tabagic.

— Pe naiba, a zis el. De ce ți-e frică, de aia nu scapi.

Trebuie să menționez un lucru despre tata: întotdeauna mi-a trântit adevărul în față. Și nici prin cap nu-i trecea să-mi ascundă nenumăratele dezamăgiri pe care ți le rezervă viața. Ca și mama, funcționa după un anumit principiu: în urma unui schimb de insulte, se purta ca și cum nimic nu s-ar fi întâmplat... cel puțin pentru o secundă sau două. Așa că, atunci când mama s-a întors din „camera fetițelor", cu un zâmbet înghețat pe față, tata a revenit asupra subiectului.

— Jane tocmai îmi povestea despre viitorul ei, a spus tata, amestecându-și băutura cu bețigașul special din sticlă.

— Jane o să aibă un viitor minunat, a comentat ea. Ce i-ai spus lui tati, draga mea?

Tata a răspuns în locul meu.

— Fiica noastră m-a informat că n-o să se mărite niciodată și nici n-o să aibă copii.

Tata a privit-o pe mama drept în ochi, cât timp a rostit cuvintele, bucurându-se s-o vadă pusă în încurcătură.

— Desigur că ai exagerat, draga mea, mi-a spus ea.

— Nici pomeneală, am contrazis-o.

— Dar știm o mulțime de persoane care sunt căsătorite și foarte fericite... a mai încercat mama.

Tata a chicotit și a dat pe gât și votca-martini cu numărul trei. Mama s-a albit la față ca varul, realizând că vorbise fără să se gândească. („Întotdeauna gura mea reacționează înaintea creierului", a recunoscut ea odată față de mine, după ce se dăduse de gol că nu se mai culcase cu tata de peste patru ani.)

S-a așternut din nou un val de tăcere stânjenitoare, pe care am spart-o un pic mai târziu.

— Nimeni nu e cu adevărat fericit, am spus eu.

— Jane, *serios*... a intervenit mama, ești prea tânără să gândești așa negativ.

— Ba deloc, s-a opus tata. De fapt, dacă Jane și-a dat seama deja despre acest mic detaliu frapant, atunci e mai deșteaptă decât noi doi la un loc. Ai dreptate, copilă — dacă vrei o viață fericită, nu te mărita și nici nu face copii. Însă vei...

— Don, *serios*...

— *Serios* ce? a întrerupt-o el, pe jumătate țipând, așa cum făcea când se îmbăta. Doar nu te aștepți s-o *mint*... tocmai când a scos pe gură rahatul de *adevăr*, nu?

Mai mulți oameni de la mesele învecinate ne aruncau priviri furioase. Tata și-a afișat zâmbetul lui de băiețel obraznic. A comandat al patrulea martini. Mama strângea mecanic un șervețel între degete și nu a mai spus decât:

— O să conduc eu în seara asta.

— Mie îmi convine, a replicat tata.

A sosit și cel de-al patrulea martini și a ridicat paharul spre mine.

— La mulți ani, iubito. Să dea Domnul să nu trăiești niciodată în minciună...

M-am uitat spre mama. Avea ochii în lacrimi. Mi-am îndreptat privirea spre tata. Zâmbetul i se lățise și mai tare.

Am terminat de mâncat și am mers spre casă în liniște. Ceva mai târziu în seara aceea, mama a intrat în camera mea, unde eu citeam în pat. A îngenuncheat lângă mine, m-a luat de mână și m-a rugat să ignor tot ceea ce-mi spusese tata.

— Vei fi fericită, draga mea. Știu eu asta.

N-am scos niciun cuvânt. Am închis ochii și am adormit.

Când m-am trezit a doua zi de dimineață, tata plecase.

Am descoperit acest lucru când am coborât la bucătărie, pe la ora unsprezece. Școala urma să înceapă abia peste trei zile — și, ca proaspăt intrată în lumea adolescenței, începusem deja să apreciez partidele de somn lungi de douăsprezece ore ca pe o modalitate de a face față consacratei credințe adolescentine: *viața e naspa*. Când am intrat în bucătărie,

am găsit-o pe mama stând la masa îngustă, unde luam micul dejun, ținându-și capul plecat, cu machiajul distrus și ochii roșii. În scrumiera din fața ei ardea o țigară. O alta îi fumega între degete. În cealaltă mână se vedea o scrisoare.

— Tata ne-a părăsit, mi-a zis.

Tonul ei era plat, lipsit de orice emoție.

— Poftim? am întrebat-o, neînțelegând nimic.

— A plecat și nu se mai întoarce. Scrie aici.

Mi-a întins scrisoarea.

— Dar nu poate să facă asta.

— Oh, ba bine că nu. Exact asta a făcut — scrie aici.

— Dar azi-dimineață... era aici când te-ai trezit.

Nu și-a dezlipit ochii de scrumieră cât timp a vorbit.

— I-am pregătit micul dejun. L-am condus până la gară. Am discutat chiar să mergem la târg în Westport, sâmbăta asta. Mi-a spus că se întoarce acasă cu trenul de 7:03. L-am întrebat dacă vrea să-i gătesc niște costițe de miel pentru cină. Mi-a zis: „Da, sigur..., dar fără broccoli". M-a sărutat în fugă pe obraz. M-am dus până la A&P. Am cumpărat costițe de miel. Am venit acasă... și am găsit asta.

— Adică a lăsat-o înainte să plecați la gară?

— Când ne pregăteam să ne urcăm în mașină, mi-a spus că și-a uitat stiloul ăla Parker al lui și s-a întors în casă. Probabil că atunci a lăsat scrisoarea.

— Pot s-o văd?

— Nu. E personală. Vorbește despre unele lucruri care...

Se opri și trase adânc din țigară. Brusc, își ridică spre mine privirea furioasă:

— Dacă n-ai fi spus...

— *Ce*? am șoptit.

A ridicat scrisoarea mai aproape de ochi. Și mi-a citit cu voce tare:

„Când Jane ne-a spus aseară că «nimeni nu e, de fapt, fericit», decizia asupra căreia tot cumpăneam — și o amânam — de ani de

zile, brusc, nu mi s-a mai părut așa de neverosimilă. După ce te-ai dus la culcare, am rămas în sufragerie și am realizat că, în cel mai bun caz, voi mai avea de trăit încă treizeci și cinci de ani... probabil mai puțin, la cât fumez... Așa că nu m-am putut abține să nu consider că gata, mi-a ajuns. Până aici. Fiica noastră are dreptate: fericirea nu există. Dar măcar dacă ies din căsnicia asta, voi suferi mai puțin decât acum."

Mama a aruncat scrisoarea pe masă. S-a lăsat o tăcere adâncă. Pentru prima dată, am simțit senzația aceea ciudată și dureroasă că-ți fuge pământul de sub picioare.

— De ce i-ai spus chestia asta? m-a întrebat. *De ce?* Ar mai fi încă aici, dacă nu...

Atunci am urcat scările în goană, am intrat în dormitor, am trântit ușa în urma mea și m-am aruncat pe pat. Dar n-am izbucnit în lacrimi. Pur și simplu aveam senzația că pic în gol. Cuvintele contează. Cuvintele au o importanță majoră. Și cuvintele mele l-au făcut pe tata să plece. Din cauza mea.

O oră și ceva mai târziu, mama a urcat scările și a ciocănit la ușă, întrebându-mă dacă o voi putea ierta vreodată pentru ce mi-a zis. Nu i-am răspuns. A intrat și m-a găsit în pat, ghemuită, cu perna în brațe.

— Jane, draga mea... îmi pare așa de rău.

Am strâns perna și mai aproape de mine și am refuzat s-o privesc.

— Întotdeauna mă ia gura pe dinainte.

Așa cum mi-ai spus de mii de ori până acum.

— Și am fost atât de uluită, de necăjită...

Cuvintele sunt însemnate. Cuvintele contează. Cuvintele au o importanță majoră.

— Cu toții rostim lucruri pe care nu vrem să le rostim...

Da, dar tu exact asta ai vrut să spui.

— Te rog, Jane, *te rog*...

Mi-am astupat urechile cu palmele, încercând să n-o mai aud. Atunci mama a început brusc să țipe:

— Bine, bine, la fel de calculată și de crudă... ca tatăl tău...

Și a ieșit ca o furtună pe ușă.

Adevărul era că voiam să fiu calculată și crudă, drept pedeapsă pentru comentariul și narcisismul ei nelipsit (chiar dacă nu cunoșteam această noțiune la vremea respectivă). Însă, în realitate, lucrurile stăteau astfel: felul meu de a fi nu includea calculele și cruzimea. Capricioasă, da. Enervantă, da... și cu siguranță introvertită, ori de câte ori mă simțeam rănită sau pur și simplu copleșită de nedreptățile frecvente ale vieții. Dar chiar și la vârsta de treisprezece ani, răutățile gratuite mi se păreau dezgustătoare. Așa că atunci când mama s-a așezat pe scări, hohotind, m-am străduit să ies din poziția mea defensivă și să mă dau jos din pat. M-am așezat pe treaptă, lângă ea, am înconjurat-o cu brațul și mi-am sprijinit fruntea de umărul ei. Abia după zece minute a reușit să-și potolească plânsul. După ce s-a calmat, a dispărut în „camera pentru fetițe" timp de câteva minute, reapărând cu un chip pe care afișa o veselie forțată.

— Ce părere ai dacă pregătesc niște sandviciuri cu șuncă, roșii și salată pentru prânz? m-a întrebat.

Am coborât amândouă și, pentru a nu știu câta oară, ne-am prefăcut că nu s-a întâmplat nimic.

Tata s-a ținut de cuvânt: nu s-a mai întors niciodată acasă... ba chiar a trimis o firmă ce se ocupa cu transportul mobilierului să-i ridice lucrurile și să i le ducă la micul lui apartament pe care-l închiriase în partea de est a Manhattanului. Peste doi ani s-a pronunțat și divorțul. După aceea, l-am văzut pe tata sporadic (era mai mereu plecat din țară, cu serviciul). Mama nu s-a mai recăsătorit și nici n-a plecat din Old Greenwich. Și-a găsit o slujbă la biblioteca locală, fapt care a ajutat-o să plătească facturile și să dea un sens vieții de zi cu zi. Rareori am mai auzit-o vorbind despre tata, după ce acesta a dispărut din viața ei — oricât de nefericită fusese căsnicia sa, am constatat ulterior cu multă durere că

întotdeauna i-a jelit absența. Însă Codul de bună purtare al mamei — *să nu vorbești niciodată despre lucrurile care te frământă* — era aplicat fără greșeală, cu toate că-i simțeam în permanență tristețea. După plecarea tatei, mama a început să bea ca să poată adormi și, treptat, a devenit dependentă de votcă. Era modalitatea ei de a se feri de durerea ce o măcina pe dinăuntru și care o caracteriza atât de bine. Ori de câte ori atacam acest subiect, îmi spunea politicos, dar ferm, că era conștientă de cât alcool toarnă în ea și că e în stare să-și controleze viciul.

— În fine, așa cum obișnuiam să spunem la ora de franceză: *„À chacun son destin"*.

Fiecare cu destinul lui.

Mama sublinia mereu că aceasta era una dintre puținele fraze pe care și le mai amintea de pe vremea facultății — „și eram la franceză începători". Nu mă surprinde însă că expresia i-a stăruit în minte. Ura din toată inima conflictele — și pe cei care nu procedau ca ea, evitând observațiile cu privire la felul în care noi, oamenii, dăm cu bâta în baltă — și e foarte clar de ce prețuia așa de tare această maximă franțuzească. Din punctul ei de vedere, trăiam cu toții singuri într-un univers ostil — și nimeni nu știa cu adevărat ce-i rezervă viața. Prin urmare, nu ne mai rămânea decât să o scoatem cumva la capăt. În concluzie, de ce să ne facem griji pentru trei pahare de votcă în plus sau să ne lamentăm că suferința permanentă și singurătatea ne urmăresc viața cotidiană ca o umbră? *À chacun son destin.*

Desigur că mama a opus și ea puțină rezistență, mulți ani mai târziu când, la vârsta de șaizeci și unu de ani, oncologul la care fusese trimisă i-a spus că are cancer în fază terminală.

— E cancer la ficat, a spus cu seninătate, când am alergat într-o suflare în Connecticut, după ce s-a internat la marele spital regional din Stamford. Iar problema cu cancerul

de ficat este că în 99% dintre cazuri nu se vindecă. Dar poate că și asta este o binecuvântare, la urma urmei.

— Cum poți să spui așa ceva, mamă?

— Pentru că e oarecum liniștitor să știi că nu se mai poate face *nimic* pentru tine. Speranța dispare — asta te împiedică să te supui tuturor acelor tratamente oribile ca să-ți prelungești viața și care îți distrug corpul și voința de a trăi și care nici nu te pot salva. Mai bine să ne plecăm în fața inevitabilului, draga mea.

Pentru mama, inevitabilul a venit la scurt timp după aflarea diagnosticului. S-a dovedit foarte pragmatică și ordonată în privința morții ei. Refuzând toate măsurile agresive temporare — care i-ar mai fi asigurat probabil încă șase luni de viață —, a optat pentru îngrijirea paliativă: o infuzie permanentă de morfină intravenoasă, care să-i alunge durerea și frica.

— Crezi că ar trebui să apelez și la religie? m-a întrebat într-unul din momentele de luciditate de dinaintea morții.

— Orice îți ușurează suferința, i-am răspuns.

— Jessie, asistenta care are grijă de mine pe tura de zi e de rit penticostal sau cam așa ceva. Habar n-aveam că au astfel de oameni în districtul Fairfield. În fine, mă tot bate la cap că — dacă sunt gata să-l accept pe Iisus ca Domnul și Salvatorul meu — o să primesc viață veșnică pe lumea cealaltă. „Ia gândiți-vă, doamnă Morgan", mi-a zis ea ieri, „săptămâna viitoare aveți toate șansele să vă aflați în Rai!"

Mama a afișat un zâmbet răutăcios, dar expresia i-a dispărut de pe chip când m-a întrebat iute:

— Dar să presupunem că se dovedește că a avut dreptate. Să zicem că, da, l-*aș* accepta pe Iisus. Ar fi un lucru atât de groaznic? Adică, toată viața mea am avut o asigurare auto cât se poate de cuprinzătoare...

Mi-am plecat fruntea și mi-am mușcat buza, dar nu am reușit să-mi înec suspinul ce mi se ridicase în gât.

— Ești încă în viață, mamă, am șoptit. Și ai putea trăi și mai mult dacă i-ai da voie domnului doctor Phillips...

— Draga mea, iar o luăm de la capăt? Am luat deja o decizie. *À chacun son destin.*

Apoi, brusc, și-a întors capul și a izbucnit în lacrimi. Am strâns-o de mână. Într-un târziu mi-a spus:

— Știi ce mă chinuie? Ce mă scoate din minți cel mai adesea...?

— Ce?

— Îți amintești ce i-ai spus tatălui tău în ziua în care ai împlinit treisprezece ani?

— Mamă...

— Nu mă înțelege greșit, dar chiar i-ai spus...

— Știu perfect ce i-am spus, dar asta s-a întâmplat acum mulți ani și...

— I-ai spus: „N-o să mă mărit niciodată și nici n-o să am copii", după care ai continuat cu observația că „nimeni nu e de fapt fericit"...

Nu-mi venea să-mi cred urechilor — și m-am trezit gândindu-mă: *E pe patul de moarte, ia calmante puternice împotriva durerii, ignoră-i cuvintele...* chiar dacă știam că trăiește unul din rarele momente de luciditate. Trecuseră atâția ani peste noi, în care ocolisem din răsputeri acest subiect. Dar în sinea ei încă mai dădea vina pe mine pentru plecarea tatălui meu.

— ... așa ai spus, draga mea, corect?

— Da, așa am spus.

— Și a doua zi de dimineață ce s-a întâmplat?

— Știi foarte bine ce s-a întâmplat, mamă.

— Nu te învinovățesc, iubito. Doar că... ei bine, cauză și efect. Și poate... poate... dacă acele lucruri nu ar fi fost spuse într-un anumit moment... ei bine, cine știe? Poate că taică-tu nu și-ar fi făcut bagajele. Poate că sentimentele urâte pe care le avea față de căsnicie i-ar fi trecut. Ne găsim de atâtea ori pe punctul de a ne lăsa păgubași, de a renunța

sau de a zice că nu merită osteneala. Dar fără un element decisiv... acel *ceva* care ne face să păşim în gol...

Mi-am plecat fruntea şi n-am mai scos niciun cuvânt. Mama nu şi-a terminat fraza, pentru că trupul i-a fost cuprins de una dintre convulsiile specifice durerilor. A încercat să ajungă la sonda pentru morfină, ataşată de punga cu perfuzii de lângă pat. Însă mâna îi tremura aşa de tare, încât a trebuit s-o iau eu şi să eliberez piedica de siguranţă, urmărind-o cum se calmează şi se prăbuşeşte într-o stare de euforie semicatatonică. În vreme ce mama plutea sub vraja chimică a morfinei, eu nu mă puteam gândi decât la un singur lucru: *Nu-ţi poţi lua înapoi cuvintele rostite..., iar eu va trebui să trăiesc cu ele.*

Cuvintele sunt însemnate. Cuvintele contează. Cuvintele au o importanţă majoră.

Nu ne-am mai vorbit după aceea. Singurul lucru care mă liniştea întru câtva era ideea că părinţii mei nu se suportaseră niciodată şi că tatăl meu, care dispăruse de mult din viaţa noastră, ar fi terminat-o cu mama oricum.

Dar — aşa cum aveam să descopăr — există o prăpastie mare între *a înţelege* ceva ce-ţi schimbă complet conturul vieţii şi *a accepta* realitatea teribilă a situaţiei respective. Partea raţională a creierului — aceea care-ţi spune: „Asta s-a întâmplat, nu mai poate fi schimbat, aşa că fă bine şi obişnuieşte-te cumva cu ideea" — este întotdeauna însoţită de o voce furioasă, neliniştită. Este o voce care urlă despre nedreptatea vieţii, despre lucrurile îngrozitoare pe care ni le facem singuri sau unii altora; o voce care şopteşte apoi insinuos: *Dar poate că e numai vina ta.*

Nu demult, într-una din nopţile în care nu puteam dormi — şi când calmantele foarte puternice de care sunt dependentă s-au dovedit neputincioase în faţa insomniei ce-mi domină viaţa — m-am pomenit gândindu-mă la unul dintre cursurile frecventate în primul an de facultate. La un moment

dat, timp de două cursuri la rând, ni s-a vorbit despre un fizician și matematician pe care-l chema Werner Heisenberg. Pe la sfârșitul anilor 1920, acesta a conceput o teoremă numită Principiul incertitudinii, ale cărei detalii le uitasem, așa că am apelat la Google (la ora patru și douăzeci și șapte de minute dimineața) ca să-mi reîmprospătez memoria. Și stați să vedeți ce definiție am găsit: *„În fizica particulelor, Principiul incertitudinii spune că nu este posibil să se determine și poziția și viteza unei particule în același timp, deoarece actul în sine al măsurării ar perturba sistemul"*.

Până aici, teorie pură. Dar cercetând mai departe, am descoperit că Einstein detesta Principiul incertitudinii, comentând: *„Desigur că știm unde se află ceva; putem afla poziția unei particule în mișcare dacă știm toate detaliile posibile, prin extensie, putem prevedea încotro se îndreaptă"*.

Tot el observa, chiar tranșant aș spune, că principiul cade într-un soi de empirism divin, afirmând că: *„Nu-mi vine să cred că Dumnezeu a ales să joace zaruri cu universul"*.

Însă Heisenberg — și colaboratorul lui danez în ale teoremelor, Niels Bohr (părintele mecanicii cuantice) — l-a contrazis pe Einstein susținând că: *„Nu există nicio metodă să aflăm detaliile despre o particulă în mișcare și, prin urmare, nici nu putem prevedea încotro se va îndrepta"*. Bohr a mai adăugat o replică puțin sardonică la sfârșit, informându-și rivalul: *„Einstein, nu-i mai spune tu lui Dumnezeu ce să facă"*.

Citind toate acestea (pe când soarele se ridica la orizont, după o altă *nuit blanche*), m-am trezit că le iau partea lui Heisenberg și Bohr. Dacă totul în viață, din punct de vedere fizic, este compus din particule elementare, cum am putea ști noi cu certitudine încotro ne va purta o particulă anume — sau acea combinație de particule cunoscută sub numele de acțiune, eveniment sau persoană? *Einstein, nu-i mai spune tu lui Dumnezeu ce să facă...* pentru că într-un univers complet aleatoriu, El nu are niciun fel de control.

Însă ceea ce m-a izbit cu adevărat în privința Principiului incertitudinii a fost faptul că m-a dus înapoi cu gândul la seara aceea de revelion din 1987 — și că, din punctul meu de vedere, Heisenberg avea dreptate. O particulă lansată — comentariile mele dezarmante despre căsnicie — poate avea un rezultat logic, îngrozitor: divorțul. Nu-i de mirare că mama a ales să susțină doctrina empirică. Fără ea, ar fi trebuit să se confrunte cu propriul rol pe care l-a jucat în distrugerea propriei căsnicii.

Însă ea și-a concentrat toată atenția asupra unui singur lucru: mai precis, dacă acea particulă nu ar fi fost lansată în acea noapte, rezultatul ar fi fost unul diferit... și viețile noastre ar fi putut fi diferite în lipsa ei.

M-am gândit adesea la asta în ultimele zile — ideea destinului sub forma unei emisii întâmplătoare de particule, care te duce în locuri pe care nu ți le-ai imaginat vreodată. Și am înțeles cum ne guvernează incertitudinea fiecare clipă a existenței.

Cât despre interpretarea vieții potrivit principiilor liniare...

Ei bine, un alt fizician din anii 1920, Felix Bloch, a susținut ideea că spațiul nu e decât un câmp de operațiuni liniare. Heisenberg n-a înghițit așa o teorie: „Prostii, a spus el. Spațiul este albastru și păsările zboară prin el".

Însă poveștile funcționează mai bine dacă sunt redate într-o formă liniară, secvențială. Iar această poveste, povestea *mea*... trebuie spusă secvențial, pentru că viața poate fi trăită numai „pe dat înainte" și înțeleasă numai „pe dat înapoi". Și singura modalitate de a conferi un sens celor ce mi s-au întâmplat recent este să încerc să găsesc o semnificație ascunsă în spatele hazardului. Chiar dacă știu că tocmai am enunțat o contradicție.

Pentru că nu există niciun înțeles în natura arbitrară a lucrurilor. Totul se petrece accidental, la întâmplare. Așa cum spațiul este albastru. Iar păsările zboară prin el.

Partea întâi

Unu

De unde să încep? Din ce moment? Veşnica întrebare ce pluteşte deasupra tuturor structurilor narative şi una pe care o studiem neîncetat în şcoală. *Care este punctul de plecare al unei poveşti*? În cazul în care nu scrii o saga de genul „din leagăn şi până-n mormânt" — *„Să-mi încep viaţa de la începutul vieţii"* —, o poveste debutează, de obicei, într-un moment de maturitate al personajului principal. Mai departe, porneşti în călătorie alături de acest individ, descoperind simultan, puţin câte puţin, forţele şi evenimentele care l-au influenţat în trecut. Aşa cum David Henry — profesorul meu de la lucrarea de doctorat — le amintea cu plăcere studenţilor săi la cursurile de teoria literaturii: „Toate romanele abordează o criză şi felul în care un individ — sau mai mulţi indivizi — fac faţă crizei respective. În plus, atunci când ne întâlnim pentru prima dată cu un personaj într-o naraţiune, acesta se găseşte în prezent. Dar el vine cu o istorie în spate — la fel ca noi toţi. Fie că ne referim la viaţa reală sau la cea dintre paginile unei cărţi, niciodată nu poţi înţelege pe cineva până nu-i înţelegi trecutul".

David Henry. Poate că acesta este un punct de plecare foarte bun. Deoarece împrejurările accidentale care l-au adus pe David Henry în viaţa mea mi-au deschis un drum pe care nu-l credeam posibil. Şi-apoi, *niciodată nu vom şti încotro se îndreaptă o particulă...*

David Henry. Pe la începutul anilor 1970, când era un tânăr profesor la universitate, scrisese un studiu despre romanul american — *Către o lume nouă* — care a fost apreciat imediat pentru accesibilitatea şi originalitatea sa critică. Tot cam în aceeaşi perioadă, a mai publicat un roman despre ce înseamnă să creşti într-un golf din Minnesota, roman care l-a transformat într-un soi de Sherwood Anderson* al zilelor noastre, readucând la viaţă contradicţiile traiului zilnic dintr-un mic oraş american.

„A readuce la viaţă" era expresia folosită de toată lumea când se referea la David Henry. *Către o lume nouă* a câştigat, în 1972, National Book Award pentru nonficţiune. Romanul său fusese şi el inclus în acelaşi an pe lista NBA pentru ficţiune (o dublă onoare destul de rară) şi a fost finalist şi pentru Pulitzer. Fotografiile lui din acea perioadă arată de ce ajunsese un star al mass-mediei — avea (ca să folosesc un citat dintr-un profil făcut de *Esquire*) „aspect serios cu maxilare late, în buna tradiţie americană, amestecat cu un aer rafinat şi grav: Clark Gable merge la Harvard".

El era prezent peste tot în acea perioadă: apărea la talk-show-urile televizate, scria eseuri inteligente pentru *New York Review of Books*, ori dezbătea cu susţinătorii politicii de dreapta în cadrul forumurilor publice. În plus, deşi purta haine în stilul Lou Reed (tricouri negre, blugi negri), nu făcea niciodată fiţe. A denunţat în mod public „conformismul

---

* Prozator american (1876–1941) ale cărui scrieri dezvăluie tarele unei societăţi tehnocrate, mentalităţile sterile şi mediul represiv al marilor oraşe.

de tip Babbitt, care domină o bună parte a psihicului american", dar, în același timp, scria articole în care apăra complexitatea culturală americană. Unul dintre ele — „Contradicțiile noastre necesare" — a devenit un subiect fierbinte imediat după publicarea în *The Atlantic* în 1976 — dat fiind că reprezenta prima explicație critică a ceea ce David numea „cele două fațete ale psihicului american, care se freacă una de alta precum plăcile tectonice". Am descoperit eseul acesta în timpul primului meu an de facultate când un prieten mi-a recomandat colecția de articole a lui David Henry *Scrise cu mâna stângă*. Și am fost așa de impresionată de el, că l-am băgat probabil pe gât la cel puțin alți șase prieteni, spunându-le că explica detaliat, cu o claritate uluitoare, ce însemna să fii un american care se îndoiește de starea țării sale.

Așadar, eram îndrăgostită de autorul David Henry înainte să mă îndrăgostesc de omul David Henry. Când m-am înscris în programul de doctorat de la Harvard, eseul care mi-a însoțit cererea de admitere vorbea, printre altele, și despre cât de mult îmi influențase viața academică abordarea sa cu privire la literatura și civilizația americane, precum și despre teza pe care aspiram s-o scriu — *Dualitatea infernală: supunere și îndrăzneală în literatura americană*. Ce mai încoace și-ncolo, gândeam în *spiritul* lui David Henry.

Știam că risc afirmând deschis — înainte să fi fost acceptată de Harvard — că deja îmi alesesem un profesor îndrumător pentru teza de doctorat. Dar eram ferm hotărâtă să lucrez cu el. Pentru că absolvisem Colegiul Smith cu *summa cum laude* și obținusem recomandări impecabile din partea profesorilor mei de engleză, eram dispusă să fiu încrezătoate.

Și a funcționat. Am fost invitată la Cambridge să susțin un interviu cu șeful departamentului. În ultima clipă, secretara acestuia m-a informat că voi da interviul cu altcineva.

Și uite-așa m-am trezit față-n față cu David Henry.

Era anul 1995. David se apropia binișor de cincizeci de ani, dar încă își mai păstra aura șic de star de cinema — cu toate acestea, am observat imediat că avea cearcăne adânci care îi îngreunau ochii, mărturie a unei mari triste ți. Știam că își continuase seria de lucrări în reviste precum *Harper's* și *The New York Review of Books*, deși nu cu aceeași regularitate prolifică. Dintr-un articol pe care-l citisem în *Boston Globe*, aflasem că al doilea roman nu mai apăruse niciodată și că mult așteptata biografie a lui Melville rămăsese neterminată. Totuși, articolul spunea că, în ciuda faptului că intrase în umbră ca scriitor și intelectual public, David se bucura de o reputație excelentă ca profesor. Numărul de studenți de la cursurile sale depășea întotdeauna limita admisibilă și, pe deasupra, era unul dintre cei mai căutați profesori îndrumători pentru lucrările de doctorat.

L-am plăcut imediat pentru că a sesizat cât de greu îmi venea să-mi ascund nervozitatea și s-a grăbit să mă liniștească.

— Pentru Dumnezeu, de ce naiba vrei să intri într-un domeniu atât de arhaic și de prost plătit precum profesoratul, când ai putea să profiți de toate oportunitățile materiale ale epocii noastre aurite?

— Nu toți vrem să fim magnați, am replicat.

David a zâmbit.

— *Magnați*. Un răspuns à la Theodore Dreiser.

— Îmi amintesc capitolul dumneavoastră despre Dreiser din *Romanul american* și articolul din *The Atlantic*, pe care l-ați scris cu ocazia celor 60 de ani care au trecut de la publicarea romanului *Sora Carrie*.

— Așa ai spus și în eseul tău. Dar dă-mi voie să te întreb un lucru: îți place *Sora Carrie*?

— Mai mult decât dumneavoastră. Deși sunt întru totul de acord cu lentoarea teribilă din proza lui Dreiser. Dar asta

e ceva ce se găsește și la Zola — nevoia de a exagera detaliile și folosirea unui oarecare primitivism psihologic. Și da, chiar îmi place ideea pe care ați subliniat-o, și anume că plictiseala scrierilor lui Dreiser are de-a face cu faptul că se numără printre primii romancieri care au folosit o mașină de scris. Însă a-l desființa pe Dreisler, numindu-l — ah, care era fraza exactă? — *„un plăsmuitor pompos de povești plicticoase"*... Cu tot respectul pe care vi-l port, ați dat-o-n bară — și ați mai folosit și mulți de *p* în aceeași propoziție.

Când am realizat ce cuvinte mi-au ieșit pe gură, m-am gândit: *Ce naiba tot îndrugi acolo?* Însă David n-a părut ofensat sau iritat de felul direct în care m-am adresat. Ba dimpotrivă, chiar i-a plăcut.

— Ei bine, domnișoară Howard, a zis el, mă bucur că nu ești o lingușitoare.

— Îmi pare rău. Sunt sigură că tocmai am sărit calul.

— De ce crezi asta? La urma urmei, o să faci parte din programul de doctorat de limba engleză de la Harvard, ceea ce înseamnă că ne așteptăm să afișezi o cantitate considerabilă de judecată independentă. Și cum eu nu lucrez cu orice mimoză...

David nu și-a terminat propoziția. În schimb, a început să zâmbească, amuzându-se nespus pe seama expresiei ce-mi încremenise pe față.

— Domnule profesor, am bâiguit, ați menționat adineauri că „o să fac parte din programul de doctorat de limba engleză de la Harvard". Dar cererea mea de înscriere nici măcar n-a fost aprobată.

— Ascultă-mă pe mine, ești ca și intrată.

— Dar știți foarte bine că o să depun cerere pentru bursă.

— Da, am văzut și asta — și am vorbit cu șeful departamentului nostru despre folosirea unui fond pe care-l avem la dispoziție. Acesta a fost înființat de unul dintre Rockefelleri și se acordă unui candidat la doctorat în fiecare an. Totuși,

din cererea ta, reiese că tatăl tău este director executiv la o exploatare minieră în Chile, a adăugat David.

— *A fost* director executiv, am răspuns. Și-a pierdut slujba acum cinci ani...

David a clătinat din cap, de parcă ar fi vrut să spună: „Așa se explică de ce stai prost cu banii".

I-aș fi putut mărturisi că oricum nu mă puteam sprijini niciodată pe ajutorul tatei. Dar întotdeauna aveam grijă să nu încarc pe nimeni (nici măcar pe iubiții mei) cu aspectele neplăcute ale copilăriei mele. Și cu siguranță nu intenționam să pălăvrăgesc despre ele în timpul interviului cu David Henry. Așa că m-am mulțumit doar să specific:

— Tata i-a urat fostului său patron să se ducă în aia a mă-sii. Și pentru că în toată perioada asta a refuzat să accepte vreo altă slujbă mai jos de poziția de președinte al unei companii — era un tip destul de cunoscut și apreciat în industria sa — șansele sale de angajare s-au diminuat considerabil până la dispariție. De atunci oferă „consultanță" — dar abia câștigă cât să supraviețuiască. În concluzie...

Și-așa îi dezvăluisem mai mult decât intenționasem. Probabil că David a sesizat reticența mea, pentru că a zâmbit, a clătinat din cap și a spus:

— Păi, în cazul acesta, câștigarea unei burse de doctorat la Harvard îl va încânta fără îndoială.

— Mira-m-aș, am rostit încet.

M-am înșelat în privința lui. I-am scris tatei o scrisoare cu două luni înainte de absolvirea Colegiului Smith, mărturisindu-i cât de mult mi-aș fi dorit să participe la ceremonie și informându-l despre bursa câștigată la Harvard. De obicei, îi lua cam o lună să-mi răspundă — de data asta însă scrisoarea lui a sosit în mai puțin de zece zile. Atașată de ea, se găsea o bancnotă de o sută de dolari. Scrisoarea conținea douăzeci și cinci de cuvinte:

Sunt tare mândru de tine!
Îmi pare rău că nu pot veni la ceremonia de absolvire.
Cumpără-ți ceva drăguț cu banii.
Te iubesc,
Tata.

La câteva clipe după ce am deschis-o, am izbucnit în lacrimi. Nu plânsesem atunci când tata ne-a părăsit. Nu plânsesem niciodată atunci când a trebuit să renunțăm la weekendurile planificate împreună, după ce s-a mutat într-un oraș nou. Nu plânsesem nici când s-a mutat în Chile și îmi spunea mereu că în anul următor se va întoarce în țară pentru câteva săptămâni (și nu se ținea niciodată de cuvânt). Nu plânsesem nici atunci când răspunsul lui la toate notele mele de 10 de la Smith sau la primirea mea în organizația Phi Beta Kappa — toate eforturile alea doar ca să-i fac pe plac — a constat în tăcere. Și în încercarea de a primi un soi de recunoaștere din partea lui, i-am scris o scrisoare. Iar el nu a făcut altceva decât să mă pună față-n față cu un adevăr cu care nu îndrăznisem niciodată să mă confrunt: tata se distanțase pentru totdeauna de mine. *Cumpără-ți ceva drăguț.* O sută de dolari și un bilet cu cinci rânduri, care să-i mai diminueze din sentimentul de vinovăție... asta în cazul în care s-ar fi simțit vreodată vinovat. Și totuși, iar mă dădea la o parte — numai că de data asta n-am reușit să-i ignor răceala. Acum n-am putut decât să plâng.

Tom s-a străduit să mă consoleze. Îmi spunea întruna că tata nu merită o asemenea fată, că mai târziu va ajunge să regrete că m-a ținut la distanță, că succesul meu l-a scos din sărite, pentru că el însuși dăduse greș în tot ceea ce întreprinsese.

— Normal că să te țină la distanță, a insistat Tom. Cum altfel ți-ar putea suporta inteligența?

— Nu mă mai flata atât, l-am rugat.

— Nu-ți plac complimentele?

— Nu, pentru că nu le merit.

— Nu, pentru că te-ai convins singură că idiotul de taică-tu are dreptate: de ce ai merita să ai succes?

Însă nu mă simțeam tristă doar pentru felul în care îmi dăduse tata papucii, ci și pentru că eu și Tom urma să ne despărțim. Și chestia cea mai îngrozitoare era că nu ne doream așa ceva. Dar eu plecam la Harvard, iar Tom alesese Colegiul Trinity din Dublin pentru studiile postuniversitare. Deși niciunul dintre noi nu voia să recunoască, știam că odată ce Atlanticul se va interpune între noi, relația noastră va muri. Și mai agonizant era faptul că Tom fusese acceptat de Harvard să-și facă masteratul în istorie, dar el se hotărâse să accepte oferta din Dublin — asigurându-mă că peste un an va veni și el la Harvard pentru doctorat.

— Poți să mă vizitezi de Ziua Recunoștinței, mi-a spus. Iar eu o să mă întorc de Crăciun și dacă vrei, de Paște ne plimbăm prin Europa... și uite-așa anul va trece înainte să ne dăm seama.

Voiam să cred în promisiunile lui. Așa cum hotărâsem să nu-i forțez mâna și nici să nu folosesc vreun șantaj emoțional („Dacă mă iubești cu adevărat, atunci n-ai să mă părăsești"), de genul celor folosite de mama în anii de dinaintea plecării tatei.

— Normal că nu vreau să pleci, i-am spus după ce m-a anunțat că amâna deocamdată Harvardul și se îndrepta spre Dublin. Și desigur că nici n-o să te opresc.

Atunci au început reasigurările. Cu cât se străduia mai tare, cu atât realizam mai clar că vrea să renunțe la mine. În ziua în care a sosit scrisoarea scurtă de la tata — și Tom s-a dat peste cap să mă liniștească — i-am aruncat adevărul în față:

— Îndată ce ajungi la Dublin, noi am terminat-o.

— Nu fi absurdă. Nicio clipă n-am insinuat că...

— Dar o să se întâmple, pentru că...

— N-o să se întâmple nimic, m-a contrazis Tom vehement. Te apreciez — *pe tine, relația noastră* — mult prea tare. Și înțeleg perfect de ce te simți așa de vulnerabilă acum, însă...

Însă ceea ce tu nu înțelegi este exact ce înțeleg eu: și anume că bărbații dispar atunci când sunt amenințați.

Până la urmă a plecat la Dublin — și ne-am promis unul altuia că dragostea ne va ajuta să trecem prin toate încercările și toate celelalte clișee romantice. Ruptura a venit chiar înainte de Ziua Recunoștinței. Trebuia să se întoarcă în Statele Unite, iar eu urma să-l întâlnesc de Crăciun la Paris. Tom a dat dovadă de fairplay — nu mi-a vândut gogoși și nici nu m-a aburit spunându-mi că, din cauza unor împrejurări neprevăzute, nu va putea fi în Boston pe 21 noiembrie. În schimb, m-a sunat și m-a anunțat direct:

— Am întâlnit pe altcineva.

N-am cerut prea multe detalii — nu sunt masochistă — și nici el nu s-a arătat prea vorbăreț. Mi-a zis totuși că tipa e irlandeză, studentă la facultatea de medicină la Trinity și că relația lor era una „serioasă". Când a început să spună că: „Totul m-a luat prin surprindere", am replicat scurt:

— Sunt convinsă.

S-a așternut o tăcere lungă.

— Îmi pare rău, a rostit într-un târziu.

— Și mie.

Și asta a fost tot. Relația cea mai importantă din viața mea pierise brusc. Am făcut față veștii foarte rău... timp de o săptămână nu m-am văzut cu nimeni, am lipsit de la cursuri și de la întâlnirile pentru teza mea de doctorat de la Harvard și m-am ascuns practic în micuța mea garsonieră din Somerville. M-a uimit tristețea imensă care mă copleșise. Păream atât de potriviți unul pentru celălalt. Din păcate, noi pur și simplu n-am avut noroc.

Tom nu s-a mai reîntors niciodată în Statele Unite. S-a căsătorit cu studenta lui irlandeză. A rămas să-și ia doctoratul la Trinity și, în final, a căpătat o slujbă la universitatea din Galway. Nu ne-am mai văzut. Deși bănuiam că vine acasă regulat, ca să-și viziteze părinții, nu m-a căutat niciodată în anii în care am locuit în Cambridge. Am primit doar un singur semn de la el: o felicitare de Crăciun care a sosit doar câțiva ani mai târziu, alături de o fotografie cu Tom, soția sa Mairéad și cei trei fii ai lor — Conor, Fintan și Sean. Stăteau în fața a ceea ce părea un bungalow, undeva în suburbii. Poza m-a lăsat cu gura căscată, pentru că Tom era așa de neclintit — ca și mine de altfel — când susținea că nu-și dorește copii și jurase să nu locuiască niciodată în suburbii. N-am simțit niciun fel de tristețe când am privit fotografia. Mai degrabă m-am minunat de felul în care viața își vede de drumul ei inexorabil — și de faptul că o persoană care a însemnat atât de mult pentru tine la un moment dat poate dispărea într-o clipită din viața ta. Pierdem lucruri, după care alegem alte lucruri. Un fragment dintr-un cântec pe care-l ascultasem cândva? Oare cu Tom? Sau cu David? Și nu-mi spusese David — la scurt timp după ce deveniserăm amanți — că viața nu e decât un du-te-vino permanent?

I-am trimis și eu lui Tom o felicitare de Crăciun, cu un mesaj cât se poate de scurt:

Ai o familie foarte drăguță. Îți doresc toată fericirea din lume în anul care vine. Toate cele bune...

Normal că voiam să-l întreb un milion de lucruri: Ești fericit? Îți place munca ta, noua ta țară, viața ta? Și te gândești vreodată la mine, la *noi* și ce curs ar fi urmat viețile noastre, separate acum, dacă...?

„Dacă." Cel mai intens cuvânt din limba engleză... mai ales în combinație cu *„ce-ar fi fost"*.

De exemplu: ce-ar fi fost dacă nu te-ai fi mutat în Irlanda? Probabil că nu m-aș mai fi combinat cu David.

Dar mi-am dorit să fiu cu David... chiar dacă știam din start că relația noastră nu avea niciun fel de viitor. Pentru că relația cu David m-a ajutat să te uit pe tine.

Ori, cel puțin, așa mă amăgeam la momentul respectiv.

Doi

Chestia asta e periculoasă, a zis David.

— Numai dacă o lăsăm noi să devină periculoasă, am răspuns.

— Dacă află cineva...

— Ăsta e stilul obișnuit al conversațiilor tale postcoitale...?

— Nu am obiceiul să...

— ...te culci cu studentele tale?

— Exact.

— N-ai mai făcut-o niciodată?

Pauză. Apoi:

— O singură dată. Pe la începutul anilor șaptezeci, când lucrurile nu erau chiar așa...

— Cum? Corecte din punctul de vedere al convențiilor?

— N-am de gând să mă autodistrug, a adăugat el.

— Adică prin chestia asta te autodistrugi?

— Sper că nu.

— David, te rog să ai puțină încredere în mine. Știu în ce mă bag.

— Ești sigură?

— Așadar, în afara studentei aceleia din nebunaticii ani șaptezeci, am continuat, schimbând subiectul, să înțeleg că i-ai fost pe deplin credincios lui Beth?

— Nu prea... având în vedere că n-a mai făcut sex cu mine încă de pe vremea când Reagan a fost ales președinte pentru prima dată.

— Și cea mai lungă aventură a durat...?

— Pui o grămadă de întrebări.

— Nu vreau altceva decât să știu totul despre bărbatul cu care m-am încurcat.

— Știi deja o mulțime de lucruri despre mine.

Cât se poate de adevărat — pentru că lucrasem împreună cu David în ultimele șase luni la teza mea de doctorat. Pe toată perioada petrecută la Harvard, s-a dovedit a fi un profesor îndrumător extraordinar: înțelegător, dar nu sufocant; riguros la nivel intelectual, dar niciodată pedant; extrem de inteligent, dar evitând mereu să joace cartea epatării. M-a cucerit din prima clipă. Tot din prima clipă mi-am zis că nu exista nicio șansă să am vreo aventură cu profesorul meu îndrumător. Și, pe de altă parte, în primele luni la Cambridge, David nici măcar nu a flirtat cu mine. De fapt, până în apropierea Zilei Recunoștinței, relația noastră a fost strict una studentă–profesor. Apoi am primit vestea din Dublin, că Tom și cu mine nu mai formam un cuplu. M-am dat la fund o săptămână, sărind peste cursuri, anulându-mi toate întâlnirile de consiliere, ieșind afară doar ca să-mi cumpăr de mâncare și, în general, simțindu-mă mizerabil și plângându-mi de milă. Mi se întâmpla frecvent să izbucnesc în lacrimi în locuri deloc adecvate, precum în supermarket sau când înapoiam cărțile la bibliotecă. Am detestat întotdeauna ideea de a-ți afișa emoțiile în public. Posibil ca urmare a acelei dimineți când împlinisem treisprezece ani, iar mama a dat vina pe mine pentru plecarea tatei. Deși am alergat și m-am ascuns în camera mea,

n-am reușit să plâng din pricina acuzației ei nedrepte. Oare acela să fi fost momentul în care am început să gândesc la faptul că, dacă plângi, înseamnă că-ți pierzi controlul? Cu siguranță, tata era adeptul teoriei „ține-ți suferințele pentru tine, altfel oamenii îți vor depista vulnerabilitățile și vor sări asupra ta". I-am urmat sfatul — mai ales când era vorba de toate acele tranzacții emoționale permanente cu mama —, dar, în realitate, vulnerabilitatea mea atingea cote alarmante. Pusă în fața unui eșec sau a unei pierderi, obișnuiam să-mi înfrânez sentimentele — de teama celorlalți, care mi-ar fi surprins momentele de slăbiciune. Înăuntrul meu însă, rănile nu se cicatrizau niciodată cu adevărat — ceea ce a însemnat că atunci când Tom s-a despărțit de mine, senzația de pierdere a devenit și mai acută. Atunci când tatăl tău este absent, iar mama ta află că ți-l dorești înapoi, cauți un soi de ancoră personală în lume. Și când și aceasta îți este luată...

În fine, tot ce-am putut să fac a fost să mă ascund o vreme.

Prin urmare, atunci când am lăsat un mesaj prin care anulam a treia întâlnire consecutivă cu David, el m-a sunat acasă și m-a întrebat dacă s-a întâmplat ceva.

— Am o gripă urâtă, am răspuns.

— Te-a văzut vreun doctor? m-a întrebat.

— Nu e genul acela de gripă, m-am trezit rostind.

M-am prezentat totuși la următoarea întâlnire programată — în care am petrecut o oră discutând despre *McTeague* al lui Frank Norris — care, în opinia lui David, nu incrimina doar lăcomia americană, ci și tagma dentiștilor de la începutul secolului douăzeci.

— Dar tu n-ai avut nevoie de dentist săptămâna trecută, nu-i așa? m-a întrebat.

— Nu, doar de somn.

— Și ești sigură că ți-a trecut?

Atunci mi-am plecat fruntea, mi-am mușcat buza și ochii mi s-au umplut de lacrimi. David a deschis un sertar de la birou și a scos o sticlă de scotch și două pahare.

— Când eram la doctorat, profesorul meu îndrumător mi-a zis că atunci când voi deveni profesor, ar trebui să țin o sticlă de whisky în dulap... exact pentru momente ca acesta.

A turnat la fiecare două degete de scotch și mi-a întins un pahar.

— Dacă vrei să vorbești despre asta... a continuat.

Îmi doream atât de tare să-mi descarc sufletul — și povestea mi-a ieșit de pe buze cu o grabă care m-a surprins profund, dat fiind refuzul meu de a discuta cu oricine despre asemenea lucruri, darămite cu profesorul meu îndrumător. La sfârșit m-am auzit rostind:

— ... și chiar nu înțeleg de ce sufăr atât, mai ales că știam încă de acum șase luni că așa se vor termina lucrurile. De fapt, i-am și mărturisit-o în primăvară, când a hotărât să-și urmeze destinul tocmai în Dublin. Însă el îmi tot zicea că...

— Dă-mi voie să ghicesc: „Ultimul lucru la care mă gândesc este să te părăsesc... nu sunt decât opt luni la mijloc și apoi mă voi întoarce în brațele tale"?

— Da, mai mult sau mai puțin. Partea proastă e că am vrut să cred în vorbele lui.

— Te înțeleg perfect. Când nu vrem să pierdem ceva... *pe cineva*... ne străduim întotdeauna să credem în declarațiile celorlalți, chiar dacă în sinea noastră ne îndoim de sinceritatea lor. Cu toții susținem că urâm minciunile. Și totuși, preferăm adesea să fim mințiți... pentru că ne permite să evităm toate acele adevăruri dureroase pe care alegem să nu le auzim.

— Dar eu cu siguranță n-am vrut să terminăm.

— Și-atunci de ce nu te-ai dus cu el la Dublin?

— Pentru că am vrut să vin aici. Și pentru că nu voiam să trăiesc în Dublin.

— Sau pentru că nu voiai să fii legată de cariera lui?

M-am încordat și David a băgat de seamă.

— Hei, nu e nimic rău să nu vrei să fii în umbra cuiva..., deși ți-a trecut vreo clipă prin cap că poate tipul nu voia să trăiască în umbra ta? Ascultă-mă pe mine, bărbații nu se simt deloc în pielea lor atunci când realizează că o femeie e mai talentată decât ei.

M-am înroșit până în vârful urechilor.

— Vă rog... nu prea știu cum să reacționez la complimente.

— Dar nu încerc să te flatez. Pur și simplu scot în evidență realitatea unei situații. Poate că totul a fost în regulă între voi când erați amândoi la facultate. Însă doctoratul e altceva — pentru că toată lumea se concentrează pe carieră de aici înainte și atmosfera devine puțin competitivă și sufocantă..., deși noi la Harvard disprețuim sincer competiția...

Mi-a aruncat un zâmbet răutăcios, după care a adăugat:

— Lucrul cel mai dificil într-o despărțire este faptul de a fi părăsit. Întotdeauna e mai bine să fii tu cel care pleacă...

După aceea, a direcționat conversația înapoi către lucrarea mea. În următoarele săptămâni, a evitat dinadins să mă mai întrebe ceva despre situația în care mă aflam. Începea întâlnirile noastre cu o întrebare generală: „Și care mai e treaba?" Cu toate că i-aș fi putut mărturisi că încă mă simțeam extrem de fragilă, am ales să-mi țin gura. În fond, nu i-aș mai fi putut spune nimic — și întotdeauna urâsem să-mi plâng de milă, chiar dacă am avut nevoie de luni bune înainte ca senzația de pierdere să se mai diminueze.

Și simplul fapt că relația mea cu David a început abia după șase luni de când primisem scrisoarea de adio din partea lui Tom însemna că...

Ei bine, ce anume mai exact *însemna*? Că David nu era un nenorocit oportunist care să se dea la mine atunci când mă simțeam vulnerabilă și singură? Că relația noastră a de-

venit repede una serioasă, de vreme ce ne cunoșteam de aproape un an de zile, când am depășit bariera dintre camaraderie și intimitate? Sau că amândoi ne-am jucat cu bună știință vreme îndelungată — deși era evident (cel puțin din punctul meu de vedere) că între noi exista ceva mai mult decât o simplă atracție?

Însă el era profesorul meu, era însurat — și nici prin cap nu-mi trecea să intru pe terenul mizerabil al aventurilor clandestine și nici să-mi asum rolul cumplit al Celeilalte Femei. Cu excepția momentului când i-am povestit despre despărțirea mea de Tom, am rămas amândoi pe teren neutru.

Până într-o după-amiază târzie, de pe la jumătatea lunii mai, când ne aflam în mijlocul unor discuții despre Sherwood Anderson, și telefonul a sunat. De obicei, în timpul sesiunilor noastre săptămânale, David ignora țârâitul telefonului. În ziua aceea însă, imediat ce l-a auzit, David a devenit tensionat și s-a întins spre receptor, spunându-mi:

— Trebuie să răspund...

— Vreți să plec? l-am întrebat.

— Nu e nevoie...

A ridicat receptorul, s-a învârtit cu scaunul, ca să stea cu spatele la mine și a început să vorbească agitat, în șoaptă.

— Alo, da, bună... uite, am pe cineva aici... și ce-a zis doctorul?... păi, are dreptate, normal că are dreptate... nu-mi spune mie că te iau peste picior, când eu de fapt... toate astea se întâmplă pentru că nu iei medicamentele și de aceea ai crizele astea... nu e nevoie să... bine, bine, îmi pare rău, eu... oh, Iisuse, te rog... da, sunt nervos, al dracului de nervos... și nu mai suport toate astea, iar tu...

A amuțit brusc, ca și cum convorbirea se terminase pe neașteptate. A rămas nemișcat în scaun, străduindu-se să-și controleze și să-și ascundă supărarea. A trecut un minut, timp în care David s-a uitat fix pe geam, cu ochii plini de lacrimi. Într-un târziu, am spart tăcerea:

— Profesore, poate ar fi mai bine să...

— Îmi cer scuze. N-ar fi trebuit să auzi toate astea.

— Plec.

Nu s-a întors cu faţa spre mine.

— În regulă.

Când l-am văzut în săptămâna următoare, ne-am continuat discuţia serioasă despre Sherwood Anderson. Dar la sfârşitul orei, m-a întrebat dacă am timp să mergem să bem o bere.

În realitate, „berea" s-a dovedit a fi un martini într-un bar al hotelului Charles, din piaţa Harvard. El a băut un gin — sec, fără gheaţă, cu trei măsline — din trei înghiţituri, după care a scos un pachet de ţigări.

— Da, ştiu că e un obicei dezgustător — şi da, Gitanes put şi sunt pretenţioase —, dar fumez maximum zece pe zi.

— Profesore, nu sunt o maniacă a sănătăţii. Fumaţi cât vreţi, vă rog.

— Te rog să nu-mi mai spui profesore.

— Dar asta sunteţi.

— Nu, asta e doar o titulatură. Pe mine mă cheamă David — şi insist ca pe viitor să-mi spui aşa.

— Bine, am zis, uşor surprinsă de vehemenţa din vocea lui.

La fel şi David, care i-a făcut imediat semn ospătăriţei pentru încă un martini şi şi-a aprins altă ţigară, chiar dacă prima încă mai fumega pe marginea scrumierei.

— Iartă-mă, iartă-mă, a adăugat. În ultima vreme, mă trezesc că...

S-a oprit, după care a început din nou:

— Ţi s-a întâmplat vreodată să fii aşa de gâtuită de furie, încât să...?

A tras un fum adânc în piept.

— N-ar trebui să vorbesc despre toate astea, a mai spus.

— E-n regulă, profesore... scuze, *David*. Te rog, continuă.

Încă un fum adânc.

— Soția mea a încercat să se sinucidă acum două săptămâni. E a treia oară pe anul ăsta.

Atunci am aflat pentru prima dată că, în ciuda realizărilor sale profesionale și a celebrității ei academice, David Henry își trăia propriul iad. Pe soția lui o chema Polly Cooper. Erau căsătoriți de peste douăzeci de ani și, din fotografiile pe care le zărisem în biroul lui, făcute undeva prin anii 1970, Polly avea frumusețea unei femei înalte, cu trup mlădios. Când s-au cunoscut, ea tocmai publicase un volum de nuvele scos de editura Knopf, *dar și* făcuse o ședință foto importantă cu Avedon pentru *Vogue*. În 1971, *New York Times* a publicat un articol despre ea, numind-o *„imposibil de frumoasă și de deșteaptă"*. Când David s-a încurcat cu ea — la scurt timp după triumful său de la National Book Award și după cronicile fantastice ale primului său roman, precum și după numirea sa, la vârsta de numai treizeci de ani, ca profesor la Harvard — toată lumea i-a considerat un cuplu de aur, destinat unor lucruri mărețe.

— Când am cunoscut-o pe Polly, am trăit amândoi un asemenea *coup de foudre*, încât după șase luni ne-am căsătorit. Un an mai târziu, s-a născut fiul nostru Charlie — iar Polly a suferit o cădere nervoasă câteva săptămâni mai târziu. Nu mai dormea, nu mai mânca și, în cele din urmă, a refuzat să-și mai atingă copilul, convinsă că-i va face rău, dacă-l va lua în brațe. Lucrurile s-au înrăutățit așa de tare, încât la un moment dat n-a dormit patru nopți la rând. Într-o noapte am găsit-o lățită pe podeaua bucătăriei și lovindu-și capul de marginea aragazului. Când a sosit ambulanța, medicii i-au aruncat o singură privire și au dus-o direct în secția de psihiatrie de la Mass General. A rămas aici timp de patru luni. Ceea ce la început părea să fie doar un caz sever de depresie postnatală s-a dovedit a fi tulburare bipolară majoră.

De atunci, starea ei mintală a fost, în cel mai bun caz, dezechilibrată. În fiecare an făcea o criză gravă, urmată de o perioadă de calm relativ. Însă niciodată nu și-a mai găsit energia creativă necesară să scrie o altă nuvelă și anii îndelungați de medicamentație și-au lăsat amprenta asupra sănătății fizice și a aspectului ei.

— Dacă a fost atât de îngrozitor, am întrebat, de ce n-ai apăsat pe butonul de autoapărare și n-ai părăsit-o?

— Am încercat asta prin anii 1980. Întâlnisem o altă femeie, Anne, o violonistă de la Orchestra Simfonică din Boston. Relația noastră a devenit foarte repede serioasă. Polly — cu toate momentele ei maniacale — încă mai mirosea minciunile. Când am început să-mi petrec după-amiezile departe de universitate, a angajat un detectiv... care m-a fotografiat intrând și ieșind din apartamentul Annei din Back Bay sau pe noi doi ținându-ne de mână, într-un restaurant din apropiere. Dumnezeule, detaliile aventurilor clandestine sunt atât de banale.

— V-ați iubit, tu și violonista?

— Așa credeam. Și Anne la fel. Dar apoi am venit într-o seară acasă, unde am găsit fotografiile detectivului împrăștiate prin toată sufrageria și pe Polly în cadă, cu venele tăiate. Abia dacă mai avea puls.

Medicii au fost nevoiți să pompeze în ea peste cinci litri de sânge ca s-o stabilizeze.

A petrecut alte trei luni în secția de psihiatrie.

— Fiul nostru Charlie — care avea zece ani pe vremea aia — mi-a spus că nu pot să plec. Vezi tu, a venit de la școală cam la un minut după ce o găsisem pe Polly. Am încercat să-l opresc să intre în baie, dar nu m-a ascultat și și-a văzut mama goală, plutind în apa însângerată. După aceea...

După aceea, Charlie s-a închis în sine mult timp, devenind retras și morocănos. S-a mutat de la o școală la alta. În adolescență, a descoperit și drogurile halucinogene — a fost

exmatriculat dintr-o școală pentru una din veșnicele lui „trăsnăi" preferate: încercase să dea foc patului. L-au înscris la o școală mai progresistă, au încercat școala militară, după care au vrut să-l educe de acasă (dar și-a distrus camera). Într-un târziu, băiatul a doi oameni extrem de inteligenți a fugit de acasă în ziua în care a împlinit șaptesprezece ani. L-au găsit abia doi ani mai târziu — timp în care David a cheltuit un sfert de milion de dolari („întreaga mea moștenire de la tata"), chinuindu-se să dea de el. Trăia într-un azil pentru săraci din Piața Pioneer, în Seattle.

— Vestea bună a fost că nu se infectase cu HIV și nu căzuse în plasa oribilă a prostituției. Vestea proastă a fost diagnosticarea lui cu schizofrenie. De trei ani e internat într-un sanatoriu de lângă Worcester. E deprimant, dar cel puțin știu că se află într-un loc unde nu-și poate face rău.

Între timp, mama lui a reușit cumva să-și regăsească echilibrul mintal. După cincisprezece ani de tăcere dureroasă, o mică editură universitară i-a publicat un volum subțire de nuvele.

— Probabil că n-au vândut mai mult de cinci sute de exemplare, dar pentru ea a reprezentat o victorie uriașă. Și lucrul cel mai extraordinar a fost că Polly părea că și-a venit în fire, transformându-se încă o dată în femeia frumoasă și deșteaptă cu care m-am însurat. Dar aceste interludii s-au dovedit a fi simple momente de respiro înainte ca nebunia s-o cuprindă din nou cu și mai multă înverșunare.

Rezultatul final al fragilității mintale a soției lui și al fragilității fiului său s-a concretizat în incapacitatea lui David de a redescoperi calea către propriile sale cărți. Primul său roman erupsese din el „ca un gheizer — odată ce l-am început nu m-am mai putut opri. Povestea era povestea *mea*, chiar dacă deghizată strașnic. În fiecare zi când mă așezam la masa de scris, cuvintele veneau fără ezitare, fără niciun dubiu. Ca și cum intram pe pilot automat — și în cele șase

luni am simțit ceea ce se putea numi, fără îndoială, fericire adevărată".

— Și ce înseamnă fericirea adevărată? l-am întrebat.

— Să crezi că ai fost luat de val — chiar și pentru câteva ore pe zi — departe de toată murdăria vieții, de tot acel rahat cotidian care ne sufocă și ne împinge la disperare.

— Amintește-mi să nu dau buzna peste tine când ești mahmur, profesore... scuze, *David*.

— Poți să dai buzna peste mine când dorești.

S-a așternut o tăcere prelungă și jenantă după rostirea acestui comentariu. Am privit fix paharul cu martini, simțind cum mă îmbujorez. David și-a dat seama că vorbele lui puteau fi considerate drept provocatoare, așa că a încercat imediat să-și repare greșeala.

— Ceea ce am vrut să spun de fapt e că...

I-am acoperit mâna cu a mea.

— Taci, am șoptit.

Mi-am lăsat mâna acolo pentru încă o jumătate de oră — cât timp mi-a vorbit despre „nodul gordian" reprezentat de cel de-al doilea roman al său și despre cum pur și simplu nu voia să curgă așa cum se întâmplase la cartea sa de debut; despre cum știuse încă din start că e depășit și epuizat. Apoi, despre cum și-a îndreptat atenția spre marea biografie a lui Melville, pentru care primise un avans considerabil din partea celor de la Knopf. Însă din nou, nu găsise vitalitatea necesară pentru a-și continua lucrul.

L-am ascultat, simțindu-mă din ce în ce mai uimită și mai privilegiată. În fond, în fața mea stătea *David Henry*, care îmi făcea confesiuni. Și în plus, mă lăsa să-l țin de mână. Parcă eram o școlăriță idioată — și totuși una care nu voia să dea înapoi și să respecte regulile jocului. Un bărbat incredibil de cerebral și de atrăgător care suferea — un adevărat afrodiziac.

— Dacă aș fi fost un romancier get-beget, a spus, aș fi găsit o cale, în ciuda haosului domestic, prin care să scriu.

Pentru că scriitorii adevărați scriu. Găsesc ei o modalitate să se debaraseze de toate gunoaiele și să-și vadă de treabă. În vreme ce eu am încercat mereu să fiu de toate: academician, romancier, biograf, iubitul mass-mediei, un artist de rahat în talk-show-uri, un soț de rahat, un părinte de rahat...

— David... *oprește-te*, l-am rugat, strângându-l tare de mână.

— Așa se întâmplă atunci când beau. Mă transform în Pagliacci — clovnul trist și patetic.

Brusc, s-a ridicat în picioare și a aruncat niște bani pe masă, spunându-mi că trebuie să plece. M-am întins din nou să-l apuc de mână, însă el s-a ferit.

— Nu știi că în zilele noastre există reguli împotriva unor astfel de lucruri? s-a răstit la mine. Habar n-ai ce probleme mi-ai putea crea...

S-a așezat la loc pe scaun și și-a cuprins capul cu mâinile:

— Îmi pare așa de rău...

— Hai să plecăm.

L-am condus afară din bar, înspre intrarea din față a hotelului. S-a supus fără crâcnire și n-a comentat când l-am urcat într-un taxi. S-a mulțumit doar să murmure adresa. După ce mașina s-a îndepărtat, m-am întors la bar și mi-am terminat paharul de martini, încercând să analizez tot ce se întâmplase. Cel mai tare m-a surprins faptul că spectacolul dat de David nu m-a oripilat și nici nu m-a dezgustat. Ba dimpotrivă, am înțeles perfect toate contradicțiile în mijlocul cărora trăia — durerea omului din spatele chipului public — și cum îi schimbaseră acestea traseul vieții. Întotdeauna admirăm oamenii de la distanță — mai ales pe cei care au realizat atât de multe în viață. Dar mânia și frustrările lui David m-au determinat să trag concluzia că nimeni nu trece ușor prin viață. Și în clipa în care crezi că ai ajuns la liman în sfârșit, constați că totul e anapoda.

După ce am sorbit ultimii stropi de martini, un alt gând m-a izbit: David întruchipa genul meu de bărbat ideal. Era inteligent, original, seducător și vulnerabil. Îl voiam pentru mine — chiar dacă știam că intru pe un teren periculos. Dar cu toate că îmi doream mai mult decât orice pe lume să mă las dusă de val, eram hotărâtă să nu dau naștere unei catastrofe. Așa cum știam că între mine și David nu se va întâmpla nimic până când el nu-și va dori acest lucru.

N-a trebuit să aștept prea mult semnalul lui. A doua zi de dimineață, pe la nouă, în mica mea garsonieră din Somerville a sunat telefonul.

— Aici e profesorul tău teribil de stânjenit, a rostit el încet.

— Să înțeleg că nu-ți mai pot spune David?

— Să înțelegi că sunt un dobitoc — și sper că nu crezi că intenționam să...

— Cred că ai fost pur și simplu uman, David.

Comentariul meu i-a închis gura.

— ...și am apreciat și faptul că mi-ai arătat încredere.

— Prin urmare, n-ai de gând să depui plângere la șeful departamentului...

— ...pentru hărțuire? Dar nu m-ai hărțuit, David. În plus, eu te-am luat pe tine de mână.

— Nu m-am gândit decât că nu vei mai dori să lucrezi cu mine...

— Eh, astea chiar sună a vorbe de om mahmur.

— Perfect adevărat. Îmi dai voie să-ți fac cinste cu o cafea?

— De ce nu? Dar pentru că sunt pe punctul de a termina o lucrare, n-ai vrea mai bine să treci pe la mine?

Și i-am dat adresa.

Când a sosit după o jumătate de oră, nu și-a mai adus nimeni aminte de cafea. Nici n-a intrat bine pe ușă, că am sărit imediat unul pe celălalt.

Mai târziu, s-a întors spre mine și mi-a spus:

— Chestia asta e periculoasă.

— Numai dacă o lăsăm noi să devină periculoasă, am răspuns.

— Dacă află cineva...

— Ăsta e stilul obișnuit al conversațiilor tale postcoitale...?

— Nu am obiceiul să...

— ...te culci cu studentele tale?

— Exact.

Și atunci am purtat micuța noastră conversație despre iubirile din trecut, care a culminat cu reproșul lui că pun prea multe întrebări.

— Nu vreau altceva decât să știu totul despre bărbatul cu care m-am încurcat. Și trebuie să clarific ceva încă de la început — asta în cazul în care vom continua să fim împreună. Nu există niciun fel de viitor pentru aranjamentul sau mica noastră aventură. Așadar, n-am de gând să joc rolul clișeizat al celeilalte femei care devine tot mai posesivă și mai psihopată. Dar îți cer să fii întotdeauna sincer cu mine. Dacă vei dori la un moment dat să pui punct, spune-mi. Nu mă aburi.

— Dar văd că te-ai gândit bine înainte.

— Și tu la fel.

— Mereu te porți atât de rațional?

— Dacă aș fi rațională, nu m-aș afla cu tine în pat acum.

— Corect.

Așa a început totul. Și da, am abordat aventura noastră (după cum o numea el) cu un raționalism feroce. Eram conștientă că, dacă rămân rațională, mă pot feri de orice dezamăgire sau suferință provocată de relația dintre noi. Pe de altă parte însă, știam că mă îndrăgostisem de David Henry... și gândul acesta mă entuziasma și mă speria de moarte în același timp. Pentru că problema majoră care apare atunci când iubești un bărbat căsătorit este...

Ei bine, continuați voi singuri.

Bineînțeles că știam că jucam rolul celeilalte femei. Așa cum știam amândoi că, dacă se duce vestea micului nostru aranjament, cariera lui David se va sfârși, iar eu aveam toate șansele să fiu exmatriculată din programul de doctorat. („Probabil că pe tine te vor considera drept o victimă", a observat David la un moment dat, „și nu-ți vor face nimic pentru că ai primit tratament preferențial din partea profesorului îndrumător.") Asta însemna că nu puteam — *n-aveam voie* — să povestesc nimănui despre noi. Nici măcar Sarei Crowe — o femeie impozantă, mândă și isteață din New England care lucra la teza ei de doctorat despre puritanismul american. Sara cunoștea persoane sus-puse mai peste tot. Organiza un salon în fiecare duminică seară, în apartamentul ei din strada Brattle, de unde figurile de top de la Harvard (sau orice personaj important în vizită la Cambridge) păreau să nu lipsească niciodată. După ce ne-am întâlnit la un simpozion din cadrul campusului, unde s-a discutat despre Emily Dickinson, a hotărât că sunt suficient de interesantă ca să mă invite la cină cu diverse ocazii. Dar în niciun caz n-o consideram o persoană căreia să-i fac confidențe.

Și nici lui Christy Naylor nu i-am mărturisit nimic — iar ea era singura mea prietenă apropiată pe care o cunoscusem în primul an de doctorat.

Christy venea din Maine — și fusese atât de aiurită și de lasă-mă să te las în perioada liceului, încât sfârșise prin a ajunge la Universitatea de Stat din Orona. Aici, s-a transformat peste noapte într-un star academic („În mare măsură pentru că bărbații de acolo erau așa de plictisitori"), absolvind *summa cum laude* secția de literatură engleză și, la fel ca și mine, obținând o bursă integrală la Harvard. Specialitatea ei era poezia americană modernistă (dar mai ales Wallace Stevens, pe care aproape că-l diviniza. Ea însăși începuse să publice ocazional câte o poezie prin revistele și jurnalele mici. Autoproclamându-se o „provincială insipidă" din Lewiston,

Maine — „groapa de gunoi a statului New England" —, Christy nu voia decât să fumeze patruzeci de țigări pe zi și să se îmbete cu bere ieftină. Dar dacă te apucai să discuți cu ea despre metrica poeziei lui Pound sau despre folosirea pentametrului în „Treisprezece feluri în care poți privi o mierlă" a lui Williams, îți arăta o acuitate intelectuală care te lăsa cu gura căscată. Propriile ei creații oglindeau modernismul accentuat al poeților pe care-i admira.

— Problema mea, mi-a mărturisit într-o seară, când ieșisem în oraș să bem ceva, este că atunci când vine vorba de artă și bărbați, aleg întotdeauna cea mai complicată și cea mai dificilă persoană din încăpere.

Faptul că era ușor supraponderală — blestemată să facă veșnic exerciții și să țină diete care mai de care mai fistichii — îi dădea o alură și mai interesantă: semăna cu o intelectuală din topor ce părea că tocmai ieșise dintr-un parc pentru rulote. Cu toate acestea, reușise să-i stârnească interesul unui student pe nume Winthrop Holmes III, care alerga în limbă după ea.

— Am senzația că bărbații mă văd ca o tranzacție dură... iar mie chiar îmi plac tranzacțiile dure. Sau nebunești. În vreme ce tu, doamna Sfințenie Reținută în persoană, cu incapacitatea ta afurisită de a te îngrășa...

— Dar nu că n-aș încerca.

— Mda, ești o afurisită de ectomorfă — și drăguță pe deasupra.

— Pe naiba sunt drăguță.

— Mai lasă-mă cu talentul pentru autocritică. Ascultă-mă pe mine, tipii te sorb din priviri.

David mi-a spus și el același lucru cu diverse ocazii, comentând că observase cât de des mă privesc în oglindă și mă încrunt, de parcă nu mi-ar plăcea ceea ce văd.

— Cred că dintotdeauna am avut ceva împotriva oglinzilor, am răspuns.

— Ei bine, e greu s-o faci pe modesta, a spus el. Mai degrabă te tragi din categoria Audrey Hepburn...

— Oh, te rog...

— Până și profesorul Hawthorden — președintele catedrei de engleză de la Harvard — a observat asemănarea.

— Dar părul meu e mai lung decât al ei.

— Și ai aceiași pometi înalți și aceeași piele luminoasă...

— Oprește-te, l-am rugat.

— Nu prea știi să primești complimente, nu? m-a întrebat David, schițând un zâmbet în colțul gurii.

Nu am încredere în ele, am vrut să-i spun, dar în schimb am replicat:

— Ești pur și simplu drăguț.

— Întocmai. Și ce e rău în asta?

Ascultă-mă pe mine. Tipii te sorb din priviri.

Mi-am ridicat privirea spre Christy și am dat ușor din cap.

— Într-una din zilele astea poate ai să începi și tu să te placi puțin, a continuat ea. Și-atunci poate că o să te machiezi și tu și n-o să te mai îmbraci de parcă ai fi ghid la Parcul Grand Tetons.

— Dar poate că nu-mi pasă de stil.

— Dar poate ar trebui să renunți să mai joci cartea rigidității și a protecției. Adică, la dracu, Jane..., doar suntem mari. Se presupune că ar trebui să-ți bei mințile, să te îmbraci ca o târfă intelectuală și să te culci cu tot felul de bărbați neatrăgători și periculoși.

— Mi-aș dori să am atitudinea ta epicuriană în privința unor astfel de lucruri, am spus.

— *Epicuriană*? Mă faci să râd... Sunt doar o grăsană nimfomană. Dar hai, recunoaște că ai vreun tip ascuns pe undeva.

Am clătinat din cap că nu.

— Oare de ce nu te cred? m-a întrebat.

— Spune-mi tu.

— Poate pentru că — unu — simt că ai un iubit secret, dar — 2 — eşti al dracului de controlată şi de disciplinată, aşa încât îi ţii identitatea la loc sigur, deoarece — 3 — nu vrei să se afle că tipul are o relaţie cu tine.

M-am chinuit din greu să afişez o expresie mirată şi să ascund faptul că eram absolut îngrozită că ar putea bănui ceva despre David şi mine.

— Ai o imaginaţie foarte bogată, am spus.

— Te vezi cu cineva în afara relaţiei de bază.

— Dar eu nu sunt căsătorită...

— Nu mă refeream *la tine*, drăguţo.

— Îţi admir talentul de ghicitoare, însă...

— Fir-ar al dracului, Jane — doar sunt prietena ta, nu? Şi în calitate de prietenă, cred că merit să ştiu toate detaliile picante..., aşa cum le cunoşti şi tu pe ale mele.

— Dar dacă n-am de raportat niciun fel de detaliu picant...

— Eşti de groază.

— Mi s-a mai spus.

De către mama în perioada adolescenţei, când nu voiam în ruptul capului să-i povestesc despre viaţa mea. Şi cum mama nu avea o viaţă prea bogată în evenimente, o deranja faptul că nu-i împărtăşesc din întâmplările mele zilnice, pe care le ţineam numai pentru mine. Reacţia mea era cauzată în mare parte de nevoia ei sufocantă de a cunoaşte tot ceea ce ţinea de mine — până în punctul în care devenea aproape de nesuportat. Acum, desigur, înţeleg perfect disperarea ei particulară — singurătatea şi sentimentul că fusese aruncată la gunoi de tata — care o determinase să-şi îndrepte toată energia spre mine, considerându-mă Marele Proiect al existenţei sale — căreia viaţa îi va oferi tot ce-i refuzase ei. Prin urmare, în liceu, fiecare temă, ori carte citită, fiecare film văzut sau notă primită, orice băiat care mă invita în oraş (nu că ar fi fost prea mulţi) se transforma în obiect de studiu pentru ea.

Și mă sufoca. Mama se transformase într-un soi de mini-manager — încercând disperată să se asigure că voi evita orice greșeală sau decizie proastă. Până la colegiu, devenisem retrasă, mereu în gardă, iar relația dintre noi două se schimbase în mod irevocabil. Mă descosea mai puțin cu privire la viața mea și se controla ori de câte ori era pe punctul de a-și băga nasul unde nu-i fierbe oala. La prima vedere, ne purtam frumos una cu alta — și chiar am lăsat-o să cunoască elementele de bază ale vieții mele. Dar ea a înțeles că nu mai suntem apropiate.

Da, mă simt îngrozitor din această cauză — mai ales când știam că pentru mama reprezint încă o dovadă că „nu e în stare de nimic bun".

Dar poate discuția cea mai elocventă în acest sens a avut loc chiar după ce m-am despărțit de Tom. Venise Crăciunul. Mă întorsesem acasă în Connecticut și încă nu-i pomenisem nimic despre scrisoarea oribilă pe care o primisem de la el înainte de Ziua Recunoștinței. Normal că în prima mea seară acasă, m-a întrebat dacă „viitorul ei ginere" va sosi pe 26 decembrie (după cum obișnuia să facă în trecut).

— Mi-e teamă că Tom își va petrece Crăciunul cu viitorii lui socri în Irlanda.

Mama m-a privit de parcă aș fi vorbit în sârbo-croată.

— Ce-ai spus?

— Tom a cunoscut pe cineva în Irlanda — o studentă la medicină. Formează un cuplu acum... în vreme ce noi doi, nu.

— Și când s-a întâmplat asta?

I-am mărturisit și s-a albit la față.

— Și ai așteptat atâta ca să-mi povestești și mie...

— Am avut nevoie de timp.

— Pentru *ce*, Jane? Dacă nu cumva ai uitat, încă mai sunt mama ta — și cu toate că m-ai ținut departe de viața ta...

— Dar te sun de două, trei ori pe săptămână, vin acasă de sărbători...

— Da, și toate evenimentele importante din viața ta mi le ascunzi.

Tăcere. După o vreme, i-am spus:

— Așa trebuie să fac eu lucrurile.

— Dar de ce? *De ce?* Rareori le putem spune celorlalți ce gândim cu adevărat despre ei — nu neapărat pentru că i-ar răni, dar și pentru că ne-am face rău nouă înșine. Adesea, o minciună nevinovată este de preferat crudului adevăr. În concluzie, drept răspuns la poruncitorul ei „Dar de ce? *De ce?*", m-am uitat direct în ochii ei uluiți și am zis:

— E problema mea, mamă... nu a ta.

— Îmi spui asta doar ca să scapi de gura mea și să nu fii obligată să dai explicații.

— *Ce* fel de explicații, mamă?

— Că ești ca o carte închisă. Leit taică-tu.

Tata. Îmi doream așa de tare aprobarea lui, interesul lui. Dar el rămânea întotdeauna evaziv, distant, imposibil de atins. Acum locuia în America de Sud — și din telefoanele sporadice, trimestriale, pe care le primeam de la el, am aflat că se încurcase cu o femeie mult mai tânără decât el, dar nimic altceva. Totuși, adoptam în continuare stilul lui rezervat de a face față lumii. Poate că, la nivel subliminal, încercam să-l impresionez — *„Vezi, tată, pot fi exact ca tine..."* Ori poate că distanța pe care o păstram între mine și ceilalți era o simplă atitudine de viață care mă ferea de haos... și care mă ajuta să depistez intruziunile, ochii prădători, ori chiar interogatoriile la care mă supunea cea mai bună prietenă a mea.

— Ești de groază, a repetat Christy Naylor.

— Mi s-a mai spus.

— Știi care e marea diferență dintre noi două?

— Luminează-mă.

— Eu dezvălui tot, tu nu dezvălui nimic.

— Un secret rămâne un secret până când îl spui cuiva. Din acel moment, aparține domeniului public.

— Dacă nu ai încredere în nimeni, nu crezi că o să sfârșești prin a te simți singură?

Au! O lovitură sub centură — un croșeu clasa întâi direct în față. Însă am încercat să nu-mi trădez senzația și am rostit scurt:

— Totul are un preț.

Păstrarea secretelor are virtuțile ei. Nici măcar o singură persoană n-a aflat de relația mea cu David Henry... și am fost împreună mai bine de patru ani. Și probabil am mai fi rămas mult timp împreună — de fapt, uneori, mă gândesc că și astăzi am alcătui un cuplu — dacă n-ar fi murit.

Trei

Patru ani cu David Henry.

Privind retrospectiv, totul pare să fi trecut ca un fulger. Asta e problema spinoasă a timpului. Când îl trăiești la nivel cotidian, se scurge cu viteza melcului — rutina ne face să credem că distanța dintre ziua de luni și weekend este una imensă, presărată cu ore lungi de relaxare. Dar analizat retrospectiv, întotdeauna se scurtează. Un pocnit din degete și gata cu copilăria, pentru că la ușă bate adolescența. Încă un pocnit — și ești la colegiu, unde te pretinzi că ești matur, dar nesiguranța încă te marchează sălbatic. Încă un pocnit — și îți faci doctoratul și te întâlnești cu profesorul tău de trei ori pe săptămână, după-amiază, ca să faceți dragoste în apartamentul tău. Încă un pocnit — și patruzeci și opt de luni au trecut. Încă un pocnit — și David moare. Brusc, aiurea, fără premoniții. Un bărbat de cincizeci și șase de ani, fără probleme medicale, iese la plimbare cu bicicleta și...

Așa cum observa și David adesea, prozaicul își forțează întotdeauna intrarea în tot ceea ce înseamnă viața noastră. Ne amăgim gândindu-ne că suntem extraordinari. Chiar dacă

ne numărăm printre cei norocoși, care realizează lucruri ieșite din comun, banala realitate ne sufocă inevitabil. „Și realitatea cea mai obișnuită", mi-a spus David odată, „este cea de care ne temem cel mai tare: moartea."

Patru ani. Dar pentru că „operam în arena clandestinității" (un alt citat favorit din David), puteam să evităm multe banalități. Atunci când trăiești sub același acoperiș cu cineva, cazi obligatoriu în patima disputelor meschine cu privire la chestiunile domestice și la ticurile personale. Dar când te întâlnești cu bărbatul pe care-l iubești de la patru la șapte, de trei ori pe săptămână — și ți se refuză accesul la el în orice altă perioadă — orele petrecute împreună capătă o strălucire aparte... pentru că, desigur, sunt atât de ireale, la urma urmei.

— Dacă am trăi împreună, i-am spus lui David, la câteva luni după ce ne începuserăm relația, dezamăgirea ar fi cruntă.

— Nu ești deloc romantică.

— Ba, ca să fiu sinceră, chiar sunt *romantică* în condițiile date, pentru că nu trebuie să descopăr dacă folosești ața dentară, nici să împing lenjeria murdară sub pat și nici nu trebuie să duc gunoiul, atunci când gândacii încep să mișune...

— Lucrurile nu stau deloc așa.

— Mă bucur să aud. Și te cred, judecând după igiena personală rezonabilă pe care o ai aici...

— Ah, dar poate că mă port frumos doar în după-amiezele pe care le petrecem împreună...

— Și dacă ai sta tot timpul cu mine...?

Pauză. Am văzut că întrebarea l-a deranjat instantaneu.

— Ideea e că... a rostit într-un târziu.

— Da?

— Îmi doresc o viață cu tine.

— Mi-aș fi dorit să nu fi spus așa ceva.

— Dar ăsta e adevărul. Vreau să fiu cu tine fiecare oră nenorocită din zi...

— Nu se poate, din tot felul de motive evidente. Și-atunci de ce, *de ce?* Spune-mi.

— Pentru că mi-e foarte greu să plec de aici, să te părăsesc și să mă întorc la...

— ...la tot ce nu vrei, dar de care refuzi să te depărtezi. Nu e ceea ce se numește un paradox? Mai ales că eu țin lucrurile sub control. Acesta e pragmatismul meu. Și te scoate din minți faptul că nu-ți cer nimic. Ai prefera mai degrabă o scorpie nebună, care să te aștepte în fața casei tale și care să te amenințe că te va reclama la decanul facultății dacă nu iei o decizie în această privință sau hotărăști să pui capăt relației?

— Nu voi pune capăt relației niciodată.

— Este bine să aud asta. Dar eu aș putea să fac acest lucru dacă vei continua să vorbești așa despre *noi* și despre cât îți este de greu să-mi spui la revedere când pleci de aici. Mă pui în poziția de a gândi că te comporți ca un mascul tipic, care încearcă să scape de sentimentul vinovăției și de nevoia de a lua o decizie. Și David, problema este următoarea: ești mai deștept de atât.

Spre meritul lui, n-a mai deschis niciodată subiectul. Poate că motivul pentru care am fost atât de rea cu el atunci când a abordat problema prima dată era acela că mă îndrăgostisem nebunește de el. Și știam că dacă va continua să facă aluzii la despărțirea de soția sa, ca să-și trăiască viața alături de mine...

Ei bine, speranțele ar fi devenit de nesuportat, accentuate și de bănuiala că, chiar și în ceasul al doisprezecelea, ar fi putut găsi o cale să bată în retragere. Pentru că David n-a fost niciodată în stare să stabilească ce anume își dorește și la ce anume nu poate renunța.

Patru ani cu David Henry.

Eram foarte pricepuți la a ne separa viața din afara Harvardului de cea pe care o aveam în cadrul universității. Ori de câte ori veneam la biroul lui David, pentru întâlnirile noastre săptămânale de consiliere, ne ocupam de problemele noastre, ca de obicei. Deși câte un zâmbet cu subînțeles se mai strecura între noi din când în când, hotărâsem amândoi să tratăm aceste întâlniri cu toată seriozitatea — și să nu pomenim niciodată de următorul *rendez-vous chez moi.* Dacă-l vedeam vreodată pe David la vreun eveniment din campus, îi spuneam întotdeauna „Profesore" și mă purtam într-o manieră relativ formală. La fel de riguroasă eram și când îl puneam să-și acopere propriile urme, astfel încât soția sa să nu devină suspicioasă în legătură cu toate absențele lui. I-am sugerat să-i spună că rămâne la birou ca să scrie, în după-amiezile în care ne întâlneam — și să investească într-un telefon cu robot, căruia să-i dea drumul înainte de a pleca spre mine, dar pe care îl putea accesa de la distanță. Spunându-i lui Polly că va lucra în tot acest timp — și bazându-se pe robotul telefonic — își confecționase alibiul.

Micul nostru șiretlic a funcționat. După ce l-a sâcâit vreo două săptămâni, Polly a înghițit minciuna. David „înainta" cu romanul pe care se tot chinuia să-l scrie de zece ani...

Dintr-un anumit punct de vedere, el chiar spunea adevărul. Ca să acopere orele petrecute cu mine — și să-i arate lui Polly ceva concret — a început să se ducă la birou dimineața, de la opt, ca să scrie câte o pagină (era un scriitor lent), înainte de începerea primelor lui cursuri, la ora unsprezece.

I-a luat aproape doi ani ca să-l termine. Nu vorbea niciodată despre conținutul lui — cu excepția faptului că acțiunea se plasa undeva în anii 1960 și că avea o structură cumva experimentală. Nici măcar când a finalizat prima variantă, nu mi-a dat-o s-o citesc decât după câteva luni bune. Și chiar și-atunci a părut să ezite, mai ales că agentul lui literar

primise mai multe refuzuri de la principalele edituri din New York unde depusese manuscrisul.

— Cu toţii spun că e depăşit, mi-a mărturisit după ce a aflat de a şasea respingere.

— Ei bine, oricând doreşti şi o altă opinie... m-am oferit.

— O să ţi-l dau când o să fie acceptat.

— Ştii, David, pentru mine nu are importanţă dacă vreun editor te-a respins...

— Hai să vedem ce se întâmplă mai întâi, a rostit pe un ton din care am înţeles că nu mai voia să insist.

În cele din urmă, după luni întregi în care nimeni nu l-a băgat în seamă, o editură mică, dar foarte respectată, Pentameter Press, şi-a dat acordul pentru publicarea romanului. În ziua aceea a venit la mine acasă cu şampanie şi cu un cadou superb: o ediţie princeps din *A Little Book in C Minor*, de H.L. Mencken, care conţine şi unul dintre aforismele mele preferate: *„Conştiinţa este vocea interioară care ne avertizează că cineva ne poate privi"*.

— Probabil că te-a costat o avere ediţia asta, i-am spus lui David, după ce îmi exprimasem entuziasmul pentru surpriza făcută.

— Asta e problema mea.

— Eşti prea generos...

— Nu, tu eşti prea generoasă... din toate punctele de vedere.

— Aşadar... romanul tău. Pot să-l citesc şi eu acum? l-am întrebat.

A ezitat o clipă, după care mi-a spus:

— Bine..., dar trebuie să ştii că e presărat cu multe lucruri reale.

N-a vrut să dezvolte subiectul, dar l-am suspectat că scrisese un soi de *roman-à-clef*, în care relaţia noastră juca un anumit rol. Simplul fapt că fusese atât de secretos îmi sporea îngrijorarea... aşa cum m-a nedumerit şi felul în care mi-a

dăruit manuscrisul în următoarea după-amiază petrecută împreună: scoţându-l pur şi simplu din geantă chiar înainte să plece, aşezându-l pe masa din bucătărie şi adăugând scurt că ne vedem vinerea viitoare.

Romanul se intitula *Patruzeci şi nouă de paralele.* Era o carte scurtă — două sute şase pagini de manuscris cu spaţii duble între rânduri —, dar o lectură lungă. La prima vedere era povestea unui bărbat trecut bine de prima tinereţe — numit simplu „Scriitorul" — care merge cu maşina prin Canada (de aici şi jocul de cuvinte cu Paralela 49) pentru a-şi vedea fratele ce suferise o cădere nervoasă în timpul unei tranzacţii imobiliare în Vancouver. Fratele este bogat. Scriitorul predă într-o universitate mediocră din Montreal. Are o soţie — numită întotdeauna „Soţie" (fără articol hotărât) — pe care n-o mai iubeşte şi care vorbeşte întruna despre „Viziunile Divinului". Scriitorul are o aventură cu o scriitoare mai tânără, cunoscută sub numele de „Ea". *Ea* este profesoară la McGill — inteligentă, rezervată, dornică să accepte rolul de amantă, dar refuzând să se ocupe de „dinamita lui emoţională". Scriitorul o adoră, întrucât e conştient că, deşi o poate „avea", totuşi n-o *are*...

Cu toate că baza poveştii suna liniar şi convenţional (adulter şi nemulţumirile specifice acestuia), naraţiunea lui David — sau poate antinaraţiunea sa — deconstruia din temelii toate elementele secvenţiale sau accesibile ale poveştii. În schimb, se năştea un fel de monolog interior extins, pe măsură ce Scriitorul îşi conduce „venerabilul, dar învechitul" VW Karmen Ghia spre vest şi îşi croieşte drum prin „Marele Niciunde" al preeriilor canadiene. Scriitorul — suferind din cauza sentimentului vinovăţiei, a depresiei, a „nihilismului cotidian, a freneziei iluzorii dată de evadare" — conduce şi se gândeşte la cele două femei din viaţa lui, într-un flux extins al conştiinţei. Urma o imagistică forţată, ca să nu mai pomenesc de frazele ce se întindeau pe trei

pagini și care descriau „pustiul hipnotic al câmpiilor", dar și (foarte interesant de altfel) „nuanța de piersică în compot a vulvei Ei".

Muncind din greu să parcurg fiecare pagină — și nu exagerez deloc folosind verbul *a munci* — n-am avut șocul recunoașterii de care mă temusem atât. David nu reinventase relația noastră. Nu, ceea ce m-a surprins cel mai mult la *Patruzeci și nouă de paralele* era lipsa inerentă de valoare. Conceptul deliberat obscurantist — determinându-l pe cititior să se chinuie să țină pasul cu fluxul continuu de gânduri ale Scriitorului; schimbările sălbatice ale direcției cognitive; digresiunile nesfârșite de la Wittgenstein până la gogoșile Tim Horton.

A spune că lectura romanului lui David constituise o experiență curioasă ar fi însemnat o minciună crasă. Eram bulversată. Ai senzația că-l cunoști așa de bine pe cel de lângă tine. Din conversațiile despre viață și artă, despre lucrurile care contează și despre cele care nu contează — din momentele de intimitate și clipele de iubire —, crezi că ești al naibii de convins că știi ce-i trece prin cap; cum reacționează la lucrurile din jur și cum vede lumea. Și apoi... *apoi*... el se sucește și scrie ceva atât de ciudat și tulburător... totuși, cel puțin, a fost oarecum o eliberare să descopăr că *ea* semăna foarte puțin cu *mine*.

Mă treceau toate apele gândindu-mă la viitoarea noastră întâlnire. Pentru că avea să mă întrebe ce părere am... și în niciun caz nu intenționam să mint cu nerușinare. Problema era prea mare, prea importantă ca s-o ocolesc. Trebuia să-i spun adevărul.

Dar când a apărut vineri, n-a menționat cartea deloc. În schimb, ne-am aruncat amândoi pe pat. Ardoarea mea a fost chiar mai intensă decât de obicei, poate și pentru că mă simțeam vinovată că îi urăsc romanul. După aceea, am lenevit în așternuturi și am discutat despre noua biografie a lui

Emily Dickinson, pentru care cei de la *Harper's* îi solicitaseră o cronică, și despre virginitatea riguroasă a lui Dickinson reflectată în modul ei de a vedea lumea și despre cum „După o mare suferință urmează nepăsarea" rămâne unul dintre marile poeme ale literaturii americane și...

— Nu vrei să știi ce părere am despre cartea ta, David? l-am întrebat.

— Știu deja. De fapt, știam ce-o să gândești despre roman încă înainte de a citi prima pagină. De-aia nici n-am vrut să ți-l dau atâta timp.

— Adică l-ai scris știind că am să-l urăsc?

— Jane, aud un ton ostil în vocea ta?

— Sunt doar nedumerită, atâta tot.

— Habar n-am avut că ești așa de conservatoare când vine vorba de creativitate.

— Oh, *te rog*. Oferă-mi și mie puțin credit în materie de literatură sofisticată. *Eu, juriul*, al lui Mickey Spillane, e ușor de citit. *Ulise* de James Joyce e greu de citit. Elementul lor comun este *atractivitatea*. Nu contează cât de facil sau de complicat este un roman — atâta timp cât îl prinde pe cititor.

— Iar al meu nu reușește asta, după tine.

— Densitatea lui este copleșitoare; goliciunea lui intenționată te scoate din minți. Și după aia trânțești câte un rând de genul *„nuanța de piersică în compot a vulvei Ei"*... ce naiba, David, *pe bune*...

— Știi, Polly îl consideră o capodoperă.

Comentariul lui m-a plesnit ca o palmă peste obraji. A continuat.

— Și de mult timp mă îndemna să fac o schimbare radicală în ceea ce privește structura narativă tradițională.

— Deci pentru ea este un roman fenomenal.

— Laudele ei te deranjează, nu?

Pentru că nu credeam o iotă și pentru că simțeam că Polly exercitase asupra lui David presiuni ca să aleagă

hipermodernismul ca o modalitate de a-și nuanța succesul, ținerea în loc a carierei lui, pe vremuri extraordinară, fiind una dintre preocupările ei majore. Așa cum am intuit că David — vinovat pentru depresia și pentru aventura nepermis de lungă alături de iubirea vieții sale — voia să facă un lucru care s-o încânte. De vreme ce-i spunea că scrie la roman, când de fapt făcea dragoste cu mine trei după-amiezi pe săptămână..., ei bine, de ce să nu-și mai diminueze sentimentul de vinovăție jucând după cum îi cânta ea și urcând spre edificul spinos al modernismului literar? Soția câștigă pe toate fronturile. Își obligase bărbatul să respingă succesul popular în favoarea marginalității estetice. Se putea numi fără greutate secretara particulară a lui David. În cel mai bun caz, avea să-l distrugă — pentru că știam că odată cartea apărută pe piață și îngropată în uitare imediat, David va suferi din nou o criză de încredere creativă și se va întreba dacă va mai fi vreodată în stare să scrie ficțiune.

Tot acest șir de gânduri mi-a străbătut mintea în câteva secunde. Chiar dacă vedeam deznodământul final al acestei povești, eram prea epuizată ca să vorbesc. Dacă-i mărturiseam ce-mi trece prin cap, îl pierdeam. Așa că m-am mulțumit să-i spun:

— David... după cum ai bănuit și tu, nu e genul meu de roman. Mă bucur că Polly îl apreciază așa de tare. Și să fim sinceri — pot foarte bine să mă înșel.

A fost prima oară când ne-am apropiat de un conflict real — și după cum îmi stătea în fire, l-am înlăturat cu viteza luminii, înainte să apuce să se transforme în ceva teribil și onest. Când a plecat în acea după-amiază, a luat și manuscrisul. Lunile au trecut. Ne-am văzut în continuare de întâlnirile noastre săptămânale. Pentru că se apropria data publicării, sfârșitul lui ianuarie, David a început să-și arate nervozitatea cu privire la felul în care va fi primit romanul.

— Ei bine, un aspect îl cunoști deja foarte bine, i-am spus, și anume că modernismul a împărțit întotdeauna oamenii în două categorii. Așadar, vei stârni, fără îndoială, reacții total opuse. Și nu e nimic rău în asta.

După cum s-a dovedit, scenariul meu pesimist s-a transformat în realitate. Pentru că a fost primul roman al lui David Henry după o perioadă așa de lungă de tăcere — și pentru că Pentameter Press era o editură atât de respectabilă — acesta a primit o cantitate substanțială de atenție critică. Și cu o excepție sau două, criticii l-au măcelărit. *The Atlantic* a scos prima cronică — iar criticul lor (care a mărturisit că este un admirator al lui David) s-a declarat năucit că autorul *„trântise ușa în nas talentului său de romancier dotat cu un simț acut al umorului, fără nici cea mai mică remușcare"* pentru a scrie asemenea *„contorsiuni absurde"*. *The New Yorker* și-a limitat opinia la un singur paragraf din pagina „New and Noteworthy": *„Un romancier universitar decide că-l va întrece pe Finnegan al lui Joyce — pe o autostradă canadiană, nici mai mult, nici mai puțin! Rezultatul este un roman care se citește ca o parodie a noului roman francez... deși ne îndoim serios că vreun* roman nouveau *francez a avut atâtea referiri la păsărici și la gogoșile cu sirop de arțar... și despre care, credem, că sunt totuși fictive..."*.

Însă *New York Times* l-a făcut cu adevărat praf. Criticul lor — nici măcar n-o să-i menționez numele, așa de înfuriată sunt și acum, din pricina maliției gratuite — nu s-a mulțumit doar să-i condamne romanul pentru defectele evidente. L-a folosit ca pe o platformă pentru a se lua și de cele două cărți anterioare ale lui David și a declarat sus și tare că strălucirea lui de altădată nu era decât *„o spoială ieftină care i-a permis să ajungă în lumina reflectoarelor și l-a făcut să se creadă eroul supradotat din visul tuturor fetelor de la Radcliffe... când, în fond, la o analiză mai atentă a creației sale limitate și meschine, se dovedea a fi un intelectual de mâna a doua*

care, în adevăratul stil al negustorului american, s-a strecurat în așaloanele superioare academice... iar acum mai are și aroganța de a crede că poate să manevreze jocurile anti-narative fără să fie demascat. Dacă întreprinderea absurdă a romanului demonstrează ceva anume, atunci acesta e faptul că David Henry merită, în sfârșit, să fie demascat."

Există momente când cruzimea celorlalți îți taie răsuflarea. Am citit cronica într-o cafenea micuță de pe strada Brattle. Pe măsură ce o parcurgeam, îmi venea greu să înțeleg de unde atâta sadism. Corect, David scrisese o carte proastă. Dar să-i distrugi cu totul reputația; să-l numești un escroc în toate domeniile... .

După ce am lăsat ziarul pe masă, am încălcat una din regulile stabilite de comun acord cu David — să apar la el la birou în afara orelor săptămânale de consiliere pentru lucrarea mea de doctorat. Când am ajuns acolo, pe ușa închisă era lipit cu scotch un bilet, cu scrisul lui de mână neciteț:

Nu voi fi disponibil astăzi.

În după-amiaza aceea, urma să vină la mine acasă. A fost pentru prima dată când a sărit peste *rendez-vous*-ul nostru — și n-a lăsat niciun mesaj pe robotul telefonic. Nu puteam să-l sun acasă, așa că i-am lăsat un mesaj neutru, corect, pe căsuța vocală: „Profesore, la telefon Jane Howard. Trebuie să vorbesc cu dumneavoastră despre reprogramarea unei întâlniri din săptămâna aceasta. Dacă puteți, vă rog să mă sunați...". N-am primit niciun răspuns.

Au trecut două, trei zile. Biroul lui a rămas încuiat, iar biletul — *Nu voi fi disponibil astăzi* —, lipit de ușă. Grija a pus stăpânire pe mine, mai ales că o altă lovitură năucitoare s-a abătut asupra lui David după cronica din *Times*. Un jurnalist de la *New York*, care lucra pentru rubrica lor „Intelligencer" (paginile lor cu bârfe elegante), înregistrase primirea acidă a romanului *Patruzeci și nouă de paralele* și se hotărâse să vadă dacă mai existau antecedente la cartea lui David.

Când colo, ce să vezi? A descoperit că una dintre lucrările-cheie ale *noului roman* francez, *La Modification* al lui Michel Butor, era relatarea, în stilul fluxului conștiinței, unui scriitor ce călătorea între Paris și Roma, într-un expres transeuropean, meditând îndelung la soția și amanta sa.

„Da, profesorul Henry face o aluzie trecătoare la romanul La Modification *în tomul lui exagerat de obscur"* scria jurnalistul fără acreditare de la *New York* — *„atunci când naratorul său pomenește despre scrierea unei cărți care «o va depăși pe cea a lui Butor». Dar această referință bine ascunsă nu-l absolvă pe Henry de a fi transpus întreaga idee structurală și tematică a altcuiva în propriul său roman. Ori poate că bunul nostru profesor are o teorie proprie despre acest caz de realocare a modernismului... cunoscut în limba engleză sub termenul de plagiat."*

Imediat ce am citit rândurile de mai sus, m-am repezit la librăria de la Harvard ca să cumpăr un exemplar al romanului lui Butor, tradus în engleză. Ca și *Patruzeci și nouă de paralele*, era dens, eliptic și folosea tipul de narațiune „direct din capul autorului". Dar dincolo de premisa de bază, cele două cărți nici că puteau fi mai diferite. Și ce dacă aveau similiarități evidente: bărbatul plecat într-o călătorie și prins între două femei. Fiecare operă literară este, într-o formă sau alta, o reinventare a unei lucrări anterioare. Numai un jurnalist răutăcios și răzbunător — pornit să denigreze și să rănească un om talentat — putea să echivaleze un evident *homage* cu plagiatul.

Am încercat să-l sun din nou pe David la birou. I-am dat telefon până și secretarei departamentului, doamna Cathcart. Și iarăși, folosind un limbaj neutru, am rugat-o, dacă vorbește cumva cu profesorul Henry, să-i transmită că acuzația de plagiat era complet nefondată.

Doamna Cathcart — care avea în jur de șaizeci de ani și lucra la Harvard încă de la începutul anilor 1970 — mi-a retezat-o scurt:

— Mi-e teamă că universitatea nu consideră acuzația complet nefondată — de vreme ce profesorul Henry a fost suspendat astăzi, după ce comitetul facultății a analizat toate acuzațiile aduse...

— Dar e ridicol. Am citit celălalt roman și nu există niciun fel de indicii ale plagiatului.

— Aceasta este interpretarea dumneavoastră, domnișoară Howard, a spus doamna Cathcart. Comitetul executiv al facultății va...

— Da, îl va crucifica, pentru că are atâția dușmani în...

Din nou m-a întreurpt.

— Dacă doriți să-l ajutați pe profesorul Henry, n-ar trebui să faceți asemenea afirmații în public. Ar putea duce la speculații.

— Ce fel de speculații? am întrebat.

Însă nu mi-a răspuns, mărginindu-se să rostească:

— Din câte am înțeles, profesorul Henry și-a făcut bagajele și a plecat din Cambridge. Puteți s-o sunați pe soția lui dacă doriți.

Sesizasem cumva o urmă de malițiozitate în comentariul ei? Mă informa oare că e *„cu ochii pe mine"*? Dar fuseser[m atât de atenți, de circumspecți. Cu siguranță nu era vorba decât de una dintre obișnuitele ei răutăți — doar devenise celebră pentru felul în care-i făcea pe ceilalți să se simtă prost.

— Aveți numărul lui de acasă? m-a întrebat doamna Cathcart.

— Nu.

— Mă miră că nu-l știți, dat fiind că ați lucrat îndeaproape cu profesorul dumneavoastră în ultimii patru ani.

— Păi, nu-l sun niciodată acasă.

— Înțeleg, a adăugat pe un ton rece.

Am încheiat convorbirea și am sunat imediat acasă la David. N-a răspuns nimeni și nici robotul n-a intrat în funcțiune. Plecase oare Polly cu el în Maine? Avea o cabană mică

lângă Bath, unde nu am stat niciodată, pentru că era situată într-un sat mic, „cu toți vecinii băgăcioși pe capul tău". Dacă Polly se dusese acolo cu el și apăream eu...

Dar dacă se găsea singur în Maine...

O parte din mine voia să închirieze o mașină și să se ducă direct acolo. Dar partea precaută m-a îndemnat să nu acționez prostește — nu doar pentru că Polly putea fi acolo cu el, ci și pentru că simțeam (sau cel puțin speram) că David mă va contacta atunci când va avea nevoie de mine.

Însă nu m-a contactat și n-am primit niciun semn de la el. A trecut o zi, apoi două, trei. L-am sunat acasă de trei ori pe zi. Niciun răspuns. Am apelat iarăși la doamna Cathcart. „Nimeni nu știe unde se află", a fost tot ce mi-a spus. Am sunat-o pe Christy și m-am întâlnit cu ea la o bere, care de fapt s-a transformat într-un șir neîntrerupt, o seară cu Christy în oraș reprezenta întotdeauna o scuză bună pentru a te îmbăta criță. Dispunea de o mulțime de bârfe departamentale (se dădea în vânt după politicile interne ale academiei) și mi-a povestit cum cel puțin trei colegi de-ai lui David (le știa și numele) îl abordaseră pe decanul facultății, cerându-i acestuia să-l concedieze pe David pentru comportament profesional necorespunzător și să se asigure că dacă acuzațiile de plagiat vor fi dovedite, decanul îi va sprijini în acest sens.

— Există un grup de rahați amărâți în departament, a adăugat Christy, care și-au dorit dintotdeauna să-l pună la pământ pe bietul om. Resentimentele au apărut încă din anii 1970, când se aflau cu toții la început de carieră și căcănarii ăștia l-au socotit pe profesorul Henry prea bătător la ochi și prea apreciat. Mereu l-au urât pentru popularitatea de care s-a bucurat în rândul studenților cu care a lucrat. Prin urmare, acum își trăiesc momentul de *schadenfreude** și nu-și

---

* *Schadenfreude* — cuvânt împrumutat din limba germană pentru a desemna senzația de plăcere provocată de nefericirea altora.

mai încap în piele de bucurie să-l vadă cum se luptă pentru viața sa profesională.

— Sunt sigură că s-a dus la casa lui din Maine.

— Dacă așa stau lucrurile, atunci e singur acolo...

— De unde știi? am întrebat-o puțin surprinsă.

— Pentru că mi-a spus doamna Cathcart — atunci când a izbucnit tot scandalul — că Henry s-a certat urât cu nevastă-sa , a acuzat-o că l-a convins să scrie un roman așa de prost și că întotdeauna s-a străduit să-i saboteze cariera...

Oh, Iisuse...

— Și de unde a auzit doamna Cathcart toate astea?

— *Madame* Henry i-a povestit. Se pare că țăcănita de Polly o sună frecvent pe scorpia aia bătrână ca să se jeluiască în privința năbădăiosului de soț. Iar Cathcart o încurajează — pentru că, la naiba, informația înseamnă putere, corect?

— Și-atunci de ce mi-a spus „cățeaua" că ar trebui s-o sun pe soția lui David dacă vreau să aflu unde e?

— Pentru că-i place să se joace cu mintea altora, de-aia. Și pentru că — la fel ca toți ceilalți din departament — supectează că tu și profesorul aveți o relație romantică de mult timp.

Vestea m-a făcut să tresar. *Știau. Toată lumea știa.*

— Dar asta-i o prostie, am spus.

— Mi-am imaginat eu că așa o să reacționezi, a adăugat Christy, dând pe gât păhărelul de votcă și pregătindu-se să treacă la sticla cu bere. Uite de-aia, oricât de mult te plac eu pe tine, nu te pot numi o prietenă adevărată. Și nu vorbește doar băutura din mine. Însă știi...

— Sunt doar niște aluzii prostești și complet neadevărate.

— Iar eu m-am cărat de aici, m-a întrerupt, aruncând niște bani pe masă, pentru că n-am de gând să mai rămân ca să fiu mințită cu nerușinare...

— Dar *nu* mint, m-am repezit eu, bâlbâindu-mă din pricina alcoolului care mă făcea să lungesc vocalele și mă îndemna să-mi susțin nevinovăția până-n pânzele albe.

— Conversația noastră s-a încheiat, a zis Christy. Dar fă-i te rog o favoare omului tău. Imediat ce te trezești mâine dimineață, suie-te în mașină și du-te la el în Maine. Are nevoie de tine.

Nu-mi amintesc când i-am dat șoferului de taxi adresa mea, nici dacă i-am plătit, nici cum am urcat scările până la apartamentul meu și nici măcar cum m-am dezbrăcat ca să mă trântesc în pat. Îmi aduc aminte însă că m-am trezit pe la opt dimineață, blestemându-mă pentru așa o beție. Nici măcar nu voiam să analizez implicațiile celor spuse de Christy cu o seară în urmă, nici de ce arătasem o totală lipsă de onestitate față de ea (perfect reală de altfel). Refuzam să mă gândesc la concluzia oribilă că în cadrul departamentului se specula pe seama faptului că relația mea cu David trecuse dincolo de limitele academice.

Am ieșit din baie, după un duș rece ca gheața. Am tras niște haine pe mine, am pus de cafea și am sunat la Avis să închiriez o mașină de la sediul lor din Cambridge, într-o jumătate de oră. Am înghițit două pastile de Alka-Seltzer cu două guri mari de cafea amară. Tocmai mă pregăteam să arunc două, trei lucruri într-un rucsac, când interfonul a început să bâzâie.

David!

Am coborât scările în goană. Dar când am deschis ușa larg, am dat cu ochii de Christy. Din felul în care mă privea — un amestec de tulburare și teamă — am știut imediat că s-a întâmplat ceva îngrozitor.

— Putem să mergem sus? m-a întrebat.

Am urcat scările și am intrat în apartament. Am pornit filtrul din nou, apoi m-am întors cu fața spre ușă. Christy rămăsese în prag, cu degetele agățate de clanță, de parcă s-ar fi pregătit să fugă.

Atunci am știut. Din clipa în care i-am zărit chipul înfricoșat în fața ușii de la intrare... *Am știut.*

— David? am întrebat în șoaptă.

Ea a clătinat din cap încet. Apoi:

— A fost lovit și omorât de o mașină, ieri.

Mi-au trebuit două–trei secunde ca să înțeleg ce aud. M-am agățat de marginea aragazului. Peste lumea din ce în ce mai mică s-a lăsat liniștea. Christy a continuat să vorbească, dar eu nu-i mai conștientizam prezența.

— Mergea cu bicicleta spre plaja din apropierea casei lui din Maine. Începea să se lase seara. O mulțime de lumini și umbre. Pedala pe lângă șoseaua principală, când a apărut un camion și...

S-a oprit o clipă, după care a continuat:

— Se pare că a fost un accident.

Brusc, o auzeam din nou.

— Ce-ai spus?

— Șoferul camionului...

Vocea i se frânse.

— Spune-mi, am șoptit.

— Potrivit doamnei Cathcart, șoferul camionului se afla pe banda cealaltă. Îl vedea pe David venind spre el. Apoi însă, pe neașteptate, David a virat direct spre camion. Și...

M-am dezlipit de aragaz și m-am trântit pe unul din scaunele de la bucătărie. Mi-am acoperit ochii cu palmele și le-am apăsat cât am putut de tare. Din păcate, peste lume nu se lăsa întunericul.

Christy s-a apropiat de mine și m-a îmbrățișat. Dar eu nu voiam să fiu consolată. Nu voiam să-mi *împart* durerea cu nimeni. În momentele ce au urmat șocului provocat de o asemenea veste, o voce mică din capul meu m-a avertizat să fiu atentă cum mă comport de aici înainte. *Isterizează-te și ei vor primi dovada mult-așteptată.*

M-am retras din îmbrățișarea lui Christy. I-am spus:

— Cred că am nevoie să fiu singură acum.

— Ba dimpotrivă, a încercat ea să mă contrazică.

M-am ridicat în picioare și am pornit spre dormitor.

— Îți mulțumesc că ai venit și mi-ai spus...

— Jane, nu trebuie să te prefaci...

— *Că*...? N-am de ce să mă prefac.

— Pentru Dumnezeu, iubitul tău tocmai a murit...

— Vorbim mâine...

— Numai dacă-ți vii în fire...

Am trântit ușa de la dormitor. M-am așezat pe pat. Mă așteptam ca prietena mea să năvălească în cameră și să mă ia la rost — mai ales că nu eram nici măcar în stare să vorbesc cu ea în cel mai oribil moment al vieții mele.

Dar confruntarea dramatică de care mă temeam n-a avut loc. Am auzit în schimb ușa de la intrare deschizându-se și închizându-se, iar în apartament s-a așternut tăcerea.

Ce s-a întâmplat după aceea a fost o surpriză chiar și pentru mine. Mă simțeam de parcă intrasem pe pilot automat. M-am ridicat în picioare. Am luat rucsacul și am aruncat în el câteva haine. Am chemat un taxi. M-am dus la Avis, de unde mi-am luat mașina pe care o rezervasem. Am ieșit din Cambridge, m-am îndreptat spre nord, pe drumul național 1, m-am încadrat pe autostrada 95 și m-am grăbit să ajung în Maine.

De ce procedam așa? Habar n-aveam. Nu știam decât că trebuie să văd locul în care murise.

Am ajuns în Bath pe la unu după-amiază. M-am oprit într-o stație de benzină și m-am interesat cum se ajunge la plaja Popham. Șoseaua de est înspre ocean trecea printr-un câmp imens tipic statului New England — pajiști verzi, case cu șindrilă albă, hambare vechi de culoare roșie, un miros sărat ce amintea de briza oceanului. Am fost atentă la fiecare detaliu al drumului pe care mersese el cu bicicleta ca să-și întâlnească moartea. Am ajuns la plaja Popham după aproximativ treizeci de minute. Parcarea era goală, iar eu, singura vizitatoare în acea zi de mai înnorată, cu cerul de

culoarea cretei murdare. Am mers puțin de-a lungul unui drumeag, șerpuind printre dune și am ajuns la apă. Tot ceea ce-mi povestise David despre Popham — și adesea îmi povestea de ea — era cât se poate de corect.

— Trei mile de nisip intact, fără urme, adesea pustiu, de unde ai cea mai bună vedere la ocean din tot New Englandul. Ori de câte ori mă aflu în Maine și vreau să mă rup de lume, mă duc pe plajă și privesc imensitatea Atlanticului... și, cumva, reușește să-mi redea speranța că mai există încă posibilități dincolo de limitele vieții mele meschine... că mai există o soluție.

Am rămas pe plajă și am privit Atlanticul, cu vocea lui David în cap. N-am putut să nu mă întreb dacă în urmă cu două zile lucrurile i s-au părut lui David atât de insuportabile, fără nicio ieșire, încât simpla vedere a Pophamului să-l facă să cedeze. Plaja era aproape ireal de frumoasă și m-am mirat cum de n-a reușit să-și manifeste magia ei vindecătoare. Să zicem că imensitatea ei epică nu l-a consolat, ci mai degrabă i-a adâncit suferința. Să zicem că era atât de deprimat — învins pe toate planurile — încât simpla frumusețe a apei a devenit chinuitoare. Să zicem că David a închis ochii să nu-i mai vadă valurile, ce se spărgeau ca un metronom de mal, și nici luciul orbitor și a început să se gândească: *Dacă nici măcar asta nu pot suporta...*

Și mie apa mi-a rănit ochii și, în același timp, am încercat să-mi imaginez prin ce a trecut David în ultima lui oră de viață. M-am întors la mașină, am ieșit din parcare și m-am încadrat pe șoseaua care ducea spre o colonie de case de vacanță, marcată printr-un indicator. Pe la jumătatea drumului, șoseaua s-a îngustat, din cauza unor semnalizatoare portocalii din plastic, deasupra cărora flutura banda galbenă a poliției. Am oprit mașina și m-am dat jos. Semnalizatoarele și banda formau un dreptunghi — ca un sicriu lung de patru pe doi metri. Am privit fix asfaltul negru. Se vedeau

urme de frânare, amprenta lată a cauciucului indicând că fusese vorba de un vehicul greu. M-am apropiat de banda galbenă și am privit peste ea. Marginea drumului era plină de noroi și de iarbă zdrobită. M-am aplecat și mai mult, și deasupra ei am putut vedea urmele uscate de sânge chiar acolo unde asfaltul se unea cu pământul. Una dintre pete părea mai semnificativă — o băltoacă ce se uscase și se termina într-un firicel lung și subțire.

Am închis ochii, pentru că nu mai eram în stare să mă uit. *Dar de aceea ai și venit, ca să te uiți!* M-am îndreptat de spate și am rămas în mijlocul drumului, observând îngustimea asfaltului din locul respectiv. Am verificat suprafața, deplasându-mă dincolo de semnalizatoare, privind în jos, sperând să găsesc...

Da! Chiar acolo, sub picioarele mele, se zărea un dâmb. Nu unul foarte mare — vreo treizeci și ceva de centimetri —, dar situat cam la un metru și jumătate depărtare de urmele de frână și de semnalizatoarele poliției. O poveste s-a înfiripat în mintea mea. David plecase de pe plajă și venea pe șosea cu viteză. A zărit camionul înaintând spre el. A virat prudent până la marginea asfaltului. Însă când roata din față a atins dâmbul, a pierdut controlul bicicletei și a fost azvârlit în direcția...

Asta a fost. Așa s-au întâmplat lucrurile. Un accident. Întâmplător, arbitrar — un set de împrejurări disparate care s-au intersectat și au creat un dezastru.

Acum puteam să-mi spun în sinea mea că nu era vorba de sinucidere; că, pur și simplu, David s-a aflat în locul nepotrivit, la momentul nepotrivit.

M-am întors la mașină, fără să mă simt mai ușurată sau mai puțin tristă. N-aveam deloc senzația că pierderea lui devenise mai lesne de suportat pentru că mi se confirmaseră unele lucruri. Nu-mi trecea prin cap decât: *De ce ai venit aici? OK, ți-ai dovedit ție ceea ce voiai să-ți dovedești. Și-acum?*

Acum... nimic. Cu excepția drumului înapoi la Boston. Și-apoi...?

Dar înainte să mă întorc, am hotărât să-i văd casa. Trecusem pe lângă ea când mă îndreptasem spre Popham — recunoscând-o imediat, pentru că David îmi vorbise adesea de amplasarea ei din satul Winnegance.

Acum, fiind foarte aproape să ajung la ea, m-am oprit mai întâi în capătul aleii și m-am dat jos din mașină, uitându-mă la drumul șerpuit, ca să mă asigur că nicio mașină nu este parcată acolo. După aceea, am condus restul drumului până la casa lui. Era exact cum mi-o descrisese — cu o structură modestă, ridicată pe o fundație mai înaltă, cu vederea direct spre ocean. I-am dat ocol și m-am oprit când am zărit camera în care, cu siguranță, David lucra: un spațiu simplu și mic, adăpostind un pupitru, o bibliotecă și una dintre mașinile lui de scris Remington (refuza să scrie la calculator altceva decât lucrările academice). Pupitrul era așezat cu fața la perete, exact ca în biroul lui de la Harvard — „Altfel mă uit pe fereastră și mă distrage tot ce se întâmplă afară." Am început să tremur. M-am târât până la mașină, am ieșit pe șoseaua principală și am parcat vizavi, lângă un magazin, ca să cumpăr o sticlă cu apă.

Sau, cel puțin, asta îmi spuneam în sinea mea că fac acolo. Imediat ce am intrat, femeia serioasă din spatele tejghelei mi-a aruncat privirea aceea sceptică și rece pe care probabil o păstra pentru toți cei ce nu păreau a fi de prin partea locului.

— Hei, a rostit ea moale. Ai nevoie de ceva?

I-am cerut niște apă minerală și un ziar local.

Când i-am întins banii, am zis:

— Am făcut o plimbare spre plaja Popham — și am văzut banda galbenă a poliției. S-a întâmplat ceva?

— Un tip și-a virat bicicleta într-un camion, mi-a răspuns femeia, dându-mi restul.

— Un accident?

— Dacă un tip virează în mod intenționat bicicleta spre camionul care vine direct spre el, atunci nu-i vorba de accident.

— Și-l cunoșteați pe tipul ăsta?

— Normal. Un profesor din Boston... stătea în casa de vizavi. Un tip drăguț. Nu mi-a trecut niciodată prin cap că...

— Dar cum se poate ști cu siguranță că a fost vorba de...?

Femeia m-a privit lung, cu ochi de gheață.

— Sper că nu ești vreo reporteriță, nu? m-a întrebat.

— Sunt doar curioasă, am răspuns ușor iritată.

— Îl cunoști pe profesor?

Am clătinat din cap că nu.

— Dar pe Gus îl știi?

— Cine e Gus?

— Gus e vărul meu de-al doilea — și cel care conducea camionul. Omul e complet distrus după cele petrecute. Conduce camionul ăla de transportat pește de peste douăzeci de ani. N-a lovit niciodată nimic și pe nimeni. Bietul de el e șocat de-a dreptul... nu cred c-o să mai urce vreodată la volan. El zice că l-a văzut pe profesor, care venea din direcția opusă, și că apoi, exact când mai avea puțin să treacă pe lângă el, profesorul a virat brusc. Intenționat... de parcă voia să fie lovit.

— Dar poate că a intrat cu roata de la bicicletă în ceva și...

— Dacă Gus spune că a virat direct spre el, atunci așa e. Gus e mai încet la minte, dar pentru un lucru pot să bag mâna-n foc: nu minte niciodată.

Am ieșit din magazin, m-am urcat în mașină și m-am îndreptat spre autostradă. Undeva pe la sud de Portland, a trebuit să trag pe dreapta pentru că plângeam îngrozitor de tare.

Dacă Gus spune că a virat direct spre el, atunci așa e.

Eu voiam să cred în povestea mea — cea pe care o inventasem după ce văzusem locul accidentului. Acum însă

dispuneam de informații contradictorii — ce proveneau din surse locale sigure.

Poate că de aceea plângeam așa de tare — nu pentru că pierderea lui David mă lovea în sfârșit cu putere direct în față, ci pentru că moartea lui purta amprenta ambiguității.

Când am ajuns la apartamentul meu de la Cambridge în noaptea aceea, am găsit în cutia poștală o vedere simplă, albă. Pe spate — cu scrisul neciteț al lui David — erau adresa mea și un timbru poștal din Bath, Maine. Pe cealaltă parte, doar trei cuvinte:

Îmi pare rău
David

Am urcat în casă, m-am așezat la măsuța din living și am privit cele trei cuvinte timp îndelungat. Îmi vuia capul. Ultimul lui mesaj către mine. Dar ce anume voia să-mi spună? *Îmi pare rău... și am de gând să mă sinucid.* Sau: *Îmi pare rău pentru toate neînțelegerile provocate.* Sau: *Îmi pare rău că nu te-am ascultat în privința cărții.* Sau: *Îmi pare rău că am dispărut.* Sau...

Nimic definitiv. Niciun răspuns. Doar și mai multă ambiguitate.

Îmi pare rău.

Izolată de lume, m-am prăbușit din nou, hohotind ca o nebună. De data asta însă lacrimile mele nu mai reprezentau efectul pierderii suferite — o pierdere pe care n-o puteam împărtăși nimănui. Proveneau mai degrabă dintr-un acces de furie dezlănțuită. Eram furioasă pe David — nu doar pentru că murise, ci și pentru că încercase să-și salveze conștiința cu rahatul ăla de vedere... și un mesaj care adăuga un nou văl enigmatic la o situație deja ambiguă.

Îmi pare rău.

În zilele care au urmat, mânia mi s-a mai domolit, fiind înlocuită de un zid de tristețe greu de spart. Am primit un

telefon de la doamna Cathcart — împăciuitor și politicos, prin care mă informa că toți cei din departament sufereau pentru moartea profesorului Henry (o minciună sfruntată); că, în prezent, jurnalistul de la *New York* care aruncase acuzațiile de plagiat era atacat din toate părțile (o altă minciună); și că s-a gândit la mine în aceste momente dificile pentru că „știa cât de apropiată fusesem de profesor".

— Într-adevăr, am răspuns, încercând să mă controlez. A fost un profesor îndrumător excepțional și un bun prieten.

Dar înainte de a adăuga și „Nimic mai mult", m-am oprit. Când protestezi prea vehement, de fapt, te incriminezi.

— Ar trebui să știi că poliția din Maine a tras concluzia că a fost vorba de un accident, a adăugat ea. Asta așa, în caz că te întrebai...

— Nu mă întrebam nimic, am răspuns, în timp ce prin cap mi-a trecut totuși o întrebare: Se hotărâseră să nu creadă în mărturia lui Gus șoferul? Sau poate Gus a fost convins să accepte această explicație — „Bicicleta a lovit un dâmb în asfalt și imediat m-am trezit cu el în fața camionului" — ca o modalitate de a simplifica lucrurile, de a pune capăt ambiguității și tuturor întrebărilor dificile. După cum am auzit mai târziu din bârfele de la universitate, faptul că moartea lui a fost declarată drept un accident a ajutat-o pe soția sa să încaseze asigurarea de viață. Poate că polițiștii — dorind să reducă suferința provocată șoferului și familiei lui David — au mizat pe scenariul cu accidentul.

Dar eu știam adevărul. Iar acesta era: *nu există niciun adevăr.* Exact ca-n versurile lui Eliot din „The Hollow Men": „Între mișcare și faptă/ Se ascunde umbra".

Îmi pare rău.

Sunt convinsă că ți-a părut rău, David. Dar asta nu elimină întrebările și nici nu alungă umbrele.

David a avut parte de o ceremonie funerară restrânsă. A fost incinerat, și cenușa lui împrăștiată în apa din fața cabanei

sale. Când am aflat despre asta — de la doamna Cathcart, normal — nu m-am putut abține să nu mă gândesc la ceva ce mi-a spus odată David despre natura trecătoare a tot ceea ce ne înconjoară:

— Încercăm așa de tare să ne lăsăm amprenta asupra lucrurilor, ne place să ne spunem în sinea noastră că realizările noastre sunt importante și că vor rezista în timp. Adevărul e însă că n-avem nicio putere. Cât de puține lăsăm în urma noastră! Și după ce murim, nu mai supraviețuim decât în amintirea celorlalți. Iar când și ei dispar...

— De aceea — când o fi să mor — o să le cer să-mi arunce cenușa în apă. Pentru că oricum totul dispare.

Toți din departament mi-au arătat multă solicitudine. Președintele, profesorul Hawthorden, m-a sunat personal și m-a rugat să trec pe la el pe la birou să stăm puțin de vorbă. M-am pregătit sufletește pentru o întâlnire de gradul trei. După cum s-a dovedit, profesorul Hawthorden a fost întruchiparea tactului. Mi-a vorbit despre „tragedia accidentală" a morții lui David și despre faptul că acuzațiile de plagiat nu erau decât niște încercări jalnice, specifice „jurnalismului de scandal". Mi-a spus totodată că David vorbea laudativ despre mine și că, date fiind împrejurările, ar vrea să devină chiar el profesorul îndrumător pentru lucrarea mea de disertație, evident numai dacă mă simțeam „confortabil" cu oferta lui.

De ce voia șeful departamentului să devină consilierul meu — mai ales că specialitatea lui era literatura americană timpurie? Încerca să pună capăt bârfelor cu privire la relația mea cu David? Mă ținea „pe tușă"? Habar n-aveam. Dacă profesorul Hawthorden prefera să păstreze lucrurile ambigue, nu intenționam să mă opun. După cum urma să aflu, ambiguitatea are virtuțile ei.

M-am îngropat în muncă, stabilindu-mi obiectivul de a scrie două pagini de disertație pe zi, șase zile pe săptămână.

N-am prea ieșit în lume. Mă vedeam cu Hawthorden de două ori pe lună, pentru o discuție de o oră, iar în rest, îmi petreceam cea mai mare parte a timpului la bibliotecă sau acasă. Am dispărut din viața socială nouă luni. Cu excepția lui Christy, Harvardul însemna David. Și pentru că David murise...

Îmi plăcea însă solitudinea. Ba mai mult: *aveam* nevoie de solitudine... aveam nevoie de timp să... jelesc, presupun. Dar în același timp, să-mi pun ordine în gânduri și să încui moartea lui David într-o cutie, pe care deja o etichetasem cu *„Accesul interzis"*. Deși îl plângeam în tăcere, a trebuit să accept brutalitatea rece a dispariției lui. Așa cum eram hotărâtă ca nimeni să nu afle de suferința prin care treceam.

S-a discutat mult în presă despre faptul că David fusese victimizat pe nedrept de anumiți colegi din departamentul de engleză. *Harvard Crimson* a dat dovadă de fairplay — și a dezvăluit numele celor care îi ceruseră capul. Dar mai avea importanță acum? David tot mort rămânea. După trei luni de la „accidentul" nefericit, în capela colegiului s-a ținut o slujbă comemorativă pentru el. Evident că am participat și eu. La sfârșit, când toată lumea a ieșit din capelă, fără să uite să dea mâna cu Polly, eu am stat în apropiere, observând întreaga scenă. La un moment dat, Polly s-a uitat de jur împrejur și privirea i s-a oprit asupra mea. O privire rece și totuși potolită — urmată de un clătinat scurt din cap în semn de salut. Apoi s-a întors spre un grup de persoane ce se strânseseră în jurul ei. Privirea aceea m-a bântuit multă vreme. Oare îmi spunea că știe exact cine sunt? Dar de ce să însoțească o asemenea privire glacială cu un gest care părea aproape că subliniază legătura — și pierderea — împărtășită de amândouă? Poate că încercam inutil să găsesc o explicație concretă acelui contact vizual de cinci secunde. Poate că privirea rece vorbea pur și simplu de o femeie ce se străduia să se controleze în timpul unei expuneri publice dificile,

iar gestul ei nu reprezenta altceva decât un simplu „Bună..., oricine ai fi tu".

Nu putem să discernem niciodată cu precizie adevărul din spatele lucrurilor nerostite. Un gest poate avea semnificația pe care o impui chiar tu. Așa cum nici adevărul din spatele accidentului nu va fi niciodată înțeles pe deplin. Acceptarea ambiguității te poate proteja de multe rele.

Acesta este unul dintre lucrurile învățate de pe urma morții lui David. Dacă te abții de la orice fel de confesiuni, cei din jur se aleg doar cu niște presupuneri... dar cu nicio dovadă. Iar ceea ce rămâne ascuns, atunci *rămâne ascuns*. Acest gând m-a ajutat profund — nu numai pentru că-l vedeam ca pe un mod de a-mi construi un scut protector, cu ajutorul căruia să pot parcurge restul lunilor la Harvard, dar și pentru că-mi permitea cumva să-mi administrez mai bine furia și tristețea; să-mi controlez mai eficient demonii lăuntrici. Așa că m-am retras o vreme. Am muncit. Îmi permiteam puține distracții în afara orelor dedicate lucrării de doctorat. Profesorul Hawthorden — care citea fiecare capitol imediat după ce ieșea la imprimantă — părea încântat de progresele mele. Când am finalizat-o, undeva pe la mijlocul lui aprilie, și-a exprimat uimirea că reușisem s-o termin cu șase luni înainte de termenul-limită.

— Am avut un exces de... concentrare, am spus.

De obicei, există o pauză de patru luni între depunerea lucrării și susținerea ei. Însă Hawthorden — dorind să grăbească puțin lucrurile — m-a informat că va aranja să-mi susțin lucrarea înainte ca toți membrii facultății să plece în vacanța de vară. După cum s-a dovedit, au fost doar trei membri ai departamentului, care m-au chestionat în legătură cu punctele importante ale lucrării *Dualitatea infernală: supunere și îndrăzneală în literatura americană*. Întrebările au fost despre naturalismul american și precursorii lui europeni. Mi-au cerut să le spun dacă există laitmotive specifice

scriiturii lui Zola în opera lui Dreiser și să le explic folosirea gândirii politice progresive în *Jungla* lui Upton Sinclair. Unul dintre profesori s-a enervat puțin din pricina nevoii mele de a găsi un subtext socioeconomic în fiecare dintre romanele luate în discuție (l-am rezolvat destul de rapid). Altcineva și-a exprimat nedumerirea în privința alegerii mele de a fi „romanescă" într-o lucrare academică... Când am plecat, aveam mari îndoieli referitoare la pertinența răspunsurilor mele.

În mai puțin de o săptămână, am primit o scrisoare oficială de la Hawthorden, prin care mă informa că lucrarea mea de doctorat fusese aprobată și că, prin urmare, voi primi titlul de doctor în filosofie la Harvard. La sfârșitul lucrării erau și două rânduri scrise de mână:

A fost o plăcere să lucrez cu tine. Îți doresc mult succes.

Și inițialele lui Hawthorden.

Îmi spunea oare, la modul cel mai politicos: „Și acum n-ai vrea tu să te cari? Oare de aceea îmi pusese la dispoziție acest serviciu expres de susținere a lucrării de doctorat — să scape de mine pe cât de repede posibil? Sau, din nou, era doar una dintre multele interpretări ce se puteau da celor douăsprezece cuvinte? Întotdeauna aveau lucrurile semnificații multiple?

Câteva zile mai târziu, am fost contactată și de biroul de resurse umane de la Harvard, care mă ruga să trec pe acolo pentru o scurtă discuție. Doamna Steele, cea care m-a primit — o femeie pe la patruzeci de ani, cu alură impecabilă —, mi-a spus că tocmai apăruse un post de asistent universitar la Universitatea Wisconsin din Madison.

— Va fi mai degrabă un interviu de convenință — iar Wisconsin este una dintre cele mai bune universități de stat.

— Sigur că da, accept.

Două zile mai târziu, zburam spre Madison. Președintele departamentului — un bărbat în vârstă, epuizat, pe nume Fletcher — m-a luat de la aeroport și și-a descărcat sufletul în fața mea, cât a durat drumul până la universitate: cum postul a apărut când asistentul universitar care-l ocupa a dezvoltat un interes nesănătos față de una dintre studentele sale și, inevitabil, a fost pus pe liber; și cum trebuia să mai acopere și un alt post, pe literatură medievală, pentru că profesoara care preda acest curs de douăzeci de ani fusese învinsă de băutură și se internase la dezalcoolizare și...

— Ei bine, ce-aș mai putea să-ți spun? a adăugat Fletcher. Cam ce se întâmplă de obicei prin catedrele de engleză obișnuite și disfuncționale.

În acea după-amiază, după ce m-am așezat la masa rotundă de conferințe, într-una din clădirile administrative, pentru a susține interviul cu Fletcher și alți patru membri ai departamentului, m-a izbit aerul mohorât al viitorilor mei colegi, precum și starea lor de iritare și enervare; felul în care se întrerupeau unul pe altul, ca să descopere cât de deșteaptă mă credeam, dacă reprezint o amenințare pentru ei sau sunt doar o păpușă ce poate fi manipulată. M-au întrebat ce părere am despre scandalul în care se implicase fostul lor coleg.

Fii atentă, mi-am spus în sinea mea, după care am rostit cu voce tare:

— Pentru că nu știu exact detaliile cazului...

— Dar ce părere ai în general despre regulile care condamnă relațiile intime între profesor și student? m-a întrebat o femeie.

Oare știe despre mine și...?

— Relațiile de acest gen nu sunt scuzabile, am răspuns, susținându-i privirea.

Nu s-a mai deschis subiectul din nou.

M-am întors la Boston chiar în acea seară, amintindu-mi vorbele lui David:

— Ori de câte ori te gândești dacă să accepți sau nu un post de profesor, nu uita cel mai onorabil clișeu: motivul pentru care lumea academică se acrește văzând cu ochii este miza atât de meschină.

David. Bietul și minunatul meu David.

Iar ideea ca eu să mă integrez în mediul care l-a ajutat să moară mai repede...

Așa că trei zile mai târziu, când a sosit scrisoarea din Wisconsin, prin care mă informau că am obținut postul, i-am spus șefului de departament că nu-l accept.

— Dar de ce? m-a întrebat, părând sincer șocat.

— Am hotărât să fac bani. Bani serioși.

Partea a doua

Unu

Banii. Niciodată nu le-am acordat prea multă importanţă. Până când am început să fac bani adevăraţi, palpabili, existenţa lor m-a lăsat rece. Acum am înţeles că felul în care manevrezi banii — cum îi controlezi şi cum te controlează ei pe tine (pentru că, în final, aşa se întâmplă) — este ceva ce înveţi foarte devreme. Adolescenţa mea a fost una marcată de lipsuri, de vreme ce tata îi plătea mamei o pensie alimentară şi de întreţinere mai mult simbolică. La liceu eram cunoscută drept „fata bibliotecarei". Spre deosebire de marea majoritate a adolescenţilor din Old Greenwich, eu nu aveam maşina mea proprie, ca să nu mai vorbim de card de membru la clubul country — Old Greenwich fiind genul de loc unde băieţii primesc primul lor set de crose de golf la vârsta de unsprezece ani. Cu timpul, am înţeles că nu e nimic rău în a *nu* avea maşină şi a *nu*-ţi petrece weekendurile într-o enclavă pretenţioasă. Cu toate acestea, tot îmi doream să fi avut măcar o parte din privilegiile lor sclipitoare — în primul rând, ca să nu-i mai cer mamei anumite lucruri, deoarece se simţea mereu stânjenită din pricina salariului ei mic şi a faptului că nu-mi putea

oferi mai multe, deși o asiguram încontinuu că nu aveam nevoie de nimic.

Este extraordinar cum ți se modelează comportamentul fără voia ta, precum și al celor apropiați de tine, fără măcar să realizezi ce se întâmplă. Mă simțeam vinovată pentru că mama se simțea vinovată din cauză că nu avea suficienți bani, dar și rănită și confuză pentru că tata era atât de zgârcit. În același timp, îmi doream să obțin burse școlare (și îmi luam tot felul de slujbe cu jumătate de normă), ca s-o mai eliberez pe mama de anumite poveri financiare și să-i demonstrez tatei că mă descurc și singură.

Așa că la colegiu, lucram cincisprezece ore pe săptămână la bibliotecă, asigurându-mi astfel banii de buzunar. În timpul doctoratului, am predat un curs introductiv de compoziție, ca să suplimentez banii din bursă. Și pentru că trebuia să-mi drămuiesc cu atenție bugetul, am devenit adepta unui trai modest. Pe lângă cursuri și cărți, bursa îmi oferea 700 de dolari pe lună. Garsoniera mă costa puțin peste 500 de dolari — și împreună cu banii pe care-i primeam pentru cursul de compoziție, îmi rămâneau aproximativ 400 de dolari cu care să mă descurc. De cele mai multe ori îmi găteam mâncarea acasă. Cumpăram haine de la magazinele cu reduceri. Îmi permiteam să mă duc la film o dată sau de două ori pe săptămână. Ca să ajung în Boston și în împrejurimile Cambridgeului, foloseam autobuzul. Niciodată n-am simțit că-mi doresc ceva în plus... pentru că nu tânjeam după nimic.

Cam așa stau lucrurile când n-ai mulți bani. Înveți că, în realitate, îți trebuie prea puține lucruri pentru ca viața să fie interesantă. Abia când începi să faci bani, te trezești că ai nevoie de lucruri la care nici n-ai visat. Și odată ce le capeți, începi să-ți frământi creierul cu ceea ce încă nu ai. Și-atunci apare disperarea aspirațională. Te întrebi cum naiba ai ajuns să fii dominat de dorința de a cumpăra întruna. Doar știi

foarte bine că prin alimentarea nevoii de consum acoperi simultan marile fisuri din viața ta; te amăgești și crezi că toate prostiile alea inutile îți vor mai domoli îndoielile și melancolia aferentă.

Banii. Cea mai vicleană substanță a vieții — pentru că ei reprezintă modul prin care ne evaluăm, prin care ne măsurăm importanța și cu ajutorul cărora, credem noi, ne putem controla destinul. Banii: minciuna esențială.

Dar în acele prime luni nebune după ce am început să lucrez pentru Freedom Mutual, banii mi s-au părut aidoma unui amant nou, extraordinar și nebun în același timp, hotărât să-mi arate și o altă față a lumii. Adio economii plictisitoare și limitate ale unei vieți modeste. Bine ați venit, plăceri ale traiului bun — ce senzație incredibilă să nu mai fii nevoit să verifici prețul de pe etichetă.

Banii. Spre marea mea surpriză, m-am pomenit copleșită de plăcerile lor desfrânate și de multitudinea de posibilități care veneau odată cu ei.

Banii. Un joc.

Sau, cel puțin, așa privea lucrurile Brad Pullman.

Brad Pullman era președintele de la Freedom Mutual. Se apropia binișor de patruzeci de ani; fiul unui dentist din Long Island — „un nătăfleț pe vremuri", cum obișnuia să se descrie, care făcuse pace cu lumea din clipa în care descoperise Banii. Fusese la Middlebury, apoi la Școala de afaceri de la Harvard — după care și-a găsit locul în „lumea sigură și lipsită de stres a fondurilor mutuale".

— Tot ce am făcut în primii treizeci de ani ai vieții mele a fost influențat de aversiunea mea față de risc. Îți zic eu, Jane, teama este Marele Blocaj al Vieții. (Majusculele îi aparțin.) Este singurul lucru care te împiedică să obții ceea ce-ți dorești sau să trăiești viața pe care o meriți. Și aspectul cel mai nesuferit al ei este că se autoperpetuează. Noi creăm teama ce ne înconjoară viețile ca un giulgiu.

Da, Brad Pullman vorbea adesea ca un guru al discursurilor motivaționale. „Făcea parte din pachet", după cum spunea el. Se considera propovăduitorul „Necesității de a ocoli negativul". Această doctrină era împărtășită de toți cei din companie și o porecliseră NON.

— Îmi place, a zis Brad, când a auzit prima dată acronimul, cu singura excepție că sună a franceză — și, ca orice american care se respectă, urăsc nenorocita asta de franceză.

Iar Brad însuși a aplicat doctrina NON în aproape toate aspectele vieții sale. S-a descotorosit de prima sa nevastă („căsnicia clasică de început") când „negativismul ei imbecil" l-a scos până la urmă din răbdări. A scăpat de imaginea lui de bărbat care trăiește în suburbii, ca să nu mai pomenim de fizicul rubicond. Douăzeci de kilograme au dispărut de pe trupul lui, mulțumită unei diete sălbatice și unui antrenor personal la fel de sălbatic. Odată cu noul lustru căpătat, a apărut și nevoia de a juca rolul unui dandy înnebunit după modă.

— Sunt fericit să recunosc că în duplexul meu de 5,4 milioane de dolari, de pe Beacon Hill, există cincizeci de costume unicat. Are nevoie un bărbat de cincizeci de costume și de o sută cincizeci de cămăși? Nu fi absurd. Cincizeci de costume și o sută cincizeci de cămăși într-un duplex de 5,4 milioane de dolari reprezintă un semn al supraconsumului inutil... până când, desigur, faci calculele. Cincizeci de costume și o sută cincizeci de cămăși — să zicem că pe o perioadă de cinci ani cheltuielile s-au ridicat la 100 000 de dolari — prin urmare, 20 000 de dolari pe an. Acum să presupunem că ești un manager de nivel mediu, care câștigă brut 150 000 de dolari pe an și dai 20 000 de dolari pe an pe costume... ei bine, virtual vorbind, seamănă cu dependența de cocaină, nu? Dar dacă faci 8 milioane de dolari pe an, așa cum mi s-a întâmplat mie anul trecut...

Acesta era un alt element definitoriu al lui Brad Pullman. Nu numai că te informa cât a costat totul — „Îți place noul

meu ceas? Jaeger LeCoultre. L-am cumpărat de la European Watches de pe strada Newbury. 5 400 de dolari — o adevărată ocazie..." — dar îți și spunea — tot timpul — cât câștiga el, firma și cât *ar trebui* să câștigi tu, favoritul lui, dar că, deocamdată, nu reușești pentru că... ei bine: „Ai suficient sânge în tine ca să Ocolești Negativul și să faci bani adevărați?

L-am cunoscut pe Brad Pullman la interviu. Aflasem despre poziția oferită prin intermediul Biroului de recrutare de la Harvard. După ce refuzasem postul din Wisconsin, am întrebat-o pe doamna Steele dacă mai existau și alte oferte în lumea Banilor Frumoși.

— Sigur că da, o grămadă — dar tu ai un doctorat în engleză, așa că de ce ai vrea să...?

— Îmi schimb cariera, i-am răspuns.

— Chiar înainte ca aceasta să înceapă, nu?

— Am hotărât că nu vreau să rămân în lumea academică, am zis. În concluzie, dacă tot resping ideea unei vieți universitare, de ce să nu mă orientez spre slujbele bine remunerate?

— Profesorul Henry n-ar fi fost de acord, a rostit acră.

Am reușit să-mi păstrez cumpătul.

— Profesorul Henry detesta meschinăria vieții la Harvard — așa că, fără nicio îndoială, *ar fi fost* de acord cu mine.

— Cu siguranță l-ai cunoscut mai bine decât mine.

— Exact. Mult mai bine.

Apoi am rugat-o să-mi dea ceva detalii despre „slujbele cu bani".

— Păi, în prezent, fondurile de hedging sunt la putere, a continuat ea. Iar Bostonul a devenit centrul-cheie pentru ele, în ultimii câțiva ani. Companiile de acest gen caută întotdeauna tineri absolvenți, mai ales dintre cei care au terminat Harvardul. Faptul că ai un doctorat în literatură s-ar putea să-i nedumerească puțin. Totuși... s-ar putea la fel de bine să le pari mai interesantă decât ceilalți candidați.

Cu siguranță, așa a gândit și Brad Pullman. Inițial, am fost surprinsă să văd că voi susține interviul chiar cu șeful companiei, mai ales pentru o poziție de începător. Dar pentru că Brad ținea în mod deliberat ca Freedom Mutual să fie o companie mică (doar treizeci de angajați), controla „absolut toate aspectele legate de ea. Da, mă ocup de *tot* încă de la început. Și îmi place profilul tău, așa că de ce naiba să nu punem să lucreze în comerț și un expert în Dreiser? Salariul de început este de o sută de mii de dolari pe an, plus un bonus de douăzeci de mii de dolari, care se vor plăti imediat. Ai vreo problemă cu asta?"

— În niciun caz.

— La final, suma poate fi de zece, ba chiar de douăzeci de ori mai mare, dacă se dovedește că ești profitabilă. Joacă așa cum trebuie, și până la treizeci de ani te-ai aranjat pe viață. Însă înainte de a începe lucrul, îți dau douăzeci de mii de dolari și te trimit mâine după-amiază cu Trish Rosenstein — care, cu un nume ca ăsta, nu-și petrece vacanța de vară la Kennebunkport cu nenorociții ăia de Bush, dar care este un manager de top și știe cum să se îmbrace. O să te ajute să-ți cumperi o nouă garderobă pentru birou. Clasică, dar șic. Acum, arăți de parcă abia ai ieșit de la o întrunire a Sindicatului Studențesc și te pregătești să mănânci niște prăjiturele organice, asezonate cu o cană mare de ceai din soc. La magazinul cu mâncare sănătoasă, s-ar putea să fii un hit în materie de modă, dar aici n-ai ce căuta îmbrăcată așa. Așadar, dacă vrei jobul, trebuie să accepți schimbarea completă a ținutelor.

Îi ascultasem discursul cu atenție și-am gândit atunci: *Aceasta e un actor în toată regula care joacă rolul dobitocului misogin.* Ideea era că Brad *știa* că joacă acest rol — și te supunea unui test să vadă dacă te simțeai ofensat (moment în care te ridicai și plecai, pentru că te catalogase drept țeapăn și demodat) sau dacă te puteai adapta la replicile lui tăioase și la

plăcerea pe care i-o provocau rahaturile lui exagerate. În timp ce-l ascultam, șoarecele de bibliotecă din mine s-a trezit, în mod curios, subjugat de discursul lui. Nu mai întâlnisem pe nimeni ca Brad Pullman înainte — deși, desigur, știam de existența acestui tip de persoană. Însă ceea ce m-a surprins cel mai tare a fost faptul că porcăriile lui se dovedeau — mai ales după interviul cu mumiile umblătoare de la Universitatea Wisconsin — atât atrăgătoare, cât și în ton cu *real-politik*-ul vieții pe care o trăiam cu toții atunci. Da, era de o prostie crasă, însă mercantilismul lui arogant avea ceva ciudat de reconfortant. Brad Pullman reprezenta o versiune actualizată a capitalistului dur și fudul ce popula atât de multe dintre romanele naturaliste pe care le studiasem: un american get-beget cu o energie feroce specifică motorului uriaș al capitalismului pur.

— Ești gata să te bagi în pat cu piața liberă? m-a întrebat Brad la sfârșitul interviului.

Pentru o sută de mii de dolari pe an și un bonus imediat de douăzeci de mii? Să fiu a naibii dacă nu.

— Cred că da, am răspuns, încercând să par modestă.

— Aici, la noi, nu îndrăznește nimeni să facă astfel de afirmații ezitante. Lumea noastră e una maniheistă — un „da" sau „nu" clar, fără niciun fel de ambiguitate între ele.

Trish Rosenstein era întruchiparea absolută a acestei perspective maniheiste. Deși obiectivul ei principal consta în reorganizarea garderobei mele — și Brad ne informase pe amândouă să ne luăm liber „ca să terminăm treaba" — imediat ce am isprăvit cumpărăturile, am aterizat în mod firesc într-un bar, unde ne-am făcut confesiuni. Brad nu mă mințise în privința lui Trish. Avea o voce în care se amestecau vocalele de Brooklyn cu urletele unui corn, o voce menită să răsucească gâturile în restaurante, să înfricoșeze copiii mici și să sperie animalele domestice. După ce am pornit în jos pe strada Newbury și am intrat împreună

cu ea prin nenumăratele magazine de modă, m-am trezit gândindu-mă: *N-o să rezist mai mult de zece minute cu femeia asta.*

— Nu vrei să încerci chestia aia, a zbierat ea spre mine, când a observat că mă uit la un costum de afaceri marca Banana Republic. O să te facă să arăţi ca o pizdă anorectică.

Toată lumea din jur s-a întors spre noi la auzul unei asemenea afirmaţii. Iar ea s-a holbat la ei, strigând:

— Ce, am spus ceva care v-a deranjat?

S-a aşternut o tăcere adâncă. Apoi s-a răsucit spre mine şi mi-a zis:

— Haide, poate găsim ceva şic în altă parte.

După ce am ieşit în stradă, i-am spus:

— Ştii, chiar nu trebuia să...

— Ce, să spun ce gândesc? La dracu, de ce nu? N-am insultat pe nimeni de acolo. Pur şi simplu, am făcut un comentariu...

— Un comentariu zgomotos.

— Şi care-i treaba? Vorbesc tare. Aşa fac eu faţă lumii.

A insistat să mă târască într-un butic Armani — „sunt reduceri şi poate găsim ceva care să te ajute să scapi de aspectul ăsta de mamaie".

Până la lăsarea serii, îmi cumpărasem trei costume şi bluze, fuste şi pantaloni asortate — toate stilate, dar simple — şi încă mai aveam trei sute de dolari de cheltuit pentru pantofi. Se purta Trish ca o necioplită, însă avea ochi pentru haine şi cu siguranţă ştia cum să cumpere — o activitate care mie nu-mi suscita niciun fel de interes, după cum s-a exprimat ea atât de corect.

— Brad ne-a trimis CV-ul tău, aşa cum face de fiecare dată când are de gând să angajeze pe cineva, mi-a spus după ce am intrat în barul hotelului Four Seasons şi a comandat martini — două pentru ea, dintre care pe primul l-a dat pe gât imediat. Te-am caracterizat, cu toţii, destul de rapid: fată

deșteaptă constrânsă de împrejurări nefericite. Apropo, cred că taică-tu e un nemernic.

— Ce te face să spui asta? am întrebat-o.

— Nu te bosumfla. Simplă *deducție*. Tăticul este în afaceri cu cupru, dar s-a descotorosit de tine și de mama ta, ca să-și trăiască viața cu un șir de *bambine* sud-americane, corect?

— N-au fost decât două...

— Din ce știi tu. Toți bărbații sunt niște scule în fond — chiar și cei mai buni. Dar ai învățat asta până acum, nu?

Am privit-o cu grijă.

— Ce vrei să spui?

— Oh, haide, doar nu crezi că Brad — domnul Micro-Manager — nu ți-a scormonit puțin trecutul și n-a aflat de mica ta aventură cu profesorul?

M-am uitat la ea îngrozită.

— Când am depus CV-ul pentru slujba asta, nu mi-am imaginat că viața mea particulară trebuie să treacă de votul cuiva.

— Trei dintre noi formează comitetul de votare, pentru a ne asigura că angajăm numai persoane ce se vor potrivi culturii Freedom Mutual. Știi ce ne-a plăcut tuturor la tine — pe lângă doctoratul la Harvard și ideea că te-ai ridicat singură și că nu ești o mucoasă obraznică...?

— Luminează-mă.

— Faptul că ai avut o aventură cu profesorul tău îndrumător timp de patru ani și ai ținut-o ascunsă de ochii lumii.

— Cine ți-a spus asta?

— Chiar crezi că voi da în gât sursele noastre? Adică, *pe buneee*... Și acum, între noi fie vorba, Brad a fost foarte impresionat că n-ai întins niciodată mâna la nimeni, că nu te-ai dat în stambă și că ai păstrat o tăcere demnă după moartea profesorului. Apropo, ce mai întâmplare! Chiar mi-a părut rău pentru tine, iubito..., mai ales cu toată ambiguitatea aia care te-a înconjurat...

— Eu am să plec acum, m-am auzit rostind.

— Am spus ceva greșit?

— Întocmai. Și mi se pare absolut aberant ca tu și colegii tăi să-mi scormoniți trecutul...

— La birou, știm tot unii despre alții. De exemplu, Brad își înșală soția cu o agentă de asigurări pe nume Samantha, care are o fire periculoasă și obișnuiește să-l zgârie cu unghiile pe spate în timpul partidelor de sex, obligându-l să poarte câteva zile un tricou când e în pat cu nevastă-sa. Toată lumea știe că Brad ar trebui s-o termine cu ea, dar el e dependent de probleme. Așa cum Brad știe că eu am o relație cu o polițistă pe nume Pauline de mai bine de doi ani.

— Înțeleg, am zis, încercând să nu par uluită.

— Da, continuă să te porți ca o blazată atotștiutoare. Prefă-te că nu ești șocată să afli că sunt lesbi...

— E problema ta.

— Nu la Freedom Mutual. Brad insistă asupra transparenței totale. Fără secrete, fără ascunzișuri. Totul la vedere. Așa că... te rog, întreabă-mă orice vrei. *Orice*. Tu întrebi, eu răspund.

— Prefer să mă abțin.

— Relaxează-te, pentru Dumnezeu.

— Bine: de ce vorbești așa tare?

— Bună întrebare. Și iată și răspunsul: pentru că am avut o mamă care urla la toată lumea și care se plângea întruna că viața s-a dovedit o mare dezamăgire și că „dacă vrei să fii cu adevărat dezamăgit, atunci ar trebui să faci copii".

— Încântător.

— Dar ea nu era deloc încântătoare.

— A murit?

— Toți sunt morți. Tata, mama, fratele meu Phil...

— Câți ani avea când a murit?

— Nouăsprezece.

— Era bolnav?

— S-a sinucis, așa că, da, era bolnav.

— Dar de ce...?

— S-a spânzurat în dormitorul lui, în ajunul Crăciunului din 1979...

— Oh, Doamne.

— Nu poți să fii și tu americancă și să folosești cuvântul „futu-i"?

— Oribil.

— Al dracului de oribil. Aveam doisprezece ani pe vremea aia — și fratele meu mai mare tocmai se întorsese acasă după primul lui an petrecut la Universitatea Pennsylvania. Era sufletul familiei, primul născut — *băiatul perfect* — care fusese acceptat la una dintre universitățile de top, la Școala de medicină... știi și tu cum e. Dar ceea ce părinții mei nu știau e că — după un an excepțional, numai cu note de 10 — a suferit o cădere nervoasă și a luat un 5 la biochimie. Vezi tu, pentru oricine e la Școala medicală, un 5 la biochimie înseamnă un pas înapoi uriaș. Iar mama — fiind a dracului — primește raportul lui cu notele pe 23 decembrie. Neavând nimic mai bun de făcut, începe să se ia de el, spunându-i că a dezamăgit-o îngrozitor de tare, că renunțase la tot ca să-l crească pe el și că de ce o răsplătește astfel... Mama distrugea tot ce atingea — și pe oricine. Și dacă vorbele mele par rostite de un psihiatru, în fine... e pentru că am făcut terapie timp de nouă ani, după ce mi-am găsit fratele spânzurat în debaraua pentru haine...

— Tu l-ai găsit?

— Asta am zis...

S-a oprit un moment și a dat pe gât restul băuturii, după care a ridicat mâna să ceară un al treilea martini.

— Eu nu mai vreau, am intervenit, când am văzut-o comandând două porții.

— Ba vrei — fie că-ți convine sau nu. Pentru că dacă știu un lucru despre viață e că oricine trebuie să se mai îmbete din când în când... până și tu, domnișoara Bunăcuviință.

— Probabil că părinții tăi au fost devastați după...

— Tata a murit la șase luni după Phil. Cancer la gât — răsplata pentru cei patruzeci de ani de fumat nonstop. Avea doar cincizeci și șase de ani — și sunt ferm convinsă că metastaza a apărut după ce Phil s-a sinucis.

Trish mi-a spus că n-a mai șovăit apoi, referitor la modul în care și-a tratat mama. Când încerca s-o contacteze prin telefon, își schimba numărul. Când un unchi de-al ei și un văr de-al doilea au apărut la birou ca să ducă tratative, a refuzat să-i primească.

— „Cu siguranță o să te simți îngrozitor dacă moare brusc", mi-au zis ei la telefon, dar eu am replicat: „Nu, n-o să simt nici cea mai mică urmă de vinovăție".

— Și cum s-a întâmplat până la urmă...? am întrebat.

— La trei ani după moartea tatei, mama conducea spre mallul de lângă casa noastră din Morristown și a suferit un mic atac cerebral. A pierdut controlul volanului și a intrat pe contrasens, iar aici un nenorocit de tir venea cu viteză mare pe autostradă — și... *bum*. Am rămas orfană.

A dat pe gât și cel de-al treilea martini. La fel ca orice persoană care se holbează la fundul gol al celui de-al treilea pahar, părea destul de amețită. În plus, și eu mă simțeam la fel. Singura diferență dintre noi era că nu urlam cât mă țineau plămânii atunci când vorbeam.

— Vrei să știi dacă m-am simțit vinovată după aceea? a țipat ea, de parcă vorbea la megafon. Fir-ar a dracului de treabă, normal că da. Pizda aia nenorocită fusese mama mea... chiar dacă era o jegoasă care l-a făcut pe bietul frate-miu să-și ia zilele cu un rahat de curea de cercetaș...

Chiar atunci, a apărut la masa noastră un tip în frac, care ne-a informat că este șeful de tură și că trebuie să ne plătim consumația și să părăsim localul imediat.

— Ascultă, boule, trebuie să aduni toți polițiștii din Boston ca să mă dai pe mine afară, a replicat Trish.

— Vă rog să nu-mi forțați mâna, a zis bărbatul.

M-am ridicat și am aruncat pe masă un teanc gros de bancnote.

— Plecăm, l-am liniștit eu.

— Plecăm pe dracu, a zbierat Trish.

— Te duc acasă.

— Că doar n-oi fi pizda mea de bonă.

— Suficient, s-a răstit șeful de tură și a ieșit ca o furtună.

Trish s-a așezat și mai bine în fotoliu și a zâmbit.

— Vezi, am câștigat.

— Dacă sună la poliție, o să fii arestată. Și dacă te arestează...

— În drum spre secție o să-i fac una mică polițistului care mă saltă și pun pariu c-o să-mi dea drumul, ba o să-mi și mulțumească pe deasupra.

Puteam să jur că toate privirile din barul Four Seasons erau îndreptate spre noi. Și știam că trebuie să acționez rapid. Prin urmare, am aruncat banii pe masă și am ridicat-o brusc pe Trish de gulerul de la jachetă. Înainte să apuce să protesteze, i-am sucit mâna stângă la spate.

— Dacă scoți și cel mai mic sunet, i-am șuierat la ureche, îți rup mâna.

Am împins-o afară și am aruncat-o în primul dintre taxiurile ce așteptau înșirate în fața barului Four Seasons. Când am ieșit, șeful de tură m-a salutat scurt, mulțumindu-mi pentru efortul de a evita intervenția poliției. La un moment dat, Trish a încercat să scape din strânsoarea mea — revărsând asupra mea un potop de înjurături, până când am smucit-o cât s-o doară. Abia atunci a tăcut din gură — și n-a mai zis nimic până când nu am urcat în taxi.

— Dă-i omului adresa ta, i-am spus.

S-a conformat. Taxiul a pornit numaidecât. Prăbușindu-se pe banchetă, Trish a început brusc să plângă. Nu plâns obișnuit, provocat de prea multă băutură, ci mai degrabă o

jelanie în toată regula — zgomotoasă, primară, agonizantă. Șoferul — un sikh — ne arunca priviri uluite prin oglinda retrovizoare. Ca și mine, se simțea înmărmurit de suferința disperată ivită din străfundul ființei ei. Când am încercat să mă întind spre ea ca s-o potolesc, m-a respins. Așa că am stat nemișcată, privind-o neajutorată.

Trish locuia la marginea orașului, lângă South Station, un loc ce se transformase într-un cartier al claselor avute. Taxiul a oprit în fața unui depozit renovat. Imediat ce-a zărit ușa din față, Trish și-a recăpătat puțin controlul.

— Vrei să vin cu tine până sus? am întrebat-o.

— Du-te dracului, s-a răstit la mine, după care a deschis portiera și s-a dat jos, clătinându-se.

În mașină s-a lăsat un moment de tăcere stânjenitoare — eu și taximetristul încercând să pricepem ce se întâmplase în ultimele zece minute.

— Credeți că o să fie bine? m-a întrebat el.

— Habar n-am, i-am răspuns — după care i-am dat adresa mea din Somerville.

Când m-am trezit a doua zi de dimineață, puteam să jur că, imediat ce voi intra în sediul Freedom Mutual, mi se va spune să-mi iau valea — pentru că Trish va fi probabil nevoită să mă concedieze ca să ascundă întâmplarea din seara precedentă.

Brusc, un alt gând mi-a trecut prin minte: uitasem toate sacoșele cu ce cumpărasem la Four Seasons și, fără îndoială, șeful de tură dăduse ordin să fie aruncate, drept răsplată pentru scena creată în bar.

Dar când am intrat în birou dimineață, toate sacoșele se găseau la recepție. Pe scaunul de lângă ele, am găsit și un plic cu numele meu. L-am deschis. Înăuntru erau două bancnote de 100 de dolari și un bilet:

Ca să acopere stricăciunile. Trish.

Am pus banii înapoi în plic, am luat o foaie de hârtie și am scris la rândul meu:

A fost plăcerea mea să fac cinste. Jane.

Apoi am intrat în camera unde se făceau tranzacțiile și am pus plicul pe biroul ei. Nici măcar nu și-a ridicat privirea să se uite la mine. M-am întors la biroul meu, am înșfăcat câteva dintre sacoșe, am dispărut la toaletă câteva minute și m-am schimbat. Când m-am întors să mă uit în oglindă, am tresărit surprinsă. Îți pui pe tine un costum negru și simplu, dar minunat croit, cu o bluză neagră de mătase și pantofi stilați și dintr-odată gândești: *Te privește o persoană matură în oglindă.* Pentru că rareori mă aranjam, transformarea m-a uluit. Hainele au un limbaj al lor, reflectându-ți sinele, clasa și educația, aspirațiile și imaginea pe care dorești s-o arăți lumii. Poate că Trish avea dreptate: mă considerasem întotdeauna un soi de studentă pentru eternitate, în ghete grosolane și pulovere lălâi. Acum însă, după ce mă schimbasem în acel costum, păream să fiu cineva care are responsabilitatea banilor. Spre marea mea surpriză, îmi plăcea cum arăt... chiar dacă știam că nu am nici responsabilitatea și nici salariul aferente costumului respectiv.

M-am întors la biroul de la capătul îndepărtat al camerei pentru tranzacții. A trecut o oră, timp în care m-am întrebat ce se va întâmpla în continuare. Când prima oră de ignorare a persoanei mele dădea semne că se va transforma în două, m-am ridicat în picioare și m-am apropiat de punctul de lucru al lui Trish. Urla ceva în cască. După ce și-a încheiat conversația cu „și pe tine să te ia dracu'" (ulterior am aflat că așa își exprima ea afecțiunea), s-a uitat la mine cu un dispreț nedisimulat.

— Ce vrei? m-a întrebat.

— Vreau să încep munca.

— Cel mai deștept lucru pe care l-ai spus pe ziua de azi.

Aș fi putut să adaug că acela era și primul lucru pe care i-l spusesem de când venisem, dar m-am gândit că o asemenea pedanterie nu dădea bine. Mi-a arătat cu degetul scaunul gol de lângă ea și mi-a zis:

— Așază-te, ține-ți gura și încearcă să înveți ceva.

Doi

Banii. Am început să-i câștig. Și — cel mai important — am descoperit că sunt bună la făcut bani. Managerii fondurilor de hedging pretind că lucrează după un principiu foarte simplu: investesc în acțiuni și își asigură poziția în așa fel, încât elimină riscurile, producând bani în același timp.

Regula numărul unu a managementului fondurilor de hedging: poziționează-ți stocul de așa manieră încât să acopere deprecierile și profită întotdeauna de ineficiențele unei companii, atunci când își scoate pe piață acțiunile. Mai precis: dacă achiziționezi un stoc, atunci, automat, cumperi și opțiunea de a vinde o mică parte din el. Cum se învață o asemenea meserie? Practică — și instinct de jucător, atunci când vine vorba să ghicești cum îți poți acoperi deprecierea stocului. Dacă joci inteligent, singura pierdere suferită este costul cumpărării acelei opțiuni. Imediat ce acțiunile cresc, câștigi. Regește.

Un alt lucru pe care trebuie să-l știi: companiile de fonduri de hedging investesc în permanență în tot felul de obligațiuni publice: acțiuni, mărfuri și valute străine. Iar managerii vorbesc mereu de strategii în decursul procesului: *Există*

o companie britanică specializată în tehnologia informatică și, în maximum trei luni, va face un IPO. Indicii de piață arată o liră tot mai puternică — dar nu înainte de următorul trimestru. Așa că hai să punem o opțiune pe lira sterlină și o rezolvăm când va urca trei cenți în septembrie.*

— Două reguli de bază, mi-a spus Trish în prima mea zi de lucru. Numărul unu: să ai nas pentru următoarea mare oportunitate și numărul doi: întotdeauna găsește strategii prin care să reduci riscurile și să maximizezi profitul.

O companie ca Freedom Mutual avea, după cum am aflat, un capital de investiții de peste un miliard de dolari cu care să se joace. Poate că Brad era un soi de pungaș în particular (ori, poate, chiar un borfaș), dar știa cu siguranță cum să-i atragă pe marii investitori să facă afaceri cu el. Miliardul de dolari venea de la investitori diverși, precum Universitatea Harvard (120 de milioane de dolari), Colegiul Wellesley (25 de milioane de dolari), un consorțiu de oameni de afaceri germani și suedezi (165 de milioane de dolari) și...

Ei bine, lista era una lungă, iar Brad mi-a spus că era mai degrabă pretențios în alegerea investitorilor cu care se urcă în pat.

— Nu mă interesează *shtarker*-ii ruși. Nici comercianții alunecoși. Și nici parveniții căcăcioși care îi pun pe-ăia de la SEC** să le inspecteze sfincterul o dată la zece minute. Și în niciun caz *goombah****, cărora începe să le curgă gelul din cap dacă nu le obții un profit de minimum cincisprezece la sută. Crezi ce vrei despre sfaturile astea... dar când vine vorba de investitorii mei, atunci cuvântul de bază e *blue chip*****. Impotenții n-au ce să caute la mine.

---

* Initial Public Offering — ofertă publică inițială.

** Securities and Exchange Comission.

*** Termen de argou folosit pentru a descrie un italian-american tipic.

**** Termenul de *blue chip* este o etichetă folosită pentru companiile publice considerate cele mai solide, mai eficiente și mai stabile de pe piață.

Două pentru douăzeci. Aceasta era o altă regulă vitală a fondurilor de hedging. Mai exact, încasăm o taxă de doi la sută pentru tot ceea ce investești prin intermediul nostru, ca să ne acoperim cheltuielile. Și, totodată, alte douăzeci de procente pentru tot ceea ce facem, adică răsplata pentru generarea unui profit mare de pe urma investițiilor tale. Să presupunem că reușim să facem 200 de milioane de dolari pentru tine (la o investiție inițială de 150 de milioane de dolari) în decursul unui an. O să ne porți pică dacă păstrăm 40 de milioane drept comision?

Două pentru douăzeci. Am înțeles rapid de ce trăia Brad într-un duplex uriaș de pe Beacon Hill și de ce Trish avea o casă de opt sute de metri pătrați în așa-numitul Cartier de Catifea, de lângă South Station. Compania câștiga sume absurde de bani — și cu toate acestea își păstra cu multă șiretenie profitabilitatea imensă departe de ochii lumii.

— Fă-ți o favoare, mi-a spus Trish în cea de-a treia zi sub supravegherea ei. Nu te apuca să-ți cumperi un Maserati sau să-ți afișezi diamantele pe aici prin birou.

— Chiar crezi că aș putea să cad în patima unui astfel de consum bătător la ochi? am întrebat-o.

— Mă gândeam eu c-o să folosești expresii sofisticate.

— Nu, dar chiar nu mă interesează astfel de lucruri.

— Așa zice toată lumea — dar când începi să încasezi bonusuri de un milion de dolari la fiecare Crăciun...

— Atâta ai primit tu?

— Minimum...

— Și ce faci cu ei?

— Ei bine, înainte obișnuiam să toc o mare parte din ei ca să-mi dau aere. Însă de când l-am regăsit pe Iisus...

— Vorbești serios?

— Tocmai ai picat primul test vital. În afacerea asta, oamenii or să încerce întruna să-ți toarne minciuni. *Uite, o să fiu sincer cu tine... Sunt pe punctul de a-ți oferi cea mai tare*

afacere... Eu sunt un tip moral care merge la biserică de două ori pe săptămână și nu-i dau limbi nevesti-mii. Treaba ta — pe lângă cea de a deveni profitabilă — este să miroși basmele de la un kilometru. Dacă te prinzi abia pe la jumătatea drumului, te-ai dus pe copcă — pentru că deja te-ai implicat, ceea ce înseamnă că fie ai promis ceva, fie ți-ai pierdut un timp valoros, sedusă de o minciună. În afacerea asta, toți sunt niște mincinoși. Dacă vrei să reziști aici, învață să minți. Învață cum să compartimentezi, cum să ascunzi ceea ce gândești, cum să blufezi. Și — cel mai important — cum să te prinzi când ceilalți blufează. Eu îți povestesc despre relația mea personală cu Iisus Hristos și tu îmi spui: „Vai, ce drăguț!"? Care dracu e problema ta? De cât timp mă cunoști? Două, trei săptămâni? Și încă mai *accepți* ideea că sunt un clovn renăscut? Mai poartă-te ca o proastă încă o dată și zbori de aici cât ai zice pește. Ai priceput? Noi tolerăm greșelile — și, crede-mă, o să faci multe. Dar nu suportăm naivitatea. Bambi nu poate fi manager de fonduri de hedging. Și nici Lupul cel Mare și Rău, pentru că *dobitocul* a fost păcălit de trei porci. Noi avem nevoie de oameni realiști și duri. Pune mâna și citește Hobbes, Machiavelli... și vezi-ți de interesul tău.

Să fii repartizată pe lângă Trish era ceva similar cu un transfer într-o tabără de pregătire a pușcașilor americani, unde picai pe mâna unui sergent al dracului de nenorocit — care lucra după principiul: călește caracterul prin umilințe. Trish — la fel ca toți ceilalți manageri — era legată de biroul ei cu mii de fire. Pe monitorul ei curgeau râuri de numere. CNBC și Bloomberg rulau nonstop pe plasmele din apropiere. Purta căști și forma numerele (toate din memorie) cu o viteză inimaginabilă. Și țipa. Țipa la colegi. La oamenii de la celălalt capăt al firului. La mine ori de câte ori nu înțelegeam cum trebuie sau nu eram atentă la digresiunile ei. Cel mai tare însă țipa la ea însăși.

— *Vacă proastă ce ești.*

Așa își făcea Trish de obicei autocritica — când rata o oportunitate de „vânzare", dacă întârzia treizeci de secunde la o tranzacție și pierdea un sfert de procent, dacă nu reușea să surprindă vârful maxim al unei valute, dacă nu știa că o companie farmaceutică majoră urma să lanseze un nou antidepresiv, care se presupunea că nu-ți afectează libidoul, dacă nu era la curent cu statisticile producătorilor germani de mașini sau cu nivelul inflației în Spania, cu starea coroanei norvegiene, cu monologurile președintelui Rezervei Federale, cu...

— *Tâmpită! Tâmpită! Tâmpită!* Hei, ia uitați-vă la clovnul de lângă noi! Are ditamai doctoratul la Harvard și nu e în stare să priceapă o simplă tranzacție comercială. Ar trebui să te duci să predai Jane Austen viitoarelor gospodine bătute în cap.

Păcatul meu, în acel moment, era că nu reușisem să calculez — în fix zece secunde — cât înseamnă 20% din 2,34 de dolari.

— Cretino, papă-lapte ce ești, a urlat ea la mine. *Patruzeci și șase-virgulă-opt cenți.* Știi cum să calculezi asta în cap?

— Dublezi suma și muți virgula de la zecimale spre stânga?

— Nenorocita are talent, doamnelor și domnilor. Ce păcat însă că nu are habar cum să-l folosească.

Nimeni de la serviciu nu se purta așa de îngrozitor ca Trish. Erau doar doisprezece manageri, dintre care trei — Cheryl, Suzy și Trish — obișnuiau să zbiere. Și bărbații țipau, dar niciodată cu vitriolul nebunesc al femeilor. Ted Franklin avea întotdeauna la îndemână o cutie cu creioane de lemn și părea că mestecă șase din ele pe zi. Când o dădea în bară cu vreo opțiune de cumpărare pentru cine știe ce producător alimentar suedez care tocmai învinsese Nestlé în licitația lansată de UNICEF pentru laptele praf, rupea creionul cu

dinții. Anatoli Navransky — Tony rusul, după cum era poreclit — suferea și el de aceeași dependență de a ține o „substanță lemnoasă în gură". Mai precis, scobitori mentolate, pe care le cumpăra la kilogram. Dexteritatea lui de a finaliza tranzacții de milioane de dolari în timp ce-și scobea dinții te lăsa mască — mai ales că obișnuia să-și înfigă scobitorile atât de adânc în gingii, încât sângele începea să curgă, forțându-l să scuipe în cana de pe birou. Tony rusul avea treizeci și unu de ani, dar arăta mai degrabă de cincizeci, mai ales din cauza prostului său obicei (după cum am aflat de la Trish) de a da pe gât în fiecare seară cel puțin o sticlă de votcă Stoli. Lucra șaisprezece ore pe zi, nu-și lua niciodată concediu, înghițea somnifere puternice ca să poată dormi, afișa în permanență o barbă nerasă de trei zile și arăta de parcă își petrecuse toată noaptea în cine știe ce pivniță, înghițind rachiu de cartofi. Și el avea obiceiul să urle (dar nu mai mult de cinci secunde), într-un amestec de rusă și ebraică, ori de câte ori lucrurile nu ieșeau cum voia el.

Cel puțin Tony rusul nu fuma. Erau trei fumători: Phil Ballensweig, supraponderal, chel, un bășinos notoriu și „cel mai tare din parcare" — expresia lui Brad —, cu un profit net numai pentru el de 18 milioane de dolari în ultimul an; Morrie Glutman, evreu ortodox, șapte copii, ultra-serios, foarte direct, fără obiceiuri excesive, cu excepția celor două pachete de țigări pe zi; Ken Botros, egiptean-american, cu un cioc mic, multe brizbizuri — un Rolex de aur imens, butoni de aur — și obiceiul de a purta ochelari de soare înăuntru. Toți trei fumau la un loc șaptezeci de țigări pe zi. În Massachusetts, fumatul în spațiile pentru birouri reprezenta o încălcare foarte gravă a legii. Considerând că gudronul și nicotina erau esențiale pentru aptitudinile de intermediere ale lui Ballensweig, Glutman și Botros, Freedom Mutual hotărâse că ei au nevoie de un „mediu înconjurător" în care să-și manifeste obiceiul lor toxic, dacă în felul acesta le accentua

profitabilitatea ameţitoare. Potrivit spuselor lui Trish, Brad plătise peste trei sute de mii de dolari pentru un sistem de filtrare a aerului încastrat într-un dulap lipit de camera cu geamuri unde lucrau ei. Sistemul de filtrare aspira norul de tutun din încăpere, reuşea să-l cureţe de impurităţi, după care îl elimina prin gura de ventilaţie obişnuită, fără să declanşeze alarma de fum. Evident că întreaga maşinărie era ilegală. Însă Freedom Mutual plătea alţi cincizeci de mii de dolari drept mită, în fiecare an, pentru a ţine la distanţă administraţia clădirii şi inspectorii de la direcţia sanitară.

— Cincizeci de mii doar ca să laşi câţiva tipi să fumeze? m-am minunat, când Trish mi-a povestit despre camera în care se putea fuma.

— Minimum cincizeci de mii, a continuat Trish. Din câte am auzit, unul dintre tipii de la direcţia sanitară — un căcăcios de irlandez — i-a forţat mâna lui Brad anul trecut, cerând o mărire de 50%. Brad i-a spus să i-o sugă. Tipul a dat fuga enervat la superiorul lui. Acesta l-a chemat pe Brad — care i-a oferit acelaşi îndulcitor pe care i-l plătise până atunci boului de irlandez. Superiorul a acceptat — după care l-a concediat pe jegosul ăla de irlandez, pe motiv că nu raportase asemenea practici ilicite... şi uite-aşa Ballensweig, Glutman şi Botros continuă să fumeze şi să facă bani pentru noi.

Lui Trish nu-i plăcea de Ballensweig, Glutman şi Botros. Nu-i plăcea nici de Tony rusul. Îl găsea pe Ted Franklin „nici mai mult, nici mai puţin decât deprimant". Şi le disprețuia pe Cheryl şi pe Suzy, pe care le considera nişte adversare de primă mână.

Cheryl venea din Jersey, avea păr mult şi unghii ascuţite şi îndoite. Suzy era spilcuită şi înţepată — o femeie spre patruzeci de ani, din San Fernando Valley. Tatăl ei lucra ca antreprenor de pompe funebre. Prin urmare, fusese poreclită — de Trish şi de ceilalţi — „Băţ în cur". Asta avea legătură şi cu rigiditatea ei legendară în ceea ce priveşte decorul personal.

Deși era extrem de analitică și controlată când trebuia să urmărească mișcările de pe piață, își pierdea mințile ori de câte ori se păcălea sau vreun inferior de-al ei afișa o urmă de fragilitate umană. Dacă voiai s-o transformi într-o bestie înfuriată, cel mai rău lucru pe care-l puteai face era să lași un document, un ziar sau o bucată de hârtie pe biroul ei. Am făcut această greșeală în cea de-a doua mea zi ca *trainee manager*. Trish m-a rugat să-i duc lui Suzy un raport al companiei. Așa că i l-am pus pe tastatură, după ce m-am asigurat că terminalul ei nu mergea. Cheryl a observat — se găsea la biroul alăturat —, dar n-a scos un cuvânt. Zece minute mai târziu, Suzy a năvălit ca o furtună în biroul unde stăteam eu și a început să fluture raportul spre mine.

— Niciodată, dar *niciodată* să nu te mai atingi de spațiul meu, mi s-a adresat cu o voce joasă, controlată, înfricoșătoare.

— Te-ai trezit cu fața la cearceaf, dilio? a întrebat-o Trish.

— Tu ai pus-o să facă asta, a urlat Suzy. Știai... *știai*... ce se va întâmpla dacă-mi așază raportul direct pe birou.

— Știi de ce-mi place mie de tine *la nebunie*, Suzy? Pentru că mă faci să par relativ sănătoasă.

— *În tăviță*, s-a întors Suzy spre mine, aruncându-mi priviri ucigătoare. Dacă vrei să ieși de aici vie, atunci îmi lași totul în tăvița cu numele meu.

— Asta-i cățeaua mea, nu a ta, s-a răstit Trish. Și dacă nu ești în stare să-ți controlezi toanele tâmpite...

— Crezi că nu pot aranja să te dea afară? Crezi că nu...

— Știu ce crede Brad — că ești sărită de pe fix. Genul de maniacă disperată după control, care umilește până și antidiareicele. Dar, în fond și la urma urmei, hai, du-te și dă cu gura, prințesă Mîșkin. Ca să vezi cum șeful va hotărî că nu te numeri printre cei mai profitabili din organizația noastră...

— Dacă te iei de mine, o să-ți pară rău.

Parcă priveam doi copii în parc, adânciți într-un joc numit „Îndrăznește numai să treci de linia aia". Foarte curând

am descoperit că toată lumea de la Freedom Mutual ataca această temă mai devreme sau mai târziu. Așa cum fiecare dintre ei juca, într-un fel sau altul, rolul de țăcănit sau de alienat peren. După ce-am petrecut câteva zile în încăperea unde se făceau tranzacțiile, am început să înțeleg că politicile de angajare ale lui Brad se bazau în principiu pe găsirea oamenilor nefericiți sau ciudați, care aveau ceva de dovedit. Îi pregătea în legile pieței, după care le dădea drumul într-un mediu darwinian, unde nu se accepta nicio scuză. Brad însuși încuraja vechea teorie „cel mai puternic supraviețuiește". Competitivitatea nu era singura forță din spatele agresiunii ce răzbătea de pe etajul nostru. Aceasta se datora mai degrabă ochiului intuitiv al șefului nostru pentru idiosincraziile demente ale celorlalți.

— Nu obții o slujbă aici, mi-a spus Trish la un pahar seara, după program, dacă nu ești superinteligent *și* superdistrus; adică trebuie să ai niște socoteli de încheiat cu lumea.

— Dar nu toată lumea de aici... m-am trezit rostind.

— ...e smintită ca mine? m-a întrerupt Trish.

— N-am vrut să zic asta.

— Nu — voiai să zici: „Nu toată lumea de aici e sonată", în traducere, tu ai fi micuța fată drăguță și zdravănă la cap. Hai să-ți împărtășesc un secret, puștoaico. Brad s-a îndrăgostit de caracterul tău inadecvat, de faptul că ai fost abandonată de boul de taică-tu și că ai fost nevoită să te aperi singură, mulțumită ineficienței mamei tale și că încă mai jelești după relația cu profesorul pe care îl consideri în continuare dragostea vieții tale, chiar dacă el nu și-ar fi părăsit niciodată nevasta și te-a tratat ca pe un accesoriu convenabil, mai ales că debordai de fericire să-ți desfaci picioarele pentru el...

Atunci i-am aruncat băutura în față: un gin tonic de doisprezece dolari care a udat-o până la piele. Înainte să apuce să zică ceva, am aruncat niște bani pe masă și i-am spus:

— Asta e pentru băutură și pentru curățătorie.

Și am ieșit ca o furtună pe ușă.

După incidentul cu pricina, am mers pe jos cam două ore, simțindu-mă disperată, singură și extrem de furioasă. Știam că mânia are strânsă legătură cu durerea. David. David al meu. Încă nu reușisem să accept realitatea brutală a dispariției lui — și niciun fel de rugă sau jelanie nu putea schimba crunta realitate. Deși suferința era constantă și mă surprindea în cele mai neașteptate momente, mă străduiam să nu arăt nimic în public. Însă senzația acelui „măcar de" îmi bântuia în permanență gândurile. *Măcar de m-ar fi căutat atunci când presa a început să-l crucifice... Măcar de-aș fi fost mai sinceră cu sentimentele mele, poate că și-ar fi părăsit până la urmă soția îngrozitoare... Măcar de-aș fi plecat direct în Maine imediat după ce a fost suspendat de la universitate...*

Oare viața nu se reduce decât la disperare și la oportunități ratate?

Așa că da, durerea m-a lovit din nou cu putere în piept — până când am înlăturat-o cu ajutorul furiei. Furie pe comentariul acid și nedrept al lui Trish. Furie împotriva tuturor corvezilor din săptămâna aceea. În regulă, poate că toate astea nu reprezentau decât un test, în urma căruia aveam să demonstrez că mă pot descurca în lumea lor aparte. Dar mă chinuiau două gânduri ce se băteau cap în cap: (a) refuzasem o slujbă anostă, dar sigură, pentru a intra în acest proiect darwinian numit Freedom Mutual și (b) îmi doream intens să supraviețuiesc acestui botez de foc.

Cea de-a doua concluzie m-a surprins teribil, pentru că tot ce ținea de Freedom Mutual continua să contrazică ceea ce eu consideram ca fiind valoros în viață. Locul era în mod voit antiintelectual, chiar dacă Brad mai făcea uneori și unele referiri literare — doar ca să-mi reamintească că, pe vremuri, obișnuia și el să citească romane. Toți priveau lumea ca pe o junglă prin care trebuie să răzbați. De ce

naiba mi-aș fi dorit să mă integrez într-un asemenea mediu sălbatic?

Cu toții ne dorim să ne răzbunăm pe părintele care a descoperit, într-un fel sau altul, că ne dorim...

Partea proastă? Răzbunarea e atât de tristă...

Mi-au trebuit alte două ore să mă întorc pe jos la apartamentul meu. Când am intrat în casă, am dat două telefoane. Primul la vechea mea prietenă Christy Naylor — cu care mai țineam legătura prin e-mail. După ce-și terminase doctoratul, cu un an înaintea mea, acceptase un post la Universitatea Oregon și tocmai își publicase cel de-al doilea volum de poezii. *„A intrat în finala pentru Pulitzer și s-a vândut în 1 100 de exemplare"*, mă informase într-unul din e-mailuri). Încă n-avea pe nimeni, cu toate că *„atunci când mi se face de sex, există câteva baruri rezonabile pline de țărănoi — și atâta timp cât te stârnesc motocicliștii (iar pe mine mă înnebunesc rău în ultima vreme), nu duc lipsă de acțiune"*.

Buna mea Christy — tot de-a-ndoaselea făcea lucrurile. Și când am sunat-o acasă și i-am spus că am nevoie de sfatul ei, cu privire la refuzul slujbei din Wisconsin pentru jobul de la Freedom Mutual, primul ei comentariu a fost:

— Ei bine, normal că te găsești într-o stare *conflictuală* — pentru că știi că toți oamenii ăia demenți cu care lucrezi acum probabil că te-au citit deja... adică, dacă până și ei pot trece de nebunia lor pentru un moment sau două...

— N-o fac decât pentru bani.

— Rahat — lasă vrăjeala. Sunt sigură însă că niciunul *nu* te critică. Dac-ar fi după mine, aș apăsa urgent pe butonul *Eject* și m-aș parașuta din jobul ăsta nenorocit. Ideea e că mă simt prea confortabil în mediocritatea și îngâmfarea veșnică pe care ți le dă viața de colegiu.

— Siguranța are și ea virtuțile ei.

— Dar tu nu te-ai dat niciodată în vânt după siguranță, Jane — în ciuda protestelor tale. Ai nevoie de slujba asta,

iubito — pentru că trebuie să le-o tragi peste bot tuturor celor care te-au călcat în picioare vreodată. Așa că fă-mi plăcerea și sună-l pe dobitocul ăla de taică-tu și informează-l că o să faci bani mai mulți decât a atins el vreodată în viața lui.

La scurt timp după ce am încheiat convorbirea cu Christy, am hotărât să mă confrunt și cu Îngerul Negru din visele ei. L-am sunat pe tata. Legătura cu Santiago era una destul de proastă, iar când tata a răspuns, părea că vorbește de pe partea cealaltă a Lunii — și că e puțin beat.

— Cărui fapt îi datorez această onoare? m-a întrebat.

— Ce mai faci, tată?

— Și de ce te interesează, mă rog?

— Din obișnuitele motive.

— Încă respir.

O pauză lungă. Ar fi trebuit să închid pe loc — pentru că tata se juca din nou cu mintea mea. Transformându-și sentimentul de vinovăție în irascibilitate și răceală.

— Și în afară de respirat, ce mai faci, tată?

— M-ai sunat ca să-mi ceri ceva?

— Dar chiar nu pot să-ți dau telefon ca să te salut?

Imediat ce am zis asta, l-am auzit aruncând un cub de gheață într-un pahar, urmat de o cantitate semnificativă de lichid turnată peste el. După aceea, a continuat:

— Și... care-i treaba? ...vrei să facem conversație?

— Ești bine?

— M-ai mai întrebat deja asta. Da, sunt bine. Consuela s-a mutat acum două săptămâni...

— Oh, Doamne, îngrozitor.

— Mda, nu-i o bucurie.

— Te superi dacă te întreb ce s-a întâmplat?

— Da, mă supăr. Dar îți spun oricum. Zice că i-am dat un pumn.

Am înghițit în sec.

— Și? Așa ai făcut?

— Nu-mi amintesc... eram cam cherchelit atunci.

— Dacă ea zice c-ai lovit-o...

— Acum îi iei apărarea?

— Nici pomeneală. Doar că...

— Știi pe cineva care-mi poate împrumuta zece miare destul de repede?

— De ce ai nevoie de zece mii de dolari, tată?

— Asta nu-i treaba ta.

— Aș vrea măcar să-mi oferi un indiciu cât de mic de ce ai nevoie de ei, înainte să ți-i dau...

— *Tu* să-mi dai zece miare? Mă faci să râd.

— Am banii, tată.

— Ai pe dracu' — poate dac-oi fi pus la punct cine știe ce schemă ilegală cu prăjiturele împărțite de cercetașe.

— Am banii, tată, am repetat.

— Nu înțeleg.

Dar când ai înțeles tu ceva?

— Am un serviciu...

— Da, știu, ești profesoară la Wisconsin. Mi-a zis maică-ta.

— Ai vorbit cu mama?

— Puțin. Ea n-are bani, eu n-am bani. Așa că nu-ți imagina că am încins liniile telefonice dintre Santiago și rahatul ăla de Greenwich. În fine, n-am nimic să-i spun. Dar tot insistă și-mi trimite nenorocitele alea de e-mailuri. Încă mai crede că o să ne împăcăm cumva, că o să uităm tot ce s-a petrecut, că mă iartă, chestii din astea tâmpite...

— Ei bine, mama încă nu știe, dar...

Atunci i-am mărturisit despre jobul de la Freedom Mutual. Nu m-a întrerupt, deși am auzit și mai multe cuburi de gheață lovind paharul, când am ajuns la partea cu salariul de început de o sută de mii de dolari și bonusul de angajare. Vorbeam precipitat, pentru că... ei bine, întotdeauna eram surescitată când discutam cu tata. După ce am terminat, s-a așternut o tăcere lungă. Apoi:

— Refuză, a zis.

— Dar l-am acceptat deja.

— Sună din nou la Wisconsin și spune-le că încă mai vrei să predai...

— I-am informat deja că nu mă duc...

— Îi suni mâine-dimineață la prima oră și le zici că te-ai răzgândit și că îți dorești neapărat postul...

— Dar treaba e că *nu*-mi doresc deloc să fiu profesoară.

— Du-te la Freedom Mutual și în maximum șase luni o să aterizezi în fund. Eu știu cum lucrează nenorociții ăștia cu fondurile de hedging. Imediat ce se prind că faci parte din categoria ușoară care nu rezistă...

— Ce te face să crezi că nu rezist? i-am tăiat-o brusc furioasă.

— Glumești? După treizeci de ani petrecuți în afacerile cu metale, crezi că nu pot să ghicesc cine n-o să reziste până la finalul rundei a doua?

— Șeful meu are altă părere...

— Șeful tău probabil că e un nenorocit sadic, care s-a hotărât să vadă cum e o puicuță de la Harvard care...

Am trântit receptorul. M-am dus la bucătărie, înnebunită să beau ceva. Dar imediat ce am ridicat paharul cu vin, l-am trântit în chiuvetă și m-am blestemat că l-am sunat pe tata, știind clar că așa va reacționa.

Telefonul a început să sune din nou. L-am ignorat. Dar a continuat să sune. Am lăsat să intre robotul. Am luat un alt pahar și am hotărât că am nevoie de un stimulent pe care numai votca mi-l putea oferi. Așa că mi-am turnat două degete de Smirnoff. Telefonul a revenit la viață. Împotriva oricărei rațiuni, am răspuns.

— Uite, ai tot dreptul să mă urăști, a zis tata.

N-am răspuns.

— Și când beau...

Nu și-a terminat propoziția — iar eu am păstrat tăcerea.

— Îmi pare rău, OK?

Tăcere.

— Te rog, spune-mi că-mi accepți scuzele.

Tăcere. Apoi l-am întrebat:

— De ce ai nevoie de zece mii de dolari?

— Nu-ți cer nimic.

— De ce ai nevoie de ei?

Vocea mi-a rămas calmă, dar fermă. De la celălalt capăt al firului a răzbătut clinchetul cuburilor de gheață.

— Pentru că... am rămas fără bani, nu?

— Credeam că încă mai oferi consultanță.

— Nici pomeneală. Am pus punct.

— De când?

— De patru ani.

— De patru *ani*?

— Asta am spus.

— Și de atunci...?

— Nimic.

— Păi, și-atunci din ce-ai trăit?

— Din ajutorul social de acasă... și Consuela. Dar ea e coafeză...

— Și cum rămâne cu vila imensă cu piscină, valet și cei trei cai, despre care îmi povesteai că o să-i călăresc într-o bună zi...?

— Alea s-au dus de mult.

Și n-a scos o vorbă niciodată — refuzându-mă de fiecare dată când îmi exprimam dorința de a-l vizita, aburindu-mă mereu cu *hacienda* lui din Chile, convingându-mă mereu să-i scriu la o căsuță poștală din Santiago...

— Și acum că draga de Consuela te-a părăsit...

— Am șase sute de dolari pe lună din care să trăiesc, mulțumită guvernului federal.

— Și unde locuiești acum?

— În același loc în care trăiesc de trei ani.

— O casă, un apartament?

— Mda, într-un soi de apartament...

— Adică?

— E o garsonieră. Nimic special, vreo patruzeci de metri pătrați.

— Iisuse, tată...

— Hei, e temporar. Sunt pe punctul de a da lovitura. Un american tânăr — Creighton Crowley — care lucrează aici și are o afacere dot.com pentru America Latină. Vrea să mă angajeze drept consultantul lui în afaceri...

— Și o să te plătească?

— Nu neapărat. Mi-a promis acțiuni la compania lui. Spune că imediat ce va face prima ofertă publică, îmi voi recupera tot ce am investit în ultimele douăsprezece luni.

— Tot ce *ai investit*? I-ai dat bani tipului?

— Încă nu — pentru că n-am avut. Dar vrea să pun și eu niște bani în companie...

— Cât?

— Mi-a sugerat vreo cincizeci de mii.

— Cincizeci de mii de dolari? Iisuse, tată.

— Ascultă, dacă i-aș putea tripla...

— Și tu chiar îl crezi?

— E un tip deștept. Dreptul la Virginia, doi ani la o firmă mare în DC...

— Unde, evident, nu a reușit să devină partener, de vreme ce pune la cale o afacere sordidă în America de Sud.

— Ce dracu știi tu despre afaceri?

— Știu să miros un escroc de la o poștă.

— Spre deosebire de tine, fac afaceri de treizeci și cinci de ani. Spre deosebire de tine, sunt un profesionist în adevăratul sens al cuvântului și am un nas al naibii de bun când vine vorba de cineva care încearcă să mă tragă pe sfoară sau de cineva care încearcă să exploateze în mod legitim o nișă pe piață.

S-a enervat când mi-a zis toate astea — și parcă-l și vedeam înroșindu-se la față din pricina mâniei.

— Na, că m-am aprins din nou, a rostit, trăgându-și răsuflarea.

— Da, am zis încet. Iar te-ai aprins.

— Am nevoie de zece miare urgent, Jane.

— Să investești în compania asta de doi bani?

— Să înapoiez o datorie.

— Escrocului de Crowley?

— Vrei să nu mai faci pe deșteapta, Jane?

— Cui îi datorezi bani, tată?

— Unui tip.

— Ce tip?

— Un tip de la care am împrumutat bani.

— Un prieten?

— Aș vrea eu să-mi fi fost prieten. E doar un tip care dă bani cu împrumut.

— Oh, Doamne, sper că n-ai împrumutat bani de la vreun cămătar, nu?

— Eram... disperat. N-aveam cu ce să plătesc chiria. Ăia șase mii de dolari m-au ajutat să supraviețuiesc aproape doi ani...

— Ai trăit cu 150 de dolari pe lună?

— Să zicem cu trei sute. Asigurările sociale îmi dau șase sute, dar îi dădeam patru sute cincizeci unui alt tip care mă ajuta...

— Te-ai combinat cu încă un cămătar?

— Nu, pur și simplu i-am plătit niște servicii.

— Doamne, Dumnezeule, tată.

— Hai, spune-mi că sunt un ratat. De ani de zile îți dorești să faci asta. Iar acum că ești ditamai șmechera de manager de fonduri de hedging...

Sunt un mare nimic, tată — așa cum n-ai obosit niciodată să-mi zici. Sunt doar un copil care a lucrat în fiecare nenorocită de vară și a acceptat tot felul de joburi part-time ca să reziste la colegiu și

la doctorat, pentru că tu ai cheltuit toți banii imediat ce ai trecut granița. Iar în rarele tale momente de luciditate, realizai toate astea și mă urai pentru propria ta incapacitate de a-ți asuma responsabilitatea.

Ori, poate, la fel ca mulți alți oameni, ai reușit să filtrezi adevărul printr-un soi de lentile distorsionate care-ți permiteau să-ți consideri propriul comportament rău drept problemele altor persoane. La urma urmei, de ce să accepți responsabilitatea acțiunilor tale, când era atât de simplu să o arunci pe umerii altora?

— Și cei zece mii or să-ți rezolve problemele?

— Mda, voi scăpa definitiv de tipul ăsta.

— Te amenință?

— Tu ce crezi?

Cred că ești doar un bărbat trist și furios.

— Și după ce-ți reglezi conturile cu tipul ăsta, ce-o să faci?

— Dacă scot cincizeci de miare, Crowley o să mă angajeze.

Iar el o să dispară după aia cu banii tăi.

— Uite ce zic eu. O să-ți trimit mâine zece mii.

— Chestia asta dot.com va avea un succes nebun. Iar Crowley... are niște referințe impecabile.

— Din păcate, nu am cincizeci de mii la dispoziție. Dar trimite-mi totuși documentele companiei, în regulă?

— N-am nevoie de verificările tale. Și să știi că nu-mi face nicio plăcere să-ți cer...

— Trimite-mi, te rog, contul bancar și mâine îți transfer banii. Imediat ce primesc și celelalte documente, mai stăm de vorbă.

Și am pus receptorul în furcă. Am dat pe gât paharul de votcă. M-am trântit în fotoliul meu cu un braț rupt — încă acoperit cu tapiseria indiană ieftină, pe care o pusesem cu mulți ani în urmă. Gâsculița de la Harvard trebuia să-și schimbe neapărat mobila, ca să nu mai vorbim de apartament în sine. Gâsculița de la Harvard n-ar fi trebuit niciodată să-și salveze tatăl

din rahat — dar în caz contrar probabil că s-ar fi urât, pentru că l-a lăsat în plata Domnului. În același timp încerca să se împace cu un gând care o chinuia de mulți ani, dar pe care îl ocolise metodic: faptul că tatăl ei distrusese tot ce atinsese.

M-am trezit a doua zi de dimineață simțindu-mă incredibil de lucidă. Am îmbrăcat unul dintre noile costume și chiar m-am machiat. După aceea, m-am prezentat la serviciu, așteptându-mă să descopăr o scrisoare de concediere pe birou. În schimb, am găsit-o pe Trish în fața terminalului ei, privind fix spre șirul de cifre ce se scurgea pe monitor. Fără să se uite la mine, mi-a făcut semn cu mâna să mă așez pe scaunul de lângă ea.

— Află tot ce poți despre tranzacțiile futures cu zinc din Australia, mi-a zis.

M-am supus ordinului și până la prânz i-am pregătit un raport. L-a citit în zece minute, s-a declarat mulțumită, după care a început să-mi arate cum se urmăresc mișcările valutare — în cazul de față, euro versus yen — și cum se măsoară limitele superioare și inferioare. Ca de obicei, Trish m-a uluit cu nivelul ei de cunoștințe despre aproape orice — de la PIB-ul Germaniei până la fluctuațiile de la bursă ale tuturor companiilor aeriene japoneze. Când mi-a cerut din nou să calculez un comision de 7 la sută dintr-o tranzacție de 3,875 milioane de dolari, iar eu n-am avut la îndemână calculatorul, replica ei s-a dovedit rapidă și dură.

— Tâmpita dracului, chiar n-ai învățat nimic, nu?

N-am scos o vorbă. M-am întins după calculator (care se găsea lângă terminalul alăturat), am bătut cifrele corespunzătoare și i-am dat răspunsul: două sute optzeci și șapte de mii de dolari.

— Data viitoare să nu mă mai faci să aștept treizeci de secunde, mi-a zis.

Am păstrat tăcerea. Și am așteptat următoarea sarcină trasată de Trish. La un moment dat, spre prânz, am primit

un e-mail de la tata cu datele contului bancar și nimic altceva. Niciun *Dragă Jane...* Niciun *Apreciez ce faci pentru mine.* Niciun *Mi-aș dori ca relația noastră să meargă mai bine.* Doar contul lui bancar, IBAN-ul și codul SWIFT al băncii. Am sunat la bancă și am aranjat să se opereze chiar a doua zi transferul de zece mii de dolari în contul lui din Santiago. Apoi i-am scris un e-mail:

Dragă tată,
Banii au fost trimiși. Te rog să-mi confirmi când îi primești.
Și, te rog, trimite-mi documentele de investiție cât mai curând posibil.
Ca întotdeauna îți doresc numai bine.
Fiica ta,
Jane

Am citit e-mailul de nenumărate ori, asigurându-mă că are efectul dorit — detașat, rece, dar cu subînțeles. Din câte-l știam pe tata, probabil că-l va ignora. Așa cum, probabil, nu avea să-mi mulțumească niciodată că l-am scos din rahat.

Cinci minute mai târziu, i-am mai trimis un e-mail:

Ținem legătura.

Dar tata nu m-a mai contactat deloc după asta. Cinci zile mai târziu, am sunat la bancă și mi s-a confirmat că fondurile fuseseră înregistrate în contul din Santiago menționat de mine. I-am scris încă un e-mail, rugându-l să-mi confirme primirea banilor. Niciun răspuns. Alte cinci zile au trecut. Am mai trimis două e-mailuri. Tot niciun răspuns. L-am sunat la apartamentul lui din Santiago, dar mi-a intrat un mesaj în spaniolă. Ken Botros vorbea fluent limba spaniolă („Căci am fost suficient de idiot să mă însor cu o nenorocită de portoricană"). L-am rugat să asculte mesajul.

— Tipa zice că numărul nu mai e valabil. Cică e deconectat. Taică-tu trebuie să fi plecat în altă parte.

Încă o săptămână s-a scurs. I-am mai trimis un e-mail:

Încă aștept vești de la tine.

Știam însă că nu voi primi niciun răspuns.

În aceeași după-amiază, Brad a chemat-o pe Trish la el în birou pentru o ședință de zece minute.

— Fii cu ochii în patru, mi-a zis.

Directiva ei m-a îngrozit, dar am rămas lipită de cifrele ce se învârteau pe ecran, încercând să intuiesc o ordine oarecare în bombardamentul acela de statistici. La un minut după ce a plecat, a intrat o știre pe postul TV MSNBC:

GRUPUL ELVEȚIAN GENFEN ANUNȚĂ O OFERTĂ DE 7 MILIARDE DE DOLARI PENTRU NIPPON TECH

În cap mi-a sunat un clopoțel. Trish menționase ceva mai devreme în dimineața aceea că Brad poartă unele discuții cu un consorțiu financiar din Mumbai. Aceștia încercau să cumpere un stoc de acțiuni majoritar de la Nippon Tech — unul dintre cei mai importanți producători de fibră optică din Japonia — și Brad aștepta momentul când un alt grup financiar va începe să alerge după Nippon ca să le poată forța mâna. „Îmi doresc ca nenorociții ăștia de japonezi să se cace curry", fusese modul foarte elegant de exprimare al lui Trish, în timp ce-mi servea porția de informații în stilul ei șantieristic. Imediat apucase receptorul și începuse să zbiere la un broker valutar care o dăduse-n bară cu mișcarea dolarului australian.

Iar acum, trei ore mai târziu, o știre într-un colț al ecranului cum că Nippon Tech era vizat de...

Am ridicat receptorul și am format numărul de mobil al lui Trish.

Mi-a răspuns de la primul apel.

— Ce? a lătrat scurt.

— Nippon Tech, am spus.

— Ce-i cu ei?

— Un grup elvețian vrea să-i cumpere.

— Inventezi?

— Nu, e chiar acum la televizor.

— Fir-ar-al dracului, a mai zis, după care mi-a închis.

Ce s-a întâmplat ulterior pare desprins din filme. Trish s-a întors ca o furtună la biroul ei, dându-le tuturor celor pe care-i întâlnea ordine, în stilul caracteristic:

— Căcăcioșii ăia de japonezi vor să se îndoape cu brânză elvețiană.

Toți din încăpere au părut să înțeleagă semnificația metaforică a comentariului ei — pentru că s-au pus pe telefoane într-o secundă și au început să tranzacționeze ca nebunii. Brad a apărut câteva momente mai târziu, afișând un zâmbet larg pe față.

— Trebuie să le punem botniță fraierilor până când se aude țârâitul soneriei de pe Wall Street, a strigat el, încercând să acopere nebunia. După care s-a întors spre mine și mi-a zis:

— Bună treabă, Jane.

Ceea ce se întâmpla era un atac planificat cu grijă asupra Nippon Tech. Orchestrat de Freedom Mutual și finanțat de niște indieni foarte avuți și de câțiva plutocrați ruși, atacul avea ca scop preluarea Nippon Tech cu un capital garantat chiar de activele firmei, iar Genfen (consorțiul elvețian care anunțase oferta de 7 miliarde de dolari) a fost scos din joc în ultimul minut de Brad & Co.

— Ăsta e teritoriul generalului Patton, mi s-a lăudat el pe seară. Prin manevre de tranzacționare precis excutate, echipa de la Freedom Mutual a reușit să scadă prețul acțiunilor

Genfen, provocând astfel nesiguranță în ceea ce privește capacitatea lor de a susține oferta de 7 miliarde de dolari. În schimb, am deschis calea consorțiului din Mumbai să pună mâna pe Nippon Tech pentru 7,1 miliarde de dolari.

În mijlocul acestei frenezii legate de tranzacțiile la bursă, Brad a dispărut în biroul lui timp de trei ore. Când s-a întors la noi, a cerut să se facă tăcere. Apoi, cu mimica unui showman, a rostit încet:

— Afacerea s-a încheiat. Iar Freedom Mutual este din această după-amiază mai bogată cu 142 de milioane de dolari.

Încăperea a erupt ca un vulcan. În cinci minute au apărut trei lăzi de șampanie rece, aduse de o firmă de catering. Brusc, toată lumea părea că a dat pe gât o sticlă întreagă.

— Îți promit că trei zile de aici înainte n-o să-ți mai zic „pizdă", a declarat Trish, după ce a ieșit din toaletă cu urme albe cristaline pe la nas.

— Eu am fost doar mesagerul, am spus.

— Nu, ai fost al dracului de deșteaptă. Dacă n-ai fi văzut știrile...

— Le-ar fi văzut altcineva.

— Da, dar tu ai văzut prima și asta contează.

Sentimentele bune între mine și Trish nu au durat decât două zile. Când am întârziat zece minute — din cauza unei defecțiuni tehnice a metroului —, m-a amenințat că mă concediază pe loc dacă mai întârzii vreodată. Mi-am cerut scuze și am asigurat-o că nu voi mai repeta o astfel de greșeală. Apoi am trecut la afaceri ca de obicei. Triumful acelei preluări instrumentate genial a fost iute dat uitării. La Freedom Mutual era de făcut întotdeauna bani.

Lunile au trecut. Slujba m-a prins. Încă mă aflam sub controlul direct al lui Trish (nimeni din companie nu avea dreptul să înceapă să tranzacționeze independent decât după minimum o jumătate de an de pregătire), însă abuzurile ei verbale direcționate spre mine se reduseseră la 25 la sută

din orele petrecute împreună... și interpretam acest lucru ca pe un semn că făceam progrese rezonabile. Vorbeam cu mama cam de două ori pe lună. După ce, inițial, s-a arătat șocată de schimbarea de direcție a carierei mele („Ei bine, finanțele reprezintă ultimul loc în care mi-am imaginat că vei ateriza"), mi-a spus că „să fac atâția bani nu e un lucru chiar așa rău... și știu că tatăl tău e mândru de tine".

— Oh, să înțeleg că ai primit vești de la el recent?

— Recent, nu. Dar tu?

— De luni de zile nimic.

— Poate că e în vreo călătorie de afaceri pe undeva.

— Poate, m-am mulțumit să repet, pentru că nu doream s-o amărăsc, dar și pentru că nici eu nu știam care e adevărul.

Pe care l-am aflat două zile mai târziu. Abia trecuse de prânz și mă chinuiam să înțeleg cum funcționează derivatele futures (nu mă întrebați ce-s astea). Mi-a sunat telefonul de pe birou. Era Brad. M-am încordat imediat, pentru că Brad nu mă suna niciodată.

— Vrei să vii până în sala de conferințe, te rog? Acum.

Și a închis. M-am ridicat în picioare și am pornit de-a lungul coridorului spre sala de conferințe. Am ciocănit la ușă și l-am auzit pe Brad poftindu-mă înăuntru. Când am intrat, primul lucru pe care l-am văzut a fost tensiunea de pe chipul lui Brad — disconfort amestecat cu o privire furioasă, care m-a săgetat imediat ce am intrat în raza lui vizuală. Lângă Brad, la masa imensă, stăteau alți doi bărbați — unul voinic, unul slab. Trăsături obișnuite, costume proaste, fețe dure. Amândoi m-au privit cu un interes profesional rece. În fața lor se găseau două dosare asemănătoare deschise. Printre hârtiile răspândite pe masă am zărit o foaie cu fotografia tatei prinsă cu capse sus în colțul din stânga.

— Acesta e agentul Ames de la FBI, a spus Brad, arătând spre bărbatul cel slab, și dânsul, domnul Fletcher — ofițer

de investigații la SEC. Și mi-au pus o grămadă de întrebări despre tine în ultima jumătate de oră. Pentru că se pare că ți-ai ajutat tatăl să scape de justiție.

— *Poftim*?

— I-ați trimis zece mii de dolari, a intervenit agentul Ames, cu ajutorul cărora s-a dat la fund.

— Dar ce-a făcut? am întrebat.

Domnul Fletcher m-a invitat să iau loc.

— Multe, a răspuns el.

Trei

În următoarea oră am aflat o mulțime de lucruri despre tatăl meu. De pildă că în ultimii cinci ani trăise dintr-o pensie mică, aranjată special pentru el de regimul lui Augusto Pinochet. Motivul pentru care acoliții dictatorului chilian îi strecurau echivalentul a zece mii de dolari pe an?

— Ei bine, în anii șaptezeci, mi-a povestit agentul Ames, înainte să aibă loc lovitura de stat, tatăl dumneavoastră era bine privit în cercurile conservatoare din Chile: magnații din industrie, liderii din minerit, capii armatei. Ideea e că — și pot să menționez acest lucru, pentru că acum nu mai constituie o informație clasificată — lucra pentru Langley*.

— Adică tata a fost spion? am întrebat, mult prea șocată și aproape țipând.

— Termenul pe care Langley îl preferă este cel de „agent sub acoperire", mai ales că inițial nu a fost plătit de agenție. Sunt sigur că vă amintiți de vremea când tatăl dumneavoastră s-a ocupat de mina aceea din Iquique...

---

* Regiunea din statul Virginia, SUA, unde se află sediul CIA.

— Dar asta s-a întâmplat înainte ca eu să mă nasc.

— În acest caz, nu mă îndoiesc că mama dumneavoastră ar poate să fi vorbit despre faptul că la momentul respectiv era plecat...

— Tata tot timpul pleca de acasă.

— După cum probabil vă amintiți — chiar din minimele cunoștințe referitoare la istoria chiliană —, guvernul lui Salvador Allende a naționalizat toate minele de cupru în 1969, inclusiv pe cea a tatălui dumneavoastră. Atunci a fost abordat de agenție — cunoscându-se faptul că încă mai ducea o viață activă în domeniul afacerilor din Chile — și rugat să furnizeze orice fel de informații despre toți cei pe care îi întâlnea acolo, având în vedere legăturile lui de primă mână cu regimul Allende. Îl angajaseră să mai rămână pentru alte douăzeci și patru de luni, pe post de consultant, ca să-i învețe cum se conduce o mină.

— După cum vă puteți imagina, tatăl dumneavoastră reprezenta o sursă de informații importantă pentru Langley. Îi știa pe toți din cabinetul Allende și era văzut drept un „bun" gringo. S-a întors acasă, în Statele Unite, unde a rămas o perioadă lungă de timp, în 1972. Acoperirea lui a fost distrusă când niște tipi din poliția secretă au torturat un spion chilian, pe care-l prinseseră fotografiind documente strict secrete despre planurile sovietice de instalare militară. Tatăl dumneavoastră abia a reușit să se urce în ultimul zbor de la aeroportul Santiago și să fugă din țară, chiar cu treizeci de minute înainte ca gorilele lui Allende să-i devasteze apartamentul.

— Amanta lui din acea epocă — numita Isabelle Fernandez — era chiar fiica ministrului minelor din guvernul Allende. Tot ea informa poliția secretă cu privire la activitățile lui. După lovitura de stat condusă de Pinochet, tatăl ei a fugit în Germania de Est. Nu reprezenta cea mai atrăgătoare destinație, dar numai așa putea evita o „sinucidere" — soartă

ce i-a fost destinată lui Allende, dar și multora dintre camarazii lui. Señorita Fernandez, pe de altă parte, a găsit o modalitate diferită de salvare. Deși nu deținem dovezi concrete în acest sens, se presupune că a avut parte de același destin ca al altor mii de „dispăruți fără urmă" din timpul acelei epoci. A fost urcată într-un avion militar, alături de doisprezece prizonieri și soldați înarmați până-n dinți. Avionul a decolat și s-a îndreptat spre Oceanul Pacific. Imediat ce au ajuns deasupra apei, soldații au deschis ușa și i-au aruncat, pe rând în ocean — de la o înălțime de aproximativ trei mii de picioare. Având în vedere că se găseau la o oră distanță de Santiago, șansele ca trupul vreunuia dintre ei să apară pe țărm au fost ca și inexistente. Așadar, nicio urmă de abuz din partea juntei. Disidenții erau arestați, transferați te miri unde, după care... *puff*. Pur și simplu se evaporau.

— Asemenea amănunte au ieșit la suprafață abia în ultimii ani, când noul președinte chilian a ordonat ca toate dosarele vechi să fie făcute publice — evident, cu excepția celor care nu fuseseră distruse. Le-a luat ceva timp oamenilor lui să scormonească în rahat, dar acum trei săptămâni au dat peste o informație extrem de interesantă: tatăl dumneavoastră a lucrat ca informator plătit de regimul Pinochet.

— Prin „informator", vreți să spuneți...

— Exact ceea ce *auziți*, „informator". În primele săptămâni după lovitura de stat, tatăl dumneavoastră s-a întors în Chile și și-a oferit serviciile regimului Pinochet. L-au angajat imediat pe post de consultant în domeniul reprivatizării industriei mineritului. Dar i-au cerut totodată și nume: numele oamenilor pe care-i întâlnise cât colaborase cu Allende și compania. Potrivit documentelor găsite acum câteva luni, tatăl dumneavoastră n-a pregetat să le servească pe tavă numele celor care cochetau cu aripa de stânga, pe disidenți și/sau pe cei ce puteau crea probleme dictaturii. Printre ei s-a numărat și fosta lui amantă Isabelle Fernandez.

— Nu-mi vine să cred așa ceva...

— Ba să credeți, domnișoară Howard. Nu numai că tatăl dumneavoastră a primit cinci mii de dolari pentru fiecare dușman menționat, dar a și fost răsplătit cu slujba de consultant, pe care și-a păstrat-o timp de zece ani, și cu pensia de care v-am pomenit mai devreme. Junta i-a asigurat chiar și un apartament.

Mi-am plecat privirea și n-am mai scos niciun cuvânt.

— Din tăcerea dumneavoastră, trag concluzia că nu știați nimic despre toate astea, a zis Ames.

— Normal că nu. Dac-aș fi știut...

— Nu l-ați fi ajutat să fugă?

— Așa cum v-am spus și înainte, habar n-aveam că-l ajut să fugă.

— Dar ce v-a povestit mai exact?

Le-am relatat întreaga conversație despre cămătarul căruia îi datora bani — și despre faptul că tatei îi era amenințată viața. Apoi le-am amintit și despre așa-zisa lui viitoare afacere cu Creighton Crowley. Când am rostit numele, domnul Fletcher și-a ridicat privirea din hârtiile pe care le studia.

— Aveați cunoștință despre acest Creighton Crowley? m-a întrebat.

— Nici vorbă — deși i-am spus tatei că o investiție de cincizeci de mii de dolari într-o companie dot.com ce urma să fie pusă pe picioare...

— Mda, știm povestea lui Creighton Crowley și a escrocheriei lui dot.com. Așa cum știm că tatăl dumneavoastră făcea parte din această escrocherie...

— Cum adică?

— A vândut acțiuni ale companiei la peste douăzeci de idioți, care ar fi trebuit să se gândească mai bine. Pachete de acțiuni — cincizeci pentru o sută de mii de dolari. Iar în buzunarul lui au intrat douăzeci de procente din fiecare vânzare.

— Și-atunci de ce mi-a mai cerut bani?

— Estimăm că profitul lui net a fost în jur de o sută de mii de dolari, a continuat Fletcher. Din ei, a trăit aproximativ trei ani. Împărțit la trei, nu prea putem vorbi de bogăție. Însă, deoarece o parte dintre investitorii pe care i-a păcălit erau din State, a intrat în vizorul nostru. Pe Creighton Crowley îl vânăm de multă vreme. Tipul are în spate o experiență de broker pe care n-a ezitat s-o folosească, punând la cale tot felul de scheme de investiții false. Problema e că întotdeauna ne-a alunecat printre degete — și într-un târziu a ajuns în Chile. Tatăl dumneavoastră l-a cunoscut prin intermediul unor „asociați de afaceri comuni" și, profesional vorbind, s-a dovedit dragoste la prima vedere.

Aici a intervenit Ames:

— Am menționat trecutul politic, relativ colorat, din Chile al tatălui dumneavoastră dintr-un singur motiv: să înțelegeți că bărbatul pe care l-ați ajutat să fugă — *chiar dacă* a fost o mișcare deloc înțeleaptă din partea dumneavoastră — nu e decât un escroc. A vândut acțiuni ale unei companii care nu există. Și-a informat investitorii că achiziționează acțiuni în numele lor, cu toate că „primise gratis" aceste acțiuni în baza „contractului" său cu compania.

— Și nici măcar nu exista vreun „contract" între Crowley și tatăl dumneavoastră, a spus Fletcher. Mai degrabă o simplă scrisoare de acord, prin care Crowley îi ceda 50 000 de acțiuni în acest simulacru de companie. Tatăl dumneavoastră ar fi putut avea acțiuni în valoare de 50 de milioane. Oricum nu conta. Nu era decât o schemă ordinară. Primise acțiunile ca parte a contractului său de angajare, pe care le vânduse mai apoi. Crowley făcea, desigur, același lucru.

— Vreți să auziți una tare? Vă amintiți cumva un prieten de familie pe nume Don Keller?

Normal că mi-l aminteam pe Don Keller. Lucra cu tata — un geolog care se ocupa de aspectele tehnice în operațiunile

miniere; un beţiv notoriu care făcea adevărate chiolhanuri cu tata.

— Da, erau asociaţi, am răspuns.

— Potrivit domnului Keller, a continuat Fletcher, erau prieteni foarte buni. Keller avea „probleme cu alcoolul" şi şi-a pierdut cariera şi nevasta cam acum zece ani. De atunci, duce un trai foarte modest, într-o casă sărăcăcioasă de la marginea Phoenixului. Toate economiile lui de-o viaţă însumau o sută cincizeci de mii de dolari — şi la sfârşitul anului trecut, tatăl dumneavoastră l-a convins să-i investească în compania lui, promiţându-i — *în scris* — că poate să-i dubleze suma în douăsprezece luni.

— Don Keller este un om ruinat acum, graţie tatălui dumneavoastră, a intervenit din nou agentul Ames. Nu mai are nicio leţcaie — iar mânia lui nu cunoaşte limite. Într-atât a fost de supărat, încât ne-a contactat să ne povestească despre activităţile de afaceri ale tatălui dumneavoastră. Din câte am aflat ulterior, prietenii noştri de la SEC se arătau şi ei interesaţi de schema de investiţii a lui Crowley. Pentru că monitorizam toate mişcările de bani către tatăl dumneavoastră, normal că am devenit interesaţi, când am văzut transferul de zece mii de dolari către el.

Am vrut din nou să-mi susţin nevinovăţia, dar am considerat că e mai bine să tac pe moment. Mi-am ridicat fruntea şi privirea mi s-a încrucişat cu cea a lui Brad. Nemulţumirea lui era mare.

— Evident că am investigat şi operaţiunile dumneavoastră bancare, a spus Fletcher, şi am observat un depozit de douăzeci de mii de dolari depus de Freedom Mutual în ultimele câteva săptămâni. Domnul Pullman, aici de faţă, ne-a informat că acesta a fost „bonusul de angajare", pentru că aţi început să lucraţi aici.

— Întocmai, am afirmat. Aceasta a fost oferta lui Brad.

— Cum de v-a dat dumneavoastră, o absolventă de litere, o asemenea sumă de bani? a întrebat Fletcher.

În acel moment a intervenit Brad.

— Sunt descoperitor de talente — și, după cum v-am mai zis, mi-a fost cât se poate de clar că Jane are potențial și că dacă voiam s-o scot cu adevărat din lumea academică, trebuia să-i propun o recompensă financiară consistentă.

— Cunoscând cifra de afaceri substanțială a companiei dumneavoastră, a spus Ames, nu cred că douăzeci de mii ar putea fi clasificați drept o recompensă financiară consistentă.

— Doar nu credeți că aș plăti un novice cu mai mult?

S-a așternut o tăcere lungă.

— Încă nu suntem pe deplin convinși că domnișoara Howard a acționat în necunoștință de cauză atunci când i-a dat bani tatălui ei, a rostit Ames.

— Domnule, tata n-a fost niciodată un om responsabil, din niciun punct de vedere. Verificați-mi istoria personală — dacă nu cumva deja ați făcut-o — și veți vedea că nu mi-a plătit niciodată taxele de la colegiu sau de la facultate, întotdeauna am fost nevoită să mă bazez pe sprijin financiar extern și pe burse ca să răzbat. Vorbiți cu directorul liceului pe care l-am urmat, domnul Merritt, și rugați-l să vă relateze cât de greu ne-am descurcat eu și mama. Singurul motiv — *singurul motiv nenorocit* — pentru care i-am trimis cei zece mii de dolari a fost acela că voiam să afle că, spre deosebire de el, nu intenționam să-mi las o rudă atât de apropiată în voia sorții. Așadar, cum îndrăzniți să afirmați că aș fi fost complice cu acel om îngrozitor?

Țipam deja — și judecând după expresia alarmată de pe fețele lui Ames și Fletcher, vehemența mea nu trecea neobservată. Brad, pe de altă parte, rămânea impasibil, privindu-mă cu o detașare rece.

După izbucnirea mea necontrolată, s-a așternut un moment de tăcere stânjenitoare. Apoi, Ames și Fletcher au schimbat o privire între ei, înainte ca Ames să vorbească.

— Așa o fi, domnișoară Howard — și instinctul îmi spune că ați fost sinceră —, dar ideea e că banii trimiși tatălui dumneavoastră i-au permis unui infractor căutat de noi să dispară. Superiorii mei vor avea nevoie de o analiză completă a veniturilor dumneavoastră — pentru a verifica dacă această situație este una singulară sau reprezintă un model.

— Nu i-am dat *niciodată* bani înainte.

— Atunci, cele susținute de dumneavoastră vor fi confirmate în urma inspectării riguroase a tuturor documentelor bancare, precum și a celorlalte tranzacții financiare pe care le-ați efectuat în ultimii cinci ani.

S-a întins spre servieta sa și a scos un formular.

— Desigur că putem obține un mandat care să ne permită investigarea conturilor dumneavoastră, a spus. Dar sunt convins că ați prefera să demonstrați că veți coopera pe deplin cu Biroul Federal de Investigații și cu SEC.

— N-am nimic de ascuns, am adăugat.

— Atunci nu veți avea nimic împotrivă să semnați acest formular, care ne autorizează accesul deplin la toate conturile dumneavoastră.

A împins documentul spre mine, așezând și un pix Bic în capul paginii. M-am uitat pe furiș la Brad. A încuviințat discret, dar repede. Am ridicat pixul și am citit iute documentul — prin care autorizam Biroul Federal de Investigații și „orice altă agenție guvernamentală" să-și bage nasul în finanțele mele. L-am semnat, după care i l-am înapoiat agentului Ames. L-a luat, încuviințând ferm din cap, după care a spus:

— Aveți pașaport, domnișoară Howard?

— Sigur că da, am răspuns, gândindu-mă: *Probabil că știe deja asta.*

— Am dori să ni-l predați, până la finalizarea investigațiilor.

— Și cam cât vor dura acestea? m-am interesat.

— Între trei și patru săptămâni... în cazul în care nu vor mai fi și alte întrebări cu privire la implicarea dumneavoastră în acest caz. Sper că nu v-ați planificat să călătoriți în străinătate în săptămânile care urmează, nu?

— Nicidecum.

— Atunci desigur că n-o să vă deranjeze — și va fi considerat un act de bună-credință să ne înmânați pașaportul. Și cu acordul șefului dumneavoastră, unul dintre agenții noștri vă va conduce la apartamentul din Somerville pentru a-l ridica.

Ăștia știu și unde locuiesc.

— N-am nimic împotrivă, a spus Brad.

— Mă bucur să aud asta.

Ames și-a vârât mâna în buzunar și a scos un telefon mobil, a format un număr și a vorbit repede câteva secunde, înainte de a-i închide clapeta cu o pocnitură.

— Agentul Maduro așteaptă afară într-un Pontiac albastru, fără numere de înmatriculare. Vă va însoți până acasă și cred că în mai puțin de o oră veți ajunge înapoi dacă traficul o va permite. Maduro o să vă dea și o chitanță pentru pașaport. Imediat ce vom termina investigațiile, vă vom contacta și vă vom înapoia documentul.

Ames s-a ridicat în picioare, urmat de Fletcher. Mi-au întins mâinile. Le-am strâns, deși detestam ideea că trebuie să accept asemenea politețuri. Însă n-aveam de ales și știam asta foarte bine. Între timp, Brad a rămas pe scaun, holbându-se la propriile unghii și refuzând să se uite la mine.

Am coborât scările. Agentul Maduro se găsea chiar lângă mașină.

— Domnișoară Howard? m-a întrebat.

Am dat din cap că da.

— La numărul 32, pe șoseaua Beverly, în Somerville?

— V-ați făcut temele, nu? l-am ironizat.

A zâmbit strâmb și mi-a deschis portiera din spate. După ce m-am așezat, agentul a pornit mașina. N-a scos niciun

cuvânt până în Cambridge. Nu că mi-ar fi păsat — pentru că acum mă sufocam din pricina unei furii fără margini, îndreptată spre monstrul care se dovedise a fi tatăl meu. Citisem undeva că delapidatorii acționează într-un soi de univers paralel, unde își justifică escrocheriile fără a lua în calcul necazurile provocate altora. Tata se învăluise într-un tip asemănător de amoralitate. Tot ce avea legătură cu el se baza pe falsitate și afaceri murdare. Deși încercasem să mă conving, de-a lungul anilor, de contrariu, acum știam ceea ce nu îndrăznisem vreodată să accept: nu mă iubise niciodată și crescusem cu ideea că nu pot pune bază pe el în nicio privință. Bunăstarea mea, fericirea mea nu-l interesaseră câtuși de puțin — și nu mă mai puteam preface că nu e așa. Și nici de la mama nu mai puteam aștepta dragostea necondiționată după care tânjisem mereu. La naiba, ea încă-și mai spunea în sinea ei că, într-o bună zi, tata se va întoarce la ea. Atunci când, mai târziu, i-am dezvăluit ceea ce-mi spuseseră cei de la FBI și de la SEC, mi-a replicat că tata e incapabil de asemenea grozăvii și că ea știa cel mai bine că soțul ei este o persoană onestă, așa cum se amăgise singură să creadă.

Pe neașteptate, am lovit cu pumnul în bancheta din spate și m-am trezit chinuindu-mă să-mi opresc urletul ce tindea să-mi iasă din gât. Agentul Maduro m-a studiat prin oglinda retrovizoare.

— Vă simțiți bine, doamnă? m-a întrebat.

— Da, am răspuns, strângând din dinți.

Când am ajuns la apartament, agentul Maduro a coborât și mi-a deschis portiera, după care mi-a spus:

— Dacă nu vă supărați, o să vin cu dumneavoastră sus.

— Nicio problemă.

Am găsit pașaportul și i l-am dat. Maduro mi-a mulțumit, clătinând din cap și timp de câteva minute a notat câteva detalii din el pe formular. Apoi mi l-a întins, rugându-mă să completez rubricile de adresă domiciliu, telefon personal

și telefon de serviciu și să semnez sub rândurile printate, în care se menționa că predau pașaportul de bunăvoie; că acord Biroului Federal de Investigații dreptul de a-l reține pentru „o perioadă nedefinită" și că renunț la dreptul de a-l solicita înainte ca ei să considere ca fiind potrivită înapoierea lui. Mi-am țuguiat buzele când am citit asta. Agentul Maduro a observat și mi-a spus:

— În general, dacă totul e în regulă, veți primi pașaportul înapoi în câteva săptămâni, dar, desigur, asta depinde și de...

A lăsat propoziția suspendată în aer — știind că nu e nevoie s-o termine. Am luat stiloul și m-am iscălit. A desprins cea de-a doua pagină autocopiativă și mi-a înmânat-o.

— Iată chitanța dumneavoastră.

Apoi ne-am întors la mașină și nu ne-am mai vorbit cât a ținut drumul înapoi în Boston.

Când am intrat în recepția de la Freedom Mutual, recepționera temporară m-a oprit de cum m-a zărit și mi-a comunicat:

— Domnul Pullman dorește să vă vadă imediat.

Normal că vrea.

— Vă rog să așteptați până când îl sun, mi-a mai zis.

A ridicat receptorul, a șoptit ceva în cască, după care și-a ridicat privirea spre mine:

— Vă așteaptă în biroul lui.

Nu fusesem niciodată în biroul lui Brad. În timp ce mergeam pe coridor, îndreptându-mă spre ușile masive din lemn, am înțeles că aceasta s-ar putea să fie prima și ultima ocazie de a-i vedea sanctuarul. Mă simțeam ciudat de calmă, în vreme ce tocurile mele păcăneau ritmic pe linoleum — genul acela de împăcare cu sine ce se naște când accepți stoic ce ți-a rezervat soarta. Am ciocănit și l-am auzit pe Brad strigând:

— Intră.

Am deschis ușa și am intrat într-o cameră care fusese mobilată să semene cu un salon dintr-un club londonez — fotolii grele din mahon, supradimensionate și cu tapiserie grea ce-ți rănea privirea, obiecte de artă din perioada federalismului, un șemineu masiv, plin cu bușteni și un glob pământesc uriaș din secolul al XIX-lea. Brad stătea în spatele unui birou din lemn care arăta aidoma celui la care amiralul Nelson își concepuse strategia navală. Cunoscând abilitatea lui Brad de a-și cumpăra orice își dorea, n-ar fi fost exclus să am înaintea ochilor *chiar* biroul original al lui Nelson.

Șeful meu privea cu atenție monitorul unui calculator atunci când am intrat — pe vârful nasului avea o pereche de ochelari (niciodată purtați în public).

— Ia loc, te rog, mi-a spus, fără să-și dezlipească privirea de pe ecran.

M-am supus și m-am afundat în fotoliul din fața biroului său, străduindu-mă să stau cât mai dreaptă. S-a îndepărtat puțin de calculator, și-a scos ochelarii, a început să bată darabana cu degetele și mi-a zis:

— Există neghiobie și prostie — iar tu te faci vinovată de ultima. Mă doare-n cot că tipul era taică-tu și că ți-ai irosit întreaga viață încercând să-l impresionezi pe nenorocit. Niciodată, dar *niciodată*, nu dai o sumă de peste cinci mii de dolari unei persoane dacă există și cea mai mică îndoială cu privire la onestitatea ei. Grație celor de la SEC și de la Homeland Security, toate tranzacțiile bancare cu străinătatea sunt imediat monitorizate de agenți sub acoperire și de experți financiari. Faptul că ai transferat bani unei persoane fără scrupule...

— Dar nu mi-am închipuit nicio clipă că...

— În jocul nostru — și la nivelul la care se desfășoară jocul nostru — ăsta nu reprezintă un răspuns satisfăcător. Problema aici e...

— Știu care e problema, i-am retezat-o. Am pus compania sub lupă și nu avea nevoie de așa ceva. Prin urmare,

sunt dispusă să-mi asum întreaga responsabilitate pentru acțiunile mele și să demisionez imediat.

— Demisia ta este acceptată. Viitorul tău aici s-a terminat. Mai precis, viitorul tău în orice sector al industriei financiare nu mai există — pentru că nicio altă companie nu va dori să aibă vreo legătură cu tine după afacerea asta și totodată pentru că numele tău va avea agățat un steguleț roșu ori de câte ori SEC sau FBI va face una dintre operațiunile lor standard de controlare a afacerii. Pentru lumea banilor, ai murit.

Mi-am privit mâinile și am cugetat: *Tatei i s-a împlinit dorința. În sfârșit, i-am călcat pe urme și am dat greș.*

Brad a continuat să vorbească.

— Vei primi o plată compensatorie pentru încheierea contractului. Avocații noștri te vor contacta peste câteva zile pentru a discuta acest aspect.

— Nu vreau banii voștri.

— Lasă-mă cu mărinimia ta ieftină, a spus, îndreptându-și atenția spre calculator. Oamenii sunt concediați tot timpul în lume. Dacă sunt la început de drum, așa ca tine, rareori sunt azvârliți în gol cu o parașută de aur.

— Și-atunci de ce-mi oferiți așa ceva?

— Datorită acelei tranzacții uriașe pe care ne-ai adus-o. Ai punctat excelent și ai demonstrat că te duce capul. Ai făcut bani pentru noi. Acum trebuie să ne despărțim. Însă tot vei primi o recompensă pentru lovitura aia. Punct. Iei banii sau nu. Alegerea îți aparține.

Voiam să spun multe. Dar știam că trădasem codul de conduită nescris al corporației, aducându-i copoii chiar la sediu. Nu conta că fusesem păcălită. Potrivit regulamentului lui Brad Pullman, călcasem în străchini, iar acum trebuia să accept exilul — zburând cu o parașută aurită, care să mă ajute să plutesc o vreme.

Așa că am făcut ce se aștepta de la mine. M-am ridicat în picioare și am plecat. Ajunsă la ușă, am rostit un singur cuvânt:

— Mulțumesc.

Brad Pullman și-a săltat fruntea și mi-a replicat cu două cuvinte:

— Cu plăcere.

Imediat ce am ieșit din biroul lui Brad, am dat nas în nas cu Reuben Julia. El avea poziția de „office manager" al companiei Freedom Mutual — deși toată lumea din firmă știa că, în fond, era șeful securității și omul pe care Brad se bizuia să țină rahatul la distanță. Pentru că de-acum făceam parte din categoria „rahat", Reuben venise să-mi dea papucii. Era un bărbat ce se apropia de șaizeci de ani, micuț de înălțime, spilcuit.

— Domnișoară Howard, mi s-a adresat fără niciun fel de amenințare în voce, o să vă escortez în afara clădirii.

— În regulă, am spus.

N-am scos o vorbă, când el a tastat câteva cifre pe interfonul de lângă o ușă laterală. Aceasta s-a deschis și l-am urmat pe domnul Julia de-a lungul mai multor coridoare nesfârșite, până când am ajuns la un lift de serviciu. În timp ce coboram, mi-a zis:

— O să rog pe cineva să vă strângă, astăzi, lucrurile de la birou.

— Oricum nu am prea multe.

Am ajuns la parter. Un Lincoln Town aștepta în față.

— Max o să vă ducă acasă. După cum v-a informat și domnul Pullman, peste câteva zile veți fi contactată de avocații noștri.

A clătinat scurt din cap în semn de la revedere. Mașina m-a dus acasă. La câteva minute după ce am intrat, a sunat telefonul. Un domn pe nume Dwight Hale mă căuta ca să mă anunțe că lucrează la firma Bevan, Franklin and Huntington și că acționează în numele Freedom Mutual în calitate de avocat. M-a rugat să-i fac o vizită la biroul său din apropierea Centrului Guvernamental, a doua zi, pentru a discuta termenii „înțelegerii".

M-am conformat și la ora zece în dimineața următoare m-am prezentat la el. Dwight Hale avea peste treizeci și cinci de ani — ușor rubicond, cu o atitudine de genul „timpul înseamnă bani".

— Freedom Mutual intenționează să vă ofere trei sute de mii de dolari ca parte a acordului de încheiere a relațiilor de afaceri, a spus el.

Am înțeles informația abia după câteva secunde.

— Pricep, am îngăimat într-un târziu.

— Considerați suma acceptabilă?

— Absolut.

— Există o condiție mică pentru această înțelegere — și anume să semnați un acord de confidențialitate prin care vă obligați să nu discutați cu nimeni, niciodată, despre perioada petrecută la Freedom Mutual.

Vrei să spui în caz că SEC începe să-și bage nasul în documentele lor și hotărăște să discute cu toți angajații din trecut și din prezent?

— Știu atât de puține lucruri despre treburile interne ale companiei.

— Sunt convins că acesta e adevărul. De aceea vorbim despre o simplă formalitate.

Cunoscută și sub numele de jurământ al *omertei*... totuși, unul care merita suma de trei sute de mii de dolari.

— Înainte să-l semnez, aș dori să se uite și avocatul meu peste el.

— N-avem nimic împotrivă. Dar dacă nu primim niciun răspuns de la dumneavoastră în patruzeci și opt de ore, acordul devine nul.

— Sper că nu încercați să-mi forțați mâna, nu?

— Vrem doar ca întreaga chestiune să fie finalizată cât mai repede cu putință.

— Evident.

N-aveam niciun avocat, dar știam să folosesc o carte de telefon. Când am ajuns acasă în Somerville, o oră mai târziu, am ales primul nume ce apărea la rubrica Avocați din *Pagini Aurii*. Un tip pe nume Milton Alkan. Mi-a răspuns chiar el la telefon — avea vocea unui fumător înrăit. Când i-am explicat de ce anume aveam nevoie — și preferabil înainte de sfârșitul zilei —, m-a informat că tariful lui este de două sute de dolari pe oră (un mizilic după standardele din Boston) și că ar fi minunat dacă i-aș putea duce documentele în următorul sfert de oră...

Milton Alkan bătea spre șaptezeci de ani — pirpiriu, ciudat, cu niște ochelari groși cât fundul borcanelor și o tuse flegmatică. Avea biroul la stradă, chiar în Davis Square. Cu toate că glasul îi suna de parcă în ultimii cincizeci de ani fumase zilnic cel puțin două pachete de țigări, manierele lui s-au dovedit curtenitoare, ca ale unui domn de modă veche.

— Așadar, ați lucrat pentru Freedom Mutual, mi-a zis, cercetând prima pagină a acordului de confidențialitate. Mă surprinde că nu ați apelat la una dintre marile firme din centru.

— Sunt convinsă că-mi puteți spune la fel de bine ca și ei ceea ce trebuie să știu, dar pentru un sfert de preț.

— Tânără domniță, asta cam așa e. Ce-ați zice să mergeți să beți o ceașcă de cafea pe undeva și într-o oră, maximum, vă spun cum stă treaba.

Domnul Alkan s-a ținut de cuvânt. Când m-am întors după șaizeci de minute, mi-a zâmbit larg:

— Dacă aș fi știut cât o să primiți, v-aș fi taxat dublu. Puteți să semnați actul fără nicio problemă. Nu conține nimic periculos sau sinistru. Își acoperă și ei *mișmașurile*, ca toți afaceriștii. Însă dacă nu vă deranjează, aș dori să vă întreb ceva: de ce v-au lăsat să plecați?

Curios lucru, nu-i așa, cum ne despovărăm de necazuri uneori în fața unor străini. Dar domnul Alkan avea purtarea unui rabin sfătos, iar eu mi-am vărsat năduful în doar câteva

minute. M-a ascultat liniștit, clătinând din cap la răstimpuri, atunci când i-am povestit despre conversația cu tata și despre revelațiile pe care le auzisem în cursul întâlnirii cu cei de la FBI. După ce am terminat, a tăcut o vreme, apoi mi-a zis:

— Date fiind împrejurările, consider că trei sute de mii de dolari reprezintă minimum din cât ar fi trebuit să primiți. Ceea ce ați făcut atunci când i-ați dat bani tatălui dumneavoastră e doar un *mitzvah*. Și deși e posibil ca el să vă fi urât pentru asta, vă asigur că trebuie să se fi simțit și extraordinar de rușinat. Ați procedat cum nu se poate mai onorabil — și cu toate că gestul s-a întors împotriva dumneavoastră, eu tot cred că v-ați comportat impecabil din punct de vedere etic. Iar pentru mine asta înseamnă mult.

Christy mi-a spus și ea același lucru, când am sunat-o seara târziu, în Oregon, și am pus-o la curent cu tot ce s-a întâmplat.

— Ai fost păcălită de un escroc — care se întâmplă să fie și tatăl tău. Iar chestia asta, draga mea, e oribil.

— Chestia nasoală e că l-am ajutat să-și ducă mai departe escrocheriile. Iar eu am rămas ca proasta, cu buza umflată. Naivitatea mea mă îngrozește.

— Nu te mai dojeni atât — chiar dacă știu că, genetic vorbind, ești programată să te porți astfel. Când propriul tău tată te trage pe sfoară, vine vremea să răspunzi la o întrebare mult mai serioasă: oare merită cineva să-i oferi încrederea ta?

— Și răspunsul ar fi...

— Hei, eu scriu poezie. N-am răspunsuri, ci doar o mulțime de întrebări. În fine, una peste alta, primește banii și fă și tu ceva interesant pentru o vreme. O perspectivă nouă nu face rău nimănui.

Singura perspectivă care mi se contura acum arăta că viața se alcătuiește dintr-o serie de trădări mai mari sau mai mici. Tata îi trădase pe toți cei apropiați lui, ani de zile. Așa

cum și dragul de David își trădase soția ani la rândul — iar eu jucasem un rol-cheie în această trădare. Și deși recompensa de la Freedom Mutual putea fi considerată o compensație pentru încheierea contractului, știam că ea constituie și o modalitate de a-mi cumpăra tăcerea.

Însă Christy avea dreptate: ar trebui să primesc banii. La urma urmei, viața te răsplătește atât de rar pentru că ai încercat să procedezi corect. L-am sunat pe Dwight Hale a doua zi și i-am comunicat că am semnat documentele. M-a informat că va trimite un curier să le ridice imediat și că, în mai puțin de o săptămână, banii îmi vor intra în cont. M-a rugat totodată să-l sun în caz că FBI-ul ia legătura cu mine „cu privire la alte chestiuni".

— N-am ce să le spun, l-am asigurat.

— Mă bucur să aud asta.

În scurt timp, am început să mă simt vinovată pentru lipsa mea de ocupație și pentru faptul că nu munceam. Așa că m-am așezat la o masă din biblioteca Wiedner, de la Harvard, și m-am forțat să încep să lucrez. Aveam un proiect clar în cap: să-mi transform lucrarea de diplomă într-o carte, care dacă s-ar publica, m-ar ajuta să găsesc o slujbă ca profesoară pe undeva. Timp de o lună, am muncit paisprezece ore pe zi. Scriam mai ușor decât mă așteptam — poate și pentru că pur și simplu remodelam un manuscris deja existent și munca reprezenta pentru mine o formă de evadare; o modalitate de a domoli furtunile din interior.

Pe la jumătatea maratonului meu scriitoricesc, mi-am luat două zile libere și m-am îndreptat spre casa mamei din Connecticut. Voiam să fac asta neapărat? Nici vorbă. Dar pentru că n-o mai vizitasem de patru luni, nu-mi mai puteam amâna datoria de fiică. Am apărut la ușa ei cu șampanie și trufe scumpe, insistând s-o scot în oraș, ca să cinăm la un restaurant din Greenwich. Mama și-a exprimat în mod repetat îngrijorarea față de sumele mari pe care le cheltuiam. Deși îi

tot repetam că acum câștigam bani frumoși — din tot felul de motive evidente nu-i puteam mărturisi de ce îmi pierdusem slujba la Freedom Mutual —, mă bătea la cap să nu mă mai obosesc pentru ea; se descurca „foarte bine" cu salariul de bibliotecară.

— Dacă-i pe-așa, atunci de ce naiba conduci o mașină veche de cincisprezece ani și nu ai mai curățat hornul de când era Reagan președinte?

— Mă descurc.

— Să te descurci nu este suficient. Să te descurci înseamnă să trăiești pe jumătate.

— Sunt bine, Jane. Grozav de bine.

— Mâine îți cumpăr o mașină nouă.

— Te rog să nu-ți arunci banii pe mine, domnișoară.

— Iar tu nu mai vorbi ca una dintre eroinele lui Thornton Wilder și dă-mi voie să te răsfăț puțin.

— Nu m-a răsfățat nimeni niciodată și n-am să încep tocmai acum să mă las răsfățată.

N-am insistat pe ironia tristă din comentariul ei, dar imediat după Ziua Recunoștinței, ne-am urcat în artritica ei de Toyota Corolla și ne-am dus la un dealer VW de pe Old Post Road, unde am cheltuit opt mii de dolari pentru un Polo nou. A făcut un întreg scandal, însă agentul de vânzări — un tip uns cu toate alifiile, ca mai toți cei care vând mașini, s-a prins imediat cum stă treaba și s-a apucat să-i domolească neliniștea provocată de faptul că unicul ei copil îi cumpără o mașină.

— Vedeți, doamnă, acum, când mă apropii de vârsta dumneavoastră, a spus el, cu un rânjet de reclamă pentru pasta de dinți, nu mai sper decât la două lucruri: în primul rând să fiu la fel de tânăr și de încântător ca dumneavoastră. În al doilea rând, ca fiica mea să se gândească așa de mult la mine — și încântătoarea dumneavoastră fiică așa face —, încât să vrea să-mi cumpere și mie un Polo nou și nărăvaș.

Mama, înnebunită după complimente masculine, i-a picat în plasă pe loc. În mai puțin de o jumătate de oră, o convinsese să aleagă un Polo de „un patriotic roșu-libertate" (oare există o asemenea culoare — și germanii chiar o fabrică?), dotat și cu aer condiționat.

— Nu știu ce să zic, a început mama, când ne-am urcat în noul ei automobil.

— Nimic. Aveai nevoie — meritai o mașină bună pe care să te poți baza.

— Chiar câștigi așa de mulți bani la serviciul ăsta?

— N-aș cheltui atâția bani dacă nu i-aș avea, mamă.

— Tatăl tău ar fi așa mândru de tine.

N-am scos un cuvânt.

— S-a întâmplat ceva, draga mea? m-a întrebat.

— Nu, nimic.

— Ai mai vorbit cu tata în ultima vreme? m-a iscodit, străduindu-se să pară nonșalantă și indiferentă.

Am dat din cap că nu.

— Probabil că lucrează din greu.

— Nu mă îndoiesc de asta, am spus și am schimbat vorba.

Mai târziu, am sunat și la contractorul care se ocupa de încălzire. Avea o după-amiază ceva mai liberă, așa că ne-a făcut o vizită acasă. Din nou, mama a făcut mare caz, susținând că se bucură de toată căldura din lume. Și din nou, a fost redusă la tăcere de un om al comerțului, când contractorul a informat-o (după o inspecție lungă de o oră a hornului) că sistemul ei era pe punctul de a face o implozie — și că dacă nu-l schimba în săptămâna care urma, conductele din casă aveau să se spargă, provocând o adevărată nenorocire.

— Și cât credeți că o să ne coste? l-am întrebat.

— Nu pot să vă spun decât cu aproximație, a spus el.

— Așadar, cu aproximație?

— În jur de zece mii de dolari.

— Inacceptabil, a intervenit mama.

— Ba deloc, a contrazis-o omul, atâta costă.

L-am rugat să mă sune pe mobil, după weekend, ca să-mi comunice suma exactă — și i-am spus că-i dau opt mii dacă-mi garantează că începe lucrul încă de marți. Când mi-a telefonat prompt luni de dimineață, m-a informat că va executa lucrarea pentru nouă mii, cu taxele incluse, dacă pot să-i plătesc jumătate din sumă până a doua zi.

— Nicio problemă, am zis și i-am transferat patru mii cinci sute în cont chiar în acea după-amiază. De asemenea, i-am virat și mamei zece mii de dolari în cont. Când a descoperit suma trimisă, deja mă întorsesem la Cambridge. Mama m-a sunat, părând complet tulburată.

— Pentru Dumnezeu, ce faci? m-a întrebat.

— Mă asigur că ai suficienți bani că să duci o viață rezonabilă.

— Dar ți-am spus și înainte că mă descurc.

Adică te hrănești cu cutii de conserve de vreo doi ani încoace.

— Mamă, acum am bani.

— Dar nu poți să mă cumperi, știi foarte bine. Tatăl tău mereu spunea: niciodată nu poți cumpăra afecțiunea cuiva...

I-am trântit telefonul și am dat un șut coșului de gunoi, azvârlindu-l în colțul opus al camerei. Mi-am acoperit ochii cu palmele, parcă pentru a uita tot ce e legat de părinții mei.

Mama a sunat înapoi după trei minute.

— S-a întrerupt cumva?

— Nu, eu am închis.

— Oh, a spus ea. Am greșit cu ceva?

— Vorbim săptămâna viitoare, mamă.

— Jane, nu mai lua în serios tot ce spun.

Ba bine că nu. Pentru că exact asta ai vrut să spui.

M-am întors la biblioteca de la Harvard și m-am îngropat din nou între cărți. Două săptămâni mai târziu — la zece

patruzeci și șapte de minute, într-o vineri seară —, am tastat ultima propoziție. M-am sprijinit de spătarul scaunului, copleșită de un amestec de entuziasm și depresie, pe care orice scriitor îl încearcă, din câte am citit eu, atunci când ajunge la final... și de conștientizarea faptului că, odată cu o carte, scrierea ultimului cuvânt este numai începutul adevăratei munci. Chiar atunci a apărut și un gardian, care m-a informat că biblioteca se închide peste câteva minute și că trebuie să-mi strâng lucrurile și să plec. Am strâns totul în două rucsacuri și mi-am croit drum prin curtea de la Harvard, încercând să nu mă dezechilibrez din cauza greutății. Când am ajuns în stradă și am făcut semn unui taxi să oprească, un gând m-a izbit cu putere: *N-o să mai termin niciodată o altă carte, pentru că n-o să mai scriu niciodată o altă carte.*

Am ajuns acasă și am destupat o sticlă de vin roșu, cât am scos la imprimantă manuscrisul. Apoi, pe la unu dimineață, după ce dădusem pe gât trei sferturi de litru de poșircă roșie, am devenit sentimentală: *Ești singură pe lume.* Probabil că mama m-ar fi admonestat pentru o asemenea afirmație — dar eu știam că ăsta e adevărul. Nu mă puteam bizui decât pe mine. Cu excepția unei prietene aflate la trei mii de mile depărtare, în Oregon, pe cine altcineva mai aveam? De la moartea lui David, mă izolasem complet — ferindu-mă de orice implicare personală, chiar și de relațiile simple, de prietenie. Și după ce tata mă fraierise...

Mda, sunt sigură că un bun freudian ar avea ce să comenteze apropo de toate astea — și de lacrimile pe care le vărsam acum pentru singurătatea mea.

Apoi însă, noaptea a trecut — și am jurat două lucruri în sinea mea: *N-o să mai beau niciodată vin roșu și ieftin... și n-o să-mi mai plâng de milă.* Ba dimpotrivă, mă voi confrunta cu nefericirea în cel mai pur stil american: voi merge la cumpărături.

Am ieșit în oraș și mi-am luat o mașină. Nimic prea piperat sau extravagant. Mi se părea o aberație să cheltuiești sume exorbitante pentru patru roți și un motor. Dar pentru că tot aveam banii ăia în cont, am hotărât că aș putea să-i sparg cumpătat și am dat nouăsprezece mii de dolari pe o Mazda Miata. Dintotdeauna visasem în secret la o mașină sport — dar una care să nu te azvârle în clasa consumatorilor ostentativi. Miata era stilată, dar relativ sensibilă (da, știu, mă *justific* fără motiv), într-o nuanță ce se numea verde-britanic de curse, cu o capotă ce trebuia deschisă și închisă cu mâna. Mi-a plăcut din clipa în care am ieșit cu ea pe autostrada I-93, alături de agentul de vânzări, și am prins o sută și ceva la oră în aproape opt secunde.

— Întotdeauna conduceți așa? m-a întrebat agentul, puțin șocat când am apăsat pedala de accelerație până la podea și mașina a țâșnit în față.

— Hei, e un test drive, am spus.

Am insistat să mergem până în Providence, Rhode Island și înapoi — încălcând limitele de viteză cu nerușinare, știind că asta va fi și ultima oară când voi intra în pielea unei fete rele (la urma urmei, era doar un test drive). Când ne-am întors la biroul lui, i-am oferit cu două mii de dolari mai puțin.

— Adaosul meu e prea mic și nu am cum să accept o asemenea reducere.

— Așa spune orice agent, am replicat și m-am ridicat în picioare, mulțumindu-i pentru timpul acordat.

— Poate dacă ar fi vorba doar de o mie ne-am putea înțelege...

— Două mii sau nu cumpăr nimic, am spus, adăugând: și vă plătesc cash luni dimineață.

— O mie cinci sute.

— Mulțumesc din nou pentru test drive, am zis și am ieșit pe ușă.

După cinci secunde m-a prins din urmă.

— Bine, bine. Nouăsprezece mii și mașina e a dumneavoastră.

Mai târziu, în timp ce semnam actele, mi-a spus:

— Sunteți o femeie dată naibii. Lucrați pe la vreo firmă din asta de hedging?

— Caut să mă angajez ca profesoară de engleză.

— Mi-e milă deja de elevii dumneavoastră.

Luni după-amiază, am ieșit din curtea dealerului Mazda cu prima mașină nouă din viața mea.

În aceeași seară, în vreme ce stăteam în apartamentul meu și mă gândeam la următoarea mișcare, a sunat telefonul. Era agentul Ames. M-a întrebat dacă ar putea să treacă pe la mine a doua zi de dimineață.

A ajuns prompt la ora unsprezece ziua următoare. I-am deschis ușa și l-am poftit înăuntru. L-am observat cum îmi studiază mica garsonieră — părând uimit de modestia ei.

— Mă așteptam la ceva mai sofisticat, având în vedere salariul dumneavoastră, a comentat, informându-mă astfel că știa cât câștigasem pe lună.

— Aveam doar o poziție de junior, domnule, și am încercat să economisesc cât am putut din banii de la Freedom Mutual.

— Demn de laudă. Dar a trebuit să învățați să fiți cumpătată de la o vârstă destul de fragedă, nu-i așa? Totuși, tocmai v-ați cumpărat o mașină care iese mai degrabă în evidență.

Am zâmbit acru și l-am întrebat:

— Cum pot să vă ajut, domnule agent Ames?

— Iată pașaportul dumneavoastră, mi-a răspuns, scotocind în servietă și întinzându-mi documentul. Din punctul de vedere al FBI, nu mai există suspiciuni în privința dumneavoastră — dar dacă se întâmplă ca tatăl dumneavoastră să vă contacteze din nou...

— Vă promit că veți fi primul care va afla.

— Mă bucur să aud asta. Și-acum, ce aveți de gând să faceți?

— În ultimul timp, m-am ascuns în biblioteca de la Harvard. Încerc să-mi transform lucrarea de doctorat într-o carte.

— Și acest lucru este de admirat. Cei mai mulți ar fi luat banii de la Freedom Mutual și ar fi plecat în Mexic.

— Păi, n-am putut să fac asta, pentru că pașaportul meu era la dumneavoastră.

— Câtă dreptate aveți. Iar acum vi-l înapoiem, nu doar pentru că lucrurile s-au lămurit în privința relației cu tatăl dumneavoastră, dar și pentru că știm că nu v-ați angajat în niciuna dintre schemele ilegale de tranzacționare pe care se pare că Freedom Mutual le desfășoară de patru ani încoace.

— N-am avut cunoștință de o asemenea activitate.

— După cum am spus, vă cred. Dar dacă nu v-ar deranja, am dori să-l primiți pe unul dintre colegii noștri de la SEC să discute cu dumneavoastră.

— Chiar nu știu nimic, domnule.

— Haideți să-i lăsăm pe cei de la SEC să judece asta.

— Am deținut un post de junior.

— Dar sunt sigur că ați văzut și ați auzit lucruri care ne-ar putea fi de folos în investigația noastră.

Câștigă timp, câștigă timp.

— Trebuie să discut cu avocatul meu înainte.

— Oamenii discută cu avocații numai când sunt vinovați de ceva anume.

— Nu sunt vinovată de nimic, domnule.

— Atunci, n-aveți de ce să stați de vorbă cu avocatul dumneavoastră.

I-am susținut privirea arogantă.

— Mai întâi o să discut cu avocatul meu, domnule.

— E foarte posibil ca, în curând, să primiți o citație oficială, domnișoară Howard.

Imediat ce Ames a plecat, l-am sunat pe Dwight Hale.

— Aţi procedat perfect, a spus Hale, după ce i-am relatat conversaţia cu tipul de la FBI. Nu ştiţi nimic şi mă voi asigura că Biroul a înţeles că nu are de ce să vă mai deranjeze de aici înainte.

— Dar cum puteţi obţine asta?

— Am eu metodele mele. De acum încolo, nu mai e problema dumneavoastră. Dimpotrivă, este problema mea acum — o să am grijă să rezolv totul.

— Dar să presupunem că mă abordează din nou.

— Nu se va mai întâmpla.

— Dar el a susţinut contrariul.

— Credeţi-mă pe cuvânt, nu se va mai întâmpla.

— Dar cum puteţi fi aşa de sigur?

— Pentru că sunt avocat. Sfatul meu: întrucât tot v-aţi recuperat paşaportul, de ce nu plecaţi într-o vacanţă undeva în afara ţării şi, de preferat, pentru vreo două săptămâni?

— Adică să fug?

— Nici vorbă, doar să plecaţi în vacanţă în străinătate.

— Şi trebuie să plec chiar astăzi?

— Eu am să mă străduiesc să vă feresc de orice problemă. Înţelegeţi că nu au ce să facă, decât să vă trimită o citaţie să depuneţi mărturie. Şi de vreme ce nu ştiţi nimic, nu aveţi niciun motiv să vă îngrijoraţi. Însă dacă se întâmplă să fiţi în afara ţării, n-au cum să vă dea documentele necesare. Alegerea vă aparţine. Dacă rămâneţi, veţi fi pusă în situaţia de a accepta încă o dată să vă învăluie un nor de suspiciune...

— Chiar dacă sunt complet nevinovată...

— Suspiciunea pluteşte adesea asupra oamenilor nevinovaţi. Eu nu încerc decât să vă scutesc de neplăceri. În orice caz, aveţi la dispoziţie patruzeci şi opt de ore, înainte să vă pomeniţi cu un agent de-al lor în pragul uşii. Prin urmare, mingea e în terenul dumneavoastră.

Patruzeci și opt de ore. M-am pus pe treabă imediat. Mi-am împachetat lucrurile într-o valiză, mi-am luat laptopul, am aruncat alimentele din frigider, am plătit toate facturile și mi-am strâns la un loc manuscrisul și notițele. Am încărcat totul în portbagajul îngust al mașinii, mai puțin manuscrisul și cărțile, care au ajuns în față, pe locul din dreapta. M-am urcat la volan, am învârtit cheia și motorul a prins viață.

În timp ce dădeam cu spatele, direcționând mașina spre autostradă, m-am gândit: *Vasăzică asta înseamnă să fugi de autorități.*

Și încă un gând m-a izbit: *Anul meu cu bani se terminase.*

Partea a treia

Unu

În mai puțin de o oră, am traversat granița și am intrat în Maine. Patruzeci de minute după aceea, am ajuns la o intersecție interstatală, unde te puteai încadra pe șoseaua de coastă 295 și apoi pe 1. O trecere rapidă prin Bath, apoi făceam dreapta pe drumul național 209 și aș fi ajuns la vila lui David din Winnegance în câteva minute, spunându-mi, în sinea mea că, într-o bună zi intensitatea suferinței s-ar mai domoli... poate când mă voi îndrăgosti din nou... dacă acest lucru se va întâmpla vreodată...

Bunul-simț însă mi-a poruncit să mă încadrez pe autostrada I-295. Am semnalizat stânga, m-am încadrat pe banda rapidă și m-am îndreptat spre nord-est, trecând pe lângă Lewiston, Waterville, iar apoi Bangor, înainte de a porni spre est, pe un drum lung și pustiu, care se străbătea în trei ore. În dreapta și-n stânga mea, nimic altceva decât păduri. Într-un târziu, în depărtare, am zărit o zonă defrișată — un avanpost pe nume Calais (care se pronunța — după cum am aflat în stația de benzină locală — într-un fel foarte fistichiu). Am trecut peste un pod îngust, am traversat un mic

teren viran și, în sfârșit, am ajuns la punctul vamal pe care flutura steagul cu frunza de arțar. În cabină era o femeie solidă, într-o uniformă verde olive și purtând o pălărie țuguiată, mai potrivită pentru serviciul forestier decât pentru controlul imigranților. Mulțumită tatălui meu care se născuse în Saskacthewan, mă bucurasem dintotdeauna și de un pașaport canadian (cei de la FBI se pare că nu știau asta), pe lângă cel american. În orice caz, nu-l mai folosisem niciodată. Femeia mi l-a verificat repede și m-a întrebat unde locuiesc în Canada. Când i-am explicat că nu mai vizitasem Canada înainte — și că voi sta aici doar câteva săptămâni — mi-a spus:

— Ei bine, dacă vă place locul și vă hotărâți să rămâneți, veți avea nevoie de un număr de asigurări sociale.

— Mulțumesc pentru pont.

— Aveți vreo sticlă de băutură?

Am negat.

— Păi, atunci, bine ați venit... acasă.

În noaptea aceea, am poposit în St. Andrews. Era un oraș curios — în stil desuet englezesc, cu un aer ușor învechit. La fel ca pensiunea în care m-am cazat, unde totul părea să fie demodat — cam așa îmi imaginam eu că trebuie să fi arătat Anglia pe la începutul anilor șaizeci. Afară era îngrozitor de frig — minus zece grade. A doua zi de dimineață, în timp ce mă delectam cu o ceașcă de cafea în sala de mese decorată ridicol de exagerat — tapet velurat roșu și unul dintre acele covoare Axminster, care arată ca o imagine șterșă a testului Rorschach —, m-am trezit gândindu-mă: *Numai tu, cu mii de dolari la bancă, puteai hotărî să te ascunzi în Canada, pe coasta Atlanticului, pe un ger de crapă pietrele.*

La o oră după ce am părăsit St. Andrews, m-am oprit în Saint John, un oraș-port vechi de când lumea, osificat deja. Clădiri șubrede din cărămidă roșie, magazine deprimante, oameni posomorâți în haine gri. Un aer de apatie generală

și neglijență plutea deasupra centrului. Am cumpărat un sandvici prost și o cafea și am pornit mai departe spre est, oprindu-mă să înnoptez la Sackville, chiar la granița cu Nova Scotia. Era un oraș-colegiu — aici se găsea una dintre cele mai bune universități canadiene, Mount Allison — și imediat m-am simțit ca acasă printre clădirile cu arhitectură gotică, cafenelele și barurile studențești și cinematograful vechi în stilul anilor cincizeci, unde se desfășura un festival Kubrick toată săptămâna. Este ciudat modul în care răspundem întotdeauna pozitiv la tot ce ni se pare familiar și se potrivește cu felul în care vrem să vedem lumea. Înainte să vin aici, aveam imaginea unui New Brunswick în forma unei cutii de ciocolată poleită cu anglofilia Lumii Noi. În schimb, cu mica excepție a orașului Sackville, totul era lălâu, sărăcăcios. Până și micul hotel pe care l-am găsit pe strada principală din Sackville îmi amintea de unul dintre tablourile lui Edward Hopper — o lume ieftină și tristă; genul acela de loc unde s-ar fi putut retrage o dansatoare de prin anii 1940 — cu părul ei oxigenat, cu rimelul scurs și buze rujate cu un roșu sălbatic — fumând Chesterfield fără filtru și pregătindu-se să dea pe gât cel de-al nouălea pahar de Canadian Club. În timp ce îmi sorbeam cafeaua a doua zi de dimineață, într-o cafenea oarecare, mi-am dat seama că aș înnebuni dacă aș preda într-un orășel mic precum acesta. Flirtul meu scurt cu banii îmi pervertise de-a binelea viziunea asupra lumii.

Am plecat din Sackville chiar în acea dimineață și am mers și mai departe spre est, oprindu-mă pentru două nopți în Halifax. Citisem undeva că orașul are un șic al lui, foarte special. Centrul părea înghițit de clădirile noi făcute din beton armat, conform stilului arhitectural rece și insipid din anii șaptezeci. Da, am găsit și un șir de magazine și buticuri, precum și câteva restaurante ce se voiau „à la New York" și care dădeau impresia că erau oarecum elegante — dar nu

m-au convins. Ca și Saint John, Halifax m-a debusolat — și probabil că aș fi făcut stânga-mprejur și aș fi plecat în nord, spre Quebec, dacă, din întâmplare, nu aș fi dat peste o plajă cu un nume deloc canadian: Martinique.

Descoperirea i-o datorez recepționerului din micul hotel unde mă cazasem. Am menționat că e foarte posibil să părăsesc orașul chiar în dimineața următoare.

— Mai devreme decât m-am așteptat, a spus el, observând că-mi făcusem rezervare pentru alte trei zile.

— Nu cred că Halifaxul la mijloc de februarie a fost cea mai bună dintre idei, i-am explicat.

— În cazul acesta, înainte de a pleca, vă recomand să mergeți cu mașina până la plaja Martinique și să faceți o plimbare — bineînțeles, dacă nu vă deranjează cele minus cincisprezece grade de afară.

— Sunt de fel din New England și avem obiceiul prost să ne plimbăm în cele mai idioate condiții.

Plaja Martinique se găsea la patruzeci și cinci de minute distanță de Halifax. Am străbătut o serie de suburbii urâte, punctate de benzinării și malluri, până când șoseaua s-a îngustat și am trecut prin câteva orășele plictisitoare, cărora le lipsea șarmul rustic. Dar chiar când mă pregăteam să abandonez mica mea aventură, drumul s-a îngustat. Am cotit și, brusc, am zărit apa. O bucată de pădure și strălucirea Atlanticului. O comună, un pod și din nou un petic de apă. O casă, o pajiște și iarăși o fâșie de albastru marin. Partea asta de drum nici nu știu când am parcurs-o, încântată de peisajul care mă tachina — imagini efemere ale nisipului și valurilor.

Am respectat indicatoarele spre plaja Martinique, alergând pe un drum lateral, pe marginea căruia se mai ivea din când în când câte un hambar sau o casă. Apoi, am intrat brusc pe un drum chiar de-a lungul dunelor de nisip cu arbuști pitici care creșteau pe alocuri. Deși ambele geamuri erau închise,

auzeam mugetul valurilor ce se spărgeau de țărm. În fața mea, am găsit o parcare — complet goală, având în vedere că numai un masochist s-ar aventura aici într-o dimineață de februarie. Am parcat mașina, mi-am tras fermoarul de la geacă până sus, mi-am pus o căciulă de lână în cap și am ieșit să înfrunt gerul.

Și, Dumnezeule, *frig* mai era. Cu toate că termometrul din Halifax arătase minus cincisprezece grade, aici vântul boreal scădea temperatura cu cel puțin alte zece grade. Dar nu bătusem atâta cale ca să mă sperii și să mă bag din nou la adăpost. Trebuia să fac o plimbare pe nenorocita aia de plajă. Vârându-mi mâinile înmănușate în buzunare, am pornit pe mica pasarelă de lemn de peste dune și m-am pomenit apoi privind drept la Atlantic. Plaja era imensă. Se întindea pe kilometri întregi — și într-o astfel de zi cu frig polar, puteai crede cu ușurință că ai nimerit în stepa Mongoliei sau în capătul îndepărtat al Patagoniei: acolo unde se termină pământul. Fluxul era mic. Vântul scotea un vuiet grav, constant, dincolo de care răzbăteau puternic bubuiturile ritmice ale valurilor. Acestea se izbeau de țărm feroce, brutal, cu o vehemență demnă de Vechiul Testament. Cerul devenise o oglindă lucioasă, cenușie, în care lumea se reflecta golită de culoare. Plaja Martinique, cu monocromatica ei aspră, avea o grandoare elementară.

Am început să mă plimb. Din fericire, vântul îmi bătea din spate — din nefericire, aveam să-l înfrunt la întoarcere. Briza mă împingea înainte. Mi-am ținut capul sus, ochii larg deschiși și cu nările înghețate, am tras adânc în piept aerul sărat. Eram singura persoană de pe plajă — și mi-a trecut prin minte că dacă-mi scrânteam glezna și nu mă mai puteam mișca, o să zac acolo zile întregi. Dar până atunci...

Gândul însă nu mă tulbura deloc. Poate datorită valului de endorfină provocat de plimbarea printr-un ger de crăpau pietrele, pe o fâșie de nisip pustie și fără sfârșit. Poate că

trăiam un moment panteistic important și puterea copleșitoare a naturii îmi dădea suficientă forță să străbat acest peisaj ciudat. Ori poate simpla duritate a frigului și măreția întunecată, furioasă a oceanului m-au eliberat de orice gând legat de viitor sau de poverile din trecut. Indiferent de motiv, pentru o secundă sau două, toate elementele externe au pierit și chiar am simțit un soi de fericire. O senzație pură, nefiltrată, că exist acolo și atunci; că m-am desprins de narațiunea complexă a vieții mele. Oare la asta se reducea fericirea? Un moment suspendat în timp, când puteai să fugi de tine însăți? Când lăsai în urmă lucrurile care te bântuiau, furându-ți somnul și-ți aminteai că existența temporală era de o frumusețe răpitoare? Oare vântul și frigul ucigător — alături de valurile zgomotoase — erau menite să-mi aducă aminte că simplul fapt de a mă găsi acolo reprezenta o sursă a fericirii în sine?

M-am mai plimbat încă o milă, dar a început să ningă. Ușor la început — o cascadă blândă de fulgi șovăielnici. Însă peste un minut, viscolul a pus stăpânire peste plajă; ningea atât de tare, încât vizibilitatea se apropia de zero și nu mai zăream în fața mea decât un vid alb. M-a luat prin surprindere, iar seninătatea tăcută a spațiului m-a adus imediat cu picioarele pe pământ: trebuie să plec naibii de pe plaja asta cât mai repede.

Dar cum vizibilitatea era redusă, nu mi-a venit deloc ușor să îndeplinesc această sarcină. Mi-am plecat fruntea și am înfruntat viscolul, încercând să merg chiar pe urmele mele. Înaintam cu dificultate, ochii mă înțepau din cauza vântului care mă biciuia, iar mâinile îmi înțepeniseră. Clipa de fericire curată și absolută se transformase într-un drum lung, obositor și cu perspective nu dintre cele mai fericite.

Apoi, din senin, ninsoarea a încetat. Ca și cum cineva ar fi apăsat pe un întrerupător celest, oprind mașinăria cu fulgi. Plaja — înghețată acum din pricina furtunii neașteptate —

devenise din nou a mea. M-am întors cât am putut de repede la mașină. Am urcat în ea, am dat radiatorul la maximum și m-am privit în oglinda retrovizoare. Fața mi se înroșise îngrozitor, iar pe gene și sprâncene aveam gheață. Imediat însă ce aerul fierbinte mi-a reglat cât de cât temperatura, am simțit acel entuziasm straniu care te copleșește după ce treci printr-un pericol fizic și reușești să te salvezi.

Asta este cea mai mare ușurare din lume — să știi că ai reușit să scapi din ceva ce nu ar fi trebuit să ți se permită din start.

Am stat în mașină zece minute bune, așteptând să-mi revin. Mai târziu, mi-am dat jos geaca și mănușile — se încălzise deja înăuntru — și am pornit înapoi spre Halifax. Dar chiar la capătul drumului spre plajă, am văzut lipit pe o cutie poștală un afiș, ce flutura în vânt. Pe acesta scria:

DE ÎNCHIRIAT. SUNAȚI LA SUE: 555.3438

Cutia poștală se găsea în capătul unei alei. Intrigată, am cotit într-acolo și, după câteva sute de metri, am dat peste o casă modernă în stil scandinav. Avea obloanele trase și nu se zărea nicio lumină. Ușa nu avea totuși niciun oblon. M-am uitat înăuntru și am văzut o cameră de zi simplă, cu mobilă rustică și o sobă pântecoasă într-un colț.

În mintea mea a prins contur o imagine: eu, așezată într-un scaun lângă sobă, citind Melville sau Flaubert și ascultând muzică clasică la radio. M-am întors la mașină, am condus până la cutia poștală și am sunat-o de pe mobil pe femeia al cărei număr era trecut pe afiș.

Norocul îmi surâdea. Sue Macdonald locuia la cinci minute depărtare — și s-a întâmplat să fie acasă când am sunat-o.

— Chiar vreți să închiriați casa? m-a întrebat, părând surprinsă și cu o voce gâjâită, ce sugera o viață lungă, dominată de țigări.

— Dacă nu s-a dat, am răspuns.

— Să se dea? E februarie în Nova Scotia — la dracu, normal că e disponibilă. Aşteptaţi puţin, vin cât ai clipi.

A apărut câteva minute mai târziu — o femeie trecută bine de cincizeci de ani, cu păr scurt şi încărunţit, purtând blugi şi un pulover mâncat de molii, pe sub un palton bărbătesc. În colţul gurii îi atârna o ţigară. Am plăcut-o imediat, chiar dacă ea m-a privit suspicios.

— Dacă nu vă supăraţi, mi-a spus deschizând uşa de la intrare, vă ascundeţi de cineva sau...?

— Nici vorbă de ceva atât de spectaculos, a [illegible]inţit. Am fost concediată, am primit o compensaţie frumoasă şi m-am hotărât să mă retrag undeva până când îmi pun ordine în gânduri...

— Păi, aţi nimerit în locul potrivit. Aici singura companie vor fi gândurile dumneavoastră. Plaja Martinique e moartă iarna. Acum vreo doi ani, a trebuit să împuşcăm pe cineva ca să avem parte şi noi de un cimitir.

Casa era — după cum mă aşteptam — simplă, dar cu un oarecare farmec ascetic. Mobilierul se dorea mai degrabă util decât stilat. Un fotoliu foarte confortabil, un balansoar tradiţional, un pat dublu înalt, în camera de la etaj, o bucătărie funcţională cu dulapuri din lemn de pin, un radio mare cu unde scurte, pe măsuţa de cafea de lângă sobă. Televizor nu exista.

— Acum presupun că principalele două întrebări pe care le aveţi sunt: cum naiba se încălzeşte hardughia şi în cât timp pot să mă mut? Ei bine, casa e dotată cu un boiler pe ulei, căruia îi dau drumul o dată pe zi, ca să mă asigur că nu îngheaţă ţevile. Dacă vă hotărâţi să închiriaţi locul, îl pornesc imediat şi până mâine se încălzeşte. În cămara din spate sunt depozitate şi lemne, pe care le puteţi folosi la sobă. În rest, totul este electric, aşa că nu veţi avea probleme cu gătitul. Ce naiba ziceaţi că aţi făcut acolo în sud?

— Păi, n-am zis... dar am lucrat în finanțe. Acum încerc să termin o carte ce se bazează pe lucrarea mea de doctorat.

Femeia m-a privit chiorâș.

— Aveți doctoratul?

Am dat din cap că da.

— Unde?

— Harvard.

— Am auzit de ea. Și despre ce e vorba în lucrarea dumneavoastră?

I-am povestit, în timp ce și-a aprins o altă țigară.

— Și eu am început odată, pe vremuri, tot un doctorat în literatură engleză. Jane Austen și literatura engleză, bla, bla, bla...

— Și nu l-ați terminat?

— M-am întors de la McGill într-o vară, m-am încurcat cu un pescar de prin partea locului și am fost îndeajuns de proastă ca să-mi iau la revedere de la Montreal și să trăiesc cu tipul ăsta următorii douăzeci de ani.

— După care...?

— După care a avut tupeul să moară din cauza unui atac de cord — frângându-mi și mie inima în același timp.

— Îmi pare rău.

— Nu atât de mult cât îmi pare mie.

— Când a murit?

— Acum unsprezece ani — și problema e că am senzația că abia ieri s-a întâmplat. Scuze, m-am cam lăsat dusă de val. Chiria este o sută pe săptămână și pentru banii ăștia o să vă schimb lenjeria de două ori pe săptămână, iar o fată de prin partea locului o să vină pentru curățenie, în fiecare marți. Cât aveți de gând să vă ascundeți aici?

— Vreo două săptămâni, cel mai probabil.

— Nu prea v-ați făcut cine știe ce planuri, așa-i?

— Adică în afară de terminarea cărții? Nu, deloc.

Privind retrospectiv, următoarele trei săptămâni au fost cele mai fericite din viața mea. Cum era maxima aceea atât

de citată a lui Pascal despre nefericirea care se reduce de fapt la incapacitatea omului de a sta singur într-o cămăruță fără să facă nimic? Ei bine, eu n-am făcut nimic timp de trei săptămâni, dar mi-am petrecut cea mai mare parte din timp într-o încăpere mică. Și mi s-a potrivit perfect.

M-am mutat chiar în după-amiaza zilei în care văzusem casa. Nu numai că fusese curățată de tot praful strâns, dar în soba pântecoasă duduia un foc zdravăn, iar pe masă și pe noptieră am găsit flori proaspete. Frigiderul era plin de lapte și de brânză. Pe masa de lângă balansoar, Sue îmi pusese și două sticle de vin roșu local Nova Scotia. Și un bilet:

Sper că te-ai instalat confortabil. Eu mă urc în Dodge-ul meu în după-amiaza asta și pornesc spre ținuturi mai însorite — în Florida umedă a yankeilor.

Marge — ea este menajera — va veni de două ori pe săptămână să-ți schimbe așternuturile și să aranjeze prin casă. Dacă ai de gând să stai mai mult de trei săptămâni, nicio problemă. Dă-i banii lui Marge.

Sper să termini ce ai de terminat...

Am dat drumul la radio pe CBC Radio 2 — postul local de muzică clasică — și am despachetat lucrurile. Am folosit capătul mesei lungi din camera de zi pe post de birou. Am așezat manuscrisul cărții lângă laptop, iar peste el mai multe creioane bine ascuțite.

A doua zi dimineață, m-am trezit la șase. Am preparat niște porridge și cafea. Am plecat de acasă cum s-a luminat de ziuă și am mers timp de patruzeci de minute pe plajă, plus alte patruzeci de minute drumul înapoi. Afară erau minus cinci grade, potrivit termometrului prins de ușa de la intrare, și nu bătea niciun pic de vânt: o vreme perfectă pentru plimbare. Când m-am întors, abia se făcuse de opt și un sfert. Toată mahmureala dispăruse, alungată de frigul

dimineții și de aerul sărat. Mintea mi se limpezise. Acum puteam lucra.

Și chiar am muncit — cinci ore în fiecare zi. Am parcurs întreg manuscrisul cu plăcere, eliminând toate digresiunile, îmbunătățind argumentele și insuflând ceea ce eu credeam a fi un umor fin într-o carte cât se poate de academică. Am înaintat rapid — mai ales că mi-am respectat cu sfințenie programul. Mă trezeam în zori. Apoi micul dejun. Plimbarea de optzeci de minute (de ce optzeci? Habar n-am — însă așa se întâmpla de fiecare dată), apoi cinci ore dedicate exclusiv cărții, alte două ore de răsfoire a manuscrisului, urmate de o nouă plimbare de o oră și jumătate. După aceea citeam, mâncam de seară și citeam din nou. La zece seara mă urcam în pat.

De unde această nevoie pentru un program atât de rigid? Disciplina ține de impunerea controlului — de credința că, respectând un regim precis și evitând lucrurile ce-ți distrag atenția, poți cumva să-ți pui ordine în viață. Poate acesta era și motivul pentru care mă trezeam așa de devreme dimineața. Disciplina mă ajuta să uit de agenții federali și de ideea că probabil acum se întrebau pe unde mă ascund. Și mă ajuta și să-mi mai temperez convingerea că nimeni nu va citi cartea pe care o rescriam. Dar tot trebuia s-o termin — pentru că reprezenta singurul lucru din viața mea, în acel moment, care-mi oferea un *raison d'être*. Oare sentimentul vinovăției mă ținea în priză? De fiecare dată când străbăteam plaja Martinique, mă gândeam la David: la cât de mult îmi lipsea în fiecare oră din zi; la cât de mult îi plăcea să meargă prin nisipul de la Popham; trupul lui întins pe șosea care continua să-mi apară aievea în fața ochilor; la expresia — așa-mi închipuiam eu — de uluire de pe chipul lui, de parcă ar fi vrut să spună: *deci asta-i tot?* Încă mai încercam să mă conving că David și-ar fi dorit să mai trăiască; că n-ar fi fost niciodată atât de disperat, încât să...

Iubitul care ți-a stat alături când ai scris lucrarea de doctorat moare lângă o plajă... după care tu te apuci și închiriezi o casă chiar pe plajă, ca să desăvârșești transformarea acelei lucrări într-o carte.

Dumnezeule, cu toții suntem prizonierii trecutului nostru. De ce nu ne putem niciodată elibera de greutatea lui malefică și de felul în care ne dictează desfășurarea vieții?

N-aveam răspunsuri la astfel de întrebări. Continuam să lucrez. Nu aveam niciun contact cu exteriorul sau cu stimuli neaveniți, cu excepția știrilor de la radio. Dacă reduci totul la anumite elemente esențiale, poți duce o existență agreabilă — atâta timp cât alegi să nu riști nimic.

Totuși, vina m-a făcut s-o sun pe mama la un moment dat. Am început prin a-i spune despre plecarea mea de la Freedom Mutual. A reacționat clasic:

— Tata va fi foarte dezamăgit. I-ar fi plăcut să ai și tu succes măcar o dată.

Ca de obicei, n-am comentat — înghițindu-mi furia și spunându-i de ce am venit aici.

— Presupun că așa îți umpli zilele, draga mea, nu? Dacă o să fie publicată, trimiți și la biblioteca noastră un exemplar?

— Poți conta pe mine, mamă.

Tăcere. Apoi:

— Sunt foarte supărată pe tine, Jane.

— De ce?

— Doi domni de la FBI au trecut pe la bibliotecă, cerând să discute cu mine. Se pare că tatăl tău a fost acuzat, în mod eronat, de unele încurcături financiare...

— Eronat? am repetat uluită.

— Nu mai fi așa suspicioasă. Tata este un om de afaceri extraordinar.

— Tata e un escroc...

— Așadar, ai crezut tot ce ți-a povestit FBI-ul.

— Dar de unde știai că...

— Agentul Ames m-a informat că te-a in' rogat și că tu i-ai pus la curen. cu ceea ce ș' ai despre afacerile tatălui tău.

— Adică mai nimic.

— Ai coopera' totuși.

— Mamă, erau de la FBI. Pentru Dumnezeu, omul și-a înșelat prietenii, după care m-a făcut și pe mine de zece mii de dolari...

— Nici nu vreau să aud asta.

— Normal că nu. Ar fi prea al naibii de dureros să admiți adevărul. Pentru că asta ar însemna să recunoști că...

— Închid telefonul.

— Necinstea tatei m-a costat serviciul.

— Nu încerca să dai vina pe el pentru...

— *Să dau vina pe el! Să dau vina pe el?* Dar agenții nu ți-au povestit...?

— Mi-au spus o grămadă de jumătăți de adevăruri și m-au întrebat dacă am primit vești de l l. Acum se pare că e fugar din cauza ta...

Atunci am trântit receptorul în furcă. Am făcut singurul lucru de care sunt în stare când lumea mă înfurie teribil. M-am întors la lucru.

Următoarele patru zile, am scris opt ore, în loc de cinci, continuând să fiu nemilloasă cu textul, apropiindu-mă, fără odihnă, de sfârșit.

Am încercat să mă concentrez la ceea ce aveam de făcut — însă, oricât de tare încercam s-o alung, imaginea tatălui meu continua să mă bântuie. De la dispariția lui, speculasem adesea în privința ascunzătorii lui. Trăia sub un alt nume, pe vreo plajă din America de Sud? Să-și fi schimbat identitatea fizică, cumpărându-și un pașaport uruguayan și combinându-se cu vreo *puta* de douăzeci de ani, care îl putea ascunde în bârlogul ei? Oare se furișase înapoi în State și — folosind un număr fals de asigurări sociale — ducea un trai simplu, într-unul din orașele fără identitate?

Oh, cât îmi doream să scap de aceste gânduri! Dar există vreo metodă să-ți scoți din cap un părinte rău? Cu toate că poți reuși să treci peste toate traumele psihice provocate de el, ele nu vor fi niciodată uitate. Sunt ca o pată permanentă, încăpățânată, pentru care niciun înălbitor nu-și dovedește eficiența.

Totuși, furia are beneficiile ei, dacă știi cum să-i folosești forța ca să te ajute să înaintezi. Prin urmare, cele opt ore zilnice de scris s-au extins la zece și am ajuns să lucrez și noaptea când, din pricina insomniei, mă trezeam pe la trei dimineața. Nu mai dormeam decât maximum cinci ore pe noapte. Cu excepția celor două ture pe plajă — și a drumului făcut ocazional pentru cumpărături la magazinul general —, m-am axat pe scris.

Am terminat cartea pe la șase seara, într-o duminică. Am tastat ultima propoziție și am privit fix ecranul laptopului timp de câteva minute lungi, gândindu-mă: *Și după toate astea, n-o s-o văd niciodată pe rafturile unei librării.* Dar măcar scăpasem de-o grijă.

A doua zi de dimineață, după micul dejun și obișnuita plimbare pe plajă, m-am urcat în mașină și am plecat la Halifax. Prima oprire a fost la un internet café de pe Spring Garden Road. Inboxul meu era descurajant de gol — un mesaj de trei rânduri de la mama: *„Sper că nu-mi mai porți pică. Nu știu de ce, dar tot ce spun eu te scoate din sărite. Aș aprecia nespus dacă m-ai suna..."* Visează în continuare! Un e-mail liniștitor de la Dwight Hale: *„Biroul nu mai pare interesat să te interogheze despre perioada petrecută la Freedom Mutual, așa că te poți întoarce acasă când dorești"*. Un salut rapid de la Christy: *„Ce-i cu dispariția asta neașteptată? N-ar strica să-mi trimiți și mie două, trei vorbe despre locul în care te afli și despre cum te simți"*. Iar următorul mesaj de la Biroul de recrutare de la Harvard:

Stimată domnișoară Howard,

Am observat că v-ați înregistrat din nou pentru obținerea unui post academic. Ați putea să ne sunați în cel mai scurt timp pentru a discuta despre un post care a devenit disponibil la departamentul de engleză al Universității de Stat New England?

Cu stimă,
Margaret Noonan

Mi-am mușcat buza când am citit cuvintele *Universitatea de Stat New England*, știind că aceasta ocupa locul al treilea în topul preferințelor elevilor care treceau prin liceu, fără să le pese prea tare de ceva și care intenționau să procedeze la fel și în colegiu. Însă... era un post liber. În ciuda banilor de la bancă, îmi tot ziceam că aveam nevoie de un serviciu, de aceea și trimisesem e-mailul către Harvard, în urmă cu o săptămână, în care spuneam că eram în căutarea unui post academic. Și cum aș fi putut face un lucru riscant, cum ar fi să-mi petrec un an de zile la Paris — sau să hoinăresc prin America de Sud —, când o slujbă la o universitate oarecare (chiar dacă din Boston) îmi era la îndemână.

Și stând într-un internet café, într-o dimineață mohorâtă de februarie, din Halifax, puteam vedea în fața ochilor cursul acțiunii pe care nu trebuia să o întreprind: să-i dau telefon lui Margaret Noonan, să mă întorc în Boston, să mă prezint la interviu și să devin profesoară cu normă întreagă, regretând mai apoi că alesesem o fundătură din punct de vedere profesional.

Nu suna la Harvard, mi-am poruncit în sinea mea, în acel internet café din Halifax. Nu m-am putut abține însă. Și am obținut slujba. Și când am acceptat-o, m-am gândit: *Farmecul siguranței ne împinge să adoptăm un stil de viață pe care am prefera în mod normal să-l ocolim.*

Doi

Biroul meu de la Universitatea de Stat New England se găsea la subsolul unei clădiri urâte din beton. O încăpere micuță cu o fereastră îngustă, întotdeauna murdară de noroi. Puțina lumină naturală care pătrundea înăuntru se refracta așadar printr-o prismă de sticlă pătată. Când ningea — și a nins mult în Boston în iarna aceea — fereastra dispărea cu totul, iar eu trebuia să mă mulțumesc cu neoanele care asigurau iluminatul în clădire.

— Cel mai nou membru al departamentului primește întotdeauna Vizuina Neagră, mi-a spus Daniel Sanders, după mi-a oferit postul.

Dețineam poziția de asistent universitar de engleză. Postul apăruse când profesoara de dinainte — o specialistă în literatura americană a secolului al XX-lui, pe nume Deborah Holder — murise rapid, în urma unui cancer la stomac. Boala a curățat-o la numai trei săptămâni după stabilirea diagnosticului.

— Toți cei din departament au iubit-o sincer pe Debbie, mi-a povestit Sanders, în timpul prânzului de după interviu. Avea doar treizeci și unu de ani, căsătorită, mamă a

unui băiețel și era extrem de populară printre studenți. În plus, viitorul ei academic părea unul strălucit. A fost o vedetă — și drăguță pe deasupra. Poate nu procedez cum trebuie, povestindu-ți toate astea, dar prefer să știi pe cine vei înlocui, decât să auzi după aia tot felul de bârfe despre cât de tare o iubea toată lumea.

— Apreciez sinceritatea dumneavoastră.

— Ăsta-i stilul meu. De aceea, voi fi direct și în privința altor aspecte. După cum știi, postul este unul temporar, deocamdată. Poate fi al tău definitiv numai dacă vei publica o carte în următorii patru ani, iar aceasta va atrage un nivel rezonabil de atenție din partea presei academice. Așa că trebuie să publici cartea cât mai repede posibil. În al doilea rând, trebuie să-ți mărturisesc că întreg departamentul știe că ai avut o relație cu David Henry.

— Înțeleg, am rostit, mustrându-mă în sinea mea că am fost așa de naivă să cred că nimeni din New England nu aflase despre această parte a vieții mele.

— Nu-ți spun toate astea ca să te simți stânjenită și nici ca să te judec. Trebuie doar să știi că în timpul procesului de evaluare am discutat cu profesorul Hawthorden de la Harvard. A avut numai cuvinte de laudă despre tine — dar l-am întrebat dacă relația ta cu David Henry i-a provocat probleme, atât lui, cât și celorlalți membri ai departamentului. M-a informat că te-ai purtat cu foarte multă discreție.

— Profesore, povestea e de domeniul trecutului, l-am întrerupt. Și sper să nu fiu categorisită în cadrul departamentului doar pe baza unui lucru foarte intim, care n-a fost discutat cu *nimeni*, niciodată, și care nu are nicio legătură cu lucrarea mea de doctorat...

— Care a fost considerată drept o bijuterie rară, mi-a continuat el propoziția. Nu ți-aș fi oferit slujba dacă n-aș fi fost convins de asta și dacă n-aș fi știut că „relația" cu pricina e deja istorie acum și că nu se va mai repeta în viitor.

— Ce s-a întâmplat cu profesorul Henry nu se va mai repeta, domnule.

Dar iată cum descopeream una dintre legile importante ale vieții: trecutul se repercutează în tot și în toate. Dacă ești norocos, numai tu îți dai seama. Însă dacă viața ta intră pe domeniul public, ți se va reaminti mereu că asupra ta plutesc umbre și suspiciuni.

Profesorul Sanders a hotărât că asigurările date de mine merită să fie crezute. Imediat după aceea, mi-a confirmat că am primit slujba — atâta timp cât mă puteam prezenta la lucru în lunea următoare, adică peste patru zile.

— Nicio problemă, dar trebuie să arunc o privire peste cursurile ținute de profesoara Holder.

În aceeași după-amiază, am fost condusă în biroul lui Deborah Holder. Încăperea arăta de parcă ar fi fost și acum ocupată de cineva. Am rămas în pragul ușii, alături de profesorul Sanders, și am privit rafturile ticsite. Am observat ceea ce păreau a fi ediții princeps din Emily Dickinson și Sinclair Lewis, teancuri de lucrări, un poster înrămat al metroului din Paris și un avizier plin cu fotografii. Toate înfățișau scene de familie. Deborah Holder fusese o femeie drăguță, cu păr negru pieptănat pe spate și un zâmbet frumos. Judecând din fotografii, stilul ei vestimentar includea obligatoriu puloverele și blugii albaștri, la fel ca bărbatul cu barbă, de peste treizeci de ani, care apărea alături de ea în multe instantanee. Apoi era băiețelul ei, surprins la diferite vârste, ultima dintre fotografii arătându-l pe la vârsta de patru ani, îmbrățișându-și mama, acum trasă la față, palidă și având capul, fără păr, acoperit cu o eșarfă.

Am înregistrat cu atenție toate detaliile din birou. Totul în jur vorbea de o viață în plină desfășurare. Ca și cum Deborah Holder ar fi ieșit doar pentru câteva minute și ar fi trebuit să se întoarcă dintr-o clipă în alta. Profesorul Sanders parcă mi-a citit gândurile, pentru că mi-a spus:

— S-a externat singură de la Mass General, după ultima ședință de chimioterapie, insistând că se simte îndeajuns de bine ca să predea. După cum s-a dovedit, a plecat de la spital abia atunci când i-au confirmat că nu se mai poate face nimic pentru ea. Dar era hotărâtă să se întoarcă la studenții ei și să ascundă tuturor ce diagnostic i s-a pus. Evident că putem să-l rugăm pe soțul ei să-i ia lucrurile de aici, dacă nu vrei să lucrezi în Vizuina Neagră... Acel birou nu este la fel de spațios. De fapt, este cam înghesuit. Dar...

— Acesta îmi convine așa cum e.

Sanders a dat din cap aprobator, apoi mi-a făcut semn să-l urmez la el în birou — o încăpere spațioasă, cu rafturi pentru cărți până sus la tavan, un pupitru din lemn de stejar, stampe Hogarth înrămate cu Londra secolului al XVIII-lea (specialitatea lui era Swift și contemporanii săi), un covor persan tocit, care acoperea linoleumul cenușiu. M-a îndemnat să mă așez pe scaunul din fața biroului.

— Nu știu tu, dar eu simt nevoia de o tărie. Biroul lui Deborah e...

Nu și-a terminat propoziția.

— N-o să refuz un pahar, i-am spus.

Sanders a deschis un dulap și a scos o sticlă de Teacher's și două pahare.

— À la Philip Marlowe, *n'est-ce pas*? m-a întrebat, turnându-mi două degete.

— Nu știam că Raymond Chandler se numără printre specializările dumneavoastră, am răspuns, acceptând paharul.

— Nu, nu se numără. Am făcut greșeala să mă îngrop în epoca lui George al III-lea. Măcar tu te ocupi de ceva mai concret, mai recent, mai la curent cu problemele de azi ale țării noastre.

— Oare totul trebuie să aibă relevanță contemporană imediată? am întrebat, ciocnind paharul cu el.

— Potrivit demenților filistini care se află în consiliul acestei universități... ei bine, nu mai există nicio rațiune în găsirea unor fonduri suplimentare pentru științele umane, ca să nu mai vorbim de cele care se ocupă exclusiv de trecut. Scuză-mă, am început s-o iau pe arătură.

— Nu aveți de ce să vă cereți scuze. Furia dumneavoastră pare întru totul întemeiată.

— Tu ai studiat la Smith și la Harvard, dar trebuie să înțelegi că studenții din universitatea noastră au fost în mare parte elevi de nota șapte în liceu și nu te vor uimi cu opiniile lor inteligente despre *Sora Carrie*. Acestea fiind zise, aș mai adăuga doar că, ținând cont de competiția nebunească pentru locurile din Ivy League și din colegiile mai bune, specializate în artele liberale, ne bucurăm totuși de un nivel oarecum îmbunătățit al studenților — care sunt lipsiți de inspirație, dar nu totalmente idioți — și cred că iar m-am apucat să aberez...

A deschis un sertar și a scos trei dosare voluminoase.

— Iată notele de curs ale lui Debbie Holder. Te așteaptă un weekend lung, dacă vrei să fii pregătită când ai să-ți înfrunți elevii luni de dimineață.

Avea perfectă dreptate în această privință. M-am dus direct acasă și mi-am petrecut următoarele două zile îngropată în hârtiile fostei profesoare. Uneori mă simțeam ca un intrus, când citeam notițele ei. Curând, am început să înțeleg ideile principale ale cursului și părerea ei despre naturaliști și Dickinson. Au fost momente când am dezaprobat-o vehement — mai ales când încerca să găsească laitmotivele din Dreiser. Însă analizele ei asupra ritmurilor metrice interne ale lui Dickinson — și metafizica poeziei acesteia — m-au impresionat teribil. Pasiunea de care dădea dovadă pentru subiectul discutat era remarcabilă, dar și intimidantă. Trebuia să recunosc că avea multe clase deasupra mea; și un talent nativ când venea vorba să stăpânească fluxul ideilor literare.

Normal că m-am simțit invidioasă — dar genul acela de invidie care apare când vezi pe cineva din domeniul tău că reușește să joace la un nivel mai înalt. Cititul notițelor ei s-a dovedit a fi un proces trist și lucid în același timp. Până la sfârșitul săptămânii, am realizat ce pierdere uriașă reprezenta Deborah Holder pentru lumea literelor.

Când m-am întors la universitate luni de dimineață, mă cuprinsese o stare de angoasă cumplită. Prima mea zi ca profesoară. Am intrat în sala de curs afișând un zâmbet ferm, însă o voce din mintea mea îmi spunea întruna: *Un singur gând le trece prin cap acum: „Tu nu ești Deborah Holder"*.

La prima oră trebuia să predau o lecție despre „Autorii americani originali", care includea noile mișcări din poezia americană a secolului al XX-lea, de la Ezra Pound până la Allen Ginsberg. Potrivit notițelor făcute, Deborah Holder urma să înceapă discuțiile despre poezia lui Wallace Stevens „Treisprezece feluri în care poți privi o mierlă". Când am ajuns la catedra sub formă de pupitru, am constatat că mă aflu în fața a șaptesprezece studenți (mă ambiționasem să le învăț numele în weekend). Păreau cu toții plictisiți, pe jumătate adormiți și probabil dorindu-și să se afle în orice alt loc, numai aici nu. Mi-am scris numele pe tablă, iar dedesubt programul de la birou și extensia numărului de telefon. În timp ce notam informațiile, simțeam cum creta mi se topește între degetele transpirate.

Aveam trac. Aproape că tremuram nervoasă, îngrozită că mă voi da de gol: că voi fi prinsă cu mâța-n sac. Nicio altă temere nu afectează așa de tare viața unui adult precum credința intimă că două–trei cuvinte alese prost vor arăta lumii ce ratat ești în fond.

După ce am terminat de scris, am închis ochii pentru o zecime de secundă și mi-am spus în sinea mea că spectacolul trebuie să continue. M-am răsucit pe călcâie și m-am pregătit să-mi înfrunt studenții.

— În regulă, acum putem începe.

Am inspirat adânc şi m-am pus pe vorbit, oprindu-mă abia după o oră. Treptat, îndoiala a fost înlocuită de o senzaţie tot mai intensă că mă descurc binişor. După ce le-am explicat cât de stânjenită mă simt să preiau orele profesoarei Holder şi că realizez că iau locul unei persoane de neînlocuit, am început să le vorbesc despre „Treisprezece feluri în care poţi privi o mierlă" şi despre faptul că poemul, după cum sugera şi titlul, abordează simultan o idee simplă şi una complexă.

— Felul în care interpretezi tot ceea ce-ţi oferă viaţa determină şi cât anume din naraţiunea vieţii este prestabilită deja. Percepţia *reprezintă* totul. Alegem să privim lumea într-un anume fel. Această percepţie se poate — şi de cele mai multe ori *aşa* se întâmplă — schimba pe măsură ce înaintăm în vârstă. Dar conştientizăm întotdeauna faptul că, aşa cum Stevens a observat cu luciditate, există treisprezece feluri de a privi o mierlă... şi că, la fel ca în cazul multor altor lucruri din afara domeniului empiric, nu putem vorbi despre un punct de vedere definitoriu. În viaţă, totul este subiectiv.

Am simţit că i-am pierdut puţin când am pomenit de domeniul empiric, dar eram încântată de felul în care mă descurcam şi de faptul că, pentru o clipă sau două, reuşisem să le captez atenţia.

Cursul de naturalism american s-a dovedit a fi ceva mai dramatic. Participau peste cincizeci de studenţi, iar mulţi dintre ei păreau să facă parte din brigada de şoc. Probabil că-şi aleseseră cursul doar ca să facă numărul necesar de credite pentru cursurile de engleză. Jucătorii de fotbal — zgomotoşi, înnebuniţi să facă pe grozavii — stăteau în grup compact şi nu se fereau să vorbească tare în timp ce predam, strecurându-şi bileţele întruna şi, în general, fălindu-se cu ignoranţa lor comună în faţa celorlalţi. Pierdute printre ei,

se găseau și câteva majorete — fete blonde, cu picioare musculoase, care aveau nume precum Babs și Bobbi, venind cel mai probabil din suburbii și care aveau să se mărite cu unii dintre zdrahonii ce-și dădeau aere ca să mă enerveze pe mine.

Încercam să analizez scena judecății din *O tragedie americană*, unde Clyde recunoaște că „i-a trecut prin cap" să-și ucidă prietena însărcinată — și felul în care Dreiser se joacă inteligent cu sentimentul culpabilității, care ne determină pe noi toți să vrem să ne descărcăm sufletul, chiar dacă asta înseamnă regizarea propriei distrugeri. Chiar când mă înfierbântasem asupra subiectului, cel mai solid și mai înalt din gașca fotbalistică s-a răsucit și a început să pălăvrăgească tare cu una dintre majorete, care chicotea prostește. M-am oprit în mijlocul frazei și am izbucnit:

— Tu... am spus.

Tipul a continuat să vorbească.

— Tu... am repetat.

Tipul m-a ignorat.

Am aruncat pixul pe catedră și m-am repezit ca o furtună pe culoarul dintre bănci spre locul lui. Băiatul continua să trăncănească nestingherit cu fata.

— Tu...

În sfârșit s-a uitat la mine.

— Vreți ceva? m-a întrebat.

— Cum te cheamă?

— Dar de ce vă interesează?

— Acesta este cursul meu, iar tu te afli în clasa mea și ai un comportament nepoliticos, care deranjează.

S-a răsucit spre prietenii săi și s-a strâmbat, de parcă ar fi vrut să spună: *Vă vine s-o credeți p-asta?* Furia mea a atins cote maxime.

— Numele tău.

A continuat să se strâmbe. Atunci am dat cu pumnul în bancă.

— Numele tău, *acum*.

S-a așternut o tăcere șocată, exact când Domnul Fotbal a realizat că tocmai întrecuse măsura și intrase pe un teren periculos.

— Michaels, a rostit într-un târziu.

— Ei bine, domnule Michaels, strânge-ți lucrurile și ieși afară. Din acest moment te afli pe lista de raportare la decan.

M-a privit uluit.

— Nu puteți face asta, a zis, părând brusc doar un băiețel speriat.

— Oh, ba bine că nu. Te afli pe lista de raportare și părăsești clasa chiar acum.

— Păi, dacă mă includeți în lista de raportare...

— Nu e vorba de niciun „dacă", domnule Michaels. Sunteți deja inclus în listă.

M-am răsucit pe călcâie și m-am îndreptat spre catedră. Michaels nu s-a mișcat, dar a căutat sprijin la cei din gașcă. Brusc, toți ceilalți s-au ferit să-l privească direct în ochi.

— Așteptăm să pleci, domnule Michaels, am spus. Ori poate e nevoie să-i chem pe cei de la pază? Și în acest caz, știi că te așteaptă exmatricularea, nu?

O altă tăcere lungă. Michaels s-a întors din nou spre colegii lui, implorându-i din priviri să-l ajute. Dar niciunul nu și-a ridicat ochii din pământ.

— Domnule Michaels, n-am de gând să mai repet. Ușa se află acolo. Folosește-o.

Pe chipul lui se vedea mânia. Și-a înșfăcat cărțile și rucsacul și a ieșit ca o vijelie, trântind ușa în urma lui. N-am scos niciun cuvânt timp de cincisprezece secunde. Apoi, pe un ton cât mai calm cu putință, am întrebat:

— Așadar, unde am rămas?

Și mi-am continuat cursul.

După oră, m-am întors în biroul meu, unde am întocmit raportul către decan, în care am detaliat evenimentul din

timpul cursului și motivul pentru care Michaels a fost dat afară. Un raport către decan reprezenta o problemă destul de mare la Universitatea New England. Citisem despre el în regulamentul stufos al facultății, pe care-l primisem de la profesorul Sanders cu o săptămână în urmă, și observasem că putea fi folosit „doar dacă un student încalcă toate regulile unei ore de curs și/sau se angajează în acțiuni de subminare sau dăunătoare. Am recitit fraza cu pricina înainte de a începe să scriu raportul și chiar am inclus-o în comentariile mele cu privire la comportamentul nepoliticos și ignorant al domnului Michaels. Apoi am trimis un exemplar la Alma Carew, decanul studenților, și altul la profesorul Sanders. O oră mai târziu, Sanders bătea la ușa biroului meu.

— Ai avut o primă zi plină de evenimente, mi-a spus.

— N-am de gând să mă las călcată în picioare de un student, profesore.

— S-a dus vorba că te-ai angajat într-un act de forță fizică.

— Michaels v-a spus asta?

— Nu, Michaels i-a spus antrenorului. Așa cum i-a mai spus că i se va face un al doilea raport către decan trimestrul acesta, ceea ce înseamnă exmatriculare automată până la toamnă.

— Prin urmare, n-o să piardă începutul sezonului fotbalistic.

— Este jucător de hochei, Jane. Căpitanul echipei — și un dobitoc notoriu. Primul raport către decan i s-a făcut pentru că a aruncat cu pocnitori în toaletele din vestiarele fetelor. O glumă extrem de inteligentă.

— Ei bine, nu m-am angajat în nicio formă de violență fizică.

— Dar ai lovit cu pumnul în bancă.

— Întocmai — însă doar ca să-i atrag atenția pe care refuza să mi-o acorde atunci când...

— Da, am auzit toată povestea de la unul dintre spionii mei din clasă.

— Nu știam că sunt supravegheată, profesore.

— Ba să fii fericită că ești. Persoana respectivă te-a susținut și mi-a mărturisit că Michaels a meritat-o cu vârf și îndesat.

— Și numele persoanei este...?

— Doar nu te aștepți să-mi trădez informatorii, nu? Pot să-ți spun doar că studenta respectivă...

Așadar este vorba de o „ea".

— ... a rămas impresionată de felul în care nu l-ai lăsat să te umilească. Michaels este genul acela de bădăran care se descurcă în orice situație, pentru că înțelege puterea intimidării. Te-ai prins de chestia asta și te felicit. Dar avem o problemă acum. Nu numai că Michaels este căpitanul echipei de hochei, dar este și „fuzeta întregii structuri ofensive" — da, așa s-a exprimat antrenorul. În weekendul ăsta au un meci important împotriva celor de la U. Mass. Dacă universitatea n-are de ales și acceptă cel de-al doilea raport, atunci băiatul este suspendat restul trimestrului. Ceea ce implică faptul că duminică nu va juca. Iar dacă New England pierde din cauza asta...

— Borcanele or să se spargă în capul meu.

— Evident, iar întregul departament de engleză va primi numai castane. Potrivit membrilor din consiliul de administrație, care sunt maniaci după întrecerile sportive, noi vom fi vinovați că am pierdut un joc important, în baza căruia ei s-ar fi ales cu un nenorocit de trofeu, pe care eu nu dau doi bani. În consecință, cu asta ne vor scoate ochii la anul, când se vor stabili bugetele pe fiecare departament.

— În concluzie, vreți să anulez raportul către decan.

— Nu, nu eu vreau asta. Ci decanul studenților, directorul departamentului de sport, directorul financiar și președintele universității. Personal, mă doare-n cot de chestia asta...

Însă dacă are impact asupra departamentului... meu... *al nostru.*

— Și dacă refuz...?

— Nu-mi faci niciun favor. Și-apoi nici tu nu pornești cu dreptul. În orice caz, nu am cum să-ți influențez decizia, pot doar să-ți spun, sincer, că aș prefera să-l lași în pace pe dobitoc de data asta.

— Vreau ca Michaels să-și ceară scuze, am zis. În scris.

— Sunt convins că va fi posibil.

— Și mai vreau o asigurare că n-o să mai îndrăznească să-mi facă o astfel de figură a doua oară.

— Nici asta nu cred că va fi o problemă. Îți rămân recunoscător, Jane. Mă scutești de o mare bătaie de cap.

Scuzele au sosit chiar a doua zi de dimineață — o scrisoare așternută rapid pe o bucată de hârtie ruptă dintr-un blocnotes și mâzgălită în așa hal, încât răzbătea de la o poștă dorința lui Michaels de a nu-mi da satisfacție. Abia am descifrat cele câteva rânduri scrise cu pixul:

> *Stimată doamnă profesoară Howard*
> *Îmi cer scuze pentru comportamentul meu nepoliticos din timpul cursului de ieri.*
> *N-o să se mai întâmple niciodată, în regulă?*

Apoi numele și semnătura. Am vrut să mă duc la profesorul Sanders, să-i arunc scrisoarea pe birou și să-i spun că ăsta e genul de răsplată pe care-o primești când lași hățurile din mână. Am hotărât însă că e mai bine să dau uitării întreaga chestiune.

A doua zi, cursul meu de modernism american s-a desfășurat fără incidente. Am analizat lucrarea „Însemnări spre o ficțiune supremă" a lui Stevens, oprindu-ne asupra replicii: „Trebuie să redevii un om ignorant / Și să vezi din nou soarele cu ochi neștiutori / Și să-l vezi așa cum este el".

— Din nou, am spus, Stevens și-a concentrat atenția asupra uneia dintre cele mai cunoscute credințe americane: reinventarea. Totuși, el alege să o tempereze prin percepție: felul în care te uiți la ceva determină și felul în care acel ceva arată pentru tine. Ori poate că el dorește să ne transmită singura modalitate de a scăpa de realitatea concretă și anume să acceptăm că trebuie să încercăm cumva să reinterpretăm tot ceea ce vedem în fiecare zi.

Studenții s-au arătat relativ interesați de subiect și au pus întrebări rezonabile. Dar una dintre fete m-a impresionat imediat cu inteligența sa mult peste media celor ce studiază la New England. Păstrase tăcerea în timpul primului meu curs, dar când am ajuns la sesiunea de întrebări și răspunsuri de la sfârșitul discursului meu referitor la „Însemnări spre o ficțiune supremă", a ridicat mâna timid și m-a întrebat cu o voce tremurândă:

— Credeți că viața profesională ultraconservatoare a lui Stevens l-a forțat să aleagă un asemenea limbaj experimental?

Hei, o studentă care gândește...

— O întrebare excelentă, domnișoară...

— Quastoff. Lorrie Quastoff.

A privit în pământ când și-a rostit numele.

— Ei bine, Lorrie, de ce nu-mi spui mie — și tuturor celorlalți — ce părere ai.

— Nu, mulțumesc.

— Știu că am aruncat mingea în terenul tău, dar pentru asta sunt plătită. Așa cum Stevens era plătit să...

Lorrie Quastoff a continuat să-și țină fruntea plecată, apoi și-a ridicat îngrozită privirea spre mine, realizând că așteptam ca ea să-mi dea răspunsul. Am dat aprobator din cap, cu un gest de încurajare. Într-un târziu, fata a deschis gura:

— Să vândă asigurări. Wallace Stevens a vândut asigurări. Adică, nu s-a ocupat efectiv de vânzarea lor. Era director de agenție al unei firme mari de asigurări din Hartford,

Connecticut. N-a vorbit nimănui despre încercările sale poetice. Când a câștigat Premiul Pulitzer pentru „Însemnări spre o ficțiune supremă", toți ceilalți directori de agenții au rămas foarte surprinși. Habar n-aveau că Stevens scrie poezie în timpul lui liber, așa cum bănuiesc că nimeni de la Connecticut Mutual nu știa că Charles Ives compunea și muzică.

Doamne, Dumnezeule, puștoaica e inteligentă. Dar de ce își tot ține privirea în pământ și se leagănă dintr-o parte în alta când vorbește?

— Știe cineva din clasă cine a fost Charles Ives? am întrebat.

O tăcere profundă.

— Lorrie, te superi dacă ne dai mai multe amănunte...?

— Charles Ives — 1874–1954, a rostit ea pe un ton demonstrativ. Compozitor american, cunoscut pentru folosirea poliritmilor, a politonalității, a sferturilor de ton și a tehnicii aleatorii. Printre lucrările sale notabile se numără „Întrebare fără răspuns" (1906) și „Trei locuri din New England" (1903–1914). A primit Premiul Pulitzer pentru muzică în 1947.

Parcă ascultam un dicționar ambulant, dar fata m-a intrigat extraordinar de tare. Când unul dintre studenți — un tinerel îngâmfat, îmbrăcat cu un pulover crem marca Ralph Lauren — a pufnit la auzul stilului automat, i-am aruncat o privire așa de furioasă, încât a rostit iute un „Scuze" în direcția colegei lui. Lorrie părea să nu fi băgat de seamă.

— De-a dreptul impresionant, Lorrie, am spus. Dar pe lângă faptul că amândoi au lucrat în domeniul asigurărilor și au câștigat Premiul Pulitzer, mai există vreun punct comun între Stevens și Ives?

Haide, fetițo... arată-le colegilor tăi cât ești de deșteaptă și fă-i praf.

Din nou, Lorrie s-a ferit să mă privească în ochi. Din nou, a început să se legene în timp ce vorbea, așa cum face un rabin ortodox când rostește o rugăciune.

— Amândoi sunt responsabili pentru extinderea posibilităților limbajului, în cazul lui Ives fiind vorba de limbajul muzical, iar la Stevens, de abstracționismul reductiv...

Abstracționism reductiv! Bravo!

— ... care i-a permis să vorbească de aspectele metafizice generale într-un stil care, deși bogat în metafore, nu s-a dovedit și pretențios.

Apoi s-a așezat la loc în bancă.

— Extraordinar, Lorrie. Ai punctat perfect în privința limbajului lui Stevens. Însă aș vrea să revin la prima ta întrebare: crezi că viața profesională ultraconservatoare a lui Stevens l-a determinat să experimenteze și mai mult din punct de vedere poetic?

Fata s-a ridicat în picioare.

— Dar nu e vorba despre ce cred eu, ci despre ceea ce credeți *dumneavoastră*, doamnă profesoară...

— Iar eu îți pasez ție întrebarea și chiar dacă pare nedrept, așa stau lucrurile.

— Ce cred *eu*? a repetat ca un automat.

— Da, te rog...

O pauză lungă.

— Cred.. cred... ei bine, eu *chiar* consider că dacă lucrezi într-un loc de-a dreptul plictisitor, precum asigurările, atunci *chiar* ai nevoie de o evadare.

Colegii ei au izbucnit în râs și Lorrie Quastoff, surprinsă de reacția lor prietenoasă, a schițat un zâmbet. Imediat s-a așezat în bancă.

Speram să discut cu ea la sfârșitul orei, dar a dispărut înainte să apuc să-i fac vreun semn. Mai târziu în dimineața aceea, când am dat peste profesorul Sanders pe coridorul

departamentului de engleză, i-am povestit cât de extraordinară a fost Lorrie Quastoff.

— Da, intenționam să-ți vorbesc despre ea, mi-a spus. E o fată mai deosebită. Din câte ți-ai dat seama, un gen de savant...

— Dar nu un savant dement, nu?

— *Noi* nu o considerăm așa în niciun caz, însă alți oameni, da. Vezi tu, Lorrie Quastoff reprezintă un „caz special". Este o fată autistă care se descurcă excelent.

Brusc, totul a părut să capete sens: discursul monoton, incapacitatea de a susține contactul vizual, legănatul înainte și înapoi atunci când vorbea.

— Am acceptat-o după multe deliberări, care n-au avut de-a face cu inteligența ei — de altfel, formidabilă, după cum ai constatat și tu —, ci mai degrabă cu puterea ei de a se integra social în mediul universitar. Până acum, s-a descurcat rezonabil — deși o parte din gașca de golani își mai bate joc de ea din când în când. Nu și-a făcut prea mulți prieteni și i-am desemnat o supraveghetoare, de pe același palier cu ea, care s-o țină sub observație și să se asigure că n-o ia razna. Se pare că are un simț feroce al organizării — supraveghetoarea mi-a mărturisit că e o curățenie impecabilă în camera ei — și un talent absolut remarcabil pentru pedagogie. E încă în primul an, dar am recomandat-o deja pentru un transfer de partea cealaltă a râului, în Cambridge... și cred că cei de la Harvard ar fi nebuni să n-o primească.

— Dacă pot să vă ajut în acest sens, dați-mi de știre. Cunosc foarte bine departamentul de engleză de la Harvard.

Imediat ce comentariul mi-a ieșit pe gură, l-am regretat, pentru că profesorul Sanders cu greu s-a abținut să nu zâmbească.

— Nici nu mă îndoiesc, Jane. Deloc.

Când m-am întors la mine în birou și am trecut în revistă lista cu cei șaptezeci și trei de studenți (ca să fiu exactă)

de la cursul de naturalism american, nu m-am mirat să regăsesc și numele lui Lorrie Quastoff. Cursul se ținea într-o aulă atât de mare, încât n-o văzusem în mulțime. Dar când am sosit la curs, în acea după-amiază, am cercetat rândurile de studenți și am dat cu ochii de ea în spate, undeva în dreapta, izolată de ceilalți. Tot atunci l-am observat și pe Michaels, înconjurat de acoliții lui musculoși și de mimozele blondine. Când ni s-au încrucișat privirile, a rânjit și a luat expresia unui elev obraznic prins de profesoară. După aceea, nenorocitul mi-a făcut cu ochiul de parcă ar fi vrut să spună: *„Credeai că poți să mă exmatriculezi, nu?"*

Am tușit ca să atrag atenția studenților, apoi i-am salutat și am reluat subiectul *O tragedie americană*, discutând scena dramatică și întunecată care duce la executarea lui Clyde pentru o crimă pe care nu o comisese el. După ce le-am stârnit interesul cu detaliile electrocutării, i-am întrebat dacă au idee ce altă lucrare importantă influențase romanul lui Dreiser. Nu mi-a răspuns nimeni — dar în spatele clasei am văzut-o pe Lorrie Quastoff că vrea să ridice mâna, dar ezită, simțindu-se intimidată.

— Domnișoară Quastoff, am zis, se pare că dorești să ne spui ceva.

Imediat ce am menționat numele ei, l-am văzut pe Michaels strâmbându-se batjocoritor către gașca lui. Chiar atunci Lorrie s-a ridicat brusc în picioare. Și cu o voce mult prea tare a rostit:

— Dostoievski. Acesta este răspunsul. Lui Dreiser i-a plăcut la nebunie *Crimă și pedeapsă* și a folosit aceeași temă a vin... vin... vin...

S-a împiedicat de silaba aceea și a continuat s-o repete. Chicotelile ce veneau dinspre Michaels & Co s-au intensificat. Și când l-am auzit imitând-o perfect — *„Vin... vin... vin"* — am explodat.

— Domnule Michaels, am țipat. În picioare. Acum.

S-a așternut tăcerea — și Michaels a părut brusc foarte îngrijorat.

— Am spus: în picioare, *acum.*

Michaels s-a ridicat în picioare, cu ochii fixați într-ai mei — o privire menită să mă intimideze, pe care am ignorat-o cu un gest caustic.

— Ce spuneai? l-am întrebat.

— Nimic.

— Minți și știi foarte bine. O imitai pe domnișoara Quastoff.

— Nici pomeneală...

— Te-am auzit perfect, domnule Michaels. Te-ai apucat să repeți *„vin, vin, vin"*, când domnișoara Quastoff a avut probleme cu acest cuvânt. L-a mai auzit cineva pe domnul Michaels imitând-o batjocoritor pe domnișoara Quastoff?

— Eu l-am auzit, a spus Lorrie Quastoff. Întotdeauna îmi face chestia asta. Întotdeauna mă strigă „mototoalo" sau „Rain Man". E un fanfaron și mereu îi place să se dea mare în fața prietenilor lui.

— Îmi pare rău dacă... a început Michaels.

— Ți-a părut rău și zilele trecute, când m-ai insultat în timpul orei și te-am lăsat să scapi doar cu o simplă scuză și acesta este și motivul pentru care poți participa la cursul meu astăzi. Dar să te apuci să-ți bați joc de o studentă care are probleme de exprimare... o simplă scuză nu te va mai salva de data asta. Îți voi face din nou raport la decan, domnule Michaels — și te asigur că exmatricularea automată se va aplica fără nicio îndoială. Și ieși naibii din clasa mea, acum.

Nu s-a mai uitat la prietenii săi ca să le ceară ajutorul. A pornit valvârtej spre ușă, unde s-a răsucit și mi-a strigat:

— Dacă aveți senzația că o să scăpați ieftin, vă înșelați — și a ieșit trântind ușa după el.

După oră, am rugat-o pe Lorrie Quastoff să mai rămână puțin. Imediat ce toți ceilalți au părăsit sala de curs, s-a

apropiat de catedră și a început să se legene înainte și înapoi, foarte agitată.

— Or să se răzbune de data asta. Pe bune. O să plătesc scump. N-ar fi trebuit să mă puneți pe mine să răspund...

Legănatul ei devenea atât de ritmat, încât am apucat-o ferm de umăr.

— Lorrie, îți promit că nu se va întâmpla nimic, dacă faci ce-ți spun eu.

— Și dacă nu fac ce spuneți?

— Păi, nici atunci n-o să fie sfârșitul lumii. Dar s-ar putea ca tachinările să continue. Te rog, ai încredere în mine.

— O să fie exmatriculat?

— Dac-ar fi după mine, ar merita mai mult de atât.

— Vreți să scriu ceva?

— Mi-ai luat-o înainte.

— Așa cum Dostoievski a luat-o înaintea lui Dreiser.

M-am întors la birou și am scris raportul către decan, bazându-mă pe cuvântul ei. Exact după cum îi spusesem, o oră mai târziu, Lorrie mi-a strecurat pe sub ușă propria declarație semnată și a plecat iute. I-am auzit tocurile păcănind ritmic pe coridor, imediat ce am scos capul pe ușă. Înainte să apuc s-o strig, a cotit în capătul holului și a dispărut din raza mea vizuală. Am ridicat raportul ei. Era scris cu o fluență și o logică uimitoare — în plus, conținea nenumărate detalii, care subliniau atacurile de intimidare la care fusese supusă în ultimul semestru și jumătate din partea lui Michaels și a acoliților lui. Atunci mi-am revizuit paragraful final al raportului, spunând:

> *Este evident și din declarația semnată de Lorrie Quastoff că Universitatea New England a permis ca seria de intimidări serioase și bine coordonate să continue în defavoarea unei tinere cu dificultăți de învățare. Simplul fapt că domnul Michaels este o vedetă a sportului căruia i s-a*

tolerat campania de intimidare dusă împotriva unei studente inteligente, care se întâmplă să sufere și de o formă de autism, ar putea fi interpretat de opinia publică drept un semn că universitatea se interesează mai degrabă de succesul pe plan sportiv decât de protejarea drepturilor și demnității unei studente care a trecut în mod uluitor peste handicapul din naștere. Sunt convinsă că universitatea nu-și dorește să fie acuzată de o asemenea culpă și sunt convinsă că întreaga chestiune contravine tuturor politicilor universității.

Știam că ultimele rânduri vor constitui o adevărată lovitură sub centură, pentru că erau îngroziți de ideea că un astfel de incident s-ar putea transforma într-un caz mediatizat ce îi putea costa destul. Am finalizat raportul, l-am citit încă o dată, l-am semnat și l-am sunat pe profesorul Sanders ca să-l pun la curent.

— Oh, *merde*, a replicat el inițial. Dar dacă tu zici că raportul nu poate fi combătut...

— Nu, nu poate...

— Alții vor judeca asta... pentru că toată tevatura va ajunge la biroul lui Ted Stevens, președintele universității. Și dacă instinctele nu mă înșală, o să vrea să clarifice lucrurile în următoarele douăzeci și patru de ore. Mă îndoiesc că or să-i țină partea lui Michaels — pentru că nimeni nu-și dorește ca reporterii de la *Boston Globe* sau *New York Times* să mișune prin campus. Totuși, trebuie să înțelegi că după asta vei fi privită ca o sperietoare. Administrația va fi alături de tine în mod public, dar te va disprețui în realitate pentru ce i-ai făcut. Hocheiul este un sport de vârf în școala noastră.

Iar președintele universității, Ted Stevens, era un mare fan al hocheiului. Mi-a mărturisit asta când m-a chemat a doua zi în biroul lui să „discutăm" situația. Era un bărbat spre

șaizeci de ani, cu o condiție fizică remarcabilă, care purta un costum foarte conservator, cu o cravată din mătase. Pe un perete din apropierea biroului se zăreau două fotografii cu el și George Bush tatăl. Arăta ca un director executiv cu multă putere (și după o scurtă privire spre rafturile cu cărți, l-am bănuit a fi un admirator al principiilor managementului corporatist). În încăpere se mai găseau decanul studenților Alma Carew (afro-americană, trecută bine de treizeci de ani, vânjoasă, solidă), directorul departamentului de sport Budd Hollander (mic, îndesat, îmbrăcat cu un sacou sport ce nu i se potrivea deloc și o cămașă în carouri), precum și profesorul Sanders.

— Așadar, potrivit avocatului foarte scump și uns cu toate alifiile al domnului Michaels, a spus Ted Stevens, tu ești cea care l-a provocat pe studentul nostru s-o imite pe domnișoara Quastoff.

— Cu tot respectul, domnule, asta e o prostie.

— Cu tot respectul, domnișoară profesoară, mai mulți colegi din clasă îi susțin părerea.

— Colegii aceștia fac parte cumva din gașca lui Michaels? am întrebat.

Lui Ted Stevens nu i-a plăcut deloc întrebarea.

— Nu toți, a răspuns el.

— Ei bine, sunt convinsă că dacă ați sta de vorbă cu domnișoara Quastoff...

— Am stat de vorbă cu domnișoara Quastoff. Mai bine zis, doamna decan Carew a stat de vorbă cu ea.

Alma Carew a intervenit.

— Lorrie mi-a povestit că nu ridicase mâna, dar că tu ai invitat-o totuși să răspundă.

— Da, pentru că adresasem clasei o întrebare și nimeni nu voia să-mi ofere un răspuns. Lorrie Quastoff se comportase excelent în dimineața aceea la cursul despre autorii americani originali și am văzut că știe să-mi răspundă.

— De unde ți-ai dat seama? m-a interogat Alma Carew.

— Era pe punctul de a ridica mâna.

— Lorrie Quastoff neagă faptul că și-a mișcat mâna. A spus că ai strigat-o dinadins.

— Chiar are importanță dacă domnișoara Quastoff a ridicat sau n-a ridicat mâna? a întrebat profesorul Sanders. Ideea e că domnișoara Howard avea tot dreptul să numească orice student dorea. Pentru că nu primea un răspuns la o întrebare generală adresată întregii clase, a rugat o studentă despre care știa că e inteligentă și că citește mult...

— Și despre care mai știa că suferă de autism și că, prezumtiv vorbind, era ținta tachinărilor lui Michaels.

Budd Hollander a intervenit:

— Joey mi-a spus că nu s-a luat *niciodată* de Lorrie Quastoff.

— Declarația ei semnată susține altceva, a spus profesorul Sanders.

— Dar nu are martori, a insistat Hollander.

— Vrei să zici că a mințit în privința hărțuielilor lui Michaels? am întrebat furioasă.

Ted Stevens a intrat și el în discuția noastră.

— Antrenorul Hollander vrea să spună că...

Antrenorul?

— ... e cuvântul ei împotriva cuvântului lui.

— Și al meu, a continuat profesorul Sanders. Pentru că domnișoara Quastoff a venit la răposata profesoară Holder, în semestrul trecut, plângându-i-se că Michaels și amicii lui o necăjeau — iar profesoara Holder, la rândul ei, m-a informat pe mine.

— A făcut ceva în scris, vreun raport? a întrebat Alma Carew.

— Nu, a răspuns profesorul Sanders. Dar, repet, mi-a mărturisit că Lorrie Quastoff era hărțuită de Joseph Michaels. Și dacă nenorocitul ăla nu se întâmpla să fie și căpitanul echi-

pei de hochei, nu ne-am mai găsi cu toții aici, încercând să găsim o cale ca să nu fie exmatriculat.

— Cu tot respectul, profesore, a zis Alma Carew, datoria noastră este să vedem dacă Michaels a fost sau nu provocat să se comporte astfel la ora profesoarei Howard. Știm deja că avea unele probleme cu Michaels...

— *Probleme!* am exclamat, de-a dreptul furioasă. Nenorocitul a fost în mod voit nepoliticos și indisciplinat la cursul de acum două zile — și de aceea i-am întocmit un raport. Am renunțat să-l mai trimit pentru că mi s-a spus că dacă ratează marele meci de campionat de sâmbătă, va fi un dezastru. De aceea, am hotărât să-i mai dau o șansă. Iar el ce s-a gândit? Să-mi facă un semn cu ochiul chiar la începutul cursului și după aceea să batjocorească o studentă cu probleme de exprimare...

— N-ai menționat că ți-a făcut cu ochiul, a spus Alma Carew.

— Am considerat că e irelevant.

— Dar te-a enervat, nu-i așa? a zis Budd Hollander. Atât de tare, încât ai hotărât s-o strigi pe Lorrie Quastoff în speranța că Joey Michaels va...

— Nici vorbă, i-am retezat-o acru, și mi se pare extraordinar că transformați această discuție într-un interogatoriu...

— Întâlnirea noastră nu e un proces, domnișoară profesoară, a spus Ted Stevens.

— Ei bine, mie începe să-mi miroasă a tribunal. Sincer, îmi displace senzația că vreți să mă scoateți vinovată pentru tot ce s-a întâmplat. Trebuie să înțelegeți că băiatul e periculos și nu respectă nicio regulă atunci când vine vorba de comportamentul lui. Ca să nu mai pomenim de lipsa lui de decență față de o tânără care s-a străduit așa de tare doar ca să fie admisă în această universitate.

— Înțelegi ce anume săvârșești dacă insiști cu raportul? a întrebat Budd Hollander. Universitatea noastră n-a mai

câștigat un turneu național de hochei de peste douăzeci de ani. Echipa pe care o avem acum este pe punctul de a realiza o minune — și va juca împotriva echipei U. Mass care este considerată favorită. Joey Michaels este pivotul echipei noastre. Fără el... ei bine, vom fi martorii unei lupte inutile. Este cel mai bun marcator al diviziei noastre și cei din NHL au pus deja ochii pe el...

— Și pentru că l-am lăsat în pace acum treizeci și șase de ore, nu s-a ferit să-și dea în stambă cu atitudinea lui „mai presus de lege", umilind o studentă autistă. Îmi pare rău, dar nu pot să trec peste așa ceva. Aroganța lui este de vină pentru situația în care se află.

— Nu cred că este singura persoană arogantă implicată în această situație, a comentat Alma Carew.

— Pentru Dumnezeu, nu pricep de ce-i luați apărarea băiatului ăstuia, i-am spus. Adică, dacă ar fi rostit vreun epitet rasial împotriva unei persoane de culoare, mă întreb dacă tot așa...

— Întreci măsura, s-a repezit Carew, brusc enervată.

— Mie mi se pare o remarcă perfect rezonabilă, m-a apărat profesorul Sanders.

— *Ajunge,* am auzit destule, a intervenit Ted Stevens.

Ted Stevens a lăsat ca tăcerea să plutească asupra noastră timp de un minut întreg — fără îndoială, o strategie pe care o învățase din cărțile lui de management despre cum să domolești conflictele verbale dintre subalterni. În cele din urmă, a spus:

— Dacă nu vă deranjează, aș dori să discut cu domnișoara profesoară Howard între patru ochi. O să vă contactez până la sfârșitul zilei, ca să vă informez despre următorul pas.

S-au ridicat cu toții în picioare, iar Alma Carew și Budd Hollander nu mi-au zis nimic atunci când au ieșit pe ușă. Profesorul Sanders a clipit ușor în direcția mea. Oare voia să-mi

transmită că trebuie să acționez cu prudență sau că va fi alături de mine, indiferent de rezultatul acestei tevaturi? Cu siguranță, tonul comentariilor sale din timpul „discuției" indica faptul că mă susține oarecum, însă în lumea permanent schimbătoare a politicilor universității nu exista loialitate pe vecie. Atitudinea de bază era: te voi sprijini în mod public, dar în particular te voi săpa.

Așadar, m-am pomenit brusc singură cu Ted Stevens. Pentru că până atunci stătusem cu toții așezați în jurul mesei de conferință, plasată într-un colț al biroului său spațios, președintele s-a ridicat și s-a așezat la masa de lucru din celălalt capăt al încăperii. După ce mi-a făcut semn să iau loc pe scaunul din fața biroului, m-am întrebat dacă nu cumva aplică o altă tactică inspirată din cărțile de management, mai precis dintr-un capitol intitulat „Cum să intimidezi". Și am decis să nu mă las deloc intimidată, încurajată cumva și de ideea că dacă m-ar concedia acum, tipul s-ar alege cu o confruntare publică. Nu mă îndoiam că deja se gândise la asta, pentru că primul său comentariu a fost:

— Realizezi ce are de câștigat universitatea noastră dacă învingem în meciul de sâmbătă seara? Ken Malamut... ai auzit vreodată de el?

— Tipul cu fondurile de hedging.

— Oh, am uitat că te-ai învârtit pentru o scurtă perioadă de timp prin lumea finanțelor, a spus. Chiar foarte scurtă, în fapt.

— Am hotărât că vreau să mă întorc la viața academică.

— Bineînțeles, a rostit el cu un ton ușor sarcastic. De aceea ai și plecat așa în grabă de la Freedom Mutual.

N-am comentat.

— Chiar am crezut că ești o adevărată comoară, atunci când ai fost recrutată pentru postul deținut de Deborah Holder înainte. Dar dată fiind prima săptămână plină de evenimente petrecută aici...

— Ascultați-mă puțin, domnule, l-am întrerupt. Singurul motiv afurisit pentru care am avut o primă săptămână plină de evenimente este vedeta dumneavoastră de hochei. Refuz să mă transformați într-un țap ispășitor din pricina unui neobrăzat...

Și-a ridicat mâna ca un polițist rutier ce-i face semn unui șofer să oprească imediat.

— Personal, consider că Joseph Michaels nu este altceva decât un mic rahat odios, a zis, și unul cu mari complexe. Așa că, sunt perfect de acord cu tine și nu am niciun dubiu că nenorocitul ăla a făcut exact ce ai spus. Cât despre lipsa lui de respect deliberată, având în vedere că și-a cerut scuze...

A oftat, după care a continuat:

— Uitați cum stă treaba, domnișoară profesoară. Poate că împărtășim aceeași opinie, dar, în fond, eu sunt un manager, nu un academician. Am fost pus aici să conduc o universitate de mâna a doua, care încearcă să devină una de top și totodată să-și îmbunătățească profilul național, dar și dotările de bază. Până acum, am crescut activele noastre cu 27 de milioane de dolari, în doar nouăsprezece luni. Iar acum, în vizorul meu se află Ken Malamut: unul dintre cei mai importanți jucători din liga de pe Wall Street, un fost elev al Universității New England și un fanatic al hocheiului universitar în adevăratul sens al cuvântului. Și el mi-a promis — *ne*-a promis — un cadou de 10 milioane de dolari... un mizilic pentru un tip care valorează aproape un miliard... în fine, 10 milioane de dolari dacă vom câștiga trofeul de sâmbătă noaptea.

— Vreți să spuneți că universitatea va pierde cele 10 milioane de dolari dacă îmi mențin raportul către decan în privința lui Michaels?

— N-aș fi chiar atât de direct...

— Oh, ba da.

— Bine atunci, să dăm cărțile pe față — da, exact asta ai face.

Mi-am plecat fruntea. Am încercat să-mi schimb poziția în scaunul strâmt, dar am realizat că acesta era special ales să-l facă pe ocupant să se simtă incomod și, în același timp, dominat de marele om din marele scaun din spatele marelui birou. Poate simpla conștientizare a faptului că acest scaun folosit pe post de „instrument de management" mă restricționa în mod voit — și că Ted Stevens mi se părea exact genul de director lingușitor pe care-l uram când îl întâlneam în societatea americană — a fost cea care m-a determinat să-mi ridic privirea și să-i spun:

— Nu renunț la raportul către decan.

A tresărit, după care a încercat să ascundă acest lucru.

— Este o decizie prostească, domnișoară profesoară.

— Tot ce se poate, dar este o decizie cu care pot să trăiesc.

— Aș vrea să te gândești cu atenție...

M-am ridicat în picioare.

— Îmi pare bine că v-am cunoscut, domnule, am spus.

— Crezi că ești deșteaptă dacă mizezi pe cartea emoțiilor. Și mai crezi și că Lorrie Quastoff va deveni garantat un caz celebru, care te va proteja de represalii din partea universității. Poate că da... însă pe termen scurt. Și nu, nu sunt atât de tâmpit, încât să te concediez pe loc. Dar contractul tău de patru ani alături de noi... depinde și de alte lucruri. Iar dacă tu o să ne coști 10 milioane de dolari, îți promit fără niciun fel de echivoc că niciodată, dar *niciodată* nu vei obține postul definitiv. O să am grijă de asta.

— Sunt convinsă că așa veți face, am spus, îndreptându-mă spre ușă.

— Domnișoară profesoară... *Jane*... de ce-ți faci viața dificilă?

Am vrut să răspund: *„Pentru că urăsc netrebnicii, de-aia"* — și să mă asigur că, pe departe, mă refeream și la el. M-am

abținut însă. Orice justificare din partea mea ar fi presupus că mă apăr și în după-amiaza aceea, hotărâsem să nu adopt o atitudine defensivă, chiar dacă știam că o să plătesc scump pentru asta.

Așa că m-am mulțumit să ridic din umeri și să rostesc foarte politicos: „Îmi pare bine de cunoștință, domnule", după care am părăsit încăperea.

Raportul către decan cu privire la Joseph Michaels nu a fost anulat și băiatul s-a ales cu o exmatriculare pentru tot restul semestrului. Când, două zile mai târziu, am intrat la cursul despre autorii americani originali, am cercetat sala și am zărit-o pe Lorrie Quastoff. Și-a ferit privirea. După-amiază, m-am pregătit sufletește să mă confrunt cu privirile mânioase ale celor din gașca lui Michaels la cursul de naturalism. Ca toți ceilalți din aulă, au tăcut imediat ce am intrat și s-au comportat impecabil de-a lungul orei. Oare le câștigasem respectul? Oare refuzul meu de a fi sentimentală și populară îmi adusese reputația unei scorpii periculoase? Era greu de spus. Mai târziu am trecut pe la biroul profesorului Sanders, care m-a asigurat că Stevens se va ține de cuvânt și se va da peste cap să nu obțin postul definitiv.

— Poate că nu e un lucru rău din punctul tău de vedere, Jane. Acum măcar știi foarte clar că lucrurile s-au terminat pentru tine aici.

— Așadar și dumneavoastră considerați că am făcut o greșeală imensă.

— Tu ai hotărât să ții la principii și este admirabil. Dar înțelege că nimeni n-o să te placă pentru așa ceva. Cu toții avem nevoie de țapi ispășitori. Și când echipa pierde Marele Meci, tu vei fi distribuită în acest rol.

După cum s-a dovedit, Marele Meci a avut un final la care nimeni nu se aștepta. Am intrat pe internet sâmbătă noaptea pe la unsprezece, convinsă că voi vedea echipa U. Mass drept câștigătoarea campionatului. Însă pe site-ul Boston.com,

la categoria Ultimele ştiri din sport, un link numit *„Golul brusc şi mortal"* anunţa că Universitatea New England a câştigat primul ei campionat ECAC... *„cu un gol marcat de un anume Pete O'Mara* [făcea parte din gaşca lui Michaels] *când mai erau doar 3:37 de minute din a doua repriză de prelungiri".*

> *Lipsiţi de vedeta lor incontestabilă Joseph Michaels, care a fost exmatriculat în urma unei situaţii destul de controversate, cu mai puţin de patruzeci şi opt de ore înaintea marelui meci, New England a fost condusă cu 1-0 până în ultimele nouăzeci de secunde ale meciului. După aceea, în a doua repriză din prelungiri...*

Aşadar există şi finaluri fericite — deşi, când am dat peste Ted Stevens, lunea următoare, în centrul campusului şi l-am salutat, el abia dacă a schiţat un zâmbet. Un zâmbet care-mi transmitea clar: *Eşti moartă aici.*

După-amiază, am primit un telefon de la profesorul Sanders, care m-a rugat să trec pe la el pe la birou. Când am intrat, m-a întrebat:

— Scotch? după care s-a aşezat pe scaunul din spatele mesei de lucru.

— Aşa veşti rele aveţi?

— Nimic nou pe frontul de vest. Dar am un sfat pentru tine: publică-ţi cartea, scrie pentru cât mai multe reviste şi jurnale şi găseşte-ţi un alt post de profesoară, care să se potrivească ambiţiilor şi talentului tău. Pentru că odată ce contractul tău expiră aici, va trebui să-ţi faci bagajele.

După această întâlnire amicală, profesorul Sanders a început să se distanţeze de mine. Nu se purta niciodată cu răceală în public — era prea deştept să facă o asemenea greşeală — şi continua să mă întrebe cum mă descurc în timpul şedinţelor noastre departamentale. Dar întotdeauna mi se adresa cu „domnişoară profesoară Howard", în vreme ce pe

celelalte colege ale mele le striga pe numele mic. Ceilalți membri ai departamentului au observat acest lucru, așa cum au băgat de seamă felul în care se descotorosise de mine cât se poate de subtil, lăsându-mă pe mâinile unui alt profesor, o versiune ceva mai blândă a lui, pe nume Marty Melcher.

— Sanders ne transmite *subtextual* că ești o gagică periculoasă... și, hai fugi și raportează-mă că am folosit cuvântul „gagică".

— De ce-aș face așa ceva, profesore? am întrebat.

— Așadar nu ești vreo criptofeministă sau chiar uber-feministă, nu?

— *Über* cu umlaut?

— Sanders mi-a zis că ești isteață. Așa de isteață, încât ai refuzat să te lași amenințată de mult preaiubitul nostru conducător, președintele Stevens.

— Pot să-mi iau și eu o votcă? l-am întrebat.

Ne aflam într-un bar, și rânjetul sarcastic al lui Melcher m-a determinat să regret că acceptasem propunerea de a bea împreună, după programul de lucru — mai ales că o altă colegă din departament, Stephanie Peltz, mă avertizase că e o lichea (așa cum Marty mă avertizase că Stephanie era *bârfitoarea* departamentului. „Și, crede-mă, se dă o adevărată luptă pentru ocuparea locului întâi în acest domeniu").

Marty Melcher. Cincizeci și ceva de ani. Trupeș, neglijent, dar cu o coamă de păr cărunt și creț și o mustață pleoștită, care-l făcea să semene cu un Günter Grass american (*cu* umlaut). Specialist în ficțiunea americană a secoluluial XX-lea („Nu imitatorii ăia de mâna a doua ai lui Zola care-ți plac ție, ci Meseriașii: Hemingway, Fitzgerald, Faulkner"). Un bărbat al cărui chip putea fi descris la prima vedere ca „expirat", deși „trecut prin viață" era un termen mai aproape de adevăr. Cu siguranță, Melcher trăise multe experiențe (potrivit spuselor lui Stephanie Peltz): trei divorțuri, o bătălie crâncenă cu calmantele și o aventură, ce aproape că-i distrusese

cariera, cu o colegă — Victoria Mattingly — și care s-a terminat când femeia a suferit o cădere nervoasă și i-a mărturisit tot soțului ei. Acesta a angajat doi huligani din Southie care să-i dea o mamă de bătaie lui Melcher, în drum spre casa lui din Brookline.

— Aș putea să beau și eu o votcă, vă rog?

— Grey Goose cu gheață?

Am încuviințat din cap, iar el a dat comanda unui ospătar.

— Tot încerc să mă prind cum stă treaba cu tine, Jane. De la depărtare, destul de simplu. Amanta regretatului David Henry. Chiar l-am apreciat, cu tot cu nebunia aia de carte a lui. O lucrare de doctorat strălucită la Harvard. După care ai refuzat postul de la Universitatea Wisconsin — adică genul de loc pentru care toți proaspăt absolvenții ar ucide ca să pună mâna pe el. Un eșec în lumea banilor adevărați — ori poate că a fost vorba de mai mult decât poți să ne mărturisești? Iar apoi, *apoi*, după ce te angajezi pe ultima sută de metri în locul răposatei profesoare Holder — și da, chiar m-am dat odată la ea, doar așa ca să nu-mi stric reputația — *shazam*, iată-te responsabilă pentru exmatricularea unui sportiv de vârf. Ei bine, uite ce cred eu: ești foarte bună, iubito. A dracului și dată naibii. Și le-ai tras-o la ăștia, meserie, așa cum noi ceilalți, muritorii de rând, nici măcar nu îndrăznim să visăm.

— Mă bucur să aud că m-am ales deja cu un fan.

— Ai prieten acum?

— Ce întrebare personală!

— Eram doar curios.

— Nu, zbor de una singură.

— Dacă ești interesată de unul. Part-time, evident.

Am izbucnit în râs.

— Dar chiar vă dați la oricine, nu-i așa?

— Absolut.

— Mulțumesc pentru băutură, profesore.

Când am ajuns acasă, am sunat-o pe Christy în Oregon și i-am explicat că-mi compromisesem toate șansele de promovare la New England.

— Moralitatea — felul în care manevrezi lucrurile la nivel personal — este o dilemă continuă și adesea agonizantă, mi-a spus. Alegi corectitudinea și ajungi să fii pedepsit. Alegi mârșăvia și tot pedepsit ești — mai ales de tine însăți. Nu că tu te-ai angaja vreodată într-un proces de autoflagelare...

— De ce naiba toată viața mea este contradictorie?

— *„Nu facem ceea ce ar trebui/ Ceea ce nu ar trebui facem/ Și ne mângâiem cu gândul/ Că șansa va fi de partea noastră..."*

— Browning? am întrebat.

— Pe-aproape. Matthew Arnold.

— Cine naiba mai citează din Mathew Arnold în zilele noastre?

— Eu, a răspuns Christy. Și sfatul meu către tine, madame, este să te consideri într-o formă de exil intern. Du-te la universitate, predă, împacă-te excepțional cu studenții tăi. Asigură-te că ești disponibilă pentru oricine are nevoie de tine. Prelungește-ți programul, dacă studenții doresc asta. Publică-ți cartea. Dacă nu ești chemată la o întâlnire sau nu ești invitată să-ți dai cu părerea, ignoră-ți politicos colegii de departament și pe cei din administrație. Ești acolo și nu ești — dacă înțelegi ce vreau să spun. În plus, eu dacă aș fi în locul tău, aș cheltui o parte din banii puși la bancă. De preferat nu pe ceva rațional.

I-am urmat sfatul. Când m-am întors la universitate luni, m-am dus la cursuri, am respectat orele de la birou și nu m-am afișat deloc. Am păstrat această atitudine tot restul săptămânii, concentrându-mi eforturile, astfel încât să devin mai accesibilă studenților, să țin cursuri cât mai atrăgătoare și să interacționez cu colegii în diverse colțuri ale campusului doar printr-un simplu și politicos salut din cap.

În timp ce-mi consolidam acest *modus vivendi* profesional, am înregistrat și o reușită. Cartea mea despre naturalismul american a fost acceptată spre publicare chiar de însăși Universitatea Wisconsin Press. Și se mai spune că America este un ținut lipsit de ironie! N-am împărtășit vestea nimănui, însă când am participat la ședința departamentală, două zile mai târziu, profesorul Sanders a spus în deschiderea discuțiilor:

— Ieri am primit un telefon de la un coleg de la Universitatea Wisconsin, care m-a informat că volumul domnișoarei profesoare Howard va fi publicat de tipografia lor chiar anul acesta. Sunt sigur că noi toți ne dorim s-o felicităm pentru o asemenea realizare.

Apoi a trecut la celelalte subiecte.

După ce s-a terminat ședința, Stephanie Peltz a venit direct la mine și mi-a spus:

— Oh, Dumnezeule, cartea ta a fost acceptată! Și de Wisconsin, unde mai pui! *Wisconsin*... oh, Doamne, dar asta este una din primele zece universități din țară.

Primele douăzeci ar fi mai aproape de adevăr. Dar oricum...

— E uimitor, Jane. Și de ce-ai ținut o astfel de veste numai pentru tine? m-a întrebat.

N-am comentat și doar i-am mulțumit pentru felicitări. Apoi Marty Melcher m-a tras deoparte.

— Ești dată naibii, nu? De altfel, ca toți cei care vin de la Harvard...

Mda, Marty, cam asta ne învață acolo în Cambridge: cum să fim șmecheri.

Însă m-am mărginit să dau din cap, zâmbind.

Atunci a fost pentru ultima oară când cineva din departament mi-a menționat cartea. Viața la New England și-a continuat cursul. Mă întâlneam cu studenții. Plecam de la universitate imediat ce-mi terminam treburile. Trăiam în afara radarului nimicitor.

Am urmat și cel de-al doilea sfat al lui Christy și am cheltuit o parte din banii ce se înmulțiseră întru câtva datorită dobânzii. Dar nu i-am aruncat pe fereastră. Nu, simțul meu ultrarațional m-a direcționat spre câteva agenții imobiliare din Somerville. În mai puțin de patru zile, am luat decizia să plătesc 255 950 de dolari pentru un apartament cu două camere pe o stradă cu multă verdeață, chiar la capătul pieței Davis. Apartamentul era situat la ultimul etaj al unei clădiri în stil gotic american, care data de prin 1890 și care părea coborâtă din tablourile lui Grant Wood, datorită elementelor ei baroce. Apartamentul se aflase în proprietatea unui profesor de filozofie de la Tufts, care decedase recent: un burlac înrăit ce-și trăise viața printre cărți și generații nenumărate de pisici (mirosul de urină se impregnase în toate colțurile). Bucătăria era de pe vremea lui Nixon, iar baia de pe vremea lui Eisenhower. Însă aveam un living uriaș, cu un balcon ce dădea spre stradă. Dormitorul și un alcov puteau alcătui cu succes numai ele singure o garsonieră spațioasă. Podelele, deși necesitau rapid îmbunătățiri consistente, erau solide. Iar agentul de vânzări, care examinase fiecare crăpătură nenorocită, m-a asigurat că pereții nu fuseseră atacați de mucegai și puteau fi renovați fără probleme.

Întregul loc necesita o reparație generală, care avea să mă coste, după estimările reprezentantului unei firme de construcții locale, încă alte cincizeci de mii.

— Imediat ce veți băga bani în el, valoarea apartamentului va sări la 450 de miare cât ați clipi, mi-a spus cu autoritatea unui om care speculează proprietăți din Somerville și Cambridge tot timpul.

Am făcut niște calcule rapide și am știut că pot să plătesc imediat, dar că trebuia să mai iau un împrumut de 75 000 de dolari ca să plătesc renovarea și taxele. Fiind o persoană înfricoșată de datorii, mă angoasa ideea unui împrumut, deși brokerul care-mi aranjase obținerea creditului ipotecar

m-a asigurat că pentru salariul meu anual de la New England, acesta nu reprezenta o sumă excesivă. *Dar să presupunem că n-o să-mi găsesc niciun serviciu după ce o să mi se arate ușa peste câțiva ani?* Cu toate acestea, m-a liniștit gândul că un apartament reprezintă întotdeauna un bun ce se poate vinde și că acum voi intra în posesia uneia dintre cele mai magice mărfuri: *proprietatea.* După cum obișnuia și tata să spună: *Te poți numi adult abia când ești împreună cu banca în aceeași barcă, pentru acoperișul de deasupra capului.*

Așa că l-am sunat pe domnul Alkan și l-am informat că am nevoie de serviciile lui din nou. „Nicio problemă", mi-a spus el și s-a îngrijit de toate documentele. Am stabilit un buget de 50 000 de dolari cu constructorul și am ales dulapurile pentru bucătărie, chiuveta din baie și culoarea pereților, după care am mai cheltuit 15 000 de dolari pe canapele și pat, pe un birou antic, cu parfum de început de secol XX, pentru mine, un casetofon nou, farfurii, veselă...

Am căzut de acord să predau și pe perioada verii la New England. Pe la jumătatea lui august — după ce mi-am susținut examenele de grad și chiar am reușit să-mi petrec câteva zile în vila unor prieteni din Cape — apartamentul meu era gata. Arăta minunat — pereți proaspăt zugrăviți, pardoseală din lemn de arțar, bucătărie în stil Shaker, baie modernă, mobilă din lemn ușor stilată, biroul superb în alcovul ce urma să fie camera mea de lucru și un pat uriaș care mi s-a părut dintr-odată foarte gol și care mi-a reamintit de statutul meu ingrat: eram singură.

Când ai o nevoie, o satisfaci. La câteva săptămâni după ce m-am mutat în apartament, împărțeam deja patul cu cineva. Mi-am spus în sinea mea că e dragoste.

Și, poate că, la momentul respectiv, chiar asta a fost...

Trei

Theo Morgan iubea filmele. Sau şi mai bine zis, Theo Morgan era un fanatic al filmelor. „Un cinefil cu diplomă", după cum se descria el. De la vârsta de treisprezece ani — când l-a lovit patima filmului — întocmea câte o fişă pentru fiecare peliculă văzută. La ultima numărătoare avea 5 765 de astfel de fişe — „adică aproximativ trei sute de filme pe an, în ultimii nouăsprezece ani" —, iar fiecare conţinea, pe partea din faţă, titlul, regizorul, actorii din rolurile principale, scenaristul etc., în vreme ce pe spate îşi nota propriul comentariu despre film, cu un scris pe care numai el îl putea descifra.

Theo Morgan a crescut într-o suburbie obişnuită din Indianapolis („îngheţata de vanilie a oraşelor americane — anemică"); era fiul unui agent de asigurări şi al unei femei ce-şi dovedise inteligenţa creatoare la colegiu, dar care sfârşise prin a deveni un personaj din *Strada principală* a lui Sinclair Lewis, făcând exact ceea ce toată lumea se aştepta de la ea — „se măritase cu un tont şi se mutase într-un orăşel plicticos din vest". Tatăl lui, fost puşcaş marin, predica doctrina slujirii lui Dumnezeu şi a ţării şi a încercat să dis-

trugă din față interesul burghez al lui Theo pentru cinematograf.

— În adolescență, mare parte din timpul meu liber l-am petrecut furișându-mă să văd filme la Societatea de film a Universității Indiana, mi-a povestit el când ne-am întâlnit a doua oară. În clasa a noua, a avut loc un festival mare cu operele lui Bergman și a trebuit să-i spun tatei că mă duc la școală să mă antrenez de două ori pe săptămână, de la șapte la nouă, cu echipa de atletism. Când a aflat că văzusem, de fapt, „niște porcării europene ateiste" — exact așa s-a exprimat — m-a pedepsit, interzicându-mi să mai ies din casă timp de trei luni, după ce mi-a dat un pumn în stomac. Mama, fiind o rezidentă nepăsătoare a Văii Păpușilor, mi-a zis că „tata nu vrea decât ce e mai bun pentru mine" și tocmai de aceea el m-a amenințat că „o să-mi rearanjeze moaca" și o să mă trimită la școala militară dacă mă mai prinde că mă uit la „filme spurcate".

Din fericire, Theo a fost un copil deștept și a avut un aliat puternic la școală în persoana unui profesor de engleză, domnul Turgeon. Era homosexual, dar foarte retras.

— Avea un prieten — unul dintre bibliotecarii de la universitate — și ducea o viață relativ tihnită, în felul lui. Pe lângă muzica clasică, dragostea lui adevărată era filmul și cu toate că aparatele video abia dacă ieșiseră pe piață, strânsese acasă o videotecă impresionantă. Când a descoperit că mă pasionează cinematograful, a început să mă cheme la el după ore ca să-mi țină un curs ad-hoc de istoria filmului. Ce mai încolo și-n-ncoace, tipul avea vreo trei mii de casete video, așa că am văzut aproape tot, de la D.W. Griffith până la Fritz Lang și Billy Wilder. Desigur că nu le-am mărturisit nimic părinților, iar domnul Turgeon mi-a zis de nenumărate ori că dacă se află despre întâlnirile noastre acasă la el, și-ar putea pierde slujba, deși omul nu s-a dat niciodată la mine, dar *niciodată*. Pur și simplu recunoștea un semen de-a lui în

suferință. Așa sunt cinefilii în realitate: oameni care caută o metodă de evadare.

Tatăl lui Theo n-a aflat niciodată despre după-amiezile petrecute de fiul său împreună cu domnul Turgeon — urmărindu-i pe Truffaut, Rivette și Carl Theodor Dreyer, în timp ce sorbeau din ceaiul Earl Grey, pe care domnul Turgeon îl cumpăra cu baxurile, atunci când își făcea pelerinajul de vară la Londra. Dar după ce a fost pedepsit din cauza festivalului Bergman, de la Universitatea Indiana, Theo i-a povestit întreaga tărășenie singurei persoane din Indianapolis care îl înțelegea. Turgeon știa că implicarea autorităților școlare ar putea stârni un scandal și mai mare, așa că l-a sfătuit pe Theo să se țină tare pe poziții, să fie cuminte și să se dea peste cap să obțină cele mai bune note posibile în ultimele trei trimestre de dinaintea examenului pentru colegiu.

Theo a procedat după cum fusese instruit. S-a transformat într-un elev de nota 10 pe linie și și-a impresionat până și tatăl cu sârguința sa. Apoi, la îndrumarea lui Turgeon a ales Universitatea Columbia în topul priorităților. Tatăl lui Theo a aflat. „Numai dacă mor eu, ai să te duci în orașul ăla degenerat" și a refuzat să-i semneze un cec de 75 de dolari pentru taxa de înscriere. Așa că Turgeon a scos bani din buzunarul lui și a tras mai multe sfori acolo (își dăduse masteratul la Columbia) ca să-i asigure lui Theo o bursă de studii integrală.

— Când a aflat tata că m-am înscris la Columbia pe furiș, și-a pus în practică amenințarea și mi-a rearanjat moaca. După ce m-a bătut, m-am dus la școală cu ambii ochi învinețiți. Domnul Turgeon a insistat să mergem la director. Ne aflam în Indiana, în era Reagan, iar directorul nostru era unul dintre idoții ăia de patrioți fanatici și diacon, pe deasupra, la biserica presbiteriană locală. Cu toate acestea, până și el s-a arătat îngrozit de atacul tatăului meu și l-a chemat la

școală. I-a spus că obținusem o bursă foarte importantă la una dintre universitățile din Ivy League, așa că nu avea niciun drept să se opună alegerii mele. Și că dacă mai ridica mâna asupra mea, îl va denunța la poliție.

— După întâlnirea aceea, mama a plâns ore întregi, întrebându-mă de ce a trebuit să mă duc la autorități ca să „îndrug verzi și uscate". Pe de altă parte, tata mi-a spus să mă car de acasă și să nu mă mai întorc niciodată.

— Și aveai doar optsprezece ani? am întrebat.

— E vârsta perfectă să rupi cu trecutul și să fugi în lume, mai ales când ai toate taxele școlare plătite. Practic, te desprinzi complet de sfera de influență a părinților.

Știam și eu câte ceva despre genul acesta de eliberare prin intermediul fondurilor academice. În timp ce vorbea cu o ironie seacă despre familia lui nebună și despre durerea pe care i-o provocase, am simțit că mă îndrăgostesc de el. Nu căutăm oare adesea pe cineva care a călătorit prin același peisaj emoțional răvășit și care ne cucerește astfel fără probleme? La o primă strigare, puteam să jur că mizeria familială comună — și felul în care amândoi ne-am smuls din mijlocul ei — însemna că Theo e potrivit pentru mine, așa cum eu eram potrivită pentru el.

După ce a intrat efectiv la Columbia, a rupt orice legătură cu părinții săi. Nu s-a mai întors acasă niciodată. În mai puțin de trei luni de la aterizarea pe aeroportul din New York, și-a mai găsit o slujbă part-time în departamentul de film al Muzeului de Artă Modernă, ca arhivar asistent. S-a ținut de slujba asta în toți cei patru ani petrecuți la Columbia, unde a sfârșit prin a deveni șeful Societății de film, critic de filme pentru ziarul campusului și un obișnuit al fiecărui mic cinematograf independent din oraș.

La douăzeci și doi de ani — cu o diplomă *magna cum laude* la activ și o garsonieră cu chirie fixă, situată la intersecția bulevardului Amsterdam cu strada 118th — se pregătea

să dea piept cu o viață extraordinară în Marele Oraș. De fapt, Columbia i-a oferit o bursă de studii integrală ca să-și facă și doctoratul în istoria filmului. UCLA l-a contactat, de asemenea, informându-l că sunt dornici să-i ofere la rândul lor o bursă pentru doctorat și un post de profesor în departamentul de cinema.

— Am primit toate ofertele astea, dar pe mine nu mă interesau nici cât negru sub unghie, mi-a mărturisit. Spune-i lipsă de ambiție — așa cum au numit-o și câțiva profesori îndrumători —, dar eu nu-mi doream decât să programez filme la cinema.

Prin urmare, a acceptat postul de programator, șef la Arhivele de Antologie a Filmului din Manhattan.

— O sută cincizeci de dolari pe săptămână... și eram nebun de fericire, mai ales că puteam să fac tot ce-mi trecea prin cap. Una peste alta, slujba mea era visul nebun al oricărui cinefil — un loc cu adevărat „ieșit din comun", unde îmi puteam organiza un întreg sezon de musicaluri est-germane, fără să pățesc nimic. Munca mi se potrivea perfect. Mă prezentam la cinema pe la prânz și lucram până pe la opt sau nouă seara, fără nicio grijă. După aia, puteam să rămân să mă uit la filme toată noaptea.

Timp de cinci ani și-a respectat orele lui zombie cu sfințenie, organizând tot felul de „festivaluri" stranii pentru Arhivele de Film: desene animate obscure, produse în Cehoslovacia, filme de serie B anticomuniste și de mult uitate, de pe vremea epocii McCarthy, marile clasice puerile ale SF-ului japonez, toate adaptările după James M. Cain produse vreodată...

Theo își etala cunoștințele lui despre film cu o rapiditate uluitoare. Vorbea ca o moară stricată, dar cu toate acestea, opiniile exprimate se dovedeau atât de erudite și de spirituale, încât i-am acceptat imediat discursul fulminant. O pasiune intensă îi poate seduce pe ceilalți.

Nu măsura mai mult de 1,70, avea o coamă de păr negru și creț, un cioc à la Frank Zappa și un început ușor de burtă (detesta exercițiile fizice). Întotdeauna se îmbrăca în blugi negri Levi's 501, în tricouri negre și o geacă veche, tot neagră. Deși nu era arătos la modul convențional, interesul pe care-l arăta față de tot ceea ce avea de-a face cu persoana mea m-a fermecat. După relația cu David, nu renunțasem să visez că voi întâlni un alt intelectual veritabil. Ce importanță avea că Theo mânca toate prostiile, că nu lua vitamine și că insista întotdeauna să se uite la un film după ce făceam dragoste... Niciodată nu devenea mai puțin interesant.

Pentru o persoană atât de neglijentă cu fizicul ei, se vădea surprinzător de tipicar cu anumite aspecte din viața sa. Era fanatic atunci când venea vorba de folosirea aței dentare și făcea duș de cel puțin trei ori pe zi. Apartamentul lui din Cambridge era mic — aproape optzeci de metri pătrați —, dar uimitor de ordonat. Sutele de filme care dominau toate rafturile nu numai că fuseseră aranjate în ordine alfabetică, dar și organizate cu ajutorul unor separatoare de genul celor găsite în biblioteci. Patul arăta impecabil mereu și insista să schimbe așternuturile perfect călcate în fiecare zi. La fel de bine călcați erau și blugii negri, precum și boxerii, pe care și-i cumpăra numai de la Brooks Brothers. În plus, Theo avea anumite preferințe foarte rigide, de la care nu abdica niciodată. Tricourile le cumpăra numai de la Gap și o dată pe an, după cum mi-a spus chiar el, închiria o mașină și conducea două ore și jumătate până în Freeport, Maine, unde se găsea un outlet Gap. Aici alegea treizeci de tricouri negre, mărimea L, pentru cinci dolari bucata, după care se ducea la outletul Brooks Brothers din același oraș și cumpăra optsprezece perechi de boxeri, cu o sută cincizeci și cinci de dolari — mi-a specificat cu precizie prețurile. În final, se muta în outletul Levi's, de unde cumpăra optsprezece perechi de blugi negri 501, pentru douăzeci și cinci de dolari perechea.

După asta, conducea spre nord, până în satul Wiscasset, de unde își lua un sandvici cu homar și un sirop de la o bojdeucă faimoasă, numită Red's. Se trântea mai apoi la o masă, cu fața spre golf și privea panorama largă și bucolică. Când termina de mâncat, întorcea mașina spre direcția Boston, ca să ajungă acasă cât mai repede, unde își încheia ziua apoteotic cu trei filme *chez lui*.

— Astfel mă aleg cu haine și cu priveliști extraordinare pentru încă un an.

Știu că toate astea sună puțin aiurea — pentru că nu-și mai cumpăra absolut nimic timp de un an și s-a opus tuturor încercărilor mele de a ne petrece weekendul în afara Bostonului, în locuri în care *nu* exista cinema. Însă ciudățeniile lui aveau ceva atrăgător și îmi plăceau în aceeași măsură ca și faptul că n-avea nicio legătură cu dansul nebunesc al cumpărăturilor, care caracterizează profund viața modernă. Primea DVD-uri gratuite de la toți distribuitorii pe care îi cunoștea. Făcea rost de orice carte de care avea nevoie de la edituri sau de la biblioteci. Spăla, curăța și gătea singur, iar de cele mai multe ori regimul lui alimentar se alcătuia din Cheerios și lasagna congelată, supe instant și înghețată Ben and Jerry. Iar dimineața, când se trezea cu puțin înainte de prânz, scria timp de două ore, după care pleca la serviciul lui de la Arhiva de Film Harvard.

Theo a ajuns în Cambridge după ce a fost dat afară de la Arhivele Antologiei de Film pentru că nu a reușit să păstreze controlul bugetar al programelor lui și a provocat un deficit anual de peste două sute de mii de dolari. Unul dintre amicii lui, un „*geek* cinefil" (cuvintele lui), Ronnie Black, primise o slujbă la Arhiva și Cinematograful Harvard și tocmai căuta un asistent. „Ești cel mai bun programator din partea asta de oraș", i-a spus Ronnie, „dar îți place să fii risipitor în mod deliberat. Așa că uite ce-ți propun: primești postul cu condiția să nu cheltuiești nimic din banii noștri, fără să

fiu înștiințat în prealabil. Dacă încerci să mă duci de nas, zbori învârtindu-te și ăsta va fi sfârșitul carierei tale. Dar dacă joci după regulile date, noi doi vom monta un adevărat spectacol în Cambridge și vom face exact același lucru pe care ni-l doream la Harvard... în limite rezonabile."

L-am cunoscut pe Theo la o cină organizată de o veche prietenă de la Harvard, pe nume Sara Crowe. Era întruchiparea doamnei din New England și avea un chip lunguieț și ascuțit, așa cum sunt *les grand dames* din Massachusetts, pictate la comandă de Whistler. În ea se amestecau un soi de *noblesse oblige* ascetic și oroarea de a vedea lipsa de gust crasă. Era considerată drept cel mai bun istoric al perioadei coloniale de la Perry Miller încoace. Cartea ei *Teocrații americani: noi călătorii în mintea puritană* i-a adus o cantitate considerabilă de atenție critică, fără să mai menționăm un post stabil la Wellesley. Parcă pentru a-și accentua nenumăratele realizări ale vieții sale, a încheiat și o căsătorie dezgustător de potrivită. El era un star al fondurilor mutuale, pe nume Frederick Cowett: Princeton, Wharton, o familie solidă în Wells, Maine, dar și propriul apartament în Beacon Hill, unde locuiau într-o eleganță nesuferită, alături de cei doi băieți mici ai lor.

Sara era o minune. Femeia nu călca niciodată strâmb, nu o lua niciodată pe arătură și părea să treacă de la o realizare la alta cu cea mai mare nonșalanță. Când m-a sunat și m-a invitat la cină, mi-a vorbit cu simpatie și cu multă căldură, spunându-mi că auzise de la spionii ei cum îi ținusem piept lui Ted Stevens în chestiunea favoritului său și cât de mândră se simțea că „am dat dovadă de moralitate, într-o perioadă în care carierismul primează în fața oricărui alt lucru".

— În orice caz, este cât se poate de clar că Universitatea New England nu reprezintă altceva decât un popas temporar, înainte de a-ți găsi calea spre lucruri mai măreț.

În traducere liberă: ce naiba caută o absolventă de Harvard, așa deșteaptă ca tine, într-un post de profesoară la o universitate de mâna a doua?

Apoi a schimbat subiectul, pomenindu-mi de petrecerea la care dorea să mă invite peste două săptămâni, într-o vineri.

Casa ei era cu adevărat magnifică și decorată cu un bun-gust ponderat, însă impecabil. Și ca să mă enerveze și mai tare, Frederick, soțul ei, nu s-a dovedit deloc a fi plictisitor. Ba dimpotrivă, avea atitudinea fermecătoare a unui tânăr de familie bună, arăta cunoștințe literare rezonabile și se integra perfect în grupul eclectic strâns de Sara în noaptea respectivă.

Acesta era un alt aspect prin care Sara Crowe te intriga — cu toată superioritatea ei aparentă, cultiva excentrici și oameni care nu îmbrăcau cămăși și lenjerie cumpărate numai de la Brooks Brothers. Tocmai de aceea, în perioada anilor noștri petrecuți la Harvard, s-a împrietenit la cataramă cu Christy — chiar dacă *La Poète* (așa cum o poreclise Sara) reprezenta exact opusul stilului țeapăn al Sarei și avea și obiceiul de a-și șoca prietenii, bând peste măsură și lansându-se mai apoi într-un discurs scatologic fără sfârșit.

Am crezut adesea că Sara avea nevoie de asemenea prieteni cu purtări extreme, ca să-și informeze lumea puritană în care trăia că nu-i aparține în totalitate; cercul va include artiști, scriitori și chiar un arhivar de filme nebun precum Theo Morgan.

Sara îl cunoștea pe Theo pentru că era membră a consiliului director al Arhivei de Film Harvard și pentru că îl observase de mai mult timp ca fiind un nonconformist *premier cru*.

— Să nu crezi că încerc să te cuplez, pentru că te așez lângă el, mi-a șoptit Sara, într-un colț al livingului, înainte să intrăm în sufrageria imensă, unde urma să fim serviți de doi ospătari în livrea. Dar îți promit că alături de Theo

vei avea o seară mult mai distractivă decât dacă te-aș fi pus lângă Clifford Clayton — care ți-ar prezenta în detaliu arborele său genealogic și te-ar bate la cap cu piața derivatelor.

Sara a avut dreptate. Deși a trebuit să-mi reajustez procesul de gândire, pentru a face față discursului său ca un răpăit de mitralieră, Theo Morgan s-a dovedit un comesean excelent.

— Știi de ce îmi amintește locul ăsta? m-a întrebat tare, când s-a așezat lângă mine. De *Magnificii Ambersoni*.

— Nu știam că se mai citește Booth Tarkington în zilele noastre, am comentat.

— Filmul e mai bun decât cartea — care e un soi de telenovelă pentru intelectuali.

— Rareori filmul e mai bun decât romanul, am spus.

— Vrei să spui că *Nașul* lui Mario Puzo este o capodoperă, iar filmul terci?

— Mda...

— Și cum rămâne cu *Comoara din Sierra Madre*? Romanul lui B. Traven nu se numără printre cele mai rele de pe lume, însă filmul lui Huston...

— Amintește-mi să nu te mai provoc niciodată cu vreo întrebare legată de filme.

Mi-a zâmbit răutăcios.

— Dar mie îmi plac provocările, a spus el.

După cum aveam să descopăr foarte rapid, și mie îmi plăcea provocarea de a fi împreună cu Theo. La sfârșitul cinei, m-a rugat să-mi scriu numărul de telefon într-o agendă mică și neagră pe care a scos-o din buzunarul de la geacă. Sincer, nu mă așteptam să mă sune după seara aceea. Dar m-a luat prin surprindere, și luni am primit un telefon de la el.

— Sper că ești de acord cu Howard Hawks.

Și m-a invitat să urmărim *Numai îngerii au aripi* în seara următoare, la cinematograful Brattle din Cambridge. Ne-am

dus la o pizza după aceea, unde ne-am început ritualul primei întâlniri prin a povesti câte ceva despre noi. Așa am aflat despre copilăria lui nu tocmai fericită din Indianapolis, iar el a aflat despre copilăria mea nu tocmai fericită din Connecticut. Când i-am mărturisit că tata era în prezent un proscris, a făcut ochii mari.

— Eh, uite asta numesc eu să dai clasă, mi-a zis.

— Nu mi-am pus niciodată problema așa, am comentat ușor defensiv.

— Oh, haide, a spus el. Un tată proscris. Ar trebui să scrii povestea asta, nu s-o relatezi. Pe bune, e o chestie irezistibilă, mai ales că probabil îl iubești cu atâta căldură și gingășie.

— Știi, mama folosește întotdeauna cuvintele astea, „căldură și gingășie".

— Bănuiesc însă că nu marcate de aceeași ironie nesuferită, nu?

Ne-am văzut din nou în weekendul acela — un festin Bogart (*Șoimul maltez* și *Comoara din Sierra Madre*) — și am luat cina la un fast-food ieftin. La a treia întâlnire — după două filme extravagante în regia lui Rohmer și o cină la un restaurant chinezesc oarecare, dar cu mâncare bună —, m-a invitat la el acasă. Am acceptat fără să ezit.

Normal că am fost nervoasă. Și Theo la fel. Dar când a făcut în sfârșit primul pas, ne-am purtat amândoi cu o fervoare uimitoare.

După aceea, a pus la combină un album al lui Miles Davis — „Muzică postcoitală bestială". A adus o sticlă de vin decent și m-a informat că s-a îndrăgostit serios de mine.

— Știu că, strategic vorbind, e o prostie să afirm așa ceva, pentru că se presupune că ar trebui să joc acum rolul bărbatului rezervat și rece, care „nu vrea să i se încalce spațiul intim". Dar n-am de gând să-mi asum un rol pe care nu-l

doresc. O să fiu sincer cu tine, Jane: eşti minunată — iar eu sunt un critic aspru.

Când avem o nevoie, încercăm de regulă s-o satisfacem. Exact asta reprezenta Theo Morgan pentru mine şi declaraţia lui nu m-a deranjat deloc. Ba dimpotrivă, eram gata să mă îndrăgostesc din nou, să renunţ la izolarea şi solitudinea ce-şi puseseră amprenta pe viaţa mea, de la moartea lui David. Ani întregi nici nu mi-am putut imagina îmbrăţişarea altui bărbat. Eliminasem acest aspect din existenţa mea (deşi mulţi bărbaţi mi-au ieşit în cale în tot acest timp). Dar iată că dădusem peste un tip unic şi diferit, care se simţea atât de confortabil în pielea lui. Îmi plăcea isteţimea lui, gimnastica sa mentală şi faptul că putea abera pe orice fel de subiect — de la inepţiile scoase de George Bush până la un cântăreţ de jazz avangardist din anii cincizeci pe nume Jimmy Giuffre, de la ecranizările lui Joseph Strick după Joyce (al cărui mare fan era) până la un scriitor de romane poliţiste din Miami, de mult uitat, pe nume Charles Willeford şi pe care Theo îl compara cu Chandler.

Preocupările lui te lăsau cu gura căscată. Ceva îmi spunea că îşi iubea cu atâta ardoare toate aceste pasiuni, doar ca să-şi mascheze singurătatea îngrozitoare. La câteva săptămâni după ce am devenit amanţi, a recunoscut că n-a mai avut o prietenă de ani de zile şi că marea dragoste a vieţii sale — o actriţă pe nume Constance van der Plante — îi dăduse papucii fără prea multă ceremonie, după ce-şi pierduse serviciul din New York.

— Ştii, era cât pe ce să nu vin la petrecerea Sarei Crowe, mi-a spus. Am fost norocos că m-am dus.

Sara a fost mai mult decât surprinsă când i-am povestit că eu şi Theo formăm un cuplu acum.

— Cu siguranţă n-am planificat aşa ceva, atunci când v-am aşezat alături la masă.

— Nu mai fi atât de şocată. E un tip minunat.

— Desigur, a rostit pe un ton deloc convingător. Problema, Jane, e că... în fine, chiar nu mi-ar fi trecut prin cap că voi doi o să vă înțelegeți atât de bine.

— Viața e plină de surprize.

— Pari fericită.

— Iar tu *pari* sincer tulburată de vești, am replicat.

— M-ai luat pe nepregătite, atâta tot.

Astfel de reacții o caracterizau pe Sara. Își „iubea" prietenii excentrici, dar avea o perspectivă victoriană asupra dragostei: te poți culca cu un artist nebun la o anumită vârstă... dar trebuie să te așezi la casa ta, alături de un bărbat sobru, rezonabil, care să accepte de bunăvoie partea sa de poveri conjugale și să-ți ofere o viață din ce în ce mai bună. Prin urmare, ideea că eu eram acum amanta lui Theo Morgan...

— Chiar îmi place Theo, mi-a spus. Și, desigur, are toate șansele să devină un critic important de film. Dar — și n-aș vrea să pun accentul pe „dar" — el chiar nu reprezintă fundația aceea solidă pe care...

— Am priceput ideea, am întrerupt-o.

— N-am vrut să te ofensez.

— Nicio problemă, am spus.

Christy l-a întâlnit pe Theo câteva săptămâni mai târziu, când s-a întors în Boston, unde urma să citească poezie la Eliot House, și a rămas foarte încântată de el. Am cinat împreună după eveniment, ceea ce, în marea tradiție a lecturilor de poezie, însemna o adunare cu cel puțin treizeci de oameni interesați. Nu conta că prietena mea fusese anul trecut pe lista finaliștilor Pulitzer pentru cel de-al doilea volum al ei de poezii. Poezia în cultura noastră nu prea reușește să fie comercializată.

Însă Theo — spre uimirea mea — știa o grămadă de lucruri despre poezia americană modernă. În timpul cinei, a schimbat comentarii critice cu Christy despre toți autorii, de

la Hart Crane până la Howard Nemerov sau Auden. Când s-a dus până la baie, Christy a afișat un zâmbet larg și mi-a zis:

— Dac-aș fi fost singură, aș fi sărit pe el. Mă dau în vânt după obsedați și impulsivi.

— Nu e obsedat.

— Oh, ba bine că nu. Dar nu e nimic rău în a fi un țăcănit absolut strălucitor. Ca și mine, tu predai despre scriitori. Într-un fel sau altul, toți scriitorii sunt într-o dungă — și crede-mă că îi miros cât ai zice pește. Ideea e că avem de-a face cu două categorii de nebuni: ăia răi — psihopații — și ăia buni — săriți de pe fix, dar interesanți. Tipul tău intră în cea de-a doua categorie.

— Așadar, ești de acord... dar cu rezerve.

— Cred că e foarte deștept și foarte complicat. Dacă te descurci cu o asemenea combinație, atunci mărită-te cu el. Însă reține un lucru: dacă-ți trece prin cap că l-ai putea schimba, las-o baltă. El își face treaba așa cum știe și n-o să se schimbe niciodată.

Christy avea dreptate în privința rigidității lui Theo. Refuza să se trezească înainte de prânz. Își începea ziua cu o cană de espresso tare. Nu folosea decât o anumită marcă de cafea — Lavazza — și nu o prepara decât într-un expresor mic și demodat. În timp ce cafeaua se râșnea, mânca un castron de cereale Captain Crunch, imposibil de dulci și de nesănătoase — dar fără niciun fel de lapte, pentru că-l ura la modul absolut. Apoi se instala la masa de scris, unde-și petrecea zilnic două ore, lucrând la un volum imens: o istorie completă a cinematografului american — „probabil cea mai pertinentă și manieristă carte despre filme scrisă în această țară" și una care (băga mâna-n foc pentru asta) avea să-l transforme instantaneu în cel mai faimos critic american... dacă reușea bineînțeles s-o termine. Lui Theo nu-i lipseau disciplina și conștiinciozitatea. Problema era lungimea nebunească a tomului: 2 130 de pagini de manuscris și nici măcar nu

trecuse de anii șaizeci. Citisem capitolul despre Orson Welles — mi-a oferit acest privilegiu după ce i-am promis că n-o să-l critic prea tare — și am rămas uimită cât de lucid, bine scris și inteligent era. Așa cum m-a uluit și obiectivul final al ambițiilor sale.

Dar când i-am cerut să mă lase să citesc mai mult, a protestat, spunându-mi că oricum n-ar fi trebuit să-mi arate nimic; pentru că restul cărții m-ar fi putut dezamăgi și că e posibil să fi „pătat" procesul creației, permițându-mi să arunc o privire. A devenit atât de agitat și de stresat, încât am fost nevoită să-mi ascund șocul la auzul unor asemenea explicații idioate.

— Nu te mai pot lăsa niciodată, dar *niciodată* să atingi manuscrisul din nou, a spus el, plimbându-se dintr-o parte în alta a garsonierei sale, într-un ritm de maniac.

— Theo, dar chiar nu e cazul să te superi pentru atât...

— Nu e cazul să mă supăr! Nu e cazul să mă supăr! Ce știi tu ce înseamnă să fii supărat? Timp de patru ani, nimeni, *nimeni* nu mi-a atins manuscrisul...

— Dar tu mi l-ai *dat*, Theo. Tu m-ai rugat să-l citesc. Așa că nu pricep...

— Exact, dar tu *nu* înțelegi ce înseamnă să...

Înainte să-și termine fraza, și-a înșfăcat geaca de piele și a ieșit pe ușă. M-am gândit să pornesc după el, dar am hotărât că e mai bine să-l las în pace — mai ales că scena paranormală la care luasem parte mă înmărmurise. Prin urmare, am decis că dacă nu se întoarce cu o explicație cât de cât plauzibilă pentru purtarea sa absolut dementă, o să plec acasă.

Cum după o oră încă nu apăruse, i-am scris un bilet:

Te-am așteptat. Sper că te afli într-un loc mai bun.

Și m-am dus acasă.

La momentul respectiv, ieșeam împreună de aproximativ șase săptămâni și, cu toate că petrecusem câteva seri în apartamentul meu din Somerville, stăteam de obicei în garsoniera lui din Cambridge, pentru că ne găseam mult mai aproape de toate cinematografele din jurul Pieței Harvard. Deși ne vedeam cam două–trei seri pe săptămână, aveam o regulă nescrisă să nu apărem neinvitați la locuința celuilalt. Până în noaptea aceea... când, pe la miezul nopții, a țârâit soneria. Am ezitat înainte să răspund, gândindu-mă: *Să înțeleg că seara asta reprezintă momentul când poleiala de normalitate și strălucirea romantică s-au fisurat în sfârșit și că de acum încolo o să am parte numai de chestii ciudate și înfricoșătoare, pe care le-a ascuns cu măiestrie până azi?*

O altă voce însă mi-a spus: *Iar dacă-l alungi acum pentru o răbufnire minoră, o să fii din nou singură. Și nu mai vrei să fii singură.*

Așa că am deschis ușa. Stătea acolo, amărât și obosit, cu ochii strălucind de frică și rușine.

— M-am purtat... îngrozitor, a șoptit. Și o să te înțeleg perfect dacă-mi trântești ușa în nas. Dar...

— Ăsta e micul tău secret pe care l-ai ținut ascuns până acum — accese de furie neîntemeiate?

— Îmi pare rău. Nu știi cât de rău îmi pare. Pot să intru, te rog?

Am șovăit. El a insistat:

— Te rog, Jane...

I-am făcut semn să mă urmeze. Odată ajunși în living, m-a strâns în brațe și mi-a spus că sunt cel mai bun lucru care i se întâmplase vreodată și că ultima oară când trăise un asemenea atac de „furie" fusese cu doi ani înainte. Dacă avea să se mai repete, știa că o să-i dau papucii imediat, așa că se va strădui să se revanșeze pentru ieșirea lui și că...

Îi apreciam remușcările, dar milogeala e întotdeauna puțin iritantă. În același timp însă, mă și liniștea. Poate pentru

că, la momentul respectiv, și eu aveam nevoie de el și de felul în care mă făcea să mă simt dorită și importantă pentru viața lui. Nimerisem în veșnicul conflict dintre dorința de a însemna ceva vital pentru o altă persoană și teama de această dependență, din cauza responsabilității pe care trebuie să ți-o asumi.

L-am îmbrățișat la rândul meu și i-am zis că totul s-a lămurit acum și că nu ne mai rămâne decât să mergem în pat.

Ceea ce am și făcut. Când m-am trezit a doua zi de dimineață la opt, Theo își încălcase regula de a nu se da jos din pat „mai devreme de ora prânzului" și gătise micul dejun. Pentru că a început să-și ceară iertare din nou, i-am închis gura cu un sărut.

— N-o să se mai repete niciodată o astfel de scenă, mi-a promis.

— Te cred pe cuvânt.

Am plecat la serviciu, hotărâtă să uit întreaga poveste.

Iar Theo și-a ținut promisiunea. N-a mai făcut nicio scenă luni bune după acel incident. Nu neapărat că devenise ultraprecaut cu mine sau că se purta cum nu se poate mai bine, fără să-și arate superioritatea. Dimpotrivă, s-a întors la orele lui vampirești — continuând să se uite la filme toată noaptea, dormind până la prânz și refuzând constant orice încercare a mea de a-i schimba obiceiurile alimentare nesănătoase. Dar nu mă plângeam. Dacă aveam o zi proastă la universitate — sau mă lovea brusc una din stările mele depresive ocazionale —, înțelegea din instinct cum să reacționeze: atent, dar nu sufocant. Să știi când să lași omul în pace nu se numără printre cele mai simple lecții pe care le înveți în viață, dar se părea că noi doi ne pricepeam de minune la asta. Ori de câte ori nu se afla lângă mine, mi se făcea sincer dor de el. În același timp, îmi plăcea că nu stăm împreună fiecare minut din zi.

Au trecut opt luni. Într-o după-amiază, am sosit acasă și am găsit o mașină de livrare de la Sony parcată în fața clădirii. Șoferul s-a apropiat de mine, când am urcat scările de la intrare, și m-a întrebat dacă eu sunt Jane Howard, după care m-a informat că trebuie să-mi livreze un televizor cu plasmă cu diagonala de 106 cm. Când i-am spus că e o greșeală la mijloc, mi-a arătat formularul de comandă, pe care am văzut numele lui Theo.

— N-am nevoie de un televizor așa de mare, i-am explicat.

— Păi, în cazul ăsta, ar trebui să discutați cu tipul care l-a comandat pentru dumneavoastră.

L-am rugat pe bărbat să aștepte cinci minute, iar eu am urcat în apartament și l-am sunat pe Theo la Arhiva de Film Harvard.

— Ești nebun? l-am luat la rost.

— Cred că știi deja răspunsul la întrebarea asta.

— De ce naiba mi-ar trebui un televizor așa de mare?

— Eu credeam că ne-ar trebui unul.

Ne-ar. Era pentru prima dată când folosea pluralul.

— Să vezi filme la televizorul tău mic e un sacrilegiu. Așa că...

— Dar ar fi trebuit să discutăm mai întâi.

— Da, dar atunci n-ar mai fi existat niciun fel de surpriză.

— Dar nu te costă o avere un televizor ca ăsta?

— Nu este aceasta tot problema mea, nu a noastră?

Din nou, folosirea pluralului. Oare era felul lui de-a mă anunța că se mută la mine?

— Nu știu ce să zic...

— Nimic până când ajung eu diseară cu un nou DVD, *O chestiune de viață și de moarte* al lui Pressburger și Powell. Nici nu-ți poți imagina folosirea halucinantă a Tehnicolorului din primii ani...

Theo avea dreptate: televizorul a încăput într-un colț de lângă șemineu — iar filmul expresionist al lui Pressburger

și Powell, pe tema războiului, părea un răsfăț vizual pe un ecran absurd de lat.

— Știam c-o să-ți placă, a spus Theo.

— Te rog să nu-ți faci un obicei din a mă impresiona cu asemenea gesturi mărețe.

— Dar îmi place să te copleșesc. Și oricum, știm amândoi că ești prea rațională și prea practică.

M-a durut remarca lui — dar era cât se poate de adevărată. Cântăream fiecare decizie financiară oricât de mică și nu mă răsfățam decât dacă eram sigură că nu risipeam doar dintr-un moft aberant. Theo mă privea cum încerc diverse haine în magazine, pentru ca mai apoi să renunț la ele, pentru că erau „prea scumpe" (chiar dacă pe etichetă scria Gap) sau „prea obișnuite" (felul meu de a spune că n-aveam nevoie de ele).

— Dar n-ai nici măcar o geacă de piele decentă, m-a apostrofat, când am văzut una care mi-a plăcut într-un magazin de pe strada Newbury.

— Pot să trăiesc bine-mersi și fără așa ceva.

— Dar arăți atât de șic în asta.

— Costă aproape patru sute de dolari.

— Răsfață-te.

— Nu mă simt confortabil când mă răsfăț.

— Serios? Ar trebui să înveți. Viața e al naibii de scurtă. Și nu mai e nevoie să continui să dovedești lumii întregi că nu semeni cu escrocul de taică-tu.

— Amintește-mi să nu-ți mai împărtășesc niciun secret.

— Cu greu poate fi numit secret, dacă FBI-ul are habar de el. În fine, nu-ți cer decât să te mai relaxezi puțin.

— Nu fac pe sclifosita. Chiar mi-aș dori, dar creierul meu nu se poate elibera de ideea că totul are un preț.

— Tu ar trebui să scrii despre puritanism, nu Grande Dame Sara.

— Păi scriu. Naturaliștii erau la fel de obsedați de sentimentul nostru de vinovăție puritan ca Hawthorne. Numai

că ei o vedeau din perspectiva obsesiilor hipercapitaliste. Banii, Dumnezeu și Vinovăția: Marea Trinitate Americană. Și niciunul dintre noi nu se poate scutura definitiv de ele.

Cu toate acestea, am cumpărat geaca de piele și n-am mai bombănit la adresa televizorului extravagant care domina acum colțul livingului meu. Și nici nu m-am împotrivit când mi-a sugerat să ne petrecem o săptămână într-un „mic hotel retro și cochet", din South Beach, pe socoteala lui.

— Ce „socoteală" ai tu în Miami? l-am întrebat.

— Este un fel de-a spune.

— Îți poți permite să te umfli în pene timp de o săptămână în Miami?

— La naiba, nu mai fii așa de precaută. Dacă spun că pot să mă umflu în pene o săptămână, atunci așa e.

— Nu de alta, dar aș fi încântată să contribui și eu cu jumătate din sumă.

— Îți mulțumesc că mi-ai despuiat oferta romantică de tot romantismul inerent.

— N-a fost intenția mea. Am vrut doar să — OK, sunt vinovată de prea multă precauție.

Dar în a doua noapte petrecută în Miami, am făcut ceva complet lipsit de precauție. După ce am băut prea multe Margarita într-o bodegă mexicană, Lincoln Road, ne-am întors în camera noastră art deco, din hotelul nostru art deco, și ne-am iubit cu o pasiune dezlănțuită. Când s-a crăpat de ziuă și m-am târât până în baie, unde mi-am privit ochii tulburi de la atâta tequila, un gând disperat mi-a trecut prin minte: uitasem să-mi introduc diafragma înainte să ne prăbușim pe pat.

Numărând pe degete, am calculat (din ce în ce mai îngrozită) că mă aflam la doar trei zile distanță de mijlocul ciclului. Știam că dacă-mi exprim îngrijorarea față de Theo, se va duce naibii toată distracția din vacanța noastră sub soarele

Floridei. Cu siguranță, matematica avea să lucreze în favoarea mea.

Dar pe măsură ce săptămâna se apropia de sfârșit — precum și cele treizeci și șase de ore în care aș fi putut folosi pastila de a doua zi — m-am străduit să-mi ascund angoasa crescândă. Cu excepția a două momente, când a simțit că mă frământă ceva, mi-am strunit temerile cu brio.

Asta până când, o lună mai târziu, menstruația îmi întârziase cu două săptămâni, iar dimineața vomitam constant. M-am dus la farmacia locală și am cumpărat un test de sarcină. Întoarsă acasă, am urinat pe fâșia lunguiață de hârtie, pe care am pus-o mai apoi în tubulețul care o însoțea. Am intrat în bucătărie și mi-am pregătit o cafea. Cinci minute mai târziu (deși se spune că trebuie să aștepți o jumătate de oră), am găsit hârtiuța colorată în roz. În acel moment grandios — și deloc dorit în viața mea — un gând banal mi s-a înfiripat în minte:

Cine a decis ca roz să fie culoarea proaspetei maternități?

Un alt gând mai puțin banal a urmat:

Așa funcționează destinul?

Patru

Nedorită. Este un cuvânt atât de serios și de urât atunci când este atașat cuvântului *sarcină*. Dar am fost sigură de două lucruri, atunci când testul de sarcină s-a colorat în roz: nu voiam acest copil și nu suportam ideea să-l dau afară.

Dar dacă mi-aș fi dorit atât de tare să nu rămân gravidă în Miami, aș fi găsit o scuză să dispar două ore, să găsesc un doctor și să înghit pastila de a doua zi, după care să găsesc alte scuze pentru următoarele zile, cum că aș fi bolnavă și de neatins. Dar n-am procedat așa. Și-atunci vine întrebarea: chestia asta *nedorită* era ceva ce-mi *doream*, de fapt?

— Normal că voiai să rămâi însărcinată, a spus Christy, când am sunat-o în Oregon, trezind-o pe la ora șapte de dimineață.

O mișcare deloc înțeleaptă din partea mea, pentru că ura diminețile — mai apoi însă, când mi-a auzit teama din voce, s-a mai domolit și a adăugat:

— Se pare că ai o problemă serioasă.

Atunci i-am povestit pe nerăsuflate tot ce se întâmplase și cum, potrivit calculelor mele, mă aflam la doar câteva zile distanță de mijlocul ciclului.

— Vrei să spui că tu *chiar* te-ai bazat pe metoda calendarului?

— A fost doar o scăpare din partea mea. Ca după o beție. Iar apoi...

— Prostii. Normal că-ți doreai să rămâi însărcinată. Poate nu-ți vine să crezi, dar ăsta e adevărul.

— Și-acum ce fac?

— Naști copilul sau nu.

— Nu sunt pregătită pentru maternitate.

— Atunci caută cea mai apropiată clinică pentru avorturi și...

— Nu pot să fac așa ceva.

— În cazul acesta, te confrunți cu o dilemă pe cinste. Ce te sperie cel mai tare? Angajamentul pe viață, pierderea libertății personale, ideea că tu și Theo veți fi legați de aici înainte pe vecie?

— Toate trei.

— Ei bine, nu trebuie să iei o decizie astăzi.

— Dar imediat ce-i voi mărturisi, va fi și el implicat în decizia mea.

— Luând în considerare mecanismul prin care o femeie devine gravidă, lucrurile stau cam așa: bărbatul e implicat până peste cap în decizia ta... indiferent care va fi aceasta. Însă, înainte să discuți cu el, vezi mai întâi ce-ți convine ție cel mai mult.

Ideea era că îmi pusesem în cap cu mult timp în urmă să nu am copii. Dar hotărârea aceea se născuse din credința mea nestrămutată că un copil mă va duce forțat într-o fundătură. Și dat fiind faptul că și părinții mei se angajaseră într-o capcană similară atunci când am venit pe lume...

Apoi însă intervenea și problema lui Theo. Îl iubeam oare? Mi-am spus în sinea mea că da — iar el își declarase iubirea în diverse ocazii. Dar luarea în serios a unor astfel de declarații se împiedica de o temere adânc înrădăcinată: puteam

să-mi clădesc un cămin alături de cineva care se culca și se trezea la ore demne de un vampir și care avea nevoie de un film postcoital ca să-și revină? Oare din pricina simțului său organizatoric exacerbat simțeam că parcă aș fi trăit alături de un bărbat cu un comportament de maniac și a cărui mare iubire erau filmele?

Știam însă că dacă Theo se angaja să se ocupe de ceva (precum cartea lui masivă, ce părea că n-o să se mai termine niciodată), simțul său de răspundere devenea feroce. Așa cum știam că de la ieșirea aceea exagerată din urmă cu câteva luni, comportamentul său fusese exemplar; că el conștientiza că trebuie să-și controleze defectele.

În orice caz, sentimentele lui păreau clare și ferme. Eram „lucrul cel mai bun care i se întâmplase vreodată". Eram „persoana care îl cucerise definitiv". Îl făceam fericit. Cum poți să te împotrivești unor asemenea declarații?

Dar tot mă temeam să-i dau vestea cea mare, pentru că aceasta ridica al naibii de multe întrebări, cea mai importantă fiind: *De ce dracului nu mi-ai spus că ai dat-o-n bară pe frontul contracepției? Pe bune, chiar trebuia să mă interesez și de asta?*

Theo s-a purtat cu un sânge rece uluitor când a aflat.

— Se mai întâmplă și accidente — mai ales după cinci Margarita. În orice caz, e o veste extraordinară.

— Ești sigur? l-am întrebat.

— N-aș fi spus așa ceva dacă nu eram sigur. Adică, tu vrei copilul ăsta cu mine, nu?

— Sigur că da, m-am auzit rostind.

Când cuvintele mi-au ieșit pe gură, m-am gândit: *Gata, nu mai e cale de întoarcere. Decizia a fost luată de altcineva și pentru tine.*

— Theo, sper că înțelegi că lucrurile se vor schimba considerabil în ceea ce ne privește.

— N-am nicio problemă.

— Păi, atunci e... minunat.

— Dar pentru tine e o problemă, Jane? m-a iscodit, ghicindu-mi ezitarea din voce.

— Este... un pas mare.

— Da, dar nu vom fi primii oameni de pe pământ care o să aibă un copil. Iar eu asta-mi doresc. O viață alături de tine.

— Și eu la fel, am rostit, deși nu tocmai convinsă.

Cum poți să faci o afirmație atât de serioasă când tu ești bântuit de îndoieli? Când am sunat-o pe Christy ca să-i povestesc despre entuziasmul lui Theo de a fi tătic și de a-și trăi viața alături de mine, mi-a spus:

— Păi, draga mea, cam asta ți-ai dorit să auzi, corect? Și, oricum, e foarte clar că tipul nu e un laș care-aruncă întreaga responsabilitate pe umerii tăi. Prin urmare, chiar că e o veste bună.

— Nu sunt așa sigură...

— Atunci nu te mai văita ca o gâscă și dă-l afară. Poți oricând să-i spui lui Theo că ai fost la control și că ai avortat spontan. Se întâmplă frecvent. Nu m-ar deranja să vin acolo să te țin de mână când o să-ți faci intervenția.

— E o decizie importantă...

— Fără îndoială. Dar nu uita Strălucirea Orbitoare a Evidenței: odată ce ai făcut copilul, apoi e bun făcut.

După cum a observat și George Orwell cândva, toate clișeele sunt fundamental adevărate, iar cel exprimat de Christy m-a determinat să realizez că hotărârea mea se baza pe ceva ce se întâlnește mereu în literatură: *interpretare*. Cum alegi să percepi o decizie etică? Vina este adânc înrădăcinată în interpretarea evenimentelor. Îți influențează viziunea asupra lumii. Cât de dispus ești să deformezi realitatea ca să se potrivească propriei tale versiuni referitoare la evenimente? Cu ce poți (sau nu poți) trăi?

Acesta a fost și factorul decisiv pentru mine — am realizat că dacă nu merg înainte, voi avea parte de o suferință

inimaginabilă și care va rămâne permanent ca o rană deschisă ce nu poate fi cauterizată. În același timp, știam că îmi doream să păstrez copilul..., chiar dacă mă lega de Theo într-o manieră ce mă tulbura nespus.

Dar entuziasmul lui Theo față de statutul de părinte s-a dovedit nelimitat. Se purta exact ca un viitor părinte din anii cincizeci — împărțea trabucuri în stânga și-n dreapta și le spunea tuturor că am rămas însărcinată. Fără ca eu să am habar, a sunat-o până și pe Sara Crowe, comunicându-i vestea cea mare. Am primit un telefon mai degrabă înțepat de la Sara, care, cu cea mai impecabilă voce à la Katherine Hepburn, și-a exprimat uluirea.

— Bănuiesc că ar trebui să te felicit.

— Am vrut să te sun, dar se pare că Theo mi-a luat-o înainte, am zis, încercând să-mi maschez nemulțumirea provocată de maniera de tip Reuters a lui Theo de a răspândi vestea pretutindeni.

— Theo era foarte emoționat, a spus Sara, fără să-și ascundă ironia prea tare. Mi-a mărturisit că invitația la cina din seara aceea i-a schimbat viața și că îmi va rămâne „veșnic îndatorat" pentru asta.

— Înțeleg.

— Fără îndoială că și tu îmi ești la fel de recunoscătoare.

— Nu e nevoie să fii sarcastică, Sara.

— Nici nu mi-am dat seama că sunt sarcastică, Jane. Contemplativă, da... în fine, asta-i viața.

— Exact. Viața *mea*. Îți mulțumesc pentru urările de bine.

În seara aceea, când Theo a venit la mine, am ridicat problema răspândirii veștii în cele patru colțuri ale lumii.

— Vrei să spui că te stânjenește chestia asta, relația *noastră*?

— Nici pomeneală. Doar că... dacă se întâmplă ceva rău, dacă aș avorta...

— Dar n-o să se întâmple așa ceva...

— Sper din toată inima.

— Și-atunci, care-i treaba? Nu pot să-mi exprim fericirea în public? Și faptul că Sara a fost cea care ne-a făcut cunoștință...

— Nu asta-i problema...

— Dar care?

— Am toane, nimic mai mult.

— Totul o să fie bine, m-a asigurat, cuprinzându-mă în brațe.

— Sigur că da.

— Și trebuie să stabilim și când va veni momentul să mă mut la tine.

Acest ultim comentariu nu m-a surprins. Odată ce i-am spus că sunt gravidă, știam că va fi doar o chestiune de timp, înainte să începem să discutăm aranjamentele domestice pe termen lung. Și cum eu eram posesoarea unui apartament mult mai mare...

— Având în vedere că tu ai un singur dormitor — și camera de lucru se va transforma în cea a copilului —, o să-mi vină destul de greu să-mi mut toate lucrurile aici. Ce-ai zice să dorm la tine, dar să-mi păstrez garsoniera pentru scris?

Am răsuflat ușurată când mi-a sugerat un astfel de aranjament. Viața mea nu urma să fie dată peste cap complet și, în plus, ne alegeam fiecare cu spațiul necesar. Dacă învățasem ceva din căsnicia părinților mei era că sentimentul frustrant al căminului-capcană putea distruge orice relație pe termen lung. Jos pălăria pentru Theo care sesizase că amândoi vom beneficia de pe urma unei relative independențe.

— Cred că e o idee deșteaptă și matură... și îți mulțumesc pentru sugestie, am spus.

La câteva zile după conversația noastră, Theo a împrumutat dubița unui prieten și a apărut într-o dimineață cu câteva lucruri esențiale: colecția sa standard de tricouri și blugi, o geacă de piele, două perechi de pantofi sport negri, marca Converse Hi-Top, lenjerie și ciorapi. Toate au încăput

cum nu se poate mai bine în sertarele pe care i le pregătisem. A mai adus cu el și expresorul și un recipient special din oțel inoxidabil, în care-și păstra cafeaua Lavazza. Atunci a hotărât să-mi rearanjeze în ordine alfabetică întreaga bibliotecă. Și toate rafturile din bucătărie. Și să-mi recimenteze câteva plăci de faianță din baie. Și a hotărât că și gresia de pe hol trebuia șlefuită din nou. Și...

— Dacă o să te apuci să-mi calci și lenjeria, atunci totul s-a terminat între noi, l-am ironizat.

A izbucnit în râs și s-a apucat să-mi reorganizeze cămara și să-mi desfunde canalizarea.

— De când te-a lovit pasiunea asta pentru Îmbunătățirea Casei? l-am întrebat.

— De când am, în sfârșit, o casă care merită să fie îmbunătățită. Doar nu te plângi, nu?

Nu, nu mă plângeam, pentru că nu se număra printre maniacii care săreau în sus cincisprezece metri dacă prosoapele nu erau perfect aliniate. Și dacă se întâmpla să uit să sortez rufele murdare sau să las vasele nespălate în chiuvetă... *presto, presto,* domnul Curățenie se ocupa de ele, fără să crâcnească.

— Să fii bucuroasă că te-ai încurcat cu un tip căruia îi pasă de astfel de lucruri, mi-a spus Christy când i-am dat telefon de la birou. Înseamnă că-i pasă de tine. Și pentru că veni vorba... încă mai ai rendez-vous-urile tale zilnice cu vasul de toaletă?

În realitate, grețurile matinale cronice mă lăsaseră în pace. La început, totul a debutat cu o mâncărime insuportabilă. Obstetricianul m-a asigurat că este un efect secundar obișnuit al sarcinii și mi-a prescris o cremă care să-mi domolească senzația de purici umblând pe sub piele. Theo a insistat să mi-o aplice el în fiecare seară, înainte să mă bag în pat. După ce termina, stătea treaz până în zori, cufundat în vizionarea a două-trei filme la noul nostru televizor cu ecran plat.

Mâncărimea a dispărut după două săptămâni. Când am intrat în luna a treia și burta a început să mi se rotunjească, am hotărât că venise momentul să-mi anunț sarcina celor două persoane de care-mi era cel mai teamă: șeful meu de departament și mama.

După cum am bănuit, profesorul Sanders nu s-a arătat deloc încântat că voi intra în concediu de maternitate peste cinci luni.

— Nici că-ți puteai găsi un moment mai bun, mi-a zis, mai ales că te-am angajat pe ultima sută de metri. Acum va trebui să găsesc din nou pe cineva tot pe ultima sută de metri.

— Cinci luni nu înseamnă chiar pe ultima sută de metri...

— În lumea academică, exact asta înseamnă. Oricum, n-avem încotro și va trebui să ne descurcăm. Presupun că acum ar trebui să te felicit.

Evident, vestea s-a răspândit cu viteza luminii în cadrul departamentului — și Marty Melcher m-a încolțit pe hol, spunându-mi:

— Așadar, nu ești virgină.

— Știi, profesore, acest comentariu ar putea fi considerat drept o formă de hărțuire sexuală.

— Sau simplă tachinare. Chestie de interpretare, nu?

— Nu, e o chestie de politețe, ceea ce dumneavoastră vă lipsește.

— Dacă vrei să mă raportezi la ofițerul de etică sexuală sau cum naiba se numește, n-ai decât. Reputația ta de cățea va fi confirmată.

— Atunci așa voi face.

— Îmi cer scuze, a zis și s-a dat un pas în spate.

M-am oprit din drum și m-am întors cu fața spre el.

— Ce naiba se petrece cu dumneavoastră?

Niciun comentariu din partea lui Marty Melcher. Doar privirea stânjenită a unui fanfaron ce fusese prins cu mâța-n sac.

Între timp, Stephanie Peltz făcuse cercetări în privința amorezului meu (fusese la o conferință de literatură cu Sara Crowe), pentru că atunci când s-a apropiat de mine, în cafeneaua de la universitate, mi-a zis:

— Ce veşti minunate! Şi ce bărbat *interesant* pe post de tată...

Abia aşteptam să scap de Universitatea New England. Însă un lucru stupefiant s-a întâmplat în acel semestru de primăvară: lui Lorrie Quastoff i s-a acceptat transferul la Harvard. Vestea a venit după ce am scos-o pe Lorrie la prânz, chiar la începutul trimestrului şi i-am prezentat ideea.

— Harvardul nu va accepta o ciudată ca mine, s-a împotrivit Lorrie.

— Părerea mea e că tipii de-acolo te-ar vrea foarte tare. Însă întrebarea care se pune e: tu îi vrei pe ei?

— La Harvard trebuie să ai creier.

— Întocmai cazul tău.

— Nu prea cred.

— Ei bine, eu da şi la fel şi toţi ceilalţi din departament. Eşti o vedetă şi ai nevoie de un mediu intelectual mai riguros ca să...

— Celor de la Harvard n-o să le placă autismul meu.

— O să le placă de tine pentru că eşti superdeşteaptă, iar notele tale sunt dovada vie. Te vor plăcea pentru că o să dau nişte telefoane acolo şi cu recomandările cu care te vei duce, vor realiza că ar fi o nebunie să te refuze. Dar cel mai mult te vor plăcea pentru că odată ce vor sta de vorbă cu tine, vor vedea cât de extraordinară şi neobişnuită eşti.

— Neobişnuită rimează cu autistă.

— Şi ce dacă? am întrebat-o.

Am avut nevoie de alte două întâlniri înainte să o pot convinge cel puţin să scrie cererea de transfer. Când cei de la Harvard i-au răspuns, invitând-o la un interviu, mi-a spus:

— Nu vreau să-mi puneţi nicio vorbă bună.

— Dar aşa funcţionează lucrurile, Lorrie.

— Nu și în cazul meu. Harvardul nu trebuie să mă vrea doar pentru că sunt autistă. Dacă aflu că ați discutat cu ei înainte, o să-i refuz.

— Nu te îngrijora, îți promit că de aici înainte n-or să audă nimic de la mine.

Adevărul era că deja contactasem Biroul de admiteri de la Harvard și pe șeful Catedrei de engleză, ca să o laud pe Lorrie, asigurându-i că trebuie să o accepte. Dar fata nu trebuia să știe asta. Așa că i-am respectat dorința și am păstrat tăcerea din acel moment, cu toate că (atunci când mi s-a solicitat de către Biroul de admiteri Harvard) am scris o scrisoare de recomandare plină de argumente solide.

Acceptarea ei de către Harvard a fost o știre-bombă pentru New England, dar întâmpinată cu multă răceală de către administrație. Stephanie Peltz m-a informat că El Presidente nu fusese prea încântat, susținând că păstrarea acestei studente talentate (a se citi autistă) aici ar fi adus mai mult prestigiu universității. Și de ce-și bagă nasul în toate din nou femeia aia nesuferită Howard?

Imediat după ce Lorrie a fost acceptată, am ieșit în oraș să sărbătorim și am luat prânzul la hotelul Charles, din Cambridge. Eu n-am putut să beau din motive fiziologice evidente, dar am convins-o pe Lorrie să încerce un pahar de șampanie. Părea puțin speriată când ospătarul i-a turnat băutura și și-a frecat degetul nervoasă de piciorul paharului mai bine de un minut, înainte ca eu să-i spun:

— N-o să te transformi într-un dovleac.

— Dar s-ar putea să mă îmbăt.

— Nu și dacă te dovedești o parteneră ieftină pentru buzunarul meu.

— Asta a fost o glumă, nu?

— Da, asta a fost o glumă — dar acum, serios vorbind, chiar meriți un pahar cu șampanie. Nu intri la Harvard în fiecare zi. Așa că, haide, încearcă.

Cu multă grijă, și-a ridicat paharul la buze, și-a închis ochii strâns, de parcă s-ar fi așteptat ca lichidul să-i topească buzele și a luat o sorbitură mică. Apoi a deschis ochii, părând surprinsă că moartea nu se pogorâse asupra ei și a mai sorbit puțin.

— Nu e rea, a zis, dar prefer Diet Coke. Nu puteți să beți din cauza copilului, nu-i așa?

Îi menționasem o singură dată faptul că sunt însărcinată. Se întâmplase cu câteva săptămâni în urmă și reacția ei la momentul respectiv a fost un simplu clătinat din cap, după care a trecut la alt subiect. Apoi nu mai pomenise nimic despre asta.

— Așa e, am răspuns. Doctorii te sfătuiesc să nu bei în timpul sarcinii.

— Sunteți fericită că o să aveți un copil?

— Cred că da.

— Adică nu sunteți în al nouălea cer?

— Nu există nicăieri „al nouălea cer", cu excepția porcărioarelor de reviste pentru femei.

— Adică nu vreți să fiți gravidă?

În astfel de momente, era greu de spus dacă francheța brutală a lui Lorrie constituia un produs nemijlocit al autismului ei sau pur și simplu reflecta incapacitatea de a se angaja în discursuri subtile (cu excepția momentelor în care se discuta despre literatură).

— *Sunt* gravidă.

— Răspuns greșit.

— Știu că o să iubesc copilul atunci când o să vină pe lume.

— Toată lumea spune că soțul dumneavoastră e un ciudat.

— Nu e soțul meu — și cine-și permite să-și dea cu părerea despre el?

— Nu vă spun.

— Nu e deloc ciudat. De fapt, cred că ți-ar plăcea mult de el.

— E și el autist?

— Toți bărbații sunt puțin autiști.

— Dar el chiar e autist?

Ai grijă.

— Nu, nu e. Și nici tu nu mai ești.

— Cum e dragostea?

— Complicată.

— Foarte complicată?

— Depinde...

— Ca atunci când v-ați culcat cu profesorul acela de la Harvard?

Chipul lui Lorrie a rămas inexpresiv. Nu și-a dat seama de efectul comentariului ei asupra mea.

— De unde știi de chestia asta? am întrebat-o.

— Toată lumea știe. Aia a fost dragoste?

— Da, aia a fost dragoste adevărată.

— Și pentru că era căsătorit au apărut complicații?

— Da, a complicat mult lucrurile.

— El a murit, nu?

— Da, a murit.

— Și ați fost tristă?

— Mai tristă ca oricând.

Din nou, replica mea nu a impresionat-o pe Lorrie. S-a mulțumit să clatine din cap.

— Deci Emily Dickinson are dreptate. Dragostea este „ora plumbului".

— Cred că ea vorbea mai degrabă de pierdere.

— Dar dragostea înseamnă pierdere.

— În multe cazuri, da — dragostea înseamnă pierdere.

— Și tipul ăsta nou, ciudatul — o să-l pierdeți și pe el până la urmă, nu?

— Nu asta intenționez. Dar nu se știe niciodată...

— Se pare că nu-l iubiți așa cum l-ați iubit pe profesor.

— E diferit... atâta tot.

— „Diferit" nu înseamnă dragoste.

Mama a reacționat cu veșnica ei variațiune pe aceeași temă când l-am dus pe Theo să o cunoască, două săptămâni mai târziu. Pavasem drumul (corecție: încercasem să pavez drumul), sunând-o înainte și anunțând-o că am rămas însărcinată. După cum anticipasem, s-a supărat amarnic — nu numai pentru că „făceam un copil fără să fiu măritată", dar și pentru că îi mărturiseam abia după trei luni de la momentul în care aflasem că o să fiu mamă.

— Și a trebuit să aștepți atât de mult ca să-mi spui și mie? m-a întrebat, cu un glas plin de durere.

— Voiam să fiu sigură că pot ține sarcina.

— Nu-i adevărat — pur și simplu nu voiai să împărtășești și cu mine vestea.

Tăcere.

— Și tatăl...? a zis ea în final.

I-am povestit puțin despre Theo.

— Pare... diferit.

Diferit. Din nou cuvântul acesta.

— Este foarte original.

— Acum mă îngrijorez și mai tare.

— Așadar... vrei să-l cunoști sau nu?

— Normal că vreau să-l cunosc pe Theo.

Două săptămâni mai târziu, când eu și cu Theo ne-am urcat în Miata mea (burta ce mi se mărea văzând cu ochii mă anunța că această mașinuță sport va fi schimbată cât de curând cu una în care să încapă și un copil), mi-am jurat în sinea mea că voi face tot posibilul ca weekendul petrecut *chez Mom* să funcționeze. Dar când am ajuns la casa familiei mele de pe strada Pleasant, din Old Greenwich, am zărit pe chipul mamei un șoc vizibil atunci când a dat cu ochii de bărbatul ce era tatăl viitorului ei nepot. Așa cum am băgat de

seamă și reacția lui Theo când a analizat aspectul lipsit de farmec, tapetul cojit, mobila ce nu mai fusese reparată de peste treizeci de ani. Apoi starea mamei mele, care părea și mai retrasă și mai împovărată de indiferența pe care i-o arăta lumea. M-a copleșit un sentiment de vinovăție, când am văzut-o atât de pipernicită și tristă, așa că am luat-o în brațe și i-am spus cât de minunat mă simțeam s-o văd din nou. Reacția ei însă a fost una de uluire detașată. Ba chiar s-a tensionat când am îmbrățișat-o, apoi m-a împins într-o parte, bătându-se ușor peste piept și aruncându-mi o privire prin care mă informa destul de clar: *„Să nu îndrăznești, ca de dragul tipului ăstuia, să te comporți de parcă am fi apropiate"*. Ruptura dintre noi era atât de clară, încât relația noastră se transformase într-o masă informă de respingere și de suferință abia mascată.

— Așadar, tu ești băiatul cu pricina, a spus mama, privindu-l cercetător pe Theo.

— Da, doamnă, a răspuns Theo, cu un zâmbet larg. Eu sunt băiatul cu pricina.

— Bravo ție.

Theo a reacționat foarte abil la asemenea comentarii și, în plus, a reușit să păstreze o atmosferă relaxată și să evite orice potențial conflict.

— Știi, Jane ne-a mărturisit pe vremuri, mie și tatălui ei, că n-o să se mărite și nici n-o să aibă copii vreodată, a spus mama în timpul cinei.

Știam c-o să deschidă din nou subiectul acesta nenorocit, așteptând momentul potrivit să pună sare pe rană. Dar îl pregătisem deja pe Theo în această privință, povestindu-i totul înainte să ajungem acasă la mama. Și s-a descurcat de minune:

— Ce poveste tristă, doamnă Howard. Dar știți ceva? Și eu le-am spus părinților mei același lucru, iar ei nu s-au despărțit. Așa că problema se pune cât de bună sau rea este,

în definitiv, o căsnicie. Sau câtă vinovăţie atribui altcuiva pentru propriile tale probleme.

I-a spus toate astea zâmbind. Mama s-a dezumflat imediat, când a sesizat mustrarea din spatele tonului său amabil. Când s-a scuzat ca să se ducă la baie, ea s-a aplecat spre mine şi mi-a şoptit:

— L-ai pus la curent înainte să vină aici, nu-i aşa?

— Nu ştiu despre ce vorbeşti, mamă.

— I-ai spus că o să deschid subiectul ăsta.

— Nu crezi că vorbele lui conţin şi un sâmbure de adevăr?

— N-are cum să înţeleagă toate ramificaţiile...

— ... unei întâmplări care s-a petrecut cu treisprezece ani în urmă şi cu care mă chinui întruna de atunci. Nimic, dar *nimic* din ceea ce am făcut pentru tine vreodată nu-ţi va atenua nevoia de a relua nenorocita aia de seară şi de a da vina pe mine pentru ceva ce era numai între tine şi tata...

— Ne descurcam foarte bine înainte ca tu să...

— Oh, Iisuse, n-o să termini niciodată? M-am săturat să mă tot tratezi de parcă aş fi cea mai mare greşeală a vieţii tale...

— Îndrăzneşti să mă acuzi că te urăsc...

— Ba bine că nu...

Brusc, l-am zărit pe Theo în prag.

— Vă întrerup? a întrebat el.

S-a aşternut o tăcere stânjenitoare, ruptă de mama câteva secunde mai târziu.

— Tocmai o informam pe Jane că am atât de multe lucruri importante de făcut mâine, încât ar fi mai bine ca voi doi să plecaţi dimineaţă.

Din nou o linişte apăsătoare.

— Nicio problemă, doamnă, a intervenit Theo, zâmbind larg.

— Cum să nu fie nicio problemă? am izbucnit. Am bătut atâta drum tocmai ca să i te prezint.

— Jane... a spus Theo, nu-i nimic.

— Ești un tânăr înțelept, a zis mama, ridicându-se în picioare. Îți doresc numai bine.

Și a urcat în camera ei.

Am rămas la masa din bucătărie și mi-am cuprins capul între mâini. Theo s-a apropiat și m-a îmbrățișat, rostindu-mi la ureche:

— Hai să nu ne mai amărâm și să plecăm chiar acum de aici.

O jumătate de oră mai târziu, ne cazasem la hotelul Hilton, de la marginea orașului Stamford. Era modern și steril, dar camera avea un pat uriaș și o cadă adâncă, în care m-am așezat imediat ce s-a umplut cu apă fierbinte și unde am stat peste o oră, încercând să înțeleg ce se întâmplase. La un moment dat, a intrat Theo, s-a așezat pe marginea căzii și mi-a spus:

— Privește astfel lucrurile: n-o să te mai simți niciodată vinovată că nu vii s-o vezi. Să fii dat afară implică niște avantaje suplimentare.

— Nici măcar n-a coborât să-și ia la revedere când am plecat.

— Pentru că ea ar fi vrut să fugi sus și să-i ceri iertare și să-i spui că vei încerca să fii o fată bună din nou și toate porcăriile alea care te fac să te simți în continuare vinovată și pe care probabil ea ți le pune în cârcă încă de când te-ai născut. Așa îi arăți foarte clar că nu mai joci după cum îți cântă și te felicit pentru asta. S-a terminat.

— Ești minunat, i-am zis, luându-l de mână.

— Da, sunt.

Când ne-am întors la Cambridge, a doua zi, m-am aruncat într-un adevărat vârtej. Nu mai voiam decât să rezolv toate lucrurile. Pentru că așa ne place nouă să credem că în viață totul poate fi rectificat. *Să restabilești raporturi de prietenie, să te împaci, să te apropii de ceilalți, să te implici într-un*

proces de vindecare reciprocă. Vocabularul modern american e plin de cuvinte și expresii ce desemnează reconcilierea — pentru că, *la naiba*, doar suntem o națiune care mizează pe forța lui „a putea". Sigur că putem evita tragedia și prăpăstiile de netrecut dintre oameni, pentru că întotdeauna trebuie să existe o soluție pentru conflictele interpersonale. Problema acestui punct de vedere este că refuzăm să acceptăm că există și lucruri pe care nu le putem rezolva — că, ne place sau nu, nu putem repara ceva ce a fost stricat iremediabil.

Am rămas în această stare de spirit zile întregi. M-am potolit abia când am primit un exemplar al cărții mele. Am ținut-o în mână pentru o vreme, am deschis-o și am ascultat fâșâitul tăcut, dar ferm al paginilor proaspăt legate. Aruncând o privire peste sutele de mii de cuvinte, mi-am spus în sinea mea: *Chiar am făcut-o...* și m-am întrebat ce însemnau toate acestea în marea schemă a lucrurilor.

Theo a fost și mai încântat la vederea tomului publicat.

— Ar trebui să sari în sus de bucurie, să sărbătorești cu șampanie, mi-a zis el.

— Gesturi deloc înțelepte pentru o femeie în starea mea.

— Dar măcar ar trebui să fii mai entuziasmată.

— Sunt.

— De-aia ai un ton așa de melancolic.

— Păi, mă gândesc la...

— Jane, nu poți să faci nimic pentru ca femeia aia să te placă.

Theo mi-a citit cartea pe nerăsuflate și mi-a spus că e superbă.

— N-aș merge atât de departe, l-am contrazis.

— Pentru că nu suporți ideea că un lucru făcut de tine este bun.

— Așa sunt eu, îndoiala de sine întruchipată.

— Termină cu prostiile. Este o lucrare critică fantastică.

— E doar o carte academică.

— Unde naiba ai învățat să te subapreciezi în halul ăsta?
— Unde ai învățat să fii așa de drăguț?
— Întotdeauna am fost drăguț.

Nu puteam nega asta. Cu toate ciudățeniile și toanele lui, Theo rămânea, în esență, un tip foarte drăguț și, în plus, (ajunsesem să admit) un tip care putea face față toanelor și nesiguranței mele permanente. Poate că una dintre cele mai mari surprize ale existenței noastre este să scăpăm de nesiguranța și lupta ce caracterizează vremurile pe care le trăim. Este un interludiu rar și, cel puțin, îl acceptam ca atare. Theo a fost în stare să-mi alunge, pentru o vreme, vocea aceea interioară nesuferită care mă făcea să mă îndoiesc de mine.

Nici măcar nașterea fiicei mele nu s-a transformat în acel „Götterdämmerung" de care mă temusem atâta. Dimpotrivă, totul s-a desfășurat ca la carte. În dimineața zilei de 24 iulie, m-am trezit să-mi fac un ceai și am simțit, brusc, un jet puternic de lichid scurgându-mi-se pe picior. Nu m-am panicat și nici nu am încremenit de frică. Pur și simplu m-am întors în dormitor și i-am spus lui:

— Trezește-te — tocmai mi s-a rupt apa.

Deși se culcase abia cu două ore mai devreme — după un maraton Fritz Lang, ce durase toată noaptea —, s-a trezit imediat și s-a îmbrăcat în șaizeci de secunde. A înhățat un halat de baie pentru mine și geanta pe care, datorită nevoilor sale hiperorganizaționale, o pregătise cu o săptămână mai devreme. Am traversat orașul până la spital în mai puțin de o jumătate de oră. În nicio oră eram deja internată, băgată pe perfuzii și mi se făcuse și o injecție epidurală. Patru ore mai târziu, Emily a sosit pe lume.

E ciudat să ți se spună să împingi și să te forțezi, atunci când partea inferioară a bazinului e complet amorțită. E ciudat să privești în sus spre oglinda plasată strategic în fața picioarelor, acoperite în rest, și să te uiți la chestia aia plină de sânge care iese încet din tine. Dar cea mai ciudată dintre

senzații este momentul ce urmează imediat ce te-ai eliberat de copil — și copilul de tine — când ți se dă în brațe pentru prima dată creatura aia micuță și fără păr... simți un fel de amestec de dragoste instantanee nemărginită și o teamă disperată. Dragostea te copleșește, pentru că, pe scurt, acesta e copilul tău. Dar și frica e la fel de imensă, nelimitată. Teamă că n-o să-ți duci la bun sfârșit sarcina. Teamă că n-o să fii în stare să-i oferi fericire. Teamă să n-o dezamăgești. Teamă că pur și simplu nu vei face lucrurile cum trebuie.

Atunci însă, copilul începe să plângă și-l strângi tare la piept. După sentimentul înălțător și epuizant, totodată, provocat de aducerea pe lume a unui copil, precum și de intrarea în lumea dârză a mămicilor, un alt gând ți se înfiripă în minte cu putere: *Mă voi strădui să-ți ofer ce e mai bun pe lume.*

Din fericire, Theo nu a filmat nașterea, așa cum mă amenințase. În timp ce o țineam pe Emily (îi alesesem numele cu mult înainte să se nască) strâns, el a îngenuncheat lângă noi, a mângâiat-o pe cap, m-a strâns de mână și i-a șoptit proaspetei lui fiice:

— Bine ai venit pe lume.

După aceea, m-a îmbrățișat și mi-a spus cât de mult mă iubește. Iar eu i-am spus cât de mult îi iubesc.

Abia mult mai târziu am realizat că atunci a fost pentru ultima oară când ne-am declarat unul altuia iubirea.

Cinci

Instantanee din primul an de viață al lui Emily. Cum am adus-o acasă de la spital. Cum am stat toată noaptea lângă pătuțul ei, de frică să nu i se întâmple ceva.

Cum am aflat că gingiile știrbe ale fiicei mele erau făcute din oțel, atunci când îmi apuca sfârcul.

Emily descoperind plăcerile înghețatei. Când i-am dat prima linguriță de înghețată cu vanilie la vârsta de opt săptămâni, a zâmbit cu gura până la urechi.

O criză de colică agresivă, care a ținut-o trează noapte de noapte, timp de două săptămâni, și care m-a adus într-o stare de disperare absolută. M-am plimbat cu ea în brațe de la miezul nopții și până în zori, în fiecare dintre cele paisprezece zile, încercând s-o adorm, dar fără niciun rezultat.

Reluarea serviciului după cele trei luni de concediu de maternitate și prima zi în care am lăsat-o pe Emily la creșă, așteptându-mă să urle vehement... însă fiica mea a acceptat tranziția cu o seninătate absolută.

Primul set de cuburi clasice din lemn, toate gravate cu literele alfabetului.

— Poți să scrii un cuvânt? am întrebat-o, iar ea a râs și a aruncat cubul în cealaltă parte a camerei.

Emily mergând de-a bușilea prin living, pentru prima dată, spre locul în care îmi țin lucrările și ridicând o carte de pe podea, pe care apoi mi-a întins-o, rostind și primul ei cuvânt: *Mami.*

Emily apucând un pix și mâzgălind linii pe un blocnotes, rostind și cel de-al doilea cuvânt din viața ei: *Cuvânt.*

Emily pusă la pat de un atac virulent de gripă, temperatură de peste 40 de grade, vizita pediatrului în miez de noapte și avertismentul că s-ar putea să fie nevoie să o internez în spital dacă febra nu scădea în următoarele douăzeci și patru de ore. Scâncetele fiicei mele, din cauza febrei nu putea respira foarte bine, iar vârsta nu-i permitea să-mi spună cât de oribil se simțea.

Febra a scăzut într-un târziu, dar Emily și-a revenit complet abia după o săptămână. Am fost atât de epuizată, încât am ațipit la una dintre ședințele de catedră.

Theo — într-una din puținele seri când stătea acasă — petrecându-și timpul cu fiica lui și arătându-i varianta originală, din 1937 a filmului *Albă ca Zăpada și cei șapte pitici* și ținându-i un discurs de cinci minute despre „importanța contextuală" (da, a folosit exact aceste cuvinte) a filmului în istoria desenului animat.

Prima propoziție rostită de Emily, câteva săptămâni mai târziu: *„Tati nu-i aici".*

Pentru că tati rareori se găsea *aici.*

Acesta a fost elementul definitoriu al primului an din viața sa: absențele tot mai dese ale tatălui ei. Fenomenul a evoluat treptat, dar vizibil. În prima săptămână după ce Emily a venit acasă — și, ca orice nou-născut, ne-a tratat cu treziri continue — Theo a început să se retragă în apartamentul său, spunând că nu are de ales, fiind presat de terminarea cărții.

— Ei bine, ai putea să scrii și aici, i-am spus. Doar am aranjat un mic colț de lucru și pentru tine.

— Dar toate notițele mele sunt dincolo.

— Toate notițele tale vin de pe internet. Și pentru că am pus internet wireless pentru tine și aici...

— Vibrațiile de aici nu se potrivesc cu genul meu de scriitură. Iar somnul pe apucate din timpul nopții mă omoară.

— Emily nu stă trează decât o jumătate de oră. Și e un copil atât de cuminte.

— Am nevoie de cel puțin opt ore de somn.

— Și eu nu?

— Ba sigur că da. Dar nu lucrezi deocamdată, iar eu da. Și dacă nu dorm...

De ce m-am ambalat? Posibil pentru că el era cel care se ducea la serviciu în fiecare zi, în timp ce eu stăteam acasă în concediu de maternitate. Așa că da, nu trebuia să depun eforturi intelectuale cum făcea Theo acum. Deși îl rugasem în diverse ocazii să petreacă mai multă vreme cu noi, nu insistasem foarte mult asupra subiectului. Eram prea obosită ca să pornesc o ceartă cu el. Însă am simțit totodată că — odată cu sosirea fiicei lui pe lume — realitatea statutului de părinte îl cam luase prin surprindere. În ciuda vorbelor lui prenatale despre dorința de a fi tată, simplul fapt că Emily se dovedea acum omniprezentă în viața noastră îl dăduse peste cap. Oare atunci când spunem că ne dorim ceva, în adâncul sufletului ne îndoim de acest lucru? Pentru că mă făceam vinovată de același model comportamental de când mă știam, nu puteam să-l arăt cu degetul pe Theo — cel puțin nu acum, mai ales că speram că impulsul de a fugi era doar o fază temporară.

Imediat ce lui Emily nu i-a mai displăcut ideea de a dormi nouă ore neîntrerupte, Theo s-a întors la noi. Ba chiar a început s-o ducă la plimbare cu căruciorul, să-i facă baie din când în când și să o schimbe, să se așeze împreună pe jos și

să se joace cu jucăriile ei și, în general, reușea să-i smulgă hohote de râs. În relația cu mine însă, afișa un soi de detașare rece. Subtilă, dar vizibilă. Încă mai pălăvrăgeam relaxat, încă mai mâncam împreună și încă ne mai susțineam unul pe altul în problemele ce apăreau. Totuși, un fior de gheață se strecurase între noi și ori de câte ori îl întrebam dacă-l necăjește ceva, se ferea să-mi răspundă.

— Nu s-a întâmplat nimic, a spus el într-o seară, când a căzut pe gânduri zece minute bune, în timpul cinei, iar eu comentasem că asemenea pauze gen Pinter mă tulburau oarecum.

— La cinema, pauzele gen Pinter nu durează mai mult de cinci secunde, a replicat.

— Tocmai de aceea cinci minute petrecute într-o tăcere absolută mi se par îngrijorătoare.

— Dar nu mă îngrijorează nimic, a spus, evitându-mi privirea.

— S-a întâmplat ceva, Theo?

— Nu, de ce-ar trebui să se întâmple ceva?

— Din căminul nostru răzbate un aer rece, de detașare.

— Astea-s vești noi pentru mine. Serios, vin aici în fiecare seară.

— Da, dar pari preocupat.

— La fel și tu.

— În ce sens?

— Gândurile tale sunt adesea în altă parte.

— Așa se întâmplă când jonglezi între calitatea de părinte și o carieră cu normă întreagă.

— La fel ca și mine.

— Nu încape comparație.

— Oh, te rog, hai să nu începem jocul „Care din noi face mai multe...".

— Păi, m-ai lăsat complet singură în primele două luni de viață ale lui Emily.

— Nu-i adevărat. Am dormit în altă parte, pentru că așa am căzut de acord, având în vedere că eram cel care încă mai lucra...

— N-am căzut deloc de acord. Pur și simplu ai decis să fii absent, iar eu am fost suficient de proastă să accept.

— Dacă ai fost așa de supărată, de ce n-ai spus nimic la momentul respectiv?

Șah mat. M-a avut la faza asta. Iar el știa foarte bine de ce nu deschisesem subiectul atunci — pentru că mă îngrozea gândul că l-aș putea înstrăina; pentru că în starea mea postnatală de zombi nedormit, am trăit teama crescândă că o să mă părăsească dacă îl forțez prea tare. Poate că asta îmi spunea acum zâmbetul lui: *Nu suntem căsătoriți... nu ne aparținem unul altuia... aș putea pleca oricând mi s-ar năzări...*

Zâmbetul s-a transformat dintr-unul răutăcios într-unul împăciuitor.

— Dacă avem o problemă, a adăugat el, nu fi timidă. Spune-mi. Nu vreau să crezi că între noi s-a rupt ceva.

Fisura a continuat însă să se adâncească. Când m-am întors la lucru, o lăsam pe Emily în fiecare dimineață la creșă, pentru că Theo nu se trezea niciodată înainte de prânz. Problema era că trebuia luată de acolo în fiecare după-amiază la ora trei. Pentru că lunea, miercurea și vinerea, cursurile mele se terminau abia la patru, căzusem de acord ca Theo să meargă la creșa din Cambridge și s-o țină pe Emily la biroul lui de la Arhiva de Filme Harvard, până când ajungeam eu acolo pe la cinci și jumătate.

Dar într-o seară, după vreo trei săptămâni, m-a informat:

— Nu mai pot s-o iau pe fetiță de la creșă.

— De ce? am întrebat, încercând să-mi ascund surpriza.

— Pentru că nu mă descurc.

— Cum adică „nu te descurci"?

— Cere prea mult de la mine — și sunt fericit să-i ofer totul, dar nu în timpul serviciului.

— Definește: „cere prea mult".

— „Atenție permanentă", „hrănit", „schimbat", „urlete care-i deranjează pe ceilalți colegi", „imposibilitatea de a pleca atâta timp cât o am la birou".

— Theo, dar așa a fost înțelegerea...

— Știu că așa *a fost* înțelegerea. Ideea e că înțelegerile există ca să fie renegociate. Iar eu trebuie să renegociez.

— Ei bine, nu-i așa simplu.

— Ba da, e chiar foarte simplu. Tu nu o iei cu tine la cursuri, așa că de ce-aș aduce-o eu la Arhivă?

— Pentru că eu o duc la creșă cinci dimineți pe săptămână și tot eu o iau de acolo în alte două după-amiezi. Pentru că am grijă de ea în fiecare seară, pentru că tu lucrezi până la nouă sau zece, cum se întâmplă și de cele mai multe ori în weekend. Și sunt fericită să petrec atâta timp cu ea, pentru că este un copil fantastic. Singurul lucru pe care ți-l cer sunt aceste nouăzeci de minute pe care să le petreci cu ea în după-amiezile în care eu am cursuri. E o înțelegere extrem de convenabilă, Theo...

— Nu merge. Trebuie să găsim o bonă drăguță, competentă, responsabilă, care să vrea s-o ia pe Emily...

— Dar asta o să ne coste cel puțin o sută cincizeci de dolari pe săptămână.

— Ne permitem.

— Vrei să zici, *eu* îmi permit.

— Păi, tu câștigi mai mult decât mine — și probabil că încă mai ai bani la bancă.

— Nu așa de mulți.

— Nu eu te-am pus să-ți cumperi un apartament.

M-am uitat la el uimită de ultimul său comentariu.

— Tu te-auzi ce spui? l-am întrebat.

A izbucnit în râs, după care a ieșit pe ușă. Nu s-a mai întors două zile — timp în care nu am avut încotro și a trebuit să apelez la o agenție de babysittere și să angajez o columbiană

drăguță, pe nume Julia, care să mă ajute. Am hotărât ca ea s-o ia pe Emily de la creșă și să aibă grijă de ea până pe la ora șapte în fiecare seară, timp în care urma să și gătească și să se ocupe de rufe. Julia avea treizeci și cinci de ani, era căsătorită, mamă a trei copii și locuia în Jamaica Plain. Trăia în America de peste zece ani, dar tot nu stăpânea bine engleza. Își dorea din toată inima să mă mulțumească și să stea cât mai multe ore la mine. După cum îmi declarase foarte direct: „Am nevoie de bani". Iar eu mă bucuram să-i pot oferi acele câteva ore suplimentare — la naiba cu banii — pentru că-mi elibera aproape întreaga după-amiază și aveam timp să mă ocup de lucrările studenților și de aspectele administrative, dar și să mă apuc de următoarea mea carte, care speram că va fi un studiu critic major asupra lucrărilor lui Sinclair Lewis.

Ne-am înțeles pentru un salariu de 350 de dolari pentru douăzeci de ore pe săptămână și, brusc, am scăpat de stresul de a traversa tot orașul ca s-o iau pe Emily imediat după ore. În schimb, Theo se eliberase oricum de orice responsabilitate domestică. Imediat după ce am angajat-o pe Julia, l-am sunat la apartament, dar mi-a intrat robotul, așa că i-am lăsat un mesaj:

— Bine, ai câștigat, avem o bonă care se ocupă de Emily în toate după-amiezile. Dacă vrei să te întorci sau nu, depinde numai de tine.

A venit în aceeași noapte, cu un buchet de flori, o geacă de blugi foarte drăguță pentru Emily, o sticlă de șampanie, dar nu și-a cerut scuze că ne părăsise cu două zile în urmă. Acesta era — aveam să descopăr ulterior — stilul lui Theo. Nu ridica niciodată vocea, nu-și impunea punctul de vedere, nu cerea nimic. Dacă nu-i plăcea ceva sau se simțea încolțit de vreo obligație casnică, pur și simplu dispărea sau te lăsa să înțelegi prin stilul său pasiv-agresiv că n-avea niciun sens să te certi cu el.

Așa că atunci când l-am întrebat dacă „genul ăsta de dispariții o să facă parte din repertoriul lui casnic din viitor", mi-a răspuns că nu discută subiectul. În plus, nici n-avea de gând să-și explice sentimentele în această chestiune. Îți convine, bine, nu, la revedere.

— De ce să ne mai chinuim, Jane?

— Pentru că se presupune că avem un parteneriat și într-un parteneriat responsabilitatea se împarte.

— Niciun parteneriat nu se bazează pe o responsabilitate împărțită frățește. În fine, am avut o problemă cu Emily, pe care acum am rezolvat-o și asta contează. Apropo, că tot veni vorba, sunt fericit să contribui și eu la salariul Juliei cu 175 de dolari. Asta înseamnă *fifty-fifty*, dacă matematica mea e corectă.

— Sper că n-o să mai dispari așa încă o dată.

— Jane, știi foarte bine, amenințările nu-ți vin bine.

Când am încercat să continui conversația, a ieșit din cameră și s-a dus să se joace cu Emily. Când s-a întors o jumătate de oră mai târziu, i-am spus:

— Nu pot să trăiesc astfel.

— Cum anume?

— Să ieși din cameră ori de câte ori...

Mi-a întors spatele și s-a dus din nou în camera lui Emily. M-am repezit după el și am strigat:

— Vrei, te rog, să ai decența să încropești o conversație cu mine?

Rezultatul comentariului meu furios a fost un scâncet din partea lui Emily. Tonul meu ridicat a speriat-o. Theo n-a scos niciun cuvânt. Și-a săltat fiica în brațe și a legănat-o, aruncându-mi o privire plină de reproșuri. În acel moment, am simțit că n-o să mai pot câștiga niciodată în fața acestui bărbat.

Dar ce încercam mai exact *să câștig*? Toate relațiile casnice devin, într-un fel sau altul, exerciții ale puterii. Chiar dacă îți spui în sinea ta că nu încerci să controlezi cealaltă persoană, încerci, într-o manieră sau alta, să-ți pui amprenta

asupra situației domestice. Ceea ce mă înnebunea la Theo era faptul că nu lăsa niciodată nimic de la el, ci folosea strategeme care să mă facă pe mine să par ilogică și care îi permiteau lui să-și impună propriul modus vivendi. Dacă ridicam obiecții, pur și simplu se dădea la fund. Se angaja într-un joc similar celui practicat de tata de-a lungul vieții sale: *Ori tu cu mine, ori eu fără tine.* Numai că spre deosebire de tata, Theo obținea ceea ce-și dorea prin tăcere, furtișag și viclenie. Cu toate că trebuie să recunosc că rezultatul final — o bonă part-time — nu-mi displăcea pe de-a-ntregul.

După ce am rezolvat problema copilului, Theo n-a mai plecat atât de des. Venea acasă pe la opt seara. Adesea pregătea cina și întotdeauna își petrecea timp și cu Emily. Pierdeam vremea împreună până pe la mijlocul nopții și am continuat să facem dragoste de cel puțin două ori pe săptămână. Cu sau fără sex, adormeam înainte de douăsprezece și jumătate și mă trezeam odată cu Emily, la șapte și jumătate dimineața. Când a intrat în cea de-a patra lună a vieții, ne-am mai liniștit, pentru că de-acum dormea neîntoarsă cel puțin zece ore pe noapte. Theo se descurca foarte bine cu ea, dacă se întâmpla să se trezească în toiul nopții, și și-a perfecționat totodată felul în care se strecura în pat lângă mine, la patru dimineața, fără să mă deranjeze. Theo dormea întotdeauna cu dopuri de urechi, așa că nu o auzea pe Emily la prima oră din zi. În plus, minunata noastră fiică nu urla când se trezea. Poate că acord o importanță mult prea mare tuturor acestor aspecte, dar ceea ce m-a impresionat încă de la început la Emily era felul în care își făcea cunoscute nevoile, fără să se văicărească sau să ceară imperios ceva anume. Zâmbea foarte mult și în fiecare dimineață mă întâmpina cu gura până la urechi. Pentru câteva momente absolut necesare, toate grijile lumești dispăreau, amintindu-mi că maternitatea își merita toate tensiunile și grijile inerente.

Chiar înainte de naşterea ei, îmi schimbasem mica mea Mazda cu un VW Touareg. Am cumpărat un model vechi de un an, dar tot a trebuit să mai adaug opt mii de dolari, ca să acopăr preţul final. Şi mai important era faptul că acceptam ideea de a nu mă transforma într-un părinte proprietar de SUV.

Theo n-a încercat să se împotrivească hotărârii mele de a cumpăra o nouă maşină.

— Hei, nu aduce a vagon şi nici nu are aspectul ăla infatuat al Toyotelor hibrid. E o maşină care arată bine şi sunt sigură că n-o să-mi fie ruşine să merg cu ea.

Numai eu o conduceam în fiecare zi, pentru că eu o duceam pe Emily la creşă. Niciodată mai devreme de 8:30. În faţa centrului de îngrijire, din apropierea Pieţei Porter, în direcţia Cambridge, găseam întotdeauna vreo douăzeci de mămici (şi cu greu vreo trei tătici), toate aliniate cu copiii în cărucioare, îmbrăcate pentru a merge la serviciu, toate privindu-şi ceasul, toate pregătite să se repeadă imediat ce uşile se deschideau şi copiii puteau fi duşi înăuntru, după care ne puteam grăbi fiecare spre locul de muncă, unde să ne începem rutina chinuitoare şi bine plătită — apăsate în tot acest timp de dilema echilibrului dintre carieră şi copii, de presiunile permanente ale susţinerii relaţiilor, spunându-ne în sinea noastră că într-una din zilele astea ne vom simţi cu adevărat împlinite.

Frământările mele însă aveau la bază un adevăr cinic referitor la relaţia cu Theo: nu-l mai iubeam deloc. Sau poate ar trebui să reformulez propoziţia într-una interogativă: oare îl iubisem cu adevărat vreodată şi aş mai fi rămas alături de el dacă Emily nu ar fi intrat în vieţile noastre?

Poate că întrebarea mea se trăgea dintr-o altă nedumerire: oare el mă iubea pe mine? Când se apropia aniversarea lui Emily şi eu începusem să cred că între mine şi Theo se stabilise un ritm de viaţă relativ decent, şi-a schimbat comportamentul şi nu a mai venit acasă câteva nopţi la rând. Ceea

ce m-a scos din minți și mai tare a fost faptul că nu m-a sunat să-mi spună unde e și și-a ținut mobilul închis, doar ca să mă enerveze și mai rău — ori, cel puțin, așa mi se părea mie. După șaptezeci și două de ore, a catadicsit să răspundă la unul dintre apelurile mele frenetice. Și a reacționat cu un calm incredibil:

— Sunt acasă, scriu.

— Și nu puteai să-mi dai și mie un telefon să-mi zici unde ești? Serios, cred că ți-am lăsat vreo douăsprezece mesaje și pe fix și pe mobil.

— Le-am închis pe amândouă. N-aveam chef să fiu deranjat.

— Adică eu te deranjez?

— Pari stresată.

— Normal că sunt stresată. Ai dispărut ca măgarul în ceață.

— Dacă te-ai fi deranjat să te uiți la mesajul pe care ți l-am lăsat...

— N-am văzut niciun mesaj.

— Poate nu ai căutat unde trebuie.

— Am întors casa cu fundul în sus să văd dacă mi-ai lăsat ceva.

De fapt, verificasem numai pe masa de la bucătărie și pe dulapul din hol, unde obișnuia să pună bilețelele. Dar nu căutasem în...

— ... în dormitor, a spus Theo. Pe noptieră, sub lampă.

Am pus receptorul jos și m-am repezit în dormitor. Imediat ce am împins ușa la perete, m-am uitat direct spre noptieră. Acolo, ascuns pe jumătate sub lampă se găsea biletul. L-am înhățat.

Mă duc la mine să scriu.

Atâta tot, nici nume, nici semnătură, nicio explicație suplimentară.

M-am întors în living și am ridicat receptorul.

— În regulă, l-am găsit. Dar ai avut vreun motiv serios să nu-l lași într-un loc mai vizibil?

— Nu da vina pe mine că nu l-ai văzut.

— Nu te învinovățesc de nimic, Theo. Aș vrea doar să tratezi această relație ca pe oricare alta și nu ca pe un loc convenabil unde te oprești atunci când ai nevoie de sex sau de mâncare gătită.

Seara următoare a apărut înainte ca eu să ajung acasă și a organizat un mic festin Thai la un restaurant local. Câteva zile mai târziu, a dus-o pe Emily la grădina zoologică, într-o sâmbătă după-amiază, apoi mi-a gătit mâncare italienească pentru cină și m-a amuzat cu anecdote despre Welles și Huston și Ford și Hawks și toți ceilalți mari regizori pe care-i admira. Și când, din senin, m-a îmbrățișat și mi-a spus că sunt minunată... ei bine, tot restul serii mi-am închipuit că lucrurile ar sta bine între noi doi. Până când îndoiala m-a cuprins din nou.

— Când naiba o să accepți și tu că oricum totul s-a dus de râpă și că mereu vei fi sfâșiată de îndoieli, m-a întrebat Christy într-o seară, când m-a sunat pe la miezul nopții, recunoscând că își linge rănile. („Nu, nu e vorba de un alt motociclist nenorocit... tipul avea clasă și era deștept, ceea ce înrăutățește situația și-așa de rahat.")

— În concluzie, tu susții că trebuie să fiu fericită cu ceea ce am, în ciuda problemelor.

— Nu, a răspuns Christy, iată cum gândesc eu: ai o carieră interesantă, care va deveni și mai interesantă odată ce te vei elibera de universitate. Trăiești cu un bărbat interesant, care poate că nu e partenerul ideal, dar care nici nu poate fi considerat plictisitor. Iar cireașa de pe tort, ai o fiică superbă și reușești să împaci viața profesională cu cea de mamă de o manieră ce le-ar face invidioase pe toate femeile pe care le cunosc, inclusiv pe mine.

— Eh, hai că m-ai lăsat cu gura căscată. Adică, pe tine nu prea te-a atras niciodată ideea să faci copii.

— Asta nu înseamnă că nu sunt chinuită de un conflict permanent cu mine însămi. Uită-te la tine acum. Știu că o consideri pe Emily...

— ... cel mai bun lucru care mi s-a întâmplat vreodată, am terminat propoziția în locul ei.

— Poftim. Și mai știu că peste cincisprezece ani, dacă las momentul să treacă pe lângă mine, s-ar putea să regret faptul că independența a fost mai importantă decât maternitatea.

— S-ar putea să nu regreți.

— Cu toții sfârșim prin a regreta totul. Este natura propriei noastre condiții. *Puteam, dar n-am făcut-o... Am vrut, dar ceva m-a oprit...* Toate expresiile alea care urlă a regret și pe care nu reușim să le ocolim.

Poate Christy avea dreptate. Poate că era mai bine să accept dualitatea ce caracteriza orice lucru. Poate că lucrurile stricate erau, de fapt, și cele mai interesante.

Dar, după cum i-am mărturisit și lui Christy, în privința lui Emily nu suportam niciun fel de ambivalență. Oricât de frustrată eram din cauza lui Theo, oricât de imbecile mi se păreau politicile interne ale universității, dacă fiica mea îmi zâmbea sau rostea ceva absolut dezarmant, ori se lipea de mine, izbutea să mă scoată din mediocritatea și nemulțumirile ce-mi dominau viața.

— Mami... tati... bine, a spus într-o seară Emily, când eu și Theo stăteam de vorbă la masă și râdeam de niște prostii pe care le auzise într-o cafenea după-amiază.

— Da, ai dreptate, a aprobat-o Theo. Mami și tati *sunt* bine.

L-am luat de mână și am zâmbit.

Zece zile mai târziu, a venit acasă cu un anunț: intrase într-o afacere cu o femeie pe nume Adrienne Clegg.

După aceea, mami și tati n-au mai fost bine niciodată.

Șase

Adrienne Clegg. Din clipa în care Theo a adus-o acasă, n-am putut-o suferi. Mai corect spus, am detestat-o. Pentru că am intuit imediat că nu ne va provoca decât suferință.

Să recunoști că urăști pe cineva înseamnă să admiți eșecul. Ura este o emoție extremă. Odată prins în ghearele ei, te trezești adesea întrebându-te: chiar merită să disprețuiești pe cineva așa de tare? Poate că purtarea tatei m-a costat slujba de la Freedom Mutual și m-a făcut să mă simt trădată. Dar tot nu reușeam să-l urăsc. Ar fi însemnat să mă urăsc pe mine însămi.

Însă Adrienne Clegg era diferită. În felul ei insinuant mi-a distrus întregul veșmânt al vieții pe care-l țesusem pentru mine. Așa că da, o uram și mă dezgusta totodată neputința mea de-a împiedica atacurile ei invazive asupra micii noastre familii.

Poate că acesta este aspectul pe care l-am acceptat cel mai greu — faptul că, imediat ce am cunoscut-o, am știut că ne va aduce numai necazuri. Și-atunci de ce nu m-am luptat cu ea încă de la început? Ce parte din mine i-a permis să ne provoace asemenea suferințe?

Dar să nu anticipăm.

Adrienne Clegg. Puțin trecută de patruzeci de ani. Înaltă. Slabă ca o scândură. Păr creț și roșu aprins, pe care și-l ținea strâns lipit de cap. O piele ce părea în permanență bronzată („Pe sfert, mă trag din indieni incași", mi-a mărturisit ea odată). O femeie care purta mereu piele și cercei ostentativi, precum și inele imense pe șase dintre degetele de la mâini. Era un amestec între o motociclistă și una dintre femeile acelea din Manhattan, extrem de ambițioase, puse pe căpătuială.

Adrienne Clegg chiar dăduse lovitura în Manhattan. La fel ca și în L.A. și în Londra. Apoi însă, aterizase la Boston. În mijlocul acestui vârtej, l-a cunoscut pe Theo, exact în momentul când el intrase în legătură cu un regizor local de filme pe nume Stuart Tompkins. Iar Stuart tocmai făcuse, pentru zece mii de dolari, un film violent-comic, un soi de „Bonnie și Clyde o iau razna", a cărui acțiune se petrecea într-un colegiu. Se numea *Gangsterul Delta Kappa* — un titlu oribil. Stuart era un împătimit al filmului clasic. Ca și Theo, avea puțin peste treizeci de ani. Ca și Theo, locuia într-un apartament micuț și supraviețuia cu un regim alimentar bazat pe mâncare congelată și semipreparată. Comparațiile însă se opreau aici. Stuart era înalt. Al naibii de înalt și de slab. Adică măsura cam un metru nouăzeci și nu cântărea mai mult de șaptezeci de kilograme. Avea fața plină de acnee („Fața lui e ca o cultură de penicilină", a observat Theo). În plus, mirosea îngrozitor. Din fericire, nu am fost niciodată invitată la el acasă. Theo — fiind cel mai nou bun prieten al lui — a fost nevoit să treacă pe la el într-o seară și, mai târziu, m-a informat că nu va mai repeta niciodată experiența. Vase nespălate de peste șase luni, lenjerie murdară aruncată pe podea, o toaletă ce nu mai fusese curățată de la evenimentele din 9/11 septembrie și putoarea universală a cuiva care nu ia în serios igiena personală.

Dată fiind obsesia exagerată a lui Theo privind ordinea și curățenia, nu e de mirare că s-a întors din prima sa vizită, și singura, la Stuart arătând de parcă intrase într-o stare de șoc toxic.

— Nu mai fac asta niciodată, a rostit, deschizând unica mea sticlă de parfum și adulmecându-i aroma florală. Parcă aș fi intrat într-un canal. Dar tipul a făcut un filmuleț extraordinar, care o să-mi aducă o cantitate considerabilă de bani.

*O să-*mi *aducă o cantitate considerabilă de bani.* Meditând la toate acestea mai târziu, am realizat că Theo se vedea numai pe el beneficiind de pe urma proiectului.

Eu n-aș fi crezut niciodată că mai mult de zece oameni se vor uita la *Gangsterul Delta Kappa.* Dar Theo i-a văzut imediat potențialul uriaș și l-a categorisit pe Stuart drept un talent imens, „bineînțeles, dacă reușesc să-l determin să se spele".

Îl cunoscuse pe Stuart la Arhivă — unde avea o slujbă part-time la videotecă și, la fel ca și Theo, nu se gândea decât cum să vizioneze filme zece ore pe zi. După cum s-a dovedit, Stuart își folosise mica moștenire primită de la „o mătușă nebună" („Pe bune, trebuie să fi fost nebună să-mi lase mie ceva") pentru finanțarea acestui horror de optzeci de minute. Îl filmase cu o cameră video HD în campusul colegiului de stat din Marblehead. Toți actorii proveneau de prin partea locului. Fiecare a primit 300 de dolari și, după ce că filmul a fost realizat în zece zile, Stuart mai cunoștea și doi tipi meseriași în efecte speciale, care au decis să-l aranjeze puțin, folosindu-și ideile lor stranii, pe măsura bugetului infim.

Acesta a fost și lucrul care m-a izbit cel mai tare la *Gangsterul Delta Kappa:* bizareria și cruzimea lui năucitoare. Theo a insistat să mi-l prezinte acasă. Ba chiar a preparat un castron cu floricele de porumb, din care să ronțăim cât ne uităm la

porcăria aia. În felul lui ciudat, era un film bine construit. Dincolo de primitivismul jocului actoricesc și de efectele speciale ieftine, sesizai un talent aparte, prin felul în care atrăgea publicul cu ajutorul anumitor părți anatomice moi, forțându-l să fie atent.

Povestea avea la bază o idee simplă și ieftină, specifică unui film de groază: un weekend petrecut în mijlocul unei organizații studențești pline de idioți se transformă într-o baie de sânge, când Tocilarul și prietena lui, Gotica, îi pedepsesc pe șmecherii plini de mușchi, care l-au chinuit pe el mai demult. Tocilarul și Gotica devin îngeri ai răzbunării și pun la cale niște morți oribile pentru cretinii jucători de fotbal și avizi de bere: electrocutare, scoaterea ochilor, aruncarea într-un gard cu țepi, chirurgie pe creier ad-hoc, cu o mașină de găurit electrică și până și smulgerea limbii cu un patent...

După care, cei doi se pun pe jefuit bănci...

Violența filmului, deși extremă până la paroxism, era împletită cu un umor negru genial. Stuart și colegii lui vărsaseră mult sânge, dar cu talent și o anarhie subversivă care reușea să te amuze — și totodată să te enerveze pentru faptul că te trezeai prins de o asemenea porcărie.

Ceea ce m-a intrigat cel mai tare a fost subtextul general al filmului: felul în care putea fi interpretat ca un atac la antiintelectualismul turbat ce caracteriza dintotdeauna viața americană. Filmul tipic cu Tocilarul Răzbunător — copilul care fusese întotdeauna ridiculizat și batjocorit și care îi pedepsește pe idioții aroganți și insipizi, ce se simțiseră amenințați de cunoștințele lui. Oricât de mult m-a îngrozit violența lui gratuită, o parte din mine, cea care i-a detestat mereu pe fanfaroni, aplauda faptele nebunului.

— Ei bine, recunosc că mi-a atras atenția, am spus la final, când rula distribuția. Acum am nevoie de trei guri de votcă și de un duș fierbinte ca să mă curăț de murdărie.

— E o capodoperă, a comentat Theo.

— N-aș merge așa departe.

— Eu da. Nu te întâlnești în fiecare zi cu un asemenea talent.

— E un talent lipsit de rafinament.

— Exact. Și de-aia e și așa de interesant. E primitiv — cu un miros natural pe măsură.

— Da, are o înclinație aparte pentru putoare.

— Ceea ce trebuie să mai știi e că acest tip de film se vinde. Distribuit corect, va deveni un hit în toate orașele cu colegii din țară. Până și cei înnebuniți după filmele cu fraternități îl vor gusta. Și când o să fie lansat pe DVD... o să conduc un Porche.

— Nu prea te văd într-un Porche, Theo.

— Vorbeam în metafore. Îți jur, acest film va face o grămadă de bani. N-am nevoie decât de cincizeci de mii de dolari ca să pun lucrurile în mișcare...

— Și de unde propui tu să-i obții?

— Păi, speram că ți-ar plăcea să investești în proiect...

Știam că va veni și acest moment, dar tot mă simțeam al naibii de aiurea.

— N-am cincizeci de mii de cheltuit pe așa ceva.

— Ba da.

— Ce vorbă-i asta?

— Păi, ți-am văzut extrasele de cont.

— Mi-ai umblat prin hârtii?

— Hei, lasă tonul acuzator. Desigur că nu ți-am umblat prin hârtii. Dar luna trecută, când îți făceai socotelile, toate extrasele erau pe birou...

— Și a trebuit să te uiți în ele.

— Dacă-ți lași lucrurile pe birou la vedere, atunci le poate studia oricine.

— Numai dacă cineva hotărăște să se uite — și asta ai făcut tu, Theo. Serios, tu-ți lași jurnalul pe masă tot timpul, iar eu nu l-am deschis niciodată, dar *niciodată*.

— Ei bine, de ce-ai fi făcut-o? E o carte închisă. Însă hârtiile răspândite pe un birou...

— Avem cumva o dezbatere semantică despre ce înseamnă încălcarea intimității și eu nu știu?

— Ideea e că ai vreo șaizeci și opt de mii de dolari la bancă. Iar dacă ai intra în parteneriat cu mine și cu Adrienne...

Atunci i-a menționat numele pentru prima dată.

— Cine e Adrienne?

— Adrienne Clegg. O distribuitoare de filme absolut genială cu care intenționez să lucrez.

— Înțeleg, am rostit cât se poate de rece. Și când ai întâlnit-o mai precis pe această „distribuitoare de film absolut genială"?

— Nu-ți face griji — nu i-o trag.

— M-am mai liniștit.

— Am întâlnit-o prin intermediul lui Stuart. S-au cunoscut la un festival de filme horror, în Bratislava, anul trecut...

— Bratislava, New York?

— Foarte amuzant. Stuart era în Italia și se ocupa de Festivalul Horror din Bratislava pentru una dintre revistele la care scrie. Și singurul motiv pentru care a reușit să ajungă la Bratislava este că festivalul a fost de acord să suporte cheltuielile unui jurnalist de o revistă care să acopere toate subiectele — toți distribuitorii de filme de groază știu că vânzarea multor DVD-uri se datorează acestor reviste. Și cum Stuart e considerat cel mai talentat critic de filme horror în prezent...

— Așadar e un soi de Pauline Kael* pentru „Driller Killer"**, corect?

---

* Critic de film, care a scris pentru publicația *The New Yorker*, cunoscută pentru recenziile sale pline de subiectivism și considerată una dintre persoanele cu cea mai mare influență la Hollywood.

** Film horror celebru, produs în 1976, în regia lui Abel Ferrara.

— De ce nu-ți place tipul, când nici măcar nu l-ai cunoscut?

— Nu-mi plac aranjamentele...

— Uite, Adrienne este o femeie uimitor de deșteaptă...

— Și pe care ai cunoscut-o în timpul unei cine intime în coșmelia lui Stuart?

— Vorbești de parcă ai fi geloasă...

— Sunt pur și simplu surprinsă că n-ai pomenit de ea până acum.

— Ți-am cerut eu cumva raportul despre toate persoanele pe care le întâlnești în fiecare zi?

— Nu, dar nici eu nu te-am anunțat din senin că m-am apucat de afaceri cu cineva...

— Adrienne a trecut pe la Arhivă săptămâna trecută, după ce am văzut montajul final al filmului lui Stuart și i-am spus că vreau să mă ocup eu de distribuirea lui. Stuart a fost de acord, dar numai cu condiția să lucrez cu Adrienne, pentru că el consideră că noi doi facem o echipă grozavă. Ceea ce s-a dovedit a fi adevărat. Ea are talent pentru afaceri, iar eu am pasiune. Adrienne preconizează că filmul va strânge cel puțin 15 milioane de dolari... ceea ce, având în vedere că distribuitorului îi revine 35%, înseamnă...

— Cinci sute de mii și ceva...

— Cinci sute douăzeci și cinci de mii. Calculele tale matematice sunt impresionante.

— Chiar crezi că va fi așa de profitabil?

— Nu *cred*... *știu* că va depăși suma asta. Iar dacă investești cincizeci de mii, te asigur că primii cincizeci de mii pe care îi facem ți-i vom da ție, după care vei primi 20% din comisionul nostru. În concluzie, îți poți recupera investiția și îți poți dubla suma în mai puțin de un an.

— Dacă proiectul este atât de sigur, n-ar fi mai bine să încercați la bancă sau la o societate de creditare?

— Băncile și investitorii mari nu se interesează de filmele cu buget mic. Nu se pupă cu genul lor de viziune.

— Păi, sunt sigură că o să găsiți un cinefil cu buzunarele pline, care va fi dornic să parieze pe voi...

— Prin urmare nu te interesează... pentru că ar însemna să investești în mine.

— Vorbești prostii... am replicat, încercând să nu par prea furioasă sau prea rănită, dar eșuând lamentabil în strădania mea.

— Ăsta-i adevărul. Niciodată n-ai avut încredere în mine. Niciodată n-ai crezut că o să am succes.

— Cum poți spune așa ceva? Mereu ți-am zis că ești un tip superinteligent. Râd la glumele tale, te laud în fața prietenilor mei cât de talentat ești și...

— Tu n-ai prieteni.

Comentariul lui m-a izbit ca un croșeu de dreapta.

— Nu-i adevărat. Vorbesc cu Christy tot timpul...

— Christy se află la trei mii de mile depărtare. În afară de ea, nu te vezi cu nimeni...

— Și tu cum oi fi, domnul solipsism în carne și oase? Trăiai precum Oblomov înainte ca eu...

— Am o grămadă de prieteni, a rostit el încet. Dar tu nu te întâlnești niciodată cu ei, pentru că știu cât de tare i-ai disprețui. Așa cum ai hotărât să-i disprețuiești pe Adrienne și pe Stuart, deși nu i-ai cunoscut încă.

— Pur și simplu mă deranjează ideea...

— ... că aș putea avea succes și apoi te-aș părăsi.

— Nici pomeneală de așa ceva, m-am împotrivit, chiar dacă prin vorbele sale exprimase un adevăr deloc confortabil.

Întreaga noastră relație stătea sub semnul temerilor mele că el ar putea ieși definitiv din viața mea și uram și mă îngrozea o asemenea realitate.

— Aș fi încântată să ai succes cu filmul ăsta. Și știi foarte bine că te-aș sprijini în aproape orice ai dori să faci...

— Atunci trebuie să investești în mine.

Voiam să spun atât de multe cu privire la ultima sa replică: de pildă că un cuplu n-ar trebui să amestece niciodată relaţia cu afacerile; că dacă aş investi în proiectul lui, aş fi obligată să-i pun la îndoială simţul responsabilităţii şi că i-aş da o asemenea sumă consistentă doar pentru că am fost constrânsă. Dar mă găseam într-una din acele situaţii nenorocite din care nu poţi scăpa cu faţa curată. Dacă refuzam să-i dau banii, îi confirmam faptul că nu am încredere în el. Dacă investeam banii, mă simţeam de parcă mi s-ar fi pus pistolul la tâmplă ca să intru într-o combinaţie cu cineva al cărui simţ pentru afaceri era, în cel mai bun caz, nedezvoltat.

Ai încredere în instinctele tale. Acesta este probabil cel mai bun sfat pe care-l poţi primi, urmat de: *Nu băga niciodată bani într-un film.* Aşa că am hotărât să câştig timp şi i-am spus:

— Trebuie să întocmim un soi de contract de parteneriat şi, de asemenea, trebuie s-o cunosc pe asociata ta.

Theo a zâmbit cu expresia cuiva care ştie că va obţine ceea ce-şi doreşte.

— Nicio problemă, a zis el. Nicio problemă.

Două zile mai târziu, Adrienne a venit la noi la cină. Theo şi-a petrecut întreaga zi gătind feluri de mâncare indiene. Cu toate că o parte din mine era încântată de atenţia acordată pregătirilor (făcuse rost de toate ingredientele de la un mic magazin indian din Chelsea şi a mers aşa de departe, încât a măcinat singur de mână toate condimentele), nu m-am putut abţine să nu constat că mie îmi gătise doar de trei ori, în cei doi ani de când eram împreună. A insistat să cumpere chiar şi şampanie şi mai multe sticle de Bordeaux ridicol de scumpe.

— Este o cină indiană, l-am dojenit. Mâncarea o să strice un asemenea vin fin.

— Cina asta o să marcheze începutul parteneriatului nostru de afaceri... şi aş vrea să fie la fel de specială şi de importantă ca proiectul.

— Vorbești despre distribuția unui film horror ieftin, nu de retipărirea Bibliei Gutenberg.

— Ce talent ai să strici cheful oamenilor.

— Nu-i corect din partea ta.

— La fel de incorectă e și insinuarea ta că dau dovadă de extravaganță doar ca să mă aflu-n treabă.

Cinci minute mai târziu, Adrienne și-a făcut intrarea.

„Intrarea" e un cuvânt cuminte, pentru că, mai degrabă, Adrienne mi-a oferit un adevărat spectacol. A apărut la ușa noastră purtând o haină lungă până în podea, o combinație între caftan și un șal afgan. Era foarte înaltă — peste un metru optzeci —, cu păr des și creț, vopsit într-un roșu strident. Totul la ea urla a „extremism": haina, părul, aparatul pentru dinți, cerceii uriași, de un bronz auriu ce-ți lua ochii, parfumul amețitor cu aromă de mosc. Apoi vocea. Urlet de corn. Ce te trezea și din morți. Ceea ce o făcea și mai nesuferită era bonomia fățarnică și scârboasă.

— Oh, Doamne, ești frumoasă, exact așa cum te-a descris Theo.

Acelea au fost primele cuvinte care i-au ieșit din gură. Urmate de:

— Și... oh, nu-mi vine să cred... ce apartament minunat!

Comentariul l-a rostit când încă se mai afla în pragul ușii și n-apucase să vadă „minunăția" apartamentului. Dar după ce m-a îmbrățișat de parcă-și regăsise o bună și veche prietenă, s-a repezit înăuntru și a început să-și exprime încântarea despre absolut orice — de la culoarea canapelei noastre până la „fabulosul" parchet și „extraordinara" noastră bucătărie nouă. Iar când a ajuns la Emily...

— Oh, ești absolut cea mai frumoasă fetiță din lume...

Când Adrienne s-a apropiat de ea cu brațele deschise, fiica mea s-a ghemuit instinctiv și s-a întors cu spatele. Emily știa din instinct în cine să aibă încredere și de cine să se ferească.

Acum realizez că mă angajez într-un proces denigrator excesiv referitor la Adrienne Clegg. Dar ea aparţinea acelei categorii de persoane care nu stârnesc o reacţie firească. În mai puţin de cinci minute de la sosirea ei, nu-mi doream decât să plece.

Însă nu-i puteam cere aşa ceva. M-am mărginit să-i ofer de băut.

— Aş aprecia un mic martini, a spus.

— Îl vrei cu gin sau cu votcă? am întrebat.

— Nu se întâmplă să ai nişte Grey Goose?

— Nu, doar nişte Smirnoff obosită.

— Atunci va trebui să mă mulţumesc cu asta...

M-am dus la bucătărie unde am pregătit băuturile. Apoi m-am întors în living, unde Adrienne se aşezase pe podea, încercând să se apropie de Emily. Ridica întruna cuburile de lemn şi ţipa ceva de genul:

— Poate Emily să spună litera „A". Poate Emily să spună litera „Z"?

Având doar treisprezece luni şi neputând încă să formeze cuvinte, Emily n-a mai suportat şi a izbucnit în plâns.

— Te-a supărat mătuşa Adrienne? a întrebat femeia, zbierând din toţi plămânii.

Răspunsul fetiţei a constat într-un urlet şi mai înverşunat ca înainte, determinându-mă să o iau în braţe şi s-o duc în camera ei.

— Bănuiesc că acum se vede clar de ce mătuşa Adrienne n-o să fie niciodată mami Adrienne, a comentat ea când am ieşit pe uşă.

Emily s-a potolit cât ai bate din palme. Imediat ce Adrienne a dispărut din raza ei vizuală, s-a relaxat.

— Iartă-mă dacă te-a înfricoşat, i-am şoptit la ureche. Şi pe mine mă sperie la fel de tare.

Când m-am întors, Adrienne şi Theo sorbeau din pahare. Observând că shaker-ul pentru cocktail e gol, Adrienne a insistat să meargă la bucătărie să pregătească încă o porţie.

— Nu e nevoie, m-am împotrivit.

— Ba bine că nu, a rostit ea cu seninătate. Încă două pahare de martini și o să fim prietene la cataramă.

Imediat ce a ieșit din cameră, Theo mi-a zis:

— Știam că voi două o să vă înțelegeți de minune.

— Foarte amuzant.

— Hei, nu da vina pe mine că n-ai simțul umorului.

— Cu femeia asta nu se poate glumi, am șoptit.

— Pur și simplu nu poți suferi pe cineva care este plin de viață.

— Se dă în spectacol.

— Iar tu, ca întotdeauna, te repezi să critici.

— N-ai dreptate. Nu vreau decât ce e mai bun pentru noi.

Adrienne s-a întors cu băuturile.

— Porumbeii se ciondănesc?

— Nu, doar m-am amețit puțin, am spus, dând pe gât restul de martini și acceptând și cel de-al doilea pahar.

Votca-martini este o otravă excelentă. După prima porție ești aproape anesteziat. După cea de-a doua, amorțești complet. După cea de-a treia, fie îți vine să te înfigi direct într-un hidrant, fie accepți de bunăvoie un monolog lung de două ore, recitat la foc automat de Adrienne Clegg.

Din fericire, băutura a fost asezonată cu mâncarea indiană pe care Theo o pregătise cu atâta dragoste și cu extravagantul vin Bordeaux cumpărat special pentru această ocazie. Am stat cuminte pe scaun, am mâncat și am băut, în timp ce Adrienne a vorbit nonstop. Am aflat astfel despre copilăria ei „ultradisfuncțională" din Vancouver, despre scurta ei căsnicie cu un garderobier de la Hollywood, care s-a dovedit a fi un homosexual dement (ori poate ea l-a determinat să tragă concluzia că a te culca cu un bărbat reprezintă o opțiune mai înțeleaptă?) și despre internarea ei într-un centru de reabilitare gen Betty Ford, din British Columbia, pentru a

scăpa de dependența de Percodan („Cel puțin Perc-ul e mai ieftin decât cocaina", a observat ea). Am aflat și despre felul în care a ajutat la descoperirea a cel puțin trei regizori importanți (nu auzisem de niciunul până atunci) și despre viața ei profesională anterioară din Paris și din Berlin („Am fost primul distribuitor de film care a pus lucrurile în mișcare în Germania de Est, după căderea zidului"). Și desigur, despre anii „fabuloși" petrecuți la New York, unde „cunoștea pe toată lumea".

Nu mi-a fost dificil s-o ascult. Creierul meu, amorțit de votcă și vin, devenise opac. Pur și simplu, monologul ei neîntrerupt îmi intra pe-o ureche și-mi ieșea pe cealaltă. În orice caz, modul în care vorbea despre ea însăși avea ceva fascinant: narcisismul pur și zgomotos, felul în care pomenea de nume din industria filmului („Steven"... „Hugh"... „George"...) și se aștepta ca tu să completezi spațiile goale; faptul că-și considera viața ca o melodramă permanentă și nu se oprea nicio clipă să vadă că publicul nu era câtuși de puțin interesat de aceasta. Ce-a găsit Theo la ea? În fond nici nu era așa greu de ghicit, de vreme ce extremismul ei grosier îi producea un soi de plăcere perversă, asemănătoare cu iubirea homosexualilor față de divele țipătoare. Poate că siguranța ei sălbatică, nărăvașă, l-a impresionat pe Theo așa de tare. Pentru cineva dotat cu un anumit nivel de aroganță intelectuală — și un maniac pasionat de detaliile pedante — dădea adesea semne că nu prea înghite lumea ambițiilor pur americane și se întreba dacă va fi mereu o persoană strâmtorată din punct de vedere financiar. Prin urmare, Adrienne — cu aura ei de cunoscătoare a aspectelor fiscale și de *jucător* dur — reprezenta o sursă de atracție convenabilă pentru Theo. Pe măsură ce seara se scurgea, ea a început să discute despre cum va promova *Gangsterul Delta Kappa* și s-a apucat să-mi vândă capacitatea ei de a transforma porcărioara aceea într-o marfă extrem de profitabilă.

Da, era exagerată și narcisistă, dar cu siguranță știa cum să-și susțină ideile. Cu cât vorbea mai mult, cu atât mă convingeam mai tare că ar putea (după cum îmi promiseseră amândoi) să-mi înapoieze investiția în mai puțin de un an. Ca orice comerciant viclean, Adrienne știa cum să fie elocventă și să-ți fluture pe sub nas posibilitatea de a-ți multiplica banii.

— Uite ce-ți promit eu: cei cincizeci de mii pe care-i bagi în proiectul nostru vor fi garantați în totalitate de noi doi. Banii tăi ne vor permite să călătorim pe piețele marelui film — cum ar fi și American Film Market din Santa Monica — unde să putem încheia niște tranzacții de zile mari. Bag mâna-n foc că putem vinde un film ca ăsta atât pentru cinema, cât și pe DVD. Adică, pe bune, filmul e un cadou. Un cadou al dracului de profitabil. I l-am arătat săptămâna trecută unui distribuitor italian, prieten de-al meu și e deja pregătit să ne ofere 150 000 de dolari pentru piața italiană de cinematografe. Acum știu că următoarea ta întrebare este: păi dacă vi s-au oferit deja banii ăștia, de ce mai avem nevoie de suma de la tine? Cuvântul-cheie aici este „inițial". În calitate de companie distribuitoare noi primim 30% din totalul de vânzări — dar într-o primă etapă nu obținem decât 10%, iar distribuitorii trebuie să depună toate eforturile cu privire la oferta lor în maximum nouăzeci de zile. Prin urmare, vorbim acum de un împrumut pe termen scurt — și unul pe care-l putem returna imediat ce primim suta de mii. Ideea e nu numai că-ți vei recupera investiția în patru luni, dar dacă punem la socoteală și douăzeci de procente din comisionul nostru... ei bine, fă calculele, iubito.

— Ascultă-mă pe mine, cererea pentru astfel de producții nu are limite. Oamenii vor să fie speriați de moarte. Oamenii își doresc chestii viscerale de o violență extremă. Trăim în era consumismului insipid și a așteptărilor anemice. În plus, pentru că, în marea lor majoritate, oamenii

duc o viață monotonă și superficială, cantitatea de furie reprimată este uriașă. Furie pentru că ai un serviciu nașpa. Furie pentru că ești prins într-o căsnicie sterilă. Furie pentru faptul că banii câștigați de clasa medie, care umple birourile companiilor, nu mai sunt suficienți și furie pentru faptul că toată lumea știe acum că nu mai există siguranța serviciului.

— În concluzie, cu atâta furie în jurul nostru, cum se descarcă oamenii? Au nevoie de o supapă: filme porno online, dependență de cumpărături, chestii extreme. Și-aici apare *Gangsterul Delta Kappa* cu surle și trâmbițe: un film despre răzbunare, care te face să-ți curgă adrenalina prin vene, urmărindu-i pe toți dobitocii ăia americani cum sunt mutilați. Adică, pe bune, *ring-a-ding-ding*... punct ochit, punct lovit.

— Theo mi-a povestit despre experiența ta cu fondurile de hedging. Uită-te și tu la apartamentul pe care ți l-ai luat. Da, ceea ce-ți oferim noi... presupune un risc. Dar tu ești o tipă obișnuită cu așa ceva. Știi ce înseamnă riscul, iubito. Și mai știi că un profit garantat pentru o investiție venit după numai patru luni, dublat de șansa de a-ți tripla banii ușor în mai puțin de un an... și, iubito, când spun „ușor" sunt chiar prudentă...

Iubito. O uram când folosea acel termen drăgăstos, așa cum îi uram personalitatea extravagantă și nevoia ei de a-mi face pe plac... După ce și-a terminat discursul aburitor n-am spus decât:

— Ei bine, va trebui să mă gândesc...

— Desigur că trebuie, *desigur*, m-a aprobat binevoitoare. Fără presiuni, iubito.

Apoi a continuat să ne povestească despre o cunoștință de-a ei care n-a investit în *Saw* și a pierdut un milion de dolari. Dar... *„fără presiuni, iubito, fără presiuni"*.

Am scăpat de ea abia pe la miezul nopții. Theo s-a purtat cu multă solicitudine, insistând să mă duc la culcare, pentru

că se va ocupa el de vase. Când s-a strecurat în pat lângă mine o oră mai târziu, nu m-am ferit de îmbrățișarea lui. Și nici n-am obiectat atunci când m-am trezit a doua zi de dimineață pe la unsprezece — era sâmbătă — și am descoperit că făcuse curățenie și, potrivit unui bilet lăsat la vedere de data asta — pe masa de la bucătărie —, plecase la supermarket cu Emily, să facă niște cumpărături pentru weekend.

Înțelegeam cât se poate de clar ce se petrece. Și la lumina zilei (chiar dacă încă mă simțeam mahmură), dubiile mele în privința domnișoarei Clegg s-au intensificat. Când i-am căutat numele pe Google, am găsit unele referințe ale prezenței ei la diferite festivaluri de film de-a lungul anilor, ba chiar un articol din 2002, în *Hollywood Reporter* (de pe vremea când locuia la New York), în care se menționa că era „unul dintre jucătorii cei mai duri din lumea filmului independent". Câteva zile mai târziu, am primit de la Adrienne un plan de afaceri solid și întocmit cu mult profesionalism, însoțit de o scrisoare lungă și bine argumentată, în care îmi explica din nou parametrii investiției și cum, în cel mai rău caz, aveam să-mi recuperez cei cincizeci de mii pe care-i investisem în companie. Theo m-a întrebat în seara aceea dacă încă mai am dubii cu privire la încheierea acestui parteneriat, informându-mă totodată că Stuart făcea presiuni asupra lor, având în vedere că și alte firme de distribuție mai puternice îl vânau acum.

— Uite, pentru mine ar însemna enorm dacă m-ai ajuta acum, mai ales că atunci când vom face așa de mulți bani, tu, eu și Emily ne vom bucura de siguranță.

Era pentru prima dată când vorbea despre viitor folosind pluralul. O parte din mine se temea să fie iarăși abandonată, așa că am răspuns imediat la auzul unui astfel de angajament.

— În regulă, i-am spus lui Theo. O să vă dau banii.

Adrienne m-a sunat a doua zi, nebună de fericire.

— Am ţipat ca o dementă când mi-a dat Theo de veste, a urlat ea la telefon. Şi îţi promit, *îţi promit*, că nu te voi dezamăgi. De asta poţi să fii mie-n sută sigură.

Mi-a mai zis că ar fi mişto să mă numească directorul companiei Fantastic Filmworks, pe care ea şi Theo aveau s-o înfiinţeze ca să distribuie filmul. Asta însemna că puteam să mă duc la întrunirile consiloului şi să fiu ţinută la curent cu toate deciziile pe care le luau în privinţa distribuirii filmului.

— De ce nu? am spus, gândindu-mă că n-ar fi rău să arunc un ochi asupra felului în care se manevrau investiţiile.

Alte câteva zile mai târziu a sosit şi o scrisoare de acord pentru parteneriatul general. Totul era la vedere — se sublinia investiţia făcută de mine, programul detaliat al returnărilor şi al bonusurilor şi (un lucru vital pentru mine) conţinea o afirmaţie clară că, în calitate de membru al acestui parteneriat, aveam acces complet la toate documentele contabile, precum şi la deciziile companiei în ceea ce privea vânzarea şi promovarea filmului. În aceeaşi seară — când, după cum aranjasem anterior, Adrienne a venit acasă la noi pentru o discuţie finală — i-am comunicat foarte clar că vreau să fiu ţinută la curent cu toate cheltuielile majore ce apar în procesul de distribuţie a filmului şi că trebuia să mi se pună la dispoziţie întreaga situaţie contabilă dacă aveam să o cer vreodată.

— Nicio problemă, iubito. Între noi va fi transparenţă completă.

Apoi, cu doar câteva mâzgăliturii am semnat pentru investiţia de cincizeci de mii de dolari în Fantastic Filmworks. Imediat ce documentul a fost semnat, Adrienne a adus o sticlă de şampanie pentru a sărbători încheierea tranzacţiei. O sticlă de Laurent–Perrier 1977.

— Nu era nevoie de o băutură atât de scumpă, i-am spus lui Theo mai târziu, când ne pregăteam de culcare.

— Există momente în viață când extravaganțele sunt necesare.

În lunile care au urmat — și când Adrienne și Theo au sărit dintr-o extravaganță în alta — m-am trezit angrenată într-un schimb de cuvinte tot mai agresiv cu Theo, apropo de firea lor risipitoare.

Până când, așa cum se întâmplă uneori în viață, cheltuielile extravagante s-au transformat într-o profitabilitate extravagantă. Adrienne și Theo au avut dreptate până la urmă în privința banilor ce vor fi scoși din micul lor film, care s-a dovedit un hit monstruos.

Succesul poate aduce stabilitate pe toate fronturile. Succesul poate grăbi însă și apariția haosului. După cum am ajuns să învăț: nu subestima niciodată nevoia de autosabotare atunci când obții ceea ce ți-ai dorit dintotdeauna.

Șapte

Emily. De-a lungul următoarei perioade de peste un an și jumătate, unica și cea mai importantă constantă din viața mea a fost fiica mea. Orice altceva din jurul meu s-a dovedit eronat — și nu pot să dau vina decât pe mine. La urma urmei, semnând pentru toți acei bani le oferisem oportunitatea de a...

Dar să nu anticipez. În primul rând... Emily. Până la vârsta de un an și jumătate, deja începuse să compună propoziții scurte, dar interesante, și părea să îmi fie la fel de devotată pe cât îi eram eu. Poate că, fără să vreau, îmi conștientizam prea tare propriul meu mediu familial — dar îmi jurasem în sinea mea să nu-i induc și fiicei mele același sentiment de vinovăție îngrozitor și hotărâsem să fac tot posibilul să-i demonstrez lui Emily că prezența sa în viața mea reprezenta cel mai bun lucru care mi se întâmplase vreodată.

Înțelegea un copil așa de micuț această idee? Numai un părinte obsedat de propria persoană putea să gândească astfel. Sincer, nici eu nu prea știam dacă înțeleg. În schimb, aveam o certitudine clară: mă bucuram de fiecare clipă

petrecută cu fata mea. Nu m-a supărat niciodată. Ori poate așa consideram eu că nimic din ceea ce făcea nu mă deranja. Dacă vărsa laptele, dacă nu mă lăsa să dorm noaptea, dacă era botoasă și strâmba din nas când încercam s-o înveselesc, suportam fără probleme. Asta mă surprindea cel mai tare — faptul că niciun efort nu mi se părea dificil. Sentimentul îmi dezvăluia o mulțime de lucruri și mai ales profunzimea dragostei necondiționate pe care o resimțeam față de o fetiță care se întâmpla să fie și fiica mea.

S-a obișnuit cu absențele mele și nu s-a răzvrătit niciodată când am lăsat-o la creșă. În fiecare seară când ajungeam acasă, venea spre mine de-a bușilea (și după o vreme alergând), strigând încântată spre Julia: „Mami acasă!"

Julia nu mai contenea cu laudele, spunându-mi ce ușor e să aibă grijă de ea.

— E minunată pentru că tu o tratezi minunat, mi-a zis Julia odată în engleza ei încă nesigură.

— Nu, am replicat. Emily e minunată pentru că așa e ea.

Până să împlinească trei ani, alegea câte o carte de pe jos și rostea lucruri de genul: „Mami iubește cărțile și eu o iubesc pe mami". Sau se cățăra în poala mea când stăteam la birou și încerca mereu să citească ce scrisesem în lucrarea respectivă.

În fiecare weekend, mi-am propus să o duc pe Emily într-un loc cultural, dar amuzant totodată. Muzeul de Știință, Grădina Zoologică, Muzeul de Arte Plastice (la un moment dat, a arătat cu degetul spre un Rothko agățat pe un perete și a exclamat: „Frumos"), ba chiar și Biblioteca Wiedener, de la Harvard, unde o prietenă de-a mea, Diane, care lucra la departamentul de catalogare, ne-a făcut un tur al șirurilor de rafturi. Lui Emily i s-a părut puțin cam sufocant în labirintul întunecat și s-a lipit de mine cât timp Diane i-a explicat cu răbdare cum se așezau cărțile pe rafturi și cum

existau rafturi pentru cărți cu povești și rafturi pentru cărți despre lucrurile care se petrecuseră în trecut și rafturi pentru...

— Eu scriu povești, ne-a anunțat Emily brusc.

— Sunt sigură de asta, a aprobat-o Diane, zâmbind larg.

Din nou mi s-a spus cât de isteață și încântătoare este fiica mea. Într-o zi de iarnă cu viscol, am renunțat la mașină și am dus-o la creșă cu metroul — timp în care ea și-a colorat fericită cartea cu *Sesame Street*, oprindu-se din când în când să-mi arate desenele. O femeie mai în vârstă, care stătea în fața mea, s-a aplecat spre mine și mi-a zis:

— Și eu am nepoți, dar nu știu să se poarte în public și întotdeauna se bat. Dar fiica dumneavoastră este pur și simplu excepțională și meritele vă revin din plin.

Știu că par îngâmfată. Dar Emily îmi oferea milioane de motive să mă simt astfel. Pentru prima dată în viața mea, exista pe lume o ființă mai importantă decât oricine altcineva. O afirmație redundantă, însă plină de acurateță. Ea era dragostea vieții mele.

Între timp, tatăl ei se ocupa de alte lucruri. Din clipa în care am transferat cei cincizeci de mii de dolari în contul Fantastic Filmworks, Theo a cam dispărut din viețile noastre. Cu banii pe care i-am dat a închiriat un birou împreună cu Adrienne lângă Harvard Square, pentru 1 200 de dolari pe lună. Normal că m-a izbit o asemenea extravaganță.

— Harvard Square este locul cel mai scump din Cambridge, i-am spus.

— De-aia și trebuie să fim acolo. Adrienne zice că nu avem niciun fel de credibilitate în fața distribuitorilor mari dacă ne desfășurăm activitatea la etajul al doilea al unei clădiri anonime. Toată lumea știe de Harvard Square.

— Dar asta înseamnă peste cincisprezece mii de dolari chiria anuală.

— Nu te ambala. Adrienne zice că în patru luni o să avem cel puțin o sută de mii de dolari în contul nostru. Atunci

o să-ți recuperezi cei cincizeci de mii și nici n-o să mai avem probleme cu banii cash.

— Adică, deja aveți probleme cu banii cash?

— N-am afirmat așa ceva.

Au zburat împreună la Milano la nu știu ce mare festival de acolo. Theo m-a asigurat — dar numai după ce i-am cerut asta — că vor dormi în camere separate.

— Nu-ți mai face tot felul de idei. Eu nu sunt genul ei, ea nu e genul meu... și oricum are un tip cu care se vede acum...

— Cum îl cheamă?

— Todd parcă.

— Și ce învârte?

— Cred că e ziarist la *Phoenix*.

Am verificat caseta redacțională de la *Boston Phoenix*. Nu exista niciun jurnalist al cărui prenume să fie Todd. Am sunat la biroul lor și i-am întrebat dacă au un colaborator pe nume Todd care scrie pentru ei. Femeia de la capătul firului mi-a spus că nu are voie să divulge astfel de informații, dar că aș putea afla ce mă interesează citind numerele mai vechi. Am procedat după cum m-a sfătuit, folosind motorul de căutare al ediției lor online. Am luat la puricat arhiva pe ultimii doi ani. N-am dat peste el. Dacă te numeai Todd, cu siguranță cei de la *Phoenix* nu-ți dădeau voie să scrii pentru ei.

I-am menționat asta lui Theo. S-a supărat.

— Acum joci rolul lui Edward G. Robinson în *Asigurare de moarte*?

— Nu încerc să fac pe anchetatorul, am spus, înțelegând aluzia.

— Ba exact asta faci, altfel nu te-ai fi apucat să verifici dacă tipul ăla, Todd, scrie pentru *The Phoenix*.

— Ei bine, nu scrie.

— Și ce-i cu asta?

— N-are niciun prieten pe nume Todd.

— *Cu siguranță* are un prieten pe nume Todd.

— Atunci nu lucrează pentru *The Phoenix*.

— Probabil că am înțeles eu greșit.

Theo mi-a adus din Milano o pereche de ghete Ferragamo, incredibil de scumpe.

— Sunt superbe, am spus, dar nu merit eu să port așa ceva.

— Lasă-mă pe mine să hotărăsc asta, a spus. Oricum, se pare că avem o sută cincizeci de mii de la prima strigare pentru distribuția în cinematografele din Italia.

Dar ghetele costau 1 500 de dolari (din nou, internetul m-a pus la curent), iar pe mine m-a cam tulburat ideea că primul procent din vânzări se dusese deja. Am hotărât totuși să nu-l provoc, pentru că aveam alte griji mult mai presante cu care trebuia să mă confrunt.

— Bună să vă fie ziua, vă mulțumim așa de *tareeee* că ați sunat la Fantastic Filmworks.

Vocea asta — prostindu-se și pisicindu-se cu asemenea inflexiuni, încât o puteai asocia foarte ușor cu o persoană îndopată cu halucinogene — m-a întâmpinat într-o după-amiază, când am sunat la Theo la birou.

— Cine era aia? l-am întrebat pe Theo.

— Asistenta noastră, Tracey-Spacey.

— Ați angajat o asistentă?

— Doar part-time.

— Da, dar tot *angajată* se numește. Și ce fel de nume e ăsta, Tracey-Spacey?

— Avem nevoie de o asistentă. Eu am și jobul de la Arhivă, iar cum Adrienne e plecată mai mereu...

Ăsta era un alt aspect care mă călca pe nervi: Adrienne se găsea în permanență în altă parte, zburând între Londra și L.A. și Milano și Barcelona, iar eu primeam ocazional câte un telefon de la *grande dame*, toată numai lapte și miere.

— Jane, iubito, n-o să-ți vină să crezi cât de scumpă e Londra acum. Serios, opt dolari pentru un frappuccino la Starbucks. Cine naiba are banii ăștia?

— Din câte se vede, tu ai.

A început să râdă cu lătratul ei de hienă.

— Ești mortală, mi-a spus. Dar simt cumva un strop de îngrijorare în glasul tău, iubito?

— Ba bine că nu.

— Uite de ce te-am sunat... Am niște vești grozave! Ai auzit vreodată de The Film Factory? Unul dintre cei mai mari distribuitori din Marea Britanie. Și sunt gata să ne ofere două sute cincizeci de mii pentru drepturile de distribuție în cinematografele din Anglia.

— Și pentru drepturile din DVD-uri?

— Vor și pe-astea să le ia — numai că partea noastră va fi de 40% din vânzări.

— Și la ce preț s-au gândit?

— Ia te uită... Doamna Afaceristă!

— Așadar treizeci de procente din două sute cincizeci de mii înseamnă șaptezeci și cinci de mii. Nu se poate vorbi de avariție, dat fiind că Marea Britanie este o piață dominată de limba engleză.

— E un preț extraordinar, a comentat pe un ton furios și iritat.

— Au obținut șapte sute cincizeci de mii pentru *Ucide-mă acum* am spus, menționând numele unui film horror recent, foarte sinistru, care se dovedise un fenomen de box-office în aproape treizeci de țări.

— De unde știi asta?

— Pentru că știu cum să folosesc un motor de căutare. Și motorul ăsta m-a dus la site-ul celor de la *Variety*, unde există postat un articol despre tranzacția britanică pentru *Ucide-mă acum*. Având în vedere că tu ai fost în stare să realizezi doar

33% din prețul distribuirii în cinematografele britanice pentru filmul nostru...

— Știi ceva, m-a întrerupt Adrienne, nu așa ne-a fost înțelegerea când am acceptat investiția ta.

— Tu mi-ai *acceptat* investiția, am repetat furioasă — pentru că exact așa mă simțeam. Tu ai venit la mine împreună cu partenerul meu, implorându-mă să...

— Am optsprezece ani de experiență în industria filmului. Am fost numită cea mai importantă persoană din distribuția independentă de film de către cei de la *Village Voice*. În fine, două sute cincizeci de mii este un preț grozav.

— Este un preț mediocru.

— Care-ți acoperă totuși investiția.

— Presupun că da.

Theo a venit în seara aceea acasă emanând un soi de mânie pasiv-agresivă.

— Habar n-aveam că ești atât de experimentată în vânzarea filmelor, mi-a spus pe un ton mieros și malițios totodată.

— Știu să compar o afacere bună cu una proastă.

— Probabil știi și că Adrienne mi-a dat telefonat de la Londra plângând în hohote, nu?

— Și-ar trebui să fiu afectată de asta? Pur și simplu, am subliniat faptul că afacerea încheiată de ea nu s-a numărat printre cele mai profitabile.

— Pe viitor, nu-i vei mai pune la îndoială deciziile.

— E un ordin, *domnule*?

— Las-o să-și facă treaba... se pricepe foarte bine.

— Nu și dacă a obținut șaizeci și cinci de procente mai puțin decât...

— Nimeni nu știa la momentul respectiv că piața filmelor va înregistra o mică recesiune. Ai lucrat în finanțe, știi și tu că totul se reduce la managementul riscului, la evaluarea riscului. Și-atunci de ce să facem atâta tam-tam pentru că o

afacere bună nu e de fapt atât de bună? O să-ți primești banii înapoi.

Dar nu mi-am primit niciun ban înapoi. Patru luni au trecut. Theo și Adrienne s-au dus la Los Angeles și la Târgul American de Film, unde au închiriat un Mustang decapotabil și un apartament într-un hotel de pe plajă. Cum am aflat astfel de lucruri? Văzând fotografiile cu Theo și Adrienne, lângă Mustangul roșu electric sau la petrecerea pe care au organizat-o pentru cunoscuții din lumea filmului chiar în apartamentul lor — care avea (tot în adevăratul stil al Hollywood-ului) o terasă foarte frumoasă ce dădea spre plaja din Santa Monica. Pozele mi-au căzut sub ochi, pentru că Theo și-a lăsat noua lui cameră Leica pe masa de la bucătărie, cu imaginea sa și a lui Adrienne (ținându-se amândoi pe după umeri) afișată pe ecranul digital.

M-a tulburat descoperirea? Foarte puțin. Lăsând astfel camera la vedere, parcă pentru a fi folosită, n-am stat pe gânduri și m-am uitat la toate pozele care fuseseră salvate. Atunci am văzut imaginile cu apartamentul cu vedere la ocean, cele cu petrecerea sau cele în care se hârjoneau cu alți petrecăreți în patul uriaș king-size.

De ce naiba lăsase camera pe masa de la bucătărie? Răspunsul era unul foarte clar: pentru că voia ca eu să aflu. Voia să-mi mărturisească faptul că acum se culca cu Adrienne. În spiritul tradiției masculine de a scăpa de sentimentul vinovăției, trebuia ca eu să dau peste micul lui secret murdar — și, ca atare, să mă facă pe mine să mă simt vinovată.

Dar când a ajuns acasă în seara aceea și l-am pus față-n față cu realitate, reacția lui a fost una de dispreț rece.

— De ce te-ai uitat la fotografii? m-a întrebat.

— Pentru că le-ai lăsat special ca să le văd.

— Prostii, a rostit el calm. Pur și simplu, am lăsat camera pe masă, iar tu ai ales să o ridici și să o verifici.

— Iar tu ai ales să lași la vedere o fotografie în care tu și Adrienne vă îmbrățișați.

— Ne țineam pe după umeri, atâta tot.

— Atâta tot? Vă tolăneați în patul unui hotel.

— Mai mulți oameni se tolăneau în patul ăla.

— Dar tu-ți țineai capul în poala ei.

— Mare scofală. Eram cu toții beți mangă.

— Erați în același apartament.

— Bine zis: *un apartament*. Adică un apartament cu mai multe camere. Unde existau două dormitoare. Unul pentru Adrienne, unul pentru mine.

— Și vrei ca eu să cred toate astea?

— Nu-mi pasă ce crezi și ce nu. E pur și simplu adevărul.

— Chiar dacă — așa cum susții — nu te-ai culcat cu femeia asta, e foarte clar că voi doi vă afundați într-o risipă absurdă.

— Oh, Dumnezeule, iar începi.

— Da, iar încep. Pentru că banii pentru decapotabilă și apartamentul șic de hotel și toate celelalte călătorii extravagante vin de la mine. Și încă n-am văzut niciun bănuț înapoi.

— Asta pentru că nici noi n-am primit niciun ban din contractele semnate.

— Câte teritorii au fost acoperite până acum?

— Trebuie să vorbești cu Adrienne. Ăsta e departamentul ei...

— *Departamentul* ei? Dar cine vă credeți, vreo multinațională cu *filiale* în treizeci de țări? Sunt convinsă că știi exact câte contracte s-au semnat până astăzi.

— Serios, chiar nu știu cu precizie. Vreo șase, cred.

— *Crezi*. Și în State — marele contract cu adevărat...?

— Ei bine, urma să-ți spun și despre el. S-ar putea ca New Line să ne ofere un milion.

Am rămas blocată.

— Și când s-a întâmplat asta?

— Acum două zile.

— Și de ce nu mi-ai zis și mie?

— Pentru că nu era nimic sigur. Și nu voiam să fii dezamăgită.

— Sunt directorul acestei companii. Ar fi trebuit să-mi spuneți...

— Bine, bine, a fost o scăpare. Și îmi pare rău. Dar nu te încântă ideea?

— Normal că mă încântă. Asta înseamnă trei sute de mii pentru noi. O veste nemaipomenită.

— Așa că n-ar trebui să te mai îngrijorezi în privința banilor pe care-i cheltuim ca să vindem filmul. Dacă ne-am fi dus la Târgul de Film American și ne-am fi cazat într-un motel nenorocit și am fi condus un Buick închiriat, toată lumea ne-ar fi tratat ca pe niște jucători de mâna a doua. După cum spunea și Adrienne, cheltui bani ca să faci bani. Așa se câștigă meciurile importante.

— Aș dori să văd totuși întregul set de documente pentru călătorii și pentru contractele semnate.

— Nicio problemă, a replicat oarecum evaziv.

Și evazive au rămas lucrurile. La fiecare două săptămâni îi reaminteam că încă nu mi-a adus situațiile financiare și nici contractele. El îmi promitea că în câteva zile se rezolvă. Când deja mi-am pierdut răbdarea, am explodat și i-am spus că fie îmi arată hârtiile, fie va avea de-a face cu avocatul meu. În plus, voiam să știu de ce naiba nu-mi returnase-ră cei cincizeci de mii de dolari.

A doua zi, am primit un telefon de la Adrienne.

— Iubito, iubito, mii de scuze. Am fost o prostuță mică...

Prostuță mică.

— ... și atâta m-am stresat cu toate pregătirile pentru Cannes, încât n-am reușit să pun la punct toate documente-

le de care nu numai că ai nevoie, dar le și *meriți*. Sunt fericită că, în sfârșit, pot să ți le trimit prin curier în seara asta.

— De ce mai cheltuiești banii cu curierul, când le poate aduce Theo acasă?

— Nu ți-a spus Theo că a plecat cu Stuart la New York, unde au o întâlnire cu cei de la Focus și de la New Line și cu alte câteva companii mai micuțe, ca să discute despre următorul lui proiect?

— Nu, nu mi-a spus.

— Scuze! Proasta de mine! Mă rugase pe mine să-ți spun. Totul s-a petrecut așa de repede — pentru că mulțumită nouă, Stuart este un subiect fierbinte, fierbinte... și toată lumea vrea noul lui scenariu. Normal că noi am fost primii și i-am dat bani ca să-l dezvolte.

— Ce-ați făcut?

— Ei, haide, nu mai fii așa surprinsă. Sunt sigură că Theo ți-a spus despre banii necesari pentru scenariu.

— Ce scenariu?

— *Pădurile întunecate*. Nu e la fel de sângeros precum celălalt film. Are o atmosferă mai degrabă asemănătoare cu cea din filmele lui Hitchcock. Doi gemeni adolescenți cu instincte criminale trăiesc undeva la țară, în Maine, împreună cu ratata lor de mamă. Cei doi se hotărăsc să scape sistematic de toți țărănoii ei de amanți. Apoi își îndreaptă atenția spre toate soțiile din micul lor orășel de rahat. John Steinbeck amestecat cu *Dorință mortală*.

— Să înțeleg că l-ați plătit pe Stuart ca să scrie scenariul ăsta?

— Corect.

— Și cu cât l-ați plătit mai exact?

— O sută de mii de dolari, a răspuns nonșalant.

— Glumești, nu?

— E un preț grozav dacă luăm în calcul celebritatea lui actuală.

— E un preț grozav dacă ai bani.

— Păi, avem bani.

— Da, știu că aveți, pe hârtie, o sumă considerabilă din contracte. Dar nu cred că Stuart a fost de acord să vă scrie așa pe degeaba, nu?

— Desigur că nu. Marile studiouri se învârt în jurul lui ca niște ulii. Ar fi putut cere de zece ori mai mult dacă ar fi vrut.

— Dar ați intervenit voi primii, nu?

— Exact, iubito.

— Nu sunt iubita ta, am spus și am închis.

Când Theo a sosit trei zile mai târziu, primele lui cuvinte către mine au fost:

— Ai ocărât-o pe Adrienne pentru chestia cu scenariul lui Stuart, nu?

— Din câte văd, prietena ta te ține la curent cu conversațiile noastre.

— Nu e prietena mea, dar știu că n-o poți suferi.

— N-am afirmat niciodată așa ceva.

— Nici nu trebuie. Se vede pe fața ta.

— Pentru că femeia asta e otravă curată. Și ca mai toate otrăvurile, e și periculoasă.

— Habar n-ai de nimic. Dac-ai ști cât e de respectată în lumea filmului...

— Dacă e așa de respectată, atunci de ce naiba face afaceri cu tine?

Imediat ce comentariul mi-a ieșit pe gură, l-am regretat. Dar așa se întâmplă când discuți în contradictoriu. Se rostesc lucruri pe care nu le mai poți șterge așa ușor.

— Du-te dracului, a zis Theo încet.

— Îmi pare rău... N-am vrut...

— Oh, ba da. Fiecare cuvințel. Mereu m-ai privit de sus și m-ai considerat un ratat, cu care ai făcut greșeala să te culci de prea multe ori. Fie. Dar ascultă-mă bine: dac-ar fi să aleg

între tine și Adrienne, atunci aș alege-o pe Adrienne cât ai zice pește.

Și-a pocnit degetele în fața mea când a rostit cuvântul „pește". Apoi, înșfăcându-și haina și aparatul de fotografiat, a plecat.

Nu l-am mai văzut trei săptămâni. Și nici n-am mai auzit nimic despre el. Am încercat să-l sun pe mobil. I-am trimis zeci de e-mailuri. După patruzeci și opt de ore, am sunat la Arhiva de Film Harvard și am aflat că Theo își luase un concediu fără plată de șase luni... și că nu știau unde se află acum. M-am dus la el la apartament. Îl subînchiriase unui student la Harvard venit din Mumbai. Nici el nu avea vreo adresă a lui Theo — numai o căsuță poștală. Am încercat abordarea mieroasă, spunându-i lui Theo în mai multe e-mailuri că m-am lăsat dominată de emoții, că n-ar fi trebuit să reacționez atât de agresiv, că regret sincer conversația noastră malițioasă... și că ar trebui măcar să ne întâlnim și să stăm de vorbă pentru a lămuri lucrurile.

Niciun răspuns.

Am sunat-o pe Adrienne. Nici ea nu mi-a răspuns. Am fost absolut convinsă că mi-au văzut numărul pe ecranul robotului și că se hotărâseră să mă ignore. Așa cum puteam să jur că în prezent locuiau împreună și conspirau împotriva mea.

— Normal că i-o trage, mi-a zis Christy când a trecut prin Cambridge, la două săptămâni după dispariția lui. Adică, pe bune, doar e bărbat. Asta fac bărbații cu femeile disponibile și dornice. Ideea e cât mai ai de gând să suporți și mai bine spus de ce nu acționezi chiar acum?

— Pentru că e un copil la mijloc...

— Dar el nu e foarte apropiat de Emily, așa că...

— Știu, știu...

— Dacă bărbatul cu care trăiești dispare din viața ta timp de două săptămâni și nu are nici măcar curajul să-ți spună

unde e, atunci trebuie să te întrebi de ce naiba îl mai vrei înapoi.

Mi-am plecat fruntea, am clipit și ochii mi s-au umplut de lacrimi.

— Mai sunt și alte lucruri care se petrec acum, mult mai serioase.

Atunci i-am mărturisit despre telefonul pe care-l primisem cu o săptămână în urmă de la mama. Era pentru prima dată când vorbeam după weekendul acela dezastruos cu Theo. Când s-a născut Emily, i-am trimis fotografii, iar ea mi-a răspuns cu o scrisoare politicoasă, formală, spunându-mi desigur că Emily e o fată frumoasă și că spera să-mi aducă numai bucurii. Și atât. I-am scris înapoi tot o scrisoare (mama refuza să folosească e-mailul prea mult, chiar dacă la serviciu nu avea încotro), repetându-i că viața e scurtă și că dacă dorea să ne viziteze în Cambridge, era bine-venită. Au trecut două săptămâni și tocmai mă pregăteam să-i dau un telefon, când am primit o vedere de la ea.

Jane

Sincer nu cred că o vizită ar fi potrivită acum. Poate o să mă răzgândesc în viitor. Ținem legătura.

Toate cele bune

Mama

P.S. Te rog nu încerca să mă contactezi ca să mă convingi. Știu la ce pot și la ce nu pot să fac față.

I-am respectat dorința și nu am încercat să mai inițiez niciun alt contact, deși i-am trimis regulat fotografii cu Emily, la fiecare șase luni, cu o mică vedere strecurată între ele, pe care mâzgăleam ceva neutru de genul: *„M-am gândit că ți-ar plăcea să vezi cât de repede crește nepoata ta"*. Mama trimitea și ea ca răspuns o carte poștală, pe care comenta drăgălășenia lui Emily, atitudinea ei etc. Dar a rămas de neclintit

în dorința ei de-a nu mai avea de-a face cu mine... până în săptămâna de dinainte de venirea lui Christy, în care m-a sunat din senin.

— O să fiu scurtă, mi-a spus pe un ton de femeie de afaceri. E o chestie în mine care crește aiurea și doctorul vrea să mă internez în spitalul din Stamford pentru o serie de analize. Am crezut de cuviință să te anunț.

— Cât de grav a zis că e? am întrebat-o.

— Hai, nu mai face pe preocupata, Jane...

— Nu-i corect și știi foarte bine. Întotdeauna m-a interesat soarta ta. Tu ești cea care a ridicat un zid între noi.

— O chestiune de interpretare...

— Ei bine, pot să vin acasă, cât timp îți faci analizele?

— Nu văd sensul.

— Dacă nu vezi sensul, atunci de ce m-ai sunat ca să-mi spui?

— Pentru că s-ar putea să mor și fiica mea ar trebui să știe.

Și a închis. Am sunat-o o oră mai târziu, după o adevărată competiție între furie și sentimentul de vinovăție. Nu mi-a răspuns, așa că i-am lăsat un mesaj. S-au scurs douăzeci și patru de ore. Tot nicio veste de la ea. Am sunat-o din nou acasă, i-am mai lăsat un mesaj, după care am dat telefon la bibliotecă și am vorbit cu una dintre colegele mamei. Se internase la Centrul Medical Stamford și situația părea să fie cât se poate de serioasă.

— Cum de nu te-am văzut mai des pe aici? m-a întrebat.

— Poveste lungă, am spus.

Am telefonat imediat la Centrul Medical Stamford Connecticut și am cerut legătura cu rezerva ei. Mama a răspuns după cel de-al doilea apel.

— Am bănuit că o să dai de mine până la urmă, după toate mesajele alea pe care mi le-ai lăsat. Te simți prost că m-ai abandonat în toți anii ăștia?

— Cum te simți? am întrebat-o într-un târziu.

— Oncologul meu, doctorul Younger, îmi face analize peste analize. Și toate spun același lucru: cancerul s-a extins peste tot.

— Mâine vin acolo.

— Și de ce mă rog?

— Pentru că ești mama mea...

— Ce drăguț că ai realizat în sfârșit acest aspect după atâția ani.

— Ești nedreaptă și știi asta.

— Știu că n-am nevoie de compania ta acum, Jane.

Am cochetat puțin cu ideea să las totul baltă și să mă reped s-o văd, dar programul de la școală și faptul că nu aveam cu cine s-o las pe Emily peste noapte m-au împiedicat să acționez pripit. Apoi, în dimineața în care Christy a apărut, am primit un telefon la birou de la doctorul Sandy Younger.

— Mama dumneavoastră mi-a dat numărul, a spus, atunci când a început ședințele de chimioterapie, acum câteva săptămâni. Mi-a zis să vă sun abia când lucrurile se vor apropia de „final".

Am înghețat, deși știam — din puținele informații pe care mi le dăduse — că e în fază terminală. Auzind însă asemenea cuvinte direct de la doctor, m-am simțit ca sub un duș rece.

— Cât mai are exact? am întrebat.

— Poate o lună, poate mai mult. Mă gândesc că ar fi bine să veniți aici cât se poate de repede. În acest stadiu al cancerului, situația se poate deteriora foarte rapid. Și iertați-mi îndrăzneala, dar pentru că bănuiesc cumva că v-ați înstrăinat de mama dumneavoastră...

— A fost alegerea ei, nu a mea, m-am trezit rostind.

— Întotdeauna sunt două versiuni ale poveștii. Sfatul meu este următorul: împăcați-vă cu ea acum. Mai târziu, o să vă

fie mult mai ușor să faceți față, odată ce ați ajuns la un soi de...

Știam cuvântul care urmează: înțelegere. Un cuvânt care-mi producea apoplexie — pentru că implica ideea că ai putea să treci cu vederea anumite lucruri; că toate suferințele ar putea fi brusc îngropate și uitate: „Țac, pac".

— ... înțelegere înainte să moară.

— În regulă, vin chiar mâine, am răspuns.

Când i-am povestit toate astea lui Christy, ea mi-a zis:

— Nu-ți face griji pentru statul peste noapte. Rămân eu cu Emily până te întorci.

— Mă gândeam că mamei poate i-ar plăcea să-și cunoască nepoata...

— Când tata era în ultimul stadiu de cancer, abia dacă mă recunoștea. În orice caz, dacă mama ta n-a arătat nici cel mai mic interes să aibă o relație cu Emily până acum, de ce să supui fetița ororilor unui salon de spital pentru bolnavii în fază terminală? Ai putea s-o scutești de o astfel de amintire din copilărie.

Am fost de acord cu punctul ei de vedere, așa că a doua zi am plecat singură spre Stamford. În cele trei ore cât a durat drumul cu mașina, n-am simțit decât groază — nu numai că aveam s-o văd pe mama chinuită de o asemenea boală oribilă, dar și pentru că am realizat pierderea imensă a atât de multor ani. Nu reușisem niciodată să ne facem fericite și să trecem peste acel prag care separa răceala de afecțiune. Lucrurile au stat mereu prost între noi. Amândouă știam asta — *dintotdeauna* — și nu fusesem în stare cu niciun chip să găsim o cale prin care să ne îmbunătățim relația.

Iar acum...

Mama se găsea într-un salon cu trei paturi, de la secția de oncologie. Mi-am ținut privirea plecată când am trecut pe lângă celelalte paciente, îngropate în fire, cabluri, tuburi

și monitoare electronice și toate celelalte dispozitive pentru menținerea vieții. Mama, pe de altă parte, era relativ eliberată de asemenea tehnologie de ultimă oră — doar două fire, câte unul prins de fiecare braț și un monitor care reda printr-un bip sonor ritmul metronomic al inimii ei ce încă mai bătea.

Înfățișarea ei m-a uluit. Deși mă pregătisem să dau cu ochii de o femeie pe patul de moarte, nu mă așteptasem la o astfel de schimbare îngrozitoare. Nu numai că își pierduse tot părul, dar mama se subțiase teribil și pielea capului îi era cenușie. Când a deschis gura, am văzut că nu mai avea decât câțiva din dinții ei frumoși. Cancerul triumfase, distrugându-i toate trăsăturile. Dar când m-am așezat lângă ea și i-am luat mâna caldă și fină ca pergamentul, am aflat imediat că răutățile ei pentru mine nu dispăruseră.

— Așadar... ai venit pentru cortina de final, mi-a zis.

— Am venit să te văd, mamă.

— Și n-ai adus-o pe fiica ta cu tine. Unica mea șansă s-o văd, până și asta îmi refuzi...

Nu te enerva, nu te enerva...

— Nu ți-am refuzat niciodată așa ceva, am rostit blând. Tu singură ai ales astfel.

Și-a retras mâna dintr-a mea.

— E o chestiune de interpretare.

— Pur și simplu n-am considerat că ar fi un moment prea bun să o aduc pe Emily în...

— M-a sunat taică-tu zilele trecute, m-a anunțat brusc.

— Poftim?

— Cum ai auzit. M-a sunat taică-tu. Ca să-mi spună că atunci când m-a părăsit a luat cea mai proastă decizie din viața lui și că intenționează să vină la Stamford în câteva zile pentru a se recăsători cu mine, chiar aici în spital.

— Înțeleg, am rostit pe un ton ce se voia neutru. Și de unde te-a sunat?

— Din Manhattan. Știi, acum e directorul executiv al unei companii mari. Toate lucrurile alea rele pe care mi le-ai povestit despre el... ei bine, s-au dovedit a fi niște minciuni sfruntate, după cum și bănuiam. Nu simple minciuni, Jane — *calomnii*. Dar adevărul iese întotdeauna la iveală, iar acum tatăl tău e iar pe val. Mâine o să ajungă aici, ca să-și reînnoiască jurămintele față de mine.

— Ce minunat, am exclamat.

— Da, așa e. Ceremonia e programată la ora prânzului.

— Și-o să-ți jure dragoste veșnică?

— Veșnică, da... pentru că știe acum ce greșeală a făcut. Mi-a spus-o la telefon, în pragul disperării. Se condamnă că te-a ascultat atunci cu mulți ani în urmă...

În clipa aceea, m-am ridicat și am ieșit ca o furtună din salon, oprindu-mă direct la toaletă, unde m-am încuiat într-o cabină și m-am chinuit să-mi înăbuș nevoia de a urla și a țipa, de a lovi pereții cu pumnii și de a-mi scoate din cap vocea femeii ăleia. Însă această dorință a fost învinsă de hohotele de plâns care aproape că m-au sufocat. *Mama e pe punctul de a părăsi această viață și nu vorbește decât despre...*

Înainte ca hohotele de plâns să se transforme în ceva extrem și primar, o anumită parte a minții mele (cea care pledează întotdeauna în favoarea instinctului de autoapărare) a spus: „Suficient...". Am ieșit din salon și mi-am croit drum prin labirintul de coridoare ce împânzeau această aripă a spitalului. În mai puțin de cincisprezece minute, mă găseam în mașină, îndreptându-mă spre nord pe Autostrada 95, punând o distanță cât mai mare între mine și mama. Am condus nonstop, sosind înapoi în Cambridge chiar înainte de miezul nopții. Christy era trează. Stătea în living, cu un pahar de vin în mână, și n-a fost surprinsă să mă vadă.

— Am încercat să te sun pe mobil în ultimele două ore. Dar m-am gândit că...

— L-am închis.

— Au sunat de la spital.

— A...? am întrebat.

— Acum două ore. Doctorii se întrebau unde te afli.

— Eu... fugeam de ea.

Christy s-a ridicat în picioare și m-a îmbrățișat. Dar nu m-am prăbușit și nici n-am hohotit, copleșită de durere și nici n-am ridicat pumnul tremurând spre cer, ca să întreb de ce mama fusese o femeie atât de tristă și de furioasă, încât să-și chinuie fata, care tânjea după dragostea ei. Nu, n-am trăit acel moment de suferință desprinsă din infern care însoțește de obicei moartea unui părinte.

N-am simțit altceva decât... epuizare.

— Du-te în pat, a zis Christy, văzând cât sunt de dărâmată. Dormi nouă, zece ore și lasă-mă pe mine să mă îngrijesc de Emily. O duc eu la școală mâine.

— Ești prea drăguță.

— Taci din gură, mi-a replicat zâmbind.

Am făcut după cum mi-a poruncit — și am dormit zece ore fără întrerupere. Când m-am trezit, am găsit un bilet de la Christy:

Emily se distrează de minune la creșă. Sper că ești puțin mai odihnită acum — și că te simți bine, atât cât îți permit împrejurările. Și poate vrei să-l suni și pe iubitul tău Theo pe mobil. A dat telefon în timp ce dormeai... voia să te anunțe că tocmai au încheiat un contract pentru film în America pentru... trei milioane de dolari.

Felicitări, probabil. Ești bogată.

Opt

Vestea despre reușita lui Theo a fost pusă în umbră de o chestiune mult mai presantă: aranjarea înmormântării mamei.

După ce m-am trezit și am găsit biletul de la Christy, prin care mă anunța că Theo dăduse de bani — am sunat imediat la spital și am început să fac aranjamentele. În mai puțin de o oră, nu numai că pusesem la punct preluarea trupului ei de către o casă de pompe funebre, dar vorbisem și cu preotul episcopal din Old Greenwich și stabilisem înmormântarea peste două zile. Apoi am telefonat la bibliotecă și le-am informat pe colegele ei despre moartea sa. Am rugat-o pe una dintre ele să-i contacteze pe ceilalți prieteni din comunitate pentru a le da vestea și a le comunica data înmormântării.

Am terminat toate formalitățile. Christy mă aștepta în apartament cu o cafea. Am acceptat cana pe care mi-a așezat-o pe masă în față, am tras adânc aer în piept și l-am sunat pe Theo. A răspuns de la primul apel și mi-a vorbit pe tonul cuiva care tocmai dăduse o spargere la o bancă din Monte Carlo.

— Bună, draga mea, a rostit cu un glas vioi și prietenos. Uite, îmi pare rău de mama ta. E o pierdere grea...

— Ai vrea să-mi explici, te rog, pe unde ai umblat în ultimele trei săptămâni?

— Londra, Paris, Hamburg și Cannes — și am niște vești și pentru tine...

— Veștile tale sunt mai puțin importante pentru mine decât faptul că ai dispărut din viețile noastre de aproape o lună de zile.

— Am fost plecat ca să fac bani pentru noi. Bani serioși. Un milion de dolari pentru Fantastic Filmworks...

— Felicitări, bine lucrat. Ideea e că banii cad pe locul al doilea când vine vorba să...

— *Pe locul al doilea?* De ce nu mă miră oare? Doar e stilul tău, Jane. Să faci ceva pe realizările mele și să-mi demonstrezi cât de puțin valorez eu în ochii tăi.

— Îndrăznești să afirmi așa ceva, după ce mi-ai spus că dacă ar fi să alegi între mine și țăcănita aia psihopată pe care o adori, ai alege-o pe ea cât ai zice pește.

— Cel puțin ea nu mă disprețuiește.

— Dar nici eu nu te disprețuiesc. Pur și simplu sunt furioasă, pe bună dreptate, pentru că ne-ai abandonat.

— Jane, îmi pare rău că mama ta a murit, chiar dacă n-o puteai suferi pe scorpia aia...

— Îți mulțumesc pentru observația sensibilă.

— Și ce vrei de la mine? Minciuni?

— Te culci cu ea, nu-i așa?

— Vrei dovezi? Dovezi *concrete*?

Atunci am aruncat telefonul în cealaltă parte a camerei.

S-a așternut un moment de tăcere șocată, timp în care Emily și-a ridicat privirea din cartea ei de colorat și a rostit:

— Mami a aruncat un telefon.

— Mami probabil că a avut un motiv bine întemeiat ca să-l arunce, a comentat Christy.

— Mami are nevoie de o tărie, am spus eu.

Dar n-am băut votca oferită de Christy, pentru că trebuia să mă duc cu mașina din nou la Stamford. Christy a sunat-o pe șefa Catedrei de engleză de la Universitatea Oregon și i-a îndrugat o poveste despre nu știu ce urgență familială, anunțând-o că nu se va întoarce la lucru mai devreme de trei zile.

— Nu e nevoie să faci asta, i-am spus, după ce a încheiat convorbirea.

— Ba bine că nu. Și, te rog, nu-mi zice că nu vrei să mă deranjezi. Ai multe pe cap acum. Iar dacă vrei sfatul meu sincer, uite-l: ia-ți banii înapoi de la Theo *acum*... cu dobândă cu tot... Odată ce ți-ai recuperat investiția, informează-l că nu mai joacă niciun rol în viețile voastre. Nu că l-ar interesa să participe în procesul de creștere a lui Emily. Urăsc să-ți spun asta, dar tipul e un caz pierdut.

— Parcă-ți plăcea atunci când l-ai cunoscut...

— Desigur. Pentru că e eclectic și original. Și da, te-am încurajat să păstrezi copilul... nu pentru că Theo urma să fie numit Tatăl Anului, ci pentru că știam că n-o să ți-o ierți niciodată dacă...

Mi-am lipit degetul de buze.

— Oh, te rog... a exclamat Christy. În fine, uită-te la Emily și zi-mi că sfatul meu — care a fost o simplă reflecție a propriilor tale instincte — nu s-a dovedit perfect.

— Știai ce îmi doresc, bănuiesc...

— Nu, *tu* știai ce îți dorești — și ai primit. E magnifică. Chiar dacă pe mine personal nu mă văd trecând această frontieră, trebuie să recunosc că ori de câte ori o privesc pe Emily, sunt foarte invidioasă.

De parcă ar fi înțeles, fiica mea și-a ridicat privirea și a spus:

— Christy vorbește prostioare.

O jumătate de oră mai târziu, m-au condus amândouă la mașină. Am îmbrățișat-o pe Emily, după ce am pus în portbagaj valiza — ce conținea singurul meu costum negru.

— De ce pleacă mami? a întrebat ea.

Aproape că m-am prăbușit de durere și Emily m-a văzut.

— Ești tristă! a exclamat.

Am clătinat din cap și ochii mi s-au împăienjenit de lacrimi.

— Mama ta e foarte obosită, a liniștit-o Christy. Obosită din cauza altor oameni care o întristează.

— Eu nu o fac pe mami tristă.

Atunci chiar am simțit că sufletul mi se sfâșie. Dar am reușit cumva să mă adun, să o strâng pe Emily la piept și să-i șoptesc la ureche:

— Ești cel mai bun lucru care mi s-a întâmplat.

Apoi, după multe ezitări, i-am dat-o lui Christy în brațe.

— Ești sigură că te descurci singură cu condusul? m-a întrebat.

— Sigur, am mințit și i-am promis că o sun imediat ce ajung la Stamford.

După cum s-a dovedit, am condus fără să fiu chinuită de momente neașteptate de suferință și vinovăție. Probabil că eram prea amorțită. Sau, poate, cele două lovituri primite din partea mamei și a lui Theo mă întăriseră — îmi spuneam întruna în sinea mea că n-o să-i las să mă distrugă. Și totuși... în asemenea clipe extreme, regretul este cel care reușește să acopere orice alt sentiment. Mai ales dacă își trage rădăcinile din simpla conștientizare a faptului că lucrurile se puteau petrece diferit. Chiar dacă știai totodată că o greșeală rămâne o greșeală — și niciun dialog de pe lume nu ar putea îmbunătăți situația.

Când am ajuns la spital, am fost îndrumată spre morgă. Îi spusesem directorului de la pompele funebre că voi sosi pe la trei după-amiază, iar el mă aștepta în holul spitalului. Credeam că voi întâlni un soi de personaj coborât din romanele lui Dickens, cu redingotă neagră și pălărie înaltă. Dar având în vedere că spitalul îmi recomandase firma Frații

Sabatini, ar fi trebuit să-mi dau seama că directorul va fi un italo-american.

Anthony Sabatini era mic de înălțime, îndesat, în jur de patruzeci de ani și îmbrăcat într-un costum negru și simplu, potrivit ocaziei. S-a purtat cu multă solicitudine și decență, fără să fie lingușitor, încât l-am acceptat imediat. Am simțit că, grație meseriei, devenise un soi de expert în relaționarea cu oamenii aflați în împrejurări extreme. Deși nu i-am spus nimic, a înțeles din prima clipă că venisem singură și că nu mă va sprijini nimeni în următoarele zile.

— O puteți vedea pe mama dumneavoastră acum, dacă doriți, mi-a zis, după ce s-a prezentat și a insistat să beau o ceașcă de cafea mediocră împreună cu el. Dar ca să fiu sincer, ultima fază a cancerului distruge mult din aspectul original al decedatului. De preferat ar fi să ne lăsați pe noi să facem unele retușuri mai întâi.

— Am văzut-o acum două zile — știu cum arăta la sfârșit. Pentru că sicriul o să fie închis și după aceea urmează incinerarea...

— Dacă așa vreți, domnișoară Howard, nicio problemă. Nu încerc să fac afaceri pe spezele dumneavoastră. Îmi spuneți ce doriți, iar eu îmi dau silința să vă împlinesc dorințele. Și voi fi alături de dumneavoastră până la sfârșitul incinerării, pentru a mă asigura că lucrurile decurg fără niciun fel de incidente.

Odată ce am căzut de acord asupra unor aspecte de bază, s-a apropiat de femeia de la recepție și a informat-o că suntem gata să intrăm. Aceasta a format un număr. După câteva minute, a primit un telefon și apoi ne-a spus:

— Puteți merge acum.

Anthony m-a condus prin ușile duble, apoi de-a lungul mai multor coridoare lungi și reci, până în fața unei uși cu geam mat pe care scria „Camera de vizionare". A ciocănit ușor și m-a prins cu fermitate de umăr.

— Sunteți pregătită, domnișoară Howard?

Am dat din cap că da. Un asistent ne-a deschis ușa și l-am urmat înăuntru.

Mă îmbărbătasem pentru acest moment, tot drumul. După cum îi menționasem și lui Anthony, faptul că o văzusem în ultimele ei zile de luptă cu boala mă pregătise sufletește pentru ravagiile cancerului. Dar odată intrată în camera simplă, fără niciun fel de decor și pusă în fața siluetei micuțe de pe targă — un cearceaf albastru o acoperea până sub bărbie, trăsăturile i se smochiniseră, buzele mâncate pe jumătate, ochii închiși pentru vecie —, nu m-am gândit decât că iat-o aici pe femeia care mi-a dat viață, care m-a crescut, care a sacrificat atât de multe pentru mine... și care n-a putut să-mi spună niciodată cât mă iubește sau dacă m-a iubit vreodată. Iar eu, la rândul meu, n-am putut niciodată să-i spun c-o iubesc... poate pentru că...

Ei bine... întotdeauna îmi dorisem dragostea ei. Și când o asemenea dragoste nu fusese reciprocă, atunci când devenise clar că mă consideră motivul nefericirii ei...

Anthony Sabatini m-a văzut plecându-mi fruntea și înăbușindu-mi un suspin. A fost singurul moment în următoarele patruzeci și opt de ore când aproape am izbucnit în plâns. N-am plâns nici mai târziu, după-amiază, când m-am dus acasă și m-am așezat pe patul îngust din dormitorul meu și mi-am amintit nenumăratele dăți când mă închisesem aici în adolescență și în copilărie, gândindu-mă la o cale prin care să scap de acolo. N-am plâns când l-am văzut pe avocatul ei, care m-a informat că mama ipotecase casa de două ori în ultimii ani, când orele de lucru la bibliotecă se reduseseră drastic. Pentru că nu avea niciun fel de economii, fusese nevoită să se împrumute, garantând cu casa, doar ca să supraviețuiască.

„Știa că am bani", îmi venea să-i zic avocatului. *„Și doar o mai ajutasem în trecut, chiar dacă împotriva voinței ei. De ce nu mi-a cerut...?*

Însă cunoșteam răspunsul la întrebarea respectivă.

Aș fi putut plânge când preotul care a ținut slujba funerară de față cu puținii participanți (oare doar pentru douăsprezece persoane însemnase ea ceva) s-a referit la mine, numindu-mă „fiica ei mult-iubită, Jane". Aș fi putut plânge când draperiile sărăcăcioase ale capelei crematoriului s-au deschis și sicriul a înaintat printre flăcările ceremoniale, către cuptor. Aș fi putut plânge când urna cu cenușă mi-a fost livrată a doua zi de dimineață și am condus până la plaja Todd's Point, ca să-i împrăștii rămășițele în apele furioase ale Atlanticului. Aș fi putut plânge când am împachetat cele două cutii cu lucruri personale — câteva bijuterii, fotografii de familie, o parte din prețuitele albume Mel Tormé (întotdeauna mă bătea la cap cu vocea lui care semăna cu „o ceață catifelată") — și l-am informat pe avocat că poate angaja pe cineva să strângă restul de lucruri, pe care să le dea unor societăți de binefacere și că după aceea poate scoate casa pe piață la vânzare. Aș fi putut plânge când avocatul mi-a spus că are dubii serioase că suma din vânzare va acoperi toate ipotecile, ca să nu mai vorbim de taxele neachitate în ultimii ani și care ajungeau la suma de 23 000 de dolari. Și aș fi putut plânge când — în drum spre Cambridge — un post de radio național a ales să emită unul dintre cântecele lui Mel Tormé: „Ce este acest lucru numit dragoste"...

Da, am avut nenumărate ocazii să mă prăbușesc în timpul acelor patru zile petrecute în Old Greenwich (Christy a insistat că mă poate aștepta până duminică-dimineață). Deși simțeam o imensă tristețe pentru aspectele care au lipsit în relația noastră, mi-a venit greu să plâng pentru o persoană care s-a lăsat târâtă de dezamăgiri și iluzii absurde, care au distrus tot ce avea legătură cu ea și cu singurul ei copil. Dacă e să înveți un singur lucru de la viață, atunci acesta este: nu poți înlătura iluziile unui om. Oricâte dovezi empirice ai avea împotriva lor, el se va agăța de credințele sale false, cu o vehemență

care te poate ului și înfuria, dar care (realizezi mult mai târziu asta) reprezintă singura lui apărare împotriva unui adevăr ce ar nimici aproape tot ceea ce prețuiește și îndrăgește. Odată ce a îmbrățișat minciuna, nimic din ceea ce spui, faci sau dovedești nu-l va mai putea schimba. Minciuna devine pentru el adevăr — iar această realitate nu poate fi distrusă.

Pe la jumătatea drumului spre casă, când încă mă aflam pe autostradă, mi-a sunat mobilul. Era o voce pe care nu voiam să o aud. Adrienne.

— Salut, partenere, mi-a zbierat în ureche, pronunțând ultimul cuvânt cu un fals accent texan, de parcă eram personajele unui film western.

— Bună, Adrienne, am răspuns pe un ton care sugera doar o spoială de educație.

— Dar de ce ți s-au înecat, dragă, corăbiile? a comentat râzând din nou ca o hienă.

— Poate că iubițelul tău a uitat să te anunțe că mi-am înmormântat mama acum două zile.

— Oh, proasta, *proasta* de mine. Ce tolomacă sunt. Nici nu-i de mirare că mă urăști.

— M-ai sunat cu un scop anume, Adrienne?

— Uite, dacă te încălzește cu ceva, îmi pare rău pentru pierderea suferită, OK?

— Despre ce pierdere vorbești? Despre mama sau despre bărbatul cu care se presupune că-mi împart viața?

— Că doar nu te-a părăsit Theo, nu-i așa? m-a întrebat șocată nevoie mare.

— Știi ceva, Adrienne, pot înghiți o anumită doză de ipocrizie, dar nu și rahatul ăsta aurit pe care mi-l oferi cu mărinimie.

— Crezi ce vrei, Jane. Te-am sunat doar ca să te asigur că vei primi un transfer de o sută cincizeci de mii de dolari de la Fantastic Filmworks în următoarele patru săptămâni.

— Aș putea avea asta în scris?

— Tu chiar n-ai încredere în mine, nu?

— Te culci cu iubitul meu... așa că da, n-am încredere deloc în tine.

— Voiam doar să-ți dau niște vești bune. Sper că ești încântată.

— O să fiu încântată atunci când o să văd banii. Cât despre Theo... chiar nu-mi pasă dacă o să-l mai văd sau nu. Și poți să-i transmiți asta. Din punctul meu de vedere totul s-a terminat.

— Nu înțeleg de ce mă învinovățești...

— Pentru că ești o persoană ridicolă, de-aia.

Linia a murit, conversația noastră luase sfârșit.

N-am primit niciun e-mail de la Adrienne. Timp de câteva săptămâni după discuția noastră, nu l-am auzit nici pe Theo, cu toate că m-am întâlnit cu un coleg de-al lui de la Arhiva de Film pe strada Brattle, într-o după-amiază. Părea nervos în prezența mea și mi-a confirmat (după ce am făcut presiuni asupra lui) că primise recent vești de la Theo prin e-mail. În prezent, „se relaxa" pentru vreo două săptămâni pe coasta Amalfi.

— Nu se întâmplă să știi unde mai exact pe coasta Amalfi... și la ce hotel stă?

— Ăăă... n-a vrut să-mi spună asta.

Mincinosule. Dar am considerat că tipul nu merită furia mea, așa că i-am spus că mă bucur că l-am întâlnit și mi-am luat la revedere. Imediat ce am ajuns acasă, am căutat pe Google „coasta Amalfi... hoteluri de cinci stele", bazându-mă pe faptul că înclinația lui Adrienne spre extravaganțe îi obliga să se cazeze cel puțin într-un palat. Existau nouă astfel de hoteluri pe coasta Amalfi. Am avut noroc la al patrulea apel — mi s-a făcut legătura direct în „apartamentul lui Signor Morgan". Și ghiciți cine a răspuns...

— *Buon giorno, buon giorno,* a spus Adrienne după ce a ridicat receptorul, pe un ton cu trei decibeli prea înalt.

— Pistolul care fumegă, am răspuns cu un glas rezonabil de calm.

— Oh, bună, Jane, a adăugat, încercând să-şi mascheze surpriza. Tocmai am trecut pe la Theo prin cameră să discutăm unele...

— Sigur că da. Şi e un apartament, nu o cameră.

— Şi totul e acoperit de film.

— M-am liniştit. Ceea ce mă tulbură însă — pe lângă faptul că ai devenit acum amanta oficială, şi să nu îndrăzneşti să mă contrazici — este că nici la trei săptămâni de la convorbirea noastră nu am primit nici măcar cei cincizeci de mii de dolari pe care i-am investit în compania voastră...

— Serios? Dar am aranjat ca transferul să se efectueze acum zece zile.

— Ei nu mai spune.

— Îţi jur că ăsta e adevărul.

— Mda, sigur.

— Mă duc imediat la bancă şi mă asigur că banii ajung în contul tău până la sfârşitul săptămânii.

— Poţi să-mi dai în scris?

— Bineînţeles, bineînţeles. Îţi trimit chiar acum un e-mail.

— Mi-ai promis e-mailul ăsta încă de acum două săptămâni.

— Ai idee cât de ocupată am fost? Pe bune, vânzările la film au explodat. Şi nu numai că o să-ţi recuperezi investiţia iniţială, dar îţi promit alţi o sută cincizeci de mii care vor porni spre tine...

— *Când*? La Paştele cailor?

S-a aşternut un moment de tăcere — o simţeam cum fierbe şi pufneşte.

— Dacă ai citit înţelegerea pe care ai semnat-o cu noi, atunci ar trebui să ştii că timp de alte nouă luni nu suntem obligaţi să-ţi dăm niciun profit. Simplul fapt că doresc să-ţi înapoiez cei cincizeci de mii chiar acum...

— Te rog, nu-mi spune ce inimă mare ai și cât de binevoitoare ești. Dacă banii nu-mi intră în cont săptămâna asta, o să vă dau în judecată.

— Iar eu ar trebui să mă sperii de amenințarea ta? Las-o baltă...

Și-a încheiat propoziția cu un chicotit. Din nou, am simțit nevoia să trântesc telefonul de podea.

— Nu vrei să ai probleme juridice, Adrienne... mai ales dacă iau hotărârea să vorbesc și cu presa de specialitate. Sunt sigură că investitorii tăi nu și-ar dori să citească despre...

— Iubito, asta e o afacere cu filme. În afacerile cu filme, se joacă rapid, altfel pierzi. Dacă tu ai senzația că o pizdă universitară de mâna a treia o să-mi stea în cale și o să mă amenințe...

Atunci am aruncat telefonul. Pe chipul lui Emily a apărut o expresie șocată atunci când receptorul fără fir a ricoșat din perete.

— Mami e iarăși furioasă, a exclamat.

Am îmbrățișat-o imediat și furia mi s-a transformat într-un sentiment copleșitor de vinovăție.

— Dar nu pe tine, draga mea. Niciodată pe tine.

O oră mai târziu, am primit un e-mail de la Fantastic Filmworks. Dar nu reprezenta o garanție a plății pe care Adrienne mi-o promisese. Ci trei rânduri de la Theo.

Te rog împachetează-mi lucrurile din apartament.
Tracey va veni mâine să ia totul.
Nu mai vreau să am de-a face cu tine.

Mesajul era nesemnat.

Am răspuns imediat.

Nici eu nu mai vreau să am de-a face cu tine.

Tot nesemnat.

Am primit acest semnal de despărțire într-o sâmbătă dimineață. Dacă ar fi venit cu o zi înainte, aș fi fost nevoită să apar în fața studenților și să arăt o oarecare urmă de stabilitate, într-un moment în care simțeam că totul se prăbușește. Dar în loc să mă las copleșită de durere, am ales ca timp de două ore să dau frâu liber mâniei. În tot acest timp, m-am agitat prin casă, aruncând lucrurile lui Theo în valize, golindu-i rafturile și biroul de cărți și DVD-uri și împachetându-i calculatorul. Emily mă privea îngrijorată.

— Tati o să plece?

— Da.

— Pentru totdeauna? m-a întrebat supărată.

Am ridicat-o în brațe.

Deja fiica mea era afectată de incapacitatea părinților de a pune interesele ei mai presus de ale lor. Oare facem vreodată lucrurile cum trebuie?

— Nu e vina ta. Doar că tati e foarte ocupat acum și nu va sta pe acasă foarte mult timp. Dar o să-l vezi de multe ori.

— Promiți? m-a întrebat încet, de parcă ar fi ghicit adevărul din spatele vorbelor mele.

— Da, promit. Și promit să nu te mai supăr niciodată.

În săptămânile care au urmat după despărțirea noastră, nu m-am mai simțit răvășită în permanență. Poate că furia mea se consumase chiar înainte de ruptura finală. Poate că fusesem atât de pregătită pentru un astfel de moment, încât atunci când a sosit nu am trăit nici șoc, nici suferință; doar un soi de acceptare resemnată față de ceea ce avea să se întâmple oricum la un moment dat. Nu mai puteam să ocolesc realitatea: relația noastră se clădise pe premise eronate încă de la început.

Dar ori de câte ori mă uitam la fiica mea știam că această „eroare" îmi oferise cel mai minunat dar cu putință. Poate că motivul pentru care acceptam mizeria din așa zisa

noastră relație se datora faptului că Emily era extraordinară.

Au trecut săptămâni, apoi luni. N-am mai auzit niciun cuvânt de la el. O parte din mine se revolta din pricina indiferenței lui. Normal că mi-aș fi dorit să mențină un contact permanent cu fiica lui... chiar și prin e-mailurile ocazionale, doar ca să vadă ce mai face. Însă o altă parte din mine se bucura că tăiase orice legătură și că se dăduse la fund. Îmi era mult mai ușor să-l uit.

Am predat semestrul de vară la New England. Emily și cu mine am petrecut o săptămână într-o cabană închiriată de pe malul lacului Champlain. Deși a trebuit să duc ceva muncă de lămurire, am reușit s-o conving pe fiica mea să intre în apă, într-o zi cu mult soare și am ajutat-o să facă pluta pe spate pentru prima dată. La început, a reacționat cu multă nervozitate. Dar am asigurat-o că n-o las să se scufunde.

— O să mă ții la suprafață? m-a întrebat.

— Întotdeauna te voi ține la suprafață.

Pentru că, sincer vorbind, ea era cea care mă ținea la suprafață.

A fost o săptămână de relaxare incredibil de plăcută — dar totuși numai o săptămână și mi-am promis în sinea mea că în anul următor o să-mi iau concediu toată vara și o să fug cu Emily la Paris pentru două luni... mai ales dacă aveam să-mi primesc înapoi banii de la Fantastic Filmworks.

Desigur că promisiunea lui Adrienne de a-mi returna banii nu s-a concretizat. I-am trimis câteva e-mailuri dure. Niciun răspuns. Așa că i-am făcut o vizită domnului Alkan în biroul său sărăcăcios din Somerville. Mi-a ascultat povestea și a aruncat o privire peste contractul pe care-l semnasem cu Fantastic Filmworks.

— Mi-aș fi dorit să-mi fi arătat documentul ăsta înainte să-l semnați, a spus.

— Și eu mi-aș fi dorit la fel. Putem să facem ceva ca să-i determinăm să-mi înapoieze investiția așa cum mi-au promis?

— Aș putea să le trimit o scrisoare în care să le spun că — întrucât succesul lor din vânzarea filmului a fost puternic mediatizat în presa de specialitate — ar trebui să vă recompenseze cum se cuvine. Dar în termeni contractuali, mai au timp până la 1 decembrie să aranjeze plata. Dar dacă vreți să le forțez mâna...

— Da, aș vrea asta foarte mult.

Scrisoarea pe care le-a trimis-o domnul Alkan a fost severă și plină de termeni legali. Nu numai că a solicitat o plată imediată — având în vedere că „doamna Clegg îi promisese verbal clientei sale o rambursare integrală a investiției cu mai bine de trei luni în urmă" —, dar a specificat și că, în calitate de director al companiei lor, aveam dreptul să verific registrele și să monitorizez cheltuielile până la data expirării contractului.

Răspunsul lui Adrienne a fost scurt și deloc împăciuitor.

> *Stimate domnule Alkan,*
>
> *Nu-mi amintesc să-i fi promis clientei dumneavoastră niciun fel de rambursare a investiției înainte de 1 decembrie anul curent, atunci când este termenul limită legal. În ziua respectivă, îi voi pune la dispoziție și situația completă a registrelor companiei. Orice alte încercări de a solicita bani din partea Fantastic Filmworks înainte de această dată vor fi ignorate... având în vedere că până la 1 decembrie clienta dumneavoastră nu are niciun drept legal să ceară nimic din partea companiei.*

Alkan mi-a spus că ar putea să încerce s-o constrângă și cu alte notificări similare („Există întotdeauna metode să-i strângi pe oameni cu ușa"), dar oare chiar doream să chel-

tuiesc mii de dolari pe taxe juridice, când șansele să-mi primesc banii înainte erau aproape nule?

— Cumva am știut că așa se va termina totul încă de când le-am dat banii, am spus.

— Bănuiesc că e foarte greu să nu investești în partenerul de viață.

— N-a fost niciodată partenerul meu de viață, am exclamat vădit furioasă.

Alkan mi-a sesizat tulburarea.

— Dacă vă consolează cu ceva, a continuat, n-o să vă iau niciun fel de onorariu pentru toate astea. Aș dori însă să continui cu presiunile asupra lor ca să vă dea banii cât de repede posibil.

— Chiar vă rog... și vă mulțumesc.

Doamne, Dumnezeule, un avocat moral. Nu eram pregătită pentru o asemenea decență, așa cum nu eram pregătită să sper că Alkan va stoarce banii de la Adrienne înainte de data oficială.

Dar am hotărât să-l las să facă pe polițistul cel rău, poate, poate, avea să mă surprindă cu vești bune.

Două săptămâni mai târziu, am primit un telefon de la el. Avea vești... dar cât se poate de rele.

— Fantastic Filmworks a dat faliment acum trei zile, m-a anunțat.

Nouă

— Nu înțeleg, am spus.

Bineînțeles că mințeam.

Eram uluită.

— Compania e falită, terminată, ruinată.

— Dar... cum e posibil să se întâmple una ca asta?

— Păi, la fel cum se întâmplă ca indivizii sau companiile să dea faliment. Acumulează datorii după datorii, pe care nu le pot achita.

— Dar singura modalitate prin care ajung la asemenea datorii este să rămână fără fonduri.

— Așa stau lucrurile — și așa s-a întâmplat și în cazul de față. Și pentru că tot m-am implicat în chestiune, am folosit un motor de căutare ca să fiu cu ochii pe Fantastic Filmworks... știi, acum doi ani nici măcar nu auzisem de motoarele de căutare. Dar să nu deviez de la subiect. Potrivit unui articol din *Daily Variety* de ieri, Fantastic Filmworks a rămas fără bani, iar acum se confruntă cu datorii de peste o jumătate de milion de dolari.

— Stai puțin... Theo mi-a spus că semnaseră un contract de peste un milion de dolari din vânzările filmului.

— Articolul din *Daily Variety* susține că suma se apropia de un milion și jumătate. Problema a fost că filmul lor... cum se numea oare?

— *Gangsterul Delta Kapp.*

— Exact. Cum am putut să uit un titlu ca ăsta? Din câte se pare, Fantastic Filmworks nu deținea drepturile necesare să vândă filmul.

— Imposibil.

— Ăsta-i adevărul. Aveau scrisori de acord din partea regizorului și a producătorului. Dar o scrisoare de acord e doar o scrisoare de acord. *Un acord*, nu un contract. Regizorul și producătorul au fost abordați de o companie franceză de distribuție, una babană, *Continental Divide*, care le-a spus că poate controla toate încasările din vânzările filmului. În plus, le-a oferit pe loc trei sferturi de milion, cash. Regizorul... cum îl chema?

— Stuart Tompkins.

— Corect, corect. Ei bine, Tompkins a fost citat în articol, spunând că, date fiind valurile făcute de film la Cannes, cu numai câteva luni înainte, el și producătorul său au rămas relativ dezamăgiți de nivelul cifrei de vânzări generate de Fantastic Filmworks și au tras pur și simplu concluzia că noua companie, *Continental Divide*, o să se descurce mai bine. Și-apoi mai era menționată și problema cheltuielilor acumulate de Fantastic Filmworks...

În timp ce Alkan vorbea, am reușit să mă conectez la internet și să caut pe Google articolul din *Daily Variety*. Povestea lui se confirma. În plus, am descoperit și declarația lui Stuart Tompkins:

> *„Am fost sincer nemulțumit nu numai de lipsa de transparență a celor de la Fantastic Filmworks când a venit vorba de prezentarea unei situații actualizate a vânzărilor, dar și de refuzul lor de a ne arăta situația cheltuielilor. În*

concluzie, mi-a devenit foarte limpede că Fantastic Filmworks a cheltuit sume exorbitante de bani în procesul de vânzare a drepturilor de distribuție. Consilierii mei și cu mine am considerat că pot fi acuzați de risipă."

Jurnalistul dădea apoi câteva exemple cu privire la extravaganțele lui Theo și ale lui Adrienne — o petrecere organizată la Cannes pentru trei sute de persoane, ale cărei costuri depășeau 100 000 de dolari; închirierea unui apartament la Petit Majestic Hotel în timpul festivalului pentru suma de 27 000 de dolari; Adrienne se bucurase de propria ei mașină cu șofer, fapt care o costase în jur de 5 000 de dolari...

Tipul de la *Daily Variety* își făcuse bine tema. Mai erau cel puțin șase exemple de cheltuieli excesive ale companiei, de la „închirierea unui elicopter pentru a aduce zece potențiali cumpărători să ia prânzul la Colombe D'Or în St. Paul de Vence până la „comandarea zilnică de către Adrienne Clegg a unor buchete de flori proaspete în valoare de 800 de dolari pentru decorarea apartamentului lor din Cannes."

Jurnalistul reușise să-i ia chiar și o declarație lui Clegg — care nu dădea semne că s-ar pocăi.

„Mi se pare de necrezut că Stuart Tompkins acuză Fantastic Filmworks de risipă, când tocmai datorită eforturilor noastre fenomenale filmulețul său are șanse să devină o senzație pe plan internațional.

De ce se bat toți oamenii ăștia pe el? Pentru că Fantastic Filmworks s-a ocupat de un nimeni pe care l-a transformat într-un regizor de top. Și cum ne răsplătește munca pe care am depus-o pentru el? Încercând să renege o scrisoare de acord, cu putere de contract, în care se specifică foarte clar că Fantastic Filmworks deține drepturi exclusive în privința vânzării filmului său."

Dar avocatul lui Tompkins, un anume Bob Block de la firma de avocatură, Block, Bascombe și Abeloff, din Hollywood era de altă părere.

„O scrisoare de acord nu este un contract și un agent din lumea filmului cu experiență, cum susține Adrienne Clegg că este, ar trebui să știe acest lucru. Dar se pare că ea n-are habar de asta — ceea ce nu mă miră, judecând după felul în care a tratat vânzarea filmului Gangsterul Delta Kappa, *de parcă ar fi fost propriul ei cont de cheltuieli, care i-a permis să trăiască pe picior mare în înalta societate și să se dedea la mofturi scumpe."*

Mai erau câteva paragrafe despre Continental Divide — unul dintre cele mai cunoscute studiouri de film franceze — și despre avansul de 750 000 de dolari înmânat lui Stuart Tompkins, precum și un bonus de 150 000 de dolari pentru noul lui scenariu ce urma să fie finalizat în curând. Acesta, deși contractat inițial de Fantastic Filmworks, fusese preluat acum de francezi. Am mai găsit și o altă declarație furioasă a lui Adrienne, în care susținea că are un acord semnat de Stuart pentru acest scenariu și intenționa să târască întregul film *„în cel mai mare și mai nenorocit proces din viața lui Stuart Tompkins"*. Reporterul de la *Daily Variety* părea să nu înghită asemenea gogoși, afirmând că nu-și poate imagina că o firmuliță oarecare precum Fantastic Filmworks e în stare să se confrunte cu un jucător european major precum Continental Divide, *„pentru că, pur și simplu, buzunarele lor nu sunt suficient de adânci... iar acum fluieră vântul prin ele după ce singurul lor «bancher» și-a luat mâna de pe ei"*.

— Doamne, Dumnezeule, am spus, după ce am citit articolul.

Alkan nu închisese, așteptându-mă răbdător.

— Da, e o adevărată nebunie. Mi-am luat libertatea să-l sun pe Bob Block și să-i explic că sunt reprezentantul legal al singurului investitor al Fantastic Filmworks. Mi-a mărturisit că Fantastic Filmworks e atacată din toate părțile, pentru că numai din cauza risipei fără limite se ajunsese la astfel de datorii. Din punctul ăsta de vedere îmi fac griji pentru tine. Compania nu s-a transformat niciodată în corporație sau în societate cu răspundere limitată. Ești parte socială într-un parteneriat și, din câte îmi dau eu seama, singurul membru al acestui parteneriat care deține proprietăți... dacă nu mă înșel.

— Singura avere a lui Theo este o colecție uriașă de DVD-uri.

— Există printre ele exemplare de mare valoare pentru colecționari?

— Am dubii mari că valorează o jumătate de milion.

— Și doamna Clegg?

— Poate că are conturi la vreo bancă din Insulele Cayman, dar mă îndoiesc.

Aș fi putut adăuga că femeia mi se păruse dintotdeauna un soi de vagaboandă, care fugise mereu din locurile unde o dăduse în bară și care se apuca din nou de afaceri în primul oraș pregătit să-i înghită minciunile... pentru o vreme.

— Am verificat puțin trecutul doamnei Clegg... și motivul pentru care s-a ferit să încorporeze compania au fost cele trei falimente prin care a trecut. Dacă ar fi cerut așa ceva, atunci s-ar fi aflat...

— Iar eu nu aș mai fi în situația în care mă aflu acum...

— Uneori e foarte dificil, a rostit el încet, să analizezi la modul cel mai pragmatic o investiție atunci când investești și în persoana cu care îți împarți viața.

— Nu e nevoie să-mi găsiți scuze. Știam foarte bine ce fac și am gândit cu inima, nu cu rațiunea. Ideea e, domnule Alkan, să reducem pe cât posibil implicarea mea. Spuneți-mi direct — ce se poate întâmpla în cel mai rău caz?

— În cel mai rău caz?

— Exact.

— Creditorii Fantastic Filmworks demarează procedurile legale pentru a pune sechestru pe bunurile dumneavoastră până când se stinge datoria.

— Iisuse, am șoptit... cu toate că știam ce urma să aud.

— Evident, ăsta-i cel mai dezastruos scenariu și mă voi lupta din răsputeri să-l evităm pe cât posibil... bineînțeles numai dacă doriți să mă angajați pentru așa ceva.

— Oh, desigur, domnule Alkan.

— Nu trebuie să vă hotărâți astăzi, doamnă Howard.

— Ba da. Trebuie să batem fierul cât e cald.

— Din punctul meu de vedere e bine. Și înțeleg că sunteți o profesoară de colegiu fără venituri prea substanțiale....

— Cât credeți că o să mă coste?

— În acest moment, fără să știu exact cât de porniți sunt creditorii, e destul de dificil să precizez. Voi avea probabil nevoie de un avans de cinci mii de dolari.

— Iisuse, am rostit din nou.

— Vă e greu să strângeți suma asta? m-a întrebat.

— Nu, îi am deja.

Spuneam adevărul doar pe jumătate. Aveam 9 352 de dolari (am scos extrasul din birou în timp ce vorbeam cu Alkan) într-un cont de la Banca Fleet, rezultatul unor economii lunare constante de 300 de dolari din ultimele... Ei bine, nu aveam de gând să fac socoteli acum, deși intenționam ca respectivul cont să reprezinte baza unui fond pentru studiile lui Emily — iar puținii bani ce-mi rămăseseră de pe vremea când lucrasem la Freedom Mutual (în jur de 16 000 de dolari) constituiau rezerva de urgență, ce putea fi atinsă numai dacă ajungeam în sapă de lemn.

— Vă trimit un cec mâine, am spus. Dar în cazul în care costurile legale sunt mai mari...

— Haideți să nu ne facem griji deocamdată, m-a întrerupt.

Vorbele lui spuneau de fapt: *„În realitate, taxele ar putea fi de cinci ori mai mari pentru că, din punct de vedere contractual, aveți toate șansele să pierdeți tot ce dețineți...".*

— Singura mea avere este apartamentul din Somerville. Dacă-l pierd...

Deși s-ar putea să mă coste 50 000 de dolari ca să rămână al meu.

— Ne putem folosi de multe lacune: de exemplu, de faptul că Adrienne Clegg a refuzat să vă prezinte situația financiară la zi.

— Dar tot există posibilitatea să...

— N-aș fi sincer cu dumneata dacă n-aș spune, da, avem motive de îngrijorare. Și nu vreau să vă dau cu linia peste mână, dar n-ar fi trebuit să semnați un acord de afaceri înainte să-l fi arătat unui avocat.

— Am fost proastă.

— Nu, intențiile dumneavoastră au fost bune...

— Dar naive. Iar acum o să pierd tot ce am din cauza naivității mele.

— Am credința că vă pot salva de la o asemenea nenorocire.

— Dar cum puteți fi sigur?

— Domnișoară Howard, poziția mea e aceeași cu a unui oncolog. Dacă un oncolog simte că situația e fără speranță, atunci așa stau lucrurile. Dacă un avocat consideră cazul în speță descurajant, recunoaște acest lucru. Și eu nu susțin așa ceva deocamdată. Dar ca orice alt specialist în cancer, nu vă pot oferi un răspuns definitiv la întrebare pe care o are orice persoană în situația dumneavoastră: Îi voi învinge fără nicio problemă pe nenorociți? Foarte probabil, da... însă nu mă pot pronunța răspicat. Pentru că viața nu e niciodată definitivă, corect?

După ce am încheiat convorbirea, am rămas tăcută în birou timp de douăzeci de minute, încercând să înțeleg tot ce

auzisem. Pe de-o parte eram furioasă pentru că nu-mi luasem toate măsurile de prevedere. Pe de altă parte mă întrebam dacă nu cumva procedasem astfel dinadins — așa cum facem de multe ori, în ciuda protestelor interioare. La urma urmei, am urât-o pe Adrienne Clegg din prima clipă. Și totuși — *totuși* — am semnat pentru toți banii ăia și am permis să fiu numită și administratorul companiei. Ce-o fi fost în capul meu?

Meriți toate porcăriile ce decurg de aici. Pentru că...

Pentru că o parte din mine crezuse dintotdeauna că meritam un dezastru.

Iar în săptămânile următoare am descoperit că atunci când oamenii vor să fie chit, devin foarte răzbunători.

Am păstrat zilnic legătura cu domnul Alkan — pentru că și el discuta zilnic cu o listă întreagă de oameni și firme cărora Fantastic Filmworks le datora bani. Proprietarul lor din Cambridge încă mai alerga după ei să-și recupereze cei 19 000 de dolari pentru chirie. Firma care le închiriase elicopterul în Nice nu reacționa nici ea foarte bine pentru cele două facturi neplătite ce însumau peste 17 000 de dolari. O firmă de catering din LA se străduia să-și recupereze cei 9 400 de dolari cheltuiți pentru petrecerea dată în timpul Târgului American de Film. Și-apoi mai era și...

Nu, nu e nevoie să aflați și ultima extravaganță și toate actele iresponsabile făcute de Adrienne și Theo în încercarea lor de a...

Acesta era și lucrul care mă scotea din minți cel mai tare — nevoia ei de a cheltui excesiv, nebunește și dorința lui Theo de a sprijini asemenea risipă. Ce nevoie compulsivă își satisfăcea ea? Ce încerca să repare astfel? Sau era pur și simplu una dintre acele persoane malefice care nu se pot abține să nu distrugă tot ce întâlnesc în cale? Aveam teoriile mele — apropo de acțiunile ei premeditate sau nu — cum că exista ceva ce declanșa în ea nevoia de a eșua. Cum altfel să explici

o lovitură de 1,5 milioane de dolari transformată peste noapte într-o catastrofă financiară? Iar în Theo — *Theo al meu* — găsise un complice ideal.

Pentru că cel mai mare trădător era chiar Theo, care se distrugea cu bună știință. Devenind aliatul unei asemenea ratate psihotice, mi-a dat de înțeles că *și el își dorea să eșueze.* Un fenomen similar jucătorului amator de poker care — cu bafta începătorului — câștigă un pot gras. Apoi, îngrozit de norocul financiar care a căzut pe capul său, ca să nu mai vorbim de succesul neașteptat, nu-și pune deoparte ce a câștigat. Ba mai mult, se hotărăște să rămână la masă și să se joace neglijent cu șansa până când, desigur, pierde tot. Nu numai că ajunge falit, dar acumulează și datorii serioase.

Și apoi, la fel ca tata, trebuie să dispară într-un loc geografic nedefinit (imposibil de precizat, de identificat) lăsându-i pe ceilalți să se ocupe de mizeria rămasă în urma lui.

Dispărut era cuvântul cel mai potrivit în situația de față. După câteva zile de la apariția articolului din *Variety,* timp în care le-am trimis nenumărate e-mailuri atât lui Theo, cât și lui Adrienne, cerându-le să-mi dea un semn (evident că n-am primit niciun răspuns — așa cum nu mi-au răspuns nici la zecile de mesaje lăsate pe telefoanele lor mobile), un alt articol a văzut lumina tiparului în *Daily Variety.*

Domnul Alkan l-a citit înaintea mea și mi-a telefonat la universitate ca să mă informeze în privința conținutului.

— Potrivit jurnalistului care investighează cazul, domnișoara Clegg și domnul Morgan s-au dat la fund. Adică au dispărut de parcă i-ar fi înghițit pământul.

M-am conectat imediat la internet și am accesat pagina web a celor de *Daily Variety.* Și am citit infamul titlu:

Cuplul de la Fantastic Filmworks dispare,
lăsând în urmă datorii de peste un milion și jumătate de dolari

Articolul continua să explice că la numai câteva zile după amenințarea cu procesele împotriva regizorului filmului, Stuart Tompkins, *„cuplul de la Fantastic Filmworks, Adrienne Clegg și Theo Morgan, a dispărut pur și simplu fără urmă, lăsând cu buza umflată o armată de creditori care încearcă să-l găsească"*.

Jurnalistul afirma că celebrul *duo* — ultima oară văzut în Londra, cazat la *„hotelul șic și minimalist Metropolitan"* — urma să se îmbarce de pe aeroportul Heathrow într-o cursă Londra–Los Angeles, unde intenționa să-și întâlnească echipa de avocați și să aranjeze o sesiune fulminantă cu avocații lui Stuart Tompkins. Dar n-a mai apărut la cursa cu pricina.

Mirosind un subiect deja suculent, jurnalistul a continuat să explice cum a discutat cu portarul de la Metropolitan din Londra, care i-a confirmat că, într-adevăr, cuplul a plecat în ziua respectivă și l-a rugat să le facă o rezervare la un Eurotrain, în jur de 10–11, cu direcția Paris. Cuplul a petrecut o noapte la un hotel din Paris — George V (și jurnalistul a subliniat nota de plată — respectiv 780 de dolari) —, după care a plecat fără să comunice nicio altă adresă. De atunci nu mai auzise nimeni de ei.

— După cum vă puteți imagina, mi-a spus domnul Alkan într-una dintre primele conversații telefonice din ziua respectivă, toți creditorii roiesc în jurul nostru, pentru că sunteți singurul partener accesibil al companiei. Acum — câteva reguli de bază. Am observat că numărul dumneavoastră de telefon este public. Ceea ce vreau eu să faceți este să *nu* răspundeți la telefonul fix — sau, cel puțin, cumpărați-vă una dintre mașinăriile alea demodate unde puteți asculta mesajele pe care vi le lasă apelanții. Iar dacă pe celular vă apare un număr necunoscut, nu răspundeți.

— Dar dacă oamenii or să înceapă să mă sune la universitate?

— Și aici aș instala un robot telefonic.

— Dar toate apelurile vin mai întâi la centrală.

— Atunci spuneți-le tuturor să vă contacteze numai prin intermediul celularului și pur și simplu nu răspundeți. Știu că par dramatic și regret, dar avem de-a face cu o mulțime de creditori furioși, disperați să găsească pe cineva care să le acopere daunele. Să nu subestimați niciodată mânia oamenilor atunci când e vorba de bani și indivizii în cauză se simt ofensați pentru că au fost păcăliți. Faptul că reprezentați partea nevinovată este, din păcate, nesemnificativ pentru ei. Sunteți singurul reprezentant legal al companiei, așa că veți fi ținta furiei lor. Dar totul va trece — mai ales că am de gând să contactez fiecare creditor în parte și să-l informez că sunteți doar un simplu investitor și că nu puteți fi trasă la răspundere pentru datoriile companiilor.

Am început să calculez cam cât m-ar costa acest exercițiu. Erau peste treizeci de creditori. Să spunem că domnul Alkan petrecea câte zece minute trimițându-le un e-mail sau vorbind la telefon cu ei. Asta însemna aproximatix trei sute de minute. Sau cinci ore... La două sute de dolari pe oră... Cinci ore... Apoi mai erau și toate telefoanele cu mine și toate discuțiile cu Bob Block de la Block, Bascombe și Abeloff și toți ceilalți juriști care aveau grijă să nu mă afund în mlaștina asta.

— Cât de mult m-ați taxat până azi? am întrebat.

— O să discutăm mai târziu despre asta.

— Dar trebuie să știu.

— În jur de patru mii de dolari. Dar ascultați-mă puțin, dacă totul merge bine și după telefoanele și mesajele pe care o să le trimit reușesc să-i țin la distanță până când obținem un ordin judecătoresc care să vă scoată din culpă în ceea ce privește datoriile acumulate de Fantastic Filmworks, atunci ne oprim.

— Cu alte cuvinte, încă cinci mii de dolari pe lângă cei cinci mii pe care i-am plătit deja.

O pauză.

— Aș vrea ca totul să fie mai ieftin, a rostit într-un final. Dar tot ce pot să vă promit este că mă voi strădui ca întreaga chestiune să se termine cât mai repede. Sunt foarte conștient de faptul că dispuneți de resurse limitate.

— Avem vreun semn de la cei doi ticăloși?

— Deloc. Acum e implicat și Interpolul, având în vedere acuzațiile de fraudă. Aș putea angaja și un detectiv particular, dar costurile...

— Nu, vă rog. Faceți tot posibilul să țineți vulturii departe de mine și mă descurc eu cumva până când se mai liniștesc apele.

În următoarele două săptămâni, am devenit subiectul unei campanii intensive și răutăcioase de intimidare dusă de câțiva creditori ai Fantastic Filmworks. Potrivit lui Alkan, șaptezeci și cinci la sută dintre ei acceptaseră explicația sa cum că eu, ca simplu investitor, nu pot fi considerată responsabilă pentru managementul prost al celor doi — dar acestea erau marile organizații (hotelurile, companiile de închiriat mașini și elicoptere și grupurile de servicii financiare) care puteau absorbi o asemenea datorie și probabil ajunseseră la concluzia că n-avea sens să hărțuiască o profesoară universitară prost plătită care a fost suficient de idioată să investească într-un film oarecare. Dar câțiva creditori n-au înghițit povestea și și-au făcut un obicei din a băga spaima în mine.

Patroana firmei de catering din California — Vicky Smatherson — s-a dovedit a fi una dintre cele mai agresive. După voce părea să aibă în jur de patruzeci de ani, iar din tonul ei pricepeai iute că nu înghite rahaturile. Eram acasă și mă jucam cu Emily când a sunat prima dată. Imediat ce am auzit telefonul, am înghețat. Pentru că l-am lăsat să sune, Emily m-a întrebat:

— De ce nu răspunzi la telefon, mami?

— Pentru că mă joc cu tine, am spus, zâmbind strâmb.

Apoi s-a auzit bipul pentru mesaj, urmat de o voce:

— La telefon, Vicky Smatherson. Asociații dumneavoastră îmi datorează peste nouă mii patru sute de dolari pentru o petrecere organizată aici. Poate că pentru o gașcă de barosani ca a voastră suma nu reprezintă nimic, dar pentru mine e o adevărată avere și să fiu a naibii dacă vă las în pace până nu-mi plătiți. Și dacă ai senzația că am fost cam dură, mă doare-n cot. O să vezi cât de a dracului și de dificilă pot să fiu dacă...

Am sărit în picioare și am dat volumul la minimum. Emily părea amuzată.

— Femeia aia e furioasă pe tine, mi-a spus.

— E doar supărată.

Apoi a început să sune telefonul mobil. Am verificat ecranul. N-am răspuns. Un moment mai târziu, telefonul fix a prins viață din nou. Am mai verificat încă o dată volumul. Ambele aparate au continuat să sune, iar Emily a zâmbit nestingherită.

— Mulți oameni o vor pe mami.

Eram atât de dorită, încât cele două telefoane au continuat să sune încontinuu timp de zece minute până când, venindu-mi în fire, am scos din priză fixul și mi-am închis definitiv mobilul. După aceea, am băgat-o pe Emily în pat, mi-am turnat o porție dublă de votcă și am sunat-o pe Christy în Oregon — unde am reușit s-o prind încă la birou.

— Ca întotdeauna, am zis, trebuie să-ți povestesc ceva.

Ca întotdeauna, povestea mi-a ieșit de pe buze pe nerăsuflate, într-un monolog fără pauze.

— Iisuse Cristoase, a comentat când am ajuns la partea cu dispariția lui Theo și a lui Adrienne. Eu cred că s-au dus în Maroc, a adăugat Christy. E un loc bun să te dai la fund și destul de aproape de sudul Franței, în caz

că vor să treacă înapoi Mediterana ca să mănânce o masă normală.

— Cred că poți să mănânci destul de bine și în Maroc, am zis. Mai ales pe banii altor oameni.

— Mai precis, pe banii *tăi*.

— Sunt ferm convinsă că au cheltuit toate fondurile. Iar acum creditorii or să-mi ia apartamentul.

— Nu-i adevărat.

— Dar cum poți fi sigură?

— Pentru că n-o să-i las. În fine, pun pariu că o să obții ordinul judecătoresc promis de avocatul tău și atunci toată lumea o să te lase în pace.

— Și dacă se întâmplă exact pe dos? Ce fac atunci...?

— O să supraviețuiești și atunci, pentru că asta facem cu toții. Dacă pierzi apartamentul, o să iei altul. Dacă va fi nevoie, o să-ți declari falimentul ca să poți acoperi toate datoriile și apoi va trebui să-ți revii. E nedrept, știu, dar așa este viața adesea. Nedreaptă, injustă și crudă.

Cruzimea era specialitatea lui Morton Bubriski, proprietarul care le închiriase lui Adrienne și Theo sediul pentru Fantastic Filmworks din Cambridge și care s-a dovedit foarte hotărât să încaseze cei 19 000 de dolari datorați pentru chirie. După ce mi-a găsit numărul în cartea de telefoane a început o campanie de hărțuire care făcea ca apelurile furioase ale lui Vicky Smatherson să pară niște pilde de politețe. Prima dată m-a sunat în jur de unsprezece seara — și crezând că este Christy care trebuia să-mi telefoneze (îi lăsasem un mesaj mai devreme), am ridicat receptorul fără să mă gândesc.

— La telefon Morton Bubriski. Îmi datorați nouăsprezece mii șapte sute cincizeci și șase de dolari. Știu că aveți banii ăștia pentru că știu că sunteți profesoară la New England State. Așa cum știu și unde locuiți în Somerville și faptul că sunteți proprietara apartamentului. Știu chiar și la ce grădiniță vă lăsați fiica în fiecare dimineață...

Atunci am închis. Treizeci de secunde mai târziu, telefonul a sunat din nou. Când a intrat mesageria, și-a ieșit din pepeni.

— Ascultă-mă, târfuliță, dacă îmi mai închizi o dată, nu numai că o să-ți distrug cariera, dar îți distrug și restul vieții. Asociații tăi mi-au dat plasă. Iar acum a venit vremea să plătească. Și dacă nu-mi dai banii...

Am ridicat receptorul și am țipat:

— Dacă mă mai amenințI, îți trimit poliția pe cap...

Apoi am trântit receptorul și am smuls firul din priză.

— Iarăși țipete! a exclamat Emily.

— Promit că nu se mai întâmplă.

Am ținut ambele telefoane închise tot restul nopții, dar n-am putut să dorm. Creierul meu obosit, dar hiperactiv, a început să analizeze toate procedurile legale prin care aveam să trec, precum și ideea de a fi dizgrațiată în mod public prin evacuarea din propria casă. Fără îndoială că universitatea va afla în curând de problemele mele financiare și voi primi astfel încă o bilă neagră, o dovadă în plus (dacă mai era nevoie) că aduc numai necazuri.

După cum s-a dovedit, n-a trebuit să aștept prea mult până când universitatea a descoperit că sunt ținta unui grup de creditori foarte furioși — șarmantul domn Morton Bubriski a contactat Departamentul de engleză a doua zi de dimineață și timp de zece minute a hărțuit-o pe secretara profesorului Sanders. A devenit atât de vehement, folosind un limbaj scatologic, încât femeia a pus receptorul în furcă, dar nu înainte de a înregistra întreaga conversație. („Este o nouă regulă a universității, mi-a explicat ea mai târziu. Dacă cineva sare calul, apăs pe butonul de înregistrare și avem dovada pe casetă.")

Prin urmare, amabilitatea domnului Morton Bubriski a fost adusă la cunoștința tuturor, de la președintele departamentului meu până la decanul facultății și președintele

universității. Când decanul mi-a cerut să mă prezint în biroul lui la ora trei în după-amiaza aceea, l-am sunat urgent pe domnul Alkan și l-am implorat să lase totul baltă și să mă însoțească la decan. Din fericire, a acceptat imediat și ne-am întâlnit puțin înainte de ora trei.

Decanul a părut puțin dezorientat când am intrat în biroul lui însoțită de avocatul meu.

— Aici nu e tribunal, doamnă profesoară.

— Am considerat că așa e mai bine, să fie de față, am spus.

— În plus, eu am insistat să fiu prezent, a mințit Alkan, pentru că doamna este partea complet nevinovată în acest caz.

Decanul ne-a arătat înregistrarea cu Bubriski. Nu era deloc plăcut ce auzeam — și când m-am pregătit să zic ceva în apărarea mea, Alkan m-a apucat de braț înainte să deschid gura. (Oare îi învață la facultate chestia asta?) Imediat ce s-a terminat caseta, Alkan l-a informat pe decan că are de gând să obțină un ordin de restricție împotriva lui Bubriski până la sfârșitul zilei.

— Și omul se va trezi în închisoare dacă mai continuă să vă contacteze pe dumneavoastră și pe clienta mea în viitor.

Decanul a dat să spună ceva, dar Alkan s-a lansat într-o explicație detaliată despre motivul pentru care sunt vânată de diverși creditori, despre faptul că nu pot fi trasă la răspundere pentru aceste datorii și că vinovații principali s-au dat la fund.

— Nu e domnul Morgan tatăl copilului dumneavoastră? m-a întrebat decanul.

— Mi-e teamă că da.

— Problema noastră — și am vorbit personal cu președintele universității — este percepția unora că doamna profesoară Howard s-a angajat într-un soi de speculații financiare neinspirate. Dacă toate astea ajung în presă și cineva se apucă să scormonească trecutul, va descoperi că și tatăl

ei e dat dispărut după ce a fost prins cu tot soiul de șmecherii financiare...

— Dar eu n-am de gând să dispar, am rostit furioasă. Și urăsc să mi se pună în spinare faptele tatălui meu...

Din nou degetele ferme ale lui Alkan pe brațul meu.

— Nu va fi niciun fel de publicitate în jurul cazului, a spus avocatul, pentru că doamna profesoară Howard nu va fi implicată în niciun caz. Cât despre prezumția că ar urma exemplul tatălui în ceea ce privește necinstea financiară...

— Dacă-mi permiteți să termin fraza pe care o începusem... desigur că știam atunci când am angajat-o pe doamna profesoară Howard că tatăl dânsei e căutat de justiție. Acceptăm, bineînțeles, asigurările dumneavoastră că nu se face vinovată pentru afacerile proaste ale partenerului său. Și da, atâta vreme cât nu mai primim telefoane de amenințare și nici nu există publicitate în jurul cazului, nu avem niciun fel de problemă

L-am întrebat:

— Dar dacă se află ceva — sau cine știe ce nebun vă sună aici...?

— Atunci va trebui să reevaluăm situația.

— Ba deloc, a intervenit Alkan. Pentru că știu totul despre clauza statutorie din fiecare contract al universității. Poate că vă amintiți de Gibson vs. Colegiul Boston de anul trecut...

Am observat cum decanul pălește ușor. Gibson vs. Colegiul Boston se referea la o profesoară care scrisese o carte mai degrabă scandaloasă despre viața ei sexuală... Deși publicase cartea cu pseudonim (fiind dată de gol de bloggerul acela de dreapta Matt Drudge), universitatea a încercat să o concedieze pe motiv că prin cei patru sute de amanți din povestea ei (ca să nu mai pomenim de seducerea unui preot iezuit în toaleta pentru bărbați din Stația de Sud din Boston) a pus universitatea într-o lumină proastă. În final, nu numai

că a trebuit să o reangajeze și să-i ceară scuze, dar au fost obligați să-i plătească toate taxele legale și să-i ofere un an sabatic drept compensație pentru concedierea injustă.

— Dar acum avem de-a face cu alt gen de caz, a spus decanul.

— Mă bucur să aud asta, a replicat Alkan. Pentru că dacă încercați să-mi concediați clienta care este complet nevinovată pe motiv că vă pune într-o lumină proastă...

— Vă garantez că nu vom acționa în această direcție.

— Excelent, a spus Alkan. Atunci cred că ne-am înțeles.

După ce-am ieșit din biroul decanului, i-am zis:

— Sunteți extraordinar.

Alkan a ridicat din umeri.

— Ei bine, deocamdată am rezolvat cu universitatea. Și nu vă faceți griji pentru Bubriski. Îl aranjez până la miezul nopții.

Chiar dacă Alkan mi-a trimis mai târziu un e-mail, la care atașase detaliile ordinului de restricție pe care-l primise Bubriski, bărbatul a depus a doua zi de dimineață o contraplângere împotriva mea, cerându-mi 19 000 de dolari, contravaloarea chiriei, plus alți 22 000 de dolari, drept daune morale pentru „stresul psihologic" la care fusese supus din cauza mea.

— E floare la ureche, m-a liniștit Alkan. Nu vă îngrijorați.

Dar eu mi-am făcut tot felul de gânduri și iar n-am dormit toată noaptea.

Două zile mai târziu, Vicky Smatherson a depus o plângere similară împotriva mea — la fel și alți creditori ai Fantastic Filmworks.

— Vestea bună, a comentat Alkan, este că suma totală a acestor cereri se situează sub optzeci de mii de dolari, ceea ce înseamnă că, în cel mai rău caz, reprezintă maximul pentru care va trebui să vă asumați responsabilitatea. Dar repet,

în cel mai rău caz. Adevărul e că, odată ce avem prima înfățișare la tribunal săptămâna viitoare, totul se va clarifica.

— Până atunci...

— O să trimit scrisorile necesare să ținem prădătorii la distanță. Și îmi pare rău să spun asta, dar o să am nevoie de încă cinci mii de dolari. Dacă totul merge bine, aceasta va fi ultima plată.

— Și dacă lucrurile nu merg bine?

— Încercați să nu vă gândiți la așa ceva.

Din nou n-am dormit — a treia noapte la rând. A doua zi, am constatat că nu mă pot concentra deloc, că în timpul unui curs aveam și momente când, brusc, pierdeam șirul vorbelor, spre amuzamentul studenților mei. Unul dintre ei chiar a remarcat cu voce tare:

— Cred că profesoara noastră a avut o noapte tare grea.

Când m-am dezmeticit și m-am uitat prin clasă să depistez care dintre cei cincizeci de studenți făcuse comentariul, nu am văzut decât niște imagini încețoșate.

— Îmi pare rău, am murmurat. N-am prea dormit...

Acest comentariu a ajuns la urechile profesorului Sanders, care m-a vizitat la birou și care m-a prins cu ușa deschisă și moțăind peste masa de scris.

— Sper că nu te întrerup, a spus el, pășind înăuntru.

— Scuze, scuze, doar că...

— N-ai dormit. Și ai ațipit în timpul orelor azi-dimineață.

— Am niște probleme destul de serioase acum.

— Desigur, a rostit el rece. Te sfătuiesc să dormi, domnișoară profesoară. Poate că universitatea nu poate să acționeze împotriva ta pentru că te-ai asociat cu niște escroci. Dar neîndeplinirea sarcinilor de serviciu într-o manieră ce indică și o oarecare instabilitate psihică... deja asta e altă mâncare de pește.

În seara aceea — când am schimbat la Park Street și am luat trenul Red Line înapoi spre Somerville am realizat cât

sunt de dărâmată când a trebuit să mă prind bine de banca de pe peron din cauza trenului care intra în stație. Oare chiar voiam să mă arunc sub roțile lui? Nu mai pricepeam nimic din ce se întâmplă.

Dar am reușit să mă urc totuși în tren. M-am dat jos la Piața Davis și am intrat într-o farmacie de unde am cumpărat, pe sub mână, niște somnifere în privința cărora farmacistul m-a asigurat că mă vor doborî timp de opt ore.

Emily îmi ghicea întotdeauna starea de spirit și când am ajuns acasă în seara aceea s-a întors spre bona ei și a spus:

— Mama trebuie să meargă la culcare!

— Câtă dreptate ai, am spus, ridicând-o în brațe.

Dar ea s-a retras când am strâns-o la piept.

— Ești supărată pe mine, s-a bosumflat.

— Nu, nu sunt.

— Ba da.

Apoi către Julia:

— Mami e supărată.

— Am și eu niște probleme pe care trebuie să le rezolv.

— Mami primește niște telefoane de la oameni furioși...

— Emily, ajunge...

Tonul meu s-a dovedit mult prea aspru. Depășisem orice limită. Chipul fiicei mele s-a înnegurat, a izbucnit în plâns și a fugit în camera ei. M-am întors spre Julia și am spus:

— Îmi pare rău... am o grămadă pe cap.

— Nu vă faceți griji. Mă duc la Emily...

— Nu, nu, du-te acasă. O împac eu.

— Vă simțiți bine, domnișoară Howard?

— Am nevoie de o noapte de somn zdravăn.

Când am intrat în cameră la Emily, am găsit-o pe fiica mea ghemuită pe pat, cu degetul mare în gură. Imediat ce m-a văzut, și-a scos degetul și și-a vârât vinovată mânuța sub pernă (încercam de mult timp s-o dezvăț de acest obicei). M-am așezat lângă ea și i-am spus:

— Îmi pare că am țipat la tine.

— Dar ce-am făcut?

— Nimic. Eu am exagerat.

— Cum adică?

— Adică m-am înfuriat mai mult decât era nevoie.

— Dar de ce ești furioasă?

— Pentru că sunt prea obosită. N-am dormit.

— Pentru că tati nu e aici?

— Și din cauza asta.

— N-o să fugi și tu, nu?

— Și să te părăsesc? Niciodată. Nici peste un milion de ani.

— Promiți?

— Normal. Și promit că nu mă mai enervez niciodată.

— Asta e o ditamai promisiunea, a chicotit.

În acel moment am gândit: *Fiica mea prinde totul cu viteza luminii.*

Am luat două somnifere în seara aceea, pe care le-am înghițit cu un ceai de mușețel. M-au doborât timp de două ore, dar apoi m-am trezit din nou, cu ochii în tavan și simțindu-mi creierul încins. Am mai înghițit două pastile. M-am dat jos din pat. Am citit niște lucrări. Am așteptat ca somniferele să-și facă efectul. Nu s-a întâmplat nimic. M-am uitat la ceas. Trecuse cu puțin de unu și jumătate. Am luat telefonul și am sunat-o pe Christy. Nici ea nu dormea, corecta niște lucrări.

— Mă îngrijorezi, mi-a zis.

— Și eu mă îngrijorez.

— Nu suferi numai de insomnie, ci și de depresie.

— Funcționez cât se poate de bine, am nevoie doar de un somn bun...

— Prostii. Ești într-o stare de spirit oribilă. Sfatul meu e să te duci la doctor mâine și să primești ajutor. Altfel...

— Bine, bine...

— Nu mai ocoli lucrurile evidente. Depresia e o chestie serioasă. Dacă nu te ocupi de ea acum...

— O să mă ocup, OK?

Dar a doua zi de dimineaţă am lăsat-o pe Emily la grădiniţă şi am moţăit în tren. Mai târziu mi-am surprins imaginea în oglinda de la birou şi am văzut cât de dărâmată arătam. Am dat pe gât trei căni mari de cafea fără zahăr şi mi-am terminat cursurile, simţind în mod constant că sunt o actriţă proastă ce se aciuase în corpul unei aşa-zise profesoare de engleză, care încerca să pară erudită şi dedicată materiei pe care o preda, dar care ştia deopotrivă că nu e decât o prefăcută... şi că viaţa e doar o serie de aventuri tâmpite şi ratări, că oamenii dezamăgesc cumplit şi, cel mai rău, că tu eşti cel care continuă să dezamăgească cel mai tare. Dacă nu ar fi fost Emily, probabil că...

Nu, nu, nu te îndrepta în direcţia aia. Mai bine te duci la doctor. Acum.

Totuşi, o altă voce din capul meu — vocea care nu voia să se confrunte cu lucrurile pe care trebuia să le accept şi anume că mă aflam în cădere liberă — mi-a spus: *Vei dormi la noapte şi totul va părea mai bine mâine. De ce naiba să te mai amărăşti şi cu faptul că eşti depresivă? Du-te acasă, bagă-te în pat. Arată-le nenorociţilor că nu te pot doborî.*

Prin urmare, în ciuda faptului că doctorul de la facultate era de serviciu şi că îl puteam vedea în orice moment şi să-l rog să mă scape de coşmarul insomniei, ceva m-a forţat să mă îndrept spre tren, apoi spre Cambridge, de unde am luat-o pe Emily. (Julia avea şi ea programare la doctor în după-amiaza aceea.)

— Mami, mami, a strigat Emily când m-a văzut. Îmi iei şi mie ceva bun?

— Nicio problemă, draga mea.

— Eşti obosită, mami?

— Nu-ţi face griji pentru asta.

Am ajutat-o să-și îmbrace hăinuța și am luat-o de mână.

— Cred că e o cofetărie în apropiere unde au o înghețată minunată, am zis. Dar mai întâi trebuie să mănânci ceva sănătos... un hamburger, de pildă.

— Sunt hamburgerii buni pentru tine?

— Mai buni decât înghețata.

Brusc, în fața noastră s-a stârnit oarece agitație. O doamnă ceva mai în vârstă își plimba terrierul. Cățelul scăpase din lesă și fugea liber, îndreptându-se spre noi. Femeia îl striga pe nume. Emily, cu ochii la terrier, s-a smuls de lângă mine și a alergat după el. M-am întins după ea, strigându-i să se oprească. Dar trecuse deja de curbă...

Și în momentul acela, de după colț, a apărut ca din senin un taxi.

Din nou am urlat numele fiicei mele. Din nou m-am întins după ea.

Prea târziu.

Partea a patra

Unu

M-au găsit troienită. Era în jur de două dimineața — așa mi-au spus. Dacă ar fi ajuns o oră mai târziu, aș fi murit.

Dar asta era și ideea cu șofatul în plin viscol — să opresc motorul la un moment dat, să iau douăzeci de pastile de Zopiclone, ascunse în buzunar, și să aștept momentul în care mi-aș fi adunat tot curajul ca să...

Curaj? Nu, nu acesta era cuvântul potrivit, întrucât ceea ce aveam de gând să fac nu se potrivea cu ideea de curaj. Mai degrabă, cuvântul operativ era *„finalitate"*. După toate aceste săptămâni de agonie insuportabilă, în sfârșit, urma să pun în practică singura soluție suportabilă. Și uite-așa, când am trecut de capătul unui drum lăturalnic și am văzut zăpada așternută într-un strat gros, chiar la marginea pădurii, am pus brusc frână. Am scos flaconul din buzunar, l-am deschis și am înghițit toate pastilele de Zopiclone. Aproape că m-am înecat, când tabletele mi-au zgâriat esofagul. Apoi am oprit căldura, mi-am desfăcut centura și am apăsat pedala de accelerație.

Totul s-a petrecut în mai puțin de treizeci de secunde. A fost o decizie instinctivă, luată fără să mă gândesc prea mult.

Poate că așa se întâmplă cele mai multe sinucideri. Săptămâni, luni, ani de analiză și ezitări. Apoi, într-o dimineață, te afli pe peronul de la metrou, auzi apropiindu-se trenul de stație și...

Căldura oprită. Centura desfăcută. Douăzeci și patru de somnifere, care încă îmi ard gâtul. Fără să mai stau pe gânduri, am apăsat până la fund pedala de accelerație. Mașina s-a repezit înainte, plonjând într-un munte de zăpadă și izbindu-se de ceva solid. Am fost azvârlită spre parbriz. Lumea s-a întunecat. Și...

Aici ar fi trebuit să se termine totul. Sfârșitul — fie din cauza accidentului, fie din cauza pastilelor ori a frigului. Oricare dintre ele (sau combinația celor trei) ar fi trebuit să mă ucidă.

Dar nu așa s-a sfârșit. Pentru că...

M-am trezit. Și am constatat că mă aflu pe un pat de spital îngust. Când privirea mi s-a limpezit puțin, am observat că pereții erau zugrăviți într-o culoare banală, iar plăcile din tavan erau ciobite și acoperite cu ipsos. Am încercat să-mi ridic brațele, dar n-am putut. Erau imobilizate cu niște curele. Am clipit și am realizat că aveam un ochi acoperit cu un bandaj. Mi-am atins buzele cu limba. Ce greșeală. Am dat peste nenumărate copci. Gura mi-era cusută toată. Mi-am mijit privirea spre stânga și am zărit perfuziile prinse de brațul imobilizat, precum și aparatele de monitorizare a funcțiilor vitale. Simțeam totodată că din mine iese ceva ascuțit și deloc plăcut. Până și în starea aceea de amețeală, de om întors de pe lumea cealaltă, am intuit imediat că aveam un cateter în vezică.

Oh, Doamne, sunt vie.

— Salut și bine-ai venit înapoi.

Vocea era seacă. Plată ca o prerie. Simplă, uscată, fără floricele. Am încercat să mă ridic, dar nu am reușit. Am clipit cu ochiul cel sănătos și am izbutit să deslușesc silueta unei

femei, care stătea în fața mea. Încă un clipit și imaginea s-a focalizat mulțumitor. Era slabă ca o scobitoare, cu un chip ascuțit și trăsături aspre, bine conturate. Însă ochii ei m-au tulburat cel mai tare. O privire care nu tolera subterfugiul și nici mila față de propria persoană. Ochi care analizau lumea cu o claritate nemiloasă. Ochi care mi-au transmis imediat — chiar și-așa în starea mea semiconștientă — că *știe totul.*

— Bănuiesc că nu te așteptai la asta, nu?

— Unde mă găsesc? am întrebat.

— Spitalul regional Mountain Falls.

— La Mountain Falls?

— Exact. Mountain Falls, Montana. Ai avut „accidentul" chiar la marginea orașului, pe drumul național 202, acum două zile. Îți amintești?

— Ăăăă... ceva... parcă. Am pierdut controlul...

N-am terminat propoziția.

— Ai pierdut controlul mașinii, după ce ai ingerat o doză aproape fatală de somnifere și te-ai repezit într-un troian de zăpadă, fără centura de siguranță. Și bănuiesc că lipsa căldurii în mașină a fost tot un „accident", chiar dacă afară erau minus cinci grade.

— Am pierdut controlul...

— Știu, a zis, pe un ton ceva mai blând. Toți știm asta. Și mai știm și de ce...

— Dar de unde...?

Din nou, am lăsat propoziția în aer.

— De unde știm *de ce*? Aveai un portofel la tine. Actele din el le-au spus polițiștilor care te-au găsit cine ești. Au făcut câteva investigații, că doar de-aia sunt polițiști. Au aflat ceea ce trebuia să afle și ne-au informat și pe noi asupra situației. De-aia ești imobilizată. O precauție. În caz că îți vine vreo idee să te rănești din nou.

Mi-am închis ochiul, înghițind în sec. *Știau. Știau totul.*

— Sunt asistenta Rainier, apropo. Rainier, ca muntele din statul Washington. Janet Rainier. Sunt asistenta-şefă a acestui salon. Ştii ce fel de salon e?

— Psihiatric...

— Întocmai. Te afli în salonul psihiatric — aripa tentativelor de sinucidere. Eu bănuiesc că ai luat o decizie rapidă să pui punct lucrurilor. Puteai bine mersi să te cazezi într-un motel şi să înghiţi toate pastilele alea de Zopiclone cu o sticlă de whisky, beneficiind de tot confortul. Dar ai ales instantaneu, nu?

Mi-am întors capul.

— Sunt puţin cam dură, nu? Cam aşa se petrec lucrurile pe-aici. Te înţeleg perfect dacă tu consideri că mi s-a tocit sensibilitatea — şi, da, ştiu că probabil *nu* este cel mai potrivit moment să-ţi spun asta — însă aşa stau lucrurile. Atâta timp cât te afli în salonul meu, va trebui să te obişnuieşti cu stilul meu direct şi fără drăgălăşenii. Pentru că scopul nostru este acum să-ţi dăm drumul, fără să ne temem că o să te urci în maşină, ca să te izbeşti iarăşi de un troian de zăpadă. Ai priceput?

Nu m-am mişcat.

— Ai priceput?

Nu a ridicat deloc vocea, dar tot m-a enervat.

Am dat din cap că da.

— Bun. Acum lasă-mă să-ţi mai pun o întrebare — dacă îţi scot restul de curele care îţi imobilizează braţele, o să fii fată cuminte şi n-o să te apuci să faci ceva necugetat, prostesc şi/sau care să te rănească?

Am încuviinţat din nou din cap.

— Mi-ar plăcea să te aud exprimându-ţi această promisiune.

Mi-au trebuit câteva momente bune să mă adun şi să-mi regăsesc abilitatea de a vorbi. Când am reuşit, simpla mişcare a buzelor m-a aruncat în agonie.

— Promit.

— Suntem pe aceeași lungime de undă și sunt foarte încântată, doamnă profesoară, să-ți aud vocea pentru prima dată.

Doamnă profesoară.

— Următoarea mea întrebare pentru tine: ai vrea să bei ceva cu un pai? Tubul ăla care-ți iese din mâna dreaptă te ține în viață, dar perfuzia nu poate înlocui chestiile reale, nu? Pentru că ai la dispoziție întregul salon — lucrurile sunt surprinzător de lente, având în vedere că mai toată lumea din Montana se țăcănește iarna — aș putea să-ți pregătesc ceva gustos precum un shake cu vanilie. Ce părere ai?

Am dat din cap că da.

— În cuvinte, te rog.

— Da, mulțumesc, am spus.

— Încă două cuvinte. Sunt impresionată.

— Poți să-mi scoți cateterul? am întrebat.

— Încă cinci cuvinte. Câștigi puncte cu fiecare minut care trece. Da, pot să aranjez să ți se scoată cateterul. Dar numai atunci când vom avea certitudinea că vei fi în stare să mergi din nou.

— Poftim? am exclamat, brusc îngrozită.

— Ți-ai fracturat tibia, de-aia ai piciorul stâng în ghips. Medicul rezident ortoped crede că în maximum patru săptămâni scapi de el. Dar nu te putem lăsa să te duci singură la toaletă, până când nu vedem că stai pe picioarele tale singură. Desigur că îți aducem o ploscă dacă vrei...

Am devenit conștientă de piciorul meu stâng. Greutatea pe care o simțisem inițial s-a dovedit a fi ghipsul care-l învelea.

— Mi-ar prinde bine o ploscă.

— Atunci te scăpăm de cateter.

S-a apropiat de pat și mi-a desfăcut centurile. Deși zăcusem inconștientă timp de două zile, probabil că mă zbătusem,

pentru că mi-au rămas semne adânci pe mâini. Sora Rainier m-a surprins privindu-mi urmele roșii.

— Or să dispară într-o zi sau două... asta în cazul în care nu o iei razna, obligându-mă să te leg din nou. Dar n-o să faci așa ceva, nu?

— Nu.

— Așa te vreau. Acum te rog să te rostogolești încet într-o parte — și, din motive evidente, nu te grăbi.

M-am supus cuminte, dar n-am fost în stare să-mi așez piciorul lovit peste cel sănătos.

— Acum, inspiră adânc și ține-ți răsuflarea până când îți spun eu.

Am simțit cum îmi ridică partea din spate a cămășii verzi de spital, în care mă înfășuraseră.

— Ești gata? m-a întrebat. Unu, doi, trei, inspiră adânc și să nu îndrăznești să te miști.

Din nou, m-am supus și am simțit o ușurare imensă când cateterul a ieșit din mine, urmat de un jet puternic de urină.

— Drace, am murmurat printre buzele cusute.

— Nu te îngrijora. Asta se întâmplă când se scoate cateterul. În orice caz, trebuie să te luăm de pe targă înainte ca durerile să se instaleze. Hei, domnule infirmier...

Un bărbat solid, ras în cap, cu trei rânduri de bicepși, tatuați din greu, a intrat pe ușile batante.

— El este Ray, infirmierul nostru. Și de obicei se poartă cu blândețe dacă oaspeții noștri nu se apucă să se rănească sau să plece fără permisiune. Dar noi n-o să facem nimic din toate astea, nu-i așa, doamnă profesoară?

— Nu, am șoptit.

— Cred că ne-am pricopsit cu un client pe cinste, Ray. Tu ce părere ai?

Ray s-a uitat în pământ.

— O să vedem, a rostit într-un târziu.

— Ei bine, ce-ar fi s-o iei pe doamna profesoară din pat și s-o duci până la baie? O s-o chem pe asistenta Pepper să o spele și să-i schimbe cămașa aia de noapte dezgustătoare. Ești pregătită, doamnă profesoară?

Am încuviințat din cap că da.

— În cuvinte. M-am învățat să te aud vorbind.

— Da, aș dori să fiu spălată.

— O propoziție întreagă! Ăsta da progres. Bine, Ray, e a ta acum. Ne vedem mai târziu.

— Ochiul meu... am spus.

— Ce-i cu el? m-a întrebat sora Rainier.

— Cât de rău...?

— Vrei să știi dacă o să-l pierzi?

Am dat din cap că da, dar sora Rainier tocmai se pregătea să mă dojenească, așa că am reușit să bolborosesc:

— Da, o să-l pierd?

— Nu, potrivit spuselor chirurgului nostru de top, care și-a petrecut cinci ore ca să-ți scoată cioburile de parbriz din cornee. Pentru o vreme însă, nu-l vei putea folosi.

— Ce altceva mi-am mai făcut?

— Ce *ți-ai* făcut? a exclamat asistenta Rainier. Îmi place, îmi place. Femeia își asumă responsabilitatea propriilor fapte. Ce zici de asta, Ray?

— Pot s-o mut acum? a întrebat el.

— Sigur că da. Dar ai grijă cu toate perfuziile alea și firele care o leagă de aparate. Trebuie să o ținem monitorizată.

Poate că Ray arăta el ca un motociclist în stare să muște dintr-un ghidon, dar s-a dovedit a avea mâini de aur, când m-a deconectat de la aparate și a aranjat toate firele pe un alt stativ. Apoi, fără să mă întrebe dacă sunt pregătită, și-a vârât brațele ca niște butuci pe sub mine și m-a așezat într-un scaun cu rotile, cu o delicatețe surprinzătoare. În tot acest timp, sora Rainier a continuat să vorbească.

— Așadar, pe lângă tibia fracturată și ochiul zdravăn bușit, mai ai și o tăietură mare pe frunte. Apoi, ți-am scos din buze o grămadă de cioburi, dar te-am văzut trecându-ți limba peste cusături, așa că probabil ai observat și tu. Altceva? Din cauza comoției, creierul ți s-a umflat vreo douăzeci și patru de ore, dar medicul neurolog s-a ocupat de asta. Mai ai și niște julituri severe în zona pieptului și a pelvisului. Bună mișcare să-ți desfaci centura de siguranță și să anulezi opțiunea de airbag. Ah, și te-ai lovit de un copac, apropo. Și când amerindianul ăla, pe nume Big John Picior Ușor, a trecut pe-acolo și a zărit zăpada strălucind de la lumina stopurilor, nu numai că s-a oprit ca să vadă ce se petrece, dar a sunat și la poliție de pe mobilul lui și a folosit o frânghie, pe care a legat-o de mașina lui, ca să te scoată afară.

— Serios îți spun, trebuie să-i mulțumești domnului Big John Picior Ușor pentru că ți-a salvat viața. Tipul a știut exact cum să procedeze. Imediat ce a eliberat mașina din munte-le de omăt, a deschis portiera care nu era lovită și și-a dat seama că suferi de hipotermie — polițiștii au bănuit că te accidentasei cam cu nouăzeci de minute înainte să te găsească Big John. Și omul a băgat de seamă că aveai căldura oprită — așa că n-a mai stat pe gânduri și a început să te încălzească. Apoi a găsit flaconul gol de pastile pe podea, a pus lucrurile cap la cap — iar asta îl transformă într-un erou din punctul meu de vedere — și și-a vârât degetele în gâtul tău, până când ai vărsat totul. Nu trebuie să-ți mai spun că ți-am făcut spălături stomacale, atunci când ai ajuns aici. Ai luat așa de mult Zopiclone, încât ești de-a dreptul norocoasă că nu te-ai trezit cu creierul afectat masiv. Însă gândirea ageră a lui Big John te-a salvat probabil de la o soartă urâtă.

— Așa că, dacă aș fi în locul tău, i-aș scrie o scrisoare nesfârșită lui Big John Picior Ușor... evident, în cazul în care dorești să-i mulțumești pentru viața ta.

— În fine, cam acestea sunt ştirile despre lucrurile pe care ţi le-ai făcut cu mâna ta. O să ai de stat aici o grămadă, pentru că deşi fizic, probabil, într-o săptămână o să poţi merge în cârje, problemele de la cap ne silesc să te mai ţinem pe lângă noi. Dar despre toate astea vei discuta cu psihiatrul nostru rezident, doctorița Ireland, însă abia peste două zile, când se întoarce la serviciu. Suntem singurul salon de psihiatrie din Montana. Însă cum afacerile merg destul de prost prin zonă, n-are sens să angajăm un psihiatru cu normă întreagă. Oricum, o s-o placi pe doctorița Ireland. O femeie cam de vârsta ta, de undeva din Estul Îndepărtat. A venit aici ca să-şi schimbe viaţa. N-a existat niciun pacient care să n-o aibă la inimă, cu excepţia celor care nu erau în stare să aprecieze o ciocolată. Probabil că te-ai săturat să mă asculţi. Aşa că hai s-o lăsăm pe sora Pepper să te spele... şi vorbim mai târziu.

Ray m-a scos din salonul pustiu şi m-a condus pe un coridor scurt. Am încercat să studiez împrejurimile, dar vederea nu mă ajuta deloc. Nu-i zăream decât pe cei care veneau foarte aproape de mine. În afară de asta, nimic. Deşi asistenta Rainier mă forţase să vorbesc, încă îmi era greu să articulez. Mi-am acoperit faţa cu mâinile. *Vreau să fiu moartă. Pentru că moartea înseamnă absenţa gândurilor. Iar absenţa gândurilor înseamnă...*

Am ajuns într-o sală de baie special echipată pentru a primi o persoană infirmă. O tânără solidă, în jur de douăzeci şi cinci de ani, mă aştepta. S-a prezentat ca fiind sora Pepper. Judecând după accentul ei, părea să vină de prin zona Mason-Dixon. I-a mulţumit lui Ray că m-a adus şi mi-a oferit un zâmbet larg, blând.

— Mă bucur tare mult că v-aţi întors printre noi, mi-a zis cu entuziasm. Şi sper să nu vă supăraţi dacă vă spun că m-am rugat tare mult să vă reveniţi. Nu v-am ofensat, nu?

Am dat din cap că nu.

— Ei bine, eu am mare încredere în puterea medicinii moderne, dar știu că și Iisus poate vindeca la fel de bine. Dar pun pariu că nu de asta vă arde acum.

Am început să plâng. În câteva momente, hohotele au devenit incontrolabile — aceeași senzație de scufundare care m-a copleșit în orele, zilele, săptămânile după ce...

A fost doar un accident stupid, au continuat ei să-mi spună. *Oribil, întâmplător — ca toate accidentele. N-aveai ce să faci.*

N-am vrut să accept niciunul dintre cuvintele lor de consolare. A fost vina mea... numai vina mea...

Acum însă, suspinele se intensificaseră în așa hal, încât nu mă mai puteam concentra decât asupra unui singur gând irațional. Suferința, la fel ca și înainte, mă sufoca. Sora Pepper a încercat să mă aline, înconjurându-mă cu brațele și repetându-mi întruna că „înțelege". Dar când am intrat pe teritoriul lucrurilor „scăpate de sub control", mi-a dat drumul brusc și a dispărut. Câteva clipe mai târziu s-a întors cu asistenta Rainier.

— Ce naiba i-ai spus? a șuierat asistenta Rainier. I-ai servit rahatul ăla al tău cu Iisus?

Sora Pepper a început să bocească.

— Uită-te la tine, toată numai pioșenie și neputință. Te duci imediat și-mi aduci o seringă cu 5 mg de pentotal de sodiu. Și te întorci în mai puțin de un minut, că dacă nu, te dau afară definitiv. Acum, mișcă-te.

După ce sora Pepper a dispărut, Rainier a îngenuncheat lângă mine și mi-a prins mâinile într-ale ei.

— Doamnă profesoară... Jane... ai luat-o într-o direcție greșită. Mă auzi? Știu cât îți este de greu și ce disperare te chinuie acum. Dar nu te ajută cu nimic. Îți spun încă o dată — trebuie să-ți revii. Pentru că altfel n-o să...

Atunci m-am repezit și am plesnit-o peste cap. Cât ai clipi din ochi, mi-a ars o palmă usturătoare. Lovitura a fost foarte precisă — mi-a ferit buzele rănite și ochiul bandajat.

Dar tot m-a durut ca naiba și a reușit să mă oprească din plânsetul meu isteric.

S-a lăsat un moment de tăcere stânjenitor. Apoi s-a ridicat, și-a netezit uniforma și m-a fixat cu privirea.

— Chestia asta m-ar putea costa slujba. Dar nu cred că asta vrei, nu?

Am negat din cap. Asistenta Rainier tocmai se pregătea să spună: „În cuvinte, te rog!", însă s-a abținut.

— Fața e OK?

Am încuviințat, după care am reușit să îngaim:

— Și capul tău?

— O să supraviețuiesc, mi-a răspuns.

Sora Peper a venit alergând cu o seringă și un flacon de sticlă, pe care i le-a dat șefei sale.

— Se simte bine? a întrebat sora Pepper.

— Am calmat-o.

Asistenta Rainier a ridicat seringa în fața mea.

— Crezi că ai nevoie de ea, Jane?

Am dat din cap că da.

— Ești sigură? O să te trimită în lumea viselor cel puțin douăsprezece ore.

Am încuviințat din nou.

— Cum poftești.

Acul mi-a străpuns pielea și am leșinat.

Când mi-am revenit, mă aflam din nou pe patul ca o targă. Aveam încheieturile prinse iarăși, dar nu atât de strâns ca prima dată. Totul mă durea — iar redescoperirea conștiinței era însoțită de amețeala profundă provocată de sedativele puternice. Am simțit că tuburile și cateterul reveniseră la locul lor. Asistenta Rainier stătea lângă pat, privindu-mă pe deasupra ochelarilor de citit.

— Așadar ești din nou printre noi, a exclamat.

Am dat din cap că da.

— În cuvinte, doamna profesoară.

— Da, sunt aici, am murmurat, printre buzele încă în agonie.

— Bine, foarte bine. Ești de acord să uităm ce s-a întâmplat ieri și să o luăm de la capăt?

— Da.

— Atunci o să-ți scot cateterul și o să-l rog pe Ray să te ducă din nou la baie. Crede-mă, sora Pepper n-o să mai încerce să „te salveze" de data asta. Se va asigura că ești curată și îngrijită.

Totul s-a repetat identic ca în ziua precedentă. M-am rostogolit într-o parte. Mi s-a spus să-mi țin respirația. Cateterul a ieșit din mine. Ray a sosit, la fel de tăcut și de morocănos, dar la fel de blând și de atent, când m-a așezat în scaunul cu rotile. Sora Pepper mă aștepta în baie, părând foarte agitată.

— Mă bucur că vă simțiți mai bine, mi-a șoptit, după ce Ray m-a lăsat în grija ei. Și îmi pare tare rău dacă v-am supărat ieri...

— E în regulă.

— Haideți acum să vă facem o baie fierbinte.

Să mă bage în cadă s-a dovedit o adevărată provocare. Sora Pepper a fost nevoită mai întâi să-mi învelească ghipsul într-o folie impermeabilă — chiar dacă, după cum mi-a explicat, avea să-mi țină piciorul suspendat deasupra căzii. Apoi a trebuit să îndepărteze cu delicatețe bandajele care-mi acopereau ochiul, ca să mă poată spăla pe cap.

— Nu vă faceți griji că ochiul va fi expus la lumină, mi-a zis, în timp ce-mi tăia bandajele și se străduia să nu ia prea mult și din părul prins sub ele. Mai există un bandaj intern separat, care acoperă ochiul. Dar n-o să vă pot spăla părul dacă nu îndepărtez fețele groase externe. Iar părul dumneavoastră are nevoie de o curățare zdravănă.

A dat drumul la apă în cadă, menționând că a pus niște săruri în ea, care să-mi permită să stau mai mult. Cada era

echipată cu un scaun de plastic special, ce permitea celor vârstnici și infirmi să stea în apă, chiar dacă erau conectați la aparate de monitorizare. Cu greu a reușit să mă așeze. La fel de dificil a fost să-mi scoată și cămașa pătată, simpla ridicare a brațului stâng provocându-mi o durere uriașă în spate. Odată așezată pe scaun, m-a răsucit până când m-a poziționat deasupra căzii. A adus lângă cadă un cărucior metalic. Pe el se găsea o frânghie de plastic, suficient de lungă să-mi țină piciorul. A trecut frânghia peste un mecanism cu pârghii și a coborât-o la nivelul căzii. Apoi mi-a ridicat cu blândețe piciorul în ghips și mi l-a vârât prin hamul improvizat.

— În regulă, acum o să las scaunul în jos, așa că pregătiți-vă. Dacă apa e prea fierbinte, să-mi spuneți.

Atenția mi se îndreptase însă în altă direcție. Când m-am așezat pe scaun — pregătindu-mă să mă scufund în apă ca un proaspăt convertit la baptism — mi-am surprins înfățișarea într-o oglindă din partea dreaptă a încăperii. Pentru prima dată, am avut dovezi clare ale răului pe care mi-l provocasem. Ochiul stâng nu era doar bandajat, ci și umflat cât se poate de grotesc. Îmi rănisem fruntea atât de rău, încât părea pătată pentru totdeauna cu cerneală neagră. Același gen de vânătăi îmi acopereau partea dintre sâni, în timp ce buzele cusute arătau de parcă ar fi fost prinse într-un ghem de sârme însângerate.

Sora Pepper a văzut la ce mă uitam. A alergat într-acolo și a tras o perdea în fața oglinzii.

— Nu trebuie să vă uitați la asta, mi-a zis. Și, sincer, Jane, știu că totul pare îngrozitor acum. Dar v-am citit fișa și știu că totul se va vindeca așa cum trebuie.

— Nu, am spus. Nimic nu se va vindeca.

— Acum trebuie să luați fiecare zi în parte și să...

— Ajunge, am spus.

— Îmi pare rău.

— N-ai de ce. Doar că nu pot să...

Cuvintele au dispărut înainte să le pot rosti. Am simţit cum ochii mi se umplu de lacrimi din nou. Sora Pepper m-a prins de umăr şi mi-a zis:

— Adevărul e că şi eu aş fi procedat la fel — chiar dacă biserica m-ar fi numit o păcătoasă. Dar ceea ce vi s-a întâmplat... este terifiant.

Apoi a apăsat pe un buton şi eu am coborât în apa caldă, parfumată cu lavandă. M-am cutremurat când m-am scufundat. Dar apa s-a dovedit o binecuvântare — iar eu mă simţeam atât de murdară, de otrăvită, încât m-am dăruit cu toată fiinţa plăcerilor aromatice. După ce s-a asigurat că m-am aşezat confortabil — mă rog, cât poate sta confortabil cineva cu un picior suspendat şi corpul rănit —, mi-a permis să rămân în apă timp de o jumătate de oră, în vreme ce ea s-a retras într-un colţ al camerei, lăsându-mă singură cu gândurile mele... mai negre decât bezna.

Lasă-i să te vindece. Lasă-i să repare toate urmele ce amintesc de sinuciderea ratată. Lasă-i să-ţi spună că trebuie să suporţi, că trebuie să fii puternică, că nu trebuie să te laşi distrusă — toate platitudinile alea de rahat, pe care le-am auzit săptămâni întregi după aceea. Lasă-i să te pună pe picioare — şi lasă-i să te externeze. Imediat ce ieşi de aici, te cazezi în cel mai apropiat hotel şi de data asta faci treaba aşa cum se cuvine.

— Vă supăraţi dacă vă spăl cu săpun acum? m-a întrebat sora Pepper.

— Chiar mi-ar plăcea.

Purtând în continuare mănuşile chirurgicale, a luat o bucată de săpun şi a început să mă frece încet peste tot, până când la un moment dat mi l-a întins mie rugându-mă să mă spăl singură „acolo jos". Imediat ce mi-am curăţat organele genitale, sora Pepper a folosit duşul ca să-mi ude părul, după care mi l-a şamponat cu Johnson's Baby. Simpla vedere a sticlei curbate, cu clasica etichetă galbenă, mi-a adus un suspin în gât. Era şamponul pe care-l foloseam când o spălam

pe Emily. Sora Papper a băgat de seamă reacția mea și m-a strâns de umăr, continuând să-mi maseze scalpul cu degetele de la mâna cealaltă.

M-a clătit de tot săpunul și a pus în funcțiune mașinăria electrică, ridicându-mă din apa fetidă. Mi-a eliberat piciorul și a început să mă șteargă. După ce m-a îmbrăcat într-o cămașă curată, mi-a periat părul timp de zece minute bune.

— Mulțumesc, am spus când a terminat.

— Nu. Eu vă mulțumesc. Sper sincer că nu v-am supărat.

— Ai fost foarte drăguță, am zis.

— O să vă faceți bine. Credeți-mă.

M-a dus înapoi în salon, unde m-a întâmpinat asistenta Rainier.

— Ia uită-te la tine, a exclamat. Ți-ai recăpătat înfățișarea umană.

Imediat ce m-am instalat în pat, asistenta Rainier mi-a spus:

— Acum putem să te legăm din nou și să te hrănim artificial. Sau putem să cădem de acord că o să te porți cum trebuie și atunci evităm orice restricții și îți oferim și ceva de mâncare. Ce alegi?

— Ultima variantă, te rog.

— Perfect — dar înainte să te hrănim, mi-e teamă că va fi necesar să petreci câteva minute cu unul dintre administratorii noștri. Are o grămadă de hârtii care trebuie completate.

Administratorul era un bărbat micuț și morocănos, îmbrăcat cu un costum gri și o legitimație în piept, care te anunța că îl cheamă Spender.

— Domnișoară Howard, a rostit, salutându-mă politicos din cap, după care s-a prezentat ca fiind contabilul spitalului. N-o să dureze decât câteva minute, a spus. Trebuie să vă pun câteva întrebări de bază, dacă nu vă deranjează să vorbim acum.

— În regulă, am răspuns.

— Când ați fost internată, nu am avut ocazia să obținem informații pertinente despre dumneavoastră, din cauza... ăăăă... din cauza stării dumneavoastră medicale. Așadar, pentru început, vă rog să-mi comunicați adresa dumneavoastră. Este aceeași cu cea de pe carnetul de conducere emis în Massachusetts?

— Nu mai locuiesc acolo.

— Atunci care este noul dumneavoastră domiciliu?

— Sunt în proces să-mi găsesc unul nou.

— Avem nevoie de o adresă fixă pentru corespondență, domnișoară Howard.

— Atunci folosiți-o pe cea de pe carnetul de șofer.

— Bine. Acum... starea civilă?

— Necăsătorită.

— Persoane în grijă?

Mi-am închis ochiul sănătos. Și am simțit cum mă scufund din nou.

— Nu, am rostit într-un târziu.

— Cu ce vă ocupați?

— Am fost profesoară.

— *Ați fost.*

— Mi-am dat demisia.

— Dar Universitatea New England m-a informat că...

— Dacă ați discutat cu angajatorii mei, de ce trebuie să mă întrebați ce fac... *ce am făcut*?

— Așa este procedura.

— Procedura? Asta e o *procedură*?

Spender se simțea stânjenit în mod vizibil.

— Sunt convins că nu treceți printr-o perioadă tocmai ușoară pentru dumneavoastră, domnișoară Howard. Dar aș aprecia sincer dacă...

— Da, sunt profesoară la Universitatea New England.

— Vă mulțumesc. Aveți vreo rudă apropiată pe care ar trebui să o contactăm acum?

— Nu.

— Serios?

— Asta am spus.

A făcut o pauză, după care a continuat:

— Am găsit cardul Blue Cross/Blue Shield în portofelul dumneavoastră și am aflat că faceți parte din planul de sănătate al Universității New England. Totuși, potrivit Organizației de Sănătate, spitalizarea în cazul accidentelor provocate de problemele psihiatrice se limitează la douăzeci și opt de zile maximum și pacientul trebuie să plătească 2 000 de dolari din costul total. Sunt convins că realizați că rănile dumneavoastră au presupus un tratament medical complex — inclusiv operația oftalmologică. Ca atare, cele două mii de dolari au fost de mult depășite. Am observat, de asemenea, că aveți și două cărți de credit în portofelul dumneavoastră: Fleet Boston MasterCard și American Express. Pe care doriți s-o folosim pentru acoperirea cheltuielilor?

Bine ați revenit în Statele Unite, unde nu există prânz gratis. Dar ce mai contează, dacă oricum voi fi moartă în mai puțin de o lună?

— Oricare dintre ele, am spus.

— Acum este nevoie să semnați câteva formulare. Știu că și un anume profesor Sanders, de la Universitatea New England, încerca să intre în legătură cu dumneavoastră, precum și un domn Alkan, care m-a informat că vă este avocat.

— Nu sunt obligată să vorbesc cu ei, nu?

— Sigur că nu.

— Pot să solicit să nu mi se facă nicio legătură telefonică?

Domnul Spender nu a fost prea fericit când a auzit asta și privirea lui dezaprobatoare mi-a comunicat că m-a luat la ochi.

— Nu vreți ca oamenii care-și fac griji pentru dumneavoastră să știe că vă simțiți mai bine?

— Nu, i-am tăiat-o scurt. Nu vreau.

Un alt moment de tăcere stânjenitor.

— Mai e ceva? am întrebat.

— Doar semnătura dumneavoastră pe liniile marcate de mine.

Nici măcar n-am catadicsit să mă uit la documente, chiar dacă — mi-a trecut prin cap brusc — puteam să semnez fără să-mi dau seama un act ce mă băga definitiv la balamuc. Dar asta ar fi costat mult statul Montana — și după evaluările lor eram doar o corvoadă...

Țineți-o pentru încă alte douăzeci și șase de zile și după aia: Hasta la vista, *baby*...

Am semnat documentele și i le-am întins lui Spender.

— Vă mulțumesc, a spus. Și sincer sper să vă vindecați cât de curând.

După ce a plecat, asistenta Rainier s-a întors cu o tavă cu micul dejun — o omletă apetisantă, pâine prăjită și ceai.

— Așadar Spender Pungă Strânsă mi-a zis că ai făcut pe Greta Garbo — că vrei să rămâi singură și să nu discuți cu nimeni.

Mi-am ferit privirea, așa cum făcea Emily când o certam. Gândul m-a făcut să mă cutremur. Asistenta Rainier a priceput.

— Întotdeauna doare, a rostit ea încet.

— Ce anume?

— *Ce s-a întâmplat.* Și care nu poate fi discutat — pentru că dacă începi să vorbești, totul se duce de râpă. Crede-mă că știu.

— Cum de știi?

— Fiul meu Jack și-a încolăcit motocicleta în jurul unui copac la vârsta de optsprezece ani. Adică acum douăzeci și patru de ani. Singurul meu copil.

Vorbea cu un ton ferm, sigur — un soi de relatare a faptelor, golită de orice emoție. M-a impresionat.

— Și cum ți-ai revenit? am întrebat.

M-a privit direct în ochi și nu m-am putut feri. Într-un târziu mi-a spus:

— Păi, nu-ți revii.

Doi

M-au ținut în spital pentru exact alte douăzeci și șase de zile. În toată această perioadă, am rămas singura pacientă din secția de psihiatrie. După cum menționase și sora Rainier, nu prea aveau activitate. Am făcut zilnic psihoterapie. După ce medicul ortoped rezident a descoperit în timpul uneia dintre radiografiile săptămânale că tibia fracturată se vindecase rapid, a venit vremea să încep să merg din nou.

Asta s-a întâmplat cam după paisprezece zile de internare, timp în care am reușit să cunosc toată fauna rezidenților de la Mountain Falls Regional. Pe ortoped îl chema Hill. Pe chirurgul oftalmolog, Menzel. Iar pe psihiatră, Ireland.

Doctorul Menzel era un bărbat ce se apropia de șaizeci de ani. Mi-a povestit că emigrase din Cehoslovacia în Canada, pe la mijlocul anilor șaptezeci, și încă mai vorbea cu un puternic accent est-european. Dar se adaptase foarte bine obiceiurilor locului și acum purta o eșarfă la gât și cizme de cowboy. Întreținea o conversație rezonabilă, așa că am aflat că lucrase în Calgary timp de un deceniu, dar venise în Montana, pentru un concediu, în 1989, și s-a îndrăgostit

pe loc de spațiul, lumina, pustiul și grandoarea epică ale locului.

— O să fiu în stare să mai văd Montana cu ochiul meu stâng? l-am întrebat.

— Vindecarea va dura cel puțin între patru și șase luni. Am fost nevoiți să facem nenumărate microoperații intensive, după ce te-au internat, dar am reușit să îndepărtăm absolut toate cioburile. Acum mai e doar o chestiune de timp. Ochiul este organul cu cea mai mare putere de regenerare. Am încredere că îți vei recâștiga optzeci la sută din funcționalitatea lui, dacă nu chiar sută la sută. Dar trebuie să fim precauți. Niciodată nu putem promite miracole. În cazul tău însă, păstrarea vederii în proporție de optzeci la sută oricum *e* un miracol.

Doctorul Menzel a aranjat să mă vadă de două ori pe săptămână. Am fost dusă în cărucior până la el în cabinet, unde mi-a scos bandajul și m-a pus să-mi vâr capul într-o mașinărie, ca să poată studia stricăciunile pe care mi le provocasem singură. Întotdeauna pălăvrăgea și nu părea să-i pese prea tare de faptul că nu mă implicam în conversație. Așa am aflat totul despre mica lui fermă de lângă Mountain Falls. Iar acum creștea armăsari în timpul lui liber. Iar cea de-a doua lui soție fusese una dintre asistentele de la spital, însă, în prezent, avea o afacere bănoasă cu masaj terapeutic. Fiica lor era anul întâi la Stanford și, pe considerente de geniu în ale matematicii, primise o bursă integrală. El obișnuia să și picteze — „mai mult chestii abstracte, m-am inspirat considerabil din Rothko, dar am senzația că ție s-ar putea să-ți placă Rothko...".

De ce? Pentru că încercase să se sinucidă... și chiar reușise?

— Imediat ce te vei simți mai bine, mi-ar face plăcere să treci pe la noi, pe la fermă, să luăm cina împreună. Trebuie să-ți spun că rareori nimerește prin părțile noastre vreun doctorand de la Harvard, darămite și unul căruia i s-a publicat și cartea.

— A fost o carte academică pe care n-o citește nimeni oricum.

— Îți faci singură un deserviciu. Vorbim de *o carte*. Cu coperți. Care a primit recenzii din partea unor jurnale academice serioase. N-ai de ce să fii modestă. Este o realizare fantastică. Ar trebui să fii mândră.

N-am scos niciun cuvânt. Dr. Menzel m-a privit adânc în ochi. Și m-a întrebat:

— Doamnă profesoară, cine este cel mai mare scriitor ceh?

— Mort sau viu?

— Să zicem mort... dintre cei vii Kundera ar câștiga la capitolul ăsta.

— Kafka, zic eu.

— Kafka, exact! Dar încearcă să nu clipești când vorbești.

— Poate n-ar trebui să vorbesc.

— Oh, ba poți să vorbești... dar n-ai voie să-ți miști ochii și gura simultan, pentru că mișcările tensionează ochiul. Vorbitul este legat în mod direct de vedere. Exprimi ceea ce vezi. Și ceea ce exprimi, vezi.

— Numai dacă persoana nu e oarbă.

— Dar și orbul vede... ce zicea Shakespeare de asta...?

— Cu ochii minții?

— Exact. Cu ochii minții vezi orice, chiar dacă nu poți *vedea* orice. Ceea ce percepem de fapt prin actul *vederii* — și ceea ce *vedem* prin actul percepției — ei bine, iată marea enigmă a umanității, nu ești de acord cu mine?

— Totul se rezumă la percepție.

— Adevărat, dar cine poate vedea frământările interne ale altei ființe? Mă uit acum în corneea ta distrusă și ce văd?

— Nenorociri?

— Răni. Răni urâte... dar și dezvoltarea treptată a cicatricelor. Ochiul se va obișnui cu aceste reziduuri ale distrugerii. Totuși, un lucru e cert: lentila în sine a fost inexorabil modificată de rana făcută. Niciodată nu va mai putea percepe

lumea în același fel ca înainte. Pentru că sursa percepției — sursa însăși a vederii — a fost complet alterată de rănile provocate.

— Și ce legătură are asta cu Kafka?

— Ei bine, care este cel mai faimos citat din Kafka?

— „Într-o dimineață, Gregor Samsor s-a trezit și a descoperit că se transformase într-un gândac uriaș"?

Dr. Menzel a râs.

— Hai să ne gândim la cea de-a doua cea mai citată propoziție din Kafka.

— Spuneți-mi dumneavoastră.

— „Când ne uităm unii la alții, oare începem să vedem durerea pe care o poartă fiecare dintre noi"?

Ah. Mi-am mușcat buza de jos.

— Prin urmare... când vă uitați în ochiul meu rănit, am întrebat, durerea e vizibilă?

— Absolut. Accidentul s-a petrecut tocmai din cauza durerii. O durere îngrozitoare, teribilă. Acel tip de suferință... care nu va dispărea niciodată. Țesutul cicatrizat o va masca, o va face probabil mai tolerabilă. Dar cu toate acestea, o asemenea traumă... cum să te aștepți să se vindece vreodată integral? La urma urmei, totul s-a schimbat. Simțul percepției este alterat pe veci. Lumea este un loc nou și disperat: implacabil, aleatoriu și nemilos. Și nu ne mai putem încrede în ea niciodată.

A fost pentru prima și ultima oară când doctorul Menzel mi-a vorbit în felul acesta. După aceea, simțindu-mi reticența mea legată de acest subiect, și-a redus conversațiile la sănătatea generală a ochilor mei și la optimismul crescând că va putea să-mi scoată bandajele în curând. A înțeles că nu mai vreau să discut despre ceea ce se întâmplase și în niciun caz nu aveam chef să explorez tot felul de metafore aferente. Așa că a devenit foarte oficial și i-am rămas recunoscătoare pentru asta.

Dr. Ireland a păstrat la rândul ei tonul oficial. Era o femeie minionă, în jur de patruzeci și cinci de ani, cu o siluetă zveltă, atletică și un păr lung și roșu, atent coafat. Se îmbrăca întotdeauna în costume negre și nu purta niciodată halatul alb, preferat de ceilalți rezidenți. O singură dată a menționat că ne tragem din aceeași alma mater, pentru că și ea fusese studentă la Harvard, înainte de a se duce la Școala Medicală Dartmouth. Spre deosebire de doctorul Menzel, nu aducea vorba despre viața ei particulară, ce se desfășura dincolo de cele două vizite săptămânale la Mountain Falls Regional. Însă devenea foarte tenace când era să discute despre starea mea de spirit actuală... chiar dacă mă împotriveam cu încrâncenare oricăror încercări ale ei.

În timpul primei noastre sesiuni, m-a informat că îmi cunoștea foarte bine cazul și că ținuse legătura cu New England, cu avocatul meu și chiar și cu Christy (profesorul Sanders îi spusese unde mă aflam).

— Sper că înțelegi că pentru ceea ce s-a întâmplat cu fiica ta nu ești deloc vinovată.

— Credeți ce poftiți, am spus.

— Acesta e adevărul. Am cerut raportul de la poliție, raportul autopsiei, declarațiile martorilor. Nu ai fost cu nimic, dar cu absolut *nimic* vinovată.

— Dar nici n-am făcut nimic ca să opresc nenorocirea.

— Accidentele sunt întâmplătoare, Jane. Împrejurările care le cauzează sunt inerent aleatorii și deloc selective. Oricât ne-am strădui, nu le putem controla traiectoria. Pur și simplu *există*... și trebuie să suportăm consecințele, indiferent cât sunt de îngrozitoare. Dar asta nu înseamnă că ar trebui să ne chinuim pentru ceva asupra căruia nu avem niciun pic de control.

— Credeți ce poftiți.

— E a doua oară când folosești fraza asta.

— Mă repet adesea.

— Chiar dacă agățarea de sentimentul vinovăției îți provoacă o agonie permanentă?

— Vina este treaba mea.

— Întru totul de acord. Problema e că treaba ta a devenit toxică și letală, încât n-ai mai găsit altă soluție decât să încerci să te sinucizi. Așa ai considerat tu că e o cale rațională de a ieși din iad?

— Chiar așa a fost.

— Încă mai crezi că a sfârși brusc cu toate este singura soluție pentru durerea pe care o simți?

Fii atentă.

— Nu... mă simt cumva... în regulă. Adică, nu tocmai în regulă, date fiind rănile cu care m-am ales... dar împăcată că am supraviețuit.

— Așadar... vrei să trăiești.

— Da, vreau să trăiesc.

— Ești o mincinoasă îngrozitoare.

— Credeți ce poftiți.

— A treia oară când folosești aceeași frază.

— Atunci sunt mult mai repetitivă decât am crezut.

— Nu prea ai avut parte de fericire în viața ta, nu-i așa?

Întrebarea ei mi-a tăiat răsuflarea.

— Am avut momentele mele... am răspuns într-un târziu.

— Cu Emily. Așa o chema, nu? Emily?

— Nu vreau să...

— Sunt sigură că nu vrei. Dar exact despre asta trebuie să vorbim. Despre Emily. Singura persoană din viața ta care...

— Știți un rahat.

— Serios? Bine. Atunci spune-mi cine altcineva te-a mai făcut fericită? Tatăl care a fost întotdeauna absent și te-a abandonat și din cauza căruia ai ratat o carieră în serviciile financiare? Ori poate mama care era hipercritică și nu s-a putut abține să nu te acuze permanent? Sau poate că prima ta

mare dragoste — un bărbat căsătorit care s-a întâmplat să fie și profesorul tău îndrumător și...

— Cine v-a spus despre asta? am țipat.

— Are importanță?

— Nu-mi place să fiu trădată.

— Corect. Știind ceea ce am descoperit despre trecutul tău, te înțeleg perfect. Viața ta a fost un șir lung de trădări, care au culminat cu partenerul tău Theo care a fugit de-acasă cu...

— Ajunge, am rostit, apucând roțile cărucioruluișirăsucindu-mă la o sută optzeci de grade cu fața spre ușă. Discuția noastră s-a terminat.

— Nu până când nu-mi povestești despre plimbarea ta cu mașina.

— Încercați să schimbați subiectul?

— Te-au găsit într-un troian de zăpadă de pe drumul național 202 acum cinci zile. Dar înainte de asta... ce s-a petrecut?

— Nu sunt obligată să vă spun nimic.

— Ba da.

— De ce?

— Pentru că aș putea foarte ușor să te internez la nebuni, pe motiv că reprezinți un pericol pentru comunitate.

— Dar n-am făcut rău nimănui.

— Nu acum. Dar să zicem că-ți dăm drumul și te apucă din nou dorința să te sinucizi — numai că de data asta te hotărăștisă traversezi autostrada și să te arunci sub roțile unei mașini care poartă o familie în ea...

— N-aș face așa ceva niciodată.

— Așa zici tu. Dar eu ce dovadă am? Niciuna. Ceea ce te transformă într-un caz perfect de internare în secția de psihiatrie. Bineînțeles că dacă dorești ca lucrurile să stea altfel...

— Am ajuns în Montana, pentru că pur și simplu așa s-a nimerit.

— Trebuie să aflu ceva mai multe detalii.

— Mi-am părăsit serviciul, apartamentul, viața — și am început să conduc.

— Asta s-a întâmplat la mult timp după accident?

— Trei, patru săptămâni mai târziu.

— La momentul respectiv, ți-a prescris cineva vreun medicament care să te ajute să faci față la...?

— Zopiclone... mă ajuta să dorm. Pentru că nu dormeam. Pentru că nu puteam să dorm.

— Același Zopiclone găsit în mașină?

— Exact.

— Prescris de un anume doctor Dean Staunton, care se întâmplă să fie și medicul personalului de la Universitatea New England?

— N-am nicio îndoială că ați vorbit deja cu el.

— Mi-a spus că atunci când te-ai dus să-l vezi — imediat după accident — nu te simțeai deloc bine, deși încercai cu disperare să nu arăți. Ai insistat să te întorci la lucru la numai cinci zile de la înmormântare și n-ai vrut să auzi de recomandarea lui de a-ți lua concediu. Ceea ce l-a îngrijorat cel mai tare era atitudinea ta perfect controlată. Și colegii tăi au fost uimiți de asta și de insistența ta incredibilă de a-ți continua viața ca și până atunci. Bineînțeles că lucrurile au continuat astfel până când ai atacat-o pe o anumită Adrienne Clegg. Vrei să-mi explici ce s-a întâmplat?

— Știți foarte bine ce s-a întâmplat, pentru că, fără îndoială, cineva de la New England State v-a povestit întreaga tărășenie.

— Da, dar trebuie să aflu și varianta ta.

— N-am chef să vorbesc despre asta.

— De ce?

— Pentru că n-am chef și gata.

— N-ai de ce să-ți faci griji. Avocatul tău, domnul Alkan, m-a informat că domnișoara Clegg a hotărât să nu depună nicio plângere împotriva ta.

— Ce noroc pe capul meu.

— A existat vreun motiv serios s-o ataci pe Adrienne Clegg?

— Cred că da. Femeia era asociata de afaceri a partenerului meu de viață. Apoi s-a transformat în amanta lui. Apoi au pus la punct un crah financiar, lăsându-mă plină de datorii, după care au dispărut ca măgarii în ceață. Eram îngrozitor de stresată din cauza asta. Nu mai dormeam. Nu mai gândeam limpede. Insomnia mă acapara vertiginos. Nu mă mai puteam concentra. Nu mai eram în stare să iau decizii nici în cele mai neînsemnate situații. Și tocmai de aceea...

Propoziția a rămas neterminată, iar dr. Ireland a completat-o pentru mine.

— Tocmai de aceea te învinovățești pentru ceea ce s-a întâmplat?

— Da, am răspuns.

— O învinovățești și pe Adrienne Clegg?

— Cauză și efect.

— Și de aceea — atunci când ea s-a întors în Boston — ai atacat-o?

— Cauză și efect.

— Ai mai spus asta deja.

— Și o mai spun o dată. Iar acum gata, nu veți mai auzi nimic de la mine.

S-a lăsat tăcerea. Doctorița mă analiza, întrebându-se probabil cât de tare mă poate presa.

— O să continuăm discuția noastră peste trei zile. Între timp, nu crezi că ar fi bine să iei legătura cu șeful departamentului tău, cu avocatul, cu prietenii tăi...?

— Nu.

— I-am putea contacta noi pentru tine.

— Nu.

— E ultimul tău cuvânt.

— Da.

— Depresia este un răspuns firesc după...

— După ce ai fost suficient de neîndemânatic încât să *nu* reușești să te sinucizi?

Dr. Ireland și-a prins stiloul de clipboard.

— Aș vrea să începi un tratament cu un antidepresiv, numit Mirtazapine. În primul rând, te va ajuta să dormi...

— Mă poate opri să mă uit în oglindă și să văd catastrofa de pe fața mea?

— Rănile alea or să se vindece.

— Și-apoi ce? O să învăț într-un final să mă împac cu termeni precum „pierdere" și o să găsesc un mijloc să ies din „procesul de suferință"? Cu porcăria asta aveți de gând să-mi împuiați capul?

Dr. Ireland s-a ridicat în picioare și a început să-și strângă lucrurile.

— Pot să consolez pe cineva atunci când sunt rugată să consolez. Și pot să fiu brutală atunci când e nevoie să fiu brutală.

— N-am nevoie de niciun fel de consolare, doamnă doctor.

— Atunci iată adevărul brutal al problemei: va trebui să trăiești cu chestia asta pentru tot restul vieții tale. De aceea și plănuiești să te sinucizi imediat ce scapi de noi.

— N-aveți de unde să știți asta.

— Vom continua discuția la aceeași oră, joi.

Am început să iau Mirtazapine chiar din aceeași noapte. Sora Rainier mi-a spus că-mi dă 15 miligrame („ordinele doamnei doctor"), pentru că voiau să se asigure că o să dorm.

— Doamna doctor Ireland mi-a povestit că ai atacat o femeie cu un obiect ascuțit. Apoi mi-a povestit și împrejurările. Nu pot spune că te învinovățesc. Nu pot spune nici că aș fi făcut la fel.

Oh, nu mai încerca să mă binedispui... să mă faci să cred că tot ceea ce s-a întâmplat nu e vina mea. N-o să respect bine-cunoscuta tradiție americană de a refuza să-ți accepți vina. Sunt vinovată. Vinovată pentru atât de multe lucruri.

Mirtazapine m-a ajutat să dorm și am informat-o pe sora Rainier că am simțit cum pastilele mai domoliseră și unele sentimente negative.

— Asta înseamnă că te simți mai bine? m-a întrebat ea la o săptămână după ce începusem să iau pastilele.

Știam că e o întrebare capcană. Antidepresivele își fac efectul asupra creierului și a metabolismului după mult timp. Deși mă adormeau imediat, am realizat că n-o să-mi influențeze mai deloc starea de spirit. Așa că mai bine să nu stârnesc suspiciuni, spunându-le că mi-am venit în fire sau cine știe ce altă frază leșinată. Am preferat să zic doar:

— Mă doboară într-adevăr. Dar nu-mi șterg amintirile.

Sora Rainier a mușcat momeala. Și m-a lăsat să mă deplasez singură în scaunul cu rotile prin spital, spre cabinetele unde aveam diverse consultații. Am rămas în continuare singura pacientă din secția de psihiatrie și cu toate că mi s-a oferit compania unui televizor, am refuzat în favoarea unui radio, la care puteam asculta postul local NPR. Așa am descoperit și resursele limitate ale bibliotecii de la spitalul Mountain Falls. Totuși, printre cele o sută și ceva de cărți, am găsit și câteva surprize, precum un exemplar cu colțurile îndoite din *Sfârșitul unei iubiri* al lui Graham Green, un roman care mă impresionase nespus cu opt ani înainte, când îl citisem pentru prima dată și ale cărui teme principale, pierderile personale și ecourile permanente ale celor morți, mi se păreau atât de dificil de înghițit acum. Totuși, nu am renunțat să citesc, încercând să mă concentrez mai mult asupra preciziei limbajului lui Greene, asupra ușurinței cu care se lectura, a credinței lui că suntem cu toții dominați de impulsuri și de nevoia posesivității

emoționale cu orice preț. Mi-a oferit certitudinile clasice ale literaturii de calitate și anume că totul e stricat, pătat, trecător și că toți suntem prizonierii nevoii de a impune ordine în aspectele haotice ale vieții.

— Putem să ne întoarcem la momentul accidentului? m-a întrebat dr. Ireland, la începutul următoarei noastre întâlniri.

— Aș prefera să nu.

— Sunt sigură că așa e. Dar ne-ar fi de folos dacă mi-ai povesti chiar tu ce s-a petrecut exact.

Am ezitat.

— E prea devreme, am spus într-un târziu.

— Va exista vreun moment potrivit? N-am nevoie de o descriere detaliată. Ci doar de o simplă rememorare a ceea ce s-a întâmplat în după-amiaza aceea de ianuarie, acum cinci săptămâni.

Am privit în podea. Dar nu de dragul efectului am făcut pauza. Îmi venea foarte greu să rememorez toate evenimentele în minte, deși creierul meu făcea asta de la sine, într-un mod infernal. Dar să și vorbesc despre ele? Să le verbalizez, să le dau formă narativă? Prea mult pentru puterile mele slăbite.

— Vă rog... am șoptit.

— Vorbește cât de repede poți. Povestește-mi.

Am tras adânc aer în piept, am expirat și am început să vorbesc. Și nu m-am oprit decât după trei minute. Dar am spus tot, cel puțin până la momentul în care cei de la spital mi-au zis că...

— Și-atunci...? m-a întrebat dr. Ireland.

— Atunci am clacat...

— Chiar dacă toată lumea a spus cât de stăpână pe tine și de curajoasă ai fost în săptămânile care au urmat.

— Am funcționat pe pilot automat. Încercam să mă prefac...

— Că...?

— Că sunt în stare să fac față.

— Și când ai realizat că nu poți?

— Am știut din capul locului. Dar continuam să-mi spun în sinea mea că trebuie să-mi păstrez rutina zilnică. Să mă duc la serviciu. Să intru la ore. Să predau cursuri. Să corectez teste. Să mă întâlnesc cu studenții. Și până la urmă... *până la urmă...*

— Până la urmă ce?

— Până la urmă... ajungeam cumva să reușesc.

— De ce nevoia asta „de a reuși"?

— De ce naiba credeți? Simțeam că dacă reușesc, voi putea să mă descurc.

— Chiar dacă știai că erai pe punctul de a te prăbuși definitiv?

— Chiar dacă... în tot acest timp, mă simțeam de parcă o să-mi crape capul și încetul cu încetul m-am lăsat copleșită de ideea că n-o să mai pot îndura o asemenea agonie.

— Dar nu te gândeai că o să te sinucizi la momentul respectiv, nu?

— Ba da, începusem să iau în calcul și soluția asta.

— Și ce te-a oprit?

— Lașitatea.

— În schimb, când Adrienne Clegg a apărut brusc cu ex-ul tău...

— Tot incidentul acela... s-a redus la un acces de furie.

— Sunt convinsă. Te deranjează dacă-mi povestești?

— Da, mă deranjează.

— Știu că probabil e ceva ce nu vrei să-ți reamintești. Cu toate acestea, ar fi de folos dacă...

Am ridicat mâna, ca un polițist care oprește traficul. Apoi am început să vorbesc. M-am rezumat la fapte, hotărâtă să termin cât mai repede. M-a oprit doar atunci când am pomenit de noaptea de după atac.

— Aveai vreo idee despre ce-o să faci în continuare? m-a întrebat.

— Nu. Ca și atacul în sine, totul s-a petrecut spontan. După aceea, m-am repezit în stradă. Am sărit într-un taxi. Am ajuns la apartamentul meu din Somerville în zece minute. M-am învârtit prin casă, aruncând lucruri într-o valiză...

— Printre care și flaconul cu Zopiclone...

— Printre care și pașaportul, laptopul, o grămadă de haine... și da, pastilele mele. Am băgat totul în portbagaj. Am pornit motorul și am apăsat pedala de accelerație până la fund. Am gonit, dar n-am depășit viteza legală. Am condus într-o manieră fermă, ce nu trezea suspiciuni...

— Pentru că tu credeai că...

— Credeam că o să fiu dată în urmărire. Credeam că dacă mă opresc undeva peste noapte, o să mă prindă acolo. Așa că... am continuat să conduc.

— Spune-mi exact pe unde ai condus.

— Pretutindeni.

— Primul drum ales?

— Șoseaua 90.

— Șoseaua interstatală?

— Exact. Nu am condus decât pe aici. Nu m-am cazat decât în hotelurile Mom and Pop — am plătit cash, m-am înregistrat sub un alt nume și nu am dormit prea mult.

— Ce înseamnă nu prea mult...?

— Una, două ore pe noapte.

— Și în restul timpului?

— Am zăcut în cada aspră, plină cu apă. M-am uitat la porcăriile de la televizor toată noaptea. Și m-am gândit să mă spânzur de bara de la baie care ține perdeaua...

— Și ce te-a oprit?

— Eram așa de epuizată, de tulburată, de năucă... și de îngrozită de o asemenea idee, chiar dacă mă hotărâsem să părăsesc această lume. Și când te fixezi pe așa ceva, nu mai

vrei să intri în contact cu nimeni care te-ar putea convinge de contrariul...

— *Să părăsești lumea*, a repetat ea, gustând expresia. Îmi place. E aproape romantic.

— Sinuciderea e adesea romantică.

— Mai puțin pentru cel care o înfăptuiește.

— Literatura geme de sinucideri romantice.

— Și încercarea ta a fost romantică?

— Uitați-vă la fața mea și spuneți-mi dacă asta e ideea dumneavoastră de romantism.

— Am fost ironică.

— Știu. Dar drumul este romantic... mai ales pentru un american.

— Și toate drumurile au un sfârșit. Al tău s-a terminat în Montana. De ce aici?

— Totul e întâmplător, nu? Am străbătut 2 500 de mile în atâtea zile și troianul de zăpadă ales de mine *se găsea* aici. Gândiți-vă puțin. Dacă n-aș fi hotărât din senin să-mi pun capăt zilelor în curba aceea de pe drumul național 202, dintre Columbia Falls și Evergreen, Montana, nici măcar n-ați fi avut habar de existența mea.

— Există o teorie veche despre oamenii care se urcă în mașină și se îndreaptă spre vest. La un anumit nivel, se poate interpreta că ei fug de vechea lor viață. La un alt nivel, se îndreaptă către o extremitate geografică. Problema e că odată ajunși în LA sau San Francisco sau Seattle, singurul lucru care le mai rămâne este să se arunce în gol cu mașina de pe coastă.

— E o metaforă drăguță. Să ajungi la Pacific și să nu mai ai altă soluție decât să pici de pe marginea continentului. Ce păcat că Margaret Atwood a folosit-o deja într-unul din romanele ei.

— Sunt acuzată de plagiat? m-a întrebat cu blândețe.

— Nu, dar spiritul meu academic își face simțită prezența când vine vorba de citarea surselor.

— Amintește-mi să nu particip niciodată la cursurile tale.

— Nicio grijă, n-o să mai predau în veci.

— O afirmație relativ categorică.

— Pentru că *înclin* să fiu categorică. Cariera mea academică s-a terminat.

— N-ai de unde să știi asta.

— Ba da și probabil că asta vă dezamăgește. Fără îndoială, vreți ca eu să-mi reiau stilul vechi de viață... pentru că ar însemna că accept pierderea suferită, nu?

— Este acesta un „stil vechi de viață"? Ai predat la universitate până mai acum câteva săptămâni.

— Tot ceea ce are legătură cu partea aceea de existență este „vechi". Nu mă mai interesează.

— Chiar dacă șeful departamentului m-a informat acum câteva zile că te-ar vrea înapoi?

— Nu vreau să spun: „Cum îndrăzniți". Dar... cum îndrăzniți?

— Cum îndrăznesc ce?

— Cum îndrăzniți să-mi contactați angajatorul și...

— El a fost cel care m-a contactat pe mine.

— Nu cred o iotă.

— Poliția a trebuit să sune la universitate când au descoperit legitimația ta de New England în portofel. Au vorbit cu profesorul Sanders. El, la rândul lui, a sunat aici ca să verifice cum te simți.

— Omul ăla m-a considerat întotdeauna un bun de care se poate dispensa.

— Nu asta am înțeles de la el. Până și președintele universității l-a sunat pe administratorul hotelului ca să se intereseze de tine.

— E genul care nici măcar în vis nu ar sta de vorbă cu cineva care nu deține poziția de manager.

— Și ești așa de furioasă pentru că...

— Acum urăsc lumea.

S-a lăsat o tăcere adâncă, prelungită de doctoriță.

— După cum ți-am spus și data trecută, n-o să dai uitării nimic din toate astea. În timp, vei reuși însă să te obișnuiești cu ideea. Dar n-am să încerc să îndulcesc tragedia, care este absolut îngrozitoare. Fiica ta este...

— Gura, am șuierat.

— Problema e că ai încercat să alungi acest gând pentru totdeauna. Și nu ai reușit. Te-ai întors printre cei vii. Trebuie să te confrunți din nou cu realitatea oribilă. Sau poți repeta istoria și să te sinucizi imediat ce asigurarea nu mai acoperă spitalizarea și administratorii te vor expedia odată ce vei fi în stare să mergi..., chiar dacă eu voi depune toate eforturile să te ținem aici. Pentru că aș prefera să-ți salvez viața. Dar nu pot, dacă ești așa de hotărâtă să-ți pui capăt zilelor. Și poți să mă aburești cât vrei și poți să te prefaci că asculți vorbele mele, ba chiar că te simți mai bine. Nu te cred nici cât negru sub unghie.

Mi-am plecat fruntea. Am încercat să găsesc un răspuns, dar nu-mi venea nimic în minte. Am simțit din nou cum senzația de înec pune stăpânire pe mine.

— Îmi amintesc când am fost medic rezident în Chicago. Șefa secției de psihiatrie a spitalului era o nemțoaică în vârstă. Sunt convinsă că era, de fapt, din Viena, dar ce mai contează, nu? În fine, supraviețuise lagărului din Dachau — și am aflat că soțul ei și ambii fii îi muriseră acolo. În plus, fusese supusă la experimente medicale în timpul încarcerării. Dar femeia pe care am cunoscut-o eu era un medic formidabil, o personalitate de fier, o femeie care emigrase în Statele Unite după război și care-și făurise o nouă viață, căsătorindu-se cu un tip de la Catedra de filosofie a Universității Chicago. Odată, am auzit-o susținând o conferință despre vină — mai precis despre vina supraviețuitorului. Cineva a întrebat-o: date fiind toate cele îndurate de ea — oroarea la modul absolut —, cum de reușise să nu se prăbușească.

Răspunsul ei s-a dovedit extraordinar. L-a citat pe Samuel Beckett: *„Nu mai pot continua, voi merge mai departe"*.

— Este din *Nenumitul,* am spus.

— Exact. *Nenumitul.*

Am tăcut amândouă, după care am zis.

— Nu mai pot continua.

— Știu. Dar asta se întâmplă *acum.* Poate că în timp...

— Nu mai pot continua. Și nici nu voi mai continua.

Trei

N-ar fi trebuit să fac acel comentariu. N-ar fi trebuit să vorbesc fără să mă gândesc. Dar *mă gândeam*. Știam ceea ce spun. Știam că rostesc adevărul. Și astfel i-am confirmat doctoriței Ireland cele mai rele suspiciuni. Eram un caz disperat.

Spre meritul ei, dr. Ireland n-a mai adus în discuție acest comentariu. Pur și simplu, mi-a mărit doza de Mirtazapine cu 15 miligrame. E adevărat că m-au doborât, dar n-au reușit să-mi mai aline din suferința îngrozitoare, ce părea să mă izbească atunci când mă trezeam. Mulțumită medicamentelor însă am reușit să dorm nouă ore pe noapte. Când deschideam ochii dimineața, trăiam un minut sau două de amorțeală plăcută, timp în care mă întrebam unde mă aflu. Apoi îmi atingeam cu limba buzele cusute și totul năvălea peste mine cu putere. Oh, cât mi-aș fi dorit să fi putut păstra momentul acela dintre somn și starea de veghe, când mintea mea părea golită de orice amintire; când trăiam o clipă de liniște absolută. Pentru că odată ce apăsam pe întrerupătorul memoriei, nu-mi mai doream decât să mor.

Asistenta Rainier venea întotdeauna la prima oră dimineața și părea să fie perfect conștientă de procesele prin care treceam imediat după ce deschideam ochii și de disperarea care mă copleșea. În mai puțin de cinci minute, îmi întindea un pahar cu suc de portocale și mă obliga să-l înghit cât se poate de repede.

— Îți urcă glicemia, mi-a spus ea.

Asistenta Rainier nu mi-a mai vorbit niciodată despre copilul pe care l-a pierdut și nici n-a mai pomenit de încercarea mea ratată de sinucidere sau de suferința care mă bântuia ore în șir. *Suferință.* Era un cuvânt prea moale pentru stările mele de atunci. Au existat momente când m-am simțit la modul cel mai serios pe marginea prăpastiei; când eram convinsă că niciodată, dar *niciodată* nu-mi voi reveni de pe urma celor întâmplate, când îmi era cât se poate de clar că din acel moment viața mea nu va mai fi decât o agonie constantă...

Deși m-am străduit să-mi ascund disperarea fără margini, asistenta Rainier mi-a dat de înțeles că mă are în vizor. Dacă mă găsea ghemuită în pat, mă bătea pe umăr și-mi spunea: „Acum trimit după psihiatru". Dacă simțea că sunt pierdută în melancolie, insista să dea drumul la radioul de lângă pat și mă punea să ascult postul local. Dacă nu eram comunicativă, mă obliga să discut cu ea.

În fiecare dimineață, îmi lăsa pe pat un exemplar din *New York Times*, spunându-mi că descoperise singurul magazin din Mountain Falls care-l vindea și poruncindu-mi să „citesc ce se mai petrece în lume". După ce mi-au scos ghipsul, m-a obligat să mă plimb în jurul spitalului cel puțin o jumătate de oră, de două ori pe zi, inițial cu ajutorul unui suport, iar după o săptămână și ceva cu ajutorul unui baston. Iar când am scăpat și de bandajul de la ochi, mi-a adus un televizor lângă pat și m-a forțat să mă uit la știri timp de o oră în fiecare zi.

Știam de ce mă pune să citesc ziare, să ascult radioul și să văd ce se întâmplă în lumea largă. Nu numai ca să-mi

distragă atenția și să-mi umple orele, dar și ca să mă implice în ceva dincolo de propria mea angoasă.

Dr. Ireland a încercat și ea să mă împingă spre un soi de conștientizare a faptului că există viață și dincolo de spital. N-a mai pomenit nimic de afirmația mea că nu mai pot trăi cu asemenea durere. Dar a insistat să vorbim despre fiica mea, să-mi amintesc oricât de mult pot, dar de fiecare dată când numele ei îmi atingea buzele, o tristețe fără margini și imposibil de îndurat mă cuprindea. Dar ea a continuat să mă preseze cu acest subiect, dar și în privința relației mele cu Theo, precum și a nivelului angoasei suferite în săptămânile finale, care mă făcuseră să ratez momentul crucial când câinele s-a repezit înaintea noastră și...

— Îl învinovățești pe Theo pentru ce s-a întâmplat?

— N-a fost acolo, așa că vina îmi aparține.

— Dar falimentul afacerii lui, datoriile pe care le-a strâns alături de femeia aia, creditorii furioși, teama că ai putea rămâne fără casă... cu siguranță tu trebuie să fi crezut că dacă toate presiunile astea nu s-ar fi adunat...

— Îmi asum întreaga responsabilitate pentru cele petrecute.

— Dar nu-l urăști?

— Ura e un cuvânt îngrozitor...

— Ai trecut printr-o experiență îngrozitoare și lipsa lui de responsabilitate, indiferența lui crasă față de sentimentele tale, de bunăstarea ta...

— Nu mai încercați să mă faceți să privesc îngăduitor ce s-a întâmplat. Cunosc jocurile de genul: *când se întâmplă lucruri urâte oamenilor buni* și toate porcăriile alea cu negarea. Nu mă las păcălită.

— Poate consideri că totul a fost doar un simplu accident atunci. Și că la momentul respectiv te confruntai cu presiuni teribile.

— Îl disprețuiesc pe Theo Morgan, în regulă?

— Iar eu sunt aici ca să-ți spun că tot ceea ce simți are justificare și...

— Oh, *te rog*... Tot ceea ce simt e oribil. Poate că atunci când mă uit la știrile de noapte, pe care asistenta Rainier mă obligă să le privesc, mă mai relaxez puțin. Și mulțumită pastilelor puternice reușesc să dorm. Dar atâta tot. Pentru că în rest, nimic nu s-a schimbat. Durerea e omniprezentă. Îmi marchează fiecare gând, fiecare mișcare...

— M-a sunat avocatul tău ieri, a schimbat ea subiectul. Centralista, potrivit instrucțiunilor tale, nu i-a făcut legătura în salon. Dar a vorbit cu mine.

— Adică tu ai cerut să vorbești cu el.

— Adică el m-a sunat la cabinetul meu particular din Mountain Falls. Am mai discutat de două ori înainte. Nu cred că e vreo problemă în asta. Dar are nevoie să stea de vorbă cu tine.

— Și considerați că ar fi bine să fac asta, din punct de vedere clinic mă refer.

— Consider că e avocatul tău și că pur și simplu ar trebui să vorbești cu el.

Așa că a doua zi am acceptat convorbirea cu Alkan.

— Mă bucur că ați supraviețuit accidentului. După toată nenorocirea aia prin care ați trecut...

— N-a fost un accident, domnule Alkan. Ci o încercare de sinucidere. Pe care am ratat-o la fel ca multe alte lucruri din viața mea.

— Faceți o afirmație mult prea dură.

— Cărui fapt îi datorez acest telefon, domnule Alkan?

— Poate că ați aflat deja de la doctorița Ireland că Adrienne Clegg a hotărât să nu depună plângere.

— Da, am aflat asta. Și ce anume a determinat această convertire paulină?

— Am avut o discuție cu avocatul ei — și i-am dat de înțeles, în mod foarte clar, că o voi termina dacă îndrăznește să depună plângere împotriva ta.

— A renunțat definitiv?

— Ba chiar mai mult de atât... a semnat un document întocmit de mine, declarând că nu va iniția niciun fel de acțiune juridică împotriva dumneavoastră și că toate datoriile strânse de Fantastic Filmworks nu reprezintă responsabilitatea dumneavoastră.

— Ei bine... vă mulțumesc.

— Cu plăcere. Dar mai sunt câteva aspecte de discutat. Compania de taxiuri... asigurătorul lor m-a sunat cu o ofertă...

— O ofertă?

— Un soi de recompensă.

— N-am nevoie de banii lor.

— Cu toate acestea, ei s-au oferit să...

— Nu-mi pasă de oferta lor.

— În situații ca acestea și dată fiind vârsta fiicei dumneavoastră, suma nu e niciodată...

— N-ați auzit ce-am spus, domnule Alkan. N-am nevoie de banii lor.

— E vorba de o sută cincizeci de mii de dolari.

— Dați-i înapoi.

— Vă cam pripiți...

— Nu-mi spuneți mie ce să fac. Nu le vreau banii ăia nenorociți. Punct.

— Vă mai las să vă gândiți câteva zile.

— Uitați cum facem, acceptați-le oferta, apoi scăpați de ei.

— Domnișoară Howard...

— Ați auzit ce am spus: donați-i.

— Cui?

— Există vreo fundație pentru părinții care și-au pierdut un copil?

— Sunt sigur că există. Va trebui să fac unele cercetări...

— Atunci, ne-am înțeles.

— Aș vrea totuși să vă mai gândiți câteva zile.

— De ce? S-ar putea să mă răzgândesc.

— Bine.

— Apropo, cât vă datorez pentru serviciile dumneavoastră?

— Nimic. Pentru că faceți o donație unei fundații, nu vă costă nimic.

— Procedați așa doar pentru că vă e milă de mine.

— Exact — îmi pare rău pentru dumneavoastră, așa cum i-ar părea oricui.

— Mai avem ceva de discutat?

— Despre viața dumneavoastră din Boston. Când plănuiți să vă întoarceți?

— Nu mai vin acolo.

— Nu e o decizie ușor prematură? Vreau să spun că tipii de la New England țin legătura cu mine. Vor să vă întoarceți cât mai repede posibil. Vă consideră unul dintre cei mai valoroși membri ai departamentului. Desigur că nu vă pot forța să procedați într-un fel sau altul. Dar știu, din discuțiile mele cu șeful departamentului, că universitatea e gata să vă plătească un concediu pentru tot restul anului.

— N-am nevoie de banii lor.

— Sunteți plătită chiar și acum când vorbim. Nu numai că s-au dovedit foarte înțelegători, dar sunt chiar îngrijorați pentru dumneavoastră.

— Hotărârea mea e luată. Și mai vreau să faceți ceva pentru mine. Să găsiți un agent imobiliar și să-mi vindeți apartamentul. Scăpați de toate lucrurile: mobile, aparatura electronică, CD-urile, cărțile. După aia vindeți casa.

— Și banii?

— Faceți ce vreți cu ei. Donați-i.

— Jane...

— Nu încercați să mă convingeți, domnule Alkan. Nu încercați să-mi spuneți că am nevoie de timp până mă lămuresc ce și cum. Vindeți apartamentul și faceți ce considerați necesar cu banii.

— Dar n-am cum să fac așa ceva.

— Întocmiți actele necesare și veți putea.

A tăcut câteva secunde, după care a adăugat:

— În regulă, Jane. Pentru că tu ești clientul, n-am încotro și trebuie să-ți respect dorințele. O să trimit la spital toată documentația necesară.

— Mulțumesc.

— Încă un lucru. Prietena dumneavoastră Christy a vorbit cu mine regulat, încercând să afle unde vă găsiți. Pare sincer îngrijorată. Vrei să discuți cu ea?

— Nu.

— Dar mi-a spus că îți este cea mai bună prietenă.

— Așa e. Cea mai bună prietenă. Dar nu vreau să vorbesc cu ea.

— N-ar merita efortul să...

— Decizia mea e finală, domnule.

— Foarte bine atunci. O să trimit totul prin FedEx în câteva zile.

— Cât se poate de repede, vă rog. Or să mă dea afară de aici în mai puțin de cincisprezece zile.

— Și apoi?

— Vom vedea.

Documentele au sosit patruzeci și opt de ore mai târziu. Un formular consistent de la firma de asigurări Standard Life, prin care acceptam suma de 150 000 de dolari din partea companiei, cu condiția să renunț la orice fel de pretenții ulterioare legate de „această chestiune". Mai era și un document prin care aprobam transferul celor 150 000 de dolari către The Samaritans. („După unele cercetări întreprinse de mine și asistentul meu, am tras concluzia că este una dintre cele mai bune organizații care se ocupă de cei aflați în suferință și de cei care se află în pragul sinuciderii.") Și mai primisem o împuternicire, prin care îi acordam domnului Alkan dreptul de a face tot ceea ce-i trecea prin cap cu bunurile

din apartament și cu toate celelalte aspecte financiare ale vieții mele.

Am semnat ambele documente și i-am dat asistentei Rainier treizeci de dolari, rugând-o să i le trimită înapoi prin FedEx avocatului.

După ce am renunțat la toate bunurile pe care le aveam, un soi de liniște stranie a pus stăpânire pe mine. Știam exact care vor fi următorii pași. Așa cum știam că doctorița Ireland își va da toată silința să se asigure că voi fi pe calea cea bună în maximum cincisprezece zile, cât mai puteam să rămân internată în spital, potrivit asigurării medicale.

— Trebuie să fiu sinceră și să-ți spun că i-am dat telefon avocatului tău la Boston, mi-a mărturisit. M-a informat cu privire la donația făcută celor de la The Samaritans. Un gest admirabil.

— Mă bucur că gândiți astfel.

— Mi-a mai spus și că l-ai rugat să-ți vândă apartamentul și să dea toți banii.

— Pun pariu că asta vi se pare un lucru „mai puțin admirabil".

— Aș zice că e tulburător. Adică, să presupunem că hotărăști să te întorci în zona Boston și îți reiei munca la universitate.

— Nu sunt sigură care va fi următoarea mea mișcare. Dar nu vă fie teamă, n-o să cumpăr o altă mașină ca să mă înfig în primul copac.

— Mă bucur să aud asta. Prietena ta, Christy, m-a sunat. E teribil de îngrijorată și voia să vină până aici să te vadă.

— Sper că ați convins-o că nu e cazul.

— I-am spus că, având în vedere starea ta relativ fragilă și refuzul de a avea orice contact cu lumea exterioară, n-ar fi lucrul cel mai înțelept.

— Vă mulțumesc.

— Mi-a zis că locuiește în Oregon — adică la mai puțin de o zi cu mașina de aici.

— Nu mă simt pregătită s-o văd.

— Dar mi-a zis că a fost alături de tine în săptămânile după ce Emily...

— Corect, am întrerupt-o. Dar asta s-a întâmplat atunci. Și acum...

— Ți-e teamă s-o vezi din cauza sinuciderii tale ratate?

— Da, absolut. Dar și pentru că...

— Da?

— Pentru că nu vreau... n-am nevoie... de amabilitatea altora.

— Vrei să spui că nu crezi că *meriți* bunătatea altora, deoarece încă te mai învinovățești pentru...

— N-o să mă convingeți de contrariul. Știu ce s-a întâmplat... și nu am niciun fel de alibi.

S-a aplecat și a scos de sub scaun un blocnotes și un stilou. I-a desfăcut capacul și a început să deseneze. Apoi mi-a arătat un punct mic negru înconjurat de un cerc mare.

— Știi ce-i asta? m-a întrebat.

— Habar n-am.

— Punctul negru... e lumea. Iar cercul... suferința pe care o încerci. Cu alte cuvinte, durerea ta face ca restul lumii să pară în miniatură.

A dat o pagină și a început să deseneze iar, apoi mi-a arătat noua diagramă: același punct negru, cu cercul din afara lui mai mic.

— Cu timpul... și, așa cum am spus și în ședințele anterioare, va fi nevoie de multe luni... durerea va rămâne aceeași, dar lumea va deveni mai mare. Și când se va întâmpla asta...

— Voi fi fericită din nou?

— Niciodată. Însă viața își va recăpăta puterea și te va obliga să faci parte din ea. Lumea va părea mai mare.

Rahat.

Dar n-am scos un cuvânt și m-am mulțumit să dau din umeri.

— Până atunci, a continuat dr. Ireland, vei beneficia de oricât sprijin vei dori să primești.

— Adică, după ce asigurarea de sănătate mă va obliga să mă externez.

— Condiția ta fizică este aproape de normal. Dr. Menzel mi-a spus că ochiul o să fie aproape funcțional în câteva săptămâni — iar ortopedul e foarte încântat de progresele tale. Dar mi-e teamă că lăsată de capul tău, starea ta psihică va regresa...

— După cum spuneați, nu e o simplă „reparație".

— Ce-ar fi dacă ai sta cu prietena ta Christy pentru o vreme...?

— Nici vorbă.

— Ascultă-mă, te rog. Christy mi-a spus că are suficient spațiu în casa ei din Eugene, Oregon. Ar fi mai mult decât fericită să vină aici, să te ia cu mașina și să te găzduiască atâta timp cât...

— Nu vreau să depind de nimeni.

— Asta nu-i o chestiune de „dependență". Pe scurt, încerc să te salvez de propria ta persoană.

— Mult noroc.

M-am opus cu încăpățânare. Deși Christy a încercat să sune în fiecare zi, am refuzat să stau de vorbă cu ea. Am informat-o pe asistenta Rainier că dacă apare la spital, nu am de gând s-o primesc.

— Pentru că Majestatea sa e prea ocupată, a zis asistenta Rainier, cu mila față de propria persoană?

— Credeți ce vreți.

— Evident. Mai ales că știu exact prin ce treci acum și cât de ușor e să-ți închipui că izolarea e singura soluție. Dar, așa cum am învățat, dacă nimerești în Iad, singurul lucru pe care-l poți face este să mergi tot înainte.

— Întotdeauna o să fiu în Iad.

Asistenta Rainier a dat din umeri.

— Poți să gândești așa, iar dacă vrei răspunsuri simple, îți aduc cinci Oameni ai Domnului în mai puțin de o jumătate de oră, ca să-ți vândă un bilet către Paradis, cu condiția să accepți un telefon de la Iisus. Or să-ți spună probabil că odată ajunsă pe lumea cealaltă o să te întâlnești și cu...

— De ce faceți asta?

— Pentru că știu cum e, de-aia. Nu pot să-ți dau bromură. Nu-ți pot oferi speranță. Dar, așa cum am spus și mai devreme, dacă ajungi în Iad, atunci continuă să mergi înainte, deși dacă aș fi în locul tău, m-aș gândi să stau cu prietena mea din Oregon pentru o vreme.

Christy a continuat să sune la spital în fiecare zi, iar eu am continuat să refuz să discut cu ea. Așa cum n-am mai discutat nici cu domnul Alkan, cu toate că acesta îmi telefona regulat.

Dacă ajungi în Iad, continuă să mergi înainte...

Până când te hotărăști să respingi pur și simplu orice încercare de autoconvingere — cum că, în timp, agonia va deveni suportabilă — și te înclini în fața inevitabilului.

Am început să număr zilele până la externare. Mi-am luat medicamentele, am participat la toate ședințele cu dr. Ireland, mi-am făcut exercițiile și m-am străduit să văd tot mai bine cu ochiul rănit, după ce mi-au scos bandajul. Totodată, m-am pregătit pentru consecințele inerente.

Și uite-așa au trecut douăzeci și opt de zile de la „accident", iar convalescența mea lungă s-a terminat. În dimineața plecării mele, am avut o ultimă discuție cu dr. Ireland. Se vedea de la o poștă că-și face griji pentru mine.

— Îmi pare rău că trebuie să te externez, Jane. Dar dacă simți că nu mai suporți, indiferent că e noapte sau e zi, sună-mă și vorbim.

— Sigur, am răspuns.

— Aș vrea sincer să te cred...

— Să credeți ce?

— Să cred că nu o să te lași pradă disperării. Cu toții trebuie să călătorim plini de speranță, chiar și când evenimentele ne dictează contrariul.

— O să reții asta.

Am aranjat să vină un taxi după mine la spital. Sora Pepper a insistat să mă mai spele încă o dată — și mi-a spus că speră să găsesc mâna binevoitoare a unei puteri superioare care să mă ghideze oriunde mă duc. Asistenta Rainier a insistat să mă însoțească până la taxi. După ce șoferul mi-a urcat valiza în portbagaj și m-a ajutat să mă așez pe banchetа din spate, mi-a dat o cutie de lemn.

— Am cumpărat asta ca un mic cadou de la revedere. Ceva de care să te agăți.

— Mulțumesc... pentru tot.

— N-am nevoie de mulțumirile tale. Nu vreau decât să supraviețuiești.

L-am rugat pe taximetrist să mă ducă la Holiday Inn, la marginea orașului. În drum spre motel, i-am cerut să oprească la o farmacie. Aici am cumpărat un flacon cu o sută douăzeci de pastile de Tylenol. Apoi ne-am oprit la magazinul cu băuturi, de unde am luat o sticlă de votcă.

Șoferul a insistat să mă ajute cu valiza — ba chiar m-a ținut de braț, când m-am sprijinit în baston, îndreptându-mă șontâc, șontâc spre recepție.

— Câte nopți intenționați să rămâneți? m-a întrebat femeia din spatele biroului.

— Una singură.

— Aveți mașină?

— Nu.

La Holiday Inn îți duceai mașina până în fața camerei unde te cazai. Taximetristul, un tip la vreo patruzeci de ani, cu păr subțire și o cămașă în carouri, a insistat din nou să mă

ajute la căratul valizei până în cameră. Am intrat într-o în căpere tipică pentru acest gen de motel — un tapet de ra hat, un covor de rahat, o lenjerie de rahat. Am scos două hârtii de douăzeci din portofel și i le-am întins.

— Cursa face doar douăzeci.

— Ei bine, dumneata meriți patruzeci.

M-a privit tulburat când și-a luat la revedere de la mine, de parcă presimțea ceea ce am de gând să fac și se îngrijora pentru mine. Imediat ce a plecat am sunat la recepție și i-am întrebat dacă au cumva vreo rolă de scotch ca să-mi repar mânerul rupt de la valiză.

— Aveți noroc, mi-a spus femeia. A trecut pe la noi un electrician acum vreo două zile și a uitat o rolă.

Folosindu-mă de baston, am șchiopătat până la recepție și l-am luat.

— Puteți să mi-o aduceți înapoi înainte să plecați de la motel? m-a întrebat. În caz că tipul se întoarce și întreabă de ea.

— Sigur că da.

M-am întors în cameră. Am pus pastilele și rola în sertarul de lângă pat. Am găsit punga de plastic pentru lenjerie pe un raft din baie. Am scos pastilele, punga de plastic și rola.

Fă-o repede înainte să apuci să te gândești la asta. Toarnă-ți trei degete de tărie, ca să-ți potolești nervii, apoi ia pastilele — câte zece odată, toate cu o gură mare de votcă. Odată digerate, trece-ți punga de plastic peste cap. Sigileaz-o în jurul gâtului cu scotchul — până atunci cocktailul Tylenol-votcă își va fi făcut efectul chimic și te vei cufunda în neant...

Am găsit un pahar de plastic în baie. M-am întors în pat. Am împrăștiat toate pastilele pe noptieră. Am umplut jumătate de pahar cu votcă. Am luat o gură zdravănă de tărie. Alcoolul mi-a ars gâtlejul. Am ridicat din nou paharul la buze și i-am golit conținutul. Votca mi s-a dus direct la cap. Am vărsat jumătate din pastile în palmă. Exact când am ridicat

mâna la gură, am auzit o voce de femeie. Un glas ascuțit, plin de furie:

— Nenorocită mică... fir-ar-a dracului de treabă, dacă mai îndrăznești...

Apoi am auzit sunetul distinct al unei palme, urmată de un urlet de fetiță.

— Nu, mama, nu...

O altă palmă, un alt urlet. Apoi:

— Și lasă-mă dracului cu expresia asta a ta de pe față...

Brusc am sărit în picioare, pastilele s-au rostogolit pe jos, iar eu am șchiopătat până la ușă. Am deschis-o larg și am văzut o femeie înaltă, supraponderală, cu o claie de păr negru, lovind o fetiță peste cap cu palma. Copila nu avea mai mult de cinci ani și, ca și mama ei, era deja obeză. Fără să stau prea mult pe gânduri, am apucat mâna femeii exact când aceasta se pregătea să lovească din nou.

— Oprește-te, am strigat.

— Cine dracu ești tu? a zbierat femeia, luptându-se să scape din strânsoarea mea.

— Oprește-te imediat.

Cu mâna liberă, mi-a ars un pumn în stomac. M-a izbit cu putere, forțându-mă să mă aplec și să vomit votca îngurgitată.

— Dar știu că ai tupeu, cucoană, a zis, împingându-și fata în mașină.

Am încercat să mă îndrept de spate, dar n-am putut.

— Nu poți să faci așa ceva unui copil.

Femeia s-a întors spre mine.

— Mă înveți tu cum să mă port cu fiică-mea? a urlat. Îmi dai tu mie lecții de educație, madam?

Atunci mi-a ars un picior chiar între coaste. Am căzut pe asfalt și mi s-a făcut rău din nou. S-a auzit zgomotul unui motor. Și peste el:

— Vezi ce-am făcut din cauza ta, nenorocito?

Fetița și-a implorat mama s-o ierte. Apoi, cu scârțâit de roți, mașina a demarat și a dispărut.

Întregul incident nu a durat mai mult de un minut și nu a fost văzut de nimeni. Am scuipat niște lichid amar care-mi venise în gât. M-am ridicat și m-am târât până în cameră. Când am intrat, am călcat peste pastilele împrăștiate pe podea. În aceeași clipă, am început să plâng și să le zdrobesc sălbatic cu piciorul sănătos, după care am luat și restul de pastile de pe noptieră și le-am sfărâmat cu călcâiul. Am înșfăcat sticla de votcă și m-am repezit în baie unde am trântit-o în cadă. Într-un târziu, m-am prăbușit în pat, suspinând cu disperare și simțindu-mă pierdută pe vecie.

După ce m-am potolit, m-am ridicat și m-am dus la baie, unde am strâns toate cioburile. Am găsit un făraș și o perie în dulap și am curățat toate resturile de Tylenol, gândindu-mă:

Chiar și-atunci când ai fost atacată și ai ratat o altă încercare de sinucidere trebuie să faci curat. Pentru că ești o fată rea. Și fetele rele care vor să fie fete bune încearcă întotdeauna să curețe mizeria pe care o fac, chiar dacă știu că n-or să se simtă neapărat mai bine după asta. Pentru că...

Cum putea o femeie să-i facă așa ceva unui copil? *Copilului ei?*

Am simțit un alt suspin cum mi se ridică în gât. Dar l-am prins și nu i-am dat voie să iasă. Ajunge. Asistenta Rainier avea dreptate: când te afli în Iad plângi și gata, n-ai scăpare. Și încă o încercare ratată de sinucidere... pur și simplu patetic.

M-am ridicat în picioare. M-am dus la baie. Coastele mă dureau, iar gura mi-o simțeam amară. Înainte să-mi dau cu apă pe față, mi-am privit ochii roșii, cicatricea de pe frunte, buzele fără copci, dar încă marcate de acestea. Mi-am întors dezgustată fața și m-am întrebat atunci:

Când nu te poți autodistruge, ce altă opțiune îți mai rămâne?

Răspunsul mi-a venit imediat, fără să analizez prea mult situația... pentru că era atât de evident.

Părăsești lumea.

Patru

Mi-a luat încă vreo douăsprezece ore să-mi revin complet. Am lucrat rapid. După ce i-am spus recepționerei de la Holiday Inn că o să mai stau două nopți, mi-am folosit bastonul ca să șchiopătez până pe partea cealaltă a drumului, unde se găsea un mic magazin general. Aici am cumpărat o cartelă telefonică de 20 de dolari, niște pâine și răcituri, o foarfecă și câteva sticle cu apă.

M-am întors în cameră și m-am pus pe telefoane. Am sunat la American Express, Visa, Discovery și MasterCard și mi-am anulat toate conturile. Toți cei trei funcționari care se ocupau de relația cu clienții și cu care am discutat și-au exprimat oroarea față de decizia mea de a încheia socotelile cu companiile lor, iar femeia de la Amex chiar m-a întrebat:

— V-am supărat cu ceva?

— Nu, am spus, am hotărât că nu mai am nevoie de cardul dumneavoastră.

— Dar ne pare rău să vă pierdem de clientă.

— Sunt convinsă c-o să vă reveniți.

Am telefonat la banca mea din Boston, ca să transfere fondurile necesare pentru a goli conturile, apoi am tăiat în două cardurile. Am păstrat unul singur: cardul de debit... care la sfârșitul zilei înregistra 23 863,84 de dolari. Suficienți cât să mă ajute să supraviețuiesc o vreme — mai ales că salariul meu de la New England continua să fie plătit lunar.

New England. Acesta era, ca să zic așa, următorul meu port. Mi-am deschis laptopul, m-am conectat la internetul wireless al hotelului și am intrat online. Nu-mi mai verificasem mesajele din ziua în care fugisem din Boston, cu cinci săptămâni înainte. Aveam 338 de mesaje necitite. Le-am șters pe toate, fără să citesc niciunul, deși am observat că multe erau de la Christy, de la colegi de serviciu și chiar de la foști colegi de școală, cineva le dăduse adresa mea de e-mail probabil când...

Dar nu puteam să citesc cuvinte de condoleanțe acum, așa cum nu suportam gândul să mă văd cu prietena mea cea mai bună și s-o aud cum mă bate la cap să mă instalez la ea acasă. Am numărat optsprezece e-mailuri de la ea. *Clic, clic, clic...* și toate s-au dus în uitare.

După ce am golit din server și folderul cu Cele mai recente mesaje șterse, i-am trimis profesorului Sanders un e-mail. A fost scurt și la obiect: în lumina evenimentelor recente din viața mea, mă văd nevoită să demisionez din poziția pe care o ocup la universitate, începând chiar de astăzi. Și i-am mulțumit pentru sprijinul pe care mi l-a arătat după ce...

Cincisprezece minute mai târziu, am primit răspuns de la el.

Dragă Jane

Sunt online chiar acum — de aceea și răspund imediat la e-mailul tău. Toți cei de aici și-au făcut griji pentru tine și am fost nespus de ușurați să auzim că accidentul tău de

automobil, chiar dacă oribil, nu ți-a pus viața în pericol și nici nu te-a lăsat cu sechele pe toată viața. În ceea ce privește scrisoarea ta de demisie... universitatea este foarte hotărâtă să te păstreze ca membru al echipei. Postul tău este acoperit în prezent de un student în ultimul an, Tim Burroughs, care este talentat, dar nu ca tine. Președintele însuși vrea să știi că ești un membru valoros al departamentului nostru și m-a asigurat că va continua să te plătească până când te vei întoarce definitiv, sperăm noi pentru semestrul de toamnă. Această speranță este împărtășită de toți ceilalți colegi și mai ales de mine.

Având în vedere tragediile prin care ai trecut, înțeleg perfect de ce ți-ai putea dori să te rupi atât de dramatic de orice ar avea legătură cu trecutul tău. Dar trebuie să știi un lucru: în ciuda perioadei complexe petrecute la New England — și trebuie să recunosc că nu ți-a fost foarte ușor aici —, ești extrem de respectată și foarte iubită de studenții tăi. Pe scurt, nu vrem să te pierdem.

Nu știu dacă ai citit scrisoarea pe care ți-am scris-o după accident. Când sora mea și-a pierdut fiul de nouă ani, din cauza cancerului, cu mai mult timp în urmă, n-a suportat să citească nicio scrisoare de condoleanțe. Dar aș vrea să subliniez ceea ce am spus în nota respectivă: o tragedie precum aceea suferită de tine este atât de îngrozitoare, încât trebuie să-ți acorzi o perioadă destul de mare ca să găsești o soluție pentru a merge mai departe. Așadar — deocamdată — n-o să-ți accept cererea de demisie. Încă te mai păstrăm în poziția ta cel puțin trei, patru luni de aici înainte, în caz că te răzgândești. Dar sincer, sper să te întorci la noi în toamnă.

Între timp, dacă vrei să discutăm despre toate astea, sau pur și simplu despre orice — te rog să nu eziți să mă suni oricând ai nevoie.

Cu sinceritate

Fără să mai stau pe gânduri, am dat clic pe Reply și am scris:

Stimate profesor Sanders,

Vă apreciez sincer cuvintele frumoase și sprijinul oferit. Totuși, decizia mea este finală. Nu mă voi întoarce la New England în toamnă — pentru că demisionez din postul meu imediat. Nu e nevoie să mai continuați să mă plătiți pentru acest trimestru.

Cu stimă

După numai un minut, am primit din nou răspuns de la Sanders. L-am șters înainte să apuc să-l citesc. Apoi i-am trimis un e-mail domnului Alkan.

Presupun că plata de la asigurări a fost transferată mai departe la fundația menționată. Presupun că lucrurile din apartament au fost donate, iar apartamentul este scos la vânzare. S-ar putea să existe o sumă de primit și din asigurarea totală a mașinii. Vă rog s-o dați și pe aceasta cui doriți. Eu n-am nevoie de ea.

În încheiere, vă anunț că acesta este ultimul meu mesaj către dumneavoastră. Acum dispar de la orizont. Dat fiind că aveți împuternicire pentru bunurile mele, vă las să le administrați și vă rog să deduceți orice taxe și comisioane vi se cuvin pentru asta.

Vă mulțumesc pentru toate sfaturile excelente și pentru amabilitatea pe care mi-ați arătat-o.

În următoarele câteva ore, am anulat toate asigurările de sănătate, toate asigurările pentru pensia privată, toate schemele de economisire lunară. Apoi am petrecut alte două ore ștergând toate documentele de pe hard, toate e-mailurile și toate programele de software. Înainte de asta,

mi-am anulat și contul de internet de la AOL. N-aveam să mai folosesc e-mailul pentru multă vreme de aici înainte.

Când am terminat cu totul, se făcuse deja miezul nopții. Am făcut o baie prelungită. M-am vârât între așternuturile țepene și aspre de la Holiday Inn. Am înghițit un Mirtazapine și am aprins televizorul, uitându-mă la porcării, până când pastila și-a făcut efectul și am alunecat în somnul cel mai adânc.

Am dormit până a doua zi dimineață la nouă și m-am trezit copleșită de un sentiment ciudat de amorțeală. Clipa de care mă temeam cel mai tare tot a sosit atunci când somnul a fost alungat de conștiință și lumea s-a prăvălit peste mine. Dar astăzi însă, odată cu momentul nelipsit de „în fiecare zori de zi mor", a apărut și hotărârea sumbră de a merge până la capătul ei... și de a proceda astfel, pe deplin conștientă că viața mea anterioară era doar o parte a unui trecut ce se terminase definitiv. Laptopul fusese curățat. Nu mai aveam niciun instrument de creditare, niciun bun material, doar o sumă modestă la bancă, două mii de dolari cash, o mie opt sute de dolari în cecuri de călătorie, niciun serviciu, nicio rudă, nicio obligație. Dacă aș fi avut înclinații filosofice, mi-aș fi descris condiția mea actuală ca una asemănătoare cu puritatea existențială — o stare de libertate individuală completă, golită de orice fel de responsabilități, cu excepția celei legate de propria persoană. Dar eu știam mai bine cum stau lucrurile. Mă angajasem într-un proces de ștergere a oricărui aspect material din viața mea — cu certitudinea amară că nu voi reuși niciodată să elimin conținutul emoțional.

Totuși... *găsește-ți o preocupare, găsește-ți o preocupare.* Așa că am sunat la recepție și i-am întrebat dacă știu numărul de telefon al autogării din oraș. Mi l-au dat. Am telefonat acolo și am aflat că un autobuz pleca din Mountain Falls a

doua zi de dimineață la nouă, trecea frontiera cu Canada în jurul prânzului și apoi își continua drumul nonstop până la Calgary, unde ajungea pe la patru după-amiază. Un bilet dus costa 47 de dolari — care putea fi cumpărat la autogara din oraș.

De ce Calgary? Pentru că era cel mai apropiat oraș mare care nu se găsea în Statele Unite. Și dacă tot mă aflam într-un proces de ștergere a trecutului, atunci acțiunea de a mă detașa de țară avea o oarecare logică în ea. Dacă aș fi fost în Texas, probabil că m-aș fi îndreptat spre Mexic. Dar cum nimerisem tocmai la dracu' în praznic, în Montana, nu mai aveam decât un singur loc spre care să merg. Calgary era primul mare oraș spre nord. În plus, beneficiam și de pașaportul canadian (grație bătrânului și dragului meu tată). Prin urmare, Calgary părea singura destinație evidentă. Nu-mi păsa ce urma să se întâmple. Era *acolo* — și *acolo* însemna punctul spre care mă îndreptam.

Dar înainte să prind autobuzul, a trebuit să mă mai ocup de câteva lucruri. Am făcut un duș, mi-am schimbat hainele cu unele curate și am găsit o menajeră care făcea ordine în camera de alături și i-am cerut un sac mare de plastic. Apoi m-am întors în cameră, am desfăcut valiza și am aruncat toate hainele în sac. Am mai pus și trei perechi de pantofi și o haină, pe care o înșfăcasem când fugisem din apartamentul din Somerville.

Dacă tot ai de gând să ștergi definitiv trecutul, atunci totul trebuie să dispară.

Am chemat un taxi. Când a sosit, i-am spus șoferului să mă ducă în centru. Bărbatul s-a uitat ciudat spre sacul mare de plastic pe care-l căram după mine.

— Cunoașteți vreun magazin unde se lasă obiecte pentru acte de caritate? am întrebat. Vreau să fac o donație.

M-a lăsat în fața unei clădiri ce aparținea Societății Americane pentru Lupta Împotriva Cancerului. L-am plătit și

am intrat în imobil, unde i-am dat sacul unei femei solide și vesele ce stătea la o tejghea.

— Doamne... foarte generos din partea dumneavoastră, a zis.

Fiind un oraș universitar, Mountain Falls avea o mulțime de magazine cu haine. În mai puțin de două ore, mi-am cumpărat două fuste de stofă groasă, trei perechi de blugi, trei pulovere, vreo zece tricouri, o pereche de cizme, o pufoaică, lenjerie și șosete să-mi ajungă o săptămână, o geantă cu rotile și o geacă de piele, pe care am luat-o la reduceri cu nouăzeci și cinci de dolari. Am cheltuit cu totul vreo șapte sute de dolari, dar mă pregătisem de iarnă, cum s-ar zice.

Vânzătoarea care m-a ajutat să-mi cumpăr geaca mi-a spus că există „o coafeză foarte faină pe nume January" la un salon Fine Cuts, doar două străzi mai încolo. Femeia a insistat s-o sune pe January pentru mine, să-i spună că mă duc acolo și „să aibă grijă de noua ei prietenă și să se poarte frumos cu mine".

Deși m-a mișcat amabilitatea ei, toate întrebările cu care m-a bombardat — *„Nouă în Mountain Falls?", „Ce serviciu aveți?", „Și vreun amorez ceva?"* — mi-au întărit motivele pentru care n-aș fi suportat să trăiesc într-un oraș mic. Nici nu aș fi apucat bine să despachetez, că ar fi și sărit pe mine. Pe Google găsești orice — și în scurt timp ar fi aflat toată povestea. Evident că și într-un oraș mai mare m-ar putea lua cineva la ochi, însă acolo, cel puțin, puteam alege anonimatul.

January s-a dovedit a avea în jur de douăzeci și doi de ani (ori cam pe-acolo). Era micuță și foarte slabă. Făcea baloane din gumă, avea un inel în nara stângă și unghiile vopsite violet. După ce m-am așezat pe scaun, mi-a luat coama de păr ce-mi cădea până în dreptul umerilor și m-a întrebat:

— Ce facem cu ăsta?

Răspunsul meu a amuzat-o teribil.

— Taie-l de tot.

— Vreți să vă rad în cap?

— Nimic radical. Dar mi-ar plăcea scurt.

— Scurt și cu țepi?

— Scurt ca Ioana D'Arc.

— Cine?

— Nu contează. Ai văzut vreodată vreun film cu Audrey Hepburn?

— Cine?

— În stil paj.

La scaunul alăturat se găsea o coafeză mai în vârstă, în jur de cincizeci de ani. O chema Estelle și era patroana. A auzit mica noastră conversație și i-a dat un cot lui January.

— Winona Ryder.

Atunci i-a picat fisa și lui January:

— Oh, am priceput, mișto.

O oră mai târziu, intrasem în posesia unui nou look. January nu se îndurase să mă lase fără păr, dar acum aveam o tunsoare decentă, scurtă, dar care să nu mă transforme într-o persoană androgină.

— N-am vrut să vă fac prea băiețoasă, a zis January la sfârșit, când mi-a dat cu fixativ. Dar nici prea feminină. Vă place?

M-am privit în oglindă. Buzele încă erau rănite. La fel și fruntea. Însă tunsoarea făcută de January îmi schimba înfățișarea. Îmi pierdusem aerul de profesoară severă. Păream, ei bine, diferită.

— Ați pierdut cinci ani. Asta nu înseamnă că sunteți bătrână.

Ochii mei — umflați și marcați de cearcăne adânci — spuneau altceva însă.

— Nu vă supărați că vă întreb, dar ați avut vreun accident? s-a interesat January, în timp ce-mi aranja șuvițele din față, atingându-mi fruntea.

— Da. Am avut un accident.

— Bine că ați scăpat.

— Cam așa ceva.

— Și bine că n-a fost vorba de vreun tip care să vă facă asta.

După ce i-am întins cincizeci de dolari — și i-am dat și zece dolari în plus (January a fost foarte încântată de mărimea bacșișului) — i-am mulțumit și am plecat. Câțiva metri mai încolo, am zărit o librărie. Avea și o cafenea și o bună selecție de reviste și beletristică. Am ales mai multe cărți solide — *Roșu și negru* a lui Stendahl, *V* a lui Thomas Pynchon (pe care dorisem dintotdeauna să o citesc), nuvelele lui John Cheever și mai multe reviste. Apoi am găsit un restaurant micuț, care servea mâncare mai deosebită. Mi-am comandat paste și un pahar de vin. M-am întors la Holiday Inn pe la trei. Am citit revistele. După-amiaza s-a transformat în seară. Am ascultat concertul orchestrei Chicago Symphony la postul local de radio. Am citit una dintre nuvelele lui Cheever — minunându-mă de abilitatea lui de a descoperi elegiacul acolo unde nu există decât tristețe și frustrare suburbană. Mirtazapine și-a produs magia sa chimică. Alarma de la radio m-a trezit la șapte. M-am spălat, m-am îmbrăcat cu o pereche nouă de blugi, un tricou și un pulover pe gât, pe care le cumpărasem cu o zi în urmă.

Mergi înainte, mergi înainte. Era singura soluție.

Am strâns toate lucrurile vechi și le-am înghesuit în coșul de gunoi de sub birou. Am luat laptopul și am ieșit afară. Camerista — o hispanică pe la treizeci și cinci de ani — împingea un cărucior cu ustensile de curățat.

— Bună ziua, am spus.

Camerista s-a uitat la mine întrebător.

— Doriți ceva?

— Mă întrebam dacă... n-ați avea nevoie de un computer?

Expresia întrebătoare s-a transformat într-una de nedumerire, când i-am explicat că vreau să scap de laptop, chestionând-o dacă nu ar vrea să-l ia ea.

— Doriți să mi-l vindeți?

— Nu, e un cadou.

— Are vreo problemă?

— Deloc. I-am șters toate fișierele de pe hard, așa că este ca nou...

— E ceva rău înăuntrul lui?

— După cum am zis, nu mai am nevoie de el.

— Oricine are nevoie de un computer.

— Perfect de acord. Totuși...

Mi-am dat seama că trebuia s-o conving repede că nu sunt vreo țăcănită sau vreo persoană periculoasă.

— Încep un nou serviciu și or să-mi dea un nou computer, așa că n-o să-l mai folosesc pe acesta și dacă îl vreți...

— Vreți să mă prindeți cu ceva...?

— Uite care-i treaba. Luați-l. Duceți-l acasă. Verificați-l. O să vedeți că nu e nimic periculos în el. Dar dacă tot nu-l vreți, duceți-l la un amanet și primiți ceva bani pe el.

Din nou m-a privit cu suspiciune.

— Doamnă, sunteți nebună?

— Vă ofer ceva gratis.

— Păi, tocmai ce spuneam, nebună de legat.

I-am întins computerul. Camerista a ezitat, după care și-a ridicat mâna și l-a acceptat.

— Procedați adesea așa?

— Pentru prima dată. Sper să vă folosească.

Acesta a fost ultimul vestigiu al trecutului. M-am întors în cameră, am tras fermoarul la valiză, am trecut pe la recepție și mi-am achitat nota de plată. Recepționera m-a privit cercetător.

— V-ați tuns cumva?

Mi-a chemat un taxi. Zece minute mai târziu, am ajuns la autogară. Peste o jumătate de oră, mă aflam într-un autobuz Trailways, îndreptându-mă spre graniță. Am mai citit câteva nuvele din Cheever, încercând să nu privesc pe fereastră. Vederea unei asemenea frumuseți sălbatice era mai mult decât puteam eu să suport. Pentru că vorbea despre splendoarea naturii, despre credința panteistă că Dumnezeu este universal. Dar eu știam mai bine și nu înghițeam noțiunea absurdă că Dumnezeu se găsește pretutindeni... prin urmare, îmi țineam mintea ocupată. Dacă ultimele câteva săptămâni mă învățaseră ceva, atunci acest lucru era că suntem singuri în cel mai ostil univers și că destinul nu are nicio logică, niciun plan, niciun design inteligent și nemaipomenit.

Așa că m-am cufundat în lectură cât am traversat marginea Parcului Național Glacier, ca să intrăm în preriile imense și întunecate. Eram unul dintre puținii americani nonindieni din autobuz. Mi-am ridicat privirea o singură dată când am trecut printr-o rezervație First People. Totul era înghețat, pustiu; drumurile înguste își schimbau brusc direcția; un ținut pe care mi-l imaginam pe undeva prin pustietățile din Asia Centrală: un vid mohorât, copleșit în permanență de iarnă.

Cei mai mulți dintre pasageri au coborât la Jefferson — un amestec dezamăgitor de restaurante fast-food și un cazinou imens, care era deținut și condus fără îndoială de First People's Tribe, dar care încă mai reprezenta un testament al prostului-gust american. Doar patru dintre noi au rămas să-și continue călătoria spre Canada. Drumul până la punctul vamal s-a dovedit și mai periculos decât până atunci, pentru că vântul a început să bată în rafale și autobuzul a fost învăluit într-un nor gros de zăpadă. Șoferul și-a dat toată silința să străbată cât mai ușor toate curbele strânse, toate pantele dureros de abrupte, mai ales în condițiile unei lipse

complete a vizibilității. Am lăsat cartea jos, când mi-a trecut prin cap că am toate șansele să trăiesc un nou accident. Apoi însă un alt gând mi-a răsărit în minte: *Ei și ce?*

Șoferul era un profesionist veritabil și a reușit cumva să termine tot slalomul nebunesc și să ne ducă în Canada în perfectă siguranță. Ultimii câțiva kilometri s-au transformat într-o lecție de politică modernă, *Realpolitik* — indicatoarele informându-i pe nou-veniți că urmau să părăsească Statele Unite (de parcă asta ar fi însemnat că ai ajuns la marginea lumii), iar bornele de beton îngustând drumul, pe măsură ce treceai de punctele vamale americane și continuai drumul la dreapta spre ținutul canadian.

Autobuzul s-a oprit în fața unei clădiri pătrățoase, scunde, cu un steag cu frunză de arțar fluturând în vânt.

— Toată lumea jos, vă rog, a anunțat șoferul.

Erau câteva grade sub zero afară și a trebuit să așteptăm ceva vreme până când ofițerul de la imigrație din ghereta cu geam i-a interogat pe toți cei patru călători. Eu am coborât ultima din autobuz și, prin urmare, am fost ultima luată la întrebări. I-am întins pașaportul meu canadian.

— Cât timp ați stat în afara Canadei? m-a întrebat el.

— N-am locuit niciodată aici, dar am vizitat Nova Scotia cu doi ani în urmă.

I-am dat un răspuns sincer, dar nu și cel mai inteligent din câte se părea — pentru că m-a bombardat cu întrebări după aceea despre cum am obținut cetățenia canadiană, de ce nu am locuit în țară până acum, de ce m-am întors etc. Regula numărul unu în contactul cu autoritățile: oferă răspunsuri simple. Dacă i-aș fi spus că fusesem plecată din țară doar pentru o săptămână, mi-ar fi dat drumul imediat. Până la final, tot m-a lăsat să trec, dar numai după o discuție inutilă care (am simțit eu) avea mai degrabă de-a face cu plictiseala sa adâncă decât cu grija că aș putea fi o persoană subversivă care călătorește cu documente false.

Imediat ce mi-a aprobat intrarea, ne-am urcat din nou în autobuz, unde m-am trântit pe scaunul meu, am încercat să citesc, dar am adormit și m-am mai trezit când ne-am oprit cu o zdruncinătură și șoferul ne-a anunțat că am ajuns în sfârșit la Calgary.

Am deschis ochii și în mai puțin de o jumătate de oră mi-aș fi dorit să n-o fi făcut.

Poate că din cauza luminii difuze, a zăpezii cenușii marcate de urmele de camioane, ori poate din cauza betonului armat ce părea să caracterizeze fiecare colț al orașului. Însă din clipa în care am zărit orașul Calgary, l-am urât. L-am detestat pe loc.

În prima jumătate de oră după ce am părăsit autogara și m-am urcat într-un taxi, spunându-i șoferului să mă ducă la cel mai apropiat hotel, am continuat să-mi zic în sinea mea: *Totul o să fie bine*. Colțul acesta de oraș — cu blocurile lui turn lipsite de personalitate, cu străzile late și anoste, cu mallurile bătătoare la ochi, cu stilul arhitectural, ce părea că fusese copiat dintr-un film polonez din perioada comunistă — toate conspirau să mă determine să mă întreb ce fusese în capul meu când alesesem Calgary ca destinație... considerându-l a priori ca fiind potrivit pentru starea actuală de lucruri. *Chiar când credeai că mai jos de atât nu poți coborî în abis, nimerești tocmai acolo...*

Șoferul — un sikh, înfofolit până la ochi — m-a întrebat ce fel de hotel căutam.

— Ceva ieftin.

O altă greșeală fatală. M-a dus într-un loc ce părea a fi marginea orașului — un motel de doi bani, de genul celor folosite de prostituate și de pensionarii mai puțin norocoși. O cameră costa doar patruzeci și cinci de dolari canadieni pe noapte și arăta pe măsura prețului. O cocină. Pereți zugrăviți aiurea, linoleum galben și învechit, un pat dublu cu cearșafuri pătate și o saltea cu multe cocoloașe,

o chicinetă cu urme de rugină și o toaletă care nu fusese curățată...

Am vrut să plec imediat. Dar afară s-a pornit un viscol puternic, îndată ce m-am cazat. Eram prea obosită și dezorientată și în plus mă îndreptam spre zona aceea de sentimente imposibil de suportat. Așa că am procedat ca de fiecare dată când simțeam că păşesc pe marginea prăpastiei. M-am urcat în pat — de data asta înghițind o doză dublă de Mirtazapine, ca să mă asigur că nu voi fi conștientă următoarele douăsprezece ore.

Am reușit să dorm doar unsprezece și m-am trezit la șase dimineața, amețită și dezorientată. Lumea s-a prăvălit peste mine. Durerea m-a lovit — și ca lucrurile să se înrăutățească și mai tare, mă găseam în cel mai urât loc cu putință.

Am predat camera pe la șapte fără un sfert, ieșind pe străzile sufocate de zăpadă, sub bătaia vântului, care urla pe bulevardul pustiu. Potrivit unui indicator, mă aflam pe 16th Avenue NW — și într-un loc numit Motel Village. În toate direcțiile erau moteluri urâte, într-un 7-Eleven, un Red Lobster, un Mc Donald's și o gogoșerie Tim Horton's. Cerul avea culoarea porridge-ului rece. Gerul era atât de crâncen, încât mi-a înghețat fața în mai puțin de un minut. Am trecut pe lângă un stand de ziare. Mi-am scos mănușile ca să caut niște mărunțiș și am reușit să cumpăr un exemplar din *The Calgary Herald* înainte să-mi degere degetele, după care m-am repezit în căldura de la Tim Horton's.

Înăuntru, atmosfera era de-a dreptul deprimantă. Camionagii și gunoierii (judecând după vehiculele parcate afară), precum și sărăcimea urbană înghițeau gogoșile uriașe pudrate cu zahăr și câte o ceașcă de cafea. *Uită-te la tine, snoabo de Ivy League. Nu te mai afli în Cambridge. Ci într-o magherniță din High North.*

Am comandat două gogoși cu sirop de arțar și un cappuccino. Poate datorită faptului că nu mai mâncasem de peste

șaisprezece ore, mi s-au părut dumnezeiesc de bune. Am deschis ziarul, am căutat rubrica de imobiliare și am început să mă uit după apartamente de închiriat. Una dintre problemele fundamentale cu care te confrunți când vii într-un oraș este că habar n-ai dacă referințele legate de vecinătate și coordonatele străzilor sunt reale sau nu: *Eau Claire: apartament superb cu două camere, vedere magnifică spre râul Bow.* Sau: *Cel mai bun de pe 17th SW — apartament cu 3 camere, mobilat cu stil, la mică distanță de CBD, 1 750 de dolari. Referințe.* Sau: *Magnolia Heights — casă uimitor de curată în prietenosul cartier Saddle Ridge!*

Chiar dacă nu știam nimic în acel moment despre Calgary, am simțit că orice zonă care se numește Saddle Ridge se găsește probabil în suburbii.

Mi-am verificat ceasul. Era șapte și jumătate. La o masă alăturată stăteau trei bărbați solizi.

— Bună dimineața, am spus. Abia am sosit în oraș azi-noapte...

— Și tocmai aici ați nimerit? a întrebat unul dintre ei, făcându-i pe ceilalți doi să râdă. Doamnă, aveți o atracție pentru locurile complet nepotrivite.

— E o greșeală pe care n-am s-o mai repet. Dar dacă nu vă supărați, puteți să-mi spuneți un hotel decent în Calgary?

— Un hotel decent în Calgary? a repetat același tip, oarecum ofuscat. Chiar credeți că noi avem habar de așa ceva?

— Scuzați-mă că v-am deranjat.

— Hei, a intervenit unul dintre colegii lui, arată-i doamnei respect.

— Dar n-a fost deloc lipsit de respect.

— The Palliser, a spus cel de-al treilea. Am fost odată acolo, când a luat foc bucătăria.

— Și când s-a întâmplat asta, în 1934? a întrebat primul tip.

— Trebuie să-l scuzați pe prietenul nostru. Are senzația că e bun de comedian, dar nimeni nu râde vreodată la glumele

lui. Dacă vreți un hotel bun, mergeți la The Palliser. Dar o să vă coste.

Am făcut niște calcule rapide cu banii din buzunarul de la geacă — dacă puneam și cecurile de călătorie, aveam cu totul vreo 4 000 de dolari canadieni. Îmi puteam permite câteva nopți într-un hotel decent. În primul rând, aveam nevoie de un peisaj rezonabil ca să-mi vin în fire.

— Știți dacă găsesc vreun telefon public pe aici? l-am întrebat.

— Unde vreți să sunați?

— La o firmă de taxi.

Și-a scos telefonul mobil.

— E ca și rezolvat.

Taxiul a sosit în câteva minute. I-a luat aproape o jumătate de oră să ajungem la The Palliser.

— Nu mi-am dat seama că sunt așa departe de centru, am exclamat.

— Calgary e foarte mare, mi-a răspuns el.

Calgary era un adevărat șantier de construcții: vile, cartiere rezidențiale, noi proiecte imobiliare, malluri. Existau puține clădiri istorice... cu excepția The Palliser. Se găsea pe 8th Avenue, undeva în centru. Datorită anilor mei de predat literatură americană din Epoca Aurito, m-am ataşat imediat de The Palliser. Avea o fațadă stil Robber Baron. Interiorul era modern, dar cu un aer antic de spoială aurită — un oximoron perfect care, el însuși, *este* un oximoron. Era un hotel vechi, care cu un secol în urmă găzduia probabil perechi de nobili ce se trezeau cumva nimerind în acest loc izolat — sosind cu Canadian Pacific din est, încărcați de cufere, erau cărate de vreun servitor, care probabil dormea undeva în camerele înghesuite de la subsol, în vreme ce stăpânul lui, un mare magnat al petrolului, și soția sa înțepată se retrăgeau într-un apartament vast de la etajele superioare.

Bine, bine — știu că băteam câmpii. Dar rareori aveam șansa să nimeresc într-o relicvă a acelei epoci în care (academic vorbind) trăisem atât de mult timp. Acesta era un hotel coborât dintr-un roman de Dreiser sau Frank Norris. Exact genul de loc pe care tata îl descria în zilele când evoca astfel de lucruri — devenind poetic când își amintea de copilăria lui canadiană demult dispărută, când tatăl lui și-a dus fiul de zece ani într-o călătorie transcanadiană, de-a lungul căreia bunicul se îmbăta de la zece dimineața. Sunt sigură că menționase la un moment dat că se cazaseră într-o „hardughie veche" din Calgary, că era imediat după Crăciun și că nu mai fusese niciodată atât de frig... apoi, două zile mai târziu au ajuns în Edmonton.

— Ar fi trebuit să vezi iernile de pe atunci, mi-a spus.

Ar trebui să vezi iarna de acum, tată. Și ar trebui să vezi unde cruzimea aleatorie a vieții m-a adus pe mine.

— Pot să vă ajut?

Femeia de la recepție. Tânără, brunetă și cu un puternic accent est-european. Cum de nimerise tocmai în Calgary?

— Căutam o cameră pentru câteva nopți.

Mi-a explicat că au camere cu tarife între 275 de dolari și 800 de dolari pe noapte. M-am albit și ea a observat.

— E puțin cam mult pentru bugetul meu, am spus.

— Câte nopți mai exact doriți să rămâneți la noi?

— Poate patru sau cinci. Abia am sosit în oraș și vreau să-mi caut un loc unde să stau.

— Când ați sosit?

— Noaptea trecută.

— Aveți un serviciu?

Am dat din cap că nu.

— Familie? Prieteni?

Am negat.

— De ce Calgary? m-a întrebat.

— Selecție aleatorie.

— Ca și evoluția, a zâmbit, după care a adăugat:

— Am studiat biologia în Polonia.

— Și aici?

— Încă studiez biologia la universitate — iar serviciul ăsta e ca să-mi plătesc facturile.

— Dar de ce Calgary?

— Selecție aleatorie.

A tastat câteva minute pe calculatorul ei, apoi a ridicat receptorul și a vorbit în șoaptă cu cineva. După ce a terminat, era toată numai un zâmbet

— Lucrurile merg destul de lent la hotel săptămâna asta, așa că dacă sunteți hotărâtă să rămâneți cinci nopți, vă pot oferi un tarif special de angajat — 150 de dolari pe noapte. Nu va fi una dintre camerele noastre mari, dar e foarte drăguță.

— Mulțumesc, am spus, întinzându-i cardul de debit.

— Jane Howard, a rostit, citindu-mi numele de pe el. Vreo idee despre ce-o să faceți în Calgary?

— Niciuna, am răspuns.

— Tot e ceva.

După cum îmi spusese, camera nu era foarte mare — poate vreo 50 de metri pătrați. Dar după motelul de coșmar părea mai mult decât adecvată. Avea un pat queen-size, un ditamai fotoliul, un birou, o baie funcțională foarte curată. Mi-am despachetat bagajele, am pornit radioul, am găsit postul de muzică clasică CBC, am dat drumul la apă fierbinte în cadă, m-am dezbrăcat și m-am îmbăiat aproape o oră, gândindu-mă la următoarea mea mișcare, încercând să fac față tristeții zilnice. Adică să mă împac într-un fel sau altul cu împrejurările actuale. Nu exista un antidot pentru asta. Pur și simplu trebuia să trăiesc fiecare zi cap-coadă.

După baie, am ridicat receptorul și am sunat la portar, explicându-i că mă mutam în Calgary și că voiam să închiriez un apartament, dar că nu știam nimic despre oraș. Pe

portar îl chema Gary — un tip foarte prietenos, dornic să ajute.

— Sunteți în afacerile cu petrol? m-a întrebat.

— Oh, nu, am răspuns ușor amuzată.

— Calgary e un oraș pentru afacerile cu petrol — un soi de Dallas din Nord — ca atare, cei mai mulți dintre directorii executivi care stau la noi în hotel lucrează în domeniul petrolului.

— Sunt profesoară.

— Atunci bănuiesc că nu vă doriți vreun apartament mare și luxos.

— Bugetul meu e destul de modest.

— Aveți vreo idee unde vreți să locuiți?

— Niciuna.

— Aveți mașină?

— Nu.

— O să vă cumpărați mașină?

— Nu cred.

— Și ce anume predați?

— Literatură.

— La liceu?

— La facultate.

— În regulă. Atunci probabil că o să vă fie bine undeva pe lângă niște librării și cafenele decente și nu departe de cinematografele de artă din oraș.

— Sunt cinematografe de artă în Calgary?

— Nu fiți atât de surprinsă. Chiar vreo trei — și avem și două teatre și o orchestră simfonică deloc rea.

Ei bine, astea erau veşti nemaipomenite.

— În fine, a continuat el, sfatul meu ar fi să căutați ceva într-o zonă numită Kensington sau undeva în jurul 17th Avenue SW — și chiar cunosc un agent care ar putea să vă ajute. Cât de repede doriți să vă mutați?

— În câteva zile.

— În regulă, mă interesez...

În mai puțin de cincisprezece minute, m-a sunat înapoi ca să-mi spună că o să primesc un telefon de la Helen Ross, agenta pe care o cunoștea.

— Înțeleg că doriți să închiriați un apartament în Kensington sau Mount Royal. Ce buget aveți?

— Nu pot să cheltuiesc mai mult de 700 de dolari pe lună.

— Mobilat sau nemobilat?

— De preferat mobilat.

— Atunci vorbim deja de o garsonieră dublă, dacă nu vă deranjează.

— E perfect.

— Vă supărați dacă vă întreb cu ce vă ocupați?

Știam că o să mă întrebe asta și pregătisem deja un răspuns. Predasem la universitate. Contractul se încheiase. Acum îmi căutam de lucru.

— Așadar, în prezent nicio sursă de venituri?

— E vreo problemă?

— Nu, dacă aveți dovezi că dispuneți de fonduri care să acopere chiria pe un an.

La naiba. Asta însemna să-mi contactez banca din Boston — mai ales că urma să-mi ceară și referințe. Contactând banca, oricum informam pe cineva despre locul în care mă aflu... iar dacă tipul de acolo nu-și ținea gura. Oare funcționarii bancari sunt precum preoții?

— Vă pot oferi tot ceea ce aveți nevoie, am spus.

— Foarte bine. Am o vizionare în dimineața asta, prin urmare, ce ziceți dacă vin la hotel pe la ora trei?

Am așteptat-o în holul cel mare de la recepție. Femeia a apărut conducând un Lexus argintiu. Helen Ross era o femeie cam la cincizeci de ani. Se ținea foarte bine. Îmbrăcată cu gust. Două inele cu diamante serioase pe mâna stângă. O idee de Botox în jurul ochilor. Directă, plăcută și evident nu

prea dispusă să piardă multă vreme cu o chestie atât de ieftină, însă hotărâtă să arate profesionalism și amabilitate. O vedeam cum mă analizează, cum mă întoarce pe toate părțile, considerându-mă probabil tipul de studentă eternă... ceea ce nici nu era prea departe de adevăr. Într-o manieră simplă, m-a întrebat de trecutul meu. I-am oferit atât cât să-i satisfac curiozitatea — menționându-l pe tatăl meu canadian, doctoratul de la Harvard (asta a făcut-o să se uite la mine cu mai multă grijă — întrebându-se probabil dacă spun adevărul sau fantazez) și faptul că mă aflam actualmente între două slujbe și decisă să-mi schimb viața și peisajul.

— Divorțată?

— N-am fost căsătoriți oficial, dar...

A dat din cap, rânjind.

— Soțul meu m-a părăsit anul trecut — după 23 de ani. M-am ales cu o casă mare, cu Lexusul și cu o suferință care pare să nu se mai termine niciodată. Știți și dumneavoastră cum e, nu?

— Știu ce înseamnă suferința.

Helen Ross a înțeles perfect din tonul meu că nu mai voiam să dezvolt acest subiect. S-a repliat rapid, povestindu-mi ce dezvoltare extraordinară înregistrează Calgary în prezent. Prețurile caselor se dublaseră în ultimele optsprezece luni. Cea mai mare creștere a unui oraș canadian. Cele mai bune restaurante din țară. Cele mai șic teatre; orașul înțelesese într-un final ideea protejării unei „comunități creative" ca stimulent pentru lumea afacerilor. Ca să nu mai pomenim de Munții Stâncoși, care se găseau la doar patruzeci de minute de mers cu mașina...

Ziceai că mă aflu în prezența unui salariat al Camerei de Comerț. Dar îmi plăcea Helen Ross și francheța ei cu privire la rănile emoționale de după divorț m-a făcut imediat să realizez că greșeam judecând-o doar pe baza aspectului ei exterior de femeie bine întreținută. Și ea sângera la fel ca noi

ceilalți și voia ca eu să știu asta... ceea ce, venind din partea unei persoane străine, avea un impact considerabil.

— În fine, am trei locuri pe care ți le pot arăta, și primul este și cel mai bun.

Se găsea amplasat într-o zonă numită Mount Royal, imediat ce ieșeai de pe 17th Avenue SW.

— Este una dintre cele mai la modă părți ale orașului.

La capătul bulevardului se ridicau câteva blocuri urâte (o specialitate a orașului din câte vedeam). Pe măsură ce am înaintat, am observat câteva cafenele, buticuri, o colecție de clădiri din cărămidă renovate, câteva librării și foarte multe restaurante. Bineînțeles că nu se compara cu Harvard Square. Dar după impresiile mele inițiale dezastruoase referitoare la Calgary... ei bine, nu se vădea a fi chiar rău.

Am cotit pe o stradă laterală și am parcat în fața unor clădiri vechi din zonă. Când spun vechi, înseamnă cam de prin anii 1930 și judecând după aspectul lor sobru, probabil că imobilele își începuseră existența ca instituții de învățământ.

— Asta a fost o școală la început, mi-a spus Helen Ross, dar acum e o clădire foarte drăguță cu mai multe apartamente în interior.

„Unitatea locativă" pe care Helen o avea în gând pentru mine se găsea la etajul unu, chiar în spatele clădirii. („Dar dimineața te poți bucura de strălucirea soarelui.") După cum îmi spusese, era vorba de o garsonieră dublă — maximum 70 de metri pătrați —, dar foarte frumos renovată. Pereți zugrăviți simplu în alb. Pardoseală solidă din lemn. O bucătărie modernă, cu tot echipamentul de bază. O baie neutră. O canapea gri tapițată. Un fotoliu asortat și un covor turcesc. Un set de uși, în spatele cărora se găsea un pat Murphy queen-size, cu o saltea suficient de tare. O măsuță de cafea stil parizian și două scaune din lemn de abanos.

Are un dulap decent încastrat în perete. La subsol există o spălătorie de serviciu. La fereastră mai încape și un birou. Are cablu TV și conexiune broadband de internet...

Nu mă uit la televizor și nici nu mai vreau un computer, am dat să zic, dar am decis că nu e bine să par vreo nesuferită.

— ... iar dacă ești dispusă să semnezi un contract pe doi ani, pot să-ți obțin o reducere de 100 de dolari pe lună până la 625.

— Perfect.

Dar tot mai trebuia să ofer referințe. Așa că, a doua zi de dimineață, l-am sunat pe Laurence Phillips, managerul filialei locale a băncii Fleet, din Somerville, unde-mi țineam banii. Făcusem câteva tranzacții împreună și, deși mi-a preluat apelul imediat, a părut sincer surprins să audă vești de la mine.

— Știam că ați părăsit Bostonul... așa cum am auzit și de pierderea îngrozitoare pe care ați suferit-o. Îmi pare tare rău. Nu știu dacă ați primit scrisoarea noastră de condoleanțe...

— N-am putut să citesc niciuna dintre ele.

— Înțeleg, desigur. Cum pot să vă ajut?

— Știți să păstrați un secret, domnule Phillips?

— Atâta vreme cât nu presupune ceva ilegal.

— Nici pomeneală. Are legătură cu locul în care mă aflu.

Apoi i-am explicat cum am ajuns în Calgary, după încercarea mea ratată de sinucidere...

— Pur și simplu am nevoie să trimiteți un fax cu situația mea bancară și o scrisoare din care să reiasă că sunt un client corect etc...

— Sunt încântat să fac asta.

— Și mai trebuie să-mi promiteți că nu veți dezvălui nimănui în ce loc mă aflu.

— Aveți cuvântul meu de onoare.

Mai târziu, după-amiază, Helen Ross mi-a telefonat la hotel să mă informeze că primise recomandările necesare de

la Laurence Phillips și că a doua zi voi putea semna contractul de închiriere și că va fi necesar să plătesc chiria pe o lună în avans, plus o garanție de o lună.

— Nicio problemă, am spus.

Ne-am întâlnit la apartament a doua zi. Am semnat contractul. I-am dat 1 250 de dolari cash și m-am dus la cumpărături. La sugestia lui Helen, am închiriat o mașină pentru câteva zile — avea un prieten la o filială Alamo, în centru, care mi-a dat o mașină pentru trei zile contra sumei de 100 de dolari, cu toate taxele și asigurările incluse (eram foarte conștientă de fiecare dolar cheltuit). Tot ea m-a îndrumat spre un mall pe nume Chinook, la doar cincisprezece minute de casa mea — de unde mi-a spus că voi putea cumpăra tot ce am nevoie. Înainte de a ne despărți, mi-a pus o mână pe umăr și mi-a zis:

— Suntem obligați să-ți verificăm puțin trecutul. Am folosit un motor de căutare ca să aflu câte ceva despre cariera academică. Atunci am citit și despre tragedia suferită.

Am înghețat brusc... și mi-am dorit să intru în pământ.

— Îmi pare așa de rău, a continuat. Nici nu știu cum să...

— Opriți-vă, vă rog, am spus.

Și-a retras mâna.

— Îmi cer iertare. N-a fost în intenția mea să-mi bag nasul unde nu-mi fierbe oala.

— Nu, nici pomeneală de așa ceva. Doar că...

Prin urmare, așa funcționa lumea acum. Întâlneai pe cineva, descopereai că nu are decât una–două referințe, îl căutai pe Google și aflai că...

Această certitudine m-a determinat să-mi limitez toate contactele umane pe cât posibil. Nu suportam nicio formă de decență sau amabilitate în acel moment. Oamenii pun întotdeauna întrebări despre tine. Chiar dacă întrebările erau bine intenționate, tot *întrebări* rămâneau. Iar întrebările duceau la răspunsuri. Iar răspunsurile la...

Așa că urma să mă izolez complet...

Dar înainte de asta, trebuia să-mi cumpăr câteva lucruri de bază pentru lumea mea cea nouă de câteva zeci de metri pătrați.

Chinook Mall era ca toate celelalte malluri — branduri renumite și magazine de designeri, care te îmbiau să cumperi tot felul de lucruri de care nu aveai nevoie. Am găsit totuși un magazin cu produse casnice, de unde am cumpărat două seturi de lenjerie gri, două perne, două draperii gri, prosoape de baie, un filtru de cafea, vase și tigăi, un set de farfurii albe, veselă și pahare. Am cheltuit sub 1 000 de dolari, dar, în rest, apartamentul avea de toate, cu excepția unui mic stereo, care m-a mai costat 200 de dolari.

M-am întors acasă. Am despachetat totul. Am montat casetofonul. Am găsit postul de radio CBC Radio 2 — cu muzică clasică. M-am așezat în fotoliu. Din senin, totul m-a izbit din nou și m-am trezit că pur și simplu nu mă pot opri din plâns. Într-un târziu, m-am ridicat în picioare, m-am dus la baie și m-am stropit cu apă rece pe față, mi-am luat haina, cheile de la mașină și...

Am condus.

Pentru că mai aveam mașina încă două zile și jumătate, am hotărât să beneficiez de ea și... să conduc. Așa că mi-am petrecut timpul explorând cât mai multe părți din Calgary. Și ce am descoperit...?

Șoferul de taxi pe care-l întâlnisem în prima mea dimineață din Calgary avea dreptate — orașul era doar o întindere. Și ca mai toate întinderile — mai ales cele amplasate în prerii — îți dădeau adesea senzația că sunt construite la repezeală, fără niciun fel de noimă. Nu avea niciun fel de trecut, niciun fel de moștenire, niciun fel de identitate urbană coerentă. Într-un anticariat de pe 17th Avenue SW, am dat peste niște fotografii ale orașului de prin anii 1920, care scoteau în evidență un peisaj aglomerat, specific părții de nord a Americii,

un amestec de arhitectură demodată, cu influențe din Chicagoul începutului de secol. Cu excepția câtorva clădiri din centru, totul fusese dărâmat și înlocuit cu turnuri de oțel și sticlă. Existau totuși și câteva zone învecinate interesante. Kensington — chiar în fața râului Bow — se bucura de o librărie excelentă, un cinematograf în stil vechi, unde rulau filme de artă, două cafenele extraordinare și, în general, o atmosferă à la Cambridge. Apoi mai era o zonă numită Mission, cu magazine și restaurante șic, precum și Inglewood, un cartier comercial chiar la nord de „inima orașului" (cum păreau să-i spună locuitorii din Calgary), care avea un oarecare aer burghez.

Apoi urmau casele milionarilor din Mount Royal, vizuinile scumpe ale burlacilor din Eau Claire, precum și nesfârșitele suburbii — șiruri după șiruri de case în același stil, ranch sau bungalow — pierzându-se undeva în prerie. Toate aceste subdiviziuni și cartiere rezidențiale aveau nume foarte șic: Killarney, Sweetwater, Sunridge, Westhills. Toate erau grupate în jurul unor centre comerciale sau al unor malluri. Toate aveau același tip de uniformitate asociată, de obicei, cu cazărmile militare. Toate reprezentau prozaicul și plictiseala vieții moderne. Plimbându-mă de colo-colo, am zărit pe cineva urcându-și fetița în SUV-ul de familie și în sufletul meu s-a declanșat o jale ce părea fără limite. În plus, oriunde întorceam ochii, dădeam peste niște copii. În magazine, în malluri, împinși în cărucioare, coborând din autobuzele școlare, în vizită la muzee, îndreptându-se spre casă însoțiți de părinți. Nu numai cei de trei ani mă răvășeau sufletește. Orice copil, indiferent de vârstă — chiar și adolescenți sau mai mari —, îmi amintea de toate etapele pe care le-am fi putut parcurge împreună... îmi vorbea despre cum ar fi putut să fie și despre cum nu va fi niciodată.

Așa că am hotărât să stau departe de enclavele suburbane, pentru că întâlneai mai des copii decât în zona din vecinătatea

casei mele. Am mai făcut unele cumpărături pentru apartament — un birou, o veioză înaltă, un covor — și m-am întors la mașină, jurându-mi să nu mă mai aventurez niciodată în afara centrului orașului.

După ce am terminat de aranjat apartamentul, mi-am creat o anumită rutină. Mă trezeam cel mai adesea în jurul amiezii. Mă plimbam pe 17th și 9th Avenue — și mă opream la Caffé Beano. Era o cafenea cu aer retro din anii 1950. Știau să prepare un espresso excelent. Serveau covrigi și brioșe. Vindeau ediția de dimineață a ziarelor *The Globe and Mail* și *The Calgary Herald*. Te lăsau în pace... deși, după ce am apărut acolo mai multe dimineți la rând, barmanul de serviciu m-a întrebat cum mă cheamă.

— Îmi pare bine de cunoștință, Jane, a spus. Eu sunt Stu.

— Și mie, Stu.

Sfârșitul conversației.

Rămâneam peste o oră în Caffé Beano, apoi treceam prin cele două sau trei anticariate de pe 17th Avenue. Și aici, angajații au ajuns să mă cunoască... mai ales la Prism Books, de unde am cumpărat o ediție completă cartonată din *În căutarea timpului pierdut* și o ediție englezească, din 1902, a operelor complete ale lui Dickens. Aș fi continuat să cumpăr, numai că micul meu apartament nu putea adăposti atâtea cărți și eram foarte atentă la cheltuieli.

Jan era fata de la anticariat. Avea un aspect oarecum punk — își vopsise părul într-un roz ca de vată pe băț — și mi-a spus că deja publicase două povestioare în reviste mici. Ba chiar a încercat să mă atragă într-un simulacru de dialog.

— Veniți aici în fiecare după-amiază, a zis.

— Sunt o persoană căreia îi place rutina.

— Și o clientă foarte bună. Nu se întâmplă să fiți scriitoare?

— Doar o cititoare.

— Vă supărați dacă vă întreb cum vă numiți?

Ne-am prezentat.

— Atunci, dacă nu sunteți scriitoare, dar veniți aici în fiecare zi, ce faceți?

— Pur și simplu dedic o oarecare cantitate de timp mai multor lucruri.

— Și ați ales tocmai Calgary pentru asta?

— Păi, aici am nimerit.

— Povestiți-mi. Eu am crescut în Regina — o fundătură — și am venit la universitate și după aia n-am mai plecat. Și, cu toate că o parte din mine consideră orașul o groapă mizerabilă, nu uit aspectele lui cool, care contrabalansează faptul că locul arată ca unul dintre decorurile pe care le vezi în filmele lui Kieslowski. Ați urmărit vreodată *Decalogul*?

— Da, cunosc toate cele zece episoade.

— Ei bine, noi ne strângem mai mulți aici în fiecare joi, într-o cameră deasupra și ne uităm la filme interesante, bem puțin peste măsură și pretindem că ne aflăm în Paris, Berlin sau Praga. Dacă sunteți interesată...

— O să mă gândesc, am spus.

Din tonul meu reieșea clar că nu mă interesează niciun fel de socializare pe moment. Jan a părut să înțeleagă și a continuat:

— În orice caz, dacă aveți vreodată chef să vă petreceți timpul cu oameni ca dumneavoastră, invitația rămâne deschisă. Cu toții ne considerăm într-un soi de exil aici.

Dar n-am dat curs invitației ei. Pentru că asta ar fi însemnat să vorbesc și cu alți oameni. Ceea ce ar fi dus inevitabil la întrebări. Iar întrebările ar fi dus la...

Totuși, Jan s-a prins că nu prea mă interesează să comunic, așa că nu mi-a mai oferit și alte detalii despre ea. Veneam, cercetam cărțile, uneori cumpăram masiv, alteori o carte-două pe săptămână și conversațiile noastre se limitau la literatură, la știri sau la noul film care rula la Uptown, Globe sau Plaza: cele trei cinematografe decente din oraș.

Aveam acest tip de relație genială, dar distantă cu toți vânzătorii din zona mea. Tipul de la International News (de unde cumpăram *The New Yorker* și *The New York Review of Books*), femeia de la papetăria Reid's, de unde-mi luam cerneala și agendele. Bărbatul de la magazinul cu vinuri și brânză de pe 11th Avenue, pe unde treceam de două ori pe săptămână să mă aprovizionez cu unele delicatese... toți știau cum mă numesc. Toți schimbau două-trei vorbe cu mine. Dar n-au încercat niciodată să se apropie prea mult — pentru că semnalul trimis de mine către lume suna ceva de genul: *Vă rog, păstrați distanța.* Poate că era un oraș mic, dar tot *oraș* rămânea. Prin urmare, dacă alegeai să-ți păstrezi anonimatul, oamenii te acceptau așa. Pentru că acesta era codul urban... chiar și în Calgary.

Timp. Dintr-odată aveam mai mult decât îmi trebuia. Fără serviciu, fără legături, fără responsabilități, fără nicio nevoie clară în afara celei de a trece cu brio peste fiecare zi... m-am trezit nevoită să mă ocup cu ceva. Cafeneaua. Librăria. Trei ore de citit acasă. O plimbare lungă, în timpul căreia îmi cumpăram și alimentele necesare. Din nou acasă, unde lucram nouăzeci de minute la îmbunătățirea francezei (am cumpărat cărți de gramatică, câteva texte de bază, hotărâtă să-i dau de cap acestei limbi, dar și conștientă că-mi umple un gol din zi). Apoi seara încercam să ies la film, la un concert, să mai discut cu fata de la anticariat, orice îmi putea distrage atenția.

Timp. Timp. Timp. Prin luna aprilie, temperatura s-a mai îmblânzit. Mi-am cumpărat o bicicletă la mâna a doua, cu un set decent de coșuri, suficient de mari ca să-mi încapă tot ce cumpăram într-o zi. Cu ajutorul ei mă deplasam și prin oraș. Cu excepția evenimentelor de la Universitatea Calgary, bicicleta mă ducea la cinematograf, la cafeneaua din Kensington, unde-ți măcina pe loc cafeaua, la cele două cluburi literare bisăptămânale de la librăria McNally de pe 8th Avenue, la câte un concert clasic de la Jack Singer Hall...

Dacă voiam, aș fi putut să închiriez o mașină și să plec din oraș, pornind spre Banff și spre Munții Stâncoși. Dar știam că n-aș fi suportat ideea să privesc nimic impresionant, dramatic, monumental. Mai bine să rămân în lumea obișnuită de beton din Calgary. Plictiseala lui comodă reflecta perfect tot ceea ce aveam în minte. Timp. Timp. Timp. Am cedat și am cumpărat un televizor mic și un DVD-player. Deși nu mi-am făcut abonament la nicio firmă de cablu, am început să folosesc un centru de închiriat filme foarte bun, situat la câteva străzi mai încolo. S-a dovedit extrem de folositor în acele nopți când pastilele nu-și făceau efectul lor chimic magic și mă trezeam brusc, fiind nevoită să citesc sau să mă uit la ceva până se lumina de ziuă. Am descoperit că, în timpul nopții, nu reușeam să accept nimic din ceea ce presupunea afirmarea vieții sau consolarea. Fără filme regizate de Frank Capra, fără noi vizionări ale lui *ET*. L-am citit pe Dickens și a lui *Casa Umbrelor*, fascinată de felul în care a putut scrie un roman social marcat de o melancolie atât de adâncă. Am urmărit *Ziua răzbunării* a lui Carl Theodore Dreyer — despre arderea pe rug a vrăjitoarelor în Danemarca secolului al XVII-lea — și toate filmele lui Bergman. La un moment dat, când mă aflam în centrul de închiriat filme și am întins mâna după *Privește și urmărește* a lui Klimov (despre masacrul nazist al unui sat bielorus), am suspinat necontrolat și m-am întrebat: *Oare o să mai trăiesc vreun moment când o să pot să suport noaptea fără doza medicinală de singurătate?*

Problema era accentuată și de cantitatea de alcool ingurgitată. Mă întorceam acasă de la film sau de la un concert. Dădeam pe gât trei pahare de vin, după care îmi luam pastilele. Mă cuprindea somnul. Patru ore mai târziu, mă trezeam din nou. Așa că deschideam romanul lui Dickens sau mă uitam la *Pasiunea Annei*, în regia lui Bergman, și mai înghițeam trei pahare de licoare roșie — după care mai apucam să mai dorm puțin, chiar înainte de șapte, și rămâneam

în pat până aproape de prânz. Dar după trei luni de nopți zbuciumate, m-am trezit într-o dimineață, destul de mahmură și mi-am zis: *Poate ar fi cazul să iau problema în mâini.*

Asta însemna să mă duc la doctor. Și mai însemna că, în sfârșit, aveam să mă confrunt cu lumea oficialităților. După patru luni petrecute în Calgary, îi informam pe canadieni că stau în țara lor. Așa că m-am dus la un telefon public din fața farmaciei și am sunat la informații, întrebând-o pe femeia de la capătul firului:

— Cum mă înregistrez pentru obținerea unui număr de asigurări?

— Vă referiți la asigurările sociale?

— Așa se numesc aici?

— Da, așa se numesc aici, a spus, politicoasă, dar ușor înțepată. Poftiți numărul...

În aceeași după-amiază m-am prezentat la clădirea guvernamentală. Am completat formularele necesare. Le-am arătat pașaportul. Am fost intervievată de o femeie politicoasă, dar foarte rece, care mi-a pus o serie de întrebări despre motivul pentru care fac o astfel de solicitare abia la vârsta de douăzeci și nouă de ani.

— N-am locuit niciodată în Canada.

— Și de ce? m-a întrebat pe un ton oficial.

— Pentru că am crescut în Statele Unite.

— Și cum de aveți un pașaport canadian?

— Tata era canadian.

— Și ce v-a determinat să vă mutați așa brusc în Canada?

— Întrebarea este relevantă pentru obținerea unui număr de asigurări sociale?

— Trebuie să respect anumite proceduri. Trebuie să mă asigur că sunteți îndreptățită să primiți un astfel de număr.

— Aveți pașaportul meu. Puteți, fără îndoială, să verificați la Otawa ca să vă asigurați că e valid. Ce altceva mai doriți de la mine?

— V-am pus o întrebare. Acum aștept un răspuns. Ce anume v-a determinat să părăsiți Statele Unite ca să veniți în Canada?

Fără nici cea mai mică ezitare, am explodat:

— Fiica mea de trei ani a fost doborâtă la pământ și ucisă de o mașină. Sunteți fericită acum?

Am vorbit atât de tare și pe un ton așa de furios, încât s-a lăsat liniște peste încăpere. Toate celelalte funcționare, toți cei care așteptau păreau să fi înghețat. După primul moment de șoc, ochii femeii s-au umplut de teamă — de parcă știa din instinct ce avea să urmeze.

Mi-am amintit ceva ce mi-a spus odată David, când o chelneriță dintr-un restaurant s-a purtat urât cu noi, aparent fără niciun motiv.

— Niciodată nu poți ști ce fel de zi a avut înainte să ajungă aici — așa că nu o lua personal.

Dincolo de birourile funcționarilor se găsea un alt birou, cu ușa deschisă, în care se zărea un bărbat la costum. Probabil că și el a auzit ceea ce spusesem, pentru că a sărit imediat în picioare, venind în grabă spre noi. Femeia a privit nervoasă în direcția lui. Atunci am realizat că asta nu era prima dată când ea sărise calul în mod evident... deși această observație era secundară mâniei care îmi umplea sufletul.

— Domnule Russell, a început funcționara, dați-mi voie să vă explic...

— Nu e necesar, pentru că poți să pleci acasă.

— Dar nu încercam decât să respect...

— Am auzit exact ceea ce făceai — și ai mai fost avertizată în această privință și înainte.

— Dar am crezut că...

— Du-te acasă, Mildred. O să te sunăm noi mâine.

Mildred nu părea că vrea să se miște. Dar înțelegând că nu mai are de ales, s-a ridicat iute în picioare și a plecat

grăbită, aparent izbucnind în lacrimi. Domnul Russell mi-a ridicat dosarul de pe birou și l-a studiat puțin.

— Ar fi trebuit să aibă decența să-și ceară scuze, domnișoară Howard. Dar ca supervizor, o să fac eu asta în numele ei și al întregului departament. Îmi pare nespus de rău. Mi-e teamă că așa e stilul ei și a mai fost avertizată în acest sens, dar de data asta chiar că a întrecut orice măsură. Vă rezolv numărul pentru asigurări în maximum cinci minute.

Ceea ce a și făcut, cerându-și încă o dată scuze atunci când mi-a înmânat pașaportul și noul meu card de asigurări sociale.

— Această întâmplare sper să nu vă determine să credeți că toți funcționarii publici sunt la fel de lipsiți de decență, mi-a zis înainte să-și ia la revedere.

Lipsiți de decență? Pasiv-agresivul era adevăratul stil canadian — și nu se aplica doar birocraților. Toată lumea era aici politicoasă, din fire. Făcea parte din machiajul social — era ceva care se aștepta de la tine. Însă politețea se sufoca sub atingerea unei iritabilități posace; civilizație scuipată printre dinți. Mildred constituia un bun exemplu. N-a ridicat niciodată vocea atunci când mi-a cerut insistent un răspuns. Dar într-un fel demodat, nesuferit și-a jucat cartea pasiv-agresivă foarte ferm: *Dacă vrei ceea ce pot eu să-ți dau, atunci supune-te.* Până când izbucnirea mea tipic americană i-a subminat strategia.

Surprinzător, i-am fost incredibil de recunoscătoare lui Mildred. Înfuriindu-mă, mă provocase să fac ceva ce refuzasem cu îndârjire, chiar și în timpul ședințelor de terapie cu doctorița Ireland... să rostesc adevărul oribil, dar de nezdruncinat: fiica mea e moartă.

Am realizat acest lucru câteva zile mai târziu, când m-am prezentat la cabinetul unde fusesem arondată. Pe doctorița mea o chema Sally Goodchild; o femeie în jur de patruzeci de ani, tăcută, directă și, după cum am descoperit, o

diagnosticiană ageră. Imediat ce am intrat în camera de consultație, am văzut-o cum mă analizează din cap până în picioare.

— Așadar, Jane, mi-a spus citindu-mi fișa medicală, ești nouă la cabinetul nostru. Și la fel și în Calgary, din câte observ. Și ai probleme cu dormitul, chiar dacă iei 30 de miligrame de Mirtazapine pe zi. Pe scurt, cât de rea e depresia?

— Nu pot să dorm.

— Dacă nu poți să dormi, dar iei Mirtazapine, atunci ești serios deprimată. Iar doctorul care ți-a prescris prima dată pastilele astea era din Statele Unite, nu?

Am încuviințat din cap.

— Și a existat vreun motiv *concret*, așa cum ne place nouă, doctorilor, să-l numim, care ți-a cauzat depresia?

Și din nou am spus.

— Fiica mea, Emily...

Am terminat propoziția, privindu-mi mâinile. Doctorița Goodchild a fost în mod evident tulburată de confesiunea mea și, spre lauda ei, nu a încercat să-și ascundă sentimentele.

— E îngrozitor. Nici nu mă surprinde că doza de Mirtazapine nu mai este eficientă.

— Trebuie să dorm, doamnă doctor.

M-a întrebat dacă vreau să stau de vorbă cu un terapeut.

— Am făcut-o și p-asta. Nu m-a ajutat deloc.

— Lucrezi acum?

Am dat din cap că nu. A cugetat un moment sau două, după care a adăugat:

— În regulă, o să-ți cresc doza de Mirtazapine cu 15 miligrame, dar o să te rog să iei în calcul și ideea găsirii unui loc de muncă. O să te ajute să te concentrezi și va da o oarecare formă fiecărei zile.

— Dar nu vreau *concentrare* și nici *formă*.

— Dar ce vrei tu, Jane? Ce te-ar ajuta aici?

— Ce m-ar ajuta? Fiica mea. Vie.

— Imposibil.

— Și pentru că nu pot să mă sinucid..., deși mi-o doresc în fiecare oră din zi...

— Te consideri o lașă din cauza asta?

— Da.

— Ei bine, să alegi să trăiești când realizezi că nu există nicio soluție... pentru mine e un gest aproape eroic.

— Nu, nu e eroic deloc.

— Crezi ce vrei. Dar ai ales să trăiești. Și odată cu alegerea asta, vine și realizarea că nu ai nicio soluție. Există un singur antidot — un antidot care nu te va curăța de otravă, dar care s-ar putea dovedi paleativ pentru o vreme.

— Și care ar fi antidotul?

— Să te întorci la muncă.

Cinci

Găseai o mulțime de slujbe în Calgary. În fiecare săptămână, în *Herald*, se publica un articol despre lipsa forței de muncă — despre cum dezvoltarea urbană nu se bucura de suficienți muncitori care să servească în fast-fooduri, să curețe birourile și chiar să le educe copiii.

Am cercetat toate paginile cu angajări din ziar. Am încercat câteva agenții de recrutare. Era adevărat — chiar existau slujbe pentru profesori. Cu calificările mele, am simțit că o să-mi fie relativ ușor să nimeresc undeva într-o școală. Dar atunci ar fi trebuit să stau în fața unor copii și să vorbesc. Ar fi însemnat să fiu alături de copii. Chiar dacă aceștia erau la liceu, tot copii rămâneau pentru mine. Și n-aș fi putut suporta.

Apoi, întâmplător, am descoperit Biblioteca Publică Centrală a orașului. Mă duceam cu bicicleta să văd un film, la un multiplex amplasat în piața Eau Claire, și am hotărât să mă opresc pe drum în Chinatown, unde să mănânc o porție de *dim sum*. Asta însemna să aleg o rută diferită, să cotesc la stânga pe pasajul McLeod (multe artere din Calgary se

numeau pasaje) și să trec pe lângă o aglomerare urâtă de clădiri municipale. Mai venisem cu bicicleta până acolo de multe ori, dar nu băgasem niciodată în seamă aceste edificii administrative, construite parcă de arhitecți ai Școlii staliniste de arhitectură. În ziua aceea însă, s-a întâmplat să-mi ridic privirea și să văd un indicator pe care scria: Biblioteca Publică Centrală. Am apăsat frâna și am tras pe dreapta. Biblioteca era o clădire din beton armat, cu ferestre ca niște fante, stil închisoare. La ce s-or fi gândit oare autoritățile municipale când aprobaseră o asemenea monstruozitate? Mi-am asigurat bicicleta cu un lacăt și am intrat. Aici — pe un panou din holul principal — am zărit un anunț:

BIBLIOTECA CENTRALĂ PUBLICĂ DIN CALGARY
CAUTĂ BIBLIOTECARI ASISTENȚI

Ofereau un program de 40 de ore pe săptămână, pentru 12 dolari pe oră. Deși preferau candidații cu „ceva experiență în biblioteci", acest aspect nu constituia o cerință esențială. Existau disponibile chiar acum trei posturi, iar candidații trebuiau să-și depună CV-urile la...

Și menționau numele unei anume doamne Geraldine Woods, bibliotecara-șefă...

Am intrat în bibliotecă și am întrebat dacă au o sală cu calculatoare.

— La parter, faceți la stânga. Dar vă costă doi dolari ora de internet.

Nu mă interesa să intru online. Nu voiam decât să le folosesc procesorul word și imprimanta. Mi-am scris CV-ul în decurs de o oră, precum și o scrisoare de intenție către doamna Woods. După ce am terminat și mă pregăteam să le depun, m-a izbit un gând: cum mă va contacta, de vreme ce eu nu aveam telefon? Oricât de tare mă feream de acest instrument de comunicare mai degrabă esențial, știam că un

CV fără număr de telefon va stârni suspiciuni — și probabil că îi vor face să se întrebe dacă nu cumva trăiam pe străzi. Așa că mai bine să accept inevitabilul și să-mi cumpăr un telefon mobil.

Am scos la imprimantă scrisoarea și CV-ul, lăsând un spațiu gol pentru numărul de telefon. Apoi am ieșit afară și am mers cu bicicleta până în Chinatown, unde am găsit opt magazine diferite care vindeau produse electronice. Cel pe care l-am ales era condus de un bărbat agitat, de peste treizeci de ani, care fuma țigară de la țigară, urlând concomitent la un celular atât de mic, încât trebuia să-l țină între degetul mare și cel arătător. M-a ignorat timp de cinci minute — deloc ușor într-un magazin cu o suprafață de opt pe opt. După ce m-am plictisit de așteptat și m-am întors să plec, a încheiat convorbirea imediat.

— Așteptați, așteptați... a strigat el. Vă dau telefon bun, la preț bun.

O jumătate de oră mai târziu, după ce cheltuisem șaptezeci și cinci de dolari, mă alesesem cu un telefon și o cartelă cu minute incluse, în valoare de douăzeci de dolari. Și mai important, aveam propriul meu număr — pe care l-am adăugat de mână la sfârșitul scrisorii de intenție. M-am întors la bibliotecă și am lăsat CV-ul la biroul de informații principal, gândindu-mă: *Probabil o să mă considere o ratată când o să citească CV-ul...*

A doua zi, am primit un telefon, în jur de ora nouă și jumătate, de la doamna Woods. Părea amabilă și directă.

— Aveți posibilitatea să treceți pe la bibliotecă pentru un interviu?

M-am dus, după cum mi s-a cerut, la ora trei după-amiază. M-am îmbrăcat sobru: o fustă neagră de stofă, dresuri negre, pantofi decenți, un pulover cu *en coeur*, pe sub care aveam un tricou alb. Doamna Woods, pe de altă parte, purta un costum bej cu pantaloni și o bluză înflorată. Era o femeie

solidă și, ca orice altă bibliotecară întâlnită în viața mea, nu prea se simțea confortabil în prezența altor oameni. Dar pentru că ea tăia și spânzura în locul acela, dobândise oarece talente sociale mai avansate decât colegele ei. (Un alt lucru învățat în anii mei academici — bibliotecara-șefă din orice instituție era aleasă, de obicei, în această poziție nu numai datorită experienței, ci și curajului de a menține contactul vizual cu o altă persoană.)

— Ca să fiu sinceră, domnișoară Howard, când v-am citit CV-ul, m-am întrebat dacă nu am de-a face cu o impostoare. Pentru că n-am auzit niciodată ca o persoană cu asemenea pregătire să solicite o asemenea slujbă. Apoi am făcut unele verificări... și am descoperit că într-adevăr v-ați luat doctoratul la Harvard și chiar ați publicat cartea aceea despre naturalismul american. Și ați fost și profesoară la New England. Prin urmare, întrebarea mea este una evidentă: de ce vă interesează un asemenea serviciu prost plătit în Calgary?

— Cât de departe ați mers cu cercetările, doamnă Woods?

— Păi, v-am căutat numele pe Google, desigur.

— Atunci probabil că ați citit și despre fiica mea.

Mi-a susținut privirea.

— Da, am citit și asta.

— Atunci, aveți și răspunsul de ce mă aflu aici.

— Trebuie să vă mărturisesc că am văzut și un articol despre atacul pe care l-ați comis chiar înainte de... accident.

— Și ați citit și împrejurările acelui atac?

— Întocmai... și o parte din mine v-a compătimit. Dar o altă parte din mine...

— Vă temeți să nu angajați o sociopată?

— Nici pomeneală. I-am trimis un e-mail profesorului Sanders, de la New England. Mi-a trimis înapoi o recomandare foarte caldă — și m-a rugat să vă transmit să luați legătura cu el.

Acesta era riscul solicitării unei astfel de slujbe: știam foarte bine că trebuie să prezint și referințe. Și că așa le dezvăluiam foștilor mei colegi locul în care mă aflam. Asta însemna că și Christy avea să afle despre locul în care mă ascund... deși mizam pe faptul că nu mai ține legătura cu Sanders și mai pusesem la punct și un plan de acțiune ca să mă asigur că nu-i spune noua mea adresă.

Doamna Woods a continuat:

— Tot el mi-a explicat și evenimentele care au stat la baza acelui incident. Și m-a asigurat că a fost o ieșire unică, determinată de circumstanțele extraordinare cu care v-ați confruntat la momentul respectiv. Îmi pare foarte rău. Nici nu vreau să-mi imaginez cum...

— N-am obiceiul să atac oameni, i-am retezat-o scurt. Dar îmi plac cărțile. Și pentru că mi-am petrecut o bună parte din viață prin biblioteci...

Zece minute mai târziu primisem slujba. Patru sute optzeci de dolari pe săptămână brut, cu 27% taxe deduse și 10% pentru asigurările sociale — ceea ce însemna că urma să primesc trei sute cincizeci de dolari pe săptămână. Îmi convenea — de vreme ce cheltuielile mele lunare se ridicau la suma de o mie treisute de dolari pe lună. Deși salariul meu de la New England a continuat să fie plătit în contul meu din Boston (profesorul Sanders ignorându-mi, evident, rugămintea de a-l opri), am decis să nu mă ating de rezervele cash. În schimb, trăiam dintr-un buget auster — dar nu unul care să-mi dea senzația că sunt limitată sau săracă. Ba dimpotrivă, devenise un soi de provocare interesantă să reduc cheltuielile la lucruri esențiale; hotărând ca, în schimbul orei petrecute în fiecare zi la cafenea, să merg să mănânc în oraș de două ori pe săptămână. Și mai important, slujba însemna că, de aici înainte, voi avea opt ore în care să mă preocupe și altceva decât propriile gânduri. Cu puțină strategie, știam că aș putea fi o colegă model pentru toți ceilalți de la

bibliotecă, închizând politicos ușa oricărui contact în afara conversațiilor obișnuite.

Iar dacă cineva de acolo m-ar fi întrebat vreodată despre trecutul meu...

Dar nimeni de la bibliotecă nu a făcut asta. Dimpotrivă, toți colegii mei s-au dovedit a fi niște oameni foarte amabili, deși păstrau o oarecare distanță față de mine. Voiau să mă facă să mă simt bine-venită. Dar vedeam în același timp cum se purtau cu mine de parcă aș fi fost o păpușă de porțelan, care se putea sparge în orice secundă. După ce am făcut turul general al bibliotecii împreună cu doamna Woods, am fost lăsată pe mâna unei femei dure, toată numai mușchi, pe nume Babs Milford: șefa de la catalogare.

— Bănuiesc că datorită mediului din care veniți, v-ați dori și ceva mai cerebral decât să aranjați cărțile, așa că ați fost arondată în departamentul meu. O mulțime de oameni consideră procesul de catalogare unul plictisitor. Eu nu fac parte dintre ei — și pariez că și dumneavoastră îl veți găsi interesant.

Babs venea din prerii. O mică fermă de lângă Saskatoon. Avea o voce uscată, aspră, tabagică (în fiecare pauză se repezea afară pentru o țigară), cu un accent ușor sardonic, care părea să-i caracterizeze și viziunea asupra lumii. Avea spre șaizeci de ani — văduvă, cu două fete mari, care locuiau amândouă în Toronto și (din câte am dedus eu) nu prea țineau legătura cu mama lor. Rareori puteai obține informații de la Babs. Cu toate acestea, mi-a sugerat pe ocolite că mariajul ei nu fusese unul foarte fericit, iar moartea bruscă a soțului ei din cauza unui infarct, cu șase ani în urmă, se petrecuse exact după ce se hotărâseră să se despartă.

Babs mi-a mărturisit acest lucru abia după ce am lucrat împreună patru luni. Și chiar și-atunci mi-a povestit cu jumătate de gură, în timp ce eu recatalogam romanele lui John Updike, iar Babs m-a întrebat dacă el e „tipul care scria

întotdeauna despre căsniciile nefericite". Stilul ăsta de „limbaj simplu" ascundea o inteligență reală și o bună cunoaștere a cărților... însă Babs afișa un anume stil candian de prerie, în care nedumerirea exprimată printr-o ridicare din sprânceană se amesteca în mod curios cu un soi de naivitate sălbatică. Atunci când i-am confirmat că, da, Updike scria adesea despre nefericirea domestică, a zâmbit amar și mi-a spus:

— Poate-ar trebui să citesc și eu un roman de-al lui și să descopăr ce n-a mers cum trebuie în căsnicia mea.

Atunci mi-a mărturisit că fusese pe punctul de a divorța de soțul ei — „din pricină că era în permanență cu capsa pusă" —, dar s-a întâmplat ca el să dea colțul undeva lângă lacul Louise, pe când se întorcea dintr-o călătorie cu barca împreună cu „unul dintre prietenii lui taciturni".

Acela a fost singurul moment când am surprins o imagine din viața interioară a lui Babs Milford — cu excepția unei dăți când menționase că niciuna dintre fiicele ei n-o mai vizitase în ultimii doi ani. De obicei, vorbeam doar despre lucruri obișnuite. Babs iubea politica la nebunie. M-a învățat o grămadă despre politica din Canada. Pentru cineva care trăia de atâta timp în Alberta cea ultraconservatoare — și care se considera un fel de *Texas Du Nord* al Canadei — avea niște viziuni surprinzător de liberale cu privire la toate problemele sociale, de la drepturile femeilor (mai ales când venea vorba de avort) până la legalizarea căsătoriilor între gay și chiar și până la ideea că marea majoritate a drogurilor ar trebui să fie disponibile în magazinele de băuturi conduse de stat.

— Normal că nu-mi exprim opiniile în mod public, mi-a zis pe tonul acela acid, pe care nu-l schimba niciodată, mai ales că o persoană din două întâlnite în Alberta este fie un propovăduitor îndoctrinat al Bibliei, fie adeptul unei doctrine à la Marie Antoinette, atunci când vine vorba despre membrii mai puțin norocoși ai societății noastre.

Babs m-a întrebat rareori ceva referitor la viaţa mea — deşi mi-a arătat aprecierea ei, comandându-mi cartea pentru bibliotecă şi fluturând-o pe sub nasul tuturor, în timpul pauzei de cafea, ba chiar luând-o acasă ca s-o citească.

— Ai ditamai creierul, mi-a spus câteva zile mai târziu.

— Nu fi aşa sigură, am contrazis-o.

— Nu intri la Harvard şi nici nu scrii o asemenea lucrare fără să ai ceva în cap. Te-ai gândit să te întorci vreodată la catedră?

— Nu acum.

Mi-a acceptat comentariul, clătinând scurt din cap. Atunci am realizat că *ştia*... chiar dacă, din clipa în care am început lucrul la Biblioteca Centrală, am înţeles că doamna Woods pusese pe toată lumea în gardă cu privire la „trecutul meu" şi hotărâseră în mod colectiv, dar şi la nivel individual să ocolească orice subiect care avea de-a face cu copiii, ori de câte ori mă găseam în aceeaşi încăpere de faţă cu ei.

Erau peste cincizeci de angajaţi la Biblioteca Centrală, dar eu aveam contact permanent numai cu patru dintre ei. Pe lângă Babs, mai era Dee Montgomery, o femeie pe la treizeci şi cinci de ani, care avea dinţii din faţă proeminenţi şi se entuziasma pentru oricine şi pentru orice.

Dee se ocupa de referinţe — şi când a aflat subiectul cărţii mele, a ţinut să mă ducă în „criptă" (jargonul bibliotecarilor pentru locul în care se depozitau vechile reviste periodice şi cărţile importante) şi să-mi arate o colecţie completă a revistelor *Munsey's* (un jurnal de scandal bine-cunoscut pe la începutul secolului al XX-lea) şi o ediţie princeps din *Teoria orei de relaxare* a lui Veblen şi chiar câteva volume semnate de Mencken.

— Asta e perioada ta, nu? m-a întrebat Dee.

— Aşa e... şi nici nu mi-a trecut prin cap cât de multe ai aici.

De fapt, mințeam cu nerușinare. Într-una din primele zile de lucru la bibliotecă, am început să cercetez fișierele din calculator și am descoperit că dispuneau de substanțiale resurse de cercetare atunci când venea vorba de naturalismul american și de epoca progresivă. Dar m-am abținut să devin interesată de colecție. Asta ar fi însemnat să revizitez trecutul. Și revizitarea trecutului ar fi însemnat...

— Dacă intenționezi să scrii altă carte, a spus Dee, aș fi încântată să te ajut. Putem să cerem o grămadă de chestii de la celelalte biblioteci din Canada. Și mai avem și o bază de date uriașă cu...

— Zilele mele de scris s-au dus, am întrerupt-o.

— Nu vorbi prostii.

— Acesta e adevărul.

— Nu se știe niciodată. În timp, când lucrurile se mai...

S-a oprit brusc, apoi a adăugat:

— Oh, Doamne, ascultă ce prostii îndrug. Niciodată nu știu când să-mi țin gura. Adică, nici măcar nu te cunosc prea bine și deja...

— E în regulă. Nicio problemă.

— Îmi pare rău. N-am vrut decât să te ajut.

— Nu-ți bate capul.

Din acel moment, Dee s-a străduit să ocolească *acel* subiect cât a putut ea de bine..., dar nu se putea abține să nu se dojenească sau să nu-și sublinieze gafele.

— Dee nu poate să trăiască fără să se autoflageleze, spunea Ruth Fowler. De aceea soțul său a fugit până la urmă cu cea mai bună prietenă a ei. Bănuiesc că se săturase să-și tot audă soția plângându-se ce ratată e. Probabil că, la un moment dat, s-o fi gândit că trebuie să existe un sâmbure de adevăr în vorbele ei și a căutat refugiu în altă parte. Biata Dee — e o maestră în ceea ce face... și poate cea mai amabilă persoană care lucrează aici. Dar când vine vorba de prețuirea de sine...

Ruth Fowler era cea mai isteață persoană care lucra pentru Biblioteca Centrală. Micuță de înălțime, în jur de 1,60, cu ochelari rotunzi și o predilecție aparte pentru costumele tweed. Uneori mi se părea că seamănă cu un personaj din comediile englezești din anii 1920 — mătușa, numai piele și oase, a vreunui țopârlan și femeia care — pe toată durata piesei de teatru — răspândește cuvinte înțelepte învăluite în sarcasm. Ruth era șefa recepției — ceea ce însemna că se ocupa de tot ce reprezenta principalul birou de informații — prin urmare, fața publică a bibliotecii. Totodată, era responsabilă și de toate informațiile legate de resursele bibliotecii, de organizarea vizitelor școlare, de zilele Porți Deschise și de evenimentele publice. Era persoana ideală pentru o astfel de slujbă cu publicul. Ca și în cazul lui Geraldine Woods, se putea spune despre ea că se simțea extrem de confortabil în propria piele.

În particular avea un umor mușcător. Iar când venea vorba de „chestia" pe care toți ceilalți o ocoleau, mă asigura mereu că se află de partea mea.

— Probabil că știi deja că dețin funcția de șefă de personal. Dacă ai o problemă sau ceva de reclamat împotriva vreunui coleg, vii la mine și încercăm să rezolvăm lucrurile. Așa că o să fiu directă cu tine. Doamna Woods i-a pus pe toți la curent cu moartea fiicei tale. Ideea e că nimeni nu știe cum să se descurce cu tine, pentru că, la naiba, e o chestie îngrozitoare și pentru că oamenii nu vor să zică tâmpenii și să te supere. Mai precis, ne sperie tragediile altora, pentru că scot în evidență fragilitatea vieții. În fine... vreau să știi că Dee a venit la mine îngrozită, apropo de discuția cu tine pe tema scrierii unei alte cărți...

— Dar i-am spus că nu m-a deranjat.

— Da, a menționat și asta. Dar Dee fiind Dee, mica voastră bârfă i-a oferit scuza să se lanseze într-o nouă criză de criticism la adresa propriei persoane, o chestie pe

care o face de șapte ani încoace. Asta e problema ei și voiam să mă asigur că ai habar de faptul că oamenii se simt aiurea în preajma ta. Așa cum vreau să înțelegi că dacă, în viitor, ți se întâmplă să ai una din zilele alea... sau una din săptămânile alea... când te găsești în întuneric, atunci când simți că nu mai poți pur și simplu, e suficient să mă suni și îți aranjez un concediu fără plată atâta timp cât vei avea nevoie...

— Nu cred că va fi necesar, am întrerupt-o.

— În regulă, Jane...

— Dar apreciez grija.

— N-o să mai pomenesc niciodată despre asta.

— Mulțumesc.

Mi-a povestit totuși ceva mai multe despre Vernon Byrne — bibliotecarul specializat în lucrări muzicale și poate cel mai taciturn dintre colegii mei.

— Cred că problemele lui încep cu numele, mi-a spus Ruth. Adică, toată lumea îl strigă Vern. Și cine-ar putea să treacă prin viață cu un nume ca Vern Byrne?

Vern bătea bine spre șaizeci de ani. Era un bărbat slab ca un țâr, îmbrăcat tot timpul în aceleași haine: un sacou cenușiu, flanele gri, o cămașă în carouri, cravată albastru închis și bocanci bine lustruiți. Doar cămășile în carouri arătau o diversitate ocazională. Într-o zi carourile erau albastre, în alta verzi.

— Cred că are trei articole din fiecare: același sacou, aceiași pantaloni, pantofi și-așa mai departe, a observat Ruth. E în stilul lui. Nu-i pasă foarte mult de chestiile materiale. Dar pune-l să vorbească despre muzică și totul se schimbă.

Vern aprecia tunsoarea militară — scurt la spate și în laterale, cu un smoc de păr foarte bine îngrijit în vârful capului.

— Probabil că folosește o pomadă scumpă și cea mai țeapănă perie de pe piață ca să-și țină părul perfect lipit de cap, a spus Ruth. Mă întreb dacă Vern n-are cumva acasă la

el o mică pasăre care-i ține de urât pe freza lui militărească. Dumnezeu știe cât de tare i-ar trebui compania cuiva.

Acesta constituia un alt lucru bine cunoscut despre Vern — faptul că era un singuratic incorigibil, care trăise întotdeauna de capul lui în casa moștenită de la mama sa, într-o suburbie din oraș. Nu i se știau alte interese în afara muzicii clasice.

— E atât de închis, de retras, a continuat Ruth, încât uneori îți dă senzația că e ciudat de-a binelea, că are ceva defect la cap; tipul ăla de bărbat pe care nu l-ai vrea în preajma copiilor tăi. Dar lucrez cu el de peste șaisprezece ani și trebuie să recunosc că mi-e drag de el. Cu toții avem ciudățeniile noastre. Ale lui sunt doar un pic mai evidente.

Domeniul lui Vern era colecția de CD-uri și de librete muzicale — toate grupate într-un sfert de acru situat la etajul al treilea al bibliotecii. Când am făcut cunoștință cu el, în camera angajaților, mi-a întins o mână moartă, fără niciun fel de vlagă în ea. Apoi și-a fixat privirea spre încălțările sale lucioase.

— Îmi pare bine să vă cunosc, a murmurat.

O săptămână mai târziu, încercam să dau de urma unui volum lipsă din *Dicționarul Grove al Muzicii și Muzicienilor*, așa că a trebuit să mă aventurez în „bârlogul" lui (termenul folosit de Ruth) de la parter. Când m-am apropiat, Vern stătea aplecat deasupra unuia dintre CD-playerele care-ți permiteau să asculți un CD înainte să-l împrumuți pentru câteva zile. Ținea pe urechi o pereche de căști imense. Avea ochii închiși și părea așa de cufundat într-un moment de concentrare muzicală, încât, de la distanță, ziceai că trăiește un soi de extaz religios. Dar când a realizat că mă apropiasem și că-l priveam cum se pierduse în acordurile muzicale, a sărit în sus, de parcă l-aș fi surprins într-un act obscen, și s-a căznit să-și dea căștile jos cât mai repede. Nemaifiind izolate, am surprins o succesiune de instrumente cu coarde, urmate de un val de alămuri — toate la un volum incredibil de tare.

— Îmi cer scuze, scuze, a bălmăjit, eu doar...

— Ce era?

— Bruckner 9. Scherzo.

— Cea cu folosirea masivă a basului dublu și apoi a temei *länder* venind în contrapunct la momentul puternic de dinainte.

— Ăăăă... da... absolut, a spus, sincer surprins de vorbele mele. Cunoști bine muzica, nu?

— Puțin. A cui versiune o ascultai?

— Günter Wand cu Filarmonica din Berlin. A ieșit pe piață chiar înainte de moartea lui Wand în 2002.

— Și?

— Și ce?

— Ești de acord cu ea?

— Oh, da, absolut. Înțelege arhitectura simfoniei, care, ăăăă, e cheia definitorie a oricărei interpretări a lui Bruckner. Dar în același timp are și controlul ăsta de tip *kappelmeister*, atunci când vine vorba de marcajele metronomice și se și încăpățânează să...

Brusc, a tăcut.

— Te interesează ce vorbesc eu aici? m-a întrebat.

— Desigur. Dar nu sunt de aceeași părere cu tine atunci când vine vorba de...

— Și-atunci cine-ți place când vine vorba de Bruckner?

— Păi... întotdeauna am avut înregistrările cu Karajan. Dar simt că interpretările lui erau puțin prea... pufoase — le lipsea o anumită finalizare.

Vern Byrne a zâmbit nervos.

— Așa era Karajan — numai pluș și frumusețe, dar n-avea simț... ăăăă... metafizic, bănuiesc. Un cuvânt pretențios.

— Deloc, l-am contrazis. În orice caz, la Bruckner, metafizicul este omniprezent. Un soi de metafizic catolic. A fost puțin prea devotat în opinia mea.

Un alt zâmbet timid de-al lui Vern Byrne.

— Dac-ar fi să-mi recomanzi o versiune bună, închegată a Simfoniei a 9-a...? l-am întrebat.

A ridicat mâna şi s-a îndreptat spre rafturile cu „Simfonice", a găsit secţiunea cu Bruckner dintr-o ochire, şi-a plimbat degetul de-a lungul CD-urilor, oprindu-se cu precizie la discul dorit. L-a scos şi mi l-a întins.

— Harnoncourt — tot cu Filarmonica din Berlin. Tehnică specifică perioadei, dar cu un sunet orchestral modern. După cum sunt sigur că ştii, Harnoncourt s-a numărat printre primii reprezentanţi ai şcolii cu „reprezentaţii autentice" şi a făcut chiar unele lucruri cu adevărat inovatoare în privinţa repertoriului baroc şi clasic. Simfoniile lui Beethoven s-au dovedit o revelaţie absolută — chiar mai bune decât cele sub bagheta lui John Eliot Gardiner, care mi s-a părut cam prea plin de el. În fine, încearcă şi spune-mi ce părere ai.

Am dus CD-ul acasă, m-am aşezat pe şezlong şi am ascultat întreaga simfonie fără pauză. Mai auzisem Simfonia a 9-a a lui Bruckner şi înainte — şi chiar îmi aminteam un concert live cu orchestra simfonică din Boston, la care fusesem împreună cu David, sub bagheta lui Ozawa şi pe care David l-a categorisit drept un „clasic Ozawa: defensiv, dar fără fundaşi". (Acesta era stilul lui David — n-avea nicio problemă să folosească termeni sportivi pentru o orchestră care interpreta Bruckner.) Dar nu *ascultasem* niciodată cu adevărat Simfonia a 9-a. Şi ce am descoperit în această interpretare curată, dar totuşi dinamică a lui Nikolaus Harnoncourt? Bruckner nu scria doar muzică, ci clădea adevărate catedrale de sunete, care te absorbeau în vârtejul lor, forţându-te să iei în calcul şi alte lumi decât propria ta lume. Exista o înfruntare epică în interiorul simfoniei. Spre deosebire de Mahler, totuşi, lupta nu se dădea între individ şi marşul nemilos al vieţii către moarte. Mai degrabă, Bruckner părea să ţintească spre ceva lipsit de corporalitate: căutarea divinului în mijlocul nebuniei cotidiene; mă familiarizam

dintr-odată cu noțiunea că în univers există forțe uriașe, eterice.

Ascultând sunetele simfoniei, mi-am dorit să cred în acel moment. Mi-am dorit să cred că Emily se găsea într-un loc blând, dincolo de viață, rămasă pentru totdeauna la vârsta de trei ani, jucându-se veșnic cu păpușile ei, murmurând cântecele pe care le iubea, fără să-i fie teamă că e singură, pentru că raiul e un loc unde frica și singurătatea nu există. Și pentru că timpul acolo nu mai contează, șaizeci de ani trec într-o singură clipire și părintele, care nu și-a revenit niciodată de pe urma pierderii ei, moare ucis de vreun cancer oribil și își regăsește copilul adorat și jelit și trăiesc fericiți după aceea, sub oblăduirea blajină a lui Dumnezeu. Dar ei nu *trăiesc* cu adevărat, pentru că asta nu e viață, ci rai: un loc în care nimic nu se întâmplă cu adevărat...

Cum pot oamenii să înghită asemenea prostii patetice? Cum pot încerca să te convingă de faptul că astfel de concepte fastuoase există... că o asemenea speranță, bine intenționată de altfel, dar găunoasă, ar putea să-ți ușureze cumva agonia? Vrei să descoperi ce înseamnă celestul — ascultă Bruckner sau o cantată a lui Bach. Cațără-te pe munte (bineînțeles, dacă poți suporta frumusețea grandioasă). Urcă-te în avion și du-te în Chartres. Dar nu... *tu* încerca să-mi spui că într-o viață de apoi o să am grijă de fiica mea, în vreme ce eu stau aici înnebunită, conștientă că o să sufăr veșnic.

A trebuit să mă îmbăt, ca să adorm în noaptea aia — prima dată de când doctorița îmi mărise doza de Mirtazapine. A doua zi de dimineață, m-am trezit mahmură și deprimată. Când m-am privit în oglindă, nu mi-a plăcut ce-am văzut. Arătam de parcă ieșisem dintr-un mixer. La serviciu, Ruth m-a întrebat: „O noapte grea, eh?" Am clătinat simplu din cap și am încheiat orice discuție pe acest subiect. Când i-am înapoiat CD-ul lui Vern, am observat că e puțin nedumerit din cauza aspectului meu, dar n-a comentat.

— Bună înregistrare, i-am spus.

— Mă bucur că ţi-a plăcut, a murmurat, privindu-şi vârfurile pantofilor.

— O să vin cât de curând pentru o altă recomandare, am adăugat, după care am plecat.

Dar nu m-am mai întors în vizuina lui timp de două săptămâni — pentru că m-am temut să nu o iau razna din nou din cauza ofertelor muzicale ale lui Vern; pentru că Vern simţea că am urechea potrivită pentru monologurile lui muzicologice; şi pentru că nu voiam să mă leg de el şi să fiu amabilă şi să par interesată...

Oh, Doamne, oribile gânduri. Dar Bruckner mă dăduse serios peste cap, deschizând un nou canal de suferinţă. Era ca un cancer, care făcea metastaze întruna. Ori de câte ori credeai că ai pus punct şi ţi-ai găsit un echilibru, *pac*, îţi ataca o nouă parte a psihicului. Şi era atât de înşelător, de nemilos încât — chiar dacă îţi ascundeai gândurile de el cu orele — brusc răsărea acolo, mai puternic, informându-te că acest tip de tortură nu se va termina niciodată.

Desigur că nu dădeam vina pe Vern. Totuşi, din acel moment, am păstrat o distanţă politicoasă faţă de el.

— Ştii, mi-a spus Ruth într-o după-amiază, când am aflat adevărul despre Vern Byrne... ei bine, am jurat să nu mai îmi dau niciodată cu presupusul în privinţa oamenilor — chiar dacă hotărârea asta a mea nu a durat decât zece minute. *Vern Byrne*. Credeam că vine din sud. S-a dovedit că mă înşelam amarnic. Omul fusese profesor de muzică undeva în est. Soţia lui a fugit cu un poliţist şi l-a blagoslovit şi cu un divorţ urât, de pe urma căruia a rămas cu buzunarele goale. Între timp, fiica lor a fost diagnosticată cu schizofrenie acută, la vârsta de unsprezece ani, şi stă internată prin sanatorii încă de la sfârşitul anilor 1980. Cam pe atunci, bietul Vern a început să tragă la măsea şi şi-a pierdut slujba din cauza asta. N-a avut încotro şi a trebuit să se mute înapoi la

mama lui văduvă, în Calgary. Dar trebuie să-i recunoaștem meritele. După ce s-a întors aici, n-a mai pus gura pe băutură — s-a dus la grupurile alea cu alcoolicii anonimi — și și-a găsit un serviciu la bibliotecă. Din câte am auzit, era un bărbat adevărat, înainte să i se întâmple toate astea. De atunci a devenit foarte tăcut. Și când a fost diagnosticat cu cancer la prostată acum cinci ani...

— Doamne, Dumnezeule.

— Poți s-o mai zici o dată. Dar asta-i chestia cu viețile altor oameni. Râcâi un pic la suprafață și descoperi tot felul de nenorociri. Cu toții le avem pe ale noastre. În fine, după ce a făcut operația, care s-a dovedit o reușită, bănuiesc că s-a apucat din nou de băut, dar pare să nu exagereze. Și are și o proprietate frumușică de pe urma maică-sii. Nu e cine știe ce palat — unul din bungalow-urile construite aici prin anii șaizeci. Dar în Calgary, asta tot înseamnă vreo patru, cinci sute de mii. Eh, asta e povestea lui Vern Byrne. Iar acum știi și de ce mă strigă toată lumea de aici „Stasi". Pentru că știu tot despre oricine. Dar așa se întâmplă într-o bibliotecă — trebuie să faci ceva ca să treacă orele mai repede. În plus, bârfesc, e adevărat, dar niciodată cu răutate. Îmi plac majoritatea colegilor, chiar dacă trăncănesc mereu despre ei.

— Vrei să spui c-o placi și pe Marlene Tucker? am întrebat.

— Nimeni n-o înghite pe Marlene Tucker, mi-a replicat.

Marlene Tucker. Era șefa departamentului de achiziții — ceea ce-i conferea o oarecare putere în lumea noastră mică — și o femeie căreia nu-i păsa că deranjează pe toată lumea.

Ruth îi spunea „Hotărâta", pentru că Marlene îți spunea întotdeauna că va lua „o hotărâre corectă la momentul potrivit" cu privire la cartea despre care tu simțeai că trebuie să existe în colecția bibliotecii și care trebuia aprobată de ea.

Era o femeie cu un aspect normal, în jur de patruzeci și cinci de ani, care avea o înclinație aparte pentru rochiile

înflorate, ce se demodaseră imediat după ce Laura Ashley se stinsese în urma unei căzături fatale pe scări. Era întotdeauna foarte politicoasă și formală, cu o urmă de *noblesse oblige* pe care te făcea întotdeauna s-o simți atunci când își juca rolul de persoană care decide.

— Este o ocazie minunată pentru bibliotecă să avem pe cineva cu asemenea recomandări, mi-a spus imediat după ce m-am angajat. Și ar fi minunat dacă mi-ați da câteva sfaturi despre noi achiziții literare.

Câteva luni mai târziu — când, la ordinul ei, am petrecut treizeci de ore întocmind o listă de cărți ce ar fi trebuit să acopere golurile din zona ficțiunii — s-a aricit imediat la vederea celor patru sute de titluri despre care eu consideram că trebuie să existe pe rafurile noastre.

— Patru sute de cărți! a exclamat, sugerând că am exagerat și că mi-am depășit atribuțiile.

— Păi, tu mi-ai cerut să... am spus.

— Întocmai, dar nu m-am așteptat să vii cu o listă imposibil de lungă.

— Patru sute unsprezece cărți este un număr chiar modest.

— Nu și dacă încerci să le găsești loc într-un buget anual destul de strâmtorat.

— Nu ne-a alocat guvernul regional 400 000 de dolari pentru noile achiziții? Nu de-aia mi-ai cerut să întocmesc lista?

— Am considerat că ești cea mai potrivită dintre noi să faci asta. Dar sincer vorbind... achiziționarea unei ediții princeps complete din Stephen Leacock. Asta trebuie să coste...

— În Victoria e un anticar care se ocupă de cărțile rare și care ne poate face rost de un set complet pentru suma de 9 000 de dolari.

— Dar de ce-ar vrea Biblioteca Centrală din Calgary să cheltuiască 9 000 de dolari pe o ediție princeps din Stephen Leacock?

— Din două motive. Primul: el este Mark Twain al Canadei...

— Știu cine este Stephen Leacock.

— Iar al doilea motiv: probabil că investiția ta se va dubla în următorii cinci ani.

Remarca mea l-a luat-o prin surprindere.

— De unde știi asta?

— Am făcut unele cercetări pe internet. Am aflat că nu există decât patru seturi complete Stephen Leacock originale din prima ediție scoasă la vânzare în Canada în 1903. Trei dintre ele se găsesc la dealeri din Toronto, ceea ce înseamnă că vor cere între 17 000 și 24 000 de dolari pentru aceeași ediție.

— Și de ce este cea din Victoria mai ieftină?

— Pentru că aparține unui dealer independent. Își desfășoară afacerea într-un garaj de lângă casa proprie, prin urmare, costurile sale sunt considerabil mai mici. Mai precis, a cumpărat prima ediție la vânzarea unei proprietăți și vrea să facă afacerea cât se poate de repede.

— I-ai verificat recomandările ca anticar?

— Absolut, am spus, aplecându-mă peste birou și întinzându-i un dosar. E uimitor câte lucruri poți să afli pe internet. I-am cerut și copii xerox ale coperților — și am dat chiar și peste un specialist în Leacock, pensionar, care locuiește în Victoria și care — pentru un comision de 250 de dolari — e mai mult decât încântat să meargă acolo și să verifice investiția, înainte să plătim cei 9 000 de dolari.

— Ăsta e cel mai bun preț pe care-l putem obține?

— Având în vedere că am negociat pornind de la 13 000, da.

S-a încordat din nou.

— Cum poți fi așa sigură că ediția își va dubla valoarea în următorii cinci ani?

— Citește documentele pe care le-am pregătit pentru tine — inclusiv pe cel din partea Asociației Anticarilor Canadieni, care vorbește despre raritatea acestui set și despre faptul că valoarea lui va crește exponențial în următorul deceniu. O să fii favorita consiliului director cu achiziția asta, crede-mă.

Un lucru pe care l-am învățat despre Marlene Tucker era că nu avea încredere în inteligența altor oameni. Când mi-a pus placa bine știută — „la momentul potrivit, voi lua o hotărâre bine analizată" — am contraatacat, spunându-i că anticarul ne garantează acest preț doar pentru următoarele șapte zile. Ea s-a mulțumit să-mi zâmbească strâmb și a adăugat:

— Poate o să-l sun pe domnul Henderson chiar în seara asta.

Stockton Henderson era președintele consiliului bibliotecii — un avocat cu greutate de la o mare firmă de avocatură și foarte mândru de cunoștințele sale. Trata biblioteca de parcă ar fi fost propria lui moșie și inspecta locul cu aere de Charles Foster Kane. Când ediția Leacock a sosit șapte zile după conversația mea cu Marlene Tucker, a venit personal să studieze marfa. Cărțile erau expuse în sala de consiliu, iar eu fusesem chemată de doamna Woods să-l cunosc personal pe „marele om".

Toți îmi spuseseră că Stockton Henderson era un soi de Babbitt din zilele de demult — pompos, arogant și lipsit de orice amabilități sociale. Dar nimic nu ne pregătise pe mine, pe doamna Woods ori pe Marlene Tucker pentru primul lui comentariu:

— Aha, deci tu ești tipa de la Harvard cu copilul mort...

Tăcerea care s-a lăsat părea să ne înghită cu totul. Stockton Henderson a băgat și el de seamă într-un târziu.

— Am spus ceva greșit? a întrebat-o pe Marlene Tucker.

— Nici vorbă, am zis, hotărâtă să-i fac jocul. Aveți dreptate în ambele privințe: am un doctorat la Harvard și fiica mea a fost călcată de o mașină, după care a murit.

Stockton Henderson nici măcar n-a clipit când i-am vorbit atât de direct. Atunci am realizat că nenorocitul nu aruncase comentariul aiurea, fără să se gândească, dimpotrivă, își calculase replica în așa fel încât să mă scoată din pepeni. Simplul fapt că răspunsesem îl impresionase. După ce a clătinat scurt din cap, a adăugat:

— Am trecut atât prin munca ta de cercetare, cât și prin raportul referitor la achiziționarea ediției Leacock. Pedigriul tău de Harvard se vede de la o poștă, dar și faptul că ai un nas bun să miroși o afacere profitabilă; și mai ales că privești în viitor atunci când vine vorba să sporești valoarea colecțiilor bibliotecii. Nu sunteți de acord cu asta, doamnă Woods?

— Ba sigur că da. A fost un proiect clasa întâi din partea lui Jane.

— Și ce-ați zice, doamnă Woods, dacă aș negocia cu oficialitățile din Edmonton să găsească, să spunem, un fond de o jumătate de milion de dolari care să mai ajute puțin colecția bibliotecii?

— Vreți să spuneți, în plus față de cei 400 000 de dolaricare ne-au fost deja alocați? a întrebat Marlene Tucker.

— Nu-mi amintesc să vă fi cerut opinia, doamnă Tucker, a spus Henderson.

Marlene Tucker și-a plecat privirea, cu umerii căzându-i brusc, sub amenințarea din vocea lui.

— Doamnă Woods...? a insistat el.

— Consider că jumătatea de milion, dacă este investită cum trebuie într-o colecție de cărți rare și foarte apreciate, ar putea fi începutul unei averi mici, dar reale pentru bibliotecă.

— Acesta este exact răspunsul pe care speram să-l aud, a zis. Înțeleg că ați publicat, domnișoară Howard.

— Am scris doar o carte, domnule.

— Chiar și-așa. Și cu siguranță nu avem pe nimeni printre angajații bibliotecii cu o astfel de pregătire literară,

ca să nu mai pomenim de licențele dumneavoastră. Să presupunem că vă ofer postul de șefă a departamentului de achiziții, având în același timp responsabilitatea de a crea un departament de cărți rare la noi în bibliotecă? Ce-ați zice?

Pauza care a urmat nu a durat decât trei secunde. Încă una și Henderson m-ar fi categorisit drept o lașă. Perioada petrecută în lumea finanțelor mă învățase că bărbații ca Stockton Henderson apreciază hotărârile luate pe loc. Le dă senzația că oamenii văd lumea în aceeași manieră maniheistă, lipsită de datorii... în care îndoiala reprezintă în ochii lor un semn al lipsei coloanei vertebrale.

— Aș spune da, am răspuns.

— Excelent. Atunci așa rămâne. Aveți vreo obiecție, doamnă Woods?

Geraldine Woods — care o considerase întotdeauna pe Marlene Tucker o nulitate (și una care nu se ferea să-și dorească poziția ei) — și-a stăpânit cu greu un rânjet larg.

— Niciuna, domnule.

— Atunci am stabilit.

— Dar, domnule Henderson... a început Marlene Tucker, am căzut de acord să rămân șefă la achiziții până când...

— *Acordul*, doamnă Tucker, a fost făcut cu condiția să vă descurcați cu brio în poziția actuală. Dar ce realizări aveți până în prezent, cu excepția menținerii unui anumit *statu-quo* birocratic?

— Nu cred că este o afirmație corectă... a zis ea.

— Sunt sigur că nu credeți, a remarcat Henderson. Dar adevărul este adesea neplăcut. Mai aveți întrebări, domnișoară Howard?

— Doriți să întocmesc o listă cu „investiții" posibile din domeniul cărți rare înainte să purtați discuția cu autoritățile guvernamentale? Aș putea să cercetez cum să investiți o jumătate de milion de dolari și ce profit ar aduce.

— Uite, *asta* numesc eu gândire proactivă. Da, aș aprecia foarte mult un astfel de document. Ați putea să-l finalizați în șapte zile?

— Nicio problemă, domnule.

— Atunci suntem pe aceeași lungime de... pagină!

Am râs cu toții la gluma lui jalnică.

Imediat ce Henderson a părăsit încăperea, Marlene Tucker s-a întors spre Geraldine Woods și a spus:

— Nu voi accepta decizia asta. O voi contesta, chiar dacă înseamnă să depun o plângere legală sau să cer o audiență în cadrul Consilului...

— Ești bine-venită, Marlene, a răspuns Geraldine Woods. Dar asta presupune să te răzvrătești împotriva președintelui nostru — un bărbat care urăște să fie contrazis. Însă dacă dorești să procedezi așa, n-ai decât. Îți garantez că va insista să te mut undeva la departamentul de sortare, în loc să rămâi cu o slujbă confortabilă în catalogare...

— Catalogare! Am început să fac asta acum douăzeci și trei de ani.

— Atunci e chiar o mișcare elegantă din partea ta să te întorci la rădăcinile profesionale.

— Lucrurile nu vor rămâne așa, a rostit Marlene, ieșind ca o furtună pe ușă.

Imediat ce a părăsit încăperea, Gerladine Woods a răsuflat ușurată.

— Suntem binecuvântați că ai apărut în viețile noastre și ne-ai scăpat de femeia asta.

— Nu a fost în intenția mea.

— Crede-mă că știu. Iar Stockton Henderson știe și el. M-ai impresionat teribil cum ai reacționat la comentariul ăla nenorocit al președintelui nostru. Mi-e teamă că asta e stilul lui.

— Uiți că am petrecut ceva timp împreună la afacerilor.

— Oh, sunt conștientă că ești o persoană complexă, Jane. Și sunt convinsă că vei face o treabă excelentă în poziția asta.

Salariul tău o să urce la treizeci și opt de mii de dolari datorită promovării. Imediat ce primim jumătatea de milion, vreau să ieșim în public cu proiectul la care lucrezi.

— Contează pe mine, am spus.

— Dar pentru noi ar conta enorm să te transformăm în imaginea noului proiect — o autoare publicată, un academician serios...

— Îmi pare rău, dar nu pot... nu *vreau*...

— Te mai gândești totuși câteva zile?

— Sunt fericită să fac toate cercetările, toate negocierile, toate achizițiile... și să preiau și responsabilitățile ca șefă la achiziții. Dar nu mă scoate în public. Sunt sigură că poți găsi pe altcineva potrivit pentru o astfel de sarcină.

Stockton Henderson nu s-a arătat prea încântat când doamna Woods l-a informat că nu voi apărea în fața presei în rolul meu de șefă a departamentului de achiziții, asta până când i-a sugerat ca el însuși să anunțe această „nouă inițiativă" și să spună pur și simplu că biblioteca lucra cu diverși experți în cărți rare, care îl consiliau personal cu privire la cele mai bune investiții... și că decizia finală îi aparținea în întregime.

Fiind atât pompos, cât și plin de sine, Stockton Henderson a îmbrățișat ideea imediat. În mai puțin de două luni, convinsese autoritățile regionale să-i ofere încă cinci sute de mii de dolari pentru a demara achizițiile pentru noua colecție.

— Sunt o adunătură de filistini, a comentat Ruth Fowler, în ziua în care banii au intrat în cont, dacă e suficient ca unul precum Henderson să-și încordeze mușchii și să le ia banii.

— Nu mă plâng deloc, am spus, știind că aveam acum la dispoziție aproape un milion de dolari pe care să-i cheltuiesc pe cărți. Și am cheltuit, nu glumă. În cadrul adunării generale, am ascultat toate recomandările făcute de șefii de departamente în ceea ce privește golurile din colecția fiecăruia. La secțiunea ficțiune, lucra pentru noi, cu jumătate de

normă, un student în ultimul an la Universitatea Calgary, un tip isteț pe nume Ron, care părea să fie un magician al identificării deficitelor noastre. L-am rugat să verifice cum ne poate îmbunătăți stocul de literatură și i-am dat un buget de cincizeci de mii de dolari cu care să lucreze. Era ca un copil într-un magazin cu dulciuri. În două săptămâni, a venit cu tot felul de idei — de la o secțiune întreagă dedicată scriitorilor din Quebec, a celor din generația Beat (în franceză, dar și traduși), până la de mult uitații romancieri din Alberta și la *le nouveau roman* francez.

Doamna Woods a trebuit să ia apărarea multora dintre aceste achiziții în fața consiliului director — sâcâit de o campanie urâtă dusă de Marlene Tucker (care a refuzat să mai discute cu mine din momentul în care căzuse în dizgrație) — oripilat că urma să cheltuim „banii celor care plătesc taxe" pe „beatnici" și „francofoni" și pe „cărți pe care nu le va citi nimeni niciodată" (citate exacte din timpul întâlnirii). Vicleană, doamna Woods contactase niște jurnaliști din Calgary care ne simpatizau — atât de la *Herald*, cât și de la *FastFwd* — și care au scris amândoi articole splendide despre îmbogățirea colecției Bibliotecii Publice Centrale și despre faptul că (potrivit ziarului *FastFwd)* „această măsură se datora consiliului director al bibliotecii, care aprobase o impresionantă împrospătare a colecției — colecție care, prin eclectismul și profunzimea ei, transforma biblioteca în una dintre cele mai bune biblioteci metropolitane din Canada".

Consiliului i-a plăcut flatarea, iar doamna Woods a amenințat-o pe Marlene Tucker cu concedierea dacă-și mai continua campania otrăvitoare. Însă persoana care a adorat cel mai mult articolele din presă a fost Stockton Henderson. Când am obținut o ediție rară din *Dombey și fiii* al lui Dickens, în original, pentru suma de 14 000 de dolari, de la un dealer din Londra și câteva ediții princeps din Shakespeare și una cu *Ulise* de Joyce, pentru 58 000 de dolari, Henderson a invitat

câțiva jurnaliști la bibliotecă, pentru a inspecta bunurile. De asemenea, le-a spus tuturor că el dăduse de urma acestor rarități. Evident că a jubilat când a văzut rezultatele: marele avocat, specialist în afacerile cu petrol, era prezentat și ca un bibliofil rafinat.

— Iisuse, aproape că am icnit când am citit asta, mi-a zis Ruth a doua zi. Tipul se consideră un Medici, când, de fapt, nu e decât unul dintre papii Borgia — din specia provincială canadiană. Acum, bibliofil rafinat. Da, și Pierre Trudeau pe deasupra.

Am zâmbit strâmb. Ruth a observat.

— Cum te simți azi?

— Bine.

— Ești sigură?

— Normal. De ce n-aș fi sigură?

Deja auzeam apărarea din vocea mea, așa cum am realizat că *ea știe.*

— Nu trebuia să vii la serviciu astăzi, Jane.

— Dar am vrut să vin. *Trebuia* să vin la muncă.

— Câtă vreme ești bine...

Normal că nu sunt bine. Cum pot să fiu bine când comemorez un an de la moartea copilului meu?

— Știi, dacă nu te simți în stare să stai aici, a continuat Ruth, ar trebui să te duci acasă. Toată lumea va înțelege.

— Aici te înșeli, Ruth. Nimeni nu va înțelege *vreodată.* Și nici nu mă aștept să înțeleagă. Iar acum scuză-mă, te rog, dar mă întorc la treabă.

M-am închis în birou pentru tot restul zilei. Ruth a avut dreptate. N-ar fi trebuit să vin. Mă temusem de ziua asta săptămâni la rând. Toți spuneau că prima comemorare a unei tragedii este înfiorătoare — nu numai pentru că realizezi că a trecut un an întreg de când lumea ta s-a prăbușit, dar și pentru că timpul nu vindecă nimic. Așa că am ținut ușa de la birou închisă și am privit monitorul de la calculator,

încercând să mă concentrez în căutarea unei ediții princeps din *Litera stacojie*. Am descoperit un dealer din Cape Town (tocmai acolo, dintre toate locurile de pe lume) care avea un exemplar. Dar cerea exorbitanta sumă de 30 000 de dolari. Am încercat să stabilesc dacă e un preț corect de piață și dacă merita să cheltuiesc o asemenea sumă din bugetul meu pe un singur volum (până la urmă am hotărât că nu), știind, în același timp, că toată munca asta de detectiv cu edițiile princeps nu reprezenta decât o serie de tactici care să-mi permită să uit preț de câteva minute de realitatea teribilă, care încă mă mai bântuia clipă de clipă, chiar și acum după douăsprezece luni.

Într-un târziu, pe la șase după-amiază, mi-am luat haina, pălăria, șalul, mănușile — toate straturile necesare pentru iarna canadiană — și am abandonat serviciul.

Era o noapte rece — mercurul termometrului scăzuse cu mult sub zero grade, i... din cer cădeau valuri de zăpadă. La cinematograful Uptown rulau două filme pe care voiam să le văd. Însemna să merg douăzeci de minute pe jos pe 8th Avenue, de la bibliotecă, și mi-am dat seama că aveam timp să mă opresc și într-un bar cu vinuri, Escoba, situat la doar câteva zeci de metri distanță de cinematograf, unde să mănânc o porție de paste stropite cu mai multe pahare de licoare roșie și bogată, după care să mă ascund în sala de cinema și să-mi omor timpul rămas, holbându-mă la umbrele proiectate în încăperea scufundată în beznă. Dar imediat ce am ieșit din bibliotecă, am făcut ceva ciudat. M-am așezat pe trotuarul din fața intrării și am rămas acolo, uitând de frig, de zăpadă, de trecătorii care mă priveau de parcă eram nebună... și poate că eram.

Un polițist s-a apropiat de mine — un bărbat de vreo patruzeci și ceva de ani, purtând o caschetă cu blană și insigna poliției din Calgary prinsă chiar în mijloc.

— Vă simțiți bine, doamnă?

Nu mi-am ridicat privirea spre el, dar m-am întors și am fixat o gură de canalizare.

A îngenuncheat lângă mine.

— Doamnă, v-am pus o întrebare. Vă simțiți bine?

— N-o să mă mai simt niciodată bine, m-am auzit rostind.

— Doamnă, ați avut vreun accident? Sunteți rănită?

— Am făcut asta, anul trecut.

— Ce-ați făcut, doamnă?

— În noaptea în care fiica mea a murit, am stat pe jos în stradă.

— Nu pricep...

— M-am întors la locul accidentului și m-am așezat pe stradă și nu m-am putut ridica până când nu a venit poliția și...

— Doamnă, vă rog, puteți să-mi spuneți numele dumneavoastră?

M-am răsucit. I-am simțit mâna înmănușată pe umăr.

— Doamnă, aveți vreun act de identitate la dumneavoastră?

Am refuzat în continuare să-l privesc.

— În regulă, doamnă. O să chem niște colegi și o să vă ducem undeva unde să rămâneți în siguranță peste noapte.

Chiar când se pregătea să-și folosească walkie-talkie-ul, un bărbat s-a apropiat în grabă.

— O cunosc eu, i-a spus el polițistului.

M-am uitat în sus și l-am văzut pe Vern Byrne. S-a lăsat pe vine lângă mine.

— S-a întâmplat ceva, Jane?

— Acum un an...

— Știu, știu, a spus el încet.

— De unde o cunoașteți pe femeia aceasta? l-a întrebat polițistul.

— Lucrăm împreună.

— Întotdeauna e așa?

Vern l-a bătut ușurel pe umăr. S-au ridicat amândoi în picioare și au discutat câteva momente în șoaptă. Apoi polițistul s-a lăsat din nou pe vine lângă mine și mi-a spus:

— Colegul dumneavoastră m-a asigurat că o să vă conducă până acasă. Mi-a spus ce s-a întâmplat cu fiica dumneavoastră. O mare nenorocire și îmi pare foarte rău pentru dumneavoastră. Dar asta e slujba mea și dacă vă mai găsesc o dată pe stradă în felul acesta, o să fiu nevoit să vă internez la secția de psihiatrie a spitalului Foothills... și, credeți-mă, n-o să-mi facă niciun fel de plăcere.

— N-o să se mai întâmple, a spus Vern.

— În regulă, a rostit polițistul, dar îmi promiteți că o duceți acasă?

— Pe cuvânt de onoare.

Polițistul a plecat. Vern m-a ajutat să mă ridic în picioare, înconjurându-mă cu brațul pe după umeri.

— Hai să te duc acasă.

— Nu vreau acasă.

— Dar trebuie să mergi acasă, a insistat. Ai auzit ce a spus polițistul.

— *Nu* mă duc acasă.

Trupul mi s-a încordat. Brusc, am hotărât să înțepenesc.

— Te rog, Jane, a șoptit el. Dacă se întoarce polițistul și ne găsește tot aici...

— Ceva de băut.

— Poftim?

— Cumpără-mi ceva de băut.

Șase

Vern m-a târât până în primul bar pe care l-a găsit. Era situat, pe diagonală, pe partea cealaltă a străzii. Vântul bătea tăios, iar zăpada viscolită reducea vizibilitatea. Vern m-a prins de mâna stângă cu forța unui salvamar care scoate din ocean o persoană pe jumătate înecată. Aproape că am căzut când am intrat în bar.

— Iisuse, a spus Vern printre dinți, uitându-se de jur împrejur. Șic, nu?

Barul s-a dovedit a fi un restaurant pe nume Julliard. Erau o grămadă de separeuri, așa că Vern m-a împins într-unul din ele. De noi s-a apropiat o ospătăriță, toată numai zâmbet.

— Arătați de parcă ați avea nevoie de ceva care să vă încălzească, nu? Ce vă aduc?

— Ce-ai vrea? m-a întrebat Vern.

Am ridicat din umeri.

— Îți place secara?

— Sigur.

— Două Crown Royal, fără gheață și două pahare de apă, a comandat.

Când ospătărița s-a îndepărtat, s-a aplecat spre mine și m-a întrebat:

— Te simți mai bine acum?

— Îți mulțumesc că m-ai adus aici.

Băuturile au sosit. Am ridicat paharul și l-am dat pe gât dintr-o sorbitură. Nu m-a ars, așa cum o făceau multe soiuri de whisky, atunci când îți atingeau esogaful. Era ușor dulceag și avea o aromă fină de miere, care te încălzea pe loc. Am pus paharul pe masă și m-am întors către ospătărița care încă nu apucase să ia de pe tavă paharele cu apă.

— Îmi mai aduceți unul, vă rog? Știi ce nu pot suferi la Canada? i-am spus lui Vern pe neașteptate. Toată politețea asta nenorocită — și felul în care toată lumea folosește limbajul ăsta ridicol. *La naiba... Sfinte Sisoe... nasol... naspa.* Oamenii nu știu să înjure pe bune în țara asta? Chiar trebuie să fiți atât de politicoși? Știi ce cred eu? Că vă sprijiniți atât de mult în mâini, încât nu mai știți să le mai folosiți. Vreau să spun, pe CBC se difuzează porcăria aia de emisiune „Inuit Throat Singing"... iar voi n-aveți nimic de obiectat, la dracu. Da, *la dracu.* Vin din sud, așa că folosesc expresia *la dracu...*

Tot discursul ăsta aberant l-am rostit cu voce tare. Lumea din jur amuțise. Toți ochii erau îndreptați spre mine. Înainte să știu ce se petrece, Vern a aruncat niște bani pe masă și m-a împins spre ușă. Din nou, m-a apucat zdravăn de mână atunci când am ieșit în bătaia vântului. N-a scos un cuvânt, dar strânsoarea de salvamar se transformase într-una de polițist, care tocmai a arestat pe cineva. Am cotit la stânga pe 8th Avenue.

— Întotdeauna se găsește un taxi în față la Palliser, a spus.

— Îmi pare rău. Chiar îmi...

— Nu-ți face griji.

— Am stricat totul. Eu...

— Oprește-te, *te rog*, a insistat pe un ton mai degrabă îngrijorat decât înfuriat.

— Bine, bine. Du-mă acasă și...

— Nu cred că ar trebui să rămâi singură.

— O să mă descurc.

— Nu cred o iotă din vorbele tale.

— Ba sigur o să mă descurc.

Vern n-a mai adăugat nimic. M-a strâns și mai tare și m-a împins în față. Vântul era aspru acum, rănind orice bucățică de piele neprotejată. Am ajuns în față la Palliser în cinci minute, dar degetele îmi înghețaseră așa de tare că abia puteam să le mai mișc. Trei taxiuri așteptau în fața hotelului. Vern m-a ajutat să mă urc și i-a dat șoferului o adresă de pe 29th Street NW.

— Dar eu locuiesc pe 17th Street SW, am spus.

— Nu mergem acolo.

— Mă răpești? am întrebat.

Vern n-a rostit nimic, dar s-a aplecat peste mine și a blocat portiera.

— Crede-mă, n-am de gând să sar dintr-un vehicul în mișcare, am zis.

— Eu am făcut-o odată.

— Serios?

— Serios.

— De ce?

Și-a privit mâinile și a vorbit încet.

— Fiica mea tocmai fusese internată. Mai precis, semnasem hârtiile de internare. Apoi m-am lăsat cuprins de o stare de disperare timp de șapte zile. La sfârșitul lor, am sărit dintr-o mașină în mișcare. Am stat în spital trei săptămâni după aceea. Mi-am rupt piciorul stâng. Mi-am fracturat maxilarul. M-au băgat și la psihiatrie evident. Mi-am pierdut slujba. Eram dărâmat — și aș prefera să nu te văd în halul ăla.

— Am trecut și eu pe la psihiatrie.

A clătinat tăcut din cap și nu ne-am mai vorbit până la destinație. Taxiul a oprit în fața unui bungalouw modest. Vern a plătit șoferului și m-a dus înăuntru. Când am trecut pragul, a aprins lumina. Ne aflam pe hol — părea că fusese renovat ultima oară prin 1965. Tapetul cu modele florale maronii se decolorase. Am văzut un cuier demodat, o măsuță acoperită cu două mileuri. (Mai folosește cineva în ziua de astăzi mileuri?) Mi-a luat haina de pe umeri, a agățat-o în cuier și mi-a spus să mă fac comodă în camera de zi.

— Vrei să rămâi la secară? a întrebat.

— Secara e minunată.

Camera de zi era decorată cu același tapet și avea mobilă din lemn de mahon asemănătoare cu cea de pe hol. Pe fotoliul uriaș și pe canapea, din nou dantelării. Într-un colț se găsea un pian baby grand acoperit cu partituri muzicale și două veioze Tiffany, la stânga și la dreapta. Dar cea mai impresionantă era biblioteca, ale cărei rafturi se ridicau până în tavan, pline de partituri muzicale și mii de CD-uri. Toate CD-urile erau aranjate în ordine alfabetică, separatoarele mici evidențiind marii compozitori. Pe două dintre polițe trona un sistem stereo serios, iar pe podea se zăreau cele două boxe imense.

Vern a intrat ducând o tavă pe care erau două pahare de cristal, o sticlă de Crown Royal, un bol cu cuburi de gheață și o carafă mică plină cu apă. A așezat tava pe măsuța de cafea.

— Camera asta e uimitoare, am spus.

— Mie mi s-a părut întotdeauna mai degrabă obișnuită.

— Dar colecția de CD-uri... Trebuie să fie peste o mie de discuri aici.

— O mie o sută, a spus el. Restul se află în pivniță.

— Adică mai ai și altele?

— Da, câteva.

— Pot să le văd?

Vern a ridicat din umeri, apoi și-a îndreptat degetul spre o altă ușă. A deschis-o, a apăsat pe un întrerupător și l-am urmat pe o scară îngustă, care cobora... Ceea ce am văzut m-a lăsat cu gura căscată. Pentru că aici, într-o pivniță perfect îngrijită, se aflau rafturi întregi de CD-uri, atent organizate în stilul unei biblioteci, precum și un sistem stereo hi-fi conectat la două boxe uriașe. În fața lor se zărea un fotoliu din piele masiv. Lângă el era și o masă mare din trestie și un șezlong cu spătar lung, în jurul căruia se zăreau teancuri de ziare, cărți și un laptop — iar în spatele lui se găsea un raft pe care se odihnea *Dicționarul Grove al Muzicii și Muzicienilor.* Pivnița părea atât un templu al lucrărilor muzicale, cât și un centru de comandă. Dacă Dr. Strangelove ar fi fost un maniac al muzicii clasice, probabil că s-ar fi simțit ca la el acasă în această cavernă subterană.

— Uluitor.

— Ăăă... mersi, a spus Vern.

— Tu ai cumpărat toate CD-urile?

— Mmm, cam un sfert din ele. Restul... ei bine, ai auzit vreodată de revista britanică *Gramophone* sau de *Stereo Review* din Statele Unite? Scriu cronici pentru ambele de mai bine de 15 ani.

— Și acesta este locul în care îți scrii cronicile?

— Da... și tot aici lucrez la...

S-a poticnit din nou, nefiind prea sigur dacă trebuie să-mi facă și alte confidențe.

— Continuă, am spus.

— Scriu o carte.

— Păi, asta e fantastic. E o comandă sigură?

A clătinat din cap că da.

— Cine e editorul?

— McGraw-Hill.

— Cea mai mare editură din Statele Unite. Bănuiesc că e vorba de un compendiu muzical.

— E un soi de *Dicționar Oxford al Muzicii* — dar se adresează elevilor de liceu. Istorii concentrate ale celor mai importanți compozitori, de la Hildegard din Bingen până la Philip Glass.

— Cum de-ai pus mâna pe-așa un contract?

— Le-am scris o scrisoare lungă, explicându-le cine sunt, ce experiență am ca profesor, ce pregătire am, diversele mele colaborări pentru mai multe reviste, plus o prezentare mai detaliată a ideii mele. Nu m-am așteptat nicio clipă să-mi răspundă, dar, la un moment dat, am primit un telefon de la un redactor de acolo, pe nume Campbell Hart. M-a întrebat dacă aș putea să vin la New York pentru o discuție. Mi-a oferit chiar și un bilet de avion și o noapte la un hotel, dacă mă hotărăsc să vin. Nu mai fusesem la New York... Iisuse, de pe vremea când eram student la universitate, prin anii șaizeci.

— Ce universitate ai urmat?

— Pe cea din Toronto și am absolvit și Colegiul Regal de Muzică din Londra. Dar asta s-a întâmplat cu mult timp în urmă.

Acum venise rândul meu să-l privesc cu atenție, să văd dacă e sincer.

— Ce-ai studiat la Colegiul Regal?

— Pianul.

— Și ai fost acceptat ca pianist acolo?

— E o poveste veche.

— Dar... Colegiul Regal de Muzică *din Londra*! Probabil că erai un pianist pe cinste.

— Hai să mergem sus, a spus.

S-a apucat să stingă luminile, apoi m-a însoțit din nou în camera de zi.

— Ești pregătită pentru niște secară? m-a întrebat.

— Te rog chiar.

— Îl vrei cu apă sau cu gheață?

— Sec.

Când mi-a turnat două degete de whiskey, am băgat de seamă că mâinile îi tremurau ușor. Mi-a întins paharul, apoi a măsurat o cantitate mai mică pentru el, asigurându-se că nu depășește un anumit gramaj.

— Îmi place casa ta, am spus.

— Nu prea m-am ocupat de ea.

— Dar e solidă și mobila e de la sfârșitul secolului al XIX-lea...

— Mamei i-ar fi plăcut să audă asta. Ea a ales totul.

— Ce făcea?

— A fost profesoară de muzică la un liceu, aici în Calgary.

— Ea te-a învățat să cânți la pian?

A încuviințat ușor din cap și a sorbit puțin din paharul cu whiskey.

— Probabil că a fost foarte mândră de tine când ai intrat la Colegiul Regal de Muzică, nu?

A tăcut și a dat pe gât restul de băutură, după care s-a holbat mult timp în fundul paharului.

— Am spus ceva aiurea? am întrebat.

A scuturat din cap că nu, după care a început să mângâie paharul, în timp ce arunca pe furiș câte o privire spre sticla de Crown Royal. Se vedea de la o poștă că își dorea o porție în plus — dar că ținea să se limiteze doar la unul.

În cele din urmă a continuat:

— Am avut o bursă integrală la Universitatea din Toronto. Acolo am studiat cu Andrei Pietowski. Un emigrant polonez. Strălucitor și foarte pretențios. Considera că am geniu și că voi fi următorul Glenn Gould. M-a pus chiar să cânt pentru un pianist austriac pe nume Brendel, când a trecut prin Toronto. Brendel locuia la Londra. Avea legături cu Colegiul Regal. Am obținut o bursă integrală și acolo. Asta se întâmpla în 1972.

— Și apoi?

— Am sosit la Londra. Am început Colegiul Regal. Și...

Un alt moment de tăcere.

— Mai vrei niște whiskey? m-a întrebat.

— Sigur, am răspuns, întinzând paharul.

Mi-a turnat din nou câteva degete din lichidul maroniu. Apoi, în timp ce două picături de sudoare i s-au scurs pe obraz, și-a mai turnat un deget de whiskey în propriul său pahar. Imediat după aceea, s-a ridicat în picioare și a dispărut în bucătărie cu sticla de Crown Royal. Când s-a întors mi-a spus:

— Dacă mai vrei, o găsești pe raftul de deasupra chiuvetei. Iar dacă mă vezi că mă duc după ea, oprește-mă, te rog... da?

— Sigur, am spus.

Când și-a ridicat paharul, buzele i-au tremurat ușor. După ce a dat pe gât băutura, și-a închis ochii și o strălucire tensionată i-a luminat chipul. A așezat paharul pe masă.

— În Londra am suferit o cădere nervoasă, a continuat. S-a întâmplat cam la o lună după ce am ajuns acolo. Fusesem înscris de Colegiul Regal la cursurile unui vienez talentat pe nume Zimmermann. Tiranic, pretențios, niciodată amabil. Eu eram elevul lui vedetă. Mi-a spus asta după două săptămâni de „colaborare", cum o numea el. Credea că sunt atât de bun, încât a insistat „să încercăm imediat să escaladăm Everestul". „Și ce dacă o să cazi, canadiene", a rostit el cu un puternic accent vienez. „Eu voi fi cel cu frânghia, care să te tragă din nou în sus. Așa că haide să escaladăm Everestul."

— Ce voia să spună cu asta?

— Se referea la Sonata Hammerklavier de Beethoven. E numărul 29 — ultima sa sonată și cea mai dificilă. Nu poți s-o abordezi cu lejeritate. E extrem de complexă — și poate cea mai complicată explorare a muzicalității infinite a pianului care a fost vreodată compusă. M-am dus la bibliotecă.

Am luat partitura. Am început să lucrăm la ea, în timpul celor trei ședințe de câte o oră pe care le aveam săptămânal. Zimmermann a fost nimicitor ca întotdeauna. Dar asta făcea parte din strategia sa ca profesor, iar eu m-am conformat. Îmi doream să-i fac pe plac.

— Și... l-au încântat eforturile tale?

— Pe la sfârșitul celei de-a doua săptămâni, mi-a spus: „Vei interpreta Hammerklavier într-o sală de concerte în mai puțin de optsprezece luni. *Vei* escalada Everestul cu siguranță. A doua zi, lucram la un scherzo într-una din camerele fonice de la Colegiul Regal. A treia mișcare, între măsurile 3 și 8. Brusc, degetele mi-au înghețat. Pur și simplu au înțepenit deasupra clapelor. Nu le mai puteam mișca. Și nici eu nu mă mai puteam mișca. Nu știu ce s-a întâmplat. A fost ca și cum cineva apăsase un întrerupător din creierul meu, paralizându-mă. Un alt student m-a găsit acolo o oră mai târziu, într-o stare catatonică. Nu i-am răspuns la niciuna din întrebările pe care mi le-a pus. Au chemat salvarea. Am fost internat în spital. Am rămas în starea asta timp de patru săptămâni. În cele din urmă, mama — care a venit să stea cu mine — a fost de acord să-i lase să încerce tratamentul cu șocuri electrice, ca să mă aducă înapoi pe linia de plutire. Șocurile au funcționat. Mi-am revenit.

A mângâiat nerăbdător paharul cu degetele, dorindu-și o altă porție.

— Dar n-am mai cântat niciodată la pian, a rostit Vern într-un târziu. Nu, e o minciună. Am cântat la pian tot timpul. Pentru că imediat ce mama m-a adus din nou în Canada, am început să funcționez din nou și am dat lecții de pian... în Hamilton, Ontario.

— De ce în Hamilton?

— Am petrecut șase luni într-un sanatoriu de boli mintale de acolo, atunci când m-am întors. Aveau un psihiatru specializat în tipul acesta de depresii — iar specialistul meu de

la Londra lucrase cu tipul înainte, așa că a hotărât să mă trimită la el. Acolo am întâlnit-o pe soția mea Jessica. Era asistentă în salonul unde mă aflam internat.

N-am știut ce să spun, așa că am păstrat tăcerea. Niciunul din noi n-a mai scos un cuvânt timp de câteva minute. Vern continua să bată paharul cu degetele.

— Am vorbit prea mult, a zis.

— Ba deloc.

— Nu prea am companie, așa că...

— Cum v-ați apropiat tu și Jessica?

— Nu în seara asta. Te-am plictisit deja cu jumătate din istoria vieții mele.

— Nu e deloc plictisitoare. În orice caz, n-ar trebui să-ți ceri scuze, având în vedere că eu am provocat scena de pe stradă, din bar, din taxi...

— Ai avut motive întemeiate pentru asta.

— N-ai de unde să știi.

— Ba da. Azi s-a întâmplat, nu? Acum un an.

Venise rândul meu să mă holbez în paharul cu whisky.

— Ești bine pus la curent.

— E un loc mic... Biblioteca Publică Centrală.

— M-ai salvat astăzi.

— N-am avut încotro.

— Și totuși... ai făcut-o. Pentru mine. Și îți sunt recunoscătoare.

— Știu ce înseamnă prima comemorare. Când a trebuit s-o internez pe Lois, fiica mea... era 18 aprilie 1990. Și de atunci...

Tăcere.

— Schizofrenia de care suferă pare să nu aibă niciun tratament. Chiar dacă ar vrea să iasă din sanatoriul unde locuiește de atunci încoace, statul n-ar lăsa-o. O consideră un pericol pentru societate. Cam asta e.

Din nou degetul lui arătător a început să frece nervos sticla paharului.

— Ce fel de medicamente ți-au dat? m-a întrebat.

— Ai auzit vreodată de Mirtazapine?

— E partenerul meu constant de peste cinci ani.

— Cam mult timp pentru același medicament.

— Dorm datorită lui. E ceva ce nu mi s-a mai întâmplat în mod natural de ani de zile.

— Oh, deci te ajută să dormi.

— Câte miligrame iei?

— Patruzeci și cinci.

— Am o cameră liberă la etaj, în dreapta. Are chiar și baie.

— Aș prefera să mă duc acasă.

— Iar eu aș prefera să nu te rănești în noaptea asta.

— Acum mă simt bine.

— Am sărit din mașina aia în mers, la o oră după ce mi-am asigurat un prieten că sunt în regulă. Așteaptă aici până aduc pastilele, apoi te duci sus și dormi. Ai un radio lângă pat și niște cărți. Dar pastilele ar trebui să-și facă treaba — și mâine-dimineață când te vei trezi, comemorarea va fi rămas în urmă.

— O să mă simt la fel de îngrozitor.

— Ai dreptate. Dar cel puțin nu vei mai fi obsedată de ziua cu pricina.

S-a întors câteva momente mai târziu cu pastilele, un pahar cu apă și niște prosoape. O parte din mine spunea: *Toate astea sunt al dracului de ciudate.* O altă parte din mine își dorea să se repeadă afară, în noapte. Dar în capul meu încă mai funcționa o mică voce rațională care mă sfătuia: *Ia medicamentele și du-te și te culcă. N-ai de unde să știi ce se petrece dacă te lași năpădită de gândurile tale negre ca noaptea.*

Așa că am acceptat tot ce mi-a oferit și am urcat la etaj. Camera avea același tapet floral în note sepia și un pat cu cadru metalic, decorat cu păpuși. Pe pereți se zăreau mai multe portrete înrămate ale unei fete, când era doar un bebeluș,

apoi de vârstă școlară și apoi adolescentă. Să fi fost Lois? Păpușile îi aparțineau? Urma să dorm în camera fiicei lui pierdute... o cameră în care probabil ea nu dormise niciodată, având în vedere că Vern se mutase aici abia după ce o internase...?

Am vrut din nou să fug. Și iarăși, mi-am spus în sinea mea: *E doar o noapte — în cazul în care n-am judecat totul în mod eronat, nu e tipul care să dea buzna peste mine la trei dimineața, gol pușcă.* Am înghițit pastilele, considerând că astfel am luat o decizie. M-am dus la baie. M-am vârât în așternuturile roz și înflorate. Am stins lumina. Ceasul de la mână strălucea în întuneric. Era abia opt seara. Ora de culcare a unui copil. Dar în seara asta eram un copil, trimis devreme la culcare în camera unui copil care nu dormise niciodată aici și a cărui prezență plutea deasupra mea, în timp ce medicamentele își făceau efectul și...

M-am trezit la cinci și jumătate. Așa spunea ceasul. Nouă ore și jumătate de somn adânc. Nu mă puteam plânge — chiar dacă mă simțeam ușor dezorientată să mă aflu într-un pat străin, într-o casă străină, întrebându-mă dacă sunetul aspru pe care-l auzeam în apropiere era sforăitul lui Vern.

M-am dat jos din pat, m-am spălat, m-am îmbrăcat și am aranjat lenjeria cu grijă la loc. La parter am găsit un telefon în bucătărie și am chemat un taxi la...

Mi-am amintit adresa din fericire și am rugat-o pe dispeceră să-i transmită șoferului să nu sune la sonerie când ajunge. Bucătăria, ca și restul casei aparțineau unei alte epoci. Frigiderul probabil că avea cel puțin treizeci de ani. Peste mușamaua de pe masă se zăreau câteva șervete cu desene ce reprezentau „Scene canadiene extraordinare cu peisaje naturale". Nu exista mașină de spălat, nici aparat cu microunde sau expresor, iar prăjitorul de pâine era unul din tablă, așa cum se făceau în vremuri de mult uitate. Vern cheltuia mii de dolari pe aparatură stereofonică de ultimă oră, dar ignora

orice alt dispozitiv electronic. Presupun că fiecare are propriile sale priorități.

Am mâzgălit câteva cuvinte pe o agendă cumpărată de la una dintre librăriile locale.

Am dormit atât de bine, încât m-am trezit chiar în zori. Ai fost incredibil de amabil și de decent cu mine, într-un moment în care nu meritam un asemenea sprijin. Sper că de acum încolo mă consideri prietena ta — așa cum și eu te consider prietenul meu.

Ne vedem mai târziu la House of Mirth.

Cu drag

M-am urcat în taxi. Mașina s-a îndreptat spre 29th Street, trecând pe lângă Centrul pentru Bolnavii de Cancer al spitalului Foothills. Aici fusese Vern tratat? Șoferul probabil că mi-a citit gândurile. Când am trecut pe lângă el, mi-a spus:

— Ori de câte ori ajung prin locurile astea și văd cuvintele alea „Centrul pentru bolnavii de cancer", mă înfior. Îi duc acolo pentru împărtășanie și toate celelalte chestii.

— Știu la ce vă referiți.

Întoarsă în micul meu apartament, am făcut un duș fierbinte și mi-am schimbat hainele, apoi m-am dus la Caffé Beano să iau micul dejun. Când am ajuns la bibliotecă, la ora obișnuită, Ruth m-a întâmpinat cu o privire îngrijorată.

— Ieri mi-am făcut griji pentru tine. Voiam să-ți sugerez să ieșim în oraș aseară, dar plecasei deja când am venit la tine.

— M-am dus acasă.

— N-ar fi trebuit să stai singură.

N-am zis nimic.

Mai târziu, Babs s-a apropiat și ea de mine și m-a întrebat cum mă simt.

— Bine, am răspuns încet.

— Dacă simți vreodată nevoia de un umăr pe care să plângi...

— Mulțumesc, am spus, după care am schimbat subiectul.

Oamenii voiau să fie drăguți. Oamenii nu știau ce să spună. La rândul meu, nici eu nu știam ce să le spun. Ce-ai putea zice la urma urmei? Doar banalități, după care să realizezi pentru a nu știu câta oară grozăvia situației...

Nu exista nicio soluție. Doar muncă — în care m-am afundat fără milă. Am vânat o ediție completă Bodley Hood din Graham Greene, pentru infima sumă de 2 300 de dolari. Am întrebat-o pe Marlene — care acum lucra ca șefă a departamentului cu cărți pentru copii (și rămăsese aceeași nesuferită) — dacă ar vrea să cheltuiască douăzeci de mii de dolari pentru a-și actualiza colecția.

— O să am undă verde să fac ce vreau cu banii?

— Ai dat vreodată undă verde cuiva atunci când erai șefă la achiziții?

— Nu mi-ai răspuns la întrebare.

— Iar tu o ocolești pe a mea. Da, poți avea o undă verde virtuală, atâta timp cât întocmești o listă de vis a felului în care dorești să cheltuiești cele douăzeci de mii de dolari. Dacă nu am obiecții serioase în privința listei, poți comanda tot ce ai inclus în ea. Ți se pare corect așa?

— Și la ce anume mai exact ai putea ridica obiecții?

Am oftat din toți rărunchii și m-am abținut să rostesc ceva usturător de genul: *De ce trebuie să fii tu mereu o acriturâ? De ce totul e o problemă pentru tine?* Și aș fi putut să adaug la astea și un gând: *De ce este orice loc de muncă un teren minat cu politici jalnice și resentimente care te mănâncă pe dinăuntru? E ca și cum oamenii au nevoie să-și transforme propriile nesiguranțe și plictiseala în ceva malign și enervant. Politicile interne sunt legate inexorabil de nemulțumirile cotidiene și de conștientizarea teribilă că există doar o cantitate finită de interes în ceea ce faci de la nouă la cinci, în fiecare zi; că, fie îți place sau nu,*

totul e lipsit de sens. Așa că de ce să nu transformi banalul în melodramă, găsind oameni care nu-ți plac, răstindu-te la colegii tăi sau devenind paranoic în legătură cu ceea ce ar putea spune ei despre tine...

Vern prinsese ideea. Venea la serviciu și se făcea invizibil. Își îndeplinea sarcinile. Foarte bine chiar. Rămânea cordial, dar păstra distanța față de colegi. Se ducea acasă și se cufunda în scris, un lucru care reaprinsese pasiunea ce-i lipsea sau pe care n-o mai dorea.

Vern. După noaptea petrecută în casa lui, m-a salutat cu un clătinat politicos din cap, pe hol, sau cu un scurt „Bună, Jane" în puținele dăți în care ne-am întâlnit în camera pentru angajați. Părea să mă evite, ca și cum spusese prea multe despre el în seara aceea, dezvăluind mai mult decât dorea să divulge. Deși consideram că viața lui secretă cu cartea pe care o scria era un lucru ce trebuia cunoscut și celebrat, înțelegeam și de ce păstrează tăcerea. Într-o lume mică, precum cea a bibliotecii noastre, totul putea fi minimalizat și folosit împotriva ta — mai ales dacă arătai inițiativă dincolo de orizonturile prozaice obișnuite.

„Și chiar se crede critic muzical? ...Ce om cu mintea întreagă i-ar da să scrie o carte?"

Nu-i de mirare că Vern trăia într-un soi de exil intern. Când viața conspiră împotriva ta într-o asemenea măsură și găsești prea puține lucruri care să-ți redea simțul căutării, trebuie să te aperi cu încrâncenare. Pentru că răutatea te înconjoară pretutindeni și bunătatea nu e ceva normal, așa cum ne place să credem.

Vern. A trecut o săptămână și nimic altceva decât un salut monosilabic. Suficient de cinstit din partea lui. A trecut și cea de-a doua săptămână — și am primit, prin e-mail, o cerere din partea lui să achiziționeze o serie aniversară Mozart — o sută cincizeci de CD-uri scoase de Philips. Mi-a scris:

Dacă ar fi după mine, aș cumpăra fiecare lucrare individual, dar asta ar însemna să cheltuim iresponsabil banii publici. Seria la care mă refer are un preț special de 400 de dolari. Din punctul meu de vedere, are o valoare mare și constituie o suplimentare esențială a colecției noastre. Au niște interpretări credibile pentru toate lucrările lui Mozart.

Sper că vei fi de acord cu asta.

Vernon.

I-am răspuns:

Sunt de acord. Poți să vezi dacă au și seturi complete pentru Bach, Beethoven și Schubert? La prețul menționat de tine, mi se pare o afacere bună. Te rog cercetează și revino cu mai multe informații.

În rest, toate bune?

Mi-a scris înapoi:

Seturile cu Bach, Beethoven și Schubert costă și ele 400 de dolari fiecare și au o valoare excelentă. Sonatele pentru pian de Beethoven și Schubert, de exemplu, sunt interpretate de Brendel, Kovacevich, Lupu și Uchida... liga importantă a pianiștilor contemporani, ca să zicem așa. În consecință, acestea ar fi niște înregistrări ideale pentru noi.

P.S. Am două bilete pentru concertul Angelei Hewitt joia viitoare. Ești liberă cumva?

Dumnezeule, Vernon Byrne mă invita în oraș. Nu știam cum să reacționez, dar nu m-am gândit decât la un singur lucru: Angela Hewitt era cea mai mare pianistă canadiană de la Glenn Gould încoace. Și urma să fie aici în Calgary și Vern avea un bilet în plus, așa că... de ce nu?

I-am scris imediat.

Colecțiile Bach, Beethoven și Schubert au aprobarea mea pentru a fi achiziționate. Și da, aș fi încântată să merg la concert cu tine. Dar trebuie să mă lași să fac eu cinste cu cina.

Mi-a răspuns:

Nu, eu plătesc cina. Am rezervat o masă pentru noi, la șase seara la Teatro. Ne vedem atunci.

Probabil că am dat peste Vern de cel puțin șase ori în perioada dintre invitație și momentul cinei. De fiecare dată s-a încordat și a clătinat ușor din cap, în semn de salut. Îmi venea să-i strig: *E doar o cină și un concert. Nu te mai purta de parcă am avea o relație amoroasă, iar eu aș fi căsătorită cu un pușcaș marin alcoolic și extrem de gelos...*

— Știi, cred că Vern este intimidat de tine, mi-a spus Ruth cu o zi înainte de concert.

— Ce te face să crezi asta? am întrebat-o.

— Felul în care își ferește privirea ori de câte ori intri în raza lui vizuală.

— Poate că are lucruri mult mai importante la care să se uite.

— Poate că are bucurii la tine.

— Poate că ar trebui să nu te mai porți de parcă am fi la școală. E un bărbat timid, atâta tot.

Când am intrat în Teatro, am găsit un bărbat nervos, care strângea agitat paharul cu whiskey. Restaurantul era unul dintre cele mai apreciate la nivel local — amplasat la doar un bloc distanță de bibliotecă și chiar vizavi de Sala de concerte Jack Singer, unde doamna Hewitt urma să cânte în seara aceea. Trecusem pe lângă el de mai multe ori, dar nu mă uitasem niciodată înăuntru — restaurantele pretențioase nu făceau parte din viața mea, nici măcar atunci când lucram la Freedom Mutual și câștigam o grămadă de bani.

Dar mă îmbrăcasem elegant totuși — o fustă neagră lungă, un pulover strâmt pe gât negru și botine negre. Faptul că venisem îmbrăcată așa la muncă le-a determinat imediat pe Babs și Ruth să mă interogheze dacă nu cumva am o întâlnire specială în seara aia.

Am zâmbit, dar nu am scos un cuvânt. Când *maître de restaurant* m-a condus pe lângă barul șic în stil Manhattan până într-o sală de mese care părea coborâtă din reviste, nu mă gândeam decât că partenerul meu din seara asta ar fi putut fi luat drept tatăl meu, fără nicio problemă. Vern era îmbrăcat cu același sacou tweed, cămașă în carouri și cravată din lână.

— Pun pariu că licoarea pe care o ai în pahar e Crown Royal, am zis când s-a ridicat să mă întâmpine.

Mi-a scuturat mâna cu timiditate, apoi mi-a ținut scaunul să mă așez.

— Vrei și tu unul?

— Mă gândeam la un gin-martini.

— Pe vremuri, eram specialist în gin-martini. Ce fel de gin?

— N-am preferințe.

— Bombay e cel mai bun.

A ridicat un deget și ospătarul a apărut imediat.

— Sec, fără măsline? m-a întrebat Vern.

Am încuviințat din cap și el a comandat.

— Nu mai iei ceva și pentru tine? am întrebat, conștientă că mă aventurez pe un teren periculos.

— Nu pot. Două pahare pe seară reprezintă limita mea. Dacă beau mai mult...

Și-a întins mâinile ca o persoană care se ferește de o revărsare de apă.

— Ai participat la întâlniri AA? am întrebat.

— Oh, da. Patru ani de AA. Îndrumătorul meu mă sună și acum periodic, să vadă cum mă descurc. Nu-i place ideea

că n-am renunțat de tot la băutură. Sunt un pic cam doctrinari și janseniști cei de la AA. Dar pentru că mi-am ratat cariera din cauza băuturii și sunt și pe punctul de a face ciroză, am hotărât că pot să rezist atacurilor lor. Dar Charlie — ăsta e îndrumătorul meu — se teme că o să devin iarăși dependent, dacă mai continui să beau două pahare în fiecare seară.

— Abstinența este o virtute supraevaluată.

— Exact așa gândesc și eu — dar numai dacă nu depășești limitele pe care ți le-ai stabilit singur. Prin urmare... două pahare sunt mai bune decât nimic. Dar trei pahare...

— Mi-ai zis că ai predat muzica în est. Când ai început?

— Cam la un an după ce am ieșit din spital. Dar nu vrei să asculți povestea vieții mele nesemnificative...

— Ba da.

— Pentru că e așa de nenorocită?

— A cui viață nu e așa?

— Adevărat.

— Mă interesează doar...

— Hai să comandăm mai întâi.

Mi-a arătat meniurile așezate lângă noi. L-am deschis pe al meu și am rămas șocată să văd că felul principal costa undeva între douăzeci și opt și patruzeci și doi de dolari.

— Trebuie să împărțim nota de plată, am spus. E prea scump.

— Tocmai am primit ieri un cec de la *Gramophone*. O să acopere întreaga seară, mai ales că lira sterlină are ascendență asupra dolarului canadian.

— Dar sunt sigură că ai putea folosi banii pentru ceva mai important decât...

— Lasă-mă pe mine să hotărăsc asta.

Paharul meu cu martini a sosit. Am comandat. Am luat o sorbitură și m-am cutremurat de plăcere când ginul rece ca gheața mi-a amorțit gâtul. Vern a început să-și mângâie

paharul nervos, încercând să decidă dacă mai comandă un pahar acum sau așteaptă până când vine mâncarea.

— Și soția ta... Jessica, parcă? am întrebat.

— Ai o memorie bună. Mda, ea era asistenta salonului din spitalul unde am fost... plasat.

Timp de o oră și jumătate, am ascultat cea de-a doua parte a poveștii lui Vernon Byrne. În timp ce vorbea, detaliile narative au căpătat formă. Căderea nervoasă din Londra, provocată de un sindrom maniaco-depresiv, fusese diagnosticată eronat ca fiind una „obișnuită", în loc de una chimică. Au urmat trei ani de încarcerare într-o serie de spitale mohorâte din Canada. Șocurile electrice și cocktailurile de Librium, care-i amorțeau creierul, i-au ucis orice ambiție de a mai încerca vreodată să-și reia cariera concertistică. Apoi a venit slujba plicticoasă de profesor de muzică într-un oraș plicticos. Asistenta care l-a îngrijit cu o dragoste maternă s-a transformat într-o soție cu veleități de scorpie. Fiica pe care a adorat-o a arătat semne de instabilitate încă de la o vârstă fragedă. Alcoolul a pus stăpânire pe amândoi și certurile din timpul crizelor de beție și-au lăsat amprenta neagră pe căsnicia lor. Soția lui a fugit într-un final cu un polițist și nu și-a mai văzut fiica niciodată. Vern era foarte hotărât să o vindece pe Lois de schizofrenia care se declanșase la vârsta de unsprezece ani. *„Dementia praecox"* (Vern a folosit numele clinic al bolii) a făcut-o pe Lois să o atace pe una dintre profesoare cu o foarfecă, după care să-și taie venele cu o bucată din geamul pe care l-a spart la secția de poliție unde fusese adusă după atac („avea numai treisprezece ani pe atunci"). Vern n-a avut încotro și a trebuit s-o interneze. Dependența de alcool s-a adâncit. A sărit dintr-o mașină în mers. Slujba lui ca profesor a luat sfârșit. A fost nevoit să se mute înapoi la Calgary. Mama lui l-a primit și în felul ei tăcut, aspru, l-a forțat să revină oarecum cu picioarele pe pământ. A găsit de muncă la bibliotecă. Treptat, și-a regăsit echilibrul, astfel încât,

atunci când doctorii i-au spus că fiica sa nu va mai avea niciodată o viață în afara unei instituții cu supraveghere permanentă, a primit vestea cu destulă tărie. De patru ori pe an zbura în est și petrecea cu ea patru weekenduri. Înainte să moară, mama sa l-a pus să promită că va încerca să cânte din nou la pian. Și...

Când a sosit nota de plată, Vern și-a privit ceasul și mi-a spus că se simte rușinat pentru că „a stricat o cină plăcută cu poveștile lui".

— Dar eu am vrut să aud povestea, am continuat, pentru că ești un bărbat interesant.

Paharul lui cu Shiraz pe care-l comandase în timpul cinei se golise.

— Nimeni nu mi-a mai zis că sunt interesant... încă de pe vremea când eram student la Colegiul Regal.

— Ei bine, *ești* interesant, ca să știi.

M-am oferit din nou să plătesc jumătate din notă.

— Chiar vrei să mai plătești, după ce ai auzit toate astea? m-a întrebat.

Am traversat strada și am intrat în sala de concerte modernă și spațioasă din Calgary. Era un eveniment serios — holul zumzăia de glasuri și toată lumea se îmbrăcase foarte elegant, chiar prea elegant... în felul acela în care oamenii din orașe, care nu prea au contacte cu mediul cultural înalt, aleg rochii de cocktail și costume de designeri ori de câte ori știu că participă la ceva ce poartă eticheta de „serios". Locurile noastre erau minunate: rândul șase, puțin în lateral, dar de unde aveam o vedere perfectă a pianului.

Luminile au început să se stingă, iar Angela Hewitt a pășit pe scenă. Era o femeie în jur de cincizeci de ani — deloc frumoasă, în stilul convențional, dar atrăgătoare ca Simone de Beauvoir, îmbrăcată într-o rochie de un roșu electric. Dar în cele câteva momente cât a durat să se așeze la pian, așteptând ca peste public să se coboare o tăcere perfectă, până

când şi-a ridicat degetele să ne cânte primele măsuri din *Variaţiunile Goldberg* ale lui Bach, nu m-am gândit deloc la ţinuta ei ciudată şi nici la faptul că fusese probabil o fată tocilară, cerebrală, care nu primise nicio invitaţie în oraş pe când era la liceu. Imediat ce Hewitt s-a lansat în prima arie meditativă din universul extraordinar de dens şi de profound al lui Bach, m-a cucerit. Timp de şaptezeci şi cinci de minute — perioadă în care ne-a dezvăluit variaţiunile acestei lucrări masive — am început să o aud ca pe o întruchipare a paletei emoţionale umane: de la introspecţia severă la optimismul frivol, de la cugetarea atentă la disperarea din mijlocul nopţii, de la uimirea clocotitoare la concluzia tristă şi generalizată că viaţa nu este altceva decât o colecţie de momente efemere...

Nu mai auzisem niciodată o interpretare ca aceasta şi eram uluită de capacitatea lui Hewitt de a schimba registrul emoţional şi dinamic atât de inteligent, dar şi de a îmbina variantele complexe şi detaliate din punct de vedere muzical ale lui Bach într-un întreg coerent şi fără defecte. Nu mi-am luat ochii de la ea timp de o oră şi un sfert. Când măsurile finale ale ariei repetate s-au stins într-o tăcere resemnată, banală aproape, sala a rămas copleşită. Apoi, brusc publicul a erupt ca un vulcan. Toţi au sărit în picioare, aplaudând frenetic. Când m-am uitat la Vern, am văzut că plângea.

Când am ieşit afară, l-am luat de braţ şi i-am spus:

— Nu pot să-ţi mulţumesc suficient pentru seara asta.

Mi-a răspuns cu un zâmbet timid, a clătinat din cap uşor şi m-a strâns blând de braţ.

— Pot să te conduc acasă? m-a întrebat.

Vern avea o Toyota Corolla veche de zece ani — culoarea ei era precum crusta unei plăcinte, iar locul din dreapta gemea de CD-uri, pe care le-a aruncat grăbit pe bancheta din spate. Mi-a cerut adresa, mi-a zis că ştia clădirea şi după aceea n-a mai scos niciun cuvânt. Aş fi putut încerca să întreţin o conversaţie oarecare. Dar în cele două dăţi în care l-am privit

pe furiș, am văzut că se întâmplase ceva cu el în timpul concertului, că tristețea din ochii lui vorbea mai mult decât ar fi făcut-o cuvintele. Când am ajuns la ușa de la intrare, i-am mulțumit din nou pentru seara minunată și m-am aplecat spre el, sărutându-l ușor pe obraz. Am simțit cum umerii i se încordează. Apoi, cu un „Ne vedem de dimineață" rostit în șoaptă, a așteptat să intru în clădire, după care a dispărut în noapte.

Am intrat în casă. M-am așezat pe fotoliu fără să-mi dau jos haina. Am reflectat la ceea ce tocmai auzisem și la cât îi eram de recunoscătoare lui Vern pentru că îmi dăduse posibilitatea să experimentez ceva atât de bogat, de luminos și de plin de forță, care — abia acum realizam — îmi permisese ca pentru o perioadă de șaptezeci și cinci de minute să mă ascund de suferința ce-mi distrusese viața.

Desigur că în clipa în care am înțeles, durerea m-a cuprins din nou. Dar noaptea lungă și întunecată a lumii lui Bach mă făcuse *totuși* să mă detașez pentru o vreme. Și n-am putut să nu mă întreb — dat fiind copiii pe care el însuși îi pierduse — dacă nu cumva și Bach își găsise consolarea în imensitatea contrapunctuală a acestei arii cu variațiuni.

A doua zi de dimineață, imaginea lui Emily plutea pretutindeni. Am încercat să negociez cu suferința — să-mi spun că trebuie să trăiesc cu ea pur și simplu. Problema era că nu puteam să trăiesc. Fiica mea plecase pentru totdeauna. Nu mă împăcam deloc cu o asemenea realitate oribilă — și totuși acesta era miezul clar și inflexibil al chestiunii. *Asta e. Ce poți să faci? Nimic... decât să treci cu bine printr-o altă zi.*

Am preparat niște cafea, în timp ce am ascultat show-ul de dimineață de pe CBC Radio 2. Prezentatorul era, ca de obicei, un amestec de veselie și erudiție. La ora nouă, urma o pauză pentru știrile locale și internaționale — iar povestea principală a zilei era dispariția unei fete din orășelul Townsend,

situat la o sută de kilometri sud de Calgary. Se părea că Ivy MacIntyre, în vârstă de treisprezece ani, plecase spre un cabinet medical după ore. Tatăl ei șomer, George, trebuia s-o ia de la cabinetul stomatologic din apropierea școlii, dar ea n-a mai apărut acolo. Și nici la școală nu se prezentase în ziua respectivă, după cum se dovedise, deși tatăl ei o văzuse plecând de dimineață, în vreme ce mama ei — care lucra în schimbul de dimineață la un supermarket local — se afla deja la lucru. Potrivit reporterului CBC, poliția canadiană „investiga toate pistele posibile" și deocamdată nu se putea pronunța dacă e vorba de dispariție, de răpire sau de ceva și mai sinistru.

Am închis radioul. N-aveam nevoie și nici nu voiam să mai aud astfel de știri.

Mai târziu, când am intrat în sala angajaților, în timpul pauzei pentru cafea, Babs și doamna Woods discutau aprins despre dispariția lui Ivy MacIntyre.

— Am auzit la radio că tatăl ei e un bețiv notoriu și că le-a atacat pe Ivy și pe mama ei de două ori, a spus doamna Woods.

— Și mai există și un fiu mai mare — Michael — de optsprezece ani, care lucrează la câmpul de sonde de la Fort McMurray. Din spusele lui, sora sa se temea să rămână singură cu tatăl lor, pentru că...

Ușa s-a trântit în spatele meu și când m-au văzut au schimbat imediat subiectul. Mai târziu, s-a întâmplat să trec pe lângă Vern când mă duceam să iau prânzul.

— Îți mulțumesc din nou pentru o seară minunată, i-am spus.

Răspunsul lui a fost un clătinat scurt din cap și și-a văzut de drum.

În următoarele câteva zile, mass-media s-au ocupat numai de Ivy MacIntyre.

Deși toți colegii păreau să fie preocupați de caz — și toate ziarele priveau dispariția suspicioasă a lui Ivy drept o mană cerească —, hotărâsem să mă feresc de el pe cât posibil.

A trecut o săptămână. Vern mi-a trimis un e-mail, întrebându-mă dacă poate să cumpere o nouă ediție din *Dicționarul Grove al Muzicii și Muzicienilor* — toate cele douăzeci și nouă de volume pentru alarmanta sumă de 8 500 de dolari. Mi-a scris:

Este un instrument esențial pentru referințe, care nu ar trebui să lipsească din nicio bibliotecă.

I-am răspuns:

Dar reprezintă și o mică avere — și nu avem deja o ediție integrală a Dicționarului Grove în departamentul tău?

Mi-a scris înapoi:

Da, avem o ediție Grove, dar este de acum douăzeci de ani. Aș putea să te conving să cumpărăm noua ediție la un mic brunch duminică?

Nu i-am răspuns imediat, ezitarea mea fiind determinată de întrebarea dacă voiam să mai ies încă o dată cu Vern în oraș. Îi trebuiseră trei săptămâni ca să-și ia inima în dinți să mă invite din nou? În caz afirmativ, de ce naiba să-i dau vreo altă speranță în plus față de un concert sau o cină ocazională? Ideea unei relații cu Vern Byrne... ei bine, nici măcar nu-mi puteam imagina.

Așa considera partea mea stridentă, defensivă. Cealaltă parte — puțin mai rațională și mai potrivită cu solitudinea în care hotărâsem să mă îngrop — mi-a spus: *La urma urmei e doar un brunch, nimic mai mult. Nu ai niciun alt contact în afara celor de la serviciu. În regulă, așa ai ales tu — dar cu siguranță nu poți trăi astfel la infinit, de ce să nu accepți oferta unei asemenea companii într-o zi de duminică?*

Și i-am răspuns:

Brunch duminica asta, perfect... dar numai dacă mă lași pe mine să plătesc.

Mi-a scris din nou.

Accept, deși cu ezitare. Dar lasă-mă pe mine să aleg locul. Trec să te iau pe la 12, la amiază.

În duminica respectivă — ca în fiecare duminică — m-am trezit devreme și am trecut pe la chioșcul de ziare de lângă Caffé Beano, unde se vindeau exemplare din *Sunday New York Times* și unde vânzătorul îmi punea deoparte un exemplar de fiecare dată. Am plătit ziarul, am intrat la Beano, am băut un cappuccino și am început să regret că acceptasem invitația pentru brunch, pentru că ideea de a face conversație cu oricine pe subiecte din afara realității mele de la serviciu mă umplea de groază. Ba mai rău. După ce-mi spusese povestea lui acum câteva săptămâni, probabil se aștepta acum să o audă pe a mea. Dar nici prin cap nu-mi trecea să o împărtășesc cuiva. În fine, de ce naiba ieșeam eu cu tipul ăsta să mănânc? Era o greșeală, o greșeală idioată. Iar dacă afla cineva de la serviciu...

Mi-am privit ceasul. Era 11:30. Cu puțin noroc, încă îl mai puteam prinde acasă înainte să plece și să-l informez că nu mai pot veni. Mi-am luat ziarul, am ieșit din cafenea și m-am întors la apartament. În fața ușii, m-a izbit un gând: *Nu ai numărul lui de telefon*. Am sunat la 411. „Aveți numărul pentru V. Byrne, 29th Street NW din Calgary?... Da, e o casă... Da, aș vrea să-mi faceți legătura, vă rog..."

A început să sune și să sune și să sune, dar n-a răspuns nimeni. Am început să străbat camera în lung și-n lat, nervoasă, speriată, dar încercând totodată să mă conving că reacționez exagerat. Așa funcționa suferința de cele mai multe ori — te copleșea dorința de a te așeza direct pe stradă, de a te face praf într-un bar, de a refuza să te vezi cu oricine, de a-ți spune că șaptezeci și cinci de minute de Bach îți pot alina brusc...

M-am dezbrăcat de hainele transpirate și m-am repezit la duș. M-am șters, m-am îmbrăcat și mi-am dat cu peria prin păr, după care mi-am pus cizmele și pufoaica. Interfonul a sunat. Mi-am luat cheile și portofelul și am coborât scările.

Vern stătea lângă vechea lui Corolla, străduindu-se să zâmbească. Era îmbrăcat ca de weekend: o flanelă gri, obișnuita cămașă în carouri, un pulover verde, o haină maronie demodată și cizme maro. M-a salutat timid și mi-a ținut portiera cât m-am urcat în mașină.

Motorul mergea, radiatorul de căldură era dat la maximum, având în vedere că erau minus cincisprezece grade afară, chiar dacă ne aflam la jumătatea lui martie.

— Se termină vreodată iarna aici? am întrebat.

— Da, mi-a răspuns, în iunie.

Am pornit la drum.

— Unde mâncăm?

— O să vezi.

— Sună misterios.

— Avem ceva de mers, dar cred că o să-ți placă.

Am pornit în jos pe 17th Avenue, am cotit dreapta pe 9th Avenue și apoi ne-am îndreptat spre râu, unde am traversat podul Louise și ne-am încadrat pe autostrada ce ducea spre suburbiile de nord. În tot acest timp, nu ne-am adresat niciun cuvânt — spațiul mort dintre noi era umplut de programul de concerte corale de pe CBC Radio 2. Solistul interpreta câteva fragmente dintr-o nouă înregistrare cu *Esther* de Handel — mai exact, una dintre ariile importante ale oratoriului: „Inima mea compune".

— Abia de curând am aflat că Handel și-a luat ideea oratoriului dintr-o piesă a lui Racine, a spus Vern.

Ce mai încercare de a întreține o conversație...

— Habar n-am avut.

O altă pauză lungă.

— Unde mergem mai exact? am întrebat.

— Lasă-mă să te surprind.

Tăcere. Apoi, trei minute mai târziu...

— Ai avut un weekend bun? s-a interesat Vern.

— Plicticos. Tu?

— Am scris un articol pentru *Gramophone*.

— Despre ce?

— Despre noua înregistrare cu *Esther* a lui Handel.

— Vrei să spui despre înregistrarea asta... pe care o ascultăm acum?

— Întocmai.

— Ah.

Un alt moment de tăcere. Am cotit la intersecția care ducea spre 16th Avenue NW și unde se afla un indicator pe care scris „Banff".

— Sper că nu ieșim din oraș, nu? am întrebat.

— O să vezi.

Iarăși tăcere. Am continuat să mergem de-a lungul unei șosele cu benzinării de-o parte și de alta, după care am trecut pe lângă o pârtie de schi artificială, unde am văzut indicatorul „Canada Ski Park".

— Aici s-au desfășurat săriturile cu schiurile în 1984, când Calgary a fost gazda Olimpiadei.

— Înțeleg.

— Acum se schiază cam opt luni pe an... asta dacă te interesează schiul.

— Nu prea.

— Nici pe mine.

Mașina a accelerat. În câteva minute, orașul a rămas în urma noastră. Ne aflam în prerie — un spațiu vast, fără sfârșit, întinzându-se până la limitele orizontului.

Brusc, m-a trecut un fior pe șira spinării și m-a cuprins panica. Era același tip de panică sufocantă care m-a chinuit în călătoria mea cu autobuzul din Montana, când am făcut

greșeala să privesc grandoarea peisajului și am simțit că o să mă desfac în bucățele.

Mi-am ferit ochii de tot spațiul acela ca un ocean. Mi-am împletit degetele atât de strâns, încât mi s-au albit. Am simțit cum respirația îmi devine neregulată. Vern și-a dat seama că se întâmplă ceva grav cu mine.

— Jane, te simți bine?

— Unde naiba mergem, Vern?

— E un loc drăguț. Chiar foarte drăguț. Dar dacă din anumite motive nu te simți bine...

Am privit în față și am văzut încotro mergeam: Munții Stâncoși. Silueta munților apăruse la orizont. Frumusețea lor sălbatică — piscurile neregulate, îmbrăcate în omăt, care străluceau sub lumina aspră a soarelui de iarnă — era imposibil de suportat. Am dat drumul unui urlet înăbușit, mi-am prins capul între mâini și am început să plâng. Imediat Vern a tras mașina în afara drumului. După ce mașina s-a oprit, am deschis portiera și m-am năpustit afară. N-am fugit foarte departe — frigul a pus capăt iute reveriei mele nebunești, în care mă vedeam liberă. Dar după vreo 18 metri, am căzut în genunchi în stratul gros de omăt, mi-am acoperit ochii cu mănușile și mi-am dorit ca lumea să dispară.

Atunci am simțit mâinile lui Vern pe umeri. M-a strâns tare, încercând să-mi insufle forță. Fără să rostească un cuvânt, m-a ridicat în picioare și m-a condus la mașină.

— Te duc înapoi acasă, mi-a șoptit el.

— Nu vreau să merg acasă. Vreau să...

Am tăcut. Motorul torcea, iar radiatorul răspândea aer cald. Mi-am plecat fruntea...

— Să vorbesc... am spus, completând propoziția. Vreau să vorbesc despre ce s-a întâmplat. În noaptea aceea.

M-am uitat în ochii lui Vern. N-a spus nimic. S-a mulțumit doar să încuviințeze ușor din cap.

Și am început să vorbesc.

Șapte

— În ziua aceea eram furioasă pe întreaga lume. Nu mai dormisem de câteva nopți bune, pentru că Theo, presupusul meu „partener" — urăsc cuvântul ăsta, e atât de corect, dar cum aș putea să-i spun astfel? — era pe punctul de a mă aduce la sapă de lemn. În plus, fugise cu o femeie absurd de ciudată. Numeroși creditori de-ai lor alergau după mine. Primeam zilnic amenințări. Am discutat cu avocații, dar Theo era de negăsit. Avocatul meu îmi zicea întruna să încerc să ignor toate telefoanele agresive și obsesia că o să mă trezesc în apartament cu creditorii lui Theo. Prietena mea cea mai bună Christy m-a asigurat că par în mod serios deprimată și că trebuie să găsesc o modalitate care să mă ajute să dorm.

— Avea dreptate, desigur. Dar nu acceptam că mă simt rău. Îmi spuneam în sinea mea: *Pot să mă descurc singură*, chiar dacă aparent mă prăbușeam.

— A doua zi... chiar cu o zi înainte să se întâmple totul... medicul angajaților de la New England mi-a dat un telefon. N-am recunoscut niciodată acest lucru în fața nimănui. Se pare că șeful departamentului meu vorbise cu el și îi

povestise că îl îngrijorează starea mea de spirit. Mai mulți colegi și studenți își împărtășiseră temerea că eram în pragul unei căderi nervoase. Doctorul a fost foarte direct cu mine și m-a întrebat dacă mă simțeam extrem de neliniștită, dacă sufeream de atacuri de panică sau dacă aveam insomnii. Răspunsul era „da" la toate cele de mai sus. Dar am refuzat să admit așa ceva. I-am spus destul de nepoliticos că treceam printr-o perioadă stresantă din cauza anumitor „dificultăți casnice" și că nu aveam de ce să mă îngrijorez.

— Ei bine, dacă studenții și colegii susțin contrariul, mi-a explicat, atunci semnele exterioare arată că nu te descurci foarte bine. Lipsa de somn indusă de stres este cauza-cheie a depresiei și poate duce la o proastă coordonare, ce te pune pe tine, dar și pe alții în pericol. Chiar așa s-a exprimat: *„Te pune pe tine și pe ceilalți în pericol"*. Apoi mi-a spus că are o oră liberă în program chiar în după-amiaza aceea.

— Nu ai de ce să te rușinezi, doamnă profesoară. Este evident că te afli pe un teren necunoscut. Aș vrea să te ajut înainte ca lucrurile să se înrăutățească.

— Și care a fost răspunsul meu la chestia asta? „O să vă contactez dacă o să am nevoie de dumneavoastră, domnule." Ce aroganță stupidă din partea mea. Dacă m-aș fi dus la el în după-amiaza aceea, poate mi-ar fi dat ceva pastile să mă ajute să dorm. Și le-aș fi luat imediat și aș fi avut primele ore de somn adevărat, după săptămâni întregi de insomnii. În consecință, reacțiile mele ar fi devenit mai prompte...

M-am oprit și am păstrat tăcerea câteva minute bune. Vern nu s-a mișcat, nu s-a uitat la mine, ci s-a mulțumit să privească fix prin parbriz preria acoperită de zăpadă și munții care se ridicau la vest și a căror imagine nu o suportam.

— Chestia asta o să mă bântuie până la moarte... faptul că mi s-a oferit ajutor medical, care ar fi putut evita accidentul, dar eu l-am refuzat. A doua zi, în timp ce îi pregăteam

micul dejun lui Emily, am avut o nouă cădere pe care fiica mea a observat-o, pentru că s-a întors spre mine și mi-a spus:

— Mami e obosită. Mami ar trebui să se ducă în pat.

— Dar în loc să ascult de sfatul fiicei mele și să-mi petrec ziua între așternuturi — un sfat care i-ar fi salvat viața —, m-am îmbrăcat și am dus-o pe Emily la grădiniță, după care am ațipit în metrou și aproape că am ratat stația pentru New England. Imediat ce m-am dat jos din metrou și am ajuns la mine în birou, m-am privit în oglindă și am văzut cât de tensionată și epuizată arătam. Așa că am băut trei căni mari de cafea, am verificat cursurile din ziua respectivă, simțind constant că sunt doar o actriță proastă ce trăia în corpul unei profesoare de engleză, încercând să pară erudită și implicată în ceea ce face, când în fond nu eram decât o ratată...

— Și da, în momentul respectiv am realizat cât sunt de deprimată și cât de repede mă afundam. Doctorul de la facultate era din nou la serviciu în după-amiaza aceea. Știu asta pentru că m-a sunat din nou să vadă cum mă simt. Un lucru pe care nu l-am mărturisit nimănui, evident, și nici măcar nu l-am admis față de mine însămi... faptul că m-a sunat din nou și m-a rugat să trec pe la cabinet să mă consulte.

— Trebuie s-o iau pe fiica mea de la grădiniță acum, l-am informat. Știi care a fost replica lui? „Nu în starea ta actuală. Sună un părinte al cărui copil e coleg cu fiica ta. Spune-i că ai o urgență la serviciu și roagă-l să o ducă el acasă. Apoi vino la mine imediat."

— I-am urmat sfatul? Nu. I-am spus: „Sunt bine, domnule doctor". Apoi am închis telefonul, mi-am luat haina și pălăria și m-am întors la Cambridge ca s-o iau pe Emily.

— Asta a fost cea de-a doua coincidență nebunească din ziua respectivă. Niciodată nu îmi luam fiica de la grădiniță

în timpul săptămânii, pentru că aveam ore până la cinci. Dar în ziua aceea, bona mă rugase să o învoiesc, pentru că avea programare la medicul ei ortoped, pentru niște probleme cu piciorul.

— Dacă Julia ar fi fost acolo în ziua aceea... dacă nu aș fi învoit-o...

M-am oprit din nou, am pus mâna pe portieră, gata să fug iarăși și să mă pierd în pustiul absolut al câmpiilor din Alberta. Dar m-am trezit gândind: *Și-apoi ce? Povestea nu poate fi evitată.*

Am început să vorbesc.

— Mami, mami! a exclamat Emily, când m-a văzut în fața grădiniței. Mergem să mâncăm ceva bun?

— Sigur că da, iubita mea.

— Ești obosită, mami?

— Nu-ți face griji.

— Și am ajutat-o să-și pună hăinuța și am luat-o de mânuță.

— Cred că e o cafenea în apropiere, unde fac o înghețată minunată, am spus. Dar mai întâi trebuie să mănânci ceva mai hrănitor... un hamburger de pildă.

— Sunt hamburgerii buni pentru mine?

— Sunt mai buni decât înghețata.

— Brusc, în fața noastră s-a produs agitație. O femeie mai în vârstă — grasă, cu machiaj gros, o țigară între buze — își plimba terrierul. I se rupsese lesa și câinele alerga de nebun, îndreptându-se spre noi. Femeia îl striga pe nume. Și-atunci...

— Așa cum i-am spus și polițistului după aceea, Emily s-a smuls din strânsoarea mea și a pornit în goană direct spre el. M-am întins după ea, țipând să se oprească. Însă Emily deja sărise de pe trotuar.

— Mă rog, nu ăsta e adevărul. Exact când am văzut-o pe femeia cu câinele, am suferit din nou una din căderile mele, în care mi se punea un văl de ceață peste ochi. Nu cred că

a durat mai mult de două secunde. Dar în timpul ăsta, Emily a coborât de pe trotuar și...

— M-am dezmeticit brusc. Și am zărit-o pe fiica mea la doi pași în spatele câinelui și un taxi care tocmai apăruse de după un colț. Șoferul conducea cu viteză și nu a observat-o pe Emily decât... Atunci i-am strigat numele. Atunci m-am repezit după ea.

— Dar taxiul a lovit-o din plin și a azvârlit-o în aer.

Mi-am acoperit ochii cu pumnii. *Uită. Uită.*

Într-un târziu, mi-am coborât mâinile pe lângă corp. Vern nu se mișcase și aștepta tăcut să continui.

— Ce s-a întâmplat după aceea... am urlat și mi-am ridicat fiica de pe asfalt, unde zăcea cu trupul frânt, iar femeia cu nenorocitul ăla de câine al ei urla și taximetristul — care s-a dovedit a fi armean — stătea aplecat asupra noastră și rostea întruna isteric că nu era vina lui, că n-o văzuse... *Ea brusc acolo! Ea acolo! Ea acolo! Ea acolo!* Continua să repete vorbele astea, dar și: *Nicio șansă! Nicio șansă! N-am nicio șansă!*

— Cineva a sunat la 911. Au venit polițiștii. Taximetristul urla la mine să-l las s-o salveze. „*O aduc înapoi... O aduc înapoi.*" Dar eu am continuat s-o țin lipită de mine, cu capul îngropat în trupușorul mic și cald. Gâtul îi era frânt, nu mai respira, nu reacționa deloc la toată nebunia din jurul nostru. Nimic...

— Unul dintre polițiști a încercat să mă desprindă de ea cu multă blândețe. I-am făcut semn să plece. Atunci s-au auzit mai multe sirene. O ambulanță. Paramedicul a reușit să mă separe într-un final de Emily. După ce m-a convins să mă dau deoparte și am văzut unul dintre medici verificându-i semnele vitale și ridicându-și deznădăjduit privirea spre polițiști... m-am năpustit spre șofer, urlându-i că e un criminal și...

— A fost nevoie de doi polițiști ca să-l scape din mâinile mele. Șoferul era atât de distrus, încât unul dintre paramedici

a trebuit să-l sprijine ca să nu se prăbușească. Și-apoi... *apoi*... nu-mi mai amintesc mare lucru. Emily a fost întinsă pe o targă și urcată în ambulanță. O polițistă s-a așezat lângă mine în mașina poliției și m-a strâns tare pe după umeri, ca să nu mă pot mișca. I-a spus colegului de pe locul din față să ceară întăriri pentru momentul în care vom ajunge la spital.

— Întăririle s-au dovedit a fi un asistent negru uriaș. Mă aștepta alături de un doctor îmbrăcat în halat alb. Medicul — un bărbat tânăr — mi-a vorbit încet și mi-a spus că or să-mi administreze ceva ca să mă calmeze pentru câteva ore. Am reușit cumva să promit că-mi voi păstra cumpătul. Dar când polițista m-a ajutat să mă dau jos din mașină, am început să zbier că trebuie s-o văd pe Emily. Atunci asistentul m-a înșfăcat zdravăn și doctorul s-a apropiat cu un ac hipodermic și...

— Când m-am trezit, am constatat că se făcuse dimineață. Mă aflam într-un pat — țintuită cu niște legături ce-mi strângeau încheieturile. O asistentă tânără era de serviciu. Părea vizibil impresionată că mi-am revenit din sedativul pe care mi-l administraseră.

— Mă întorc în câteva minute, mi-a șoptit ea. Am stat acolo, holbându-mă la tavan, spunându-mi în sinea mea: *Nu mie mi se întâmplă așa ceva*... dar știind în același timp că lumea mea tocmai se năruise. Mai târziu, a venit însoțită de un medic — un bărbat tăcut, trecut de cincizeci de ani — și de o femeie delicată, cam de aceeași vârstă. El s-a prezentat ca fiind doctorul Martin și mi-a zis că femeia de lângă el este doamna Potholm, „asistenta mea socială". *Asistenta socială.* Probabil că au un protocol foarte strict atunci când vine vorba să le dea de veste oamenilor... mai ales părinților. Și probabil că au senzația că menționarea faptului că ți s-a arondat un asistent social, înainte să-ți dea lovitura finală, o să te pregătească pentru oroarea veștii. E ca și cum ți-ar spune: *„Într-o clipă, două, o să fii aruncat în gol de la*

etajul treizeci și doi" — și-abia apoi îți dau brânci. E o cădere grotescă... dar cel puțin ești pregătit sufletește.

— Doamnă Howard... Jane... a început doctorul, aproape în șoaptă. Emily era decedată când a ajuns aseară aici. Am efectuat o autopsie chiar în această dimineață — iar cauza morții a fost fracturarea coloanei vertebrale, precum și masivele traumatisme craniene. Am dorit să menționez acest lucru pentru a te asigura că Emily a murit pe loc. Mă îndoiesc că a apucat să sufere chiar și o secundă. Mă îndoiesc că...

— Dar n-am mai auzit restul propoziției, pentru că mi-am întors capul și am început să urlu. Asistenta socială a încercat să discute cu mine, dar nu m-a mai interesat nimic. Îmi pierdusem orice urmă de raționament. Nu voiam decât să jelesc.

— Și-apoi, *bang*, o nouă injecție în braț... și am alunecat în întuneric.

— Era noapte când m-am trezit și lângă mine se găsea prietena mea Christy.

— Ce cauți aici? am șoptit.

— Se pare că pe formularul de asigurări de sănătate ai trecut numele meu ca fiind persoana care trebuie contactată în situații de urgență. Așa că m-au sunat și mi-au povestit. M-am urcat în primul avion spre Boston și...

— Și a început să plângă. Lacrimile îi curgeau șiroaie pe obraji. Încercase să pară curajoasă pentru mine și eșuase lamentabil. N-o mai văzusem niciodată pe Christy plângând — era prea dură, în mod voit, ca să arate lumii că are și sensibilitate. Dar iat-o acolo, văicărindu-se și rugându-se de asistentă să mă dezlege naibii odată. M-a îmbrățișat apoi și probabil că am plâns la pieptul ei cel puțin o jumătate de oră.

— O oră mai târziu — după o discuție cu asistenta socială — m-au lăsat s-o văd pe Emily. Se găsea la morgă, dar doamna Potholm mi-a spus că o mutaseră în „sala specială",

unde puteam „să petrec cu ea oricât de mult timp îmi doream".

— Îmi amintesc că am străbătut coridorul alături de Christy și de doamna Potholm și când am ajuns la ușile batante, genunchii au început să-mi tremure atât de tare, încât Christy m-a sprijinit și mi-a spus: „Trebuie să faci asta. Nu ai încotro. Dar n-o să fii singură. Mă ai pe mine."

— Atunci doamna Potholm a ținut ușa deschisă, am intrat și...

M-am oprit și m-am uitat la Vern. Nu se clintise. Afară zăpada cădea din cer, reducând vizibilitatea. Lumea dispăruse.

Am continuat.

— Era întinsă pe o targă micuță și un cearșaf o acoperea până la umeri. Toată lumea zice că morții arată de parcă ar dormi. Dar eu am privit-o pe fiica mea minunată și nu gândeam decât: *A plecat pentru totdeauna de lângă mine, că n-o să mai deschidă ochii niciodată, că n-o să-mi mai spună cât îi este de frică de întuneric și nici n-o să-mi mai cearăsă-i citesc o poveste sau...*

Am privit în jos spre Emily și realitatea celor întâmplate m-a izbit. Pe frunte avea o vânătaie albastră și o tăietură adâncă la gât. I-am atins mâinile și erau de gheață. Am crezut că o să mă prăbușesc din nou, dar în acel moment s-a petrecut ceva cu mine. Bănuiesc că descrierea cea mai bună a stării este șocul... dar mergea dincolo de un simplu șoc. Genul acela de traumă care te suge într-un vârtej și...

Am tras aer adânc în piept.

— În noaptea aceea, m-au externat din spital, sub supravegherea lui Christy. Ne-am întors la apartament, am intrat în camera lui Emily și ne-am așezat pe patul ei și...

— Nu, nu m-am prăbușit. Trauma are propriile ei ciudățenii. M-am holbat pur și simplu la pereți mai bine de o oră. Christy a stat lângă mine, fără să scoată un cuvânt. M-a forțat

totuși să mănânc ceva și a insistat să iau pastilele prescrise de medicul de la spital. După ce m-a învelit, a căzut frântă pe canapea... pentru că prietena mea minunată nu mai dormise de două zile.

— Dar pastilele n-au avut niciun efect asupra mea. Am stat pur și simplu întinsă în pat — uitându-mă fix la tavan, știind că de-acum nu-mi mai rămânea decât să mor. Gândul acela m-a obsedat toată noaptea — mai ales că era intim legat de amintirea oribilă a tot ce se întâmplase și de credința tot mai puternică și mai îngrozitoare că dacă m-aș grăbi spre locul accidentului, l-aș putea opri. Voiam să dau timpul înapoi, să-mi iau fiica de pe targa de la morgă și să venim acasă...

— Așa că, fără să cuget rațional, am aruncat un halat peste pijamale, mi-am luat cheile de la mașină și am plecat. Era miezul nopții — și am condus până în Cambridge, unde se petrecuse tragedia. M-am oprit acolo cu o frână bruscă, m-am dat jos, m-am așezat pe asfalt și... Nu-mi amintesc decât o senzație de cădere... Într-un abis? Într-o prăpastie fără fund? Habar n-am. Nu știu decât că am stat acolo mult timp... până când au apărut niște polițiști care au încercat să discute cu mine... Când au văzut că nu reacționez, au chemat ajutoare și...

— Am ajuns la spitalul de psihiatrie, unde m-au ținut sub observație întreaga noapte. Mi-au găsit numărul de telefon de acasă. Au sunat-o pe Christy. Prietena mea a venit într-un suflet și le-a explicat totul. Potrivit psihiatrului care s-a îngrijit de mine, era ceva obișnuit ca o persoană ce pierduse „pe cineva drag" într-un accident să se întoarcă la locul respectiv în speranța că...

M-am oprit, am oftat și apoi am continuat:

— Nu-ți povestesc prea mult despre înmormântare. O veche prietenă de-a mea, de la colegiu, devenise preot unitarian. Ea a condus slujba. Nu au participat mulți oameni —

câțiva colegi de la New England, câțiva de la Harvard, bona, câțiva angajați de la grădiniță, plus fiica și soția șoferului care o lovise pe Emily. Ele plângeau chiar mai amarnic decât restul. După ce-am îngropat-o... știi, nu m-am mai întors niciodată la mormântul fiicei mele, pentru că n-am fost în stare... Ele două i-au dat lui Christy o scrisoare din partea familiei, în care îmi spuneau cât de rău le pare. N-am citit-o niciodată. N-am putut. Dar Christy a vorbit cu soția. Se pare că tipul — domnul Babula — fusese atât de traumatizat de cele întâmplate, încât își părăsise slujba și acum trăia cu Valium sau cam așa ceva... Nu mai ieșea din casă și nu mai era în stare să înfrunte lumea de afară... Conducea cu viteză prea mare. Poliția i-a spus lui Christy asta. Și deja căpătase două amenzi pentru depășirea vitezei legale. Și urma să-l acuze. Și...

O altă pauză.

— În perioada aceea, toată lumea l-a căutat pe tatăl lui Emily. Dar era de negăsit. Polițiștii și-au dat toată silința. Avocatul meu la fel. Până și unii dintre așa-zișii lui „asociați de afaceri" s-au străduit să-i dea de urmă. Fuga de creditori îl determinase să se ascundă bine. Nicio veste de la el. Până când... Dar mă pripesc. După înmormântare, șeful departamentului meu mi-a spus să-mi iau concediu oricât de mult timp am nevoie. M-am întors la serviciu cinci zile mai târziu. Toți au rămas încremeniți când m-au văzut, dar eu nu știam ce altceva aș putea face. Funcționam pe un soi de pilot automat spectral, care mă împiedica să gândesc logic. Christy s-a întors la Oregon. Am închis ușa de la camera lui Emily și am refuzat să mai intru acolo. Mă duceam la ore. Mă întâlneam cu studenții. Îmi evitam colegii. Părea că intrasem pe drumul cel bun... deși mintea îmi era preocupată în permanență de ideea că trăiam într-un tunel făcut din beton armat. Mă învârteam între limitele lui înguste și înnebunitor de sufocante. Nu aveam nicio scăpare. Nu exista niciun

licăr de lumină la capătul lui. Dar — iar asta era un lucru absolut dement pe care continuam să mi-l spun în mintea mea — reușeam să mă mișc în interiorul lui și să funcționez cumva.

— Așadar, timp de două săptămâni am fost un robot douăzeci și patru de ore din douăzeci și patru. Dacă cineva de la universitate mă întreba ce mai fac, schimbam subiectul. Făceam ce făceam. Făceam față situației. Eram ca o stană de piatră. Dar nici măcar eu nu recunoșteam asta. Apoi două lucruri s-au întâmplat. M-a sunat avocatul meu și mi-a zis că Theo ieșise la suprafață. Se ascunsese alături de amoreza lui undeva în Maroc, în vreme ce avocatul lor manevra niște combinații cu compania care preluase filmul pe care-l vindeau ei. N-am obținut toate detaliile, pentru că nu mă interesau, dar ideea principală era că Theo și târfa lui Adrienne puneau la cale tot felul de litigii. Consilierul lor juridic găsise o modalitate să blocheze lansarea filmului. Compania de film avea buzunare adânci și s-a învoit să plătească toate datoriile făcute de Theo și Adrienne dacă aceștia renunțau la acțiunile lor legale... și uite-așa, au scăpat basma curată.

— Avocatul meu mi-a spus că discutase cu Theo care a fost „devastat" de ceea ce se întâmplase cu fiica lui și mi-a transmis că vrea să stea de vorbă cu mine... dar că nu intenționează să mă sune direct. „Foarte curajos din partea lui", îmi amintesc că i-am spus avocatului, după care am adăugat: „Informați-l, vă rog, că niciodată, dar *niciodată*, nu vreau să mai aud de el. Probabil că Theo l-a ascultat, pentru că nu am mai auzit de el de atunci. Însă zece zile mai târziu, mă aflam într-un restaurant din Harvard Square unde luam masa. Era în jur de opt și restaurantul respectiv devenise locul în care îmi plăcea să mănânc, pentru că în apartament nu mai suportam decât să dorm cu ajutorul dozelor zdravene de Zopiclone înghițite cu vin roșu. Ospătarii de acolo se

obișnuiseră cu mine și cu faptul că întotdeauna comandam un sandvici cu brânză la grătar și cafea — un gen de mâncare ce apărea pe masa mea cinci minute după ce mă așezam.

— Dar în noaptea cu pricina, atunci când a sosit sandviciul, mi-am ridicat privirea și am dat cu ochii de Theo și de Adrienne care tocmai intrau. Nu m-au observat la început, pentru că eram într-un separeu din spate. Înainte să apuc să realizez ce fac, am aruncat niște bani pe masă, mi-am luat haina și o furculiță care se găsea pe masă. M-am îndreptat direct spre cei doi. Așteptau să fie conduși la masă. Adrienne m-a zărit prima și chiar a exclamat: „Jane! Oh, Doamne Dumnezeule, ne pare așa de...".

— Înainte să-și termine propoziția, i-am înfipt furculița în gât. A urlat, sângele a început să țâșnească, dar eu mi-am văzut de drum și am ieșit pe ușă, am traversat strada și m-am urcat într-un taxi, înainte să mă poată opri cineva. În zece minute am ajuns acasă. Am aruncat niște haine într-o geantă. Am strâns toate documentele necesare. Am luat banii și cecurile de călătorie. Am pus totul în mașină. Și am început să conduc. Zece zile mai târziu m-am înfipt într-un troian de zăpadă din Montana și...

Am tăcut.

— Sfârșitul poveștii, am zis. Femeia pe care am înjunghiat-o n-a murit și nici n-a depus plângere împotriva mea. Și-apoi cu tentativa mea de sinucidere eșuată... ei bine, poate că faptul că trăiesc este o pedeapsă pe care trebuie să o îndur pentru că mi-am ucis fiica...

În sfârșit, Vern a vorbit.

— Nu ți-ai ucis fiica.

— N-ai ascultat nimic din ce ți-am povestit?

— Nu ți-ai ucis fiica.

— Toate sfaturile pe care le-am primit, toți pașii pe care i-aș fi putut face ca să evit dezastrul... și eu cum am procedat?

— N-ai omorât-o tu. Punct.

— Ți-e ușor să spui asta.

— Nu, nu mi-e deloc ușor. Pentru că și eu mă învinovățesc pentru pierderea fiicei mele. Chiar dacă...

Tăcere. Mi-a acoperit mâna cu palma sa. M-am ferit.

— Ce faci aici cu mine? am întrebat. Adică, serios vorbind acum, chiar îți plac mărfurile stricate? Chestia asta te excită? Sau poate crezi că între noi doi există șansa unei idile ciudate în viitor?

Imediat ce cuvintele mi-au ieșit din gură, m-am detestat pentru răutatea mea. M-am întors spre el și i-am zis:

— Îmi pare rău. Sunt așa de idioată, așa de...

Mi-am îngropat capul în umărul lui, dar n-am putut să plâng. M-a cuprins cu brațul, dar am simțit că este nervos și că se teme de felul în care aș putea reacționa.

— Știi, a rostit el încet, și dacă aș vrea, n-aș mai putea. Cancerul la prostată a pus capăt acelei părți din viața mea... nu că ar mai fi existat ceva de când m-a părăsit soția.

— Și-atunci ce dorești de la toată chestia asta? l-am întrebat.

S-a retras de lângă mine. Avea ochii roșii, obosiți. A scos o batistă din buzunarul de la haină și și-a șters fața. Apoi s-a prins de volan cu ambele mâini și a privit fix drept înainte spre zăpada care se cernea fără oprire.

— Aș vrea un whiskey, a zis într-un târziu.

Opt

Ne-am dus la un bar dintr-un mall. Ca toate mallurile, și ăsta era teribil de cenușiu. Faptul că stratul gros și proaspăt de zăpadă îl acoperise nu îl făcea mai puțin urât. Și barul era la fel de neprimitor: o speluncă pentru microbiști, care putea a urină și a transpirație de mascul. Dar cel puțin nu se asculta heavy metal — deși lângă tejghea se găsea un televizor masiv, la care se transmitea un meci al echipei de hochei Calgary Flames. Pe ecran, doi jucători din ambele echipe își aruncaseră căștile de protecție, iar acum se chinuiau de mama focului să-și rupă unul altuia urechile. Toți bețivanii de la bar păreau să se bucure de spectacol și zbierau tot felul de încurajări către taurul îmbrăcat în uniforma celor de la Flames.

— Salutare, Vern, a spus barmanul când am intrat.

Pe barman îl chema Tommy. Arăta ca un motociclist și purta un tricou care îi expunea bicepșii umflați și un tatuaj cu frunza de arțar canadiană străpunsă de un crucifix.

— Ce loc minunat, am spus, urmându-l pe Vern într-un separeu și așezându-mă în fața lui.

— Nu e deloc minunat, a zis Vern. Dar e aproape și de aici pot să mă târăsc pe jos până acasă.

Afirmația lui impunea o întrebare firească: *„Oare două pahare de băutură te fac să te târăști până acasă... sau aici vii când ai chef să încalci regula de două porții?"* În următoarele trei ore, am primit răspuns la întrebarea aceea, pentru că Vern m-a adus într-o stare de stupoare maximă. După ce mi-a spus în mașină că voia un whiskey, a condus până aici în tăcere, fără să comenteze deloc ceea ce îi povestisem. A pus un CD la CD-playerul lui din mașină; un trio pentru pian de Schumann: muzică expresivă, complexă, de iarnă. Ne-am croit drum prin zăpadă și ne-am întors în oraș. Îi eram recunoscătoare că nu vorbește după mărturisirile mele. Există o teorie la modă cum că „discuțiile despre problemele tale" îți ușurează povara. E o minciună sfruntată. Când vorbești, nu faci altceva decât să dai o formă exterioară agoniei tale. Trebuie să o împărtășești, pentru că trebuie să o împărtășești. Nu e ca și când ai vomita o masă toxică. Nu e ca și când, brusc, te simți purificat, binecuvântat, curățat... și gata să o iei de la capăt. Tot ce simți este: *Am spus-o, gata... și nimic nu s-a schimbat.*

Așa că am fost încântată să evit și alte cercetări sufletești mai cuprinzătoare cu Vern. Poate că și lui Vern îi spusese cineva cândva că schizofrenia fiicei lui nu este vina sa și el hotărâse exact contrariul. Ori poate că povestea mea îl îngrozise așa de tare, încât voia pur și simplu să se îmbete.

Indiferent de motiv, Vern a început să bea serios. A dat pe gât două pahare în mai puțin de zece minute de la venirea noastră. Brusc, parcă și-a mai venit în fire. Apoi a urmat câte o dublă la fiecare treizeci de minute. L-am imitat de fiecare dată. A fost o experiență interesantă să mă îmbăt în halul ăla. Deși băusem adesea cât să mă doboare la pat, de data asta lucrurile erau diferite. Din indiciile date de Tommy barmanul — „Așadar o să fie una dintre după-amiezile alea,

Vern... ce-ar fi să-mi dai mie cheile de la mașină să am eu grijă de ele?" — reieșea că nu era prima dată când colegul meu venea aici ca să se facă pulbere. De fapt, i-am și pus această întrebare, când cel de-al cincilea rând de băuturi a apărut.

— Păi parcă ziceai că te duci la alcoolicii anonimi, cum se explică o după-amiază ca asta?

— Simplu: în fiecare lună, când simt că trebuie să mă îmbăt, vin aici și beau pe săturate. Tommy știe când am una din zilele alea și cum trebuie să procedeze când ajung în punctul de nu mai știu de mine. Au fost perioade când zilnic mă făceam criță. Acum mă îmbăt numai în împrejurări controlate.

În cele trei ore petrecute la bar, Vern a vorbit cel mai mult. Secara l-a relaxat considerabil și a atacat o gamă variată de subiecte, de la interpretările lui Mahler, existente pe CD-uri, până la disperarea permanentă pe care o simțea din cauza sarcinilor de la Biblioteca Centrală Publică. Mi-a povestit chiar și despre o femeie de care se îndrăgostise când era la Colegiul Regal de Muzică.

— O chema Veronique. Era o violoncelistă din Lyon. Inteligentă și, în ochii mei, foarte frumoasă, chiar dacă într-un fel sever. Am acompaniat-o o dată la Sonata a doua pentru violoncel de Mendelssohn. Și am simțit — din felul în care se purta — că interesul ei ascundea ceva mai mult. Numai Dumnezeu știe cât de tare mă fermecase. Dar... n-am fost niciodată priceput la lucruri din astea.

— Te referi la seducție?

— Nu, la normalitate.

— Dar cine e normal?

— Oh, există o grămadă de oameni care trec prin viață fără niciun fel de dificultate; care știu cum să-și facă norocul singuri, care știu să-și fructifice talentul, care permit lucrurilor să se întâmple pentru ei.

— Dar marea majoritate a oamenilor nu trec prin viață așa de simplu, ca prin unt. Întotdeauna e o luptă mizerabilă...

— Mai ales când te lupți cu una din cele mai uriașe forțe pe care nimeni n-o poate învinge: moartea.

— Te sperie moartea?

— O să mă prindă și pe mine într-una din zilele astea, cu siguranță. Și bănuiesc că singurul lucru care mă uimește este ideea că n-o să mai fiu, că povestea mea va dispărea odată cu mine. Cum e posibil așa ceva? N-o să mai existe niciun „eu".

— N-o să mai existe niciun *eu*, am repetat. Acum un an chestia asta mi se părea o alternativă foarte atrăgătoare.

— Și acum?

— Acum... trebuie să trăiesc cu mine însămi și cu tot ceea ce presupune asta.

A fost singura dată de-a lungul întregii după-amiezi când m-am referit la ceea ce spusesem mai devreme. Un alt rând de băuturi a sosit. Am continuat să vorbim. Am simțit cum secara pune stăpânire pe mine — dar îmi plăcea balsamul ei alcoolic. Trebuia să mă îmbăt din același motiv care mă determinase să discut despre „ziua aceea": trebuia s-o fac. Era o necesitate.

Păstrând un ritm susținut, dar nu lacom de ingurgitare a alcoolului, niciunul dintre noi nu și-a pierdut coerența până în jur de cinci după-amiază... moment în care Tommy a sunat după două taxiuri (se asigura să nu ne trezim unul lângă altul a doua zi de dimineață?) și ne-a ajutat să ne ridicăm și să ajungem până la mașinile care așteptau. Dar cu aproximativ două ore înainte de asta, am făcut o observație care — după cum s-a dovedit — mi-a schimbat cursul vieții în următoarele câteva luni. Ca multe alte evenimente care reușesc să modifice lucrurile pentru noi, acesta a avut loc doar pentru că m-am uitat într-un anume fel, într-un anume moment — mi-am ridicat privirea spre televizor exact când...

— Era și cazul să-l prindă pe nenorocitul ăsta mincinos.

Tommy barmanul vorbise. Pe ecran, George MacIntyre — tatăl fetiței de treisprezece ani care dispăruse de acasă, Ivy — era scos din ferma sa sărăcăcioasă. Un bărbat cam de patruzeci de ani, supraponderal, cu chelie și o barbă țepoasă. Era îmbrăcat cu un tricou murdar și pantaloni de pijama — polițiștii se hotărâseră să-l aresteze când încă se mai afla în pat. Deși am băgat de seamă detaliile nefericite ale aspectului său și faptul că părea atât de potrivit cu figura unui molestator de copii, ochii lui au fost cei care mi-au atras atenția cu adevărat. Erau roșii de plâns. Și ce am descușit în ei nu se numea nici teamă, nici vină, nici negare, ci mai degrabă angoasă. Aceeași angoasă pe care o surprinsesem în propriii mei ochi în diferitele ocazii după moartea lui Emily, când făceam greșeala să mă privesc în oglindă. Ochii cuiva care pierduse un copil, iar acum trăia o suferință dincolo de orice imaginație. În acel moment precis, am știut: *bărbatul acela nu-și omorâse fiica.*

MacIntyre era condus acum către o mașină a poliției, în timp ce vreo doisprezece reporteri și paparazzi îi aruncau întrebări și-l fotografiau.

— În timp ce George MacIntyre era reținut, a spus reporterul de la CBC, a fost auzit strigând: „Niciodată nu mi-aș răni fiica. Niciodată". De la dispariția fiicei sale a făcut mai multe apeluri publice dramatice pentru întoarcerea ei acasă în siguranță. MacIntyre, patruzeci și doi de ani, este bine cunoscut de către poliție. Soția sa, Brenda, este foarte activă în Consiliul local al Bisericii Domnului și potrivit pastorului ei, Larry Coursen...

Reportajul a trecut la Larry Coursen. Era un bărbat blond, cu maxilare pătrate și dinți frumoși, îmbrăcat într-o geacă de piele ușoară, de sub care se vedea gulerul alb specific pastorilor. Întreaga sa ființă emana o grijă exagerată și onctuoasă.

— Este o zi extrem de tristă pentru Brenda MacIntyre, pentru toți enoriașii congregației noastre și, da, chiar și pentru George MacIntyre. Ceea ce s-a întâmplat este atât de tragic. Ne rugăm din toată inima pentru întoarcerea lui Ivy acasă, în siguranță — așa cum ne rugăm și ca lumina Domnului nostru Iisus Hristos să coboare asupra ei și a lui George MacIntyre.

Mi-am tras paharul aproape și am dat pe gât restul de lichid tare.

— Binecuvântat fie Domnul, am șoptit.

Vern m-a auzit și a zâmbit ușor.

Acum, pe ecran apăruse un detectiv pe nume Floyd McKay. El ne-a explicat că George MacIntyre fusese transferat la Calgary, pentru un interogatoriu mai detaliat, deși continua să nege orice implicare în dispariția fiicei sale.

— Știi ce am aflat azi-dimineață de la unul dintre polițiștii care obișnuiesc să bea aici? l-a întrebat Tommy barmanul pe un bărbat care se chinuia să bea o sticlă de Labatt. Că au găsit un „obiect vestimentar plin de sânge" sub o stivă de lemne din atelierul lui MacIntyre și acest lucru a dus la arestarea lui în această dimineață.

— Dacă aș fi în locul polițiștilor, l-aș castra, a spus celălalt tip.

Atunci m-am trezit rostind:

— Nu el a făcut-o.

Tommy barmanul m-a privit furios.

— Am auzit bine ce-ai zis?

I-am susținut privirea.

— Da. Nu el a făcut-o.

— Și de unde dracului știi tu asta?

— Uite-așa, știu.

— Chiar dacă i-au găsit chiloții murdari de sânge ai fiicei sale ascunși la el în atelier?

— Serios îți spun, domnule, omul e nevinovat.

— Iar eu, doamnă, îţi spun că e al dracului de vinovat. Vern... nu ştiu cine e prietena ta, dar cred că tot Crown Royal-ul pe care l-aţi băut i-a întunecat judecata.

— Crezi ce vrei, am şoptit.

Vern a ridicat mâna şi mi-a aruncat o privire prin care mă implora să-mi ţin gura.

— Îmi pare rău dacă v-am ofensat, domnule, i-am strigat barmanului.

— Hei, să zici mersi că Vern e un client fidel. Altfel te azvârleam în stradă de nu te vedeai.

După alte două runde de whiskey, au sosit taxiurile. Am bălmăjit un la revedere către Vern şi m-am prăbuşit pe bancheta din spate. Şoferul m-a întrebat dacă îmi este rău şi l-am asigurat că n-o să vomit până acasă, iar el mi-a promis că mă lasă la minus nouăsprezece grade în stradă dacă nu mă ţin de cuvânt.

Nu-mi amintesc prea multe după aceea, cu excepţia unei bacnote de douăzeci de dolari pe care i-am azvârlit-o şoferului. Cumva am reuşit să urc scările până la apartament. Am descuiat uşa şi am căzut lată în pat, cu faţa-n jos. Când m-am trezit, era ora unsprezece dimineaţă. Mă simţeam ca şi cum cineva mi-ar fi sfredelit capul cu un burghiu. M-am uitat la ceas şi am gemut. Nu întârziasem niciodată la serviciu, dar pe de altă parte ştiam că şi dacă m-aş fi trezit la timp, starea de mahmureală m-ar fi împiedicat să mă duc. Aşa că am sunat-o pe doamna Woods şi m-am scuzat că o anunţ atât de târziu că sunt bolnavă, dar i-am explicat că probabil mâncasem ceva ce nu-mi priise şi că-mi fusese rău toată noaptea.

— Cred că umblă un virus, a spus doamna Woods, pentru că şi Vern Byrne mi-a dat telefon să se plângă de acelaşi lucru.

Minţile mahmure gândesc la fel.

Am mai zăbovit în pat încă o oră, gândindu-mă şi iarăşi gândindu-mă. Amintindu-mi beţia incredibilă pe care o

trăsesem, îmi era tot mai clar că Vern hotărâse că nu era singura persoană care merita să se îmbete ieri.

Dar gândurile despre acest concurs de băut — și urmările lui toxice — au fost în curând copleșite de un alt subiect mai cuprinzător: George MacIntyre. Felul în care ochii săi păreau bântuiți de spaimă atunci când se confrunta cu toate blițurile aparatelor foto și cu valul de întrebări. Sentimentul de resemnare care îi întuneca fața — de parcă acest nou iad nu însemna nimic în comparație cu dispariția fiicei sale. Un bărbat vinovat și-ar fi trădat culpabilitatea autoincriminându-se precum Raskolnikov. Ceva din atitudinea sa l-ar fi dat de gol. Dar MacIntyre arăta pur și simplu zdrobit de ceea ce se abătuse asupra lui. Era un bărbat care-și pierduse speranța și care intrase acum într-un coșmar demn de scrierile lui Kafka: justiția îl acuza că și-a ucis propria fată, cu toate că el se știa nevinovat...

Și totuși, din puținele lucruri pe care le auzisem din zbor despre caz, MacIntyre avea un trecut marcat de un comportament violent. Dacă era adevărat că își bătuse soția, și fiul său îl considera periculos... desigur că s-a transformat imediat în suspectul principal, deși nicio astfel de informație nu a putut fi publicată înaintea procesului.

Apoi mai venea și faptul că o bucată de lenjerie însângerată, aparținându-i fiicei sale, fusese găsită în atelierul său. De ce să fi păstrat un articol de îmbrăcăminte care îl incrimina așa de tare? Cu siguranță că dacă avea legătură cu dispariția fetei, ar fi făcut tot ce e posibil ca să ascundă bine o asemenea dovadă. Chiar dacă se hotărâse să-și mărturisească vinovăția, lăsându-se „descoperit", nu ar fi recurs la ceva atât de jalnic precum o pereche de chiloți plasați într-un loc atât de evident. Denunțarea propriei persoane — mai ales într-un caz precum infanticidul — ar fi presupus existența unui obiect care să ducă direct la cadavru; un indiciu adevărat al sentimentului de vinovăție — și unul care ar fi rapid dovedit.

Polițiștii — siliți să rezolve cazul pe cât de repede posibil — aveau să se folosească de chiloții însângerați ca dovadă că MacIntyre era vinovat (asta în cazul în care zvonul de la bar, în legătură cu această dovadă, era adevărat). Dar până când analizele de laborator se vor finaliza, confirmând că este vorba despre sângele lui Ivy...

Ascultă-te ce bazaconii vorbești, Nancy Drew a lui pește, cu referințele tale din Dostoievski și nevoia ta mahmură de a apăra un sociopat get-beget...

Dar oricât am încercat să-l las deoparte, cazul a continuat să mă sâcâie toată ziua. După ce m-am ridicat în sfârșit din pat, am făcut un duș rece, în semn de penitență, urmat de două ore de exerciții fizice. Am pornit ca hipnotizată apoi spre chioșcul de ziare din apropiere, unde am cumpărat *The Globe and Mail*, *The Calgary Sun* și *The Edmonton Eagle*, ca să iau pulsul cu privire la arestarea lui George MacIntyre. Am luat ziarele, m-am dus la cafeneaua Beano și am început să citesc. *Herald* avea o pagină întreagă despre *„Cazul Ivy MacIntyre"* și am observat că aceasta era a treia oară, în decurs de șase ani, când o adolescentă dispăruse din regiunea Townsend. În toate cazurile anterioare nu se mai descoperise nicio urmă a copilului dispărut.

Herald mai nota, de asemenea, că George MacIntyre era *„bine cunoscut de poliție"* — din nou acele cuvinte. Menționa că avusese o slujbă anterioară ca șofer de tiruri de cursă lungă, dar nu spunea mai multe lucruri deoarece — așa cum am aflat — presa canadiană nu era precum cea americană atunci când venea vorba să relateze despre cineva care era cercetat pentru crimă. Nicio faptă rea din trecut nu putea fi relatată. Niciun comentariu incriminator din partea vecinilor sau colegilor de la locul de muncă. Legea le interzicea acestora să relateze presei, înaintea unui proces, altceva în afara faptelor de bază ale cazului.

Dar *Edmonton Journal* dădea totuși o declarație a *„pastorului familiei MacIntyre"*, Larry Coursen, care spunea că *„Ivy a fost unul dintre îngerașii lui Dumnezeu"*. El mai afirma, de asemenea, că atunci când a întâlnit-o prima dată pe Brenda MacIntyre, ea avea nevoie disperată de mântuire. *„Dar când l-a acceptat pe Iisus Hristos ca Domn și Salvator al ei, procesul de mântuire a început..."*

Da, cu siguranță că a început.

La câteva săptămâni după ce a primit acea chemare de la Iisus, Brenda era *„curată și cumpătată"*. Își găsise de lucru la un supermarket Safeway local. Începuse să-și *„asume responsabilitatea pentru acțiunile ei"* și și-a *„restabilit relația cu copiii săi"*. (Ce anume voia să spună prin acest lucru?)

Dar — după cum repede a evidențiat pastorul Larry Coursen — exista o *„tristețe continuă în viața ei"*.

Fără îndoială, această „tristețe" era soțul ei nemântuit și ratat, George.

Herald, între timp, avea declarația unui tip din Townsend pe nume Stu Pattison. Îl cunoștea pe MacIntyre de la echipa de hochei locală, în care jucaseră amândoi, și spunea că acesta *„o adora pe Ivy și odată chiar își ieșise din minți în Townsend, când niște puști aflați într-o mașină cu remorcă au forțat-o să iasă de pe drum, în timp ce mergea cu bicicleta"*.

Mi-am însemnat în agendă numele lui Larry Coursen și pe cel al lui Stu Pattison. Mi-am mai notat, de asemenea, detaliul referitor la faptul că MacIntyre era șofer de tiruri de cursă lungă și am scris un comentariu: *„A depus ea vreodată vreo plângere legată de violența domestică?"*. Lângă o rubrică pe care am intitulat-o *„Brenda MacIntyre"*. Apoi i-am cerut femeii din spatele tejghelei o foarfecă și am decupat toate articolele pe care le-am citit. Le-am îndoit și le-am aranjat frumos între paginile agendei, după care am trecut pe la papetăria Reid's, de unde am cumpărat hârtie albă, mai multe dosare și o cutie cu lipici. Puțin mai jos pe stradă se găsea

un internet café. Mi-am petrecut următoarele trei ore acolo. Folosind diverse motoare de căutare, am găsit tot ce se putea găsi legat de George și Brenda MacIntyre și cei doi copii ai lor. Am scos la imprimantă cantități uriașe de informații.

Am aflat din *Regina Leader-Post* că în luna februarie a anului 2002 Mac Intyre fusese arestat după ce abuzase o femeie într-un bar pentru camionagii. Femeia nu a depus plângere, dar se pare că îi ceruse în mod direct o partidă de sex și *„se expusese în fața ei"*, în timp ce erau în drum spre cabina tirului.

Am citit acest paragraf din nou, încercând să înțeleg logica narativă din spatele lui. MacIntyre se oprește în Regina și agață o femeie într-un bar, apoi o invită în tirul lui. Era clar că nu a silit-o să vină cu el — ceea ce însemna că acuzația de abuz nu se sprijinea pe nimic. Ea s-a dus de bunăvoie — dar apoi, pe la jumătatea drumului, el s-a expus în fața ei? Ce naiba se petrecuse de fapt? Dacă ea acceptase să meargă în mașina lui ca să facă sex, de ce a recurs bărbatul la o așa năzdrăvănie?

Erau mai multe informații. Într-un articol dintr-o fițuică din Townsend, din mai 2005, MacIntyre era găsit vinovat de *„distrugerea proprietății private, după ce fiica sa a fost forțată să iasă de pe drum în timp ce mergea cu bicicleta de doi adolescenți dintr-o mașină. Ivy nu a fost rănită în urma acestui accident* [a remarcat reporterul], *dar, fără îndoială, a fost zdruncinată serios"*. Fiind un oraș mic, fata îi știa pe cei doi frați care făcuseră acest lucru. Când MacIntyre a aflat numele lor, s-a dus acasă la ei în toiul nopții și, folosindu-se de o jantă de fier, le-a distrus mașina. Tatăl lor a ieșit afară în mijlocul prăpădului și MacIntyre l-a amenințat că-i rupe capul. A fost chemată poliția. MacIntyre a petrecut noaptea în închisoare și a trebuit să plătească daune de 3 000 de dolari.

În același articol, șeful lui de la acea vreme Dwane Poole a fost citat ca afirmând: *„George MacIntyre era cel mai talentat*

tip, cu o daltă și o bucată de lemn, pe care l-am cunoscut vreodată", dar că putea reacționa agresiv când era supărat.

Am continuat să citesc, vânând orice cuvânt legat de caz, imprimând peste cincizeci de pagini cu articole, umplându-mi agenda cu nume, locuri, date și fraze care păreau semnificative pentru caz. Se înserase deja când am ajuns acasă. Și am făcut ceva ce nu mai făcusem niciodată până atunci: am conectat cablul de antenă la televizor și am urmărit știrile. Dispariția lui Ivy MacIntyre se afla în prim-plan. Un reporter al CBC stătea în fața „Unității de investigații criminalistice a Poliției Canadiene" din Calgary unde George MacIntyre era încă interogat...", dar nu avea prea multe de spus despre modul în care decurgea investigația.

Dar când m-am trezit, după un somn profund, la șapte dimineață, a doua zi, o veste bombă era difuzată la postul CBC Radio.

„O schimbare formală a acuzațiilor aduse tatălui ei, în ceea ce privește răpirea, avea să fie anunțată în cursul zilei de astăzi."

Însemna acest lucru că lenjeria însângerată fusese găsită? Și dacă s-a întâmplat așa, dovedea în consecință că sângele îi aparținea lui Ivy MacIntyre? Și au descoperit tehnicienii urme de ADN ale tatălui pe aceeași lenjerie? Și chiar era soția lui, cea renăscută, așa de sfântă precum era descrisă? Și eram eu singura persoană din provincia Alberta care a văzut privirea lui George MacIntyre, pe când era dus la închisoare, și a știut că nu tipul a făcut-o?

Întrebări, întrebări... și de ce nimeni nu le punea?

Imediat ce s-au terminat știrile am luat o hotărâre: aveam să cer concediu medical pentru următoarele două zile... timp în care aveam să rezolv cazul. Cât se poate de repede.

Chiar atunci mi-a trecut prin cap un gând straniu: *Ești țăcănită de-a binelea.*

Nouă

Doamna Woods a fost mai mult decât înțelegătoare referitor la „indigestia" mea încăpățânată.

— Bănuiesc că te simți oribil, așa că ai face bine să te îngrijești, a spus.

— Îmi pare rău că nu pot veni, am mințit.

— Fii serioasă. Boala e boală. În fine, oricum e prima dată anul ăsta când îți iei concediu medical — și oricum lucrezi mereu câteva ore în plus, ca să nu mai pomenim de weekenduri. Ia-ți liber tot restul săptămânii și fă-te bine.

De fapt, mă simțeam chiar bine. Poate că datorită somnului odihnitor, care vine întotdeauna după o zi de mahmureală. Sau poate că schimbarea de direcție mă influența. De când analizasem temeinic cazul Ivy MacIntyre, se produsese un declic în capul meu. Nu-mi șterse amintirile sau durerea. Nu, era un mecanism care mă împingea tot mai adânc în narațiunea bizară a cazului. Era ca și cum mă lăsam prinsă de un film, despre care nu știam cum se va termina... dacă avea să se termine vreodată.

Totuși... *la treabă.*

Am sunat la Avis și am aranjat să iau o mașină peste două ore. Apoi mi-am folosit celularul și am sunat la Informațiile din Townsend, Alberta. Am avut noroc. Toate numerele pe care le-am căutat erau listate — cu excepția celui al lui George și Brenda MacIntyre, care (potrivit operatoarei) trecuse de curând la secret. Am început apoi să dau o serie de telefoane, începând cu Dwane Poole. Era un bărbat cu vorbă blândă și care emana un soi de grație naturală, din câte am sesizat. I-am explicat că sunt Nancy Lloyd (un nume pe care l-am inventat pe loc), reporter la *Vancouver Sun*, și că urma să vin în Townsend în după-amiaza aceea și mă întrebam dacă mi-ar putea acorda o jumătate de oră din timpul lui.

— Am tot vorbit despre lucrurile astea, a spus.

— Vă înțeleg, dar am dubii serioase în ceea ce privește graba investigatorilor. Consider că George MacIntyre e spânzurat, înecat și închis înainte ca poliția să aibă toate dovezile posibile.

— Și eu am crezut așa, până când a apărut bucata aia de lenjerie din atelierul lui. Acum că ADN-ul și sângele se potrivesc...

— La două și jumătate e bine?

— Cred că da, a răspuns, destul de reținut, dar fără să-și dorească să pară nepoliticos.

L-am sunat apoi pe pastorul Larry Coursen și mi-a intrat robotul telefonic. Așa că i-am lăsat un mesaj, spunându-i că sunt Nancy Lloyd, de la *Vancouver Sun*, și întrebându-l dacă mă poate primi pentru un interviu, astăzi sau mâine. Știam că risc dându-i numele ziarului. Dacă era un tip scrupulos, putea să sune la ziar și să descopere că sunt o farsoare. Dar mă bazam pe faptul că fusese atât de solicitat de mass-media, încât nu mai avea sens să verifice... mai ales că mă asigurasem înainte că pastorul încă nu fusese contactat de cei de la *Sun*.

Am sunat la școala unde învăța Ivy MacIntyre și am cerut să stau de vorbă cu directorul. Când i-am explicat cine sunt, mi s-a făcut legătura cu vicedirectoarea, o doamnă pe nume Missy Schulder. Ea mi-a spus că școala hotărâse să nu mai accepte niciun fel de interviu cu presa.

— Nu avem nimic de declarat legat de această poveste.

— O cunoșteați pe Ivy? am întrebat-o.

— Desigur că o cunosc pe Ivy, a spus. Am fost profesoara ei particulară timp de doi ani. O fată cuminte. Și pe tatăl ei îl plăceam — chiar dacă avea o latură mai violentă.

— Dar și-a revărsat vreodată mânia asupra fiicei lui?

— Ce încercați să mă faceți să spun?

— Nimic, doamnă... oricum tot ce discutăm este neoficial.

— Așa zic toți.

— Ei bine, neoficial, eu vă spun un lucru: nu cred că George MacIntyre este vinovat.

— Și de ce credeți asta, doamnă...?

— Lloyd. Nancy Lloyd. Motivul? Pentru că știu că un bărbat vinovat nu ar ține în atelierul său o bucată de lenjerie pătată de sânge, ce naiba!

— Sunt de acord, a șoptit ea entuziasmată. Haideți să vă spun ceva, doamnă Lloyd. Nu mi-a plăcut niciodată de soția lui și de când a devenit religioasă... ei bine „nesuferită" este cel mai blând cuvânt pe care-l pot folosi pentru a o descrie. Poate că George provine dintr-un mediu nefericit și poate că a avut problemele lui cu „accesele de furie", dar, în plus, nu m-am înțeles bine nici cu băiatul lui, Michael... pe care l-am considerat întotdeauna mai... ciudat...

— Cum așa?

— Păi, atârna mai mereu pe lângă o gașcă de motocicliști, consuma droguri, îi vorbea urât lui taică-su. George, din câte am auzit, s-a enervat cumplit când a descoperit că Michael vindea droguri, dar Brenda, soția, și-a apărat „bietul băiat victimizat" și l-a trimis la rudele ei. Iar Michael

și-a băgat mințile în cap și acum conduce tiruri prin țară. Dacă aș fi ziaristă, mi-aș îndrepta atenția și spre ea. Întotdeauna a fost o târfuliță.

— Știți, mama ei fusese prostituată în Winnipeg — ce mai loc în care să lucrezi. Avea un tată care l-a bătut pe fratele ei mai mare așa de rău, după o ceartă, încât băiatul a stat în comă timp de o săptămână și nu și-a mai revenit niciodată complet. Tatăl ei a fost închis șapte ani pentru acel incident minor.

Dar zvonul cel mai important despre Brenda, și unul care s-a răspândit din Red Deer — orașul în care ea a crescut — este acela că la vârsta de 13 ani rămăsese însărcinată, după ce fusese violată de către tatăl ei. Sarcina a fost întreruptă. Nu a fost depusă nicio plângere împotriva lui. La trei ani după acest incident, ea l-a întâlnit pe George MacIntyre. El avea 24 de ani — și conducea camioane la acea vreme. A făcut greșeala să pună ochii pe Brenda într-o cafenea din Red Deer, frecventată de șoferii de cursă lungă. Au sfârșit prin „a o face" în cabina camionului. Și, ca să vezi, ea a rămas însărcinată.

Așadar, George MacIntyre încă din tinerețe avea obiceiul să agațe femei oriunde se oprea în drumul lui și folosea spațiul pentru dormit din cabina tirului pe post de loc de întâlnire romantic.

Se punea întrebarea de ce a procedat cum se cuvine și s-a căsătorit cu Brenda — și cum de l-a găsit ea după ce și-a dat seama că o să aibă un copil cu el? Potrivit lui Missy Schulder, cuplul a trăit în Red Deer timp de șase ani, vreme în care s-a născut și Ivy. Apoi MacIntyre și-a pierdut serviciul, din cauza problemelor cu băutura. Așa că familia s-a mutat în Townsend, unde lui i s-a oferit șansa de a intra ca ucenic tâmplar la un vechi prieten de familie pe nume Dwane Poole. Iar apoi lucrurile au început să meargă foarte prost.

Mi-am notat tot în agendă, pe măsură ce ea vorbea — și am trăit fiorul deosebit pe care-l simte un jurnalist când dă peste o asemenea sursă de informații.

— Puteți să-mi mai vorbiți despre asta? am întrebat.

— Consider că v-am spus deja prea multe.

— Încă un lucru și am terminat: celelalte două fete care sunt date dispărute...

— Vă referiți la Hildy Krebs și Mimi Pullinger?

Mi-am notat și numele lor.

— Exact, am rostit, încercând să par cât se poate de pusă în temă. Hildy și Mimi.

— Păi, Hildy a dispărut în 2002 și Mimi în 2005. Erau amândouă puțin mai mari decât Ivy când au dispărut. Cincisprezece, șaisprezece ani. Problema e că ambele făceau parte din categoria fetelor care intră singure în tot felul de necazuri. Hildy a rămas însărcinată la paisprezece ani și apoi a pierdut copilul din cauza unei supradoze de droguri. Iar Mimi a fost exmatriculată de două ori din școală, pentru că am prins-o trăgând pe nas în toaleta fetelor, iar după aceea a fugit cu un motociclist...

— Se pare că aveți un orășel foarte liniștit aici.

— Să nu scrieți așa ceva în ziar. Townsend este, în mare, un loc bun. Orice pădure are uscăturile ei. Doar că uscăturile noastre fac numai tâmpenii, care ne aduc pe cap jurnaliști ca dumneavoastră, gata să scormonească în noroi... fără supărare, *da*?

Am tras concluzia că Missy Schulder reprezenta o comoară pentru știri — și probabil că juca rolul de cinica orașului.

— Am vreo șansă să acceptați să vă întâlniți cu mine la o cafea, atunci când o să vin în Townsend?

— La naiba, nu, mi-a răspuns. Eu trăiesc aici, nu? Și dacă sunt văzută cu cineva care-și bagă nasul peste tot, n-o să mai aflu niciodată cum se termină povestea, nu? Dar vă vând

două ponturi. Pentru că sunteți din Vancouver, ați putea să vă interesați prin casele rău famate din East Hastings. Se zvonește că atât Hildy, cât și Mimi se ascund acolo. Drogate. Iar ca un al doilea pont pe dimineața asta: vă repet ce v-am spus mai devreme: soția lui George merită mai multă atenție. Ea e diavolul în povestea asta... dar dacă scrieți ceva despre mine...

— Nu vă fie teamă, nu se va întâmpla așa ceva, am liniștit-o.

După aceea, m-am dus la un internet café din apropiere și am căutat tot ce se putea despre Hildy Krebs și Mimi Pullinger. Tot ceea ce-mi povestise Missy Schulder era adevărat — toate necazurile în care intraseră, iubiții de joasă speță, cele două dispariții, la distanță de trei ani și care aparent nu aveau nicio legătură între ele, dar care acum ridicau semne de întrebare, dat fiind cazul lui Ivy MacIntyre.

Am scos la imprimantă tot materialul găsit despre cele două fete și m-am întrebat dacă părinții acestora ar fi de acord să stea de vorbă cu o jurnalistă falsă de la *Vancouver Sun*. Apoi am căutat pe Google tot ce se putea despre Michael MacIntyre. Ziaristul de la *Calgary Herald* reușise să-i ia un scurt interviu la telefon, în timpul căruia declarase că nu mai vorbise cu tatăl lui de peste trei ani, dar că tot nu-i venea să creadă că el ar fi în stare să-i facă ceva rău lui Ivy. „Era favorita lui, fără îndoială — și ar fi omorât pe oricine ar fi ridicat un deget asupra ei."

Pentru Dumnezeu, de ce nu se vedea pretutindeni declarația lui? Adică, iată-l pe fiul lui — care-și ura tatăl — susținând totuși că nu i-ar face/ că nu i-ar putea face nimic rău fiicei sale. Oare nu apreciase nimeni importanța unui asemenea comentariu? Desigur că nu. Într-un astfel de caz, erau cu toții cuprinși de frenezia găsirii cât mai rapide a unui țap ispășitor pe care să-l pedepsească. În consecință, nu luau în calcul decât povestea care servea scopurilor lor.

Iar această poveste se învârtea indubitabil în jurul ideii că George MacIntyre era criminalul.

În drumul spre Townsend, postul local de radio Calgary CBC vorbea despre investigația care se desfășura atât în Calgary — unde MacIntyre era încă reținut —, cât și în Townsend. Fără îndoială că echipa de specialiști de la criminalistică studia acum fiecare fibră din atelierul lui George.

Da, continuați să săpați fiecare colțișor. Iar eu, între timp, de ce să nu urmez sfatul lui Missy Schulder — cineva care cunoștea temeinic materialul uman de acolo — și să cherchez la femme.

Exact asta plănuiam să fac, dacă Brenda MacIntyre voia să mă primească.

Șoseaua străbătea nesfârșitele întinderi urbane din Calgary. Apoi, brusc, totul s-a sfârșit și am intrat într-un spațiu deschis. Deși o parte din mine voia să privească locurile pe lângă care treceam, știam că o să-mi stârnească senzații de angoasă... mai ales după întâmplarea cu Vern de zilele trecute. Dar este uimitor cum îți poți limita viziunea periferică atunci când se impune și reușești să-ți focalizezi privirea doar asupra asfaltului din fața ta.

Mi-am ridicat ochii abia când am intrat în Townsend. Era genul de loc pe care-l ratai dacă se întâmpla să clipești de două ori: un drum cu benzinării pe stânga și pe dreapta și porcăria monoculturală obligatorie (Tim Horton's, o filială Red Lobster, un fast-food Burger King), care se deschidea în strada principală, destul de scurtă ca lungime, presărată cu clădiri din beton obișnuite și una sau două case din cărămidă roșie, construite prin anii 1950. Aveau și o bancă. Apoi un supermarket. Un magazin care vindea produse pentru activitățile în aer liber. Un restaurant demodat pentru părinți. O librărie cu aspect ponosit, specializată în lucrări ieftine și de succes (dar oricât, *aveau* o librărie). Apoi un bar. Mi-a trecut prin cap să-mi iau în serios rolul de jurnalist și să intru acolo și să încerc să leg o discuție

cu patronul, în speranța că o să capăt mai multe informații folositoare. Dar orașele mici au propriul lor telegraf intern și nu voiam să se ducă vestea că mă aflu aici. Mai bine să nu devin așa vizibilă.

Dwane Poole locuia pe o stradă laterală, nu departe de clădirea urâtă a liceului frecventat de Ivy. Avea o casă simplă, în stil ranch, ridicată pe o jumătate de acru, cu un garaj supradimensionat, plasat chiar în față și care ocupa o bună parte a grădinii. Dinspre garaj, am auzit gâjâitul unei drujbe, așa că m-am apropiat de ușă. Era deschisă. Poole se găsea înăuntru, purtând ochelari de protecție, în timp ce tăia o bucată mare de lemn. A împins bucata perfect tăiată, apoi și-a ridicat privirea și m-a văzut.

— Tu ești Nancy? m-a întrebat, ștergându-și ochelarii.

Era un bărbat slab, mic de înălțime, spre șaizeci de ani, care purta o cămașă cadrilată de lână, niște blugi tociți și ochelari cu rame rotunde metalice. Mi-l puteam imagina cu ușurință acum treizeci de ani, frumușel, mândru, îmbrăcat cu un tricou și vestă pe deasupra. Acum părea mai degrabă retras, liniștit, cu un aer pregnant de timiditate. Atelierul lui constituia un exemplu în materie de organizare: toate uneltele aranjate impecabil, stive de dulapuri finisate pe un perete (lucrătura era impresionantă), schițe, desene și o masă solidă de lemn umpleau un alt perete. În spatele mesei de lucru se zărea o fotografie a lui Dwane cu un bărbat tânăr purtând uniforma Forțelor Armate Canadiene.

— Vă mulțumesc că m-ați primit atât de repede, am spus, acceptând mâna lui întinsă.

— Ești al cincilea jurnalist care a bătut la ușa mea.

— N-o să vă răpesc prea mult timp.

S-a apropiat de masa de lucru, unde se găsea și un filtru de cafea.

— Ai noroc. Tocmai am pus de cafea.

— Acela e fiul dumneavoastră? am întrebat, arătând spre fotografia la care trăsesem cu ochiul câteva momente mai devreme.

— Da, el e David. Acum se află în Afganistan. Încartiruit cu Forțele Canadiene NATO, lângă Kandahar.

— Probabil că e o adevărată sursă de mândrie, dar și de îngrijorare, am spus, alegându-mi cuvintele cu grijă.

— Mai degrabă îngrijorare. Habar n-am ce căutăm noi acolo. Dar nu sunt politician și băiatul meu s-a înrolat de bunăvoie, așa că bănuiesc că trebuie să accepte riscurile ce decurg de aici.

Mi-a turnat o cană de cafea și mi-a făcut semn să iau loc pe un scaun de lemn de lângă biroul lui. Mi-am scos agenda și pixul. Dwane s-a sprijinit de marginea mesei și părea să regrete faptul că a fost de acord să mă primească.

— Știi, George este probabil cel mai talentat tâmplar pe care l-am cunoscut vreodată. Pe vremea când eram eu ucenic — cam acum patruzeci de ani — fiecare deprindere se câștiga anevoie și a trebuit să muncesc foarte mult ca să învăț corect toate principiile. Dar George a intrat la mine în atelier și, în mai puțin de o oră, folosea dalta de parcă se născuse cu ea în mână. Și avea un ochi genial, când venea vorba să înțeleagă complexitatea tăieturilor fine... după acum am spus, avea un talent înnăscut.

— Vorbea despre problemele de acasă?

— În primele șase luni, totul s-a rezumat la discuții legate strict de lucru. Venea aici ca să învețe o meserie, un meșteșug și era foarte silitor. În același timp, trăia din ajutorul social, iar guvernul provinciei îi plătea un soi de ajutor pentru reorientare profesională, ca să lucreze cu mine. Nu erau mulți bani — în jur de două sute de dolari pe săptămână — și am simțit că are probleme financiare acasă, mai ales că soția lui nu muncea încă. Dar, după cum am spus, a păstrat discreția în privința necazurilor sale intime, până când, într-o dimineață,

a apărut cu un bandaj deasupra ochiului. L-am întrebat ce se întâmplase. Mi-a spus că Brenda se îmbătase și că s-a apucat s-o certe pe Ivy urât de tot, urlând la ea și pocnind-o peste față. Când George a încercat să le despartă, Brenda a înșfăcat fierul de călcat și l-a lovit deasupra ochiului. A trebuit să conducă până la spitalul local, unde i-au pus cinci copci și — greșeala cea mai mare — a acoperit-o pe Brenda, spunându-i doctorului că se lovise în timpul unei bătăi dintr-un bar. Acest lucru a fost specificat în fișa lui medicală și folosit împotriva lui, după ce l-au arestat, mai ales că a existat și un al doilea incident, în timpul căruia ea i-a tras un pumn și i-a spart nasul. Din nou, le-a mărturisit doctorilor că a fost vorba de o altercație între beți — și iată cum cele două incidente de la bar înregistrate oficial s-au transformat în noi dovezi ale temperamentului său violent.

— Ați spus, „noi dovezi". Au mai fost și alte incidente violente în afară de acestea două?

— Probabil că ați citit deja că Brenda îl acuză că o bătea. E foarte adevărat că a lovit-o o dată cu pumnul în stomac — dar potrivit spuselor lui George, asta s-a întâmplat după ce ea l-a tras de păr și a încercat să arunce spre el o oală cu apă fierbinte, de care s-a ferit în ultima clipă. În orice caz, după ce a lovit-o cu pumnul, ea s-a îndoit de spate și s-a izbit cu capul de marginea mesei de la bucătărie. Ivy a venit alergând în cameră, și-a văzut mama plină de sânge, a alergat la ea în cameră, a încuiat ușa și a sunat la 911. Poliția a venit și l-a arestat pe tatăl ei.

— Dar nu le-a explicat ce s-a petrecut.

— Ba da, dar Brenda și-a prezentat propria versiune — și anume că el se înfuriase pe ea pentru că nu e o gospodină bună.

— Dar cu siguranță că polițiștii au interogat-o și pe Ivy, și ea le-a confirmat că mama ei îl mai atacase pe George și în trecut, am spus.

— Ivy era complet intimidată de mama ei. O amenința mereu cu tot felul de lucruri urâte — că o s-o trimită la un institut pentru copiii cu probleme — dacă o dădea de gol. În fine, fata avea și reputația unui copil mai sălbatic — așa că ar fi fost cuvântul ei împotriva cuvântului mamei. Și de vreme ce George mințise de două ori în fața medicilor...

A tăcut și a privit fix în cana de cafea.

— Se zvonește că nu a mărturisit nimic încă despre moartea lui Ivy, a continuat el, și că se ține tare pe poziție.

— Îl credeți?

— O parte din mine da, pentru că o iubea foarte tare. Dar au avut și momentele lor teribile împreună. Am fost cel mai fidel suporter al lui. Dar când se îmbăta, lucrurile se schimbau radical. Am avut mari speranțe că vom fi parteneri. Obținusem trei contracte serioase — dar fie apărea la muncă atât de mahmur, încât nu putea funcționa, fie nu venea deloc. Crede-mă, l-am implorat pe George să-și revină — i-am spus chiar să-și ia concediu două luni și să se adune. N-a vrut să mă asculte. Până la urmă, într-o dimineață a intrat în atelier atât de beat și de furios, încât a ridicat o daltă și m-a amenințat că o să mă omoare.

— Și ce s-a întâmplat?

— Soția mea a intrat exact atunci și n-a avut încotro, așa că a sunat la poliție. Am reușit să ies afară din atelier. El a început să distrugă niște dulapuri la care lucram. Un lucru însă m-a intrigat foarte tare: a distrus doar obiectele pe care le construise el singur. Apoi s-a prăbușit pe podea și a început să plângă. Sau mai bine zis să se jeluiască precum cel mai trist și cel mai singur om de pe lume... și poate că, în acel moment, așa și era. A apărut și poliția. Le-am spus că nu voi depune plângere, dar tot l-au ridicat pentru o „evaluare psihologică", o altă bilă neagră la dosar. L-au eliberat două zile mai târziu și mi-a scris o scrisoare lungă și tristă, spunându-mi că de aici înainte n-o să mai pună gura pe băutură și

că se urăște pentru felul în care s-a purtat cu mine. I-am răspuns desigur, acceptându-i scuzele, asigurându-l că pentru mine rămâne în continuare cel mai talentat tâmplar, dar că nu mai putem lucra împreună. Ar fi fost imposibil. N-am mai primit nicio veste de la el. Și după aceea, Ivy a fost dată dispărută...

— Și cu fiul lui, Michael, cum rămâne?

— Nu mi-a plăcut niciodată. Un copil posomorât, plin de el și, ca toți oamenii îngâmfați, nu prea inteligent. Știu că se lua mai mereu la harță cu George și că George l-a plesnit o dată rău de tot, când l-a scos din pepeni. O altă bilă neagră pentru George, deși am înțeles că a recurs la un asemenea gest abia după ce băiatul a fost prins vânzând droguri. După cum vezi, familia lor era una foarte fericită.

— Tot nu mi-ați spus dacă sunteți de părere că George a făcut-o.

O altă privire lungă spre cana de cafea.

— O să mă citezi?

— Nu, dacă nu doriți.

— Nu, nu doresc. Instinctul îmi spune că nu i-ar face niciodată rău lui Ivy. Dar știu cât de pornit a fost împotriva mea. Și mai știu că odată, după ce a băut nouă beri, era în stare de orice nebunie extremă. Apoi mai e și faptul că s-a găsit lenjeria fetei în atelierul lui. Așa că, orice este posibil. *Orice*. Cam asta e concluzia mea.

L-am întrebat dacă ar mai trebui să stau de vorbă cu cineva.

— Păi, cu Larry Coursen, dar mie personal nu-mi plac sfinții care sunt la fel de unși cu toate alifiile precum crupierii din Las Vegas, dacă înțelegi ce vreau să zic.

— Frumoasă metaforă. Poate ar trebui să vi-o fur.

— Atâta timp cât nu mă dai de gol...

— Altcineva cu care merită să stau la un pahar de vorbă? am întrebat.

A clătinat din cap că nu.

— Pe oricine o să întrebi, o să-ți spună că George e vinovat sută la sută... mai ales că, în prezent, soția lui se află în relații bune cu Dumnezeu. Dar eu am dubiile mele în privința asta.

Înainte să plec, i-am mulțumit lui Dwane pentru timpul acordat și l-am rugat să-mi arate cum ajung la casa familiei MacIntyre.

— E la două străzi mai încolo, mi-a spus. O să vezi numai mașini de la posturile TV în fața ei. Cred că rechinii așteaptă momentul în care trupul lui Ivy va fi descoperit, ca să poată filma reacția isterică a Brendei.

— Când o mamă își pierde copilul... m-am trezit rostind, după care mi-am plecat fruntea.

— Păi ce, eu nu știu? În fiecare zi mă gândesc la asta, mai ales că fiul meu se află în Afganistan. La cum aș face față... *dacă*...

A privit în fundul cănii.

— Cred că am vorbit prea mult.

După ce am plecat de la Dwane, am condus imediat spre reședința MacIntyre. După cum mi-a spus, am găsit-o cu ușurință. În fața casei erau parcate cinci mașini mari de televiziune. În jurul lor forfoteau reporterii și cameramanii, care fumau și beau cafea din pahare de hârtie, părând foarte plictisiți. În spatele lor se ridica o casă cu un etaj, aflată într-o stare jalnică. Avea nevoie de un acoperiș nou, de trepte noi la intrare... Rufele atârnau țepene pe o frânghie. Pe peluza din față zăcea o mașină ruginită. Mi-a adus aminte de una din acele case pe care le vezi în Appalachia sau în vreun colț uitat de lume din Statele Unite — care te duce imediat cu gândul la marginalizare socială, lipsă de educație și o viață fără speranțe. Bietul George MacIntyre nu a avut nicio șansă. Toate lucrurile povestite de Dwane se potriveau cu spusele lui Missy Schulder și alcătuiau imaginea unui

bărbat care se găsea într-un iad casnic unde nu existau pauze de respiro. Nu mă puteam gândi decât la situația mea personală — mai întâi cu părinții mei, iar apoi cu Theo — când m-am simțit la fel de neajutorată; senzația că am alături niște oameni care nu jucau corect. George MacIntyre se mânia pe ceilalți și se îmbăta. Eu mă înfuriam pe ceilalți și foloseam iluzia de a ține lucrurile sub control ca pe o modalitate de a-mi nega propria depresie. George MacIntyre pierduse un copil. Eu pierdusem un copil. Cu toate că detaliile poveștilor noastre erau complet diferite, împărtășeam aceeași furie intimă cauzată de nedreptățile celorlalți. Care distruseseră cel mai important lucru din viețile noastre.

Am condus prin Townsend pentru o altă jumătate de oră. Am trecut din nou pe lângă școală. Am băgat de seamă că niciuna dintre case nu era grandioasă sau venerabilă — că aveam de-a face cu o comunitate fără semne vizibile de avuție. M-am oprit la restaurantul Mom and Pop ca să beau o cafea. M-am așezat la tejgheaua de la bar și am început să conversez cu femeia cu expresie dură care mă servea.

— Ce poveste tristă cu fata lui MacIntyre, nu? am spus.

— Mmm, da, a replicat ea, privindu-mă pe jumătate iritată.

— O cunoșteați pe ea sau familia ei?

— Toată lumea îi cunoaște pe-ai lui MacIntyre.

— Erau vecini buni?

— Sunteți reporteră, nu?

— Poate.

— Ăsta nu-i un răspuns clar.

— Da, sunt reporter.

— Păi, acum că știu, nu vă mai spun nimic.

— Nu-mi fac decât datoria.

— Iar eu pe-a mea. Adică îmi conduc restaurantul și nu răspund la întrebări. George MacIntyre are destule probleme pe cap acum...

— Și ăsta e un răspuns, nu credeți?

— Îmi răstălmăciți vorbele?

— Nu, dar simt din cuvintele rostite că nu sunteți de acord cu părerea că MacIntyre este diavolul întruchipat.

— Am pus punct conversației.

— Era așa de rău pe cât încearcă ziarele să-l prezinte?

— Păi, dumneavoastră să-mi ziceți. Doar sunteți de partea lor.

— Eu nu sunt de partea nimănui.

Din spate se auzi o voce.

— Brenda MacIntyre este o femeie sfântă.

Cea care vorbise era o femeie în jur de patruzeci de ani — grasă, îmbrăcată în uniforma din poliester de culoare maronie pe care toți lucrătorii de la Safeway erau obligați să o poarte. Când i-am văzut uniforma, mi-am amintit imediat că și Brenda MacIntyre purta una similară.

— Sunteți enoriașă a aceleiași biserici? am întrebat.

— Ea e la Adunarea Creștină, eu la Biserica lui Hristos. Dar amândouă suntem ființe atinse de mâna Domnului. Și știu că Brenda suferă cumplit acum — dar are credința de partea ei, care o susține.

Din spatele tejghelei se auzi și vocea patronului.

— Cred că ai vorbit destul, Louise. Și cred că am să-i cer vizitatoarei noastre să-și termine cafeaua și apoi să ne lase în pace.

— Eu încercam doar să ajut, a spus Louise.

— Ai fost de mare ajutor, am spus. Iar dumneavoastră îmi datorați un dolar și douăzeci și cinci de cenți pentru cafea, a adăugat patronul.

Când am ieșit din restaurant, a început să-mi sune mobilul.

— Nancy Lloyd? am auzit o voce care deja îmi era familiară, mulțumită nenumăratelor interviuri la televizor și la radio. Reverendul Larry Coursen la telefon. Vă aflați cumva în Townsend acum?

De unde naiba știa... ori poate că-și dădea cu presupusul?

— Da, sunt.

— Ei bine, astăzi este o zi plină — și nu numai din cauza bietei Ivy MacIntyre. Dar aș putea să vă acord cincisprezece minute dacă veniți la biserică acum.

— Aș aprecia teribil, am spus, după care mi-am notat indicațiile pe care mi le-a dat.

N-am avut nevoie de ele — pentru că Biserica Adunarea Creștină se găsea la capătul străzii cu stațiile de benzină. Era o clădire de dimensiuni modeste, construită din cărămidă roșie. La dreapta intrării principale se zărea un afiș uriaș, care înfățișa un cuplu de albi bine îmbrăcați, spre patruzeci de ani, care țineau pe după umeri doi copii la fel de albi și la fel de bine îmbrăcați (un băiat și o fată, normal), cu vârste în jur de nouă–zece ani. Am simțit aceeași tristețe dureroasă care mă năpădea ori de câte ori vedem o imagine — fie reală sau închipuită — cu părinți și copii. De data asta însă, durerea a pălit sub puterea „momentului Kodak" absolut ridicol și a cuvintelor hilare imprimate ca un blazon deasupra fotografiei: *Toate familiile sunt miraculos vindecate de Biserica Adunarea Creștină din Townsend!*

Adică, așa cum a fost miraculos vindecată familia MacIntyre?

Am tras mașina în parcarea spațioasă — capacitatea sa de a primi un număr considerabil de automobile indica fie succesul lui Coursen ca pastor, fie un semn foarte fals al optimismului. În laterala bisericii era parcat un Land Rover Discovery masiv. Am bănuit că trebuie să-i aparțină lui Coursen, pentru că plăcuța de înmatriculare urla a vanitate, având imprimată în relief *Predicatorul*. Ușile de la biserică erau deschise. M-am aventurat înăuntru. Vestibulul adăpostea și mai multe fotografii în mărime naturală cu enoriași fericiți, care arătau și ei de parcă pozaseră pentru vreun catalog *Land's End*. Deasupra lor tronau și sloganurile: *Dragostea divină învinge totul!... La Biserica Adunării Creștine*

Toți Suntem Unul!... și, în sfârșit: *Roagă-te!* Am văzut și cutiile pentru donații, deasupra cărora erau alte sloganuri: *E minunat să dăruiești!* și *El este întotdeauna acolo pentru tine!* Nu vizitasem niciodată țările est-europene în timpul comunismului — eram prea mică pe vremea aceea —, dar mi-am imaginat că vedeam acum o versiune în miniatură a dictoanelor afișate prin locurile publice și care aminteau de sarcinile tovarășilor: *Cincinalul este singura cale de a merge înainte.*

Aveam însă dubii mari că vreun reprezentant al aparatului dictatorial est-european se îmbrăca precum Larry Coursen. Probabil că mă auzise intrând, pentru că a apărut imediat în vestibul. Purta un cardigan ciocolatiu, o cămașă violet cu gulerul clerical, o pereche de blugi ușor decolorați (cât să le reamintească tuturor că ne aflăm în Alberta) și o pereche de cizme stil cowboy, bine lustruite. Avea în jur de patruzeci de ani, păr blond și des, aranjat cu produse de coafat — după cum observasem și la televizor — și dinți foarte albi. Vocea lui era sonoră și calmă.

— Nancy, ce plăcere... mi-a spus, întinzându-mi mâna.

— Apreciez timpul pe care mi-l acordați, pastore.

— *Larry*, te rog.

— În regulă, Larry...

— Așadar lucrezi la *Vancouver Sun*?

— Exact.

— Un ziar bun. Ești de prin partea locului?

— Nu, din est.

— De unde mai exact?

— Din Ontario.

— De unde din Ontario?

— Dundas, am rostit la întâmplare numele unei localități unde crescuse un bine-cunoscut cântăreț canadian de rock, devenit și un fotograf profesionist, și despre care citisem recent într-un ziar.

— Dundas! Ei, nu mai spune. Am petrecut puțin timp acolo, exact când mi-am început munca de pastor.

Ah, minunat...

— Știi Bisericile Adunării Creștine de pe strada King sau de pe strada Sydenham...? a continuat el.

— Desigur că știu. Am trecut pe acolo de multe ori ...

— Chiar lângă filiala locală Bay.

— Întocmai. E o clădire mai degrabă modernă...

— Toate bisericile Adunării Creștine sunt așa. Suntem o credință relativ nouă în Canada. Poftim, intră — o să-ți arăt unde ne rugăm noi.

Când mi-a ținut ușa deschisă, am simțim cum valul de frică se risipește. *Cât de nebună trebuie să fii ca să alegi un orășel drept locul tău de rezidență fals? De ce n-ai zis Toronto sau Montreal — un oraș mare unde anonimatul e la putere?*

Dar cel puțin dădea senzația că înghițise minciuna mea gogonată...

Principalul corp al bisericii părea conceput în stilul unui stadion sportiv (deși la o scară mai mică, cu șiruri de băncuțe tapițate cu piele și un amvon ridicat pe o scenă încercuită de reflectoare. Am zărit și o orgă albă de prost-gust, pictată cu tuburi aurii și un spațiu pentru cor ce putea adăposti cel puțin 100 de persoane.

— Foarte impresionant, am exclamat. Și pare perfectă pentru teleevanghelism.

Am folosit un ton neutru, deloc agresiv. Dar Coursen a zâmbit strâmb, încercând să priceapă unde vreau să bat.

— Dacă prin „teleevanghelism" înțelegi răspândirea Evangheliilor prin mijloace electronice, atunci da — este ceva spre care biserica noastră ține. Desigur, ne găsim într-un oraș mic din Canada. Dar știi și tu că Oral Roberts și-a început misiunea într-o bisericuță din Tulsa, Oklahoma — și uite cum „viziunea" lui s-a extins într-un program transmis la nivel național și o universitate proprie.

Trebuie să mă înțelegi: ambițiile mele nu sunt *personale*. Mai degrabă *comunale* — în sensul că Adunarea Creștină din Townsend este o comunitate foarte unită, cu aspirații spirituale mari, atunci când vine vorba de răspândirea Veștilor Bune aduse de Evangheliile Domnului nostru Iisus Hristos.

— Câți enoriași are congregația?

— În jur de două sute de suflete devotate — ceea ce nu pare un număr consistent, dar rămâne impresionant pentru un oraș cu cinci mii de locuitori. Mai arată-mi o biserică în Townsend, care se bucură de atenția a cinci la sută din populație.

Mi-a făcut semn să mă așez pe una dintre băncuțele tapițate. Apoi s-a așezat relativ aproape de mine.

— Pot să te întreb ce credință ai? m-a întrebat.

— Nu am nicio credință.

— Înțeleg. Și de ce?

— Pentru că nu sunt credincioasă, bănuiesc.

A clătinat din cap și mi-a oferit un zâmbet plin de compasiune.

— Pentru mulți oameni, credința este cel mai dificil lucru din lume. „Marele Salt" și toate celelalte. Dar este și cel mai mare dar pe care-l pot primi. Odată cu el vine Viața de Apoi și o comunitate minunată de suflete care te sprijină aici pe Pământ.

Mi-am scos pixul și agenda.

— Ăsta e un semnal că trebuie să renunț la subiect? m-a întrebat.

— Nu vreau să vă răpesc prea mult din timp.

— Un răspuns foarte bun, chiar dacă nu foarte sincer. Ai fost crescută în vreo credință, Nancy?

— Tata nu avea nicio religie, iar mama era unitariană — ceea ce, din punctul dumneavoastră de vedere, probabil că nu înseamnă nimic.

— Ei bine, unitarienii nu cred în Divina Revelație sau în Paradis și nici chiar în miracole... așa că, sincer vorbind, e greu de înțeles ce anume primesc unitarienii din religia lor.

— Este o credință care nu se bazează pe siguranță, ci pe îndoială.

— Pot merge mână în mâna credința cu îndoiala?

— Oare nu merg *întotdeauna* mână în mână? Nu poți avea credință fără îndoială.

— Eu sunt de altă părere. Credința neagă îndoiala. Credința îți oferă sprijinul pentru a face față provocărilor vieții. Credința îți oferă răspunsuri definitive la marile întrebări. Și nu crezi că primești și o doză mare de confort odată cu ea?

— Dacă ai nevoie de răspunsuri definitive, da.

— Cu toții avem nevoie de răspunsuri clare.

— Acesta e punctul tău de vedere, nu al meu, m-am apărat.

— Așadar poți trăi chinuită de îndoială, oricât de dureroasă se dovedește aceasta?

— Poate că ar fi și mai dureros să profesezi credința atunci când n-ai niciuna.

Un zâmbet slab din partea lui Larry Coursen. Se bucura de prostiile lui, mai ales când vedea că mă deranjau.

— Cu toții avem credință, Nancy. Și cu toții avem în noi puterea de a renaște. Nu trebuie decât să ne lăsăm pătrunși de Marele Dar primit cât suntem încă vii.

— Și Brenda MacIntyre a renăscut?

Un alt zâmbet din partea reverendului.

— Da, Brenda a trecut printr-o transformare magnifică. Când a venit prima dată la mine, era o femeie în criză. Furioasă, ostilă, dependentă de alcool, supărată pe lume...

— Violentă? am întrebat.

— Cred că ar fi prima care ar recunoaște că a fost crescută într-o familie violentă, că s-a măritat cu un om violent și, în consecință, era bine familiarizată cu comportamentul violent.

— Dar ea însăși era violentă?

— Descrie-mi ce vrei să spui prin „violentă".

— Să-și atace fizic propriii copii...

— Sunt convins că i-a mai altoit atunci când au fost obraznici. Dar să-l atace pe George? Cred că ai înțeles greșit. Pentru că el o lovea în mod repetat.

— Chiar dacă mai mulți oameni, cărora le-am luat interviu, m-au informat că George MacIntyre le povestise cum fusese atacat brutal de enoriașa dumneavoastră?

A strâns din buze când am rostit cuvintele „enoriașa dumneavoastră". Nu i-a plăcut deloc expresia.

— Și cine sunt acești oameni? m-a întrebat.

— Nu pot să-mi dezvălui sursele.

— Ei bine, eu *pot* să dezvălui faptul că știu ce este în sufletul Brendei MacIntyre — pentru că, de-a lungul procesului de acceptare a lui Iisus ca Domnul și Salvatorul ei, mi-a mărturisit toate păcatele ei... păcate care acum au fost curățate. Și *pot* să afirm că n-a fost niciodată violentă cu soțul ei violent.

— Și Ivy MacIntyre a fost purificată de păcate? am întrebat.

— Tocmai se pregătea să accepte darul mântuirii atunci când a dispărut.

— Mai precis...?

— Brenda a adus-o de mai multe ori la biserică. Începuse să-și facă prieteni printre enoriașii de vârsta ei. Ne-am întâlnit în diverse ocazii, când am purtat lungi conversații particulare.

— Și despre ce anume ați discutat?

— Despre problemele din viața ei. Despre acceptarea păcatului ca o formă de a trăi. Despre slăbiciunile ei când venea vorba de droguri și de băieți.

— Își pierduse deja virginitatea la treisprezece ani...?

— N-am spus niciodată asta.

— Atunci ce înseamnă problemele ei cu băieții?

— Chiar asta. Probleme cu băieții.

— Și drogurile...?

— A mărturisit că fumase iarbă.

— Nu e tocmai ieșit din comun pentru multe dintre fetele de treisprezece ani.

— Adică tu aprobi ideea că adolescenții pot fuma iarbă?

— Nu, vreau să zic că nu e tocmai o revelație șocantă că o fată de treisprezece ani a încercat așa ceva.

— Tu ai încercat atunci când aveai treisprezece ani?

— Nu — la șaisprezece ani.

— Ți-a plăcut suficient de tare cât să continui?

— De fapt, nu.

— Ei bine, lui Ivy i-a plăcut...

— Atunci rectific ce am spus.

— Așa să faci.

— Prin urmare, Ivy tocmai urma să fie salvată.

— Sunt sigur că, dacă a părăsit cumva această viață, a ajuns lângă Dumnezeu în Rai. Pentru că exact înainte să dispară, l-a acceptat pe Iisus ca Domnul și Mântuitorul ei.

— Păi, nu mi-ați spus asta înainte.

— Păi, nu m-ai întrebat.

— Întreb acum.

— Da, într-una dintre ultimele noastre discuții între patru ochi, a renăscut în sfârșit la viața cea nouă.

— Adică e în Paradis acum.

— Nu e moartă, a spus.

— Cum puteți fi așa sigur?

— Nu sunt sigur. Pur și simplu am *credința* că trăiește.

— În cele mai multe cazuri de dispariții, când copilul nu este găsit în patruzeci și opt de ore, căutarea devine zadarnică... și persoana care l-a răpit recurge de obicei la crimă.

— Există două lucruri diferite în cazul ăsta. În primul rând, Ivy nu e un copil, ci o adolescentă. Și adolescenții — dacă dispar — ajung adesea undeva pe străzi...

— La fel ca Hildy Krebs și Mimi Pullinger?

— Exact.

— Știți cumva dacă ele două sunt pe străzi?

— Trebuie să presupun că au ales o viață păcătoasă.

— Dar dacă Ivy fusese mântuită înainte să dispară, de ce să ajungă pe stradă...?

— Dacă *se află* într-adevăr pe stradă. Oamenii mai dau înapoi, Nancy. Cedează în fața instinctelor și fac greșeli.

— Credeți că George MacIntyre și-a rănit fiica, în realitate?

— Dovezile arată că ar fi vinovat. Ca să nu mai pomenim că are și un trecut marcat de abuzuri fizice în familia sa.

— Toate înfăptuite de George MacIntyre?

— Faptele așa indică.

— Dar niciodată de Brenda MacIntyre?

— Este evident că o bănuiești pe Brenda că nu spune adevărul.

— Da — am suspiciunile mele.

— Și de ce anume?

— Din cauza celor povestite de mai mulți oameni.

— Precum...?

— Precum faptul că l-a atacat pe George în diverse ocazii, că era violentă cu Ivy, că...

— Sunt toate niște minciuni, a rostit cu voce fermă.

— De unde știți?

— Pentru că am talentul să miros minciunile... și pe mincinoși.

— Talentul tău e infailibil?

— Nu sunt Papa. Dar înțeleg complexitatea naturii umane. Așa cum știu când cineva nu spune adevărul... sau când pretinde că este altcineva decât în realitate.

M-a privit fix în ochi și mi-am dat seama că mă citise.

— Să ne întoarcem la George MacIntyre... am spus.

— Nu, să ne întoarcem la George și la străzile King și Sydenham din Dundas. Am menționat că Biserica Adunării

Creştine din Dundas se află acolo. Şi tu mi-ai zis: „Bineînţeles că ştiu. Am trecut pe acolo de multe ori". Ideea e că nu există nicio stradă King sau Sydenham în Dundas.

— Am intrat şi eu în joc, am rostit, pe un ton deloc convingător.

— Aşa cum ai intrat şi în jocul cu reportera de la *Vancouver Sun*?

Mi-a oferit un zâmbet larg şi a continuat să vorbească.

— Nu există nicio Nancy Lloyd la *Vancouver Sun*. Ştiu asta pentru că atunci când m-ai sunat am telefonat înapoi la ziar. Dată fiind atenţia acordată de mass-media acestui caz, e mai bine să verific referinţele tuturor. Ale tale s-au dovedit false. Ceea ce mă face să mă întreb: cine eşti şi de ce te interesează acest caz?

M-am ridicat în picioare.

— Îmi cer scuze că v-am înşelat.

— Încă nu mi-ai răspuns la întrebări.

— Cine sunt eu nu contează.

— Oh, ba da. Contează. Pentru că mi-este foarte clar că, deşi nu pari scăpată de la balamuc, eşti o femeie care se găseşte într-un moment tulbure al vieţii ei. *Atât de tulbure*... că aş putea să te consider deranjată mintal. De-aia am şi fost de acord să ne întâlnim, chiar dacă ştiam că mă minţi... pentru că voiam să văd exact cine este această persoană sărită de pe fix şi de ce se *implică* în dispariţia lui Ivy MacIntyre.

— Am motivele mele, am spus, căutând din ochi cea mai apropiată ieşire.

— Sunt convins. Şi nu te teme, n-am de gând să te opresc să pleci. Nu sunt supărat pe tine. Dimpotrivă, simt o tristeţe adâncă. Sunt trist pentru că te văd purtând în tine o mânie şi o durere care te-au întors împotriva propriei persoane, dar şi a lumii întregi. Trist, pentru că am convingerea că eşti singură şi lipsită de dragoste... şi totuşi îl respingi pe

Cel care te iubește mai mult decât orice pe lumea asta. Și El e Dumnezeu. Dar pentru tine, Dumnezeu nu există. Pentru tine, Dumnezeu este o fraudă... chiar dacă tu ești cea care a comis o fraudă azi, chiar aici.

— Îmi cer scuze din nou. Dacă-mi dați voie, am să plec acum și n-o să vă mai deranjez niciodată.

— Dar aș prefera să mă deranjezi. Așa cum aș prefera să recunoști că ești dornică să-ți deschizi inima pentru ca dragostea lui Dumnezeu să-ți poată vindeca suferința.

— N-are cum, am spus.

— Cum poți fi așa sigură?

— Am motivele mele.

— Pari foarte convinsă.

— Sunt.

— Nu sunt catolic, dar am învățat cândva la școala de teologie despre pariul lui Pascal. Cunoști povestea?

Am scuturat din cap că nu.

— Pascal — un teolog francez — spunea că deși nu putem fi siguri de existența lui Dumnezeu, nu ne-am simți mai bine dacă l-am accepta? La urma urmei, Nancy — sau care-o fi numele tău —, dacă ar fi să îngenunchezi lângă mine chiar acum și să mă lași să-l aduc pe Iisus în viața ta, atunci darul Vieții Eterne ar fi al tău. Gândește-te — Viața de Apoi. Moartea învinsă. Și, în plus, vei fi mântuită de toate păcatele tale. Acum dă-mi un motiv serios — *unul singur* — pentru care nu ar trebui să accepți cel mai mare dar pe care-l poți primi.

L-am privit direct în ochi.

— Pentru că e ridicol, am spus.

M-am răsucit pe călcâie și am fugit.

Zece

Idioato, idioato, idioato.

Numai la asta m-am gândit în drum spre Calgary. Cum am putut fi atât de stupidă, de naivă să cred că Sfinția Sa nu mă va verifica. Tipul era un teleevanghelist în devenire foarte ambițios. Prin urmare, avea grijă de imaginea sa. Era firesc să dea un telefon, ca să verifice dacă Nancy Lloyd se dovedea a fi cine pretindea.

Ceea ce făcea întregul incident de cinci ori mai oribil era faptul că pastorul nu se dădea înapoi de la nimic atunci când venea vorba să atace slăbiciunile altor oameni. Nenorocitul m-a citit ca pe-o carte deschisă — și a știut exact pe ce butoane să apese ca să mă determine să scâncesc.

„Dimpotrivă, simt o tristețe adâncă. Sunt trist pentru că te văd purtând în tine o mânie și o durere care te-au întors împotriva propriei persoane, dar și a lumii întregi. Și trist, pentru că am convingerea că ești singură și lipsită de dragoste... și totuși îl respingi pe Cel care te iubește mai mult decât orice pe lumea asta."

Dacă *El* m-ar fi iubit, nimic din toate astea nu s-ar fi întâmplat. Cum ar fi fost să pornesc un dialog despre Emily? O adevărată mană cerească pentru un evanghelist precum

Coursen. *Mama îndurerată în căutarea vindecării.* După cum s-a dovedit, m-a prins cu ditamai minciuna și a răsturnat situația atât de inteligent, încât m-a făcut să mă simt scăpată de la balamuc... un lucru nu tocmai neadevărat.

Idioato, idioato, idioato. Să fii obsedată de persecutarea unui ratat trist, căruia i se înscenase întreaga tărășenie, dar care — date fiind toate dovezile incriminatoare ale cazului — putea fi bine mersi foarte vinovat.

Iar acum mă întrebam dacă nu cumva Coursen reușise să-și noteze numărul de înmatriculare al mașinii mele și nu contactase deja poliția, care să fi sunat la Avis Rent-a-Car și care, la rândul lor, îi informase că mașina fusese închiriată unei anume Jane Howard din...

Idioato, idioato, idioato...

Dar poate că se va purta ca un creștin adevărat și va lăsa totul baltă. Poate... poate... o să scap ieftin.

În noaptea aceea, când am ajuns acasă, nu am izbutit să dorm. Când mi-am dat seama că noaptea se dusese, am pornit pe jos pe 17th Avenue spre un internet café deschis nonstop și am căutat pe Google tot ce se putea despre pastorul Larry Coursen. Marea majoritate a articolelor erau legate de cazul Ivy MacIntyre — dar am găsit și site-ul oficial al Adunării Creștine din Townsend, care conținea multe imagini pompoase ale lui Coursen în exercițiul funcțiunii, punându-și mâinile tămăduitoare pe enoriașii condamnați la scaunul cu rotile și pozând cu soția sa Bonnie — o femeie foarte blondă și mai degrabă grasă — și cele două fiice ale lor Heather și Katie. Sub această fotografie se găsea și un text mic: *„Familia înseamnă totul!"* Site-ul mai conținea și o biografie succintă a lui Coursen, în care vorbea despre cum fusese crescut pe *„Câmpiile din Saskatchewan"*, cum urmase cursurile Colegiului Liberty Bible din Virginia, după care se întorsese acasă în Canada ca *„să-și înceapă misiunea"*. După câteva apariții la bisericile Adunării Creștine din Dundas și Toronto,

„a fost ales personal să creeze o nouă parohie în Townsend, Alberta. Pornind doar cu zece enoriași, calitățile sale de lider spiritual și energic reușiseră să sporească numărul membrilor parohiei și să genereze un impact spiritual major în acest colț din vestul Canadei".

Din Toronto în Townsend. Puterile ierarhice ale bisericii lui hotărâseră probabil că trebuie trimis să păstorească. Ori poate că l-au considerat un pic prea ambițios pentru un tânăr preot și o parohie de la mama naibii o să-l învețe ce înseamnă umilința.

Am scos la imprimantă toate articolele despre Coursen, după care am petrecut următoarele două ore căutând pe Google tot ce se putea despre cazul Ivy MacIntyre — încercând să umplu orice alte goluri rămase. Strădaniile mele matinale n-au dat prea multe rezultate — cu excepția acelor detalii despre Coursen și a faptului că femeia care îl acuzase pe George MacIntyre de abuz sexual mai fusese condamnată anterior pentru prostituție. O chema Chrissy Ely — și, potrivit *Regina Journal*, își retrăsese ulterior acuzațiile împotriva lui, spunând că totul fusese doar o neînțelegere. (De ce naiba nu se vorbea mai mult despre asta... și ce o determinase să se răzgândească?)

Când am părăsit cafeneaua, ceasul a bătut de șapte. Mi-am strâns toate printurile. Mi-am tras fermoarul la pufoaică. Am pășit afară în frig și am pornit cu vântul în față spre casă, hotărâtă să dorm.

Dar când m-am apropiat de clădirea în care locuiam, am zărit o prezență deloc bine-venită în fața intrării: o mașină de poliție. O parte din mine se întreba dacă n-ar fi mai bine să fac cale-ntoarsă și să mă car de-acolo. Dar o altă parte din mine știa: *Nu exista scăpare.* În mașină erau doi polițiști în uniformă. Amândoi s-au dat jos când am ajuns lângă ei.

— Jane Howard? m-a întrebat unul dintre ei.

Am încuviințat din cap, întrebându-mă cum de știau că sunt eu.

— Nu vă arestăm, doamnă Howard, a adăugat cel de-al doilea, în timp ce m-au încadrat foarte strâns. Totuși, dorim să vă punem câteva întrebări în privința unui incident care a avut loc ieri în Townsend. Puteți refuza să răspundeți acum, dar asta ne va obliga să rămânem cu dumneavoastră în apartament până când procurorul general va emite un ordin prin care să vă putem interoga la secție. Puteți solicita, de asemenea, și un avocat în timpul interogatoriului. Asta înseamnă că veți rămâne la dispoziția noastră până când avocatul dumneavoastră — sau unul numit din oficiu — va sosi la fața locului.

Oare aveam de ales? Nu voiam decât să dau totul uitării, așa că le-am zis:

— Vin acum.

— O decizie foarte înțeleaptă, a rostit primul polițist, apucându-mă ușor de braț și escortându-mă până la mașina de patrulare.

M-au dus într-o clădire masivă, fără niciun fel de însemn oficial pe fațadă, de la marginea Cartierului Central. Am intrat într-o parcare subterană și mașina a tras lângă un lift. Polițiștii n-au scos o vorbă tot drumul. Imediat ce ne-am oprit, polițistul care stătea în dreapta s-a dat jos și mi-a deschis portiera. L-am așteptat și pe celălalt polițist să coboare. Acesta a tastat pe un soi de interfon și ușa s-a deschis. Atingându-mă ușor pe braț, celălalt polițist m-a rugat să o iau înainte.

Am urcat patru etaje. Aici mi s-a spus să fac la dreapta și apoi la stânga. Am ajuns în dreptul unor uși metalice. Polițistul a tastat iarăși un cod. Un alt declic. Am fost poftită într-o cameră mică, unde se găseau o masă din oțel și trei scaune. Pe un perete se zărea o oglindă. Văzusem suficiente seriale la televizor ca să știu că e una dintre acele oglinzi care

permiteau oamenilor de pe partea cealaltă să observe cum se desfășoară interogatoriul.

— Luați loc, a spus primul polițist. Detectivul Clark va veni în câteva secunde.

M-am așezat.

— Doriți să beți ceva? Apă? Cafea?

— O cafea cu un cub de zahăr ar fi perfect, am spus, gândindu-mă în același timp: *Nu pot să cred că așa îi tratează pe criminali întotdeauna.* Poate că stabiliseră deja că nu sunt o infractoare, ci doar o nebună de legat.

Ușa s-a închis în urma polițistului. Mi-am scos pufoaica și am încercat să mă fac comodă pe scaunul cu spătar de fier. Noaptea de nesomn începea să-și spună cuvântul. Dar scaunele acelea erau create special să-și țină ocupanții în poziții rigide. Chiar dacă mă simțeam incredibil de obosită, a trebuit să reflectez asupra faptului că ajunsesem într-o secție de poliție... un act de prostie majoră din partea mea.

Ușa s-a deschis din nou. A apărut un bărbat la vreo cincizeci de ani. Era înalt și avea statura unui jucător de fotbal. Purta un costum gri, la care asortase o cravată cu dungi obișnuită. În mână ținea un pahar de plastic din care ieșeau aburi.

— Doamnă Howard? Sunt detectivul Clark de la RCMP*. Cafeaua dumneavoastră.

— Mulțumesc, am spus, acceptând-o.

— Nu intenționez să vă rețin aici, atâta timp cât rezolvăm totul rapid... ceea ce depinde de răspunsurile pe care mi le veți da.

— O să vă ajut cât pot de mult, domnule.

M-a studiat cât am rostit cuvintele, analizându-mi sinceritatea, după care a clătinat aprobator din cap. În timpul călă-

---

* The Royal Canadian Mounted Police — Poliția Regală Montană a Canadei.

toriei cu mașina spre clădirea poliției federale, am luat decizia să fiu sinceră cu polițiștii. Să le vorbesc fără ocolișuri. Să nu-mi caut scuze. Să le mărturisesc o aproximare a adevărului — pentru că, în fond, ce înseamnă adevărul într-o astfel de situație? Sorbind din cafeaua slabă și cugetând asupra motivului pentru care polițistul mă servise am decis: *Primiseră o plângere de la Sfinția Sa și trebuia să o investigheze. Dacă le spuneam ceea ce voiau să știe — după cum m-a informat detectivul —, poate că aveau să mă lase în pace peste o oră sau două.*

M-a întrebat numele, adresa, data nașterii și locul unde m-am născut...

— Așadar sunteți americană? m-a întrebat.

I-am explicat cum stă treaba cu pașaportul canadian și cât timp fusesem rezidentă a țării. Simțeam că știe deja asta, dar voia să vadă cum răspund la întrebările lui.

— Acesta nu este un interogatoriu oficial, a spus. Nu sunteți arestată. Dar trebuie să aflăm de ce v-ați dat drept reporteră la un ziar pentru a avea acces la anumite persoane asociate cu cazul MacIntyre.

— Pentru că am devenit obsedată de el.

— Și din ce cauză?

— Pentru că mi-am pierdut copilul acum optsprezece luni.

Am rostit propoziția calm, fără niciun fel de emoție. Detectivul Clark și-a plecat privirea spre dosarul deschis de pe masă. M-am uitat și eu cu coada ochiului și am zărit mai multe tăieturi din ziare despre moartea lui Emily, chiar deasupra teancului de coli. Și el folosise Google ca să afle mai multe lucruri despre mine.

— Chiar înainte de moartea fiicei dumneavoastră, ați suferit vreo cădere nervoasă?

— Sunt sigură că aveți toate informațiile astea în dosarul meu.

N-a rostit niciun cuvânt, dar a privit din nou spre hârtiile din fața sa. Oare mă verificase deja și aflase că accidentul

meu este inclus în baza de date a poliției naționale din America? Fără îndoială. Fără îndoială.

— Acum... din câte am înțeles aveți un doctorat la Harvard și un serviciu important la Biblioteca Publică Centrală din Calgary. Am vorbit acum câteva minute cu șefa dumneavoastră, doamna Woods.

— I-ați spus de ce sunt reținută de poliție?

— Da, chiar dacă trebuie să vă repet că nu sunteți reținută de noi.

Atunci ăsta era sfârșitul slujbei mele.

— I-am explicat doamnei Woods că nu constituie o infracțiune ceea ce ați făcut, dar ar putea deveni dacă mai repetați experiența.

— Nu se va mai întâmpla.

— Mă bucur să aud asta. Să fiu sincer, procurorul general — dacă l-am fi contactat — probabil că v-ar fi acuzat de înșelăciune pentru că ați intervenit în actul de justiție și ați irosit timpul poliției. Ne-am petrecut jumătate de zi pe aceste cercetări, timp care putea fi folosit mai bine încercând să dăm de urma persoanei sau a persoanelor responsabile de dispariția lui Ivy MacIntyre.

Mi-am plecat fruntea, rușinată cumplit.

— Dar date fiind toate astea, admit că există anumite împrejurări care vă disculpă întru câtva. Ar trebui să știți că doamna Woods v-a luat apărarea și mi-a confirmat că v-ați descurcat foarte bine din punct de vedere psihologic și ați suportat toate problemele care apar odată cu pierderea unui copil. În fine, una peste alta l-ați „intervievat" pe pastorul Coursen dându-vă drept altcineva — iar *Vancouver Sun* este mai mult decât nemulțumit că v-ați folosit de numele ziarului. Așa că mai întâi trebuie să vă întreb un lucru, doamnă Howard: Ce ați sperat să obțineți din „interviurile" cu pastorul Coursen și Dwane Poole și din discuțiile cu toți ceilalți din Townsend?

— Nu știu, am spus. Poate mă gândeam că aș putea rezolva cazul...

— Și să o aduceți înapoi la viață pe fiica dumneavoastră?

— N-am crezut nicio clipă așa ceva. Am devenit puțin prea interesată de detaliile dispariției lui Ivy și m-am tot întrebat dacă nu există și o altă parte a poveștii. Din câte văd, am judecat greșit. Așa că vreau să vă cer scuze, domnule detectiv, pentru timpul pe care l-ați pierdut din cauza mea. Am de gând să-i scriu și pastorului Coursen și să-i cer iertare.

— Dați-mi voie să vă întreb, doamnă Howard, ce părere aveți despre caz?

Fii atentă aici. Dacă începi să vorbești prea entuziasmată despre cum ar trebui el să verifice toate zvonurile alea despre atacurile de violență ale Brendei, probabil că te va considera prea obsedată.

Iar dacă nu spui nimic... .

— Un lucru m-a frapat. Dwane Poole a afirmat că George MacIntyre îl informase că rănile care necesitaseră spitalizare nu le căpătase în bătaia din bar, ci erau provocate în realitate de soția sa Brenda, care îl atacase.

— Am primit și noi aceeași informație chiar de la MacIntyre. Și, desigur, că am investigat. Este cuvântul lui împotriva cuvântului ei, iar rapoartele medicale de la spital arată că el a declarat că fusese rănit în timpul unei altercații dintr-un bar.

— V-a spus și că Brenda era violentă cu Ivy?

— Din nou, e cuvântul lui împotriva cuvântului ei. Munca de polițist nu e niciodată infailibilă — dar nu l-am fi acuzat de dispariția lui Ivy dacă nu am fi fost siguri că avem niște dovezi clare. Menționez toate acestea, pentru că am senzația că încă vă mai îndoiți de vinovăția lui. Și ca membru al opiniei publice, sunteți perfect îndreptățită să credeți astfel... atâta vreme cât dubiile dumneavoastră nu împiedică

ancheta în desfășurare. Înțelegeți ce vreau să vă spun, doamnă Howard?

— Aveți promisiunea mea că voi sta departe de toate astea pe viitor.

— Accept asigurările dumneavoastră. Date fiind circumstanțele cazului dumneavoastră, vrem să dăm dovadă de omenie. Dar trebuie să înțelegeți că dacă veți mai contacta persoane asociate cazului în viitor — sau dacă vă mai apropiați de Townsend din nou —, veți fi acuzată în toată regula. Sper să nu se ajungă la așa ceva.

Mi s-a permis să plec o jumătate de oră mai târziu — un polițist în uniformă m-a dus chiar până acasă. Când m-am întors, aveam un mesaj pe telefonul mobil de la Geraldine Woods, care mă ruga să o sun. M-am conformat. A fost amabilă, dar directă.

— Nu contează că m-a sunat poliția să-mi raporteze că împiedici o anchetă în plină desfășurare, dar mă deranjează că m-ai mințit cu privire la motivul pentru care nu ai venit la serviciu săptămâna asta. Ai vrea să-mi explici și mie, te rog?

Mi-am exprimat scuzele și am apelat din nou la problemele emoționale. M-a ascultat cu atenție și mi-a spus:

— De data asta sunt dispusă să dau uitării tot, din respect față de tine și față de munca incredibilă pe care o faci pentru noi. Te rog să nu mă obligi să te concediez, Jane. Și te rog să te întorci la serviciu luni.

După această conversație, am făcut singurul lucru pe care-l puteam, având în vedere împrejurările: m-am băgat în așternuturi și am dormit până în jur de zece noaptea. Când m-am trezit, am simțit acea energie temporară care vine după zece ore de somn neîntrerupt, urmată de senzația coșmarescă de déjà-vu, care mă chinuia în fiecare dimineață. Dar după ce am intrat la duș și mi-am pregătit cafeaua, în timp ce am ascultat concertul de noapte de la CBC Radio 2, un alt gând

m-a izbit: *Dar dacă a existat un caz similar cu dispariția celor trei fete, într-un alt orășel din Canada?*

M-am îmbrăcat imediat și m-am întors la cafeneaua cu internet nonstop. Tipul din spatele tejghelei a mormăit un „Salut" când am intrat — categorisindu-mă neîndoielnic drept o clientă ciudată. Am cumpărat un ness prost, m-am așezat în fața unui monitor și am pornit la treabă.

Patru ore mai târziu, nu aflasem mare lucru. Copiii dispăreau tot timpul în Canada. Internetul era plin de anunțuri disperate postate de părinți, cu detalii despre copiii lor. Dar marea majoritate a lor erau simpli fugari — și cu excepția a câteva cazuri nefericite, adolescenții erau adesea descoperiți în cine știe ce colț rău famat din orașele principale ale țării.

Un singur articol mi-a atras atenția: povestea unei fete de unsprezece ani, care dispăruse lângă Hamilton, Ontario — și fusese găsită mai târziu în pragul ușii părintești, bălmăjind ceva despre faptul că fusese răpită și abuzată sexual. Articolul, preluat din *Hamilton Daily Record*, vorbea despre *„ancheta poliției"* cu privire la dispariția și acuzațiile ei, după care, într-un alt articol, despre cum *„un consilier de încredere al familiei"* fusese interogat de autoritățile locale. Până la urmă, nu se depusese niciun fel de plângere împotriva lui. Fata fusese internată între timp într-un sanatoriu de psihiatrie, suferind de stres posttraumatic.

Cel puțin au primit-o înapoi, m-am gândit eu cât se imprima articolul, pe care l-am adăugat la dosarul tot mai gros cu date despre cazul Ivy MacIntrye.

Am plătit taxa pentru cele patru ore de internet — o adevărată afacere la șase dolari — și chiar atunci mi-a sunat mobilul. Spre surpriza mea l-am auzit pe Vern. Părea ezitant și încordat.

— M-am gândit să te verific să văd cum te descurci.

— Ai auzit ce s-a întâmplat...?

— Ăăăă, adică... hmm... legat de poliție?

— De Poliția Regală Montană a Canadei, mai exact.

— Da, am auzit.

— De la Marlene Tucker, pun pariu, care a auzit de la Geraldine Woods...

Vern a tușit nervos.

— Păi, știi și tu cât de repede se duce vorba aici, a spus. Ai timp să bem o cafea mâine-dimineață?

— Plănuiești ceva, Vern?

— Nu... doar că... ăăă... aș vrea să te văd dacă nu e prea devreme sau...

— Sunt trează de câteva ore bune. Știi unde e Caffé Beano?

Am stabilit să ne vedem acolo într-o jumătate de oră.

Deși Calgary nu era tocmai New York, când venea vorba de stil, Caffé Beano avea o clientelă care se îmbrăca precum cea din SoHo. Așa că atunci când Vern a apărut — în hanoracul lui ciocolatiu, cu șapca lui turtită maronie și pantalonii gri din material sintetic —, toate privirile s-au întors spre el, iar eu am regretat brusc că am ales locul acesta pentru rendez-vous-ul nostru, deoarece îi simțeam tulburarea provocată de faptul că a intrat într-un local care gemea de geci negre din piele și haine croite de designeri celebri, ca să nu mai menționez varietățile de băuturi fine.

S-a așezat vizibil nervos la masa mea.

— Aici se servește cafea normală? a întrebat.

— Sigur că da, am spus.

După ce i-am făcut rost de o cană de cafea, m-am așezat în fața lui.

— Așadar...

— Așadar... a repetat Vern.

— Ce beție am tras duminica trecută.

— De-aia mă și aflu aici. Mă simt îngrozitor de rău pentru că m-am făcut criță.

— Nici eu nu mă pot numi vreo abstinentă.

— Știu, dar... urăsc când mi se întâmplă chestia asta.

— Atunci potolește-te.

— Dar trebuie să-mi ies din minți uneori.

— Atunci nu-ți mai face atâtea reproșuri. Eu n-am nicio problemă în privința asta.

— Ești sigură?

— Absolut.

— Săptămâna asta, când am aflat despre... ăăăă... despre problemele cu... ăăă... legea, nu m-am putut împiedica să nu mă gândesc că... ăăăă... dacă nu te atrăgeam în beția aia oribilă...

— Vrei să spui pentru că atunci l-am văzut pe George MacIntyre la televizorul din bar?

— Exact.

— Și tu te învinovățești pentru *asta*?

— Păi...

— Iisuse... și eu care mă consideram întruchiparea sentimentului de vinovăție...

— Acum te simți bine?

— Mă simțeam bine și înainte. Doar că mă obseda cumva ideea că poliția a arestat pe cine nu trebuie.

— Și așa e?

— Vrei să știi?

— Desigur.

— Serios?

— Am spus că da.

Am început să-i povestesc dintr-o răsuflare. Cred că am vorbit fără să mă opresc timp de patruzeci și cinci de minute. Nu puteam să-mi țin gura închisă. I-am relatat întreg cazul Ivy MacIntyre — inclusiv întrebările pe care le aveam legate de cine era de fapt vinovatul și dacă nu cumva se comisese o gravă eroare juridică — și am scos întruna foi din dosarul meu gros. Abia mult mai târziu în ziua aceea — când mi-am amintit monologul meu și stilul de prezentare

complex al cazului George MacIntyre cu pro și contra — m-am cutremurat, realizând cât de sărită de pe fix păream... și cum Vern a stat acolo, ascultând ușor uluit discursul meu, conștient de privirile pe care mi le aruncau ceilalți clienți, ușor indignați de faptul că femeia asta lua apărarea unui om pe care marea majoritate a opiniei publice deja îl condamnase... dar care, potrivit regulilor de politețe canadiene, nu aveau să rostească nimic cu voce tare. (Barmanii tatuați funcționau după un set diferit de reguli față de cele ale oaspeților din Caffé Beano.)

Când am terminat ce am avut de spus, Vern a rămas nemișcat, părând șocat, dar prea stânjenit să admită că este șocat.

— Haide, Vern, am spus încă entuziasmată de monologul meu à la Perry Mason. Zi-mi că am numai rahat în cap, că am luat-o pe arătură ori că...

— Jane, *te rog*, șuieră el, acoperindu-mi mâna cu palma. Nu e nevoie să...

— Ce? am exclamat cu vocea ridicată. Să spun cu voce tare ceva ce nimeni nu vrea să recunoască?... Și anume că au condamnat un om fără să cântărească bine toate celelalte dovezi?

Tăcere. Vern se uită în jur și văzu că toți ochii erau ațintiți asupra noastră.

— Trebuie să plec, a zis.

Apoi, mulțumindu-mi pentru cafea, s-a ridicat și a plecat. L-am urmat imediat pe stradă.

— Am spus ceva greșit? l-am întrebat, în timp ce el încerca să se urce în mașină. Te-am deranjat?

A trântit portiera și s-a întors spre mine.

— O să-ți spun ceva ce îmi spunea îndrumătorul meu de la AA când săream calul. Poți să continui să te convingi că acest tip de comportament este normal și să aluneci de pe marginea prăpastiei. Sau te poți opri și te poți salva.

Era pentru prima dată când Vern se purta atât de dur cu mine — și mi-a devenit cât se poate de clar că nu se simte bine adoptând o asemenea atitudine de părinte. Mai ales că reacția mea a fost una nesimțită.

— Diferența dintre noi doi, Vern, este că eu nu sunt o bețivă.

Aruncându-i asemenea vorbe, m-am întors și am urcat scările de la apartamentul meu și m-am prăbușit într-un fotoliu gândindu-mă: *Tu ești o bețivă. Numai că pe tine ceea ce te îmbată tot timpul nu e băutura, ci furia. Genul acela de furie stârnită de suferință. Genul de furie care refuză să se stingă și să-și găsească ușurarea în...*

Însă valul brusc de învinovățire a fost urmat imediat de un alt gând: ziarele de sâmbătă! Așa că am coborât din nou la chioșcul de lângă Caffé Beano, de unde am cumpărat *Globe and Mail, The National Post, The Calgary Herald, The Edmonton Telegraph...* toate ziarele canadiene care se vindeau acolo, inclusiv *Vancouver Sun.*

— Chiar le vreți pe toate? m-a întrebat vânzătorul în timp ce le strângea.

— E vreo problemă?

— Sunt banii dumneavoastră, a replicat.

Întoarsă în apartament, le-am răsfoit, sperând că undeva am să găsesc un articol care ridica umbra de vinovăție de pe George MacIntyre. Cele două ziare naționale trimiseseră un număr mare de reporteri în Townsend și în Calgary, ca să investigheze cazul. Dar toți jurnaliștii îmbrățișaseră aceeași idee generală. În timp ce răsfoiam *Globe and Mail,* am observat un articol despre un proces de incest în Thunder Bay — de Charlotte Plainfield. Jurnalista era bine cunoscută în Canada drept cineva care se ocupă frecvent de cazurile de abuz asupra copiilor și de comportamentul criminal. Fără să mă opresc să gândesc am decupat articolul lui Plainfield, mi-am luat dosarul MacIntyre și m-am întors la internet café.

— Dumneata din nou? a mormăit funcționarul, înainte să-mi dea parola de la terminal.

Aici, timp de două ore, am compus o scrisoare consistentă în favoarea lui George MacIntyre, citând interviurile și cercetările pe care le făcusem, exprimându-mi dubiile ce apăruseră în urma declarațiilor contradictorii, rugând-o s-o găsească pe prostituata aceea din Regina care-și retrăsese acuzațiile împotriva lui și, în general, să reexamineze cazul. Din fericire, la sfârșitul articolului din *Globe and Mail* era trecută și adresa ei de e-mail, așa că n-a trebuit să mai caut pe internet. Și când am apăsat pe butonul de printare, ca să am o copie pentru dosarul meu, am văzut că scrisesem peste zece pagini.

Luni m-am întors la serviciu. În primul rând, m-am dus s-o vizitez pe Geraldine Woods ca să-i cer scuze personal. Dar când am intrat în biroul ei, mi-am dat seama că se petrece ceva necurat... sau, mai precis, că intrasem într-un mare necaz.

— Mă bucur că ai venit să mă vezi fără întârziere, Jane, pentru că aveam de gând să-ți cer să treci pe la mine imediat ce sosești.

— Ce s-a întâmplat? am întrebat.

— Vrei să spui că nu știi ce s-a întâmplat? Ești așa de ignorantă când vine vorba de acțiunile tale, încât nu realizezi că atunci când trimiți un e-mail foarte lung și, ca să fiu sinceră, aberant unei persoane ca Charlotte Plainfied...

Idioato, idioato, idioato...

— Dacă aș putea să-ți explic... am început.

Și-a ridicat mâna ca să mă oprească.

— Nu va fi necesar — pentru că decizia a fost luată deja în această privință.

— Dar, desigur, înainte de a mă concedia, poți măcar să mă lași să mă apăr...

— Nu te dăm afară, Jane. Te trimitem în concediu medical. Trei luni plătite integral, ca să fiu mai exactă... dacă ești

de acord să mergi la un psihiatru și să urmezi tratamentul pe care ți-l recomandă, atunci te primim înapoi cu dragă inimă, îndată ce el îți va da undă verde.

— Și dacă nu sunt de acord?

— Te rog să nu te îndrepți în direcția asta, Jane. Ne place să te avem aici. Știm cu toții prin ce ai trecut și cu ce te confrunți în fiecare zi. Există oameni cărora chiar le pasă de tine. Aș vrea să vezi asta.

După ce a terminat a ridicat telefonul.

— Acum am ceva de rezolvat oficial — și anume să-l sun pe detectivul Clark și să-i confirm că ești aici. Când Charlotte Plainfield l-a contactat ca să-i spună despre e-mail, n-a făcut-o ca să depună plângere, ci mai degrabă ca să discute unele idei menționate de tine. Atunci el i-a cerut o copie a mesajului și cam asta a fost tot.

— Dar nu e corect, am spus. Am scris pur și simplu unei jurnaliste faimoase și i-am prezentat ideile mele despre caz...

— După ce mai devreme te-ai dat drept ziaristă și i-ai făcut pe polițiști să piardă vremea cu tine. Haide, Jane. Detectivul Clark te-a avertizat să stai departe de toate astea. Iar eu îți zic același lucru. N-are nicio legătură cu corectitudinea; ei au respectat regulile ca să nu mai dai și de alte necazuri. Nu ți se arată ușa. Iar detectivul Clark nu te acuză de nimic în mod oficial.

— Și-atunci de ce trebuie să mă vadă?

— O să-ți explice el de ce.

A format un număr, după care s-a întors și a vorbit încet în receptor. După un minut a închis.

— Mi-a spus că ar putea trimite pe cineva cu o mașină să te ia de aici, dar pentru că sediul lor e amplasat chiar în spatele nostru, s-a gândit că o să te simți mai puțin aiurea dacă te duci pe jos până acolo.

Tipic canadian.

— Foarte drăguț din partea lui.

— Nu cred că te consideră un pericol, Jane.

Nu, doar o lunatică.

— O să-ți explice el mai multe despre psihiatru și despre programul pe care vor ei să-l urmezi. Te rog să-l asculți și te rog să faci ce-ți cere. Totodată, sper să nu uiți că poți să mă suni când dorești să vorbești cu cineva. Și Ruth Fowler vrea să știi că s-ar bucura să te vadă atunci când o să poți tu.

— Transmite-i mulțumirile mele, am rostit încet.

Brusc, m-a lovit un val de oboseală și m-am întrebat dacă mai pot suporta și alte semne de amabilitate excesivă.

— Vrei, te rog, să-mi faci o favoare? am întrebat.

— Desigur.

— Spune-i lui Vern că îmi pare rău. O să înțeleagă.

Geraldine Woods m-a privit intrigată, dar a simțit și că n-avea sens să mă întrebe mai multe.

— Da, nicio problemă.

Chiar în acel moment a sunat telefonul. Doamna Woods a răspuns.

— Geraldine Woods... Oh, bună ziua, domnule detectiv. Da, da, sigur, o să-i transmit. E ceva grav?

S-a albit la față ca varul.

— Oh, Doamne, dar e îngrozitor... Când s-a întâmplat asta... Înțeleg... Absolut, absolut... rămâne între noi... sunt așa de... ei bine, de fapt, nici nu știu ce să spun, domnule detectiv.

A pus receptorul înapoi în furcă. A rămas cu spatele la mine timp de un minut, încercând să înțeleagă veștile pe care le primise. Într-un târziu a rostit:

— La telefon era detectivul Clark. Trebuie să anuleze întâlnirea cu tine. S-a întâmplat ceva.

— Ceva rău? am întrebat.

— Oribil. George MacIntyre s-a spânzurat în celulă azi-dimineață.

Unsprezece

Până la sfârșitul zilei, povestea apăruse pretutindeni. Devenise subiectul numărul unu în toate programele de știri naționale din Canada. Era articolul principal din ediția de după-amiază a tabloidului local *Calgary Sun: „MacIntyre se spânzură"*, anunța titlul de pe prima pagină, urmat imediat de subtitlul: *„Acuzat de moartea fiicei sale, lasă un bilet prin care spune că nu mai poate suporta"*. Toată după-amiaza, programele de radio au lătrat știrea de ultimă oră. Fiecare minut din reportaj se concentra pe aceeași idee: și anume că MacIntyre s-a spânzurat ca să scape de justiție.

Un psiholog intervievat de CBC Radio a discutat despre cum o persoană vinovată poate trăi săptămâni, luni, ba chiar ani negând faptul că este culpabil pentru crima abominabilă pe care a comis-o, după care vine momentul în care trebuie să se confrunte cu propria vină. „Atunci, dorința de a-ți lua viața — de a deveni propriul tău judecător și executor — devine imensă. Zorii realității pentru un sociopat înseamnă fie zorii autodistrugerii, fie un soi de mântuire. Din păcate, în cazul lui George MacIntyre, confruntarea sa

cu grozăvia propriilor fapte s-a dovedit imposibil de suportat."

Șeful RCMP din Calgary a ținut o conferință de presă, în care au fost relatate detaliile sinuciderii lui MacIntyre. Nu fusese „supravegheat douăzeci și patru de ore, ca să nu se sinucidă" pentru că, de când îl arestaseră, nu arătase semnele specifice unei persoane aflate pe punctul de a-și lua viața. Dimpotrivă, își susținuse nevinovăția cu tărie. Iar în ședințele de terapie cu psihiatrul impus de poliție, a insistat că are de gând să-și spele numele și, în consecință, nu a fost considerat un pericol pentru propria persoană. „Pe scurt, am respectat toate măsurile și procedurile în ceea ce privește siguranța sa. Din păcate, acestea nu au fost suficiente — și îmi asum întreaga responsabilitate.

Era o raritate să vezi pe cineva cu o asemenea poziție asumându-și responsabilitatea pentru o catastrofă (și da, sinuciderea lui George MacIntyre era o catastrofă). Tot nu pricepeam cum de ei nu sesizaseră ceea ce eu văzusem atât de clar în ochii lui prima dată când l-am zărit la televizor: trăsăturile chinuite ale unui bărbat care se prăbușea psihic cu repeziciune. *Fusese acuzat de omorârea copilului său, pentru Dumnezeu...* Chiar se așteptau să ia toate astea asupra lui? Cine-ar putea să suporte o asemenea tortură? Și de ce naiba nu-l protejaseră? (Pentru că, fără îndoială, credeau că își merită soarta ce se abătuse asupra lui.)

Am rămas foarte șocată de întreaga poveste. George MacIntyre fusese cauza mea, motivul meu de a trăi. Dar dacă nu mai am pentru cine să lupt...

Oh, ascultă la tine, zici că ești o nebună patetică și serios sărită de pe fix. Tu și teoriile tale tâmpite. Dovezile — deși nu foarte solide — indicau că e vinovat. Acceptă și uită.

Aceeași atitudine a arătat-o și detectivul Sheila Rivers, o angajată dură și foarte directă a RCMP care a venit în locul detectivului Clark ca să mă interogheze.

Când Geraldine Woods primise telefonul de la Clark, ca să o anunțe de sinuciderea lui MacIntyre, acesta a informat-o că tot trebuie să mă prezint la sediul RCMP — și că mă așteaptă într-o jumătate de oră sau „vor emite un mandat de arestare pe numele meu".

Am ajuns la sediul lor zece minute mai târziu. Recepționera în uniformă de la RCMP părea să știe de sosirea mea iminentă. A apăsat pe un buton și a vorbit scurt la telefon, după care mi-a spus:

— Detectivul Rivers vine imediat.

Detectivul Sheila Rivers se apropia de patruzeci de ani: înaltă, subțire, cu părul scurt, negru. Purta un costum simplu, negru, cu o cămașă albă și vorbea foarte repede. Ar fi trecut ușor drept o femeie de afaceri, dacă tocul armei și pistolul nu ar fi fost atât de vizibile pe sub sacou.

— Jane Howard?

Am încuviințat din cap și am strâns mâna pe care mi-a întins-o.

— O să ne continuăm discuția jos, mi-a spus, arătând spre o ușă pe partea cealaltă a recepției.

A tastat un cod la interfon. Am intrat într-o clonă a camerei unde mă interogase detectivul Clark.

— N-o să dureze mult, a zis. După cum probabil ați auzit deja, e o zi agitată.

A deschis dosarul cu numele meu și mi-a explicat că pot solicita prezența unui avocat la discuția noastră. I-am răspuns că nu e nevoie, iar ea mi-a dat un document prin care refuzam dreptul de a fi reprezentată juridic. L-am semnat. După aceea m-a „atenționat" cu grijă — explicându-mi că din punctul de vedere al legilor provinciei, dar și federale, această „atenționare" nu era privită ca o acuzare: că deși rămânea în sistem ca o atenționare, „nu putea fi prezentată drept o infracțiune sau o ilegalitate" — ceea ce însemna că dacă plecai în afara țării și aveai nevoie de viză, nu trebuia să

specifici acest lucru în formularul de obținere a vizei, unde erai întrebat dacă aveai cazier.

Apoi mi-a citit „Atenționarea" — în care se explica foarte clar că „fusesem implicată în activități ce puseseră poliția pe drumuri și împiedicasem o anchetă în desfășurare" și că, prin urmare, eram „atenționată" că dacă pe viitor mă voi implica în acțiuni similare, voi suporta consecințele unei acuzări oficiale împotriva mea. Am fost de acord să intru voluntar într-un program de consiliere psihologică, ce urma să fie administrat de Consiliul de Sănătate din Alberta și să depun toate examinările medicale și psihologice cerute de consiliu și, de asemenea, să accept orice program de terapie pe care ei îl vor considera potrivit pentru mine.

Am avut câteva obiecții la această ultimă clauză.

— Și dacă, să presupunem, ei stabilesc că am nevoie de terapie cu electroșocuri? am întrebat.

— Există o clauză care spune că poți refuza anumite terapii pe care le consideri ca fiind în detrimentul tău.

— Și pun pariu că mai există o altă clauză mică prin care se anulează toate obiecțiile mele.

— Din experiența mea, doamnă Howard, provincia noastră nu are obieciul să lase oamenii pe care îi consideră instabili să umble singuri pe stradă. Dar pentru ei nu sunteți decât o sâcâială — una care poate fi rezolvată prin mijloace mult mai convenționale. Sfatul meu, doamnă Howard, este să semnați documentul, acceptând termenii și condițiile lui, să vă duceți la psihiatru atâta timp cât vi se va cere, să luați pastilele care vi se vor prescrie și să uitați totul. V-am citit dosarul. Nu sunteți sărită de pe fix și nici proastă nu sunteți. Așa că acordați-vă o pauză și respectați regulile Atenționării. MacIntyre e mort. Cazul s-a închis. Mergeți mai departe.

Dar în după-amiaza aceea, m-am întors la cafeneaua cu internet, verificând toate știrile despre acest subiect, citind fiecare rând care fusese vreodată scris despre sinuciderea

lui MacIntyre. Pe la jumătatea sesiunii mele nebunești, a sunat mobilul. O femeie s-a prezentat drept doctorița Maeve Collins și mi-a spus că ea este psihiatra mea. Se întreba dacă aș putea trece pe la ea a doua zi, în jur de ora trei după amiază.

— Nicio problemă, am răspuns și mi-am notat adresa cabinetului ei din Kensington.

Imediat ce am închis, m-am întors la site-ul CBC și mi-am reluat munca de observare a știrilor ce se scurgeau nonstop pe ecran. Pastorul Larry Coursen era intervievat. Afișa o expresie care putea fi descrisă drept pioasă și îndurerată. Se găsea în fața bisericii sale, unde stătea de vorbă cu o mulțime de reporteri.

— E un moment îngrozitor pentru Brenda și fiul ei drag Michael. Mai întâi pierderea lui Ivy, iar acum cea a lui George. Nu pot să sper decât că George se află într-un loc mai bun și că durerea și angoasa din viața sa au fost înlocuite de pacea eternă. Am fost rugat să vorbesc în numele familiei și să vă cer să le respectați intimitatea în asemenea momente de grea încercare pentru ei. Brenda va face o declarație oficială pentru presă în zilele următoare, dar, în prezent, dorește ca eu să exprim durerea ei infinită și credința că George a ajuns lângă Iisus.

Unul dintre reporteri a întrebat:

— Ce părere aveți, pastore? Ivy MacIntyre va mai fi găsită vreodată în viață?

— În mod tragic, trebuie să admitem că e moartă... Altfel de ce și-ar mai fi luat viața George MacIntyre, dacă fata era încă vie?

Stai puțin, dar tu mi-ai spus că...

Și am început să caut prin dosarul pe care-l cărasem cu mine, până când am găsit notițele cu „interviul" pe care i-l luasem:

„*Nu e moartă*", mi-a zis.

Și eu am replicat: *„Cum puteți fi așa sigur?"*

Și el a spus:

„Pur și simplu".

De ce erai atât de sigur atunci?

Iar acum... doar pentru că MacIntyre s-a omorât te-ai răzgândit?

Un alt reporter a mai venit cu o întrebare.

— Poliția a fost foarte discretă în această privință, dar — presupunând că Ivy este moartă, după cum ați spus — credeți că MacIntyre a lăsat vreun indiciu despre locul unde ar putea fi trupul ei?

Pentru o fracțiune de secundă, buzele lui Coursen aproape că s-au subțiat într-un rânjet. S-a abținut însă, înainte ca ceilalți să observe. Dar *eu* am băgat de seamă — poate și pentru că aveam capacitatea, mulțumită opțiunii de pe internet de oprire–pornire a transmisiei, de a relua momentul din nou și din nou. Colțurile gurii sale începuseră să se curbeze în sus — indiciu clar al unui rânjet interior șters de pe față înainte ca el să fie observat de cineva. Cu excepția mea. Apoi am dat din nou înapoi. Nenorocitul râdea de noi? Râdea pentru că știa...?

Am reluat momentul de patru ori la rând.

— ... credeți că MacIntyre a lăsat vreun indiciu despre locul unde ar putea fi trupul ei? l-a întrebat jurnalistul pe Coursen.

Și-apoi urma fracțiunea aceea de zâmbet involuntar, de neconfundat, de pe chipul lui Coursen... urmat de răspunsul lui:

— Sunt sigur că nu.

Cum poți să fii așa sigur, domnule? Cine îți dă dreptul să faci o asemenea afirmație? Cum de ne spui nouă că este o concluzie de la sine înțeleasă, *că nu a lăsat niciun indiciu despre locul unde ar putea fi găsit trupul ei? Pentru că, în fapt, MacIntyre n-a comis crima? Și pentru că tu știi cine?*

Interviul a luat sfârșit. Transmisiunea știrilor a continuat. Ne-am întors în studioul CBC News. Prezentatorul a privit spre cameră și a spus:

— Continuăm programul nostru de știri... un accident îngrozitor a avut loc la est de Dundas, chiar lângă Hamilton. Cei șase membri ai familiei au murit astăzi...

La est de Dundas, lângă Hamilton...

De ce menționarea celor două localități mi-a declanșat o senzație de *déjà-vu*?

Dundas... Hamilton... Dundas... Hamilton...

Exact.

Am redeschis dosarul și mi-am cercetat notițele cu interviul lui Coursen. Când mă întrebase unde am crescut, am spus: „Dundas", alegând un orășel la întâmplare. Iar replica lui?

„Dundas! Serios? Mi-am început munca pastorală în Dundas! Știi bisericile Adunării Creștine de pe străzile King și Sydenham...?"

Normal că m-a prins. Dar...

Bisericile Adunării Creștine din Dundas...

Iar Dundas e lângă Hamilton. Iar în dosarul meu gros, asta înseamnă...

O tăietură din *Hamilton Daily Record* — despre dispariția acum patru ani a unei fete de unsprezece ani. Numele ei — nu-l reținusem înainte — era Kelly Franklin. Și articolul din *Hamilton Daily Record* vorbea despre *„ancheta poliției"* cu privire la dispariția și mărturisirile ei, după care, într-un articol de mai târziu, despre cum un *„consilier de încredere al familiei"* fusese investigat de autoritățile locale. Totuși, nu se formulase nicio acuzație împotriva lui. Fata, între timp, fusese internată într-un sanatoriu psihiatric, suferind de stres posttraumatic.

Kelly Franklin, Kelly Franklin. I-am căutat numele pe Google. În jur de douăzeci de articole despre dispariția și apariția ei misterioasă. Multe anchete de-ale poliției. Bănuieli că

era vorba despre un cunoscut al familiei. Și apoi, într-un articol din *Toronto Star*, pe care nu catadicsisem să-l accesez prima dată:

„Părinții lui Kelly — Michelle și Morgan Franklin — sunt creștini devotați și spun că religia i-a ajutat să reziste în cele zece zile cât Kelly a fost dată dispărută. Pe vremuri membri ai Adunării Creștine din Dundas, s-au alăturat în prezent Tabernaculului Vieții din Hamilton."

Biserica Adunării Creștine din Dundas. Ce mai coincidență. Și de ce părăsiseră biserica?

Articolul continua:

„Chiar și înainte ca fiica lor să se întoarcă, soții Franklin și poliția au trecut sub tăcere lucrurile pe care le știau despre cel care era posibil să o fi răpit. Deși tot felul de zvonuri umblaseră prin Dundas și Hamilton, cu privire la numele individului, se credea că fata fusese așa de traumatizată de ceea ce i se întâmplase, încât nu l-a putut identifica pe cel care o răpise și/ sau că familiei Franklin i se oferise o sumă substanțială ca să-și țină gura."

Dar cine le putea plăti o sumă așa de mare? Ce organizație ar fi așa dornică să cheltuiască o avere ca să-și țină numele departe de gura presei — mai ales când era legat de dispariția unui copil?

Am căutat pe Google Biserica Adunării Creștine din Dundas. A apărut site-ul lor — chipuri zâmbitoare și rugăciuni. Am găsit link-ul pentru *„Istoria Bisericii Adunării Creștine din Dundas"* — și acolo, în lista cu foștii pastori, l-am găsit și pe pastorul Larry Coursen, cu perioada în care a lucrat: decembrie 2002–mai 2004. O aventură scurtă. Și când a dispărut Kelly Franklin? Pe 2 aprilie 2004. Și când a ajuns Larry Coursen în Townsend? Am căutat din nou în dosar, până am dat peste lista scoasă la imprimantă de pe site-ul Adunării Creștine din Townsend: iunie 2004.

Așadar Coursen făcea parte din Adunarea Creștină din Dundas chiar când Kelly Franklin a dispărut... sau poate după

ce fata a apărut vie. Vălul de tăcere care înconjura cazul, timp în care Coursen a fost trimis la mama naibii, într-un orășel din Alberta.

Am tastat *„Informații telefonice"* pentru Franklin M. din Hamilton, Ontario. Erau trei familii. Am notat numerele lor, după care mi-am scos mobilul și am început să sun.

— E mama lui Kelly la telefon? am întrebat din prima.

— Greșeală, a zis vocea de la capătul firului și convorbirea s-a întrerupt.

Am format al doilea număr... și bingo.

— Mama lui Kelly la telefon? am întrebat.

— Cine sunteți?

Un glas aspru.

— Numele meu este Nancy Lloyd. Sunt jurnalistă la *Vancouver Sun*.

— Nu stau de vorbă cu reporterii. Totul s-a întâmplat acum mulți ani.

— Știu și îmi cer scuze că vă deranjez acasă. Doar că... sunt ferm convinsă că ați citit totul despre dispariția lui Ivy MacIntyre...

— Nu am nimic de comentat.

— Înțeleg. Totuși, am observat că dumneavoastră și familia dumneavoastră ați fost membri ai Bisericii Adunării Creștine din Dundas. Știați că și familia lui Ivy MacIntyre este membră a aceleiași biserici, aici în Alberta, și că fostul dumneavoastră pastor — Larry Coursen — este acum pastorul lor?

— Nu discut despre el, a rostit femeia, nervoasă.

— De ce nu?

— Pentru că așa a fost înțelegerea.

— Ce înțelegere?

— Vedeți, m-ați făcut să vorbesc vrute și nevrute.

— A făcut cineva — sau vreo *organizație* — o înțelegere cu dumneavoastră să nu spuneți nimic despre Larry Coursen?

— Nu vă mai răspund la întrebări.

— Cât de mult v-au plătit ca să păstrați tăcerea?

— E treaba mea.

Și mi-a închis.

Am rămas nemișcată. Gândurile mi se învârteau ca o morișcă. Coursen o răpise pe Kelly Franklin. Apoi fie îi dăduse drumul, fie... fata scăpase din ghearele sale. Și după aceea? Era așa traumatizată de ceea ce îi făcuse el în acele zece zile, încât să nu-l poată identifica? Sau îl identificase, iar el avusese un alibi solid. Sau poate că fata se întorsese acasă și se izolase, până în punctul în care a fost necesară internarea ei? Nu, imposibil. Trebuie să-l fi putut arăta cu degetul pe Coursen. Poate că atunci când le-a povestit părinților, prima lor reacție a fost să-i sune pe mai-marii Bisericii Adunării Creștine — care s-au mișcat repede să stingă scandalul și să se asigure că pastorul lor nu ajunge pe prima pagină a ziarelor din America de Nord.

Oare Kelly Franklin mai era internată chiar și după atâția ani?

După o altă căutare rapidă pe Google, am găsit următorul articol în *Hamilton Daily Record*: *„Fata răpită încalcă legea din nou"*.

Era datat 23 septembrie 2007 și spunea că Kelly Franklin — *„fata care fusese misterios răpită cu trei ani înainte"* — intrase în arestul poliției după ce inhalase diluant de vopsea într-un magazin Woolworth și i se făcuse rău. Articolul amintea că Franklin — în vârstă de paisprezece ani — avea deja cazier pentru furt din magazine, atac violent asupra unei polițiste și vagabondaj. Când a intrat în magazinul local Woolworths din Hamilton, s-a dus la raftul unde se vindea diluant, a turnat patru tuburi într-o pungă de plastic, după care a dus punga la gură și a inhalat adânc. Abia după câteva minute bune, au găsit-o angajații magazinului, într-o stare de delir și incoerență. A fost chemată poliția, dar Kelly a devenit violentă și a început să se înece cu propria vomă. Din fericire,

managerul de la Woolworths cunoștea manevrele de resuscitare și a reușit să-i curețe esofagul, evitând asfixierea. Au dus-o la spitalul local, unde starea i s-a stabilizat.

Articolul următor — datat șase săptămâni mai târziu — vorbea despre audierea de la tribunal, soldată cu condamnarea lui Kelly Franklin la internarea într-o instituție pentru tinerii infractori *„până când se stabilea că nu mai reprezintă un pericol pentru comunitate și pentru propria sa persoană"*.

După care nu se mai pomenea nimic despre ea, ceea ce mă făcea să cred că încă mai era instituționalizată.

Fir-ai tu să fii de nenorocit, Coursen. Distrugi viața fetei ăleia și îți pui biserica să le închidă cu bani gura părinților. Apoi te transferi undeva în vest, unde alte două fete sunt date dispărute, în același oraș în care trăiești, și biserica ta nu reacționează. Poate și pentru că — după cum am descoperit rapid pe internet — familiile lor nu erau afiliate Adunării Creștine din Townsend. Apoi, când Ivy MacIntyre dispare, îl atragi în capcană pe bietul ei tată, un bărbat care nu-și putea controla temperamentul și alcoolismul și, prin urmare, era o țintă așa de ușoară. Țapul ispășitor perfect.

Am apucat strâns masa pe care stătea monitorul, încercând să-mi stăpânesc mânia și tulburarea. Voiam să-l sun pe detectivul Clark și să-i mărturisesc tot ce descoperisem. Dar riscam să încalc clauzele din „Atenționare". Mai bine să nu spun nimic acum. Mai bine să...

Mi-am verificat ceasul. Era abia patru după-amiază. Am sunat la sediul local pentru închirierea mașinilor și i-am întrebat dacă au vreo mașină ce poate fi închiriată imediat. Mi-au spus că-mi pot pregăti o Corolla în cincisprezece minute. Am plătit pentru multele ore petrecute online. Mi-am luat la revedere de la tipul morocănos, care părea absorbit într-un website ciudat. Când m-am apropiat de ușă, mi-a răspuns:

— Piste fericite.

Mă îndoiam că pista asta va duce la ceva fericit.

Dar o jumătate de oră mai târziu, mă strecuram prin traficul de la ora de vârf. Zilele se măriseră acum — așa că n-am dus lipsă de lumină, până când am ieșit din seria aceea nesfârșită de suburbii și am intrat pe șoseaua ce tăia câmpurile pustii. Am lăsat radioul pe postul CBC Radio 2 — și l-am oprit când au început știrile de la cinci și de la șase. Nu mai voiam să aud nimic despre caz. Nu voiam decât să ajung în Townsend și apoi...

Ei bine, habar n-aveam ce urma să se întâmple după aceea. Să mă duc acasă la Coursen, să-i bat la ușă și să-i arunc în față că știu totul despre povestea lui cu Kelly Franklin și că intenționam să-l dau de gol? L-ar suna pe detectivul Clark într-o clipită. Și, în fond, soții Franklin, legați de banii pe care-i primiseră de la biserică, n-o să arate cu degetul spre Coursen. Iar eu aveam să mă căpătuiesc cu un cazier, pentru că i-am făcut pe polițiști să-și piardă vremea din nou.

Nu — confruntarea cu Coursen ieșea din discuție. Dar dacă l-aș urmări, ca să văd ce face atunci când nu e la biserică... poate că aș afla unele lucruri.

Problema mea era cum să-l urmăresc fără să fiu văzută. Într-un oraș mic, oricine din afara comunității, conducând o mașină care (la naiba) avea un autocolant mare câte casa cu Avis pe portbagaj, va fi luat la ochi cât ai zice pește. Mai ales că îmi câștigasem și o oarecare notorietate printre obișnuiții restaurantului local, ca să nu mai vorbesc de Coursen însuși...

Așa că nu aveam niciun plan și nicio idee despre ce căutam. Nu știam decât că trebuie să găsesc o cale prin care să urmăresc comisioanele făcute de Coursen prin împrejurimi.

De ce eram așa sigură de asta? Instinct... și speranța că dacă o ținuse în viață pe Kelly Franklin după ce o răpise...

Da, dar o eliberase — sau mai degrabă fata fugise după zece zile. De ce-ar ține-o Coursen vie pe Ivy timp de trei luni?

Apoi, din nou, mi-am amintit ce-mi spusese în timpul interviului.

„Știu că nu e moartă."

Asta în cazul în care nu se îngrijise s-o omoare după sinuciderea lui George. La urma urmei, cum comentase el la știrile de la ora șase?

„Tragic, dar trebuie să presupun că e moartă."

Pentru că tu ai hotărât asta?

Am ajuns în Townsend pe la șapte seara și m-am dus direct la biserica lui Coursen. Am avut noroc. Parcarea era plină și luminile din biserică aprinse. Judecând după urletele și țipetele ce răsunau înăuntru, probabil că se aflau în plin ritual de mânuire a șerpilor. Un semn de lângă intrarea bisericii anunța: *„Miracolele zilei de luni, în seara aceasta la 19!"*

Cu siguranță un alt „miracol" mă aștepta. Land Roverul lui Larry Coursen — ușor identificabil, mulțumită plăcuței lui de înmatriculare cu *Predicatorul* — era parcat la locul obișnuit. Nu era nimeni în parcare — așa că am putut să conduc până lângă el și să arunc o privire înăuntru. Nimic neobișnuit — cu excepția faptului că scaunul de lângă șofer era plin cu ziare vechi și cu pahare de hârtie goale de la McDonald's și Burger King. Pe bancheta din spate se zăreau câteva pături vechi și carcase de DVD-uri răspândite peste tot. Am izbutit să văd poza de pe toate carcasele: un Larry Coursen zâmbitor, cu mâinile ridicate spre cer, iar deasupra titlul: *„În fiecare zi miracole cu Larry Coursen!"* Am verificat portiera și am constatat că e deschisă. Doar ne aflam într-un orășel de provincie din Canada, unde toată lumea își lasă ușa deschisă. Am ocolit mașina și am încercat și portbagajul. Și acesta s-a deschis — aici am găsit alte pături murdare. Am observat totodată că mașina nu avea efectiv un portbagaj, ci mai degrabă o acoperitoare de prelată, care era trasă peste spatele mașinii. Brusc, o idee nebunească mi-a trecut prin cap. Dacă rămâneai blocat în mașină, puteai

oricând să ieși. Pur și simplu desprindeai prelata și gata. Fără să stau prea mult pe gânduri, am urmat această pistă.

Am închis portbagajul și m-am întors la mașina mea. Mă pregăteam să o las într-un colț al parcării, dar am realizat că nu era cea mai inteligentă idee. Odată ce parcarea s-ar fi golit, după spectacolul cu miracolele de luni, mașina ar fi sărit în ochi. Coursen sau poate unul dintre angajații lui s-ar fi întrebat a cui e. Și când ar fi descoperit semnul cu Avis...

Ei bine, mașina închiriată putea fi ușor urmărită, având ca rezultat arestarea mea de către șeriful local.

Așa că am dus mașina pe strada principală. Aici am dat peste un supermarket mai măricel, chiar la capătul îndepărtat al străzii. Era deschis până la zece seara. Am mizat pe faptul că poliția nu se plimbă prin parcarea magazinului după program, așa că am lăsat-o într-un colț mai îndepărtat. Mi-am verificat ceasul. Era 19:45. Ritualul cu miracolele probabil că va mai continua pentru o oră cel puțin — aveam nevoie de cel puțin cincisprezece minute ca să ajung la biserică. Era o noapte rece — minus douăsprezece grade, potrivit termometrului digital de la bord. Mi-am pus o căciulă din lână și mi-am ținut fruntea plecată cât am mers înapoi spre Biserica Adunării Creștine din Townsend. Străzile erau pustii însă. Nu mi-a ieșit nimeni în cale. Mi-am verificat ceasul din nou, când am ajuns la biserică. 20:04. Dinăuntrul clădirii răsuna vocea electrizantă a lui Larry Coursen: „Știm că ești aici, Iisuse! Știm că ești chiar aici în biserică și ne umpli de dragoste!".

Ultimul cuvânt l-a pronunțat cu un vaier prelung. A fost urmat de țipetele și urletele întregii congregații. Am privit de jur împrejur. Nu se vedea nici țipenie de om. La adăpostul volumului imens de religiozitate, am mers repede până la mașina lui Coursen. Am apăsat mânerul din spate. Am smuls păturile înghesuite în fundul portbagajului. Miroseau a vechi, a mucegai și erau reci la atingere. M-am strecurat înăuntru, după care m-am chinuit o vreme să trântesc la loc

portbagajul. Am reușit abia la a treia încercare, când mi-am adunat toate forțele și am tras cu putere. Intrasem. Din cauza prelatei, întunericul era total. A trebuit să mă sucesc dintr-o parte în alta, până am găsit o poziție cât de cât confortabilă. După aceea, mi-am băgat mâna în buzunar și mi-am oprit mobilul. Am verificat ceasul din nou. 20:12. În mașină nu era numai întuneric, ci și frig. Mi-am tras mănușile și fermoarul de la geacă până la gât. M-am acoperit cu pătura subțire și împuțită. Am așteptat.

A trecut o oră, timp în care m-am gândit adesea: *Ce naiba te-a apucat să intri într-o astfel de aventură nebunească?* De cel puțin două ori am fost pe punctul să desfac prelata, să sar pe bancheta din spate, să deschid portiera și să dispar în noapte. Dar chiar când frigul și întunericul se pregăteau să mă biruie, am auzit voci afară și motoarele pornind. *Prea târziu, prea târziu. Ești blocată acum.*

Am verificat din nou ora. 21:14. Niciun semn de predicator. Mașinile continuau să părăsească parcarea. Apoi, pe la 21:43 au răsunat niște pași, urmați de două voci.

— Problema e, Carl, spunea Larry Coursen, că dacă Brenda continuă să mă sune zi și noapte, cineva o să-și dea seama. Adică, de fiecare dată când trec pragul casei mele, Bonnie mă ia în primire și mă amenință că mă dă de gol, bla, bla, bla. Chestia cu negatul și faptul că Brenda suferă așa de tare și de-aia mă tot sună nu mai ține. Așa că trebuie să vorbești iar cu Brenda și să o faci să înțeleagă că tăcerea e de aur; că nu vrea să aibă probleme cu mine. Spune-i că imediat ce se mai calmează lucrurile, mă întorc la ea. E OK pentru tine așa?

— Nicio problemă, frate, a replicat cealaltă voce.

— Și luna viitoare, odată ce rezolvăm cu toate astea, o să-i convingem pe enoriași să-ți cumpere GMC Acadia aceea pe care ți-o dorești așa de tare — evident, din motive cât se poate de religioase...

— Evident.

Amândoi au izbucnit în râs.

Iisuse Hristoase, Coursen și-o trăgea cu Brenda. Totuși, noutatea nu mă uimea din cale-afară de tare — mă întrebasem în diverse ocazii dacă nu există o legătură amoroasă între ei. Dar să-l aud pe Coursen vorbind pe un ton atât de cinic cu unul dintre acoliții lui... ei bine, m-a tulburat peste măsură, poate și pentru că stăteam înghesuită în colțul acela de portbagaj, tremurând din cauza frigului. *„Fă-o să înțeleagă că tăcerea e de aur și nu vrea să aibă probleme cu mine."* Dacă mă găsea ascunsă în mașina lui, cum avea să-mi cumpere tăcerea?

Portiera din față s-a deschis. Mi-am ținut răsuflarea, sperând să nu-mi audă clănțănitul dinților. Am simțit cum Coursen se așază la volan, căutându-și cheile. A pornit motorul și un curent de aer a ajuns până la mine de la ventilatorul dat la maximum. Din boxele plasate în toate colțurile mașinii a răsunat o voce caldă, baritonală, care susținea un discurs motivațional despre optimizarea dinelui.

— Astăzi o să ne ocupăm de subiectul „Cum să spui Nu lucrurilor negative". Indiferent de locul în care te găsești acum — chiar în clipa asta — vreau să rostești cu glas tare următoarele: „SPUN NU LUCRURILOR NEGATIVE!".

Și Larry Coursen s-a conformat. Spunând nu lucrurilor negative a băgat în viteza întâi și a demarat.

N-am mers foarte departe — poate patru, cinci minute maximum. Pe drum, CD-ul motivațional a continuat să-și sfătuiască ascultătorul să „trateze negativul ca pe cancer — ca pe unul căruia îi poți opri metastazele".

— Vreau să spui acum cu voce tare: „Negativul este precum cancerul — și n-am de gând să las cancerul să mă mănânce de viu".

Din nou, Larry Coursen s-a conformat. Afirmând că negativul este precum cancerul, a oprit mașina pe dreapta.

Motorul a amuțit. Căldura — care abia se dezmorțise — a murit și ea. Portiera s-a trântit. Și apoi Coursen a făcut un lucru incredibil: cu un *beep-beep* antologic și-a încuiat mașina, punând în funcțiune și alarma antiefracție.

Cunoșteam sunetul, pentru că și VW-ul meu vechi avea același sistem de alarmă. Odată pus în funcțiune, orice mișcare înăuntrul mașinii îl declanșa. Eram sigură că parcase în fața casei sale — dată fiind distanța scurtă parcursă de la biserică. Faptul că-și asigurase mașina electronic nu însemna decât un singur lucru: n-avea de gând să mai iasă în oraș... iar eu aveam să îngheț în spatele portbagajului său.

Idioato, idioato, idioato...

Am izbucnit în lacrimi — pentru prostia acțiunilor mele, pentru că mă băgasem singură în gura lupului, pentru că starea mea mintală era dezastruoasă, pentru că realizam că durerea provocată de pierderea lui Emily nu dispăruse deloc în cele cincisprezece luni de la accident.

Probabil că am plâns zece minute bune. După ce primul val de angoasă s-a domolit, am hotărât că o să sar pur și simplu, desfac prelata, urc pe bancheta din spate, deschid portiera și fug. Lui Coursen îi va lua cel puțin un minut să reacționeze, dar eu voi fi deja departe până atunci.

Și după aceea? Înapoi la viața mea tristă. Înapoi la zilele în care munca mi se părea ușor interesantă. Înapoi în micul meu apartament — la serile mele goale. Înapoi la tot ceea ce făceam ca să uit de tristețea adâncă de care nu puteam scăpa. Înapoi la realitatea dură: *Pur și simplu numeri orele.*

Așa că de ce să abandonez nava tocmai acum? De ce să fug chiar când eram pe punctul de a descoperi...

Știi ce anume o să descoperi? Că pastorul merge cu mașina de la biserică acasă... că o să rămâi blocată aici până la un moment oarecare din cursul zilei de mâine, când își va lăsa mașina descuiată și tu vei putea fugi cu coada între picioare, fără să fii prinsă de poliție, de Coursen sau de acoliții lui...

Această luptă internă a fost umbrită de o altă îngrijorare, mai mare: trebuia să urinez urgent. Timp de o oră, am încercat să ignor durerea din vezică și senzația că o să explodez. Acum știam că mă paște un blocaj renal dacă nu găsesc imediat o soluție. Am tras pătura de pe mine, am îndoit-o de mai multe ori, am reușit cumva să-mi dau jos blugii și chiloții, după care am pus pătura sub mine și mi-am dat drumul.

A fost oribil și deprimant, dar ușurarea a fost enormă. Când am terminat, am mai îndoit încă o dată pătura umedă și am împins-o într-un alt colț al portbagajului. Mi-am ridicat blugii la loc, mi-am încheiat fermoarul și m-am întrebat dacă o să rezist toată noaptea fără să deger.

O mică binecuvântare m-a izbit: somnul. Am ațipit doar câteva minute, după părerea mea. Dar când m-am trezit și am verificat ceasul, am văzut că era 2:43 dimineața. Ne mișcam din nou. De-aia mă trezisem: sunetul de dezactivare a alarmei, portiera din partea șoferului închizându-se, uruitul motorului, căldura ce lovea cu putere din radiator și urletele de pe îngrozitorul CD motivațional.

Am mers cel puțin o oră și jumătate — o călătorie lungă, în timpul căreia Coursen a repetat fraze încărcate de platitudini despre „Nevoia de conștientizare a sinelui", „Puterea de a merge înainte fără frică" și „Capacitatea de a controla orice, indiferent de situație". Vorbitorul de pe CD m-a enervat cumplit, pentru că încerca să-și convingă ascultătorii că „Totul poate fi depășit dacă vrei să depășești". Vocea lui caldă și voit persuasivă era deranjantă și mă scotea din pepeni. Am ales să nu-l mai ascult și să mă concentrez asupra drumului.

Timp de patruzeci de minute, șoseaua s-a dovedit lină, cu doar câteva hopuri și curbe. Din câte reușeam să-mi dau seama, era singura mașină care rula în creierii nopții — cu excepția a două tiruri (ori cel puțin așa mi s-au părut mie), care sparseră monotonia câmpiei.

Apoi însă, am cotit brusc la dreapta și drumul s-a schimbat. Intrasem pe o șosea pe jumătate asfaltată și mașina se zgâlțâia. La fiecare accelerare, mă trântea de fundul portbagajului și speram ca pastorul să nu se întrebe ce e cu zgomotul ăla din spate. Dar CD-ul încă mai scuipa aberațiile lui motivaționale, ventilatorul uruia și scrâșnetul roților pe drumul pietros au acoperit probabil zgomotele scoase de mine.

Și am continuat să mergem. M-am uitat în mod repetat la ceas. Zece, cincisprezece minute au trecut, apoi...

Am încetinit și ne-am oprit. Motorul a murit. Ușa s-a deschis, dar a urmat o pauză, timp în care Coursen a scos ceva din torpedou. Portiera s-a trântit și i-am auzit pașii îndepărtându-se. De data asta, din fericire, nu a pus alarma.

Când n-am mai auzit nimic, am mai așteptat cinci minute, înainte să îndrăznesc să mă ridic și să mă apuc să demontez sistemul care ținea prelata prinsă de plafonieră. Mi-a fost foarte greu să mă salt. Fusesem imobilizată în acel spațiu timp de șapte ore și îmi înțepeniseră toate încheieturile. Ușurarea de a mă putea mișca din nou a fost iute copleșită de un sentiment de teamă sufocant. Teamă de locul în care ne găseam. Teamă de ceea ce aș putea descoperi. Teamă de ceea ce ar putea să-mi facă nenorocitul dacă mă prinde...

Mi-am vârât capul pe după prelată și am privit pe geam. Un peisaj negru ca smoala, cu excepția unei lumini undeva în depărtare. M-am aruncat pe bancheta din spate, pentru că altă modalitate nu aveam, sprijinindu-mă în mâini. Apoi m-am îndreptat de spate și pe cât de încet am putut am deschis una dintre portiere. Am coborât, fără să o închid la loc. Un vânt boreal m-a izbit cu putere. Momentul s-a dovedit dificil — trupul îmi era amorțit, iar întunericul ca o mantie groasă, de nepătruns. Dar m-am forțat să merg încet spre lumină. Nu vedeam pământul pe care călcam. Habar n-aveam spre ce anume mă îndreptam — dacă pășeam pe marginea

unei coaste, pe malul unei ape, pe o cărare ce putea ceda în orice moment, lăsându-mi un gol sub picioare. Nu aveam decât lumina din față. Centimetru cu centimetru mă apropiam de ea.

La un moment dat, am reușit să deslușesc conturul unei construcții. Cu fiecare pas făcut, structura a căpătat o siluetă mai clară. Era o cocioabă. Lumina venea dinăuntrul ei. Așa cum tot dinăuntru răsuna o voce masculină — glasul lui Coursen. Gemea, horcăia și urla în același timp.

Mai aveam doar câțiva metri până acolo. Drept înainte, am zărit o ușă și o mică fereastră în stânga ei. M-am aplecat și m-am îndreptat spre fereastră. Aici m-am lăsat pe vine, ascultând răsuflarea ritmică a lui Coursen și gemetele unei voci feminine.

Mi-am ridicat capul și am aruncat o privire înăuntru. Ceea ce am văzut... era de nedescris. O fată — în jur de doisprezece, treisprezece ani — era așezată pe o saltea împuțită, goală de la brâu în jos. În jurul gleznei stângi avea o cătușă legată cu un lanț. Coursen, cu pantalonii trași în vine, se afla peste ea, împingând înainte și înapoi, în timp ce urla la ea tot felul de abjecții. M-am așezat la loc, neștiind cum să procedez în continuare. Atunci am întins mâna și am descoperit o lopată sprijinită de peretele casei. Mâinile îmi transpiraseră, iar inima îmi bătea nebunește în piept. Am pipăit mânerul lopeții. Era lung, zdravăn. Mi-am luat o poziție de luptă, m-am proptit bine pe picioare și am apucat lopata cu ambele mâini. Dinăuntru, icnetele lui Coursen se întețeau, iar țipetele fetei deveneau tot mai sfâșietoare. M-am apropiat de ușă. Era închisă, dar părea șubredă. Unu, doi, trei...

Am izbit ușa și am năvălit înăuntru spre Coursen, țipând. A sărit speriat în lături. Atunci l-am lovit cu lopata în stomac. S-a îndoit sub forța impactului, așa că i-am tras una și peste cap. A încercat să se ferească, a făcut câțiva pași, s-a împiedicat și a căzut în genunchi, cu fața acoperită de sânge.

Pe saltea, fata urla ca un animal rănit. Am aruncat lopata și m-am apropiat de ea ca s-o liniștesc, dar a țipat când am încercat s-o iau în brațe.

— E în regulă, în regulă, am spus, cu toate că știam cât de inutile sunt vorbele mele.

Fata era murdară, iar jumătatea inferioară a corpului plină de vânătăi și tăieturi. Avea răni deschise în jurul buzelor și unghiile pline de noroi. Cătușa de la picior intrase adânc în pielea de culoare cangrenoasă. La stânga saltelei se găsea o găleată dinspre care se insinua un miros distinct de fecale. Părul fetei era încâlcit, iar scalpul acoperit cu o crustă, de parcă ar fi fost plin de păduchi. Însă ochii ei m-au înspăimântat de-a binelea. Duși în fundul orbitelor, goi, lipsiți de orice emoție, cu excepția unei groaze fără margini.

— Ivy MacIntyre? am șoptit.

A încuviințat ușor din cap. I-am răspuns la fel, după care m-am uitat spre Coursen. Căzuse într-o rână pe podea. Am luat din nou lopata în mâini. M-am apropiat de el, ridicând-o deasupra capului, pregătită să-l lovesc din nou. Dar era pe jumătate conștient și, judecând din expresia uluită, cât se poate de amețit. Când l-am izbit încă o dată, a gemut. Pantalonii îi atârnau nefiresc în jurul gleznelor. I-am scotocit prin buzunare și am găsit cheile de la mașină și un inel mare cu zece chei pe el. Le-am luat pe toate, l-am mai lovit o dată și am băgat de seamă că în buzunarul interior al gecii ascunsese un pistol. L-am scos cu mâinile tremurânde. Metalul îmi ardea degetele. L-am vârât în buzunar și m-am întors la Ivy. Zăcea ghemuită pe saltea, cuprinsă de frisoane. Am încercat cheile și abia cu a opta am reușit să-i desfac cătușa. Am îndepărtat-o ușor și am văzut rănile pe care i le făcuse. Fierul îi mâncase efectiv carnea. Albul osului te frapa.

Înainte să mă concentrez asupra fetei, m-am dus din nou spre Coursen cu cătușa în mână. Am verificat trăinicia lanțului. Era prins cu o altă cătușă de o bârnă de fier amplasată

într-un colț al încăperii. Părea suficient de solidă ca să suporte o greutate semnificativă și n-am putut să nu mă întreb de câte ori nu încercase fata să se lupte cu această tortură medievală. Ei bine, Coursen avea să guste puțin din propria monstruozitate, așa că i-am prins cătușa de una dintre gleznе, am încuiat-o cu cheia, după care l-am plesznit peste față ca să se trezească. Și-a deschis ochii cu greutate. Nu părea să realizeze unde se află. M-am aplecat peste el și i-am șoptit la ureche trei cuvinte:

— Slăvește numele Domnului.

După care m-am îndreptat de spate și i-am ars una cu piciorul direct în vintre.

De data asta a scos un geamăt agonizant. M-am uitat prin cameră și am găsit o pereche de pantaloni murdari lăsați lângă saltea. Ivy s-a împotrivit puțin când am încercat să o îmbrac cu ei, dar am continuat să-i șoptesc că totul va fi bine de aici înainte, că totul s-a terminat. Până la urmă, a acceptat și am încercat s-o ridic în picioare. Dar glezna bolnavă i-a cedat și fata a urlat de durere. Așa că am săltat-o pe umăr, așteptând să mă cocoșez sub povara ei. Dar era atât de slabă, de lipsită de vlagă, încât mi s-a părut ușoară ca un fulg. Fără să mă mai sinchisesc de Coursen am pornit spre ușă. Întunericul absolut de afară mă obliga să pășesc cu mare atenție până la mașina al cărei contur abia se deslușea. Mi-au trebuit cinci minute s-o găsesc. Când am ajuns la ea, l-am auzit pe Coursen, urlând.

Își revenise în simțiri. Și n-avea să mai plece nicăieri de aici înainte.

La mașină, am trecut printr-un moment dificil, pentru că a trebuit s-o sprijin pe Ivy de portieră. S-a lăsat din greșeală pe piciorul rănit și aproape că a leșinat de durere.

— Iartă-mă, iartă-mă, am spus, ținând-o cu o mână și deschizând portiera cu cealaltă. Am așezat-o cu grijă pe locul din dreapta șoferului, după care am coborât spătarul,

improvizând astfel un soi de targă. S-a ghemuit instinctiv și a început să tremure.

Am închis portiera, apoi m-am grăbit să urc la volan. Mașina a pornit de la prima cheie. Când am apucat volanul, mâinile au început să-mi tremure așa de tare, încât a trebuit să-mi încleștez degetele pe el ca să mă potolesc. Am aprins farurile, am dat cu spatele și m-am încadrat pe drumeagul noroios. Timp de cincisprezece minute, am trecut peste tot felul de hârtoape. Ivy n-a scos un cuvânt, iar eu am încercat să scap de valul de adrenalină care mă făcea să rememorez neîncetat tot ce se întâmplase. Când în sfârșit am trecut peste ultimul hop și am simțit asfaltul sub roți, mi-am amintit că pastorul Coursen cotise la dreapta aici. Așa că eu trebuia s-o iau la stânga. Dar înainte de asta, mi-am scos telefonul și o carte de vizită din portofel. Cartea de vizită cu datele de contact ale detectivului Clark. Numărul de mobil era ultimul din listă. A lăsat telefonul să sune de nouă ori înainte să răspundă și din vocea tulbure, mi-am dat seama că îl trezisem din somnul cel mai adânc.

— Domnule detectiv, sunt Jane Howard.

— Cine?

— Jane Howard.

— Iisuse Hristoase, știți ce oră e?

— Patru și treizeci și unu de minute. Trebuie să vă urcați în mașină și să veniți în Townsend.

— Poftim?

— Sunt la o oră și jumătate depărtare de Townsend, așa că luați mașina chiar acum. Ne vedem în fața la Biserica Adunării Creștine.

Acum se trezise de-a binelea.

— Ați întrecut orice măsură, a spus. Aveți idee în ce necaz v-ați băgat?

— Vreau să veniți acolo, am continuat, ignorându-l. Și mai vreau și o ambulanță.

— De ce? Ca să vă ducă direct la balamuc?
— Ivy MacIntyre e cu mine.
Un moment de tăcere uluită. Apoi:
— Vorbiți prostii.
— Vreți să merg cu ea în mașină până la Calgary?
— Vorbiți serios?
— Cât se poate de serios.
— Sunteți nebună.
— Aveți perfectă dreptate, domnule detectiv. Sunt nebună.

Doisprezece

Două zile mai târziu, am părăsit țara. Și detectivul Clark m-a condus la aeroport — ca să se asigure, după cum a observat el, că „am plecat din oraș pentru totdeauna".

Dar să nu anticipăm...

Townsend.

Șoseaua era pustie — așa că am sosit acolo în nouăzeci de minute, oprindu-mă o singură dată la o benzinărie de pe drum, ca să fac plinul și să cumpăr mai mulți litri de apă. Când am plătit, femeia de la casă — nu cred că avea mai mult de douăzeci de ani — m-a măsurat din cap până-n picioare și mi-a spus:

— Nu vă supărați că vă zic, dar se pare că ați avut o noapte grea.

Am reușit să zâmbesc strâmb și am răspuns:

— Nici nu-ți imaginezi.

Apoi m-am întors la mașină. Ivy stătea tot ghemuită, cu degetul mare în gură. M-am așezat lângă ea, am deschis o sticlă cu apă și i-am spus că trebuie să bea. N-a fost nevoie să insist prea mult. I-am săltat capul și fata a înghițit o jumătate

de litru pe nerăsuflate. Apa a părut s-o revigoreze puțin. Mi-a împins mâinile, dar apoi imediat a tras sticla înapoi, dând pe gât jumătatea de litru rămasă, cu mare lăcomie.

Am pornit iarăși la drum, un indicator de pe marginea șoselei informându-mă că mai avem o sută cincizeci de kilometri până la Townsend.

— Imediat ce ajungem acasă, se vor îngriji de tine niște oameni care or să te facă bine, am spus.

— Promiți?

Avea o voce mică, ca o șoaptă — dar cel puțin rostise un cuvânt.

— Promit.

— Cum te cheamă?

— Eleanor, am mințit. Și pe tine cum te cheamă?

— Ți-am zis deja: Ivy.

Am zâmbit.

— Știu exact cine ești, am adăugat.

Fata a păstrat tăcerea. Zece minute mai târziu, a continuat:

— Le-a omorât pe celelalte fete.

— Ți-a povestit despre ele? am spus, încercând să nu par șocată.

A încuviințat din cap.

— Se referea la Hildy și la Mimi?

A dat iarăși din cap că da.

— Ți-a spus și unde le-a îngropat? am întrebat-o.

— E o pivniță sub casă. Mi-a zis că o să ajung și eu acolo, imediat ce termină cu mine.

A tăcut din nou. Apoi, cam cu cinci minute înainte să ajungem în Townsend a spus:

— Trebuie să vorbesc cu tati prima dată. Știu că și-a făcut griji pentru mine.

Mi-am mușcat buza de jos și n-am mai spus nimic.

Lumina destrăma bezna nopții când am intrat în oraș. Când am ajuns la Biserica Adunării Creștine din Townsend,

am văzut ce ne aştepta: două maşini ale poliţiei, un automobil fără însemne şi o ambulanţă. Am tras maşina în parcare şi Clark s-a apropiat. Era însoţit de detectivul Rivers. Clark m-a privit cu un scepticism dur când m-am dat jos din maşină. I-am salutat uşor din cap şi am deschis portiera din dreapta. Când Clark şi Rivers s-au uitat înăuntru, Ivy şi-a ridicat pur şi simplu privirea. Ştiam ce văd cei doi poliţişti — ochii bântuiţi de spaimă, tăieturile şi vânătăile, bubele purulente din jurul buzelor, glezna afectată de cangrenă. Rivers şi-a dus mâna la gură. Până şi Clark — domnul Dur şi Profesionist — părea zguduit. A făcut semn medicilor să se grăbească.

Cinci minute mai târziu, Clark conducea spre locul de unde tocmai mă întorsesem — cu o maşină de poliţie pe urmele noastre. Soarele răsărise, ca atare acum puteam deslui aspectul terenului pe care-l străbătusem. Era o şosea cu două benzi, care traversa cea mai pustie întindere de pământ pe care o văzusem în viaţa mea — câmpurile goale păreau să se lăţească dincolo de orice limite, insuflându-ţi o senzaţie oribilă: un vid nemărginit. Când venisem spre Townsend, verificasem kilometrajul exact când ieşisem de pe drumeagul noroios pe asfalt. Aşa că puteam să îi spun detectivului Clark că o să găsim o cotitură la dreapta exact la 153 de kilometri distanţă de Biserica Adunării Creştine din Townsend. Când i-am pomenit de asta, mi-am atins întâmplător buzunarul de la geacă şi am simţit un obiect de metal înăuntru.

— În toată nebunia şi confuzia aceea am uitat să vă dau ceva, am spus.

Apoi am scos pistolul lui Coursen.

— Iisuse Hristoase, a exclamat Clark, smulgându-l dintre degetele mele.

Apoi l-a cântărit cu mâna dreaptă (în timp ce manevra volanul cu stânga), verificând dacă are piedica pusă, după

care mi-a cerut să deschid torpedoul și să iau o punguță de plastic pentru dovezi. Am găsit vreo zece punguțe de acest gen, împreună cu niște mănuși chirurgicale și alte instrumente judiciare. M-a rugat să desfac o pungă, ca să pună pistolul înăuntru, a ridicat capacul unui compartiment dintre cele două locuri din față și a așezat arma înăuntru.

— Cred că ar fi bine să-mi povestiți exact ce s-a întâmplat, a spus el. Și vreau să știu totul, minut cu minut.

M-am conformat. Clark nu m-a întrerupt până nu am terminat.

— Și Ivy a mărturisit că pastorul Coursen i-a spus că ține cadavrele în pivniță? m-a întrebat.

— Mi-e teamă că da.

A scuturat din cap și n-a mai scos niciun cuvânt o vreme.

— Așadar e legat și ne așteaptă.

— Normal.

— Dacă noi l-am prins pentru Ivy și se dovedește că el e tipul din spatele acelei răpiri din Dundas, plus cazurile Hildy și Mimi, ce altceva ar mai fi putut face de-a lungul anilor?

— Sunt sigură că veți avea multe de discutat cu el.

Înainte să intrăm pe drumul cel noroios, l-am informat pe Clark de un lucru care nu-mi dădea pace de când părăsisem Townsendul.

— Când povestea asta o să iasă la lumină peste câteva ore, am spus, o să rupă gura târgului. Și trebuie să fiți de acord într-o privință — de fapt, este o cerere care nu se poate negocia.

— Nimic nu e „nenegociabil" când vine vorba de anchetarea unei crime, a spus. Dar continuați, despre ce este vorba?

— Nu pomeniți nimic de mine.

— Vorbiți serios?

— Normal. Nu vreau să afle nimeni despre rolul meu în toată afacerea asta.

— O să fie dificil.

— Găsiți o cale să nu fie așa de dificil, domnule detectiv. Este singurul lucru pe care vi-l cer.

A cugetat câteva momente.

— Știți ce refuzați alegând anonimatul?

— Da — celebritate instantanee... o idee care mă umple de groază.

— Chiar dacă asta înseamnă și o cantitate considerabilă de apreciere? La naiba, cuvintele sunt prea palide pentru ceea ce ați făcut, vi se vor oferi contracte să scrieți o carte, ori poate chiar un scenariu de film, ca să nu mai menționez o excursie la Ottawa, pentru a primi o medalie de onoare de la guvernatorul general. Dar să lăsăm gloria... gândiți-vă la bani.

— M-am gândit. Așa cum m-am gândit și la fiecare nenorocit de jurnalist care-și va încropi articolul în jurul...

— Pierderii dumneavoastră? a continuat el fraza pentru mine.

— Exact.

— Păi... e simplu interes uman.

— Nu... e simplu interes să vinzi cât mai mult. Și nu vreau să fac parte din așa ceva, domnule detectiv. Luați dumneavoastră gloria și mie lăsați-mi anonimatul.

— Trebuie să discut cu șeful meu despre asta. Dar cred că va înțelege.

Am atins și kilometrul o sută cincizeci și trei și iată-l acolo, aproape invizibil, drumeagul noroios.

— Aici trebuie să facem la dreapta.

— Ce bine că ați ținut socoteala, a spus detectivul. Cine naiba i-ar fi dat vreo atenție?

— Am procedat cum am crezut că e mai bine.

— O să fie foarte interesant să vedem cum a găsit Coursen locul ăsta, cine i l-a închiriat etc.

— Am spus și înainte: sunt sigură că amândoi veți purta niște conversații foarte lungi.

Dar după cum s-a dovedit, mă înșelam cumplit — pentru că pastorul Larry Coursen ne mai pregătise o surpriză.

Mașinile de poliție nu se descurcau prea bine pe drumurile neasfaltate. În următoarele douăzeci de minute, am fost aruncați în toate direcțiile ca niște alune. Lui Clark nu-i plăcea deloc drumul și se vedea pe fața lui cât e de nervos.

— Ar fi trebuit să luăm Land Roverul lui Coursen... dar a rămas acolo pentru prelevarea dovezilor.

— Nu mai e mult, am spus când am zărit cocioaba.

La lumina zilei, părea și mai dărăpănată, mai prăpădită și mai sinistră decât mi s-a părut mie în timpul nopții. Am parcat mașina chiar în fața ușii. Cealaltă mașină a tras în spatele nostru. Clark a discutat ceva cu cei doi polițiști, apoi s-a întors spre mine și mi-a spus:

— Rolul dumneavoastră se încheie aici. Așa că dacă nu vă supărați, trebuie să așteptați în mașină...

Am vrut să obiectez, să spun că meritam cel puțin să-l văd pe Coursen arestat. Dar eram prea obosită, prea încordată ca să mai comentez. Așa că m-am sprijinit de mașina lui Clark, în timp ce el le-a făcut semn colegilor săi să-și pregătească armele. Apoi și-a scos și el pistolul. S-au așezat de-o parte și de alta a ușii și Clark a strigat:

— Poliția! Nu mișca!

Niciun răspuns.

— Coursen, aici e poliția canadiană. Intrăm. Înțelegi?

Tot niciun răspuns.

Polițiștii s-au uitat unul la altul. Încovoindu-se de spate, Clark a alergat la fereastră. Când și-a ridicat capul deasupra pervazului, s-a făcut alb la față ca varul. S-a repezit la ceilalți doi polițiști, urlând să cheme o ambulanță, după care a năvălit înăuntru. Unul dintre polițiști a alergat la mașina de patrulare și a pornit stația, în vreme ce partenerul lui l-a urmat pe Clark. Încălcându-i ordinele, m-am apropiat de clădire. Când am ajuns în prag, l-am văzut pe Coursen. Era încă legat

cu cătușa — dar zăcea cu fața în jos pe salteaua unde o violase pe Ivy. Sângele se împrăștiase peste tot. Avea gâtul tăiat. Încă mai ținea strâns între degetele rigide cuțitul care provocase rana fatală.

— Oh, Iisuse, am exclamat.

Clark, îngenuncheat lângă trupul lui, îi verifica semnele vitale. Apoi s-a ridicat și a venit spre mine într-o goană.

— Știai că are un cuțit? a țipat în culmea enervării.

— Normal că nu știam.

— Ai găsit pistolul...

— Pentru că îi ieșea afară din buzunar. Probabil că avea cuțitul...

— Ar fi trebuit să verifici, ar fi trebuit...

— Nu sunt polițist, pentru Dumnezeu, am țipat la el și eu, năucită de priveliștea îngrozitoare a lui Larry Coursen. Așa că nu-mi spune mie că ar fi trebuit să fac munca voastră când...

— Oh, du-te la dracu. Cară-te de aici.

Câteva ore mai târziu, în drum spre Calgary, Clark și-a cerut scuze pentru ieșirea avută.

— Cred că am întrecut măsura ceva mai devreme.

— Să înțeleg că vă exprimați regretul?

— Da.

— Știți ceva, domnule detectiv, pentru un canadian, vorbiți cam urât.

— Tata e de vină. Un mecanic din Detroit, care a trecut granița să meargă la Windsor, unde a întâlnit-o pe mama și i s-a oferit jumătate din afacerea cu GM pe care o conducea bunicul.

— Așadar, îmi sunteți compatriot.

— Numai prin temperament.

— Atunci scuzele sunt acceptate.

— Mulțumesc. Când ajungem în Calgary, trebuie să-ți luăm o declarație. Dar vreau să fie prezent și șeful meu — iar el

este plecat până mâine — deci ce ați spune dacă lăsați primăvara din provincia Alberta pentru un hotel, în această noapte?

— Mă puteți ține într-o celulă peste noapte.

— Mă gândeam la o cazare ceva mai comodă — și înseamnă că intimitatea ta va fi protejată, în situația în care cineva își dă seama că poți fi asociată cu acest caz... deși, după ce o să trageți un pui zdravăn de somn, am să încerc să vă conving să permiteți RCMP să „anunțe" rolul dumneavoastră în întreaga poveste.

— Nu e cazul.

— S-ar putea să vă facă bine să fiți nominalizată drept erou.

— Dar s-ar putea să-mi facă și rău. Nu, mulțumesc.

— Mai reflectați.

M-au cazat la hotelul Hyatt, din centrul orașului. O polițistă pe nume Sharon Bradley m-a dus în camera mea, apoi mi-a spus că dacă am nevoie de ceva din apartamentul meu, va trimite o colegă acolo imediat. I-am dat cheia de la apartament și am rugat-o să-mi caute haine de schimb, pijamale, volumul *Paris Review Interviews*, pe care-l citeam, radioul meu portabil și pastilele.

— Pastilele sunt vitale, am spus.

Deși eram așa de obosită, că puteam să dorm și în picioare, nu știam dacă tot ceea ce mi se întâmplase în ultimele douăzeci și patru de ore n-o să joace feste psihicului meu, împiedicându-mă să mă bucur de cele opt ore necesare de somn. În plus, pastilele mi-ar fi asigurat uitarea definitivă după care tânjeam.

Camera de hotel era curată, modernă și oarecum stilată. M-am dezbrăcat de hainele umede și murdare și am umplut cada cu apă fierbinte, în care am adăugat sărurile găsite pe poliță din baie. Am stat în cadă aproape o oră. Trebuia să spăl multe lucruri.

Un ciocănit în uşă m-a smuls din coconul în care mă adâncisem. Mi-am tras halatul pe mine şi am deschis. Ofiţerul Bradley mi-a întins o pungă de plastic care conţinea tot ceea ce cerusem. I-am mulţumit, m-am schimbat cu pijamalele, am înghiţit pastilele, am tras jaluzelele, am stins lumina şi m-am lăsat în braţele somnului, deşi era numai şase seara.

Pastilele şi-au făcut efectul. Combinate cu noaptea nedormită, m-au amorţit profund timp de douăsprezece ore. Când m-am trezit, faptul că nu mai mâncasem de aproape două zile m-a lovit instantaneu. Am comandat un mic dejun copios de la room-service şi am dat drumul la televizor, tocmai la timp ca să prind ştirile de la ora şase de pe CBC. Descoperirea lui Ivy MacIntyre era subiectul principal — fata se afla în stare gravă, dar stabilă la spitalul Foothills din Calgary.

Un reporter de la faţa locului relata că victima suferea de malnutriţie, deshidratare, septicemie şi abuzuri fizice grave — mai târziu, un reprezentant al spitalului urma să dea o declaraţie de presă în această privinţă.

Au trecut apoi la o conferinţă de presă susţinută de şeful RCMP din Alberta, care a explicat împrejurările în care Ivy MacIntyre fusese descoperită; vorbind despre o persoană care doreşte să rămână anonimă, dar care era „obsedată de acest caz" şi a acţionat potrivit intuiţiei sale. L-a urmărit pe pastorul Larry Coursen până la o casă abandonată, cam la o sută de kilometri depărtare de Townsend...

Am oprit televizorul. Nu mai puteam să privesc.

Am mâncat micul dejun, am aruncat ediţia de dimineaţă a *Calgary Herald*, care venise odată cu tava (*„IVY GĂSITĂ VIE"* trona pe prima pagină), în coşul de gunoi de sub masă. Am făcut un duş şi m-am schimbat cu hainele curate, după care am deschis volumul cu interviurile din *Paris Review* şi am aşteptat.

La nouă dimineaţă, am auzit o bătaie în uşă. Am deschis şi am dat cu ochii de altă poliţistă.

— Detectivul Clark dorește să vă vadă la secție. Puteți să fiți gata în cinci minute?

N-am luat liftul principal pentru oaspeți ca să ajungem jos, ci am fost conduse la un ascensor pentru marfă, din spate, și scoase printr-o ieșire de serviciu de la parter. Ne aștepta o mașină fără însemnele poliției, care ne-a transportat câteva străzi mai încolo până la sediul poliției. De data asta, am intrat în parcarea subterană și am urcat la etaj cu liftul.

În interiorul camerei pentru interogatorii, de la etajul al patrulea, se găsea detectivul Clark și un bărbat în jur de șaizeci de ani, care s-a prezentat drept căpitanul Laughlin. Avea genul acela de față pe care-l vezi la șerifii în vârstă, cu o expresie ușor distantă și o manieră detașată specifică Vestului Sălbatic. S-a ridicat în picioare și mi-a luat mâinile într-ale sale.

— Doamnă Howard...

O pauză, apoi:

— Bine lucrat.

Din fericire, acestea au fost singurele cuvinte de felicitare din următoarele două ore.

Detectivul Clark a continuat.

— Am fost foarte fermi în toate anunțurile publice către presă, că persoana care ne-a condus la Ivy MacIntyre dorește să rămână anonimă și bineînțeles că de aici s-a creat o adevărată nebunie mediatică. Dar numai căpitanul Laughlin, detectivul Rivers și cei doi ofițeri care ne-au însoțit vă cunosc identitatea și așa intenționăm să păstrăm lucrurile și de aici înainte.

— Suntem conștienți de faptul că anumite persoane de la locul dumneavoastră actual de muncă s-ar putea să știe de preocuparea dumneavoastră față de cazul Ivy MacIntyre și deja am discutat personal cu Geraldine Woods seara trecută. I-am explicat că-i încredințez o informație confidențială

și am rugat-o să păstreze tăcerea. Apoi i-am mărturisit în cuvinte simple că v-ați dovedit o resursă extraordinară pentru noi în căutarea lui Ivy MacIntyre, dar că, din motive personale, nu doriți ca identitatea să vă fie dezvăluită în public. A fost mai mult decât înțelegătoare și m-a asigurat că nu va discuta cu nimeni despre asta niciodată. Ați lucrat cu ea. Putem s-o credem pe cuvânt?

— Spre deosebire de marea majoritate a angajaților bibliotecii, nu se dă în vânt după bârfe. Și e destul de corectă.

— Asta a fost și impresia mea, mai ales că mi-a spus că poate ar fi bine să inventeze o poveste despre cum că ați plecat la țară cu câteva zile înainte ca Ivy să fie descoperită.

Personal, n-o vedeam pe Marlene ori Ruth înghițind o astfel de minciună, dar am simțit că Geraldine, cu stilul ei direct, o să le pună la punct, zicându-le că nu va accepta nicio discuție pe acest subiect, mai ales dacă...

— Cred că ar trebui s-o lăsați să-și informeze echipa că am suferit o cădere nervoasă și că am fost trimisă înapoi în Statele Unite pentru un tratament psihiatric.

— Și chiar vreți ca ei să creadă asta despre dumneavoastră?

— Oricum ar fi trebuit să urmez un tratament și ei știu. Așa că da... neapărat. Orice, numai să nu mă dau de gol.

Clark s-a uitat la căpitanul Laughlin pentru un sfat final. Răspunsul lui a fost un semn scurt din cap.

— E ca și făcut, mi-a spus.

— Au găsit și celelalte cadavre în pivniță? am întrebat.

— Echipa noastră a început săpăturile în această dimineață.

— Și Ivy? Am auzit la știri că starea ei e gravă.

— Nu e în pericol de moarte. S-ar putea să-și piardă piciorul, cu toate că doctorii se străduiesc să i-l salveze. Încă nu am interogat-o până acum și nu o vom face până când starea ei nu se va îmbunătăți considerabil. Dar continuă să întrebe de femeia care a găsit-o și... de tatăl ei.

Voiam să spun ceva de genul: *„Ați dat-o în bară, nu?"*, dar căpitanul Laughlin mi-a ghicit gândurile.

— A fost o gravă eroare judiciară. Nimic mai mult. Nimic mai puțin. Va trebui să suportăm consecințele.

— Și Brenda? am întrebat.

— Păi, n-ați văzut-o la televizor azi-dimineață? a întrebat Clark.

— Nu, am evitat.

— Ce bine! A jucat roul mamei superbucuroase și a văduvei îndurerate, în același timp.

— Acum suferă pentru doi bărbați, pentru că era încurcată cu pastorul.

— De unde știți?

Le-am relatat conversația pe care am auzit-o dintre Coursen și acolitul lui, Carl.

— N-ați pomenit nimic de asta ieri, a spus Clark.

— Eh, s-au petrecut prea multe.

— Corect. Însă doar ca să ne asigurăm că nu ați uitat nimic altceva și pentru a avea un document oficial al versiunii dumneavoastră cu privire la eveniment, am dori să ne spuneți toată povestea din nou. Noi o să înregistrăm și căpitanul Laughlin o să rămână lângă noi, dacă n-aveți nimic împotrivă.

— Fac tot ce este nevoie.

O altă încuviințare scurtă din cap a căpitanului.

Timp de o oră, am povestit totul din nou. Pe când vorbeam, mi-am dat seama că relatam lucrurile nu numai ca un martor, dar și ca un narator ce țese o poveste. Mulțumită somnului de peste noapte și zilei de odihnă, știam că versiunea aceasta, deși complet similară cu cea expusă ieri detectivului Clark în mașină, avea un aspect mult mai coerent. Nu reușisem niciodată să vorbesc despre moartea lui Emily până la momentul acela din mașina lui Vern. Însă povestea asta mi-a ieșit ușor de pe buze. Pentru că era o poveste cu

care puteam să trăiesc. Pentru că era o poveste al cărei sfârșit nu era așa de îngrozitor.

Clark m-a întrerupt rareori. Laughlin mă privea direct în ochi, fără să clipească. O singură dată l-am văzut tresărind ușor, când le-am relatat șirul de abuzuri verbale pe care le rostise Coursen în timp ce o viola pe Ivy. Până și acest polițist uns cu toate alifiile considera respectiva latură a poveștii aproape de nesuportat.

Când am terminat, Clark mi-a mulțumit și mi-a spus că aș mai putea dormi o noapte într-un hotel decent mulțumită provinciei Alberta. „Măcar atât să facem pentru dumneavoastră", a spus el... dar am simțit că această ofertă a unei camere gratis era un șiretlic de a mă ține, în mod politicos, sub supraveghere, în timp ce autopsia confirma că pastorul Coursen murise de propria lui mână. Și cât o să vă pierdeți vremea la hotel, poate ați vrea să vă gândiți unde doriți să vă petreceți cele trei luni de concediu plătit. Cu cât plecați mai repede din Canada, cu atât mai bine.

Când m-am ridicat să plec, Laughlin și Clark au sărit în picioare. Am dat mâna cu amândoi. Laughlin m-a salutat și polițista de dimineață m-a escortat înapoi, urmând aceeași rută clandestină de parcări subterane și lifturi pentru marfă, până în camera mea de la Hyatt.

Cu ajutorul opțiunii de internet oferită de hotel, mi-am verificat contul bancar. Aveam mai mult decât necesar să trăiesc un an de zile în vreun colț pierdut din Europa. Cu o săptămână înainte, citisem un articol, în suplimentul de călătorie al ziarului *New York Times*, despre faptul că Berlinul era singura capitală rezonabilă de pe continent. După cum s-a dovedit, Lufthansa avea un zbor zilnic de la Calgary la Frankfurt, cu conexiuni locale spre Berlin. Ofereau chiar și un tarif de tip last-minute, care se situa sub o mie de dolari. Nu tocmai un chilipir, dar oricum rezonabil. I-am sunat, mi-am asumat riscul și am rezervat un loc pentru seara următoare.

Clark mi-a dat telefon pe la cinci și jumătate în acea seară.

— Vreo veste de la medicul legist? am întrebat.

La capătul celălalt s-a lăsat o liniște stânjenitoare, apoi Clark a spus că examenul medical confirmase faptul că pastorul își tăise singur gâtul și murise din cauza unei hemoragii masive.

— Între timp, au găsit și două schelete în pivniță, așa că din câte se pare, tot ce i-a spus lui Ivy e adevărat. Acum, toate secțiile de poliție din țară ne trimit informații despre fete care au dispărut. O să avem nevoie de ani de zile ca să analizăm toate celelalte cazuri.

— Iar eu o să-mi petrec următoarele douăsprezece luni la Berlin.

— Ce noroc pe capul dumneavoastră. Când plecați?

— Mâine.

— Îmi pare bine să aud asta, deoarece există tot felul de speculații în presă despre „Eroina Singuratică" — așa v-a poreclit *Calgary Sun*, dar ăsta e un tabloid jalnic — care a salvat-o pe Ivy. Deja presa ne hărțuiește, pentru că refuzăm să vă dezvăluim numele. Continuăm să le spunem că pur și simplu vă respectăm dorința — și cu fiecare declarație de-a noastră, presiunea crește. Așa că... da, plecarea dumneavoastră mâine constituie o idee foarte bună. Și doar ca să mă asigur că nu întâmpinați nicio dificultate, o să vă iau de la hotel pe la prânz, trecem pe la apartamentul dumneavoastră să împachetați, după care vă duc la aeroport în jur de trei.

— De unde știți când pleacă zborul de Frankfurt?

— Simplu — am căutat în timp ce vorbeam.

Încă o noapte de somn întremător. O altă ieșire clandestină din hotel — numai că de data asta în mașina detectivului Clark. M-a dus la apartament și mi-a spus că am o jumătate de oră la dispoziție să-mi fac bagajul. Limita de timp m-a ajutat să mă concentrez, dar aveam așa de puține lucruri,

încât am terminat în câteva minute. Toate facturile — chiria, utilitățile, telefonul mobil — erau plătite direct din contul meu bancar. Salariul meu mi se va plăti în continuare, iar telefonul aveam să-l țin închis. Nimeni nu-mi cunoștea adresa de e-mail, cu excepția bancherului meu din Boston — iar adresa profesională pe care o foloseam la bibliotecă avea să rămână neatinsă în timpul absenței mele. Eram liberă să dispar din nou, ferindu-mă de radarul oricui.

Desigur că asta era și intenția lui Clark. La aeroport, m-a condus într-o zonă securizată a terminalului, unde am primit cartea de îmbarcare, după care am trecut prin filtrul de securitate și am fost însoțită de un angajat al aeroportului într-un mic salon din zona plecărilor. Aici exista și un bar, iar Clark, care insistase să fie alături de mine până termin cu toate formalitățile, a deschis frigiderul și m-a întrebat:

— Pot să vă cumpăr o bere?

S-a întors pe canapeaua unde mă așezasem cu două sticle de Labatt's.

— Toată procedura asta clandestină chiar era necesară? m-am interesat.

— Probabil că nu — dar astăzi la prânz, *Calgary Sun* a oferit o recompensă de 10 000 de dolari oricui le poate spune numele „Eroinei Singuratice", așa că de ce să riscăm? În fine, cred că meritați o plecare mult mai stilată și am vrut să mă asigur că părăsiți orașul.

Și-a ciocnit sticla de a mea.

— Cum vă simțiți, doamnă profesoară?

— Obosită, în ciuda celor două nopți excelente de la hotel.

— Să nu vă surprindă dacă toate astea or să se întoarcă și or să vă chinuie peste câteva zile. N-aveți cum să uitați așa dintr-odată tot ce ați văzut.

— O să reținn asta.

— Totuși, atunci când chestiile urâte or să vă copleșească, amintiți-vă vechiul citat: dacă salvezi o viață, salvezi lumea.

— Domnule detectiv, asta-i o prostie și știți foarte bine.

A părut ușor derutat, apoi a ridicat din umeri:

— S-a dus naibii accesul meu de filosofie profundă.

— Păstrați-l pentru noua „Eroină Singuratică".

— Ori poate că am să încerc iarăși, când o să vă întoarceți în oraș... dacă vreți să-l mai ascultați din nou.

— Nu se știe niciodată, am replicat.

Dar de fapt știam. Nu aveam să mă mai întorc în Calgary niciodată.

Totuși, Clark a avut dreptate în ceea ce privește chestiile urâte. Mi s-a întâmplat la câteva nopți după ce aterizasem în Berlin. Mă cazasem într-un hotel ieftin de lângă Mitte. Încă mă mai luptam cu simptomele specifice schimbării fusului orar. Încercam să mă acomodez cu senzația stranie de izolare că mă aflu într-un oraș întunecat, ciudat, fără să vorbesc pic de germană. În a treia noapte, m-am trezit brusc din somn și având în minte doar beregata însângerată a lui Coursen, hainele mizerabile, ochii înghețați, dar reflectând groaza ultimelor momente. Era mai mult decât monstruos — și nu înțelegeam cu niciun chip cum a putut să facă asemenea lucruri îngrozitoare și simultan să-i îndrume pe alții, jucând rolul omului corect, ascultând casete motivaționale. Și la ora aceea târzie din noapte — obsedată de imaginea lui Coursen cu gâtul tăiat și plin de sânge — nu mă puteam gândi decât că: *Imaginea asta n-o să mă părăsească niciodată.*

A doua zi, vremea a fost blândă, însorită, așa că am decis să-mi alung fantomele nocturne printr-o plimbare lungă pe Unter den Linden. Am cotit la stânga la Poarta Brandenburg și am intrat într-un spațiu imens, cu dale de piatră cenușie. Acesta era Memorialul Holocaustului. Să merg pe acolo a fost o experiență tulburătoare, pentru că dalele de piatră erau așezate ca niște racle într-un cimitir. Cu cât te afundai în structura labirintică, cu atât te copleșea senzația de angoasă. După cincisprezece pași spre centru, te trezeai practic

sufocat, ca într-un cavou — lespede cenușie după lespede cenușie, împiedicându-ți vederea periferică, numai cer cât cuprindeai cu privirea, un infinit nemăsurabil ce se întindea dincolo de dalele masive de piatră, care păreau hotărâte să te îngroape.

Memorialul era copleșitor, de o oroare imposibil de exprimat în cuvinte. Spunea totul, fără să încerce să spună ceva. Creatorul lui a înțeles că suferința — fie ea colectivă sau individuală — te poate îngropa. Și cum ieși dintr-un mormânt?

Habar n-aveam. Dar din nou, m-am străduit să supraviețuiesc scurgerii zilelor.

Berlinul a căpătat altă înfățișare imediat ce am descoperit Prenzlauer Berg. Era un cartier reconstruit la nord de Mitte; un burg cu sensibilitatea secolului al XIX-lea, dar actualizat pe gustul noului veac, într-un oraș ce fusese împărțit în două, pe vremuri. Prenzlauer Berg era un loc al familiilor tinere — prin urmare, dificil de accesat de o persoană singură. Dar pe un panou din excelenta librărie cu cărți englezești St. George am văzut un anunț pentru o garsonieră mică. Am vizitat-o. Avea doar cincisprezece metri pătrați de spațiu locuibil, dar se situa în Kollwitzplatz — cea mai bună adresă din cartier — și era mobilată cu gust, într-un stil simplu cu mobilă din lemn alb. Proprietarul dorea să mi-o închirieze pentru minimum trei luni și după aceea puteam să prelungesc contractul. N-a trebuit să cumpăr nimic, cu excepția unor lenjerii de pat și a unor prosoape. M-am înscris la un curs intensiv de limba germană la Institutul Goethe. Am petrecut șase ore pe zi învățând ce este umlautul și cazul dativ — și am întâlnit un artist suedez pe nume Johann. Venise la Berlin cu o bursă ca să învețe limba și să picteze. Spre surpriza mea, am început o relație cu el: nimic serios (mi-a spus că are o prietenă acasă) și, pe baza unui acord reciproc, s-a purtat decent. Ieșeam împreună cam de două,

trei ori pe săptămână. Cumpăram bilete ieftine pentru Filarmonica din Berlin sau pentru Opera Comică. Ne-am dus la concerte de jazz, care nu erau promovate agresiv. Mergeam la film într-un cinematograf micuț din piața Hackescher, iar după aceea ne petreceam noaptea în patul meu mare.

A fost ciudat — aproape imposibil — să redescopăr zona aceea numită intimitate fizică. Când Johann mi-a făcut avansuri pentru prima dată, inițial am vrut să fug. Din fericire, mi-am ascuns bine reacția, fiind ajutată și de un gând relativ simplu: îmi doream să fac sex din nou.

Johann a fost decent, tandru și ușor distant... ceea ce, sinceră să fiu, mi-a convenit de minune. Îmi plăcea să mă țină în brațe, să mă posede și să stau de vorbă cu el. Rareori discutam despre lucrurile importante pentru noi — deși el mi-a povestit despre tatăl lui autoritar și semiaristocratic, care își dorea ca fiul să se alăture firmei de avocatură condusă de el și care îi lua în derâdere încercările lui de a se dedica picturii abstracte. Ideea era că avea talent — și studiile lui în stil Ellsworth Kelly, pline de culoare, mi-au demonstrat că promite. Dar după cum recunoștea chiar el însuși, se bucura de confort financiar și prefera să piardă vremea prin cafenele și prin baruri, în loc să se ocupe serios de talentul său. Rareori mă întreba ceva despre mine și când, la un moment dat, a comentat că par adâncită într-o tristețe permanentă, pur și simplu am ridicat din umeri și am spus: „Cu toții avem problemele noastre".

Iar eu nu voiam să discut despre problemele mele.

Și nici nu voiam să am vreo legătură cu presa — deși la o săptămână după ce am aterizat în Berlin, am trecut pe lângă un chioșc de ziare și am văzut pe prima pagină a unui tabloid de calitate îndoielnică fotografia lui Coursen, cu un titlu mare deasupra: „*Das Monstrum der Rockies!*" După aceea, mi-am ferit privirea ori de câte ori treceam pe lângă chioșcurile de ziare.

Dar între cursurile intensive de germană, nopțile cu Johann și faptul că îmi umpleam serile libere cu câte un film, concert sau piesă de teatru, timpul trecea repede în Berlin. Într-un colț din Kollwitzplatz se găsea un loc de joacă pentru copii care trebuia evitat. La fel și cinele alături de prietenii germani ai lui Johann. Când mi-a spus că e vorba de un cuplu care are o fiică de cinci ani, am refuzat să merg.

— Nici eu nu mă dau în vânt după copiii mici. Dar fă cum vrei, mi-a zis.

Acela a fost începutul sfârșitului relației mele cu Johann — nu că ea ar fi trecut vreodată dincolo de limitele unei înțelegeri convenabile pentru amândoi. Într-o zi, m-a anunțat că se întoarce la Stockholm peste o săptămână. Jutta — femeia care îi era iubită de peste trei ani (fiica unui diplomat, bine aranjată) — îl voia acasă. Iar tatăl lui se oferise să le cumpere un apartament, dacă el se întoarce la studiile abandonate din domeniul dreptului.

— Bănuiesc că de aici înainte o să fiu pictor cu jumătate de normă, a rostit ușor timid.

— Sunt sigură că vei avea o viață bună.

— Și tu ce-ai de gând să faci?

— O să mă întorc în Statele Unite și o să găsesc o utilizare pentru cazul dativ.

Dincolo de vorbele mele acide, știam că trebuie să fac ceva cu viața mea. O parte din mine nu putea funcționa fără un sens al direcției, fără ambiții, fără un scop zilnic. După cum am descoperit în primele luni petrecute în Calgary, să te lași în voia sorții însemna să te retragi și mai mult în sinea ta. Până și cursurile de germană mi se păreau acum o apă pe care pluteam în derivă. Poate că nu eram atât de talentată să interpretez rolul de boemă. Sau poate că, în adâncul sufletului meu, mă speria ideea să rămân aici încă nouă luni. Indiferent de motiv, știam că doctorul Goodchild a avut

dreptate în lunile acelea din Calgary: ce altă soluție îmi mai rămânea cu excepția celei de a mă întoarce la muncă?

Așadar, cu o săptămână înainte de a lua hotărârea să mă întorc acasă („*acasă*" — foloseam pentru prima dată cuvântul după ani de zile), i-am trimis un e-mail mai vechii mele cunoștințe Margaret Noonan, de la Departamentul de resurse umane de la Harvard — explicându-i că, din cauza unei „tragedii personale", părăsisem lumea academică în ultimele nouăsprezece luni, dar că îmi era dor să stau în fața clasei și să le vorbesc studenților despre literatură. O întrebam dacă are cumva idee despre vreun post de profesor pentru toamnă.

O zi mai târziu am primit răspuns — unul în care Noonan începea cu a-mi spune că aflase, desigur, de „tragedia mea personală" și că își exprima „regretul imens" pentru „pierderea mea teribilă", dar că era nespus de încântată să audă că sunt pregătită să „mă întorc în lume" din nou.

Să mă întorc în lume din nou? Poate — dar o lume schimbată. Complet.

A adăugat apoi că am noroc. Cunoșteam Colegiul Colby din Maine? Un colegiu de top dedicat artelor liberale, o amplasare rurală încântătoare, studenți isteți. Tocmai se eliberase un post acolo pentru doi ani; unui membru al facultății i se oferise un serviciu excelent la Cornell. Și deși aveam să intru în competiție cu alți opt candidați, putea să jure că universitatea o să fie entuziasmată de referințele mele. Mă tenta? I-am trimis un e-mail înapoi, în care mi-am exprimat interesul. Cinci zile mai târziu, mi s-a comunicat că am interviu peste o săptămână.

Așa că am aruncat biletul cu dată fixă înapoi spre Calgary și am cumpărat un bilet dus până la Boston. Am predat apartamentul și mi-am luat la revedere de la Johann. Am mai petrecut o noapte împreună. Dimineață, când a plecat, mi-a spus simplu: „Mi-a plăcut să-mi petrec timpul cu tine".

Apoi m-a sărutat pe cap și s-a dus. În drum spre aeroport, taxiul meu a fost redirecționat pe lângă Poarta Brandenburg și am trecut pe lângă Memorialul Holocaustului pentru ultima oară. În acea zi — după multe zile mohorâte de primăvară — soarele reușise să străpungă domul întunecat al cerului Berlinului. Era plăcut afară. Atât de plăcut, încât un trio de adolescenți se hotărâse să folosească dalele Memorialului pe post de paturi improvizate, scăldate în lumina soarelui. Nu m-a deranjat lucrul ăsta. Mai degrabă mi s-a părut un semn de reafirmare a vieții. Ceea ce vedeam ca o metaforă pentru suferința titanică putea fi totodată și un loc în care te bronzai. Viața — chiar și atunci când aproape te doboară — nu e departe de un nivel inerent de absurditate.

Mult mai târziu, când avionul se apropia de Boston, nu am mai simțit decât o groază profundă, întrebându-mă cum, *dacă*, o să mă pot descurca acolo. Am închiriat o mașină de la aeroport și am condus direct până în Waterville, Maine. Colegiul îmi rezervase o cameră la hotel, pentru o noapte. Șeful departamentului — un tip destul de tânăr, pe nume Tad Morrow — m-a invitat la cină. Îi plăcuse cartea mea. Îi plăceau referințele mele. Îi plăcea că pot să vorbesc despre cele mai recente romane și filme și că încercasem să fiu bibliotecară pentru o vreme. Și mie mi-a plăcut de el — era foarte convingător când venea vorba de atributele colegiului și de plăcerile stilului de viață din Maine, deși îmi explicase că aici te cam rupeai de marea ligă academică.

— Îmi convine, i-am spus.

A doua zi, în ciuda amețelii provocate de schimbarea fusului orar, am susținut interviul. Cu brio aș putea spune, pentru că atunci când m-am întors la Boston, în seara aceea, și m-am cazat la hotelul Onyx, de lângă Gara de Nord, mă așteptă un mesaj de la Margaret Noonan. Fusesem ultima candidată intervievată și primisem postul, cu începere din septembrie.

— Președintele a menționat că postul s-ar putea să fie permanent, mai ales dacă mai public o carte. Aici, în notele mele, scrie că la un moment dat lucrai la o autobiografie a lui Sinclair Lewis. Intenționezi să o termini?

— Tot ce se poate.

Iată așadar că aveam un serviciu, o motivație ca să mă întorc în lume din nou.

Încă nu-mi revenisem de pe urma zborului, dar angajații hotelului îmi lăsaseră în cameră o sticlă de vin, așa că am sărbătorit cu câteva pahare de licoare roșie australiană. Apoi, pe la miezul nopții, prea băgată în priză ca să dorm, am sunat la un număr pe care îmi dorisem să-l apelez de multe ori în ultimele optsprezece luni.

Am auzit răsuflarea sacadată a lui Christy atunci când am salutat-o.

— Oh, Dumnezeule, a exclamat ea. Unde ești? *Ce* faci?

— E o poveste lungă. Pe scurt, sunt în Boston și mă simt... bine, bănuiesc.

— Am încercat să te contactez de cel puțin șase sute de ori.

— Știu, știu. Și sper că înțelegi de ce mi-a fost imposibil să țin legătura cu tine.

— Am aflat despre episodul Montana și despre faptul că ai plecat în Calgary. De vreo zece ori era cât pe ce să mă urc în mașină și să vin peste tine neanunțată... dar Barry m-a sfătuit mereu să mă abțin.

— Cine e Barry?

— Barry Edwards este arhitect aici la noi, în Eugene. De fapt, este *singurul* din Eugene, Oregon. Și întâmplător și soțul meu de vreo șase luni.

— Astea da, vești.

— Da, și pe mine m-a luat prin surprindere.

— Fericită?

A izbucnit în râs.

— Ca și tine, eu n-am treabă cu fericirea. Dar... ei bine, nu e chiar așa rău. Și mai am niște vești — pe care am să ți le dezvălui acum mai bine. Sunt însărcinată.

— Păi... e minunat. Când trebuie să naști?

— În șaisprezece săptămâni. Și îmi vine foarte greu să-ți spun toate astea.

— Tocmai ai făcut-o. Și mă bucur că mi-ai spus acum și nu atunci când vin să te văd.

— Excelent. Ai liber?

— Depinde numai de programul tău.

— Programul meu e același. Predau marțea și joia. În celelalte zile ale săptămânii, mă retrag departe de lume și încerc să mai meșteresc câte ceva — știi tu, câte un poem o dată la zece luni, dacă am noroc. Dar... *tu*... trebuie să știu mai multe despre tine.

— Îți povestesc tot vineri. Mă duc la Calgary peste două zile, ca să-mi închei socotelile cu viața de acolo. Sunt sigură că o să găsesc o cursă înapoi spre Portland.

— Dar ce te aduce la Boston?

— O să afli întreaga *tevatură* vineri.

— Ai de gând să te vezi cu Theo cât ești la Cambridge?

— Iisuse Hristoase, în niciun caz. Nu mai știu nimic de el încă de la mica mea confruntare cu el și cu amanta lui din restaurantul din Harvard Square.

— Da, am auzit despre asta...

— Mi-am imaginat. Lumea este prea mică uneori.

— De fapt, știu cu siguranță că Theo vrea să discute cu tine.

— De unde și până unde?

— Pentru că mă sună cam o dată la două luni să mă întrebe dacă am aflat ceva despre tine. De vreo câteva ori, era beat și foarte înlăcrimat. Mi-a povestit cum l-a părăsit Adrienne și cum nu trece oră fără să se gândească la tine și la Emily și cum își dorește să fi...

— Nu vreau să mai aud nimic.

— Te înțeleg perfect. Așadar rămâne pe vineri, da? Să-mi trimiți un e-mail cu datele de zbor. Te aștept la aeroport.

— Sunt încântată de veștile pe care mi le-ai dat, Christy.

— Cine ar fi crezut? Eu care am zis că niciodată n-o să pic în plasa căsniciei.

— Viața are obiceiul să ne dărâme toate dogmele.

— Mă bucur tare mult că m-ai sunat.

— Și eu.

După aceea, mi-am cuprins capul între mâini. Theo. În toate lunile care trecuseră de la moartea lui Emily, încercasem să-mi reprim furia împotriva lui. Într-una din ședințele mele de terapie, doctorița Ireland mi-a spus că, la un anumit moment în viitor, va trebui să găsesc o cale să mă detașez de ura pe care o simțeam față de el.

— Nu spun că trebuie să-l ierți. E aproape imposibil și dacă se întâmplă, asta e. Dar trebuie să încetezi să-l mai urăști. Pentru că ura te otrăvește. N-ai cum să câștigi dacă urăști. Nu te duce nicăieri, nu rezolvă nimic și, din nefericire, nu poate da timpul înapoi. Într-una din zile — poate chiar peste mulți ani — va trebui să renunți la ea. Dar ai nevoie de timp.

Foarte adevărat, pentru că și acum simțeam dispreț și mânie.

I-am spus același lucru domnului Alkan, când l-am întâlnit puțin mai târziu. Părea sincer încântat să mă vadă și în felul lui tăcut, ezitant, m-a întrebat cum mă descurc.

— În unele zile e mai ușor, în altele mai greu. Depinde...

— Înainte de a trece la alte lucruri, dă-mi voie să-ți spun că... „fostul tău partener" cred că e termenul oficial pentru el... domnul Theo Morgan... a păstrat legătura cu mine în mod regulat, încercând să reinițieze contactul cu tine. Evident că ți-am urmat instrucțiunile și nu te-am căutat niciodată pentru asta. Dar... cum să mă exprim mai bine?... a cedat la

telefon și mi s-a părut de neconsolat pentru faptul că v-ați despărțit și că... hmmm...

— Și că ne-a murit copilul? am întrebat.

— Exact. Am vreo șase scrisori de la el, pe care mi le-a trimis în ultimul an.

— Nu vreau să le citesc.

— Atunci vor rămâne aici până când vei fi pregătită să...

— Vă rog să le ardeți sau să le aruncați...

— Poate că mai târziu vei gândi diferit.

— Nu, nu se va întâmpla așa ceva. Exact așa am simțit și când v-am rugat să vindeți apartamentul.

— Nu m-ai rugat să vând apartamentul, domnișoară Howard. Mi-ați cerut foarte clar să dau banii de la asigurare unei fundații care se ocupă de părinții îndurerați. Dar apropo de apartament... când mi-ați semnat împuternicirea, ați semnat și un document prin care îmi dădeați drepturi depline să fac ceea ce doresc eu cu proprietățile dumneavoastră. Așa că apartamentul dumneavoastră din Somerville este închiriat unui profesor de franceză de la Tufts. Plătește două mii de dolari pe lună și după achitarea tuturor taxelor și a costurilor utilitare, vă rămâne un venit net de o mie două sute de dolari, bani depuși cu dobândă într-un cont deschis special pentru dumneavoastră. Nu e o avere, dar...

Voiam să spun ceva prostesc de genul: *„Dar v-am zis să-l vindeți, fir-ar a naibii de treabă"*. Dar am simțit că aș fi sunat ca o moară stricată. Altceva m-a izbit atunci: cu nouăsprezece luni în urmă, când mă găseam în cea mai întunecată dintre păduri, nevoia mea de a arunca totul se baza, desigur, pe convingerea că nu-mi rămânea altă soluție decât să părăsesc lumea.

Dar acum... *acum*... ei bine, era chiar stânjenitor să recunosc, mă bucuram că a ținut apartamentul pentru mine.

— Vă mulțumesc că ați gândit limpede într-un moment în care eu eram incapabilă de așa ceva.

— Pentru asta sunt plătit. Dar am aranjat ca banii de la asigurători să creeze un fond în numele lui Emily cu fundația The Samaritans...

Mi-am ridicat mâna, ca un polițist în trafic.

— Altă dată, în regulă?

— Sigur. Dar mai trebuie să discutăm un lucru. Acum două luni, m-au sunat cei de la cimitir și m-au întrebat dacă ai de gând să pui o piatră funerară la mormântul lui Emily.

Știam că o să vină și momentul ăsta, așa cum am știut, chiar înainte de comemorarea unui an de la moartea ei, că domnul Alkan va primi o „notificare" de la mai-marii acestui „loc de odihnă veșnică" (cum îl numeau în broșura lor scârboasă), în care îl vor întreba când am de gând să trimit cele câteva mii de dolari pentru bucata de marmură.

Cu toții vindem câte ceva în viață...

— Puteți să-mi dați o hârtie și un pix, vă rog? am întrebat.

Mi le-a oferit imediat. Am luat pixul și am scris:

Emily Howard Morgan
24 iulie 2003 — 18 ianuarie 2007
Fiică mult-iubită

Apoi i-am întins hârtia.

— Vă puteți ocupa dumneavoastră?

— Desigur. Și dacă vrei să mergi să vezi...

— Nu... nu pot. E prea curând.

Mă simțeam extrem de vinovată pentru asta — că nu reușeam să mă adun și să vizitez mormântul fiicei mele. Dar oricât de mult am încercat să-mi schimb decizia, o voce din capul meu rostea neîncetat două cuvinte: *Încă nu.* Va veni o vreme, cândva în viitor și atunci poate voi izbuti să stau lângă locul unde e îngropată, fără să mă prăbușesc. Dar acum nu era posibil.

— Nicio problemă, a spus Alkan. O să mă îngrijesc eu de tot.

După întâlnirea cu el, m-am dus la un internet café și mi-am rezervat un bilet pentru Portland, Oregon, cu o oprire de două zile în Calgary. I-am scris un e-mail și Geraldinei Woods, anunțând-o că-mi dau demisia și că îi mulțumesc pentru decența și bunătatea pe care mi le-a arătat. Deși o parte din mine se simțea rău că nu mă duc s-o văd pe ea și pe colegii mei, cât mă aflu în oraș, consideram că e mai bine așa. Voiam să termin totul cât mai repede — să-mi plătesc facturile restante, să-mi expediez cu poșta cărțile în Maine, să-mi redirecționez corespondența, să o sun pe agenta imobiliară și să o rog să-mi încheie contractul de închiriere, să-mi închid toate conturile bancare: toate lucrurile alea pe care le faci când părăsești un loc definitiv.

Când am ajuns la Calgary, a doua zi pe la prânz, am reușit să finalizez totul în câteva ore. Ba chiar m-am dus și până la Caffé Beano să beau un cappuccino de rămas-bun — unde l-am întrebat pe unul dintre barmani dacă pot să folosesc telefonul lor ca să sun scurt pe cineva din localitate.

Am format numărul de la Biblioteca Publică Centrală. Am dat peste Ruth Fowler. Mi-am luat un teribil accent englezesc și am cerut să mi se facă legătura cu Vernon Byrne. Mi-a răspuns după al treilea țârâit, rostindu-și numele cât se poate de ezitant, în stilul lui specific *nu prea mă dau în vânt după conversații telefonice.*

— Vern, eu sunt.

O tăcere prelungă.

— Încă mai ești supărat pe mine?

— N-am fost niciodată supărat pe tine.

— Eu aș fi fost în locul tău.

— Unde ești acum?

— În Calgary, dar te rog să nu spui nimănui.

— În regulă. Și oricum știi că nu prea vorbesc cu nimeni de pe aici.

— Ai timp să bem ceva diseară împreună?

— Mă duc să-l văd pe András Schiff. Va interpreta Beethoven și am obținut cu greutate biletul, altfel aș fi venit. Dar mâine am o zi liberă. Poți atunci?

— Perfect.

A doua zi de dimineață, se găsea în fața apartamentului meu la zece punct. Era, ca de obicei, îmbrăcat în haina lui maronie și avea în vârful capului șapca turtită, pe care o purta probabil când se ducea la plajă (asta dacă se ducea vreodată la plajă). M-a salutat ca de obicei cu un semn ușor din cap.

— Trebuie să mergi undeva astăzi? m-a întrebat când m-am apropiat de mașină.

— Nu. Cărțile mele sunt împachetate, valiza pregătită. Am avion mâine la unsprezece dimineață... Așadar...

— Ce-ai zice de o plimbare cu mașina?

— În afara orașului?

Mi-a sesizat îngrijorarea din voce.

— Așa intenționam — dar nu spre sud. Nu trebuie să mergem într-acolo.

Sud însemna Townsend și locurile rele. *Nu trebuie să mergem într-acolo.* Oare Vern îmi dădea de înțeles că m-a prins cu mâța-n sac?

— Mă gândeam să ne îndreptăm spre nord-vest — dacă n-ai nimic împotrivă.

— Cred că nu e nicio problemă.

Am pornit imediat. De la radio se auzea postul CBC Radio 2 (ca întotdeauna). A urmat un minut de tăcere stânjenitoare, timp în care se părea că nu suntem în stare să ne spunem nimic unul altuia.

— Aș vrea să-mi cer scuze, am zis.

— Pentru ce?

— Pentru că te-am făcut beţiv.

— Şi de ce să te scuzi pentru o observaţie adevărată? Sunt un beţiv.

— A fost un lucru oribil din partea mea.

— Nu m-a deranjat.

— Ei bine, pe mine da.

O pauză, după care:

— Ai urmărit ştirile despre Ivy MacIntyre?

— Am renunţat la asta acum trei luni.

— Atunci ai pierdut toate chestiile tari. Se pare că Brenda MacIntyre avea o relaţie amoroasă cu pastorul Coursen, fără să ştie că el era cel care îi răpise fiica. S-a dat la fund de atunci, pentru că opinia publică s-a întors împotriva ei.

— Fata ce face?

— Doctorii au reuşit să-i salveze piciorul. Acum se găseşte într-un centru de reabilitare de pe lângă Toronto, care se ocupă de copiii ce au trecut prin traume severe. Ştiu toate astea pentru că în fiecare zi apare câte un articol în *Herald* şi câte un reportaj la ştiri. Presa pare să nu se mai sature.

— Sunt convinsă.

— Nu există nicio îndoială că Brenda o să fie decăzută din drepturile părinteşti şi Ivy — atunci când va fi pregătită — va primi alţi părinţi adoptivi.

— Şi cum s-a descurcat presa şi poliţia cu faptul că l-au blamat atât de mult pe George MacIntyre?

— O mea culpa majoră din partea poliţiei canadiene, un editorial în *Herald* în care se cerea iertare pentru judecăţile pripite, iar guvernul provinciei tocmai a anunţat o compensaţie de 2 milioane de dolari pentru Ivy MacIntyre.

— Asta n-o să-i aducă tatăl înapoi, am spus.

Încă o dată, mi-am amintit chipul ei chinuit în maşină, când mi-a zis cât este de disperată să-şi vadă tatăl.

— Potrivit presei, continuă să întrebe de femeia care a salvat-o. Iar jurnaliştii tot măresc recompensa pentru cea

care se va dovedi că este salvatoarea ei. Până acum s-au prezentat cincizeci de femei diferite.

— S-ar zice că există o mulțime de „Eroine Singuratice" în oraș.

— Cam așa ceva, a rostit el încet.

Apoi, fără să-și întoarcă privirea spre mine, a adăugat:

— Dar eu știu că tu ai fost.

Mi-am ascuns zâmbetul. Dădusem greș. Chiar atunci Vern s-a uitat la mine. Radioul continua să cânte. Și n-am mai abordat subiectul ăsta.

Am ajuns la marginea orașului, în locul în care câmpiile domină peisajul.

— Unde mergem mai exact? am întrebat.

— O să vezi.

Timp de nouăzeci de minute, vreme în care a condus constant spre nord, mi-am ținut privirea plecată și am evitat să mă uit pe geam, pentru că pe măsură ce câștigam altitudine, siluetele grandioase și piscurile Munților Stâncoși începeau să se deslușească la orizont. O dată sau de două ori, am surprins cu coada ochiului grandoarea lor severă și a trebuit să-mi feresc privirea. Încă îmi venea foarte greu să mă uit la o asemenea frumusețe.

Vern știa asta, așa că s-a străduit să întrețină un ritm susținut al conversației, întrebându-mă despre întoarcerea mea în sala de curs și cerându-mi informații despre toate concertele pe care le văzusem la Berlin.

— Concertele n-au fost deloc rele, doar eram la Berlin, nu?

— Mi-ar plăcea să mă duc și eu acolo.

— Ar trebui să te duci, Vern. Pentru că o seară la filarmonică, ascultând orchestra, te va face fericit.

— Fericit, a repetat, gustând cuvântul ca un străin ce nu-l mai rostise niciodată înainte și nu știa exact cum sună. Poate într-o zi...

— Da, poate într-o zi...

Am trecut printr-un oraș numit Canmore, o întindere urbană înconjurată de munți. Am intrat în Parcul Național Banff. Urechile îmi pocneau pe măsură ce altitudinea creștea. Am ignorat indicatorul care ne arăta drumul spre Banff. Am încercat să mai arunc o privire pe fereastră și din nou mi-am întors capul. Drumul s-a îngustat. Am trecut de ieșirea spre Lacul Louise și magistrala Icefields care ducea spre Jasper. În schimb, ne-am continuat călătoria spre vest, intrând curând în Columbia Britanică și străbătând un vechi orășel pe nume Field.

Abia aici Vern a semnalizat dreapta — încadrându-se pe un drum pe care îl scăpai din ochi dacă nu erai atent. Semăna mai degrabă cu un drumeag de țară. Am mers în paralel cu un izvor agitat, după care am intrat pe un coridor lung, încadrat de pini. Aceștia își împleteau coroanele, împiedicându-ne să mai vedem cerul.

— Nu mai avem mult, m-a liniștit Vern.

Dar am mai înaintat zece minute înainte să ne oprim. Mă încerca o senzație accentuată de panică, în mijlocul acelei păduri. *Nu pot să mai continui, nu mai vreau să continui.*

Însă am străbătut drumul acela doar pe jumătate asfaltat... până când am ajuns la capătul lui. Gata, nu se mai putea înainta. Vern a parcat mașina și a coborât. Când a văzut că rămân țeapănă pe locul meu, a înconjurat mașina și mi-a deschis portiera.

— Haide, a spus.

— Nu cred că pot...

Teama. Veșnic prezentă în sufletul meu. Ruinându-mi somnul noapte de noapte și ținându-mă prizoniera ei, chinuită de ideea că e o prostie să te sperii doar pentru atât.

Dar să te lași copleșită de teamă înseamnă să...

Să rămâi în mașină.

Haide, fii curajoasă, încearcă și orice altă încurajare pe care vrei să o menționezi. Toate îți spun același lucru: *Trebuie să ieși din nenorocita asta de mașină.*

Și așa am făcut.

Vern m-a luat de braț și m-a condus câțiva pași spre dreapta. Îmi țineam fruntea plecată, cu ochii pe jumătate închiși. Priveam fix pământul: zona asfaltată a parcării, care nu se delimita clar de poteca noroioasă mărginită de iarbă grasă.

Ne-am oprit. Și mi-am zis: *Dacă mă întorc acum, pot să alerg la mașină fără să fi văzut nimic.*

Dar Vern, citindu-mi gândurile, mi-a atins brațul și m-a îndemnat:

— Ridică-ți privirea, Jane. Ridică-ți privirea.

Am tras adânc aer în piept. M-a cuprins un fior. M-am scuturat, încercând să mă liniștesc. După o secundă, m-am uitat.

Și ceea ce am descoperit în fața mea era...

Un lac. Nemișcat, senin și, da, de culoarea smaraldului. Se întindea până la orizont — unde se unea cu o pajiște uriașă, care se termina în blocul stâncos al muntelui. Era o zi superbă. Un cer orbitor, albastru, fără niciun nor. Soarele, care la început îți rănea ochii, scălda totul într-o lumină aurie. Strălucirea lui m-a făcut să-mi cobor ochii, dar i-am ridicat din nou. Lacul reprezenta unul dintre cele mai fericite accidente ale topologiei. Ocupa scena centrală într-un amfiteatru de piscuri glaciare, multe dintre ele acoperite cu un strat gros de zăpadă. Mi se înfățișa un peisaj de o asemenea puritate, încât am clipit des de mai multe ori până când am simțit arsura lacrimilor. Puteam în sfârșit să mă uit nestingherită. Lacul însemna totul și nimic. Dar îmi *înălțasem* privirea. Văzusem lacul. Iar asta conta.

— Mulțumesc, i-am spus lui Vern, cu vocea ca o șoaptă.

Atunci a făcut ceva neașteptat. M-a luat de mână. Nu am scos niciun cuvânt minute întregi. Mi-am mutat privirea de la apă spre cer. Și undeva în harababura din mintea mea a răsărit o amintire legată de una dintre nopțile fără somn din ultimele luni. Mă confruntam cu o suferință crâncenă și

cu senzația că trăiam într-o lume goală. Navigând pe internet în încercarea de a-mi omorî timpul până în zori, brusc m-am hotărât să caut pe Google cuvântul „incertitudine". Și ce am găsit? Ei bine, printre alte lucruri, existau câteva pagini despre un matematician german pe nume Werner Heisenberg, tatăl Principiului incertitudinii, care a susținut ideea că, în fizică, nu există nicio cale prin care să cunoști încotro se îndreaptă o particulă în mișcare... și că „prin extrapolare, nu vom putea prezice niciodată unde merge".

Acesta e destinul, mi-am spus în sinea mea atunci. *O înșiruire aleatorie de particule, care te duce în locuri în care nu te-ai imaginat vreodată. La urma urmei, nesiguranța guvernează fiecare moment al existenței umane.*

Dar uitându-mă acum la cerul albastru și văzându-l reflectat în lac, un al doilea citat mi-a venit în minte, de pe aceeași pagină de web. Teoria susținută de un alt fizician, că spațiul este un câmp de operații liniare. Heisenberg — întotdeauna un pragmatic — n-a acceptat ideea.

Și care a fost replica lui celebră?

M-am trezit rostind cu voce tare:

— Spațiul e albastru și păsările zboară prin el.

— Cum? a spus Vern, încercând să priceapă sensul vorbelor mele.

L-am privit și i-am zâmbit. Am repetat:

— Spațiul e albastru și păsările zboară prin el.

Vernon Byrne a cugetat adânc, după care a adăugat:

— Nu pot să te contrazic.

Și am continuat să privim lacul.

CUPRINS

Partea întâi 23
Partea a doua 87
Partea a treia 157
Partea a patra 339